

מאיר העין ח"א

	מלואים - 378		שער א' עגו"י
12	ב' חקירות: למה ברא שי"ת את העולם, ומ"ט נברא דווקא באותו העת	ענף א'	
13	היות הספירות בצורת עיגולים ויושר, צמצום אור א"ס, והמשכת הקו, וממנו עיגולים	ענף ב'	
17	חלל צמצום עיגולים ויושר, וכלים באים מהצמצום	מ"ת ¹	
17	עגו"י הם נפש ורוח, ובעיגולים היותר נעלה יותר חיצוני, וביושר להיפך. הצמצום הוא לצורך הכלים	ענף ג'	
18	עולמות שקדמו לאצילות, א"ק, והיות א"ק כולל עיגולים ויושר דיליה, ומקומם של כל העולמות ביחס לא"ק באר"מ אר"פ וכלים, והתלבשותם א' בשני	ענף ד'	
22	י' ספירות, ה' פרצופים, עד היכן מותר לחקור ותירוק סתירה בזה, כל הי"ס נכללים בשם הוי"ה, הכינויים בזהר צ"ע על איזה בחינה ידברו	ענף ה'	
			שער ב' עיגולים
24	עגו"י הם נפש ורוח, ויש אר"מ ואר"פ ופנימיות הכלי וחיצוניותו	ענף א' ²	
25	א"ק והוא כולל עיגולים ויושר	ענף ב' ³	
25	אורות וכלים, אר"מ ואר"פ, וחיצוניות ופנימיות הכלי	ענף ג' ⁴	
			שער ג' סדר אצי' בקיזור
26	התלבשות כל העולמות זה על זה כולל א"ק	פרק א'	
27	כל בחינה מתחברת עם כל בחינה אחרת, ומלכות דא"ק שורש לאצילות	פרק ב'	
29	גוף ולבוש של א"ק, וב' מיני כלים פנימי וחיצון, וצריכים עבור יניקה ומוחין	פרק ג'	
			שער ד' אח"ף
31	שורש אצילות בד' יסודות, והם ראייה שמיעה ריחא דיבור, והם ד' אותיות הוי"ה סוד נשמה לנשמה ונר"ן, ויש מכל א' מאח"ף ב' הבלים ואין מהעיניים הבלים אלא הסתכלות לבד	פרק א'	
31	כל הבלים אח"ף מתחברים למטה, ושם נעשה להם כלים על ידי הסתכלות העיניים	דרוש ה' גדליה	
33	עיקר ההבל יורד למטה ביושר ומתפשט לצדדים, וכל כמה שיורד הוא מתעבה	פרק ב'	
33	עשיית כלים ע"י הראייה, וענין בינה ותבונה שבאוזן	פרק ג' ⁵	
36	עוד בענין בינה ותבונה שבאוזן	פרק ד'	
37	המשך הנ"ל	פרק ה'	
			שער ה' טנת"א
39	בכל מקום יש טנת"א, והם עסמ"ב, אורות אוזן הם ס"ג	פרק א'	
40	עסמ"ב דא"ק בפנים גוף א"ק ומחוצה לו, מ"ה וב"ן דא"ק הם עולם הנקודות	מ"ב	
42	אורות החוטם	פרק ב'	
43	כל העולם נברא על ידי כ"ב אותיות ושרשם בה' אותיות מנצפ"ך	פרק ג' ⁶	
44	כתר דאבא הם טעמים וט"ס אחרות הם נקודות, כתר דאמא הם תגין וט"ס אחרות הם אותיות	פרק ד'	
45	ל"ב נתיבות חכמה	פרק ה'	
47	אמ"ש בג"ד כפר"ת	פרק ו'	
49	כת"י האר"י על אמ"ש בג"ד כפר"ת	פרק ז'	
			שער ו' עקודים

¹ נלענ"ד שזוהי חזרה על ענפים ב' ג'.

² נראה לכא' שתחילתו היא חזרה על שער א' ענף ג', וסופו כתוב בשער ב' ענף ג', ועי' ביאורים ח"א כב ע"ב שם מודיע שאינו מפרשו שכן הדבר כתוב כבר וכמש"ת.

³ נראה לכא' שהוא חזרה על שער א' ענף ד', ועי' ביאורים ח"א כב ע"ב שאינו מפרשו מכיוון שהדברים כבר נכתבו לעיל כנ"ל.

⁴ נ"ל שכל מה שמבואר בפרק זה כבר נתבאר בעקודים ב' ג"כ, אמנם אעפ"כ טורח הלשו' לפרש את שניהם וצ"ע.

⁵ חציו הראשון של הפרק הוא אותו הסוגיא של "דרוש ר' גדליה" (ביאורים ח"א לה ע"ג). והחל מתחילת המחצית השניה של פרק זה ועד לסוף השער מדבר בפרטים קשים בסוגיא דבינה ותבונה והלומד המתחיל יכול לדלגם.

⁶ מה שמבאר והולך מכאן עד לסוף שער טנת"א לכאורה אינו קשור לסוגיא של טנת"א הנוגע לעולם העקודים שכן עיקרם הוא פירוש ספר יצירה, ולכן יכול הלומד המתחיל לדלגו.

מאיר העין ח"א

49	אורות הפה הם מטעמים התחתונים ובהם נתגלה כלי א'. האורות הפנימיים והמקיפים מבטשים זה בזה	פרק א'	
50	אור פנימי ואור מקיף באים יחד לזכך את הכלי	פרק ב'	
50	בעקודים יש ה' פנימיים וב' מקיפים ומקיף חיה הוא כדי להזדווג	מ"ב	
51	יציאת עקודים בבחי' נפש כדי לעשות כלים. כאשר יצא רוח, נתוסף בנפש ו"ק, וכאשר יצא נשמה נתוסף ברוח ו"ק ובנפש בינה וכו', ואחר שעלה הכתר כולם עלו עוד דרגה, וכן חכמה וכו'	פרק ג'	
53	בשעת עליית האורות היה חסר גילוי אורו למטה ממנו	פרק ד'	
53	על ידי חזרת האורות למעלה האור העב נשאר למטה וממנו נעשה כלים, ואיך יש רשימו לכל אור חוץ ממלכות, ענין ד' מיני אורות: אור התפשטות הראשון, אור הרשימו, אור אחוריים, וניצוצי אור היוצאים על ידי זיווג רשימו ואחוריים, וכאשר חזרו למקומם כולם חזרו חוץ מהכתר.	פרק ה'	
54	חזרה על פרקים ב' וג' ⁷	מ"ק	
55	חזרה על פרקים ד' וה' ⁸	פרק ו'	
56	חזרה על פרק ד'	פרק ז'	
56	ביאור ענין פנים ואחור ופנימיות וחיצוניות, וביאור התפשטות והסתלקות בז"א כדי להקיש ולהבין ענינם בעקודים	פרק ח'	
			שער ז' מטי ולא מטי
57	העקודים הוא בבחי' כתר לגבי הנקודים, והוא כולו כלי אחד ע"י התפשטות והסתלקות הראשון ואז כל האור נכנס ויצא לגמרי, בהתסלקות האור יש ג' בח' אב"א, פב"א, ואב"פ, והתפשטות השני	פרק א'	
59	סדר התפשטות השני של העקודים במטי ולא מטי	פרק ב'	
61	כח"ב שבהתפשטות השני: האורות שבתוך הפה דא"ק, אין כלי נעשה מהם אלא בהתרחקו ממנו ג' מרחקים, הפיכתם מזכר לנקבה ולהיפך ("ה שבכח"ב)	פרק ג'	
63	בו"ק שבהתפשטות השני אין התהפכות מזכר לנקבה. מה נגרם בסילוק אור הכתר למעלה במאציל	פרק ד'	
65	ב"לא מטי בחו"ב' כמה דרגות מאורותיהם שנכנס בכלי הכתר	פרק ה'	
			שער ח' נקודות
	עולם הנקודות הוא אורות היוצאים מהעיניים, והם בחי' ס"ג דס"ג, ומקומו הוא מתחת לעקודים, וכלי הנקודות נעשו על ידי כתר וחכמה של הנקודות שהם קמץ ופתח	פרק א'	
71	באח"ף כולו יושר, ובנקודות, בתחילה היה עיגולים ולא יושר כלל, וג' סיבות למה הנקודות היו עיגולים, בחי' אור חדש, סתירה וישוב אם כח"ב או רק כתר וחכמה לא נשברו	מ"ב	
72	צורך עליית נה"י דא"ק שאין בידי הנקודות לקבל אור משם, וצורך הפרסא רק בשביל עולם הבריאה. ואו"ח הוא תולדה של מ"ן שהיה בצימצום הזה. שינוי כלי נקודות בקבלתם מאח"ף שהוא טעם החילוק שבין כלי הכתר וחור"ב לז' התחתונים	פרק ב'	
74	סדר יציאת אור חדש, והנקודים, ועיקר מקומם בפנים של א"ק מהטיבור ולמטה, ויציאת או"ח דרך טבור ופי האמה, הם ג' ראשונות דנקודות, וזו"ת יצאו מ' צפרני רגליו	פרק ג'	
75	סדר יציאת אורות הנקודות הוא היפך העקודים, וביאור יציאת המלכים וסדרם בפרטות	פרק ד'	
76	סדר יציאת ושבירת ז' מלכים וטעם שבירת המלכות	פרק ה'	
76	ענין זיוג אב"א וביטול אחוריים דאו"א וכלים דנה"י דכתר, וענין שעטנ"ז ג"ץ ובר"ק ח"ה, והזיווג שהיה לצורך מ"ה החדש	פרק ו'	
			שער ט' שבירת הכלים
78	ז' מלכים היו מ"ן לאו"א להיות פב"פ ובשבירתם	פרק א'	

⁷ אמנם הביאורים קצת טורח לפרשו.

⁸ כן מעיר בשמן ששון. וצ"ע מ"ט טורח הלש"ו בביאורים לפרשו דווקא כאן ולא שם. עכ"פ כל מה שהוא פירושו כאן הזכרתיים במקומם באותם הפרקים הקודמים.

מאיר העין ח"א

ע"ב) ח"ל, דאי לא אתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמדעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו²⁹.

החקירה ב, היא קרובה אל שאלת "מה למעלה ומה למטה מה לפנים ומה לאחור" במס' חגיגה פ' אין דורשין (יא ע"ב)³⁰, והנה להיות השאלה זו עמוקה מאד, אשר כמעט מסתכן האדם בהעמיק הסתכלותו בחקירה זו, וענינו כאשר הזכירו חז"ל, במשנה הנ"ל, כל המסתכל בד' דברים אלו, ראוי לו שלא בא לעולם, מה למעלה מה למטה מה לפנים מה לאחור, וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם, וע"כ לא נוכל להרחיב ולהעמיק בחקירתם, אמנם נבאר בע"ה ראשי פרקים, כמציין מן החריטים, בלתי הסתכלות בדברים העמוקים, והמשכיל על דברינו אלה ימצא טוב טעם ודעת, אם {יא ע"ב} יבינהו.

³¹ והנה ענין החקירה הזאת, אשר שואלים, למה בריאת עוה"ז היה בזמן שהיה ולא קודם או אח"כ, ולכן צריך שתדע את אשר נבאר בחיבורינו. והוא כי הנה נודע, כי האור העליון למעלה למעלה עד אין קץ הנקרא א"ס³², שמו מוכיח עליו, שאין בו שום תפיסה, לא במחשבה ולא בהרהור³³, כלל ועיקר, והוא מופשט ומובדל מכל מחשבות. והוא קודם אל כל הנמצאים והנבראים והיצורים והנעשים, ולא היה בו זמן התחלה וראשית, כי תמיד הוא נמצא וקיים לעד, ואין בו ראש וסוף כלל³⁴.

³⁵ והנה מן הא"ס נשתלשל אח"כ מציאות המאור הגדול, הנקרא א"ק לכל הקדומים, כמ"ש בענף ג'. ואח"כ נשתלשלו ממנו האורות הנתלפין בא"ק, הנה הם אורות רבים היוצאים מתוכו ומאירין חוצה לו: מהם תלויין ממחור, ומהם מגולגלתא, ומהם מעיניו, ומהם מאזניו, ומהם מחוטמו, ומהם מפיו, ומהם ממצחו חוצה לו, ומהם סביבות גופו, שהוא בחי' ז' תחתונים שלו. ובסביבותיהם אורות רבים מאירים ונתלים בהם הנקרא עולם הנקודים. ואח"כ נשתלשלו ממנו ד' עולמות אבי"ע הידועים ומפורסמים כנזכר בוהר ובתיקונים.

ואמנם אצילות³⁶ א"ק הזה ומה כ"ש שאר עולמות שתחתיו כנ"ל, היא להם ראש וסוף, והיה להם זמן התחלת הישות ואצילותן, משא"כ בא"ס הנ"ל. והנה מן העת וזמן אשר התחיל התפשטות השתלשלות האורות והעולמות הנ"ל, מאז התחיל היות הנבראים כולם זה אח"ז, עד שבא הדבר אל המציאות אשר הוא עתה. וכפי סדר ההתפשטות והשתלשלות כסדר הזמנים זה אח"ז, כך נעשה. ולא היה אפשר להקדים או לאחור³⁷ בריאת עוה"ז, כי כל עולם ועולם נברא אחר בריאת עולם שלמעלה ממנו. וכל העולמות היו נבראים ומתפשטים ומשתלשלים והולכים זה תחת זה בזמנים שונים ומאוחרים זה"ז. עד שהגיע זמן בריאת עוה"ז, ואז נברא בזמן הראוי לו אחר בריאת העולמות העליונים אשר עליו. ודי בזה, כי לא נוכל להרחיב ולהעמיק ביאור זה הענין ככל הצורך ואיך וכמה ומתי.

²⁹ עי' מלואים אות ב).

³⁰ ח"ל: אין דורשין בעריות בלשנה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלה מה למטה מה לפנים ומה לאחור וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם.

עני' ת"ח לא ע"ג שכל הקלי' מכוונים עוה"ז, ועי"ש בבהג"א: עריות - ער זה הוא קליפה ער בכבודו רע בהיפוך אתון והוה עוה"ז דמכסיין ל"ה ערית תעור כו' דמכסיין ל"ה תעור אותיות ערות והן קליפין ל"ה אותיות:

ועי' ליקוטי ש"ס (שם): מעשה בראשית הם דרושי עולם התהוה שזה ה' בבראשית קודם התקון מעשה מרכבה הם דרושי התקון והתלבשות הפרצופים זה בזה והרכבת פרקי אמת בבניה הזו"ן זה הוא נקרא חדוש העולם והשינויים אשר יש מזמן למן בעיני סודי התלבשות.

עי' בהג"א בת"ח לא ע"ג: באלין הקליפות אסור ההתבוננות כמ"ש כל המסתכל מה לפנים כו' שהוא באלו הקליפין שבהן בונה עולמות ומחריבן כמ"ש בעמוד ד' תהו היתה מקדמת דנא ור"ש לפנים מה דהוה הוה כו' משל לאדם שבונה פלטרין על האשפה אין רצונו להזכיר שם האשפה והוה סוד דעולם התהו שאמר בא"ר דמלכין קדמאין מיתו כו' ור"ש וכל שלא חס על כבוד קונו כו' כבוד אלקים הסתר דבר ואמרו זה העובר עבירה בסתר ועבירה הוא נקרא בכל הגמ' עריות הרהור עבירה וכן בהרבה מקומות והן אלו העריות ואמרו אל המסתכל בקשת והוא כמ"ש בזהו דאסור לאסתכלא בקשת משום דמתכסיא באלין קליפין שהן גוונין דקשת דלא נהירין ובזמנא דגוונין נהירין צפוי כו' כנ"ל ולכן אסור בהן ההסתכלות כמ"ש כל המסתכל בעריות קשתו נערת כמ"ש וראה את ערותה והיא כו'.

ועי' לשו"ן דע"ה ח"א עו ע"ג: עיקר ביאור הדברים הוא, שהמסתכל בעולם התהו צריך לשמור מאד שלא יסתכן, ובפרט כאשר מתבונן בעמקי הנק' דתהום רבא, הרי הוא ראשית עולם העשיה אשר לוקחה מהבחי' האחרונות דעולם התהו, שכן עלול הדבר להיות לידו טעות וכפירה, ועיקר הפגם בהזכרתה הוא, שאז לא היו בבחי' הולים כלל, וכאשר נתקנו נהפכו לפנים דתשות.

³¹ גם מופיע בשעה"ק מח ע"ד.

³² עי' תיקו"ז (עו ע"ג) אין סוף אתקרי מלאוהו כתר עלאה מלבר, ומזכיר א"ס בתיקו"ז הרבה פעמים כתואר לכתר, אבל כוונתו כאן היא לאור א"ס הממלא את החלל כדלקמן ענף ב'.

³³ עי' גר"א תיקו"ז כ' ע"ג? שמחשבה היא חכמה והרהור היא בינה @.

³⁴ בריאת הזמן היתה אחרי א"ס.

³⁵ והנה אח"כ עלה ברצונו הפשוט (שעה"ק).

³⁶ כוונתו למועל ההצלה ולא לשם העצם דעולם האצילות.

³⁷ זמן (נוסף באדם ישר ושעה"ק).

{יא ע"א}

היכל א מן שבעה היכלות, והוא היכל אדם קדמון, ובהיכל זה יש שבעה שערים.

השער הראשון

דרוש עגולים ויושר ובו חמשה ענפים

שער א ענף א'¹⁷

בענין תכלית הכוונה של בריאת העולמות, נבאר עתה ב' חקירות שנתעסקו בהם המקובלים.

החקירה הראשונה, הוא מה שחקרו חכמים ראשונים ואחרונים, לדעת סיבת בריאת העולמות לאיזה סיבה היתה. ונמנו וגמרו וגזרו אומר כי סיבת הדבר היתה, לפי שהנה הוא יתברך מוכרח שיהיה שלם בכל פעולותיו וכוחותיו¹⁸ ובכל שמוותיו¹⁹ של גדולה ומעלה וכבוד, ואם לא היה מוציא פעולותיו וכוחותיו לידו פועל ומעשה, לא היה כביכול²⁰ נקרא שלם, לא בפעולותיו ולא בשמוותיו וכינויו²¹.

כי הנה השם הגדול, שהוא בן ד' אותיות הוי"ה, נקרא כן על הוראת הווייתו הנצחית וקיומו לעד, היה הוה ויהיה²², טרם הבריאה ובזמן קיום הבריאה ואחרי ההתפכח²³ אל מה שהיה. ואם לא נבראו העולמות וכל אשר בהם, לא יוכל ליראות²⁴ אמיתת הוראת הווייתו יתברך הנצחית, בעבר הוהו ועתיד, ולא יהיה נקרא בשם הוי"ה כנ"ל.

וכן שם אדוני²⁵ נקרא כן על הוראת אדנות, היות לו עבדים והוא אדון עליהם, ואם לא היה לו נבראים²⁶, לא יוכל ליקרא בשם אדון, ועד"ז בשאר שמות כולם.

וכן בענין הכנויים, כגון רחום וחונן אך אפים, לא יקרא על שם, זולת בהיות נבראים בעולם שיקראו לו אך אפים, וכיוצא בזה²⁷ בשאר הכינויים כולם.

אמנם בהיות העולמות נבראים²⁷, אז יצאו פעולותיו וכוחותיו יתברך לידו פועל, ויהיה נקרא שלם בכל מיני פעולותיו וכוחותיו, וגם יהיה שלם בכל השמות וכינויים בלתי שום חסרון כלל ת"ת.

וענין טעם זה נבאר היטב בס"ה פ' פנחס (דף רנז ע"ב) וז"ל, פקודא תליסר וכי' דא ק"ש ואת למנדע דאיהו אקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וכי', אלא קודם דברא עלמא אתקרי בכל אילין דרגין על שם בריין דהוו עתידין להבראות, דאי לאו הויין בריין בעלמא אמאי אתקרי רחום דיי' אלא על שם בריין עתידין וכי'²⁸. ובפ' בא (דף מב

¹⁷ אדם ישר, שעה"ק ה ע"ד.

¹⁸ נמחק בשעה"ק ואדם ישר.

¹⁹ וכינויו (נוסף בשעה"ק).

עו' רש"י מגילה כא ע"א: נאמר בהקדוש ברוך הוא כבאדם, שיכול להאמר בו כן.

²¹ אין לומר שנתוסף שלמות בעצמותו ית' ע"י גילוי שמוותו ח"ו וח"ו, שכן כל שם הוא הגבלת כחות של הנקרא בשם. וזה בוודאי אינו שייך אצלו ית' ח"ו, אלא רק בפעולותיו ית' (פת"ש צמצום ב'). והוא למעשה גילוי י' הספירות (פת"ש צמצום ג'). והיא תוספת ההשלמה המתבארת כאן, וממילא פשוט שאינה אלא לצורך הנבראים, ולא ואינה מתהווה אלא על ידי מעשי הנבראים כדי שיהיה להם שכר (ביאורים ח"א א ע"ד).

ראיה לזה שהשמות הם הם הספירות שכן איתא בתיקו"ז א ע"א: כד אתכנסו למעבד האי חבורא ושותא אתיהיב לון, ולאליהו עמהון, וכי' יהיב רשו לכל שמהן קדישין, ולכל הויין, ולכל כנויין, ע"כ, וביאר שם הגר"א בד"ה לכל שמהן קדישין ז"ל, הן עשרה שמות של הספירות, ע"כ. ועי' בליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות להגר"א, שם איתא דעשרת השמות של הספירות הם הגוף, ועשרת מיני הכינויים הם הלבוש. ועי' בתיקו"ז ה"ל שמבאר עוד בחי' הרי היא 'הויין' שהם ההוי"ת בשניו ניקודין (הרי הם בבחינת הנפש – ועי' לקמן סתנ"א פרק ה' שהם בחי' הרוח), ואינו נזכר כאן, וצ"ע מ"ט.

²² עי' זהר ח"ג רנז ע"ב: [יה"ה] מניה תליי כל הויין ואיהו וכל הויין דיליה סהדין על מאירי עלמא דאיהו הוה קדם כל הויין ואיהו בתוך כל הויה [ואיהו לאחר כל הויה] ודא וזא דסהדין הויין עליה היה הוה ויהיה:

תרגום: יה"ה, ממנו תלויות כל ההויות, והוא וכל ההויות שלו מעידים על אדון העולם, שהוא היה קודם כל ההויות, והוא בתוך כל הויה, והוא לאחר כל הויה, וזה סוד שמעידות ההויות עליו, היה הוה ויהיה.

²³ התפשטותה (אדם ישר).

²⁴ תוכל להראות (שעה"ק ואדם ישר).

²⁵ עבדים (אדם ישר ושעה"ק).

²⁶ "שיקראו לו אך אפים וכיוצא בזה" נמחק באדם ישר ושעה"ק, ובמקומו איתא "ובהיותו מרחם עליהם נקרא רחום ובהיותו מאריך אפו עליהם נקרא אך אפים וכן כינוצא וכי'".

²⁷ ונבראים (אדם ישר ושעה"ק).

²⁸ עי' מלואים אות ו(א). יש להדגיש שכתוב בפרשת פנחס שם וז"ל ובאלוין שמהן מאירי עלמא איהו אתפשט ואמליק בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא, ע"כ. אם כן האצילות עמו הוא שמו והוא ושמו חד הוא, וכנשמתא פלילי אל השם על ידי כל השמות הנזכרים הלכות התפילה אל המאציל בעצמו הנקרא בזה השם שהוא האצילות (דע"ה ח"א נה ע"ד). פ', שאמנם כלול בגילוי השמות שרואים את הנהגתו הבאה ליד ביטוי על ידי שמות אלו, אמנם יש להדגיש שהשם הוא אינו רק שם של הנהגה מסוימת שלו ית', אלא הוא שם שלו עצמו ית', המתפשט בזה העולם ולהתגלות בגוון מיוחד זה של אותו השם.

Commented [YL1]:

"ע שכן הוי"ה היא שייך לבריאה ואדנות לנבראים, וכינויים שייך להתייחסות לנבראים, אמנם מדברי הזהר בא רואים אחרת לגמרי.

Commented [YL2]:

רי זה רק בתיקון הברייה, ולשונו כאן הוא משמע שזה שלם, וצ"ע וכנראה שיש אפשרות שלימות

מאיר העין ח"א

שערא ענף כ³⁸

בענין א"ס ב"ה. איך היה התחלת אצילות העולמות הנאצלים ממנו, וגם³⁹ חקירה גדולה ומחלוקת עצום נחלקו בו כל המקובלים כולם. כי יש מי שכתב כי הי"ס, הם כסדר י' מדריגות זו אח"ז, וזו למטה מזו⁴⁰. ויש מי שכתב כי סדר עמידתן דרך קוים⁴¹: ימין ושמאל ואמצע, והם: ג"ס חח"ן זו ע"ג זו בקו ימין, וג"ס בג"ה זו ע"ג זו בקו שמאל, וד"ס כתי"ם זו ע"ג זו בקו האמצעי. ורבים יחכמו ויאמרו כי הם בצורת גלגלים, עגולים זה תוך זה, וזה מקיף וסובב לזה⁴². והנה מי שיסתכל בדברי רשב"י בס' הזוהר והתיקונים וכן בספר הבהיר (לר' נחוניא בן הקנה) ימצא בדבריהם מאמרים שונים ומחולפים נוטים לכאן ולכאן. והמקובלים האחרונים (נבוכו בזה)⁴³ נלאו יותר לחקור⁴⁴ ולא כילו, כי קושיא גדולה וחזקה הולכת

³⁸ אדם ישר. ועי' שענה"ק ו ע"א, וכן בדף ט ע"ג, וכן יב ע"ג, ועי' מבר"ש א ע"א.

³⁹ ונבאר תחלה (אדם ישר).

⁴⁰ ע' זהר ח"א קפג ע"א: תא חזי כמה דרגין לדרגין עבד קב"ה וכלהו קיימי דא על דא דרגא על דרגא דא לעילא מן דא וכלהו ינקין אלין מן אלין כדקא חזי לון אלין מימינא ואלין משמאלא וכלהו אתמנן אלין על אלין כלא כדקא יאות. תרגום: בא וראה כמה דרגות לדרגות עשה הקדוש ברוך הוא, כולם עומדים זה על זה, דרגה על דרגה, זו למעלה מזו, וכולן יונקות אלו מאלו כראוי להם, אלו מימין ואלו משמאל, וכולם ממונות אלו על אלו הכל כראוי.

⁴¹ עי' זהר ח"א טז ע"ב: נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתורין סטרין ונפקו ביה תמניא אתוון אחרנין כדון ל"ב דלגו שבע [אתוון] דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא וכי'.

תרגום: יצא רקיע שהפריד מחלוקת של שני צדדים, ויצאו בו שמונה אותיות אחרות, אז כ"ב. דלגו שבע אותיות של צד זה ושבע של צד זה וכי'.

⁴² עי' מלואים אות (ו).

⁴³ נמחק באדם ישר ובשעה"ק.

⁴⁴ ולישב הסברא ומאמרי הזוהר החולקים זה על זה (השמש).

מאיר העין ח"א

עוד יש סיבה אחרת, והוא בעבור הנאצלים אשר עתיד להאצילם אחר כך בתוך המקום החלל ההוא, הריק ופנוי כנ"ל. והענין הוא, כי בהיות הנאצלים בתמונת העגולים, הנה אזי יהיו כולם קרובים ורבוים בא"ס הסובב אותם בהשוואה א' גמורה, והאור והשפע הצריך להם יקבלום מן א"ס מכל צדדיהם בשיקול א'. משא"כ אם היו הנאצלים בבחי' מרובע או משולש וכיוצא בשאר תמונות, כי אז היה בהם זווית בולטות קרובות אל הא"ס יותר משאר צדדיהם ולא היה מקבלים אור א"ס בהשוואה אחת. ובסוף ענף ג' יתבאר טעם למה הוצרך ענין הצמצום הזה ומה ענינו. (מ"ב ענין הצמצום הזה הוא לגלות שורש הדינין, כדי לתת מדת הדין אח"כ בעולמות, וכח ההוא נקרא בוצינא דקרדינותא, כמו חטי קרדינותא)⁶¹.

⁶² והנה אחר הצמצום הנ"ל, אשר אז נשאר מקום החלל ואיר פנוי וריקני באמצע אור הא"ס ממש כנ"ל, הנה כבר היה⁶³ מקום שיוכלו להיות שם הנאצלים והנבראים ויצורים והנעשים. ואז המשיך מן אור א"ס קר' א' ישר מן האור העגול שלו, מלמעלה למטה, ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא כזה \odot . וראש העליון של הקו נמשך מן הא"ס עצמו ונוגע בו, אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו אינו נוגע באור א"ס. ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה. ובמקום⁶⁴ החלל ההוא האציל⁶⁵ וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם. וקו זה כעין⁶⁶ צנור דק א', אשר בו מתפשט⁶⁸ ונמשך מימי אור⁶⁹ העליון של א"ס, אל⁷⁰ העולמות אשר במקום האויר והחלל ההוא.

ונבאר עתה קצת ענין חקירת המקובלים לדעת איך יש ראש תוך סוף⁷¹ בספירות הנ"ל⁷². אמנם בהיות כי הקו ההוא, ראשו נוגע באור א"ס מצד העליון, וסופו אינו נמשך למטה עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות ואינו דבוק בו, לכן אז יצדק בו ראש וסוף⁷³. כי אם דרך ב' הקצוות היה מקבל שפע הא"ס, היו ב' הקצוות בחי' ראשים שונים זה לזה, ולא היה אז בחי' מעלה ומטה. וכן אם היה הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי המקום החלל ההוא, לא היה לא מעלה ולא מטה, לא פנים ולא אחור, לא מזרח ולא מערב וצפון ודרום. אך בהיות אור א"ס נמשך דרך קו א' וצינור דק⁷⁴ בלבד, יצדק בו מעלה ומטה, פנים ואחור, מזרח ומערב וכמ"ש בע"ה בענף זה בכלל דבריננו⁷⁵.

והנה בהיות אור הא"ס נמשך בבחי' קו ישר תוך החלל הנ"ל, לא נמשך ונתפשט תוך עד למטה, אמנם היה מתפשט לאט לאט⁷⁶. ר"ל כי בתחלה התחיל קו האור להתפשט שם, ותכף בתחלת התפשטותו בסוד קו, נתפשט ונמשך ונעשה כעין גלגל א' עגול מסביב⁷⁷, והעגול הזה היה בלתי דבוק עם אור הא"ס הסובב עליו מכל צדדיו, שאם יתדבק בו יחזור הדבר לכמות שהיה, ויהיה מתבטל באור א"ס, ולא יתראה כחו כלל, ויהיה הכל אור א"ס לבר כבראשונה, לכן העיגול הזה

{יא ע"ג}

ומסערת עליהם באמרה, מאחר שהא"ס שוה בכל בחי' השוואה גמורה, לא יצדק בו מעלה ומטה פנים ואחור, כי כל הכינונים⁴⁵ האלו מורים הם היות קצבה וגבול ותחום ומדה באור א"ס העליון ח"ו. וכן נודע שאור א"ס נוקב ועובר בעובי כל ספי' וספי', ומלאו כל ספי' וספי' ואסחר לון מלבר לכל ספי' וספי', כנזכר בספר הזוהר פ' בהר (ברע"מ דף קט ע"ב)⁴⁶ וז"ל, אנת נשמה לנשמה כר, ובפ' פנחס (דף רכ"ה ורכ"ו)⁴⁷, וכן בהקדמת התיקונים (דף ד ו ע"א)⁴⁸ וז"ל, ולעילא על כלא עלת על כל העלות לית אלהא עליה ולא תחותיה ולא לד' סטרי עלמא, והוא ממלא כל עלמין ואסחר לון מכל סטרא כו'. וכולם מקבלים וא"כ מאחר שכל הי"ס קרובות בהשוואה אל הא"ס, וכולם מקבלים ממנו אור בעצמו, א"כ מה הפרש בין זה לזה, ובמה תחלה כל ספי' מחברתה כיון שמדרגות כולם שוים כנ"ל (מבר"ש ש"א ח"א פ"ד)⁵⁰.

והנה האמת הוא שאלו ואלו דברי אלהים חיים, וכולם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת. אמנם ההפרש שבין ב' הסברות הנ"ל, אם הם כסדרן ' מדרגות זו למעלה מזו, אם הם בדרך קיום, זה הענין יתבאר לקמן בעו"ה בענין עולם הנקודים, איך קודם תיקונם, היו כסדרן זה למעלה מזה, אבל אחר התיקון היו כסברא האחרת, והיו בצירוף קיום כנ"ל. ואמנם ההפרש שיש בין ב' הסברות, אם הם בדרך קיום או בעגולים זה תוך זה, נבאר בעו"ה בענף זה. ושים לבך בדברים שיתבארו עתה ומהם תשכיל כל מוצא דבר, כי ב' הסברות נכוחות ואמיתים, כי ב' בחי' היו בענין הי"ס א', הוא בחי' היותם עגולים, בצירוף עגולים זה תוך זה. וגם היה בהם בחי' אחרת, והוא היותם י"ס כיושר, דרך ג' קיום כמראה אדם, בעל ראש וזרועות ושוקיים וגוף ורגלים, כמו שאכתוב היטב כולו בענפים בעו"ה לקמן.

וזהו ביאורם. דע כי טרם שנאצלו הנאצלים ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי בבחי' אויר ריקני וחלל, אלא הכל היה ממולא מן אור א"ס פשוט והוא⁵¹. ולא היה לו בחי' ראש ולא בחי' סוף, אלא הכל היה אור א' פשוט, שוה בהשוואה א', והוא הנק' אור א"ס.

וכאשר עלה ברצונו הפשוט⁵² לברוא העולמות ולהאציל הנאצלים, להוציא לאור שלימות פעולותיו ושמותיו וכנוייו, אשר זאת היה סיבה בריאת העולמות, כמבואר אצלינו בענף הא', בחקירה הראשונה, והנה אז צמצם את עצמו א"ס⁵³ במקודה האמצעית אשר ברי' באמצע אורו ממש (אמר מאיר בערכינו אמר הרב זה וק"ל)⁵⁴. וצמצם האור ההוא ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית, ואז נשאר מקום פנוי, ואויר וחלל ריקני, מנקודה⁵⁶ האמצעית ממש, כזה \odot ⁵⁷.

והנה הצמצום הזה היה בהשוואה א' בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההוא, באופן שמקום החלל ההוא היה עגול מכל סביבותיו בהשוואה גמורה, ולא היה בתמונת מרובע בעל זווית נצבת, לפי שגם א"ס צמצם עצמו בבחי' עגול בהשוואה א' מכל צדדים⁵⁸. והסיבה היתה לפי שכיון שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה, הוכרח גם כן שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים, ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר הצדדים. ונודע בחכמת השיעור שאין תמונה כ"כ שוה כמו תמונת העיגול, משא"כ בתמונת מרובע, בעל {יא ע"ד} זווית נצבת בולטות, וכן תמונת המשולש וכיוצא בשאר התמונות. וע"כ מוכרח הוא להיות צמצום הא"ס בבחי' עיגול, והסיבה הוא בעבור שהוא שוה בכל מידותיו כנ"ל.

גם כפי בא (דף מב ע"ב) איתא מנא בעיגולא דאיהו י', ועיין בפ' פקודי (דף רנח) דקאמר כי היכלות ומה שבהם הם עיגולים⁵⁹.

⁴⁵ הפנים (נ"א כנויים) (אדם ישר), הכנויים (שעה"ק).

⁴⁶ עי' מלואים אות (ז).

⁴⁷ עי' מלואים אות (ח).

⁴⁸ וז"ל: איהו סובב על כל עלמין ולית טובב לון מכל סטרא עילא ותתא ולד' סטרי בר מיניה (השמש).

⁴⁹ עי' מלואים אות (ט).

⁵⁰ כנ"ל (מבר"ש ש"א ח"א פ"ד) (נמחק באדם ישר).

⁵¹ נמחק באדם ישר.

⁵² עלה ברצונו היא עברית של סליק ברעותיה. ועי' מלואים אות (י).

⁵³ צמצם הא"ס את עצמו (אדם ישר ושעה"ק).

⁵⁴ עי' ס"י (פ"ד מ"ד): שבע כפולות ב"ד כפ"ר מ"ת מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום והיכל הקודש מכון באמצע והוא נושא את כולם.

⁵⁵ המוסגר נמחק באדם ישר.

⁵⁶ בנקודה (שעה"ק), אדם ישר ומב"ש.

⁵⁷ אמנם באדם ישר הנקודה שבצירוף כאן ליתא והמציורי שם הוא כזה, ובמב"ש ושעה"ק הציור הוא כזה.

⁵⁸ לפי שגם א"ס צמצם עצמו בבחי' עגול בהשוואה א' מכל צדדים" נמחק בשעה"ק ומב"ש, ובמקומו איתא "מאחר שהא"ס בהשוואה, גם הצמצום בהשוואה ולא מרובע".

⁵⁹ גם כפי בא (דף מב ע"ב) איתא מנא בעיגולא דאיהו י', ועיין בפ' פקודי (דף רנח) דקאמר כי היכלות ומה שבהם הם עיגולים (נמחק באדם ישר ושעה"ק).

⁶⁰ בתמונת (שעה"ק).

⁶¹ כ"ז באדם ישר אינו. ועי' מלואים אות (יא).

⁶² עי' מלואים אות (יב).

⁶³ נעשה (שעה"ק).

⁶⁴ עי' מלואים אות (יג).

⁶⁵ במקום (אדם ישר ושעה"ק).

⁶⁶ והאציל (אדם ישר), ואז האציל (שעה"ק).

⁶⁷ כמין (אדם ישר).

⁶⁸ נמשכים (אדם ישר ושעה"ק).

⁶⁹ עי' אמ"ר בשער ט"ל פרק ה.

⁷⁰ הסובב אל כל (שעה"ק).

⁷¹ ראש סוף (אדם ישר), מעלה מטה (נוסף בשעה"ק).

⁷² עי' מלואים אות (יד).

⁷³ יצדק בקו הזה ראש וסוף מעלה ומטה ימין ושמאל (שעה"ק).

⁷⁴ וצינור דק (נמחק באדם ישר).

והראוי אליהם מה שאין כן אם היה אור האין סוף נמשך ונתפשט בנאצלים

מכל הסביבות צדדי החלל הזה כי אז לא היה הפרש מדרגות בנאצלים שם זה

עילה וזה עלול והכל היה השוואה אחת ולא היתה זאת כוונתו בעת שהאצילים

אלה שיהיו כלם בסוד עילה ועלול, והיותר קרוב אל ראשית הקו בקצה העליון

יהיה מקבל בראשונה והוא ישפיע לחבירו אשר למטה ממנו וכמו שנבאר בס"ד,

עכ"ל (נוסף בשעה"ק).

⁷⁶ מעט מעט (נ"א לאט לאט) (אדם ישר).

⁷⁷ נוסף בהגוב"י מכת"י, כי מצא שם בחי' עיגולים מהרשימו שנשאר בחלל

ולכן נמשך גם הוא בסוד עיגולים בתחלה כדי להחיותם.

מאיר העין ח"א

{ יב ע"א }

סמוך אל עיגול הא"ס ובלתי מתדבק בו. וכל עיקר התקשרות ודביקות העגול הנאצל הוא עם א"ס המאציל, הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע בעיגול ההוא. והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו, כי גם הוא בבחי' עגול סביב עליו ורחוק ממנו כנ"ל, כי הוא⁷⁸ מוכרח שהארה⁷⁹ א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא לבד, כי אם היה האור נמשך להם דרך⁸⁰ גם מכל סביבותיהם⁸¹, היו הנאצלים בבחינת המאציל עצמו⁸², בלתי גבול וקצבה.

ולא עוד, אלא אפילו גם הקו ההוא דק מאד ולא בהתרחבות גדול, כדי שיהיה האור הנמשך אל הנאצלים במדה וקצבה, אשר לסיבה זו נקרא הנאצלים 'מדות ו' ספירות⁸³, להורות שיש להם מדה וקצבה ומספר קצוב, משא"כ ב' א"ס. וכמ"ש בס"ה פ' פנחס (רנ"ו ע"ב⁸⁴) פקודת תלסר דא ק"ש כו' אבל דלא אית ליה מדה ולא שם ידיע כגוונא דספירן כו' דכל ספ"י אית לה שם ידיע ומדה וגבול ותחום⁸⁵. ובהיות הקו דק, ימשיך להם שפע כדי צרכם בלבד, בערך היותם נאצלים ולא יותר מדאי, בערך היותם מאצילים. והנה העגול הזה הראשון, היותר דבוק עם הא"ס, הוא הנקרא כתר דא"ק⁸⁶. ואחר כך נתפשט עוד הקו הזה, ונמשך מעט וחזר להתעגל ונעשה עגול ב' תוך עיגול הא', וזה נק' עיגול החכמה דא"ק⁸⁷. עוד מתפשט יותר למטה וחזר להתעגל, ונעשה עיגול ג' תוך העיגול הב' ונק' עיגול בינה דא"ק⁸⁸. ועד"ז היה הולך ומתפשט ומתעגל עד עגול 'הנק' עיגול מלכות דא"ק⁸⁹. הרי נתבאר ענין הי"ס שנאצלו בסוד 'י עיגולים זה תוך זה.

וכ"ז הוא בחי' עשר ספירות הכוללות דרך סתם כל בחי' העולמות כולם, אמנם מבואר ופרוט הוא, שכמה מיני עולמות נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו, אלף אלפים ורובא רבואות, וכולם כא' הם תוך המקום החלל הנ"ל, ואין דבר חוצה לו. והנה כל עולם ועולם, יש בו י"ס פרטית, וכל ספ"י וספ"י פרטית שבכל עולם ועולם כלול מ' ספ"י פרטי פרטית, וכולם הם בצורת עיגולים זה תוך זה, וזה לפנים מזה, עד אין קץ ומספר, וכולם כגלדי בצלם⁹⁰ זה תוך זה, ע"ד תמונת הגלגלים כנזכר בספרי תוכנינם. והנה הבחי' המחברת כל העיגולים יחד, הוא ענין קו הדק הזה, המתפשט מן הי"ס ועובר ויורד ונמשך מעיגול אל עיגול, עד סיומ תכלית כולם כנ"ל. ודרך הקו הזה, נמשך האור והשפע הצריך לכל א' וא' מהם, והרי נתבאר בחי' העיגולים של הי"ס.

ועתה נבאר בחי' הב' שיש ב"ס, הלא הוא בחי' אור היושר, כדמיון ג' קיים, כצורת אדם העליון. והנה דרך הקו הנ"ל, המתפשט מלמעלה למטה, אשר ממנו מתפשטים העיגולים הנ"ל, גם הקו ההוא מתפשט ביושר, מלמעלה למטה, מראש גג העליון של עיגול העליון מכולם, עד למטה, מתחתית סיומ כל העיגולים ממש, מלמעלה למטה כלול מ"ס, בסוד⁹¹ עולם אדם ישר, בעל קומה זקופה, כלול מרמ"ח אברים⁹²,

⁷⁸ הנה (אדם ישר).

⁷⁹ שהארת (אדם ישר).

⁸⁰ נמחק באדם ישר.

⁸¹ מה שנושך אותם היא הארה בלבד ולא אור ממש (דהיינו לא גילוי דק וזן כהשורש עצמו, אלא הארה מצומצמת ומעובה של השורש). והוא מכיוון שאור א"ס המקיף הוא רק בבחי' הנהגתו הנעלמה, שמנהיג עתה את העולמות כולם להכוונת התכליתית להחזיר את הכל אליו (ביאורים ח"א י ע"א). הארה זו היא בבחי' 'הרג את הנקבה' הנזכרת בגמ' ב"ב עד ע"ב, ועי' עניינו בהגה"א על ספ"צ (יב ע"ב ד"ה ו'ה ז'ו), ולכן היא הארה בעלמא ולא אור ממש (כללים ח"א פב ע"ב).

⁸² באומרו 'המאציל' כוונתו לאור א"ס המקיף.

⁸³ עי' יהל אור ח"א ו' ע"ד, ו'ל, והענין שנקרא ספירות ע"ש המספר, לא על שם הדברים הנספרים כי ע"ס הן במחשבה לבד שלכן נק' עשר חכמות (ת"ח ב ע"ב), ונק' בלי מה (כ"י פ"א מ"ב), ואין דבר בעולם שיהיה במחשבה לבד רק המספר שאין ניכר בדברים עצמן, וידוע שדבר א' אינו נופל במספר שלכן א' אינו מספר ומתחיל מב', וא' הוא כלל המספר, וכשהיו שני דברים, מונין כ"כ א' וכו', הספירות הוא לשון מספר וכוון אותם בלשון מספר כי כל דבר שבעולם מובדל א' מחבירו בגבול ותכלית, אך המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה כן הם (דהיינו הספירות) בעלי תכלית בשכל ובמחשבה, אבל לא בגבול ותכלית, ועוד שכל דבר שבעולם יש לו גבול ותכלית, אבל המספר אין לו קץ ותכלית לעולם, נמצא המספר אין הבדל ניכר אלא במחשבה, שלזה קרא א' ולזה קרא ב'. המהות נבדל א' מחבירו דהיינו אותו דבר הנספר נבדל אחד מחבירו ו"ש עשר ספירות בלי מה פ' הם עשר מספרים אבל הם בלי מהות, כי המהות נבדל א' מחבירו אבל הם אינם נבדלים בעצם אלא הם מספרים בלבד שהבדלתן במחשבה ובשכל וכו', ספירות ע"ש שהמספר וכו' רק במחשבה, כי אף אם תספור אנשים וכו' כשיתפרדו אינו ניכר מה הוא א' ומי הוא ב' כי הוא אינו דבוק בעצם וכו', וא"כ כשיתפרדו איה המספר כי איננו.

⁸⁴ עי' מלואים אות (א).

⁸⁵ עי' מלואים אות (טו).

⁸⁶ דא"ק" נמחק באדם ישר ושעה"ק.

⁸⁷ דא"ק" נמחק באדם ישר ושעה"ק.

⁸⁸ דא"ק" נמחק באדם ישר ושעה"ק.

⁸⁹ דא"ק" נמחק באדם ישר ושעה"ק.

⁹⁰ עי' זהר ח"ג ט ע"ב.

⁹¹ 'כלול מ"ס, בסוד' נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ביצור".

⁹² עי' מלואים אות (טז).

מצטיירים בצורה ג' קיים, ימין ושמאל ואמצע, כלול מ"ס בכללות. וכל ספ"י וספ"י מהם נפרטת ל"ס עד אין קץ, ע"ד הנ"ל בענין הי"ס שהם בדרך העיגולים. והנה בחי' זאת הב' נקרא עלם אלהים⁹³, ועליה רמז הכתוב באומרו (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים. וכמעט כל ס' הזוהר והתיקונים, רוב דבריהם כולם מתעסקים בבחי' ב' הזאת בלבד, כמ"ש היטב במ"א.

והרי בזה יתקיימו ב' הסברות הנ"ל, כי יש ב' בחי', דרך עיגולים ודרך קיים, ושתיים כא' טובים, דברי אלהים חיים. ובוזה יתישבו לך כמה מאמרים הנראים כחלוקים זה עם זה בענין סדר ומצב הי"ס, גם יתבאר לך החקירה הנ"ל, איך יהיה ראש וסוף מעלה ומטה בענין הי"ס. והנה הוא מבואר בכל ב' בחי' אלו, הא' בחי' הי"ס בציוור עגולים זה תוך זה, { יב ע"ב } וזו פשוט הוא, שעיוול הסובב על כולם, שהוא גלגל הכתר, הנה הוא דבוק עם הא"ס יותר מכולם, ולכן משוכח⁹⁴. אמנם גלגל הב' הנקרא חכמה יש הפסק בינו ובין הא"ס, והוא גלגל הכתר, לכן מעלתו למטה ממעלת הכתר. וכן גלגל הבינה הוא רחוק מן הא"ס שיעור ב' עיגולים, ומעלתו למטה ממעלת החכמה. ועד"ז כל עיגול ועיגול מכל העולמות כולם אשר בתוך החלל, כל הקרוב אל אור א"ס יותר מחבירו, הוא עליון מאד ומשובח מחבירו. עד שנמצא כי העוה"ז הארצי החומרי, הוא נקודה האמצעי, תיכונה תוך כל העיגולים כולם, בתוך כל המקום החלל ואויר הפנימי הנ"ל, וגם הוא מרוחק מן הא"ס הרחוקה גמורה יותר מכל העולמות כולם. וע"כ הוא כ"כ גשמי וחומרי בתכלית הגשמיות, עם היותו נקודה אמצעית בתוך כל העיגולים, והבין זה היטב.

ועוד יש סיבה ב', היא קרובה אל הנ"ל. כי הנה נתבאר איך הקו הנמשך מן הא"ס היה מתפשט ואח"כ מתעגל, ומתפשט יותר למטה ומתעגל, עד סיומ תכלית כל העיגולים. ועיגול המתהווה ראשון במקום ראשית הקו, הנה הוא מעולה ומשובח מכל העיגולים אשר תחתיו, כי הנה הוא נמשך מראש הקו. ועוד, כי הנה הוא מקבל הארה בהיותו במקום גבוה יותר מכולם, וזה העיגול העליון שבכולם יהיה נק' מעלה, והעיגול היותר פנימי, הוא אמצעי ותיכון שבכולם, אשר הוא תחתון שבכולם, אשר הוא מקבל האור מתחתית הקו ההוא, יהיה נק' מטה.

ובענין ג' בענין יו"ד עיגולים דעולם הנקודים (מכ"ש ש"ב ח"ג פ"ד), יתבאר איך גם בחי' י"ס של העיגולים יש בהם בחי' קיים ממש, עם היותם עיגולים, מלבד בחי' הי"ס של היושר הנעשה בציוור מראה אדם ע"ש. ושם תכלית דרוש העיגולים, ושם יתבאר לך, איך גם ב"ס העיגולים, יצדק בהם ימין ושמאל ואמצע, עם היותן כדמיון עיגולים זה תוך זה. והנה גם בבחי' ב', של ישר, שהוא בציוור אדם, יצדק שם מעלה ומטה⁹⁵, פנים ואחור, כי פשוט הוא, שהקרוב אל ראשית הקו יהיה ראש, ושלמטה ממנו יהיה גוף, ושלמטה ממנו יהיה רגלים, וכיוצא בשאר פרטי פרטות. ובענין ג' יתבאר ג"כ בענין יו"ד עיגולים דא"ק ע"ש.

והנה ענין זה שנתבאר בענין זה, איך כל העולמות הם בבחי' עיגולים זה תוך זה, כגלדי בצלים, והוא בחי' א' נרמו בוזה בהרבה מקומות, ובפרט בפרשת ויקרא (דף ט ע"ב דף י ע"א)⁹⁶, איך אפילו הרקיעים והארצות כגלדי בצלים זה תוך זה, ע"ש. וכן בפרשת בראשית (דף יט ע"ב)⁹⁷ וד"ל, כולא אצטריך קוב"ה למברי עצמא בהו ולאחתקנא עצמא בהו, וכולא מוחא לגאו וכמה קליפין חפיין למוחא וכל עצמא כגוונא כו' כולא איהו דאי לגו מן דא ודא לגו מן דא כו'.

והרי מוכרח איך כל העולמות זה טובב לזה וזה טובב לזה. ואע"פ שמשם נראה להיפך, שהיותר פנימית הוא מוח והחופף עליו הוא הקליפה הגרועה ממנו, ע"כ"ז אם תפקח עיני שכלך תבין ותראה, כי מאמר זה מדבר בערכנו, אנחנו שוכני ארץ התחתונה, אשר היותר קרוב אלינו הוא הנק' קליפה הסובבת בערכנו אל המוח אשר לפנינו ממנו, והוא גלגל הסובב עליו, ואח"כ עוד גלגל אחר היותר פנימי ממנו בערכנו, והוא המוח אל הגלגל האחר. וכן עד"ז, עד אשר נמצא, כי הא"ס לפנינו מכל הנאצלים, והוא מוח פנימי לכולם, וכל הנאצלים קליפין ולבושין אליו, והגלגל היותר קרוב⁹⁸ אליו, הוא החיצון שבכולם, ונק' קליפה על כולם. האמנם בבחי' העולמות בעצמם אינו כך, אלא הפנימי שבכולם הוא הקליפה, והסובב על כולם הוא המוח.

גם במאמר זה יבין תח"ח הב' הנק' ציור אדם ביושר שכולל כמה עולמות כנ"ד בס"ה (פ' תולדות דף קלד ע"ב)⁹⁹, וכמה ב"ב איהו אתפלג

⁹³ עי' זהר ח"א יד ע"א: מאן דאתתקן בהו איהו הוי בצלם אלהים מה אלהים אתיחדא ביה שמא קדישא אף הוא אתיחדא ביה שמא קדישא כדקא יאות. ועי' ספר הבהיר אות פב: אברים שבע ב' אדם דכתיב (בראשית טו) כי בצלם אלהים עשה את האדם, ועי' ח"ג קכב ע"ב שצלם אלקים היא בחי' נוק' כלפי צלמו.

⁹⁴ מכולם (נוסף באדם ישר, שעה"ק, ולש"ו).

⁹⁵ ימין ושמאל ואמצע (שעה"ק).

⁹⁶ עי' מלואים אות (ח).

⁹⁷ עי' מלואים אות (ט).

⁹⁸ נגלה (לש"ו).

⁹⁹ עי' מלואים אות (ט).

מאיר העין ח"א

לכמה שייפין וכולהו קיימין דרגין על דרגין מתתקנין אילין על אילין
וכולהו חד גופא ה"נ עלמא.

מאיר העין ח"א

ואמנם אינו כלי ממש, אלא שבערך האור שבתוכו, נק' כלי, אמנם הוא זך ובהיר בתכלית הזכור והדקות והבהירות.

והנה הא"ק הזה מבריש מן הקצה אל הקצה, מן קצה העליון עד קצה התחתון (פי' ולא עד בכלל)¹¹⁰ בכל חלל האצילות הנ"ל. ובוזה האדם נכללין¹¹¹ כל העולמות כמ"ש בע"ה, אבל בבחי' פנימית ועצמותו של אדם זה, אין אנו רשות לדבר בו ולהתעסק כלל^{112,113}, אמנם נתעסק ונדבר במה שנאצל ממנו. והוא, כי הנה להיות אור א"ס גדול מאד, לכן לא היו יכולין לקבל¹¹⁴, אם לא באמצעות הא"ק הזה, ואפי' מזה הא"ק, לא היו יכולין לקבלו¹¹⁵, אם לא אחר יציאת האור חוצה לו דרך הנקבים והחלונות שבו, שהם אוזן חוטם פה עינים כמ"ש בע"ה.

שער א ענף ג'¹¹⁶

עוד צריכים אנו להודיעך בענין אלו הב' בחי' שהם עגולים והיושר בציוור אדם, כי הנה יש באדם התחתון ה' בחי' אורות (שהם הנרנח"י) הם (ה' מעלות) זו למעלה מזו¹¹⁷. והם סוד ה' פעמים ברכי נפשי את וכו' כנוד' במסכת ברכות פ"ק (י"א)¹¹⁸, שהם כנגד ה' בחי' שיש לנשמה. והם נרנח"י, שהם ה' מדרגות זו למעלה מזו, כמ"ש במ"א בענין אורות הפה דא"ק הנק' עקורים, ע"ש¹¹⁹.

והנה בחי' ה"ס דעגולים, כולם יש בהם כל הבחי' הנ"ל, שהם אורות וכלים, והאור נחלק לאר"פ ואו"מ, והכלי נחלק להיצוניות ופנימיות. וכן בחי' י"ס דיושר בציוור אדם, יש בו כל הבחי' האלו בעצמם ג"כ. אמנם החילוק שיש בין העגולים להיושר הוא, כי י"ס דעגולים הם בחי' האור הנק' נפש, ויש בהם אור פנימי ואו"מ, פנימי וחיצוני, שיש¹²⁰ לה בחי' י"ס של כלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות. וגם יש י"ס של אורות, לכל אור יש בו אר"פ ואו"מ¹²¹.

אבל הי"ס דיושר הם בחי' האור הנק' רוח, שהוא מדרגה גבוהה על מדרגת הנפש כנודע. גם הם כלולים מאו"פ ואו"מ, גם יש להם י"ס כלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות¹²². ופשיטא הוא שבחי' הנפש נאצלה תחלה, ואח"כ נאצל הרוח, שהוא מדרגה יותר עליונה. כנודע באדם התחתון, שבתחלה קונה נפש, ואח"כ זכה יתיר ייבין ליה רוח כנוד', בזהר משפטים (דף צד ע"ב) וז"ל, ת"ח ב"נ כד איתלידי היבין ליה נפשא וכו'¹²³. וכן היה באדם העליון, שבתחלה נאצלו ונתגלו בחינת העגולים, שהם בחי' מדרגות הנפש והכלים שלהם, ואח"כ נאצלו בחי' ב', דיושר, בציוור אדם, שהם מדרגות אורות רוח והכלים שלהם. כנודע כי הרוח נק' אדם¹²⁴, והבן זה מאד. ודבר זה היה בכל העולמות כולם, כי

{ יב ע"ג }

ובענף ד' נבאר איך כל הבחי' מצטיירין בציוור אדם, והם דא לגו מן דא ודא לגו מן דא, עתיק לגו מן א"א, וא"א לגו מן אבא ואמא, ואו"א לגו וכו' ע"ס כל המדרגות. ויש יובן היטב כפי [נ"א בחי']¹⁰⁰ היותן דא לגו מן דא, דא מוחא ודא קליפה, ע"ש היטב. הרי נתבאר ענין ב' בחי' שיש ב"ס, א' בחי' עיגולים וא' בחי' יושר כמראה אדם.

¹⁰¹ מהדרורא תנינא

הקדמה אחת כוללת מן הא"ס עד הזעיר אנפין.

דע, כי תחלת הכל היה כל המציאות אור פשוט, ונקרא אור א"ס ב"ה, ולא היה שום חלל ושום אויר פנוי, אלא הכל היה אור א"ס.

וכשעלה ברצונו¹⁰² להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים, לסיבה נודעת, והוא ליקרא רחום ותנון וכיוצא, ואם אין בעולם מי שיקבל רחמי ממנו, איך יקרא רחום, וכן ע"ז שאר הכוונות. הנה צמצם עצמו באמצע האור שלו, בנקודת המרכז האמצעי אל הסביבות והצדדים, ונשאר חלל בנתיים. וזה היה צמצום הראשון של המאציל העליון, וזה המקום, חלל עגול בשוה מכל צדדיו, עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תוך עגול זה, ואור א"ס מקיפו בשוה.

והנה כשאר צמצם עצמו, אז דרך צד א' מן החלל, המשיך דרך קו א' ישר דק, כעין צנור, אור א' הנמשך מן הא"ס אל תוך החלל וממלא אותו. אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך החלל ובין אור הא"ס המקיף את החלל, שאל"כ יחזור הדבר לכמות שהיה, ותחזור ותתחבר האור הזה שבתוך החלל עם הא"ס כבראשונה יחד. וע"כ לא נתפשט ונמשך האור רחב¹⁰³ אל תוך החלל, רק דרך קו א' דק לבד, ודרך קו זה נמשך ויורד אור א"ס אל תוך החלל העגול, שהוא הנאצל, וע"כ מתדבק המאציל בנאצלו יחד¹⁰⁴. ולא עוד אלא, אע"פ שכל האצילות עגול והא"ס מקיפו מכל צדדיו בשוה, עכ"ז אותו המקום הנשאר דבוק בו ממש, ונמשך ממנו ראש הקו הזה, נק' ראש האצילות העליונה, וכל מה שנמשך ונתפשט למטה, נקרא תחתית האצילות. וע"כ נמצא שיש בחי' מעלה ומטה באצילות.

והנה האור הזה המתפשט תוך החלל הזה, הנה הוא נחלק לב' בחי': הא', הוא שכל האורות שבתוך החלל הזה, מוכרח הוא שיהיה בבחי' עגולים אלו תוך אלו, והמשל בזה אור ספירת הכתר עיגול א', ובתוך עיגול זה עגול חמה, וכיוצא בזה, עד תשלום י' עגולים, שהם י"ס דא"ק, ואח"כ י' עגולים אחרים והם י"ס דעתיק, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים¹⁰⁵ והם י"ס דא"א, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים, והם י"ס דאבא אלו תוך אלו, עד סיום כל פרטי אצילות. וכל עגול מאלו, יש אור מקיף אליו כמחנה, ג"כ עגול אחר כמחנה, נמצא שיש אור פנימי ואור מקיף וכולם בבחי' עגולים.

והבחי' הב', הוא כי הנה באמצע כל האצילות העגול הזה, מתפשט דרך קו יושר, בחי' אור דוגמת העגול ממש, רק שהוא ביושר, ויש בו בחי' א"א ואו"א וזו"ן וכולם ביושר, ולבחי' זו קראו בתורה את האדם בעלמו בצלם אלהים כמ"ש (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בעלמו וגו', כי הוא קו ישר ומתפשט בדרך קוים, וכמעט כל ס"ה והתיקונים אינם מדברים אלא בזה היושר כמ"ש בע"ה.

ודע כי יש בזה האצילות מיני עולמות לאין קץ ואין עתה ביאורם, אבל נתחיל עתה לבאר עור¹⁰⁶ פרט אחד, הכולל כל מציאות החלל הזה, וממנו מתפשטים כל העולמות כמ"ש בע"ה, והוא בחי' מציאות א"ק לכל הקדומים¹⁰⁷, הנהג' בס' הוהר ותיקונים, ואחריו נמשך סדר כל המדרגות כולם.

דע כי בזה החלל נאצל א"ק לכל הקדומים, ויש בו מציאות י"ס, והם ממלאין כל החלל הזה. אמנם בתחלה יצאו י"ס דרך עגול אלו תוך אלו, ואח"כ בתוך העיגולים, נמשך דרך יושר, כציוור אדם { יב ע"ד } א' באורך כל העגולים הנ"ל בציוור הזה. ואין אנו עסוקים כלל בבחי' עגולים, רק בבחי' יושר לבד, ולקמן אבאר בע"ה עוד מציאות העגולים והיושר מה עניינם.

והנה ע"י הצמצום הזה הנ"ל, אשר¹⁰⁸ נעשה האדם הנ"ל, היה בו בחי' עצמות וכלים, כי צמצום האור¹⁰⁹ גרם מציאות הוויות הכלים, כמ"ש לקמן בע"ה. ואין לנו רשות לדבר יותר במקום גבוה כזה, והמשכילי יבין ראשית דבר מאחירתו, כמ"ש בע"ה בדרושים אחרים הבאים לפנינו,

¹⁰⁰ בפירוש (אדם ישר).

¹⁰¹ אוצ"ח, דרושים.

¹⁰² במחשבה (דרושים).

¹⁰³ הזה (אוצ"ח הוצאת אהבת שלום), ברוחב (אוצ"ח הוצאת החיים והשלום).

¹⁰⁴ ע"י לעיל הערה 82.

¹⁰⁵ שהם י"ס דא"ק, ואח"כ י' עגולים אחרים והם י"ס דעתיק, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים (נמחק באוצ"ח דרושים ושעה"ק).

¹⁰⁶ נמחק באוצ"ח דרושים ושעה"ק.

¹⁰⁷ ע"י תיקו"ז קלב ע"ב, הוב"ד במלואים (לו), וכן קלח ע"א הוב"ד במלואים

אות (לז), וקנו ע"א הוב"ד במלואים אות (לח), ועי"ש בגי"ג ולמעשה זה

תרגום של אדם הראשון, וצ"ע בדבר.

¹⁰⁸ כאשר (אדם ישר).

¹⁰⁹ מיעוט נוסף בשעה"ק.

¹¹⁰ המוסגר נמחק באוצ"ח.

¹¹¹ ונתליון ונאחזין (נוסף בשעה"ק).

¹¹² ע"י מלואים אות (לט).

¹¹³ "רשות לדבר בו ולהתעסק כלל" נמחק באוצ"ח, ובמקומו איתא "רשאים

להתבונן כלל".

¹¹⁴ לקבלו (אוצ"ח).

¹¹⁵ לקבל אורו (שעה"ק).

¹¹⁶ אדם ישר, ועי' שעה"ק ז ע"ד י ע"א.

¹¹⁷ (שהם הנרנח"י) והם (ה' מעלות) זו למעלה מזו (נמחק באדם ישר).

¹¹⁸ ז"ל: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב, פיה פתחה

בחכמה ותורת חסד על לשונה, כנגד מי אמר שלמה מקרא זה. לא אמרו אלא

כנגד דוד אביו, שדר בחמשה עולמים ואמר שירה. דר במעי אמו ואמר שירה,

בשנאמר, ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו. יצא לאויר העולם ונסתכל

בנוכחים ומזלות ואמר שירה, שנאמר, ברכו ה' מלאכיו גבירי כח עושי ידו

לשמת בקול דברו ברכו ה' יק צבאו וגו'. יק משדי אמו ונסתכל בדדיה ואמר

שירה, שנאמר, ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו. מאי כל גמוליו. אמר

רבי אבהו, שעשה לה דדים במקום בינה. טעמא מאי. אמר רב יהודה, כדי שלא

יסתכל במקום ערוה. רב מתנא אמר, כדי שלא יינק ממקום הטנופת. ראה

במפתח של רשעים ואמר שירה, שנאמר, יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד

אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. נסתכל ביום המיתה ואמר שירה, שנאמר, ברכי

נפשי את ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. מאי שמע דעל יום המיתה

נאמר. אמר רבה בר רב שילא, מסיפא דענינא, דכתיב, תסתיר פניך יבהלון

תסף רוחם יגיעון וגו'.

¹¹⁹ והנה ע"ז הוא ב"ס אדם העליון ית' כי יש בהם חמש מדרגות אלו (נוסף

בשעה"ק).

¹²⁰ "פנימי וחיצון שיש" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ויש".

¹²¹ וגם יש י"ס של אורות לכל אור יש בו אר"פ ואו"מ (נמחק באדם ישר).

¹²² בחי' רוח (נוסף בשעה"ק).

¹²³ ע"י מלואים אות (כח).

¹²⁴ ע"י זהר ח"א עט ע"א בסתרי אותיות. ע"י בהג"א בס"י ג ע"א: באדם

הנשמה עלמת מאד ועיקר חיותו של האדם הוא הרוח, והוא האדם המקבל

שכר ועונש כידוע, והוא המרגיש, והוא כל כוחותיו וחושיו, והנשמה הוא השכל

הממלא לאדם דעת והוא מזל של האדם ומלאכו כידוע, והיא בשמים נק

ניצוצות מתנוצצים ממנו על האדם להנהיגו ולהשכילו. ולכן נשמה באדם נק

שמים בעולם, והתחלת אדם מרוח והוא עיקרו, ובצאת הרוח מאדם הוא מת,

ונגוד בעולם האויר שממנו חי האדם, ואי אפשר להתקיים בלתי אפי' נגע אחד

ונקרא ל"כ רוח, ע"י ליקוטים בסוף מ"כ רבינו בבניאור על ספד"צ לו ע"ד וז"ל,

כי הרוח באדם הוא האדם אבל הנפש הוא מדרגה למטה ממנו והנשמה למעלה

ממנו והוא מדרגת מלאך. וע"י ית' אור ח"א ל"ח ע"ד, ז"ל, העינין נר"ג,

מאיר העין ח"א

היה לסיבה הנ"ל, כי לא יכלו להתהוות הכלים עד שיסתלק האור לגמרי, ואחר שנתהוו הכלים, חזר והמשיך האור (דרך הקו)¹³⁵ במדה ובמשקל, כפי שיעור המספיק להם, להאירם להחיות, באופן שיוכלו לסבול ויתקיימו ולא יתבטלו, ודי בזה. {יג ע"ב}

שער א ענף ד'

אחר שכתבנו בענפים הקודמים לזה בדרך קצרה ודרך כלל ענין הי"ס בכל מקום שהם, איך יש בהם כמה וכמה בחי, נדבר בענף זה בקיצור ג"כ בחי' מדרגות העולמות אשר נבראו תוך מקום החלל הריקני הנ"ל, שאין דבר חוצה לו מן המקום הזה, וכל העולמות כולם הם תוך המקום הזה. ואל יעלה בדעתך, כי הי"ס הנקרא אצלנו בספר הזוהר, י"ס דאצילות, אל תטעה לחשוב שהם יותר ראשונים וגבוהים מכל מה שנאצלו, כי כמה עולמות קדמו עליהם, ולרוב העלמם לא שלחו בהם יד להזכירם בספר הזוהר, אלא ברמז נפלא, כאשר עיניך לנוכח יביטו ג' מאמרים מס' התיקונים בענין א"ק לכל הקדומים, כמ"ש בע"ה בענף זה.

וכאשר כתוב בספר הזוהר פ' בראשית (דף כג ע"א¹³⁷), וגם בתיקונים דף קלד (קט ע"ב)¹³⁸ וז"ל, ת"ח כמה עולמות¹³⁹ אינן סתימן דאינן מתלבשין ומתרכיבין בספיראן כו'. וגם מאמר א' הובא בפ' נח (דף סה ע"א¹⁴⁰), גם בפ' פקודי (דף רכו ע"א¹⁴¹ ודף רס"ח ע"ב¹⁴²) וז"ל, אר"ש ארימת ידי בצלו לעילא כו' ומרא דמחשבה עליא ולתתא¹⁴³ כולהו איקרו א"ס כו'. ואם תשים עיניי שכלך לדייק היטב כל המלות המיותרות והכפולים והרמזים הנרמזים אל המבין במאמרים הנ"ל, תפליא ותשתומם בראותך כמה מדרגות על מדרגות לאין קץ ומספר קדמו להי"ס הנקרא אצלנו בשם י"ס האצילות. והמעייין בחיבורינו זה, אם יזכה ידע ויבין ויעמוד על בטחונתם, וכמ"ש בענף זה בסוף. והנה הגאונים¹⁴⁴ הסתירו במתק לשונם וקראום עשר צחצחות על¹⁴⁵ [גבין]¹⁴⁶ כתר עליון, וכיוצא בדברים אלו. ועם היות כי אין קצבה אל העולמות שבמקום הזה, כי הם אלפים ורובבות, עכ"ז נבאר קצת מה שיש בידינו יכולת לבאר במקום הזה דרך קצרה.

ובראשונה נתחיל לבאר פרט א' אשר הוא כולל ותופס כל מקום החלל הזה, אשר מן פרט זה מתפשטים כל העולמות כולם, ובו נתלים ונאחזים, וממנו הם יוצאים ונתגלים בחוץ, כמ"ש בע"ה. אמנם הפרט הזה הוא נק' בשם א"ק לכל הקדומים, אשר הוא קודם לכל הנמצאים כמ"ש בע"ה. ולרוב מעלות הא"ק, לרוב גודל מעלתו והעלמו, לא שלחו בו יד להתעסק בספר הזוהר, כי אם בקצת מקומות מועטים, ואף גם זה היה בדרך העלם גדול ואזכיר קצתם, בתיקונים סוף תיקון י"ט (דף ק"ב ע"ב) וז"ל, א"ל אי הכי אשתמורע דאית א"ק לכל הקדומים ואית אדם אחר כו'¹⁴⁷. גם ריש תיקון ע' (דף ק"ט ק"ה ע"ב) וז"ל, אמון מופלא רקם וצייר ציורא בהיכליה דא"ק לכל הקדומים דאית אדם כו'¹⁴⁸. גם בתיקונים הנ"ל (דף קל"ב קט ע"ב) וז"ל, אשכחנא ברזא דמתניתין בסתרא דסתרין טמירא דטמירין דאדם דבריא דאיהו קדמון לכל הקדומים¹⁴⁹.

ונתחיל לבאר הענין. דע, כי האורות הראשונים אשר נאצלו תוך המקום ההוא, דרך הקו הישר המתפשט מן הא"ס הסובב את הכל כנו' בענף ב', והנה הם בחי' הי"ס, אשר חיבור כללותם נק' א"ק לכל הקדומים הנ"ל. והנה י"ס דאדם קדמון, הכוללים כל בחי' הנ"ל בענף ב' ג', הלא הם אלו, כי בתחילה יצאו ונתגלו י"ס אלו בבחי' עיגולים, שהם בחי' נפש דא"ק הזה. ויש להם בחי' י' כלים בצורת עיגולים, ובכל כלי מהם, יש פנימיות וחיצוניות, והכל הוא בחי' כלים.

ובתוך כל כלי מהם, יש בתוכו עצמות או"פ הנקרא נפש, מתלבש בתוכו ממש. ועוד יש בחי' או"מ סביבו, וגם הוא בחי' נפש, והכל בבחי' עיגולים. והעיגול החיצון שבכולם, אשר כל שאר העיגולים בתוכו, הוא דבוק וקרוב אל הא"ס, וא"ס סובב עליו ומקיף סביבו. והעיגול הזה החיצון מכולם הוא המעולה והגדול שבכולם כנו'

בכל בחי' ובחי' מהם בתחילה נאצל הי"ס שלהם בבחי' העגולים של הבחי' ההוא, ואח"כ נאצלו הי"ס דיושר של הבחי' ההיא.

אמנם ההפרש בין הכלים של הנפש והכלים של הרוח כבר נודע, כי אבר הכבד הוא משכן להאור הנק' נפש¹²⁵, וסימן לדבר כי הדם שהוא כבד שמלא דם הוא הנפש¹²⁶, ואבר הלב {יג ע"א}

משכן לרוח, ואבר המוח משכן להאור הנקרא נשמה¹²⁷, ואין זה מקום ביאור לדברים אלו. והנה עם הקדמה שהקדמנו לך בענף זה יתבאר כל א' וא' במקומו הראוי לו באורך ובפרטות.

הכלל עולה, כי התחלת האצילות בזה האופן הנ"ל, כי תחלה נאצלו י"ס בבחי' עגולים והם י' כלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצון, ובתוך הי' כלים אלו, נתלבשו י"ס עצמות האורות הנק' נפש. ועוד יש י' אורות מקיפים על הכלים מבחוץ, וגם הם בחינת נפש, אלא שנקרא אורות מקיפים מבחוץ, והאחרים נקראים אורות פנימיות¹²⁸, והכל הוא בבחי' עגולים, כי אור פנימי הוא כעין גלגל, והוא מתלבש תוך כלי א' מעוגל גם הוא, ועל הכלי הזה, יש אור מקיף עליו בעיגול, כדמיון הגלגל סביב לו. וכל הי"ס דעגולים הם ע"ז, כתמונת הגלגלים והרקיעים הנק' אופנים, והם הרקיעים שעלינו בעוה"ז השפל.

ואח"כ נאצלו י"ס בבחינת יושר כמראה אדם, והם יותר מעולים במעלה מן העגולים, כי הם בחי' רוח, והם י' כלים בצורה אדם א', כולל כל י' כלים. ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות, ובתוך הכלים האלה מתלבשים י"ס בבחי' אורות הנק' רוח, ועוד יש י' אורות אחרים המקיפים על הכלים מבחוץ, וגם הם מבחי' רוח, והכל הוא בדרך יושר עשוי כמראה אדם הנ"ל.

ועד"ז בכל העולמות הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, אשר נתקנו תוך המקום החלל והאור הפנוי כנ"ל, כי במקום הזה נתהוו כל העולמות כולם, אין דבר חוצה לו. ואור א"ס מקיף וסובב עליהם ומאיר לכל העולמות אשר בתוך המקום הזה, מכל צדדיהם בהשוואה א', מלבד מה שמאיר בהם עיקר הארה האמיתית גדולה וממשית¹³¹, דרך כל המתפשט ממנו, ונמשך בתוך כל העולמות האלו כנ"ל. וכל עולם ועולם מהם, וכל פרט ופרט שבכל עולם ועולם, יש בו בחי' הנ"ל, שהם העגולים והיושר.

והעגולים הם בבחי' א', כי המעולה מחבירו, טובב ומקיף על חבירו, והעגולים היותר פנימים תוכניים¹³² מכולם, הם היותר גרועים מכולם, הלא המה הרקיעים והגלגלים הסובבים על עולם השפל, שהם נתונים תוך כל העולמים באמצע כולם. אבל היושר הוא להפך, כי היותר פנימי הוא עליון ומעולה מכולם, וחיצון שבכולם הוא יותר גרוע מכולם, ויושר זה מליבש לזה, וזה לזה, עד שהגרוע שבכולם, הוא מליבש לכולם, והבין כל זה היטב.

¹³³ והנה אחר שהצגנו לך הקדמות הנ"ל, תוכל להבין עתה ענין סיבת צורך הצמצום, אשר צמצם הא"ס את עצמו באמצעות האור שלו, להניח מקום חלל וריק כנ"ל בענף ב'. והענין הוא, כדי לעשות בחי' כלים, כי ע"י צמצום האור ומעוטו, יש אפשרות אל הכלי להתהוות ולהתגלות¹³⁴. ובתערבות האור, הבלטת הכלי ממצעו כחו לקבל האור הרב והגדול, כמו שיתבאר בענין ז' מלי אדם, והם הנקרא עולם הנקודים, איך מלכו ומתו, ע"ש היטב, איך היה בחי' בריאת והיות הכלים, כי בתחלה צריך צמצום האור ומעוטו, וע"כ כיתגלה היות הכלי. ואחר שכבר נתגלה ונתהווה, אז חזר האור להמשך בו, ויכול הכלי להתקיים ולא ליבטל.

וכן היה כאן, כי צמצם בראשונה את האור ונתהוו הכלים, ואח"כ חזר והמשיך הקו ההוא להאיר בהם. ובוה יתבאר טעם למה א"ס צמצם עצמו וסילק האור הרב ההוא מן המקום ההוא לגמרי, ואח"כ החזירו במדה ובמשקל דרך הקו ההוא. והיה יכול להניח אותו בחי' הקו ההוא במקומו, ויסלק שאר האור הגדול בלבד, כיון שהוא עתיד להחזירו, אבל הטעם

נשמה היינו השכל אינו בנוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח הרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם.

¹²⁵ ע"י זהר ח"ב קנג ע"א.

¹²⁶ וסימן לדבר כי הדם שהוא כבד שמלא דם הוא הנפש (נמחק באדם ישר).

¹²⁷ עיקר הפרוצוף הוא הרוח והנפש [מ"ה ובי"], והנשמה היא למעלה מהם, ואינה נכנסת לנוף כלל (ביאורים ח"א לא ע"ב). אם כן כשמזכיר הרב את "הנשמה השורה במוח" כוונתו לבחי' הנשמה הפרטית דרוח (דהיינו החב"ד דנשמה דרוח - הערת המהירי: לכאורה נראה שכונתו לחב"ד דרוח שהוא הנשמה דרוח, שכן לא מצאנו בדברי הרב חב"ד דנשמה דרוח, והי"ע) (ביאורים ח"א לב ע"א). וע"י יהל אור ח"א יא ע"ד וז"ל, ג'ר אין מושגין כלל וכלל בכל עולם ועולם והתחלת העולם אינו אלא מזו"ג והן נקראין עולם.

¹²⁸ פנימים (אדם ישר).

¹²⁹ מבחי' (אדם ישר).

¹³⁰ בחינת אדם ישר).

¹³¹ "גדולה וממשית" נמחק בשה"ק, ובמקומו איתא "העיקרית", ובלש"ו "הגדולה שממשיך".

¹³² ותיכונים (אדם ישר).

¹³³ מבר"ש א ע"ד.

¹³⁴ ג.ב. במב"ש פרק א' ב' אמר הכלים של א"ק ע"ש וכו' כאן לעיל (לש"ו).

¹³⁵ נמחק באדם ישר.
¹³⁶ אדם ישר, וע"י שעה"ק ח ע"ב.
¹³⁷ ע"י מלואים אות (ל).
¹³⁸ ע"י מלואים אות (לא).
¹³⁹ עילות (אדם ישר, וכן שעה"ק).
¹⁴⁰ ע"י מלואים אות (לב).
¹⁴¹ ע"י מלואים אות (לד).
¹⁴² ע"י מלואים אות (לה).
¹⁴³ דלתתא (לש"ו בגליון הע"ח), צ"ל "ולעילא" וכן הגיה גר"א בתד"ח [יח ע"ד] (לש"ו בסוף הע"ח).
¹⁴⁴ הראשונים (השמש).
¹⁴⁵ שעל (שעה"ק ואדם ישר).
¹⁴⁶ נמחק בביאורים.
¹⁴⁷ ע"י מלואים אות (לו).
¹⁴⁸ ע"י מלואים אות (לז).
¹⁴⁹ ע"י מלואים אות (לח).

מאיר העין ח"א

{ יג ע"ג }

בענף ג', והוא בחי' עיגול כתר דא"ק. ותוך עיגול זה, מתעגל עיגול ב' הנקרא עיגול חכמה דא"ק, וכן ע"ד י' עיגולים זה תוך זה, עד עיגול ה' הפנימי שבתוך כולם, והוא נקרא עיגול דמלכות דא"ק. נמצא כי אלו ה' עיגולים דא"ק, הם מקיפים כל החלל הזה, בתוך הא"ס, קרובים אליו, והא"ס מקיף עליהם סביב.

ואמנם באמצע¹⁵⁰ י' עגולים אלו, נשאר מקום חלל, אור פנוי, לצורך שאר הנאצלים ושאר העולמות, אשר גם הם בחי' עיגולים זה תוך זה, כנ"ל בענף ג'. וכבר נתבאר ג"כ שם מציאות היות הכלים, איך היתה, כי ע"י צמצום שצמצם הא"ס עצמו¹⁵¹, נתמעט האור ונתגלו הכלים. ואח"כ חזר האור להתפשט תוך הכלים ההם דא"ק. ובוזה אל תטעה חלילה, כי הנקרא יש בחי' כלים ממש ח"ו, כי הנה בחי' כלים, לא נתגלו רק מן עולם הנקודים ואילך, כמ"ש בע"ה, ומה שאנו מכנים אותם בשם כלים, הוא בערך האור והעצמות אשר בתוכם. ואמנם הכלים בעצמם, הם אור וך בתכלית הזכות, ודקות והזרה, ואל תטעה עוד בענין זה.

והנה* אחר שנתגלו ויצאו בראשונה אלו הי"ס דא"ק, בחי' נפש [בתמונת עגולים], עוד יצאו י"ס אחרות בבחי' רוח דא"ק הזה, בבחי' ישר, כמראה אדם, בעל קומה וקופה, כלול מרמ"ח אברים¹⁵². בצירוף קומה, ראש וזרועות וכפות ידיים¹⁵³ גוף ורגלים, והוא מתחיל להמשך מן הא"ס המקיף דרך קו הנ"ל¹⁵⁴, ומשם ולמטה בצירוף אדם כנ"ל, כולל ג' קוים, ימין ושמאל ואמצע, ובהם נכללים י"ס יושר שבו כנ"ל בענף ב'.

* כמראה¹⁵⁵ ז"ל. צ"ע בדרוש העולמות, אם יוצאין העיגולים ע"ב ס"ג מ"ה בין בין כללות ובין בפרטות כל א' מהם, או אם הוא בקצתן לבד, שהוא בב"ן דכללות, וכן בב"ן דפרטות כל א' מהם, או אם הוא גם בס"ג דכללות וגם בס"ג דפרטות, יען כי ס"ג וב"ן הם נקבות בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר¹⁵⁶.

והנה אע"פ שראשית קו הזה, שהוא צורת יושר דא"ק, מתחיל להתפשט מן הא"ס, ובוקע ונכנס בין כל העגולים מצד גגותיהם העליונים, אל תחשוב כי כן הקו הזה נמשך ונתפשט למטה עד סיום כל העגולים, מצד תחתיהם המתעגלים מתחת רגלי א"ק דיושר. אמנם שעור התפשטותו אינו רק עד התחלת קרקעית העיגולים דעתיק יומין, שהוא בחי' פרצוף כתר דעולם האצילות, כמ"ש במקומו, אשר העיגולים הנ"ל דעתיק יומין מתעגלים תחת רגלי היושר א"ק¹⁵⁷ עצמו בלבד כמ"ש¹⁵⁸.

והנה נתבאר איך א"ק הזה ממלא בעיגול ויושר שלו את כל מקום החלל והאוויר הפנוי שבתוך הא"ס כנ"ל, אמנם נשאר מקום פנוי בין א"מ של אור יושר שבו אל הכלים ואו"פ דיושר שבו¹⁵⁹, ושם נתהוו ונאצלו כל העולמות אשר כולם נתלים ונאחזים בזה הא"ק, וממנו יצאו כנ"ל.

והנה אבאר לך עתה דרך קיצור מופלג כללות כל העולמות אשר במקום החלל הזה, שבין או"מ דיושר של א"ק ובין הכלים שלו דיושר כנ"ל. והנה ענין זה נתבאר במ"א { יג ע"ד } באריכות גדול, כל דבר ודבר בפני עצמו, ושם במקומו יתבאר לך, איך מבחי' היושר דא"ק, יצאו ונתגלו אורות רבים, אשר כללותיהם הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו ולחוץ, אח"כ יוצאים אורות החוטים, ואח"כ אורות הפה הנק' עקודים. וכל אלו האורות הם בדרך יושר לבד, ואין להם בחי' עיגול כלל¹⁶⁰.

ואח"כ יצאו אורות עינים דא"ק הזה¹⁶¹, ואלו נקרא עולם הנקודים, ויש בהם ב' בחי' עיגולים ויושר. ומקום מצבן ומעמדם, הן מהטיבור דא"ק הזה עד סיום רגליו, שהמקום הזה נקרא¹⁶² כללות נה"י דא"ק.

וזהו סדרן, כי בתחלה יצאו י' עגולים דנקודות, ונתעגלו סביב הכלים דנה"י דא"ק, בבחי' היושר שלו, ובתוך הכלים מתלבש או"פ שלהם כנ"ל. ואלו העיגולים דנקודות, שהם בחי' נפש, הם סובבים על הכלים ואו"פ של נה"י דיושר דא"ק. ואלו העיגולים של הנקודים, כבר נתבאר לעיל, שהם כוללים או"פ דנפש וכלים¹⁶³ ואו"מ על הכלים, וכללות זה נקרא עגולים דנקודים. ועל אלו הנקודים [נ"א העיגולים] עוד או"מ¹⁶⁴ מבחי' דיושר דא"ק, ועל או"מ דיושר דא"ק, סובבים ה' עיגולים דא"ק עצמו, הכוללים או"פ וכלים ואו"מ שלהם כנודע¹⁶⁵.

וזה היה בתחלה, אמנם כאשר נאצלו, אח"כ גם הי"ס דיושר דעולם הנקודים, שהוא בחי' רוח, אז רוח שלהם הלבשו¹⁶⁶ הי"ס דיושר דנקודים, הכוללים או"פ וכלים ואו"מ דיושר, ע"ג הכלים ואו"פ דיושר דנה"י דא"ק. ועל היושר דנקודים הלבשו¹⁶⁷ אותם העיגולים עצמן שלהם, ועל העיגולים דנקודים¹⁶⁸, או"מ דיושר דא"ק. ועליהם היו העיגולים דא"ק עצמו.

והנה יתבאר למטה בחיבורינו זה, בענין עולם הנקודים, איך ז' מלכ"י¹⁶⁹ אדם שמלכו ומתו ואח"כ נתקנו, וכאשר נתקנו, נעשו מהם בחי' ד' עולמות אבי"ע. וכל עולם מהם כולל ו' פרצופים כוללים, לבד מפרצופים אחרים פרטים, שהם נעשים ענפים היוצאים מאלו הו' פרצופים, ואלו הם: עתיק, ואו"מ, ואו"מ, ואו"מ, ואו"מ, ואו"מ.

¹⁷⁰ ונתבאר עתה בקיצור מצבן ומעמדם, ונתחיל למעלה למטה, הנה הא"ס הוא סובב ומקיף ע"ג י' עגולים דא"ק, בכל ג' מיני בחי', או"פ דנפש, וכלים דנפש, ואו"מ דנפש, וכולם בצורת עיגולים כנ"ל. וכיוצא בזה בשאר כל העיגולים שבשאר הפרטים, ולא נצטרך להזכיר ענין זה בכל המקומות. וי' עיגולים דא"ק, הם מקיפין וסובבין על או"מ דיושר דא"ק עצמו. ואו"מ דיושר דא"ק ע"ג י' עיגולים דעתיק, וי' עיגולים דעתיק סובבים על אור מקיף דיושר דעתיק עצמו. ואו"מ דיושר דע"י מקיפים על י' עיגולים דא"מ, וי' עיגולים דא"מ מקיפים על או"מ דיושר דא"מ דא"מ מקיפים על או"מ דיושר דא"מ דא"מ מקיפים על י' עיגולים דאימא, וי' עיגולים דאימא סובבים על או"מ דיושר דאימא עצמה. ואור מקיף דיושר דאימא מקיף על י' עיגולים דז"א, וי' עיגולים דז"א מקיפים על או"מ דיושר דז"א מקיף על י' עיגולים דנוקבא, וי' עיגולים דנוקבא מקיפים על או"מ דיושר דנוקבא עצמה. ואו"מ דיושר דנוקבא דז"א דאצילות מקיף על י' עיגולים דבריאה, וגם היא נחלקת לכל הפרטים הנ"ל. וי' עיגולים דבריאה סובבים על או"מ דיושר דבריאה עצמה. ואו"מ דיושר דבריאה מקיף על י' עיגולים דיצירה, הנחלק גם הוא לכל הפרטים הנ"ל. וי' עיגולים דיצירה על או"מ דיושר דיצירה עצמה. ואו"מ דיושר דיצירה על עיגולי העשיה הנחלקת גם היא לכל הפרטים הנ"ל. ועיגולי עשיה על או"מ דיושר דיצירה עצמה.

והנה נשלמו דרך כללות, כל בחי' העיגולים והאורות המקיפים דיושר של כל העולמות אלו כולם מלמעלה למטה, ומכאן ולהלאה (נבאר) יצאו¹⁷¹ בחי' הכלים ואו"פ שלהם דיושר, של כל העולמות אשר בחי' אלו הם הפוכים מן הנ"ל, לפי שאלו כל מי שהוא

¹⁵⁰ פ' במצמץ כל.

¹⁵¹ בעצמו (נ"א את עצמו) (אדם ישר).

¹⁵² עי' מלואים אות (טז).

¹⁵³ וכפות ידיים (נמחק באדם ישר ובשעה"ק).

¹⁵⁴ דהיינו יושר דא"ק הנמשך מקו דא"ס. ומש"כ 'משם', דהיינו שמהקו, שהוא א', התחילו ג' קוים. ועי' לש"ו ביאורים ח"א י ע"ד, שרק הקצה התחתון דהקו הוא שמתלבש בא"ק.

¹⁵⁵ צמח (נ"א מהרה"י) (אדם ישר).

¹⁵⁶ עי' תיקון ח ע"א: חיוז תמינאה כן מראה הנגה סביב דא שכנתא תתאה דאתמר בה נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא) ובגין דא כן מראה הנגה סביב אש נגה.

בהגר"א: תסובב גבר - ר"ל שהיא מסובבת היסוד, ולכן נאמר סביב, ר"ל סביב הקשת.

¹⁵⁷ דעי' (אדם ישר ושעה"ק).

¹⁵⁸ כמו שנבאר, ונצטרף ציורו שהוא זה עגולי א"ק עגולי עתיק עגולי א"א יושר אדם קדמון (אדם ישר).

¹⁵⁹ דהיינו למטה מהפרטא הרי הוא מקום נה"י שבו, שם מתחיל להתהוות מקום פנוי בין אור מקיף לכלים ואור פנימי. והנה נה"י חשיב לבר מגופא (זהו בראשית כא ע"ב) שכן הוא לצורך התחתונים, וכדי שאותו התחתון יתהווה במדרגה הראויה לאצילות ולא במדרגת א"ק צריך שלא יהיה לו נאפע מהאור המקיף מקרוב ולכן התרחק ממנו. איברא, מאותו ריוחוק מקום גופא משמע אותו או"מ דא"ק על כל העולמות שנתלים ונאחזים בנה"י שבו להעלותם לעתיד לדרגת א"ק עצמו. אמנם למעלה מהפרטא דא"ק אין עולמות מלבדו, ולכן אין מקום פנוי בין או"מ לכלים ואור פנימי (ביאורים ח"א טו ע"ג).

¹⁶⁰ אין עיגולים באורות אחר, שכן הם כלולים בעולמות א"ק, וממלא עיגולי א"ק נחשבים כעיגולי אחר' ג"כ (ביאורים ח"א טו ע"ד).

¹⁶¹ לשון זה נותן מקום לטעות ולהבין כאילו שנקודות אלו שיצאו מהם עולם הנקודות הם אורות העינים, ועי' שער אח"ף פרק א' מש"כ דאליבא דאמת אורות העיניים גבוהים מאורות אח"ף, ואילו הנקודות דכאן אינם הארה כדרך אורות אח"ף אלא בבחינת פליטה בעלמא שיצאו דרך העיניים.

¹⁶² בדרך (נוסף בשעה"ק).

¹⁶³ דנפש (נוסף בשעה"ק).

¹⁶⁴ "אלו הנקודים [נ"א העיגולים] עוד או"מ" נמחק באדם ישר ושעה"ק, ובמקומו איתא "עיגולים דנקודים עומד או"מ".

¹⁶⁵ והכל בחי' נפש (נוסף בשעה"ק).

¹⁶⁶ "אז רוח שלהם הלבשו" נמחק באדם ישר ובלש"ו, ובמקומו איתא "שלהם אז הלבשו", ובשעה"ק נוסף "היה באופן אחר כ"י".

¹⁶⁷ אח"כ (נוסף בשעה"ק).

¹⁶⁸ מקיף (נוסף בשעה"ק).

¹⁶⁹ "בענין עולם הנקודים כו" נמחק בדם ישר ובלש"ו, ובמקומו איתא "אין ענין עולם הנקודות הם ז' מלכ"י וכו".

¹⁷⁰ שעה"ק יא ע"ד.

¹⁷¹ "(נבאר) יצאו" נמחק באדם ישר ושעה"ק, ובמקומו איתא "יבואר".

מאיר העין ח"א

רגלי א"ק (נ"א האדם) הישר¹⁸¹ שבכל עולם ועולם, כאשר התחלנו לבאר ענין זה בתחילת ענף זה.

והנה מוכרח הוא, כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב, וממנו מתפשט ויורד ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנ"ל. ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר כנ"ל, שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין הסובבים תחת רגליו, עד שם מסתיימין רגלי הישר דא"ק.

כי אם נאמר שרגלי א"ק הם מגיעים ומתפשטים עד למטה בתוך עיגולי עצמו, עד סיומם וסופם, נמצא שחוזר ומתדבק עם עיגול הא"ס¹⁸², בחצי התחתון אשר תחת רגלי א"ק¹⁸³. ואם כך הוא, נמצא כי הא"ס יאיר בו ממש ולמטה דרך קו הישר, ולא יהיה בחי' מעלה ומטה, משפיעים ומקבלים, וע"כ לא נמשך ראש¹⁸⁴ הקו למטה כנ"ל בענף ב'.

והנה הכלל העולה בקיצור הוא זה, כי רגלי א"ק הישר, הנה הם מתפשטים ונמשכים עד חציימם התחתונים של עיגולים דע"י מצד מטה, כלים כ"י עיגולי ע"י מקיפים סביב¹⁸⁵ רגלי יושר דא"ק. אמנם כל שאר הרגלים דיושר, כגון רגלי עתיק, ורגלי א"א, ורגלי ז"א, ורגלי נוקבא, כולם מסתיימים בהשוואה א', והוא עד חצאי התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה¹⁸⁶. באופן, כי עיגולי א"א, הם מקיפים וסובבים מתחת כל רגלי הנ"ל כולם.

אמנם יש בחי' פרצופים שאינם גבוהים קומתם, כגון או"א ששיעור קומתם מהגרון דא"א עד הטיבור של א"א בלבד, וכן פרצוף לאה שהיא מתחלת מהדעת דז"א עד החזה שלו, כמ"ש במקומו, ואלו הפרצופים אין רגליהם נוטים עד רגלי א"א, כי הם קצרי קומה, וכל אחד יתבאר במקומו בפרטות.

והנה פעם אחרת שמעתי ממור"ו זלה"ה בענין דרוש תיקון אריך אנפין, איך נולד ויצא ויגן מבי' פרקין תתאין דרגלי עתיק יומין, ושם ביארנו, איך ב' פרקין תתאין הנקרא עקביים דע"י, הם מתפשטים יותר למטה מרגלי א"א, והם נכנסים בגבול עולם הבריאה, כנזכר שם. ואפשר לומר כי לא היה כך, אלא קודם תיקון אצילות, ואחר התיקון לא הוצרך לזה, שהחזק לאסור רגלי עיגולי א"א למעלה, בהשוואה אחרת עם רגלי א"א, וצ"ע. עוד דבר א' לא נתבאר לנו, בעניני עיגולי א"ק ויושר שלו, איך הם מתחברים יחד. אמנם בענין ע"י, נתבאר במקומו, כי אלו י' עיגולים שלו,

¹⁸¹ "א"ק (נ"א האדם) הישר" נמחק באדם ישר, שעה"ק וביאורים, ובמקומו איתא "אדם הישר".

¹⁸² כלומר, אם הא"ק היה נדבק בעיגולי עצמו, לא היה בא"ק בחינות מעלה ומטה וממילא היה חוזר לא"ס. נמצינו למדים שא"ק הוא ממש דוגמת קו הא"ס שאף הוא אינו מגיע עד סוף העיגולים שלו, ומהאי טעמא (ביאורים ח"א יח ע"ב), וכן הוא בדל"ה ח"א מ' ע"ב).

¹⁸³ ע"י פתיש ענ"י ב' שביאר, שהחצי התחתון דעיגולים ביחס ליושר הוא חשוב לחלק נסתר (בחי' לילה), לאפוקי מהחצי העליון שהוא החלק הנגלה (בחי' יום) שבו. והנה על אף שבגיגולים מצד צפון מציאותם אין בהם בחינות עליון ותחתון, אמנם מתחדשת בהם בעצם מציאותם כזו מצד פנימיותם שהם מתקשרים ליושר. ע"כ תורף הדברים.

והנה נביא כאן את לשונו בהמשך דבריו שם הנחוצים מאד למעין ביסוד זה, ז"ל, נמצא שא"ק היושר שבו שכולל כל הנבראים בכל פרטיהם בכל חילוקי ד' עולמות אביע"ק, הוא פנימי לכלום, וסיבה לכלום, ופועל על יום, ולכן הוא מתפשט בהם למטה, גם בחצי עיגולים התחתונים שהם נקראים בחינה אחרת לנגד בחינת חצוי שלמעלה, אבל אין זה רק עד סוף אצילות דעיגולים דלצד מטה, שמאצילות ולמטה הוא בבחינת גבולים שנתנו למאורות להנהיג כפי מדת התחתונים שיכולים לקבלו ולהתנהג ע"י שהוא בחינת הזמן שמשיית אלפי שנים הזהה עלמא (סנהדרין ז' צ"ז ע"א) אבל מה שלמעלה מזה שהוא בחינת א"ק עצמו אינו לפי הנהגת הזמן כלל, אלא לפי שלימות העליון שהיה לע"ל, ובחינת יושר הוא רק לפי השלימות העליון המגיע לעבודה, ולכן אין נכנסים שם בחינת התלבשות יושר דא"ק, ולא נקראו עיגולים דא"ק רק מצד שהם נוטים וורש לנבראים בהנהגת הזמן, ולכן אין רגלי א"ק מסתיימים רק עד חצי עיגולי עתיק דאצילות של צד מטה לבד, (ודברים אלו עמוקים מאוד ואין להרחיב הדיבור בהם ולא ניתנו לגלות בכתב, אך כדי להבין עומק דברי האריז"ל, הוצרכתי לדבר בו ברמז מעט, והוא רחום יכפר עון וגו' ודי בזה) שמה שהוא במדרגה יותר מאצילות, אין שייך בו חילוק בין מעלה ומטה כלל, שהוא לפי השלימות העליון שאינו לפי הנהגת הזמן ולפי העבודה, רק בבחינת קיבול שכר ואין הנהגת היושר למטה נוגע שם, כי אם היה נוגע למטה בחי' זו, היה מתבטל הנהגת הזמן והבחינה והיה חוזר הכל לאור א"ס העליון, כמו קודם הצמצום, שלכן נתעלם האור למטה כמ"ש בנתיב הצמצום (פתח יג) מזה, ולכן עד עיגולי עתיק שיש בוה שייכות להנהגת הזמן להיות נמשך אחריו, עד שם מתלבש בו יושר דא"ק שהוא הכוונה התכליתית בזה לפי העבודה ולא יותר, והנהגתו מאד, ע"כ.

וע"י ליקוטים בסוף בהג"א לח ע"ד וז"ל והקו ההוא לא המשיכו כו', הענין שהשגחה פרטית אינו אלא בעם סגולתו, שהוא אדם הפרטי בעולם, וכן בכל עולם, והוא אדם הישר שבעולם, אבל ממנו נמשך השגחה כללית לכל העולם, והוא בחי' העגולים, ערום שאור נגוד כו', אבל באור פניו השגחה פרטית נקרא אבדון, שנאמר מנגד פניו שאור מופנך אסתה, והוא בחי' חצי העגול למטה מארץ ששם אינו סובבים את הארץ, וכן בכל עולם חצי עילון מהעגול מאיר יותר והבן.

¹⁸⁴ רגל (שעה"ק).

¹⁸⁵ מתחת (שעה"ק).

¹⁸⁶ ע"י מלאים אות (כא).

{ יד ע"א }

גרוע במעלה מחבירו, מלביש את חבירו המעולה ממנו ומקיף אותו, כנ"ל בענף ג'.

וזה סדרן: או"מ דיושר דעשיה מקיף על הכלים ואו"פ דיושר דעשיה עצמה, ולא יצטרך לכפול זה בכ"מ, לפי שנחבאר לעיל, כי או"פ דיושר לעולם קשור ודבוק עם הכלים דיושר שלהם עצמם, והוא בתוכם ממש. וכלים ואו"פ דיושר דעשיה על כלים ואו"פ דיושר דיצירה. וכלים ואור פנימי דיושר דיצירה על כלים ואו"פ דיושר דבריאה¹⁷². וכלים ואו"פ דיושר דבריאה על כלים ואו"פ דיושר דנוקבא דז"א דאצילות¹⁷³. וכלים ואו"פ דיושר דנוקבא על כלים דז"א. וכלים ואו"פ דיושר דז"א על כלים ואו"פ דיושר דאימא. וכלים ואו"פ דיושר דאימא על כלים ואו"פ דיושר דאבא. וכלים ואו"פ דיושר דאבא¹⁷⁴ על כלים ואו"פ דיושר דא"א. וכלים ואו"פ דיושר דא"א על כלים ואו"פ דיושר דעתיק. וכלים ואו"פ דיושר דעתיק על כלים ואו"פ דיושר דנה"י דא"ק¹⁷⁵. וכלים ואו"פ דיושר דנה"י דא"ק על או"פ היוצא מאור א"ס המתלבש בתוכו, דרך קו הישר המתפשט מן הא"ס, להאיר ולהחיות כל העולמות כולם, כנ"ל¹⁷⁶.

והרי נתבאר היטב סדר התלבשות העולמות, וראית בעיניך איך א"ס מתעלה בתוך כל העולמות¹⁷⁷, והמקבל ממנו תחילה הוא א"ק, ואחר כך עתיק¹⁷⁸, עד שנמצא, כי כלים דיושר דעשיה, הם יותר חיצונים ורחוקים מאוד מן אור א"ס הפנימי בתכלית הריחוק, שאין ריחוק גדול ממנו, וכן בערך א"ס הסובב מבחוץ על כל העולמות. נמצאו כלים דעשיה רחוק ממנו בתכלית הריחוק, שאין רחוק ממנו. לכן הכלים דיושר דעשיה, הם היותר גרועים במעלה, יותר מכל העולמות כולם. ושם בעולם העשיה נתהווה עולם השפל החומרי בתכלית הגסות והעביות שאין כמוהו. נמצא כי כדור הארץ, שאנו עומדים בו, הנה הוא הנקודה האמצעית שבכל העולמות כולם¹⁷⁹, כעין גרעין התמרה שהוא באמצע האוכל, והאוכל מקיפו מכל צדדיו.

וזהו ברענו, אנו בני אדם היושבים בו, אבל בערך א"ס הסובב הכל, אדרבה עולם העשיה הוא הקליפה החופפת על כולם, וכל מה שנתקרב אל הא"ס¹⁸⁰, הוא יותר פנימי, עד שנמצא י' עגולים דא"ק קרובים אל הא"ס יותר מכל העולמות, וכן בבחי' אור א"ס הפנימי. נמצא כי עולם העשיה הוא קליפה לכל העולמות, וכל מה שמתקרב אל הא"ס הפנימי, הוא היותר פנימי, עד שנמצא י"ס דיושר דא"ק, הם פנימים מכולם, הם מקבלים אור א"ס הפנימי ממש, תחילת הכל.

והנה אחר שביארנו דרושי העגולים והיושר בקצרה בסדר התלבשות כל העולמות, צריכים אנו לבאר עתה, עד { יד ע"ב } היכן הגיע התפשטות

¹⁷² מבור שכל הארת אורות העליונים כולם כאחד מתלבשים בבחינה התחתונה מהם בגשמתו. דהיינו, שהאורות הפנימיים דיושר דכל האצילות בריאה ויצירה מתלבשים בתוך הכלים ואו"פ דיושר דעשיה. וקשה, דלקמן כותב הרב (שער המוחין פרקים ה' ו"ב) שכל מה שמתלבש מהעליון בתחתון ועומד בו העליון מבפנים והתחתון מבחוץ הוא רק בכלים דתחתון, שהכלים דתחתון עומדים מחוץ לאורות והכלים דעליון המתלבשים בו, אבל האור והגשמה דתחתון הוא מבפנים לכולם.

ובביאור הענין יש להקדים, שישנם ב' מיני הארות המתפשטים מכל העליונים בתחתון: א) הארה השייכת לעיקר עצמות התחתון, שכן הוא נעשה לצדם מעצמם, ב) תוספת מוחין על התחתון אשר על ידה עולה התחתון מעלתו לעילוי למעלה ממדרגתו.

ועתה מבור שפיר, שכן מה שכתוב בשער המוחין האורות העליונים נכנסים בו הכלים שבעשיה העומדים חוצה לו בין האור הפנימי התחתון העומד פנימה לכולם קאי על הבחי' הראשונה, אמנם כאן שכ' דאורות העליונים מתלבשים בתוך הגשמה דתחתון והוא עומד מחוצה להם אינו מדבר כי אם על תוספת המוחין והגדלות (ביאורים ח"א יז ע"א).

¹⁷³ ע"י הקד"ש זי ע"ג שהוכיח מכאן שמה שמבואר שבי"ע הם עולמות נפרדים, אינו נוגע אלא למציאותם גופה, אבל פנימיותם אינה נבדלת מאוד א"ס.

¹⁷⁴ דאימא, וכלים ואו"פ דיושר דאימא על כלים ואו"פ דיושר דאבא, וכלים ואו"פ דיושר דאבא, נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "דא"א וכלים ואו"פ דא"א על כלים ואו"פ דיושר דא"א וכו'".

¹⁷⁵ אורות עתיק דאצילות מלבישים את נה"י דא"ק ולא למעלה מזה, שכן במקום ההוא היה הצמצום, ולכן רק שם יש מקום להתגלות של עולמות אחרים. אמנם זאת יש לדעת, נה"י דא"ק נחלקת לב' חלקים: א) הארת נה"י דא"א דא"ק העומדת במדרגת א"ק ומתפשטת באצילות לבחי' לבוש אור א"ס שבו, ב) הארת נה"י דא"א דא"ק, שמהם נשפע עיקר האצילות (ביאורים ח"א יז ע"ב). וכן ע"ל כפי הענין באריכות בספר הכלים ח"א דף כ עד כד). וע"י ביאורים ח"ב צ' ע"ג שנה"י דא"ק אינם באמת כי אם עביות דנה"י דא"ק הנשאר למטה מהטבור, שכן עיקר א"ק הוא רק עד הטבור.

¹⁷⁶ ואמנם נתבאר לעיל כי גם העגולים יש בהם כלים ואור פנימי ואור מקיף. ולא נתבאר לי עינכם, אם כל עגול יש בו כלי באור פנימי, ואמנם האור המקיף שלו, הוא סמוך לו ומקיף עליו, או אם יהיו האור הפנימי והמקיף מרוחקים זה מזה ע"ד שנתבאר באור פנימי ואור מקיף של בחי' קו יושר (שעה"ק).

¹⁷⁷ מתעלם בתוך כל העולמות (אדם ישר) מתעלה בכל העולמות (שעה"ק).

¹⁷⁸ וכו' (נוסף באדם ישר).

¹⁷⁹ עד שנמצא כי הארץ החומרית הזו שהיא לבוש החיצון של העשיה היא פנימית מכל העולמות וכו' (שעה"ק יב ע"א).

¹⁸⁰ הסובב (נוסף באדם ישר).

מאיר העין ה"א

כולם נמשכים ומתפשטים סביב¹⁸⁷ ג' ראשונות לבר דיושר שלו ע"ש¹⁸⁸,
ואולי כך יהיה בעיני עיגולי אדם קדמון, רצ"ע.

¹⁸⁷ "סביב" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "משיעור גובה".
¹⁸⁸ ואינם מתחברים כלל עם ז"ת שבו כנוצר שם במקומו (נוסף בשעה"ק).

מאיר העין ח"א

הרחם, והעטרה שבה הוא בחי' בשר התפוח שעליה, הנקרא בדברי חז"ל שפולי מעיים, בענייני סימני איילוניות, כנודע (נדה סג ע"א). ואמנם ספירת המלכות הכוללת²⁰⁰, שהוא פרצוף אחרון שבחמשה פרצופים הנקרא נוקבא דז"א, הנה היא (נקבה גמורה)²⁰¹ בפרצוף גמור כשאר כל הפרצופים, וזכור זה.

נתחן קושיא חזקה וגדולה שנתקשו בה חכמים גדולים ולא ידדו לסוף עמקה, כי בהקדמת הזוהר (דף א ע"ב) אמרו שם על פ' (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', כי בכתר (יד ע"ד) ובחכמה לית תמן שאלה כלל, ומבינה ואילך קיימא לשאלה, אבל איהו בארע סתים ולא אתגלייא כלל, כיון דמטי עד מלכות הנקרא מ"ה מה שפפשת ומה ידעת, הא כולא סתים כדבדקמיתא²⁰². ובמקומות אחרים ע"פ (דברים ד לב) כי שאל נא לימיה ראשונים, אמר שהם מסוד ואילך, אבל למעלה משם אין שאלה בגי' דכ"ג. גם אמרו בחי' תיקון כ"ב דף ס"ב (ע"פ ע"ב) כתר עליון דא איהו שלימו דני' שערי בינה דא איהו דלא אתיהיב למשה, דעליה נאמר ונתת לא ידעו עיט, ועליה אמרו²⁰³ (חגיגה יג ע"א) במפלה ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בבסתרות, במה שהורשת התבונן²⁰⁴. ובריש האי תיקון כ"ב (ע"פ ע"א) קאמר הנסתרות דא אינון אר"א וכי²⁰⁵, הרי כי בגי' אסור לדרוש ולחקור בהם, כאשר תמצא בפסק הגאון ר' יצחק דלטאש בתחלת ספר הזוהר, ע"ש בישוב זה המאמר, וכאלה רבים.

והרי בכל ספר הזוהר, ובפרט בבי' האדרות ובתיקונים, הפליא לדבר בגי' ואין בהקדמת הזוהר אמר בהיפך, שאפי' החקירה במלכות אחרונה, עליה אתמר משארז"ל, מה שפפשת ומה ידעת וכו'. אבל הענין הוא כך, ומובן במ"ש בענף ד' ענין א"ק, ואין כל העולמות הם ענפים ומסעפים ממנו, עד שנמצא, כי עולם האצילות אינו רק לברש אל נה"י דא"ק, שהם בחי' רגליו לבר. וכבר ידעת כי עולם העשיה הוא נגד המלכות²⁰⁶ [דא"ק]²⁰⁷, אשר מקומה היה²⁰⁸ אב"א עם ז"א, בתנה²⁰⁹ שלו לבר. נמצא כי עולם האצילות אינו [אלא]²¹⁰ (אפי') בערך עולם עשיה, שהוא מלכות דא"ק. נמצא כי כל עסקינו בספר הזוהר בעולם האצילות, אפי' בגי' אינו [רק] (אפי') בחי' עולם עשיה דא"ק²¹¹, שהוא מלכות דא"ק, אבל בגי' דא"ק²¹² אסור לעשות כן²¹³, ואפי' במלכות דא"ק, שהוא בחי' עשיה.

עוד צריך שנקדים לך הקדמה א', והוא כי כל הי"ס, הכוללות כל עולם ועולם, הנה בכללות יחד כולם כא' בחי' הו"ה א', בכל מקום שהוא. בין בכללות בין בפרטות כנ"ל, יוצא מכל אות ואות מהם הו"ה א'²¹⁴. והנה קוצו של יו"ד שבאות' הו"ה הוא ספי' כתר²¹⁵, ויו"ד עצמה הוא בחי' חכמה²¹⁶, וה' ראשונה בינה, והי' הוא הת"ת²¹⁷, כולל ו' ספירן, אשר כללותם נקרא בשם ז"א, כמ"ש במקומו בע"ה, והה' אחרונה מל', הנקרא אצילינו נוק' דז"א. וכ"ז הוא בדרך הו"ה הכלולת ה' פרצופים יחד כנ"ל. וכן אם נחלק הי"ס בכל פרצוף ופרצוף, תהיה גם הו"ה שבפרצוף והוא בפרטות ע"ד הכללות, כי קוצו של יו"ד הוא הכתר, שהוא גלגלתא שבפרצוף ההוא, וי' חכמה, וה' בינה שבפרצוף, והם ב' מוחין ימין ושמאל, וי' הוא עיקר הגוף, וי' שבפרצוף ההוא, וה' אחרונה הוא מלכות שבאותו פרצוף.

עוד צריך להקדים בחי' אחרת קרובה אל הנ"ל, והוא כי מכל אות ואות מושם הו"ה²¹⁸ יוצא הו"ה א', ואין חילוק ביניהם, רק באופן מליייהן וזוהו עניינם, כי י' שהוא רמוז באבא, שהוא ספי' הנק' חכמה, יש בו הו"ה א' במילוי יודי' וי' והוא גימ' ²¹⁹ והוא גימ' ²²⁰, והה' נרמזת באימא שהיא הספי'

{ יד ע"ג }

וז"ל שער הקדמות דף ה' ע"א¹⁸⁹:
ואמנם דבר גלוי הוא, כי אין למעלה גוף ולא כח גוף חלילה, וכל הדמיונות והציורים אלו, לא מפני שהם כך, חס ושלוש, אמנם לשכך את האוון¹⁹⁰, לכשיוכל האדם להבין הדברים העליונים הרוחניים, בלתי נתפסים ונרשמים בשכל האנושי, לכן ניתן רשות לדבר¹⁹¹ בבחי' ציורים ודמיונים, כאשר הוא פשוט בכל ספרי הזוהר. וגם בפסוקי התורה עצמה, כולם כאחד עונים ואומרים בדבר הזה, כמו שאמר הכתוב, עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ (&), עיני ה' אל צדיקים (&), וישמע ה' (&), וירח ה' (&), וידבר ה' (&), וכאלה רבות. וגדולה מכלם מ"ש הכתוב (בראשית כו) וירא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה וגו'. ואם התורה עצמה דברה כך, גם אנחנו נוכל לדבר כלשון הזה, עם היות שפשוט הוא, שאין שם למעלה אלא אורות דקים בתכלית הרוחניות, בלתי נתפסים שם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראייתם כל תמונה, וכאלה רבות.

ואמנם יש עוד דרך אחרת כדי להמשיל ולצייר בה הדברים העליונים, והם בחינת כתיבת צורת אותיות, כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון, וגם תמונה זו, דבר פשוט הוא כי אין למעלה, לא אות ולא נקודה, וגם זה דרך משל וציור לשכך את האוון כנוכח, ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן, ובבחי' ציורים אלו הן ציור האדם הן ציור אותיות, שתייהן מוכרחים להבין ענין האורות העליונים, כאשר תראה ספרי הזוהר בנוים על שתי בחי' הציורים האלה¹⁹², עכ"ל.

שער א ענף ה"ג

רצוני בענף זה להקדים קצת הקדמות אל כל הבא למלאות את ידו ולהתעסק בחכמה זאת. והוא, כי כבר ביארנו לעיל, כי פרצוף אדם כולל מרמ"ח אברים¹⁹³, כ"ס פרטיות שבו, באופן זה, כי כתר הוא גולגלתא, וחי"ב הם ג' מוחין, וחג"ת הם ב' דרועין וגופא, ונה"י ב' שוקין¹⁹⁴ ואמה, ומלכות היא נקבה שלו.

אמנם אם תרצה לחלק ולפרט אלו הי"ס הכלליות בפרטים רבים, הנה אינם נחלקות רק לה' בחי' לבר, אשר כל בחי' מהם הוא פרצוף א' שלם כמראה אדם. וזה סדרן: הנה הכתר הוא פרצוף א' שלם מ"ס ונקרא א"א, וחכמה הוא ג"כ פרצוף א' מ"ס ונקרא אבא, ובינה היא ג"כ פרצוף א' מ"ס ונקרא אמא¹⁹⁷, והו"ק מחדד עד היסוד הוא פרצוף א' מ"ס ונקרא ז"א, וספירה עשירית שהיא מלכות, היא פרצוף א' מ"ס, ונקרא נוקבא דז"א.

עוד צ"ל כי בחי' המלכות שבכל פרצוף ופרצוף, מאלו ה' פרצופים, הוא באופן זה, כי מלכות אשר בפרצוף זכר, כגון אבא וז"א, הנה המלכות שבו, הוא בחי' עטרה שעל הצדיק¹⁹⁸ הנקרא יסוד, בסוד (משלי יו) ברכות לראש צדיק, הנזכר בס"ה פ' ויצא (דף קסב ע"א) ז"ל, ר' ייסא זוטא והה שכיח קמיה דר"ש א"ל מהו דכתיב ברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה וכי¹⁹⁹. ואם הוא מלכות בפרצוף נוקבא, כגון אימא ונוקבא דז"א, הנה המלכות שבה הוא ג"כ בחי' עטרת היסוד שבה, כי היסוד שבה הוא שבאותו פרצוף.

¹⁸⁹ בדפוס שלנו נמצא בדף ה ע"ב.

¹⁹⁰ עי' תנחומא (יתרו יג) ויעל עשנו כעשן הכבשן איהו כבשן יכול ככבשן הזה תל' והרהר בווער באש א"כ מה תלמוד לומר כבשן אלא לשכך את האוון מה שכולה לשמוע כיוצא בו אריה שאג מי לא יירא (עמוס ג) וכי מי נתן כח וגבורה באריה לא הוא אלא אלו מנכין אותו מבריותיו כי לשכך את האוון מה שיכולה לשמוע וכו'. ועי' עמק המלך (ש"ה פ"ד): אף על פי שאנו עושים משל בדבר נשמי, הוא כדי לשכך את האוון, כמו שמצינו בפסוקים, עיני דני' אזני יי', והדבר ידוע שלא נקרא כן אלא על הרוחניות הנעלמות, של צירופי אותיות התורה, העומדים בכל עולם ועולם בסוד פרצוף תמונת איברי אדם. עי' מלואים אות (לט).

¹⁹² בשעה"ק נוסף "ובחינת ציור האותיות אעשנה כמו הקדמה אחרת וזו היא", וממשיך במש"כ בענף ה' ד"ה עוד צריך.

¹⁹³ אדם ישר, שעה"ק ה ע"א.

¹⁹⁴ עי' מלואים אות (טז).

¹⁹⁵ וחס"ה גידון (נוסף בשעה"ק).

¹⁹⁶ עי' זוהר ח"א כו ע"ב, שמוזכר זרועות ושוקים.

¹⁹⁷ עי' זוהר ח"א כב ע"ב, שמחכר אבא ואמא, ועי' ח"ג קסט ע"א שמחכר זעיר אנפין וארץ אנפין.

¹⁹⁸ "שעל הצדיק" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "שבפי גיד האמה".

¹⁹⁹ ד"ל בשלמות: רבי ייסא זוטא היה שכיח קמיה דרבי שמעון א"ל האי דכתיב (משלי יו) ברכות לראש צדיק לצדיק מבעי ליה מאי לראש צדיק [א"ל] (אלא) ראש צדיק דא היא עטרה וקדישא ואוקמה תו ראש צדיק דא יעקב דאיהו נטיל ברכאן ונגיד לון לצדיק ומתמן אזדריקו לכל עיבר ומתברכן ליהו עלמין אבל הא אוקימנא ברכות לראש צדיק (ראש) צדיק אקרי ההוא אתר (וישא) דברית דמניה נפקין מבויעין לבר.

תרגום: רבי ייסא הקטן היה מצוי לפני רבי שמעון. אמר לו, זה שכתוב "ברכות לראש צדיק", היה צריך לכתוב לצדיק, מה זה "לראש צדיק". אמר לו, ראש צדיק זו היא העטרה הקדושה, ובארוה. עוד, ראש צדיק זה יעקב, שנטל את הברכות והשפיע אותם לצדיק, ומשם נורקו לכל עבר, וכל העולמות מתברכים. אבל הנה בארנו, "ברכות לראש צדיק" (ראש) צדיק נקרא אותו המקום (ראש) של הברית, שממנו יוצאים מעיינות החוזה.

²⁰⁰ הכללית (אדם ישר ושעה"ק).

²⁰¹ אדם ישר גורס את המוסגר.

²⁰² עי' מלואים אות (מא).

²⁰³ עי' מלואים אות (מב).

²⁰⁴ עי' מלואים אות (מג).

²⁰⁵ עי' מלואים אות (מד).

²⁰⁶ עי' מלואים אות (מה).

²⁰⁷ המוסגר נמחק באדם ישר.

²⁰⁸ היא (אדם ישר).

²⁰⁹ בנה"י (אדם ישר ושעה"ק).

²¹⁰ אפילו (אדם ישר וביאורים).

²¹¹ אינו רק בחינת עולם העשיה בערך אדם קדמון (שעה"ק). אינו אפילו בחי' עולם עשיה דא"ק (אדם ישר). ומכאן עד סוף הפיסקה לא נמצא באדם ישר.

²¹² לדרוש ולית שום שאלה כלל (נוסף בהגוב"פ).

²¹³ מכאן עד סוף השורה ליתא בכת"י (הגוב"פ).

²¹⁴ בין בכללות בין בפרטות כנ"ל יוצא מכל אות ואות מהם הו"ה א' (נמחק באדם ישר ובשעה"ק).

²¹⁵ עי' ח"ג טה ע"ב.

²¹⁶ עי' מלואים אות (מו).

²¹⁷ עי' זוהר ח"ג רמח ע"ב: אסתכלותא דילן(ה) לשית סטרין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה תפארת נצח והוד יסוד.

²¹⁸ בכל מקום שהיא (נוסף באדם ישר ושעה"ק).

²¹⁹ עי' תיקו"ז ז ע"א: ומקורין דכל שמהן אינון יהו"ה יו"ד ה"י וי"ו ה"י יה"ה יו"ד ה"א וי"ו ה"א עי' תיקו"ז ט ע"א, וכן תל"ח ה ע"ב, ודף יד ע"ג: פנימיים אליון יו"ד ה"י וי"ו ה"י יו"ד ה"י וי"ו ה"א וי"ו ה"א.

מאיר העין ח"א

הנקרא בינה, יש בה הוי"ה במילוי יודי"ן ואלף, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י²²¹, והוא גימ' ס"ג. והי' שהוא רומזת בו"א, שהם ו"ס, אשר מחסד עד יסוד, יש בה הוי"ה א' במלוי אלפי"ן, והוא גי' מ"ה²²². וה' אחרונה, שהיא רומזת במל', נוק' דו"א, יש בה הוי"ה א' במילוי ההי"ן, והוא גי' ב"ן²²³.²²⁴

ועד"ז ג"כ בפרטות כל פרצוף ופרצוף שבה' פרצופים הנ"ל, אשר בכל א' מהם יש הוי"ה בפרטות כנ"ל, יש בה שם הוי"ה דע"ב בחכמת פרצוף ההוא, והוי"ה דס"ג בכינת פרצוף²²⁵ ההוא, והוי"ה א' דמ"ה בו"א (בו"ק)²²⁶ שבפרצוף ההוא, והוי"ה דב"ן בנוקבא דו"א שבפרצוף ההוא. וכמו שכל ספ"י וספ"י נפרטת לי"ס, ומי"ס לי"ס עד אין קץ ותכלית כנ"ל, כך הוא חילוק מילוי (פרטי)²²⁷ ההוי"ת שהם מתרבים ומתחלקים עד אין

²²⁰ במילוי יודי"ן כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י (נוסף בשעה"ק).

²²¹ עי' זהר ח"א כג ע"א, תד"ח יב ע"א, יד ע"ג.

²²² כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נוסף בשעה"ק).

²²³ עי' תיקו"ז ל ע"א, ובעיקר גרסת הגר"א הוב"ד הערה 520.

²²⁴ כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה (נוסף בשעה"ק).

²²⁵ בבינה שבפרצוף (שעה"ק).

²²⁶ "בז"א בו"ק" נמחק באדם ישר ושעה"ק, ובמקומו איתא "בשש ספירות

חג"ת נה"י". ובביאורים, ולשו" (בז"א) בו"ק".

²²⁷ ליתא באדם ישר ובשעה"ק.

מאיר העין ח"א

{טו ע"א}

עוד ראינו לעורר על ענין אחד, הלא צריך לדעת כי רוב מאמרי הזוהר וכמעט כולם, אינם מדברים מענין הי"ס של העיגולים, רק בבחי' יושר כמראה אדם, וענין זה כולל בכל {טו ע"ב} העולמות, הן בהיותו מתעסק בא"ק, או בעתיק, או בא"א, או באו"א, או בזו"ן דאצילות, או בשאר עולמות ביי"ע, ואם יהיו דברים אלו נוכח פניך, ואל יליו מעיניך, אם תרין לא תכשל, ואז תלך לבטח דרכך.

השער השני - השתלשלות הי"ס תוך²³⁷ העיגולים²³⁸ ובו ג' ענפים²³⁹

שער ב ענף א'²⁴⁰

השתלשלות הי"ס דרך עיגולים ענינים הוא, שכבר נודע שהחלק התחתון שבהם²⁴¹ מדריגות הנשמה, שהיא הנפש כנודע, ממנה נתפשט הי"ס דעיגולים בראשונה, דרך הקו והצנור מפאת הא"ס. כדמיון אדם תחתון החומרי, שבתחלה יש לו בחי' נפש, ואח"כ זוכה וקונה בחי' רוח, אח"כ מדריגת נשמה וכך²⁴², והסדר הזה היה למעלה ג"כ, כי בראשונה נאצלו י"ס דעיגולים, בבחי' כלים ובבחי' עצמות ורוחניות שבתוכם מבחי' מדריגות נפש לבר, ואח"כ חזרו ונאצלו בחי' הי"ס דרך קו היושר כמראה אדם כנ"ל, וגם הם כוללים י"ס בבחי' כלים ועצמות הרוחניות שבתוכם, בבחי' מדרגה יותר עליונה, הוא הנקרא מדרגת רוח, שהוא למעלה מדרגת הנפש. ונמצא שבחי' י"ס דעיגולים הם מדרגת נפש עם הכלים המיוחסים להם, ובחי' י"ס דיושר כמראה אדם שנאצלו אח"כ, הוא מדרגת הרוח עם הכלים המיוחסים להם. והנה בחי' הכלים הנ"ל כבר נודע²⁴⁴, שאבר הכבד הוא משכן הנפש, והלב משכן הרוח, והמוח משכן הנשמה, ואין כאן מקום ביאור פרטים אלו.

עוד צריך להודיע כללים אחרים הלא הם אלו, דע כי בחי' עצמות ורוחניות אשר מתלבש תוך הכלים הנ"ל, הלא הוא הנוכח תמיד אצילות בחיבורינו זה בחי' אורות נעלמים. והנה האורות האלו הם ב' בחי': א', נקרא או"פ המתלבש תוך הכלים. והב', נקרא או"מ וסובב עליו שמרוב גדול הארתו, אין הכלי יכול להלבישו ולקבל כחו בתוכו, ונשאר אור ההוא מקיף וסובב עליו מבחוץ.

ואין לך שום אור בעולם שאינו כולל ב' בחי' אלו, שהוא או"פ ואו"מ. וכמו כן בחי' הכלים, אין לך שום כלי בעולם שאין לו ב' בחי' ע"ד הנ"ל, הלא הוא בחי' פנימיות הכלי, ששם התדבקות והתלבשות או"פ וזוה בתוכו. ועוד יש לו בחי' חיצונית הכלי, אשר עליו מבחוץ סובב ומקיף או"מ הנ"ל. נמצא דרך קצרה, האור שהוא בחי' עצמות הרוחניות מתחלק לב' מדרגות, והם או"פ ומקיף, וע"ז²⁴⁵ בחי' הכלים גם הוא מתחלק לב' מדרגות, והם פנימיות הכלים וחיצונית הכלים, וכבר נתבאר כללים אלו.

הכלל העולה, שמתחלת הכל נאצלו הי"ס דרך עיגולים, הלא הם מתחלקים וכוללים בחי' י"ס דכלים מעוגלים בצנור עיגולים. ובכל כלי מהם יש פנימיות וחיצונית. ובתוך הכלים האלו מתלבשים י"ס רוחניות, הנקרא אורות של בחי' הנפש. ועוד י' אורות מקיפים עליהם, באופן שכל אור מהם יש בו או"פ ואו"מ והכל הוא דרך עיגולים. כי או"פ הוא עגול כעין גלגל, והוא מלוכש תוך כלי א', מעוגל גם הוא, ועל כלי זה או"מ עליו, וגם הוא עגול כדמיון גלגל סובב, וכן כל י"ס דעגולים עד"ז, כדמיון הרקיעים והגלגלים כנודע.

אח"כ נאצלו הי"ס דיושר כמראה אדם ישר, והם יותר מעולים מהם. וגם הם כוללים בחי' י"ס דכלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצונית, ובתוך אלו הכלים מתלבשים י"ס רוחניים ונקראים אורות של בחי' רוח. ובכל אור מהם יש בחי' או"מ על הכלי

קץ, כפי חילוק פרטיות הספי' עד אין קץ. והנה אחר שהקדמנו לך כל ההקדמות האלו, צריכים לנו לעורר את המעיין, הבא לעיין בס"ה, שימצא מאמרים רבים שונים ורוחקים זה מזה בתכלית הריחוק, ואם לא יהיה לו הקדמות אלה, יסתר מעיניו²²⁸, כי לא ידע להבחין באיזה מציאות (בחי') הוא מדבר המאמר אשר הוא בו, ולא ידע להבחין באיזה בחי' הוא מדבר המאמר ההוא. אם הוא בא"ק עצמו ואם בכל אותן האורות שיצאו והאירו ממנו, אם בבחי' אורות האוון, אם בבחי' אורות החוטם, אם בבחי' אורות הפה, הנקרא עקודים, אם בבחי' אורות העין הנקרא עולם הנקודים, שהוא עולם האצילות טרם תקונם, ואם בבחי' אורות המצח, שהוא בחי' עולם האצילות אחר שנתקן, ואם בעולם הבריאה, ואם בעולם היצירה, ואם בעולם העשיה.

וכ"ז דרך כללות, והנה יש עוד להבחין בדרך פרטות אם מדבר בפרצוף עתיק שבעולם מהם, או בפרצוף א"א, או באבא, או באימא, או בד"א²²⁹, או בנוק²³⁰, או ביש"ס, או בתבונה, או ביעקב, או בלאה. עוד צריך להבחין פרטי פרטים אם מדבר בי"ס דעגולים או בי"ס דיושר, ואם במקיף ואם באו"פ, ואם בעצמות או בכלים.

וגדולה מכולם צריך להבחין כי אופני הי"ס ומצבן ומעמדן חסרונם ומילואם עצמו מספר, אם בעת שנאצלו, אם בעת קיטרוג הלבנה, אם בעת בריאת אדה"ר, ואם בעת שחטא שנשתנו כל העולמות, אם בידו המדבר, אם בבית ראשון ואם בעת חורבנו, ואם בבית שני ואם בעת חורבנו.

וגדולה מכולם אם בחול, אם בשבת או ביו"ט, אם ביום ואם בלילה. ולא עוד אלא שבעולם שעה ושעה משתנים העולמות, ואין שעה זו דומה לשעה זו. ומי שמסתכל בענין חילוף המזלות וכוכבים ושינוי מצבן ומעמדן, ואין ברגע אחד הם באופן אחר, והגולד בו יקרה לו מאורעות שונות מהגולד ברגע שקדם לזה, ומוזה יסתכל ויבין בעולמות העליונים שאין להם קץ ומספר.

ואם תפקע עיניי שכלך תדע ותשכיל זו ממוצא דבר, כי אין שכל לבד אדם לעמוד ע"כ פרטים²³¹, וע"ז אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קט"ו) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, ושלמה המלך ע"ה שכתוב בו (מלכים א' ה' יא) ויהיכם מכל אדם, אמר (קהלת ז' כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ולך וראה מ"ש בספר התיקונים תיקון כ"ב דף ס"ה (עב ע"ב) במ"ש, קם ר"ש ואמר סבא סבא כו' ולבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא ולבושא לביש ביומא דא לא לביש ביומא תניינא²³². וזוהו תבין איך משתנה מעמד ומצב העולמות, שהם הלבושין של א"ס, לכמה שינויין בכל עת ורגע, וכפי השינויין ההם כך נשתנו בחי' המאמרים של ספר הזוהר, וכולם דברי אלהים חיים.

גם תמצא מוזכרים²³³ בחי' הויו"ת במילויים שונים, או במלוי ע"ב או במלוי ס"ג או מ"ה או ב"ן כנוכח בהקדמת התיקונים שלא נדפסו, וכן בסוף תיקון י"ג וכן בתיקון ע"ט, וכיוצא בתיקון²³⁴ אל"י²³⁵, כי שם נזכר מילוי של אלו ההויו"ת. וצריך שתדע באיזה בחי' מתעסק מאמר ההוא, כדי שתדע אותה הויו"ת, באיזה מקום היא רומזת²³⁶. והנה בהיותך מעמיק ומעיין ועומד על בירורים של דברים אלו, אז אפשר שתוכל להבחין מעמיקים אלו, אם יהיה אלהים עמך, בהיותך תמים לו, כי לא ימנע טוב להולכים בתמים.

²²⁸ נוחם יסתר מעיניו (אדם ישר). נוחם יסתר מעיניו ואזלת יד שכלו להבינם ויבנה עליהם במות טלואות בלות בעקודים נקודים וטלואי טלואי על גבי טלואי כאשר הוא מצוי ונמצא דבר זה אצל המתחכמים בספר הזהר בעיון שכלם האנושי וסיבת טעותם (שעה"ק).

²²⁹ הנקרא ישראל (השמש).

²³⁰ הנקרא חל. כך הגיה הרש"ש ז"ל ועיין דב"ש דף ל"ב ע"א (השמש).

²³¹ על כל הפרטים (אדם ישר).

²³² י"ל: קם רבי שמעון ואמר סבא סבא והא שכינתא איהי יחודא דקדושא בריך הוא איך גליפין בה דיוקנין דלתתא דלאו אינון מציאותה אמר ליה רבי מלכא דאיהו יתיב בהיכליה וכמה בני נשא עאלין למחזייה מנהון מסתכלין בלבושו ומנהון גנופו ומנהון מסתכלין בעובדי ובודאי [בלבושו] לא אשתמודע מאן [בעובדי אשתמודע מאן] ניהו מלכא דלבושין איהו משתן בהון לכמה שנויין ולבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא ולבושין לביש וימא חדא לא לביש וימא תניינא והכי בכל יומא וירחא ושתא ושבתא ויומין טבין אשתני בלבושין:

קם רבי שמעון ואמר, זקן זקן, והרי השכינה היא היחוד של הקדוש ברוך הוא, איך חקוקים בה דמיות שלמטה שאינם מציאותה. אמר לו, רבי [משל] למך שהוא יושב בהיכלו וכמה אנשים נכנסים לראותו, מהם מסתכלים בלבושו, ומהם בגופו, ומהם מסתכלים במעשיו. ובודאי שבמעשיו נודע מי הוא המלך, שבלבושים הוא משתנה בהם לכמה שנויים, ולבושים שהוא לבוש בבורק לא לובש בערב, והלבושים שלובש יום אחד לא לובש יום שני, וכך בכל יום וחדש ושנה ושבת וימים טובים משתנה בלבושים.

²³³ בספר הזהר והתיקונים (נוסף בשעה"ק).

²³⁴ במקומות (אדם ישר).

²³⁵ נמחק בלש"ו.

²³⁶ אשר בזה תבין איך עם היות שסדר ההויו"ת הם ע"ב ואח"כ ס"ג ואח"כ מ"ה ואח"כ כ"ב עם ע"ז יש בחינת ב"ן גדולה מבחי' ע"ב וכן כיוצא בזה (נוסף בשעה"ק).

²³⁷ דרך העיגולים בקצרה (השמש).

²³⁸ נקרא בקה"י "שער העיגולים".

²³⁹ כל הכתוב בהענפים האלו כפולים, ויש בהם מעט שינוי ויתבאר בהענפים

הנקודמים (השמש).

²⁴⁰ מקהילת יעקב.

²⁴¹ שבחמש קה"י, לט"ו.

²⁴² ע"י מלואים אות (כח).

²⁴³ הי"ס בבחי' נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "ב' בחינות שהם". הי"ס בבחי' נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "ב' בחינות".

²⁴⁴ ע"י זרה ח"ב קנ"ג ע"א.

²⁴⁵ ועי"ז קה"י ולש"ו.

מאיר העין ח"א

הנמשכים מן העינים דא"ק זה, מבחי' היושר שבו שהוא כמראה אדם כמ"ש בעו"ה, והם הנק' עולם הנקודים אשר גם בהם יש ציור עיגולים זה בתוך זה.²⁶² וכולם עומדים תוך אלו י' עיגולים דא"ק, באופן ש' עיגולים דא"ק הם מתעגלים ומקיפים וסובבים כל שאר עיגולים אשר בכל העולמות, וכל שאר העיגולים הם מוקפים תוך אלו, כי כל עיגול המשובח מחבירו הוא מקיף את חבירו וסובב אותו, והיותר תחתון במעלה מחבירו הוא יותר פנימי והוא מסובב מחבירו, עד שנמצא היותר פנימי מכולם הוא גרוע מכולם.

והם בחי' הרקיעים והגלגלים של עולם העשיה, שהם י' גלגלי הרקיע הנזכר בהקדמת התיקון²⁶³, והם נקראים אופנים, אשר הם הרקיעים הסובבים עלינו בעולם השפל ובעולם החומרי הזה. ומבואר הוא שמאחר שהם יותר פנימים ותוכניים שבכל העיגולים, א"כ פשוט הוא שיהיו יותר תחתונים מהם כגלדי בצלים זה בזה²⁶⁴, שהגלד החיצון העליון מכולם הוא יותר גדול, ועד"ז הם נכללים ומתלבשים זה בתוך זה. ובענין הי' עיגולים דעולם הנקודים יתבאר בע"ה ענין דרוש העיגולים בפרטות, ובמקום הזה לא נוכל לבאר בפרטות רק בכללות ובקיצור גדול וע"ש. ואחר שיצאו י' עיגולי א"ק הזה שהם בחי' נפש שבו עוד נתגלו ויצאו בא"ק זה י"ס שהם בחי' י"ס אחרות ביושר בציור אדם בעל רמ"ח איברים²⁶⁵ בראש וזרועות ושוקיים כו', והם בחי' רוח שבו, והוא נמשך ונתפשט ביושר מלמעלה למטה, מראש גג העליון של עיגול עליון שבכל י' עיגולים עד קרוב אל סיום תחתית י' עיגולים אלו שלו.*
*וע"ש²⁶⁶ דלעיל אמר רגלי א"ק דיושר מגיעים למטה עד חצי עיגולי עתיק וכאן אמר עד סיום תחתית י' עיגולים שלו.

שער ב ענף ג'²⁶⁷

אחר שנתבאר לעיל היות בכל העולם²⁶⁸ כולם ב' בחי': א', בחי' הי"ס בצורת גלגלים עגולים. וא', בחי' י"ס בצורת אדם ישר בקומה זקופה וישרה, נבאר עתה בקצור קצת פרטים ובחי' אחרות שיש בהם. הנה נתבאר בס"ה פ' בא (דף מ"ב ע"ב ברע"מ)²⁶⁹ וז"ל, אבל לבתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמן ואתקרי בהאי דיוקנא כו' נקרא אל אלהים ואי איתבר אומנא אלן מאנין דתקין יהדרון מיא למקוריה כו' ולבתר עביד מאנא רברבא²⁷⁰ והוא קרי לגרמיה בה מבין כו', וכבר הארכנו בזה בענף ב' ע"ש היטב. הרי מפורש היות י"ס בצורת אדם בעל רמ"ח איברים²⁷¹ הנקרא כלים, ובתוכם העצמות של האורות הנקרא נשמת אדם, והכל כדמיון אדם התחתון שיש בו גוף ונשמה, כך אדם העליון כלול מיי"ס שהם עצמות וכלים.

והנה ענין בחי' העצמות הזה הם בחי' אורות פנימיים המאירים תוך הכלים, כדמיון הנשמה אשר תוך הגוף של האדם ומאירה בו, כמ"ש (משלי כו טו) נר ה' נשמת אדם. וזכור כלל זה כי בכל מקום שתמצא בחבורינו זה לשון אורות הכוונה על הנשמה הפנימית שבו²⁷², ולא על הכלים עצמן, ואל תשכח ענין זה כי לא נוכל להזכירו בכל פעם. ואחר שביארנו ענין ב' בחי' הנ"ל שהם אורות וכלים, צ"ל עוד פרטים

{ טו ע"ג }

מבחוץ סביביו, ובחי' או"פ מתלבש תוך הכלי הנ"ל והכל בדרך ישר²⁴⁶. והנה הקדמה שהקדמתי לך בענף הזה, הלא היא כוללת לכל הנמצאים והנבראים ונוצרים ונעשים שבכל העולמות.

שער ב ענף ב'²⁴⁷

אחר שנתבאר לך דרך כללות ענין י"ס, בכל מקום שהם, איך מתחלקים לכמה בחי', נתחיל לבאר בענף זה, בחי' מדרגות העולמות אשר בתוך החלל הנ"ל, וסדרן אין הם.

דע שהנה האורות ראשונים אשר נאצלו דרך קו הדק וצינור הנ"ל, וכל בחי' מה שנאצלו בזה המקום החלל, הם כמה אלפים ורבות מיני עולמות, ואין אנו עתה בביאורם, שהזמן לא יספיק לפרט את כולם. אמנם עתה נבאר פרט א', אשר הוא כולל את כל החלל הזה, אשר ממנו מתפשטים כל העולם²⁴⁸ הנ"ל.

האור הא', קודם לכל אשר נתפשט מן הא"ס הסובב את הכל, הם י"ס אשר בחינת כללותם נקרא א"ק לכל הקדומים. וענין א"ק זה נזמז ברמזים נעלמים בס"ה ובתקונים, ולרוב העלמתו ולגודל מעלתו, לא שלחו בו יד להתעסק בו בגלוי, כי אם בהעלם נמרץ, ולא הזכיר אלא בדרך רמז והעלם גדול ברוב מקומות, ואנו נזכיר קצתם.

הלא אחר מהם הוא בספר התיקונים תי' י"ט (דף מה קלב ע"ב) וז"ל, אי הכי אשתמודע דאית א"ק לכל הקדומים²⁴⁹, ובתיקון ע' (דף קלב קנה ע"ב), אשכחנא במתני' בסתרא דסתרין טמירא דטמירין דאדם דבריאה דאיהו א"ק לכל הקדומים דאית אדם וכו'²⁵⁰, ובתיקון ע' (דף קיט קלח ע"א)²⁵¹ וז"ל, אמן מופלא רקם וצייר ציורא בהיכלא דא"ק לכל הקדומים דאית אדם ואית אדם וכו'.

ואל יעלה בדעתך ש"ס הנק' אצלינו י"ס דאצילות הם יותר גבוהים וראשונים במעלה מכל מה שנאצל, כי כמה וכמה עולמות לאין קץ קדמו אליהם, ולרוב העלמם לא הזכירו בס"ה אלא ברמז נפלא כאשר עיניך תחזנה משרים ג' מאמרים הנ"ל. וכאלה רבים כאשר כתבו כמה מאמרים רבים בסוף פ' פקודי (דף רכו ע"א ורס"ה ע"ב)²⁵², ופ' נח (דף סג סה ע"א)²⁵³ וז"ל, אר"ש ארימת ידי בצלו לעילא וכד רעותא עילאה לעילא כו' ומרוא דמחשבה עילאה ולתתא²⁵⁴ כלהו איקרו א"ס. גם בפ' בראשית (דף כג ע"א)²⁵⁵, והובא ג"כ בתיקון (תיקון ע' דף קלד קנט ע"ב)²⁵⁶ וז"ל, ת"ח כמה עלות אינון סתימין דאינון מתלבשין ומתרכבין בספיראן כו'.

ואם תפקח עיני שכלך לדייק כל מלות ורמזים הנחמדים הנרמזים למבין במאמרים הנ"ל, תפלא ותשתומם בראותך כמה מדרגות על מדרגות לאין קץ ומספר, קדמו לאלו י"ס הנקרא אצלינו י"ס דאצילות. והענין בחבורינו אלה אם יזכה יבחי' וידע ויעמוד על תכונתם. גם בפרשת בראשית (דף יט ע"ב)²⁵⁷ וז"ל, וכלא אצטריך קב"ה למבוי בעלמא ולתקנא עלמא בהו וכולהו מוחא מלגאו וכמה קליפין בו, ובה תבין מ"ש למעלה איך כל העולמות זה תוך זה וזה חופף לזה וא"ס סובב על כולם כנ"ל, ולא אוכל להאריך בזה.

ואחזור לבאר ענין הנ"ל. הנה הי"ס הראשונים שנאצלו טרם כל הנמצאים, הם י"ס הנקרא א"ק לכל הקדומים, וי"ס אלו יש בהם י"ס²⁵⁸ כלים בצורת עגולים, ובכל כלי מהם יש פנימיות וחיצוניות, והכל נקרא כלים כנ"ל בענף א'.

ובתוך כלים²⁵⁹ הנ"ל יש בו י' אורות פנימיות מתלבשים תוך י' כלים, ועוד י' אורות אחרים מקיפים סביב י' עיגולי הכלים הנ"ל. והכלי העליון הסובב על כל ט' כלים, הוא הנקרא כתר דא"ק, וכלי הב' אשר בתוכו, הסובב על הכלים הנשארים, נק' חכמה דא"ק, וכן עד"ז עד כלי העשירי הפנימיות²⁶⁰ שבכולם היא נקרא מלכות דא"ק, וכולם בצורת עגולים זה בתוך זה כנ"ל.

והנה אלו הי"ס דעגולים דא"ק הזה הם ממלאים כל (טו עד' ד) מקום החלל הנ"ל²⁶¹ שבתוך אמצעות הא"ס כנוצר בענף א', והנה הם מקיפים כל החלל הזה. אמנם נשאר באמצע אלו העיגולים מקום חלל ופנוי לצורך שאר הנמצאים, שהם ג"כ בצורת עיגולים זה בתוך זה. והם בחי' אורות

²⁴⁶ כמראה אדם (נוסף בקה"י ולש"י).

²⁴⁷ מ"ב מקהילת יעקב.

²⁴⁸ העולמות (קה"י).

²⁴⁹ עי' מלואים אות (לו).

²⁵⁰ עי' מלואים אות (לח).

²⁵¹ עי' מלואים אות (לז).

²⁵² עי' מלואים אות (לה).

²⁵³ עי' מלואים אות (לב).

²⁵⁴ דלתתא (לש"י).

²⁵⁵ עי' מלואים אות (ל).

²⁵⁶ עי' מלואים אות (לא).

²⁵⁷ עי' מלואים אות (יט).

²⁵⁸ בחי' עשר (קה"י).

²⁵⁹ עשר כלים (קה"י).

²⁶⁰ הפנימי (קה"י).

²⁶¹ אשר בתוכו ואמצעיות (השמש).

²⁶² וכן כל שאר הנמצאים אחרי עולם הנקודים, הנה גם הם יש בהם ציור עיגולים זה תוך זה (השמש).

²⁶³ תוך זה (קה"י).

²⁶⁴ עי' מלואים אות (טז).

²⁶⁵ הגהה זו לא נמצאת בקה"י.

²⁶⁶ אדם ישר, שעה"ק ז ע"ג.

²⁶⁷ העולמות (אדם ישר, וכן שעה"ק).

²⁶⁸ עי' מלואים אות (ב).

²⁶⁹ וכו' (נוסף באדם ישר).

²⁷⁰ עי' מלואים אות (טז).

²⁷¹ שבי' ספירות (אדם ישר, שעה"ק).

מאיר העין ח"א

בהיותו מאיר בו גם ²⁸⁵אוה"מ המעולה, יאיר בו היטב מאד עם היותם רחוקים זה מזה.

*מוהרח"כ²⁸⁶ ז"ל ענין חיצוניות ופנימיות (בכ"מ הוא כינוי בספ"י) כתוב בספ"י, כי חיצוניות הוא בשר גוף אדם ועצמות וגולגולת וכו', ופנימיות הוא בחי' המוחין המתפשטים בתוך כל הגוף, כנודע, כי גם במוחין יש י"ס כנזכר במ"א, שהם הפנימיות. גם נאמר, כי בכלים הראשונים שהם אחר ומוצאם²⁸⁷, שניהם נקרא חיצוניות, והפנימי לבד נקרא פנימיות, כי כן נאמר שבחיצון אין בו דעת כלל, וכב' דהיינו אמצעי יש בו דעת אלא שהוא דעת חצוי²⁸⁸, ובפנימי שהוא הג', יש בו דעת הפנימי שלם, וכן נאמר כי מוחין דעיבור ויניקה להם²⁸⁹ אלהים, ונמשכים מב' חצוניות דא"א²⁹⁰, אך המוחין גדולות, הם מפנימיות דא"א²⁹¹.

עוד יש סיבה אחרת גדולה, והוא כי הנה א"מ מבחוץ חשקו ורצונו וחפצו להתדבק ולהתקרב עם האו"פ ולהאיר לו, והנה אם חיצוניות הכלי, לא היה יד ש' מאד, לא היה יכול או"מ לעבור ולבקוע וליכנס באו"פ להאיר לו, והיה האו"פ בלתי מקבל הארה הזאת הגדולה, לכן הוצרך להיות חצוי עובי הכותל מצד חיצון יותר וכן מפנימי, ועי"כ יוכל האו"מ עם היותו בלתי מתדבק בו לעבור ולבקוע וליכנס עד חצוי עובי של הכותל מצד חוץ. ואו"פ²⁹² להיותו מצומצם תוך הכלי בכח, יכול לעבור חצוי עובי של הכותל מצד הפנימי ולהאיר בו חצוי עובי הפנימי אע"פ שאינו יד כ"כ כמו החיצוני, ואז מתדבקים יחד או"פ ואו"מ ומאיר באו"פ, וגם הכלי עצמו מקבל הארה משניהם ומזדכך מאד. אמנם, אם אנו רואים בחוש הראות שהפנימי הוא יותר יד כנ"ל, הטעם הוא כי או"פ, אע"פ שהוא קטן מאד²⁹³ מאו"מ, עי"כ להיותו מצומצם ומוגבל בכח תוך הכלי ההוא, מאיר הארה גדולה ושלימה בפנימיות הכלי. משא"כ באו"מ אע"פ שהוא גדול מאד, כיון שהוא בלתי דבוק בחיצוניות הכלי וגם הוא²⁹⁴ אינו מצומצם ומוגבל בתוכו בכח, לכן איננו מאיר בו בשלימות הארה שלימה, ועי"כ יראה שפנימיות הכלי יותר וכן מחיצוניותו ויתבאר זה לקמן בהארת פה דא"ק.

שער השלישי - מ"ב סדר אצילות בקיצור מופלג למוהרח"ו

שער ג פרק א'²⁹⁵

ראשונה, הוא הא"ס ב"ה מקיף את כל העולמות, וגם הוא מוקף מהם²⁹⁶ ומתלבש בתוכם עד סוף עולם האצילות, ואינו נוגע ודבוק זולתי בעולם אצילות לבד ולא בכי"ע²⁹⁷, ולכן משם ולמטה ישנתה מהותם ויקראו בי"ע, אך בחי' המקיף דבוק ונוגע בכל הד' אבי"ע. ותחלה משתלשלי ממנו באמצעותו, א"ק, הנוזר בחיקונים חיקון ע' (דף קל"ב)²⁹⁸, ובבחי' היותו שניות²⁹⁹ לא"ס, נק' אדם דבריאה, עם שהוא קודם אצילות. גם נרמז אדם זה בפ' פקודי (דף רסח³⁰⁰) במאמר אר"ש ארימית ידי בצלותין לעילא כו', שית³⁰¹ היכלין כו' כולהו איקרון א"ס עכ"ל, כי זה האדם כלול מי"ס וכולן נקרא³⁰² א"ס בערך עולם האצילות שלמטה הימנו. וזה הא"ק נחלק לאלפים ולרבבות עולמות, ותחלת התחלקותו הם ד' עולמות, הנקרא ראייה שמיעה ריחא דיבור, הנוזר בתיקונים תי' ע' (דף קכא קמא ע"א), ומהם מתחלקים עולמות לאין קץ, וכל אלו הבחי' נרמזו במאמר פקודי הנז"ל למבין. וזה האדם נרמז בקצו של יד דשם הוי"ה, כי הוא בחי' הכתר של כללות העולמות, ואור א"ס בכח התלבשותו בחכמה דא"ק זה האציל תחתיו עולם האצילות, וז"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה

{טז ע"א}

אחרים כרך קצרה. והוא* כי בחי' האורות, שהם עצמות הנשמע הפנימיות שבתוך הכלים כנ"ל, הנה אלו האורות מתחלקים לב' בחי', והם או"פ ואו"מ. והענין הוא, כי הנה האור המחיה והמאירה בתוך הי"ס הנקרא כלים, הנה יש בו בחי' המתלבשת תוך הכלים, כדמיון נשמה הנכנסת תוך אברי הגוף, ומתלבשת תוך איברי האדם, ומחיה אותם ומאיר בהם בפנימיותם, וזה יקרא או"פ, אמנם אור זה ממועט להיותו יכול להתמצם ולהתלבש תוך הכלים.

ויש בחי' ב', אור גדול ממנו, אשר אין כח בכלים לסובלו ולהגבילו תוך פנימיותם, ונשאר בבחי' או"מ עליהם מבחוץ, ומאיר להם בהיותו אור מקיף עליהם. וגם ענין זה, הוא באדם התחתון, כמ"ש במקומו בע"ה, כי אין לך שום אור שבכל העולמות כולם, שאין בו ב' בחי' אלו, שהם בחי' או"פ קטן ואו"מ גדול, זה בפנימיות הכלי, וזה מקיף סביב מבחוץ לכל. והנה כח שבחלק האור יש בו ב' בחי', כן בחלק הכלים יש בהם ב' בחי' כיצא באלו, כי אין לך שום כלי בעולם, שאין בו ב' בחי', והם בחי' פנימיות הכלי, אשר שם התלבשותו והתדבקות האו"פ בו בעצמו בתוכו, ועוד יש בחי' ב' חיצוניות הכלי, אשר עליו מבחוץ סובב ומקיף אור הנ"ל. *מוהרח"ו ז"ל. צ"ע, או"מ דיושר (נ"א ואור ישר) מה עניינו ומה שורשו, אם מן הזכר אם מן הנקבה הכללית וכן הפרטית (נ"א הכוללים וכן בפטיס). ויש מקיף ישר ויש מקיף חוזר (נ"א ישר ומקיף חוזר), ומה עניינו וכן ענין או"פ מה עניינו, וצ"ע.

והנה* כמ"ש שאו"מ גדול מאו"פ, כן חיצון הכלי יותר מעולה מפנימיות הכלי. ואע"פ שבחוש הראות אנו רואין שפנימיות הכלי הוא יותר יד ומעולה מחיצוניות הכלי, הענין הוא באופן שנבאר עתה. דע, כי הנה האור כולו שוה²⁷³, וכאשר נכנס ונתלבש תוך הכלי, אין הכלי יכול לסובלו כולו, אז²⁷⁴ בחי' אור שלא יוכל ליכנס²⁷⁵ בפנים, נשאר בחוץ בבחי' או"מ²⁷⁶ עליו. ואז ב' אורות אלו מאירים בכלי, כי או"פ מאיר²⁷⁷ חצוי עובי כותל מצד הפנימי, ואו"מ מאיר²⁷⁸ חצוי עובי הכותל מצד החיצון, ועי"כ ב' אורות אלו, מאיר ומזדכך הכותל של הכלי מבית ומחוץ. והנה האו"פ להיותו מצומצם וברוחק תוך הכלי ומתדבק בו היטב, הנה הוא נכנס²⁷⁹ ובוקע בחצוי כותל של הכלי מצד פנימיותו ונבלע בו ועובר בתוכו, ועי"כ מזדכך הכלי ונעשה וך. אבל אור החיצון²⁸⁰ להיותו רחוק ובלתי דבוק בכלי, ובפרט שאינו מצומצם²⁸¹, אינו בוקע בכותל הכלי מצד חיצוניותו לעבור ונכנס²⁸² בתוכו ולהאיר בו ולזככו. ולתקן הענין הזה הוצרך להיות חיצוניות הכלי יותר מעולה וך, וגם האור המאיר בו, הוא אור המקיף שהוא יותר גדול ומעולה מן או"פ, ועי"כ יוכל לקבל²⁸³ חיצוניות {טז ע"ב} הכלי הארה גדולה, אעפ"י שאינו דבוק בחוץ באוה"מ, ויהיה מקבל כ"כ הארה מן או"מ, עם היותו רחוק ממנו, כהארת או"פ בפנימיות הכלי בהיותם יחד דבוקים. ועי"ז ישותו פנימיות הכלי, שהוא יותר גרוע, עם או"פ הגרוע, ויאיר זה בזה היטב מאד, להיותם דבוקים, אעפ"י שהם גרועים, וכן חיצוניות הכלי, שהוא יותר מעולה²⁸⁴

²⁷³ או"פ ואו"מ בשרשם הם אור א', שלאחר שירדו ממקורן ונתפשטו הם מתחלקים זה מזה כל אחד לפוס מדריגתו אליה ירד (ביאורים ח"ב ה' ע"א). ועי' הקד"ש יט ע"א שמשום שבשרשם הם א' חשקם תמיד הוא לידבק זה בזה ולשלוח הארות א' לשני.

²⁷⁴ נשאר ממנו קצת (נוסף בשעה"ק).

²⁷⁵ להישאר (שעה"ק, לש"ו).

²⁷⁶ היא בחי' חיה ועין בספ"ג משער העקודים מ"ב (השמש).

²⁷⁷ בוקע (שעה"ק).

²⁷⁸ בוקע (שעה"ק).

²⁷⁹ בכח (נוסף באדם ישר, וכן שעה"ק).

²⁸⁰ המקיף (אדם ישר, וכן בשעה"ק).

²⁸¹ בתוכו בחוץ (נוסף בשעה"ק).

²⁸² וליכנס (אדם ישר ולש"ו).

²⁸³ ועי"כ יקבל (אדם ישר, וכן בשעה"ק).

²⁸⁴ וכן הוא בעקודים ב'. והנה עיניו ביאורים ח"א כג ע"ד הדברים צ"ע, שכן מרוב הדרושים משמע שפנימיות הכלי היא היותר גדולה ומעולה מחיצוניות הכלי, וכן נודע שכל חיצוניות הוא מסוד הצמצום, וכל העביות והדינים והקלי' מקומם באחוריים שאף הם חיצוניות, ועוד הרבה ראיות לזה. אלא בע"כ דאין כונת הרב על צורת החיצוניות כמו שהיא עתה, אלא שיש בחי' אחת בחיצוניות שבה הוא יותר מעולה מהפנימיות, בכך שחיצוניות הוא שורשו של בחינת הפנימיות, שהרי גידולו של כל דבר הוא ממטה למעלה, מחיצוניות לפנימיות.

אמנם אם כן עדיין יש לשאול, מדוע כל קיומה של הקומה תלויה בבחינה זו הגרועה, הלא מן הראוי היה שיהא קיומה תלוי בדבר השלם יותר ממנה. הלא עומק הענין הוא, שהאדם הוא תכלית הבריאה כנודע, וסוף כונתו ית' בבריאת תלוי בהיות האדם בעולם הזה, שאז בידו לתקן את כל העולם עמו. לומר לך שכל התיקון השלם יהיה תכלית השלימות (והוא כולו פנימיות) תלוי בחיצוניות. לומר לך שתיקון העבודה אינו אלא בנקודת החיצוניות. ובאמת עי' לקמן שער פנימיות וחיצוניות דרוש ד' ז"ל, בערך א' החיצוניות גדול מהפנימיות [שבו תלוי כל העבודה והתיקון] לכן שם ב'ן לעתיד יהיה גדול משם מ"ה.

²⁸⁵ נמחק בשעה"ק.
²⁸⁶ צמח (נ"א מהרח"ו) (אדם ישר).
²⁸⁷ אלו (נוסף בלש"ו).
²⁸⁸ חיצון (אדם ישר).
²⁸⁹ הם (אדם ישר ולש"ו).
²⁹⁰ דאו"מ (לש"ו).
²⁹¹ עיין בשער העקודים פ"ב מהיכן נעשה חיצוניות הכלים (השמש).
²⁹² עם היותו גרוע מן המקיף (נוסף בשעה"ק).
²⁹³ קטן מאד" נמחק באדם ישר ובשעה"ק, ובמקומו איתא "יותר קטן".
²⁹⁴ חופף עליו בנחת (נוסף בשעה"ק).
²⁹⁵ אדם ישר.
²⁹⁶ בסוד קו (אדם ישר).
²⁹⁷ עי' מלואים אות (מ).
²⁹⁸ עי' מלואים אות (לח).
²⁹⁹ שני (אדם ישר).
³⁰⁰ עי' מלואים אות (לה).
³⁰¹ ט' (אדם ישר ולש"ו).
³⁰² נקראים (אדם ישר).

מאיר העין ח"א

{טז ע"ג}

עשית³⁰³. וחכמה הנ"ל נתלבשה במלכות דא"ק, וזה המלכות ירדה ונתלבשה, בסוד ז"ס³⁰⁴ שלה, תוך י"ס דעולם האצילות, והיה זה כדי לקשר א"ק בעולם האצילות, ועד"ז בכל עולם ועולם, כמ"ש בע"ה.

וראש זו המלכות, שהם ג"ר שבה, נשארו במקומם, וז"ת שהם גופא דילה של³⁰⁵ ד' ימי בראשית, הם נתלבשו ב"ס דאצילות, וזה הבחי' נקרא עתיק יומין, שהם ד' ימים העתיקין³⁰⁶, מן מלכות דא"ק. והז"ת נחלקים ל"ס, כי ראשונה כלולה מג', על דרך היכל ק"ק שכולל ג' (ע"י לקמן שער כח פ"ס). וזה העתיק נעשה נשמה לא"א, שהוא כתר דאצילות, וגם הוא מתפשט בט"ס אחרות דאצ"י, ואור א"ס³⁰⁷ תוך (א"ק דא"ק)³⁰⁸ שהם העתיק, וא"א מלביש לז"ת לזה העתיק³⁰⁹, וחז"ב דאצילות מלבישים לא"א, הז"ת שלו לבדו (בהתפשטותם בז"א)³¹⁰ על דרך הנ"ל, ונקראו א"ו. וז"א, הוא ו"ס דאצילות, מלביש לא"א, את ז"ת שלהן, וכל קצה הוא צורת ד', הם ו"ק, ו' פעמים ו' יגמ' אל"ה, והם מתלבש הבינה הנקרא מ"י, ונעשה אלהים, מ"י ברא"א אל"ה³¹¹ (ישעיה מ כו). ונקרא דוד"א הוא המלכות דאצילות מלבשת להז"א ז"ת שלו, בסוד (דומה לא כא) נקבה תסובב גבר³¹², ובעת הזווג שוה היא אליו פב"פ (ע"י שער כ פרק ט), ודי בזה. הרי כשנעתיק בדר"ה יתירה, נמצא גיות כל קומת מלכות, שיעור ספ"י א' לבד בערך כללות כל עולם האצילות, וז"א יהיה ו"ק של כללות, עם שהוא עצמו י"ס, וא"א גבוהים ממנו, וראש הכתר גבוה מעליהם. האמנם³¹³ רגלי כולן שוין עד סוף האצילות, רגלי עתיק ורגלי א"א ורגלי אור³¹⁴ ורגלי ז"ת כולן שוין³¹⁵. אכן יתפרדו בראשם, זה למעלה מה' באופן כי יהיו כולם מלובשים זה מלבוש לזה וזה מלבוש לזה. והעתיק, שהוא מל' דא"ק, ובתוכו חכמה דא"ק, בסוד (משלי ג ט) ה' בחכמה יסד ארץ (ע"י לקמן שער לב פרק ד), ובתוכו הא"ס עצמו, כל ג' אלו מתלבשים תוך האצילות.

וזה נרמז באדרא האיניו (דף רפח ע"א) וז"ל כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתיקוניו, ואינון נהורין מיניה מנהרין ומתלהטין ואוליין ומתפשטים לכל עצי כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר, ואינון נהורין דמתפשטין כד יקרבו למנדע לון לא שכיח אלא בוצינא בלחודוי. כך הוא ע"ק בוצינא עילאה סתימא דכל סתימין, ולא אשתכחא בר אינון נהורין דאתפשטן דמתגליין³¹⁶ וטמירין, ואינון איקרן שמא קדישא, ובג"ד כלא חד.

באופן, כי אין ניכר מכל א' מהם, כי אם הראשים, אכן גופם מתלבשים אלו תוך אלו, ואינם ניכרים רק בחי' ראשיהם, לכן יכנסו באדרא האיניו בחבי' הראשים, ודי למבין.

הנה כל ה"ס דאצילות נחלקים לה' פרצופים: כח"ב ז"ת, כל א' כולל מרמ"ח אברים³¹⁷, והם בחי' ד' אותיות הוי"ה³¹⁸, הכולל עולם אצילות לבדו, ועם קוצו של י"ג³¹⁹ הרי הם ה' פרצופים. אכן בערך ההוי"ה הכולל כל העולמות כנ"ל, נמצא כי א"ק קוצו של י"ג, וי"ס דאצילות הם י"ד דהוי"ה הנרמזת בחכמה והוא אצילות, כנודע³²⁰. ואח"ז נשלם חוט³²¹ הא"ס בבחי' פנימיותו הנ"ל, {טז ע"ד} ואז נתעבה האור ונעשה שם מסך³²², ודרך המסך ירדה שם המל' דאצילות ז"ת שבה והיתה ראש לשועלים³²³ ל"ס דבריא, וכ"ז אחר התעבותה והתלבשותה דרך מסך הנ"ל.

גם הבינה דאצילות, נתלבשה אור ז"ת שלה במלכות דאצילות, וירדה דרך המסך ונתלבשה ב"ס דבריא, וז"ס (תיק"ז כד ע"ב) בינה מקננא בכורסיא³²⁴. ואלו הז"ת דמלכות נתהוו לעתיק יומין דבריא, ועתיק

יומין דבריא³²⁵ בא"א דבריא וכו', על סדר הנ"ל באצילות. וגם הוא ה' פרצופים דבריא, וכולם בחי' ה' דהוי"ה, הכוללת כל העולמות.

ואח"כ נפרש מסך ב', וירדו ז"ת דמלכות דבריא, ובתוכם מתלבשת אור ו"ק דז"ת דאצילות³²⁶, ונתהווה בחי' עתיק יומין דיצירה, וז"ס ז"א מקנן ביצירה. וזה העתיק מתלבש בא"א דיצירה כו' ע"ד הנז' דבריא כנ"ל, וגם הוא ה' פרצופים דיצירה, וכולם בחי' ו' דהוי"ה הכוללת כל העולמות.

ואח"כ ירדו ז"ת דמלכות דיצירה, ובתוכם מלכות לבדה דאצילות מתלבשת (נ"א היא לבדה מתלבשת)³²⁷ תוך א"א דעשיה. וגם זה דרך מסך שביני יצירה לעשיה, וז"ס עומדים כל הפרצופים בשה ובקומה א'. נמצא כי א"א דעשיה, והכל על דרך הנ"ל ביצירה, וגם הם ה' פרצופים, וכולם בחי' ה' תחתונה דהוי"ה הכוללת כל העולמות³²⁸.

שער ג פרק ב³²⁹

אמנם דע, כי כל בחי' ה' פרצופים שבכל עולם ועולם הנ"ל, הנה כל א' כולל מרמ"ח אברים ושס"ה גידין³³⁰. וצריך המעיין לחקור על ניתוח אברים שבכל פרצוף ופרצוף, איך יפגשו אבר פרצוף זה באבר פרצוף המלכות שאתו, כי אין עומדים כל הפרצופים בשה ובקומה א'. נמצא כי ראש המלכות דעשיה, נפגשה בתחתית העקב דא"ק, וכעד"ז בכל שאר הבחי' לא יכילם העין כי אם נגולו כספר השמים (ישעיה לד ד)³³¹. וכפי דרכו זה האבר שבוה הפרצוף באבר הפרצוף שכנגדו, לפעמים יפגשו עין בחוטם ואז בעקב, וכיוצא בזה לאין קץ.

וזהו ענין חכמת³³² הצירוף כ"ב אותיות א"ב, אל"ף עם כולם וכולם עם אל"ף³³³, וכיוצא בשאר האותיות, והם הם גורמים השינוי שאין לך יום שדומה לחבירו³³⁴, ואין צדיק דומה לחבירו³³⁵, ואין כריה וכלי דומה לחבירתה³³⁶. וכל הנבראים כולם לצורך גבוה, כי אין יניקת כולם שוה, אף לא תיקון כולם שוה³³⁷. ותתקן החלבנה בקטורת מה שלא תתקן הלבונה, לכן היה צריך באלו העולמות טוב ורע ובינוני ובכל א' מינים לאין קץ. והנה אלו הם הפרצופים של עולם האצילות נבארו באד"ר ובאד"ז. וז"ס בהבראם בה' בראם (מנחת כט ע"ב), כי כל הנבראים היו³³⁸ בחי' ה' פרצופים, הן באצ"י הן בב"ע, וז"ס ה' זעירא, כי כולם יצאו מה' זעירא דמלכות דא"ק³³⁹ (אחר שנתמעטה) [אחר שנתפשטה] בסוף³⁴⁰ ז"ת שלה לבד³⁴¹, ואז היתה ראש להם³⁴² כנ"ל, לכן נרמזו בה' זעירא.

³²⁵ "ונ"י דבריא" נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ונתלבוש".

³²⁶ דוד"א דבריא (נ"א דאצילות) (אדם ישר). דוד"א דאצילות (ביאורים).

³²⁷ המוסגר נמחק באדם ישר.

³²⁸ ע"י בהג"א בסי' יא ע"ב: מתחלקין בע"ס, ג' בכל א' שהן ג' כלים בכל א' כידוע, וב' פרגודין, א' בין ג' ראשונות לז' אחרונות, והוא הפרכת שבין קדש לק"ק, והוא הקדוש שחתת המוח. ופרגוד שני קודם התחלת הנוקבא, והוא מסך הפרכת, והוא חצר הכבוד.

³²⁹ אדם ישר.

³³⁰ ע"י מלואים אות (טז).

³³¹ ע"י קהלת רבה (פ"א ס"ג): בשני ימי ריקיע וכתוב ונגלו כספר השמים. פי' ש"נגולו כספר השמים" בא לאפוקי הרקיע, שהוא הפרסה והמסך הנ"ל.

³³² מוסגר באדם ישר.

³³³ ע"י רל"א שערים ע"י ס"י פ"ב מ"ד, וע"י מלואים אות (ז).

³³⁴ ע"י בהג"א בתיק"ז קטז ע"א: "ב עליו דשושנה שית חיורין ושית סומקין כמש"ל סוף תיקון כה, והן ו' מאבא ו' מאימא, והן ו' גוונין דכלילין כל הגוונין וכן מ"ב מזלות כלילין כל ענינים שבעולם, דכל הענינים, הכל כפי הגוונין, אלא שאין יום דומה לחבירו, דכל יום ה"ב שעות הוא בעולם אחר, דכל יום אית ל' עולם אחר, והשינוי הוא בנקודות, והוא בעולם בנקודות, ובעבר בשמות, וכפי שינוי הנקודות כן הוא שינוי השמות באותיות וכו' וכל אדם כולל כל ל"ב פרצופים וכן בזמן ובכ"ד ולכן זהו שינוי המערכות שאין שעה דומה לחבירו מעולם והכל משם הוי"ה שבו נתהווה כל הוי"ה והוא אחד אבל שינוים כנ"ל.

³³⁵ ע"י סנהדרין לז ע"א: להגיד גדולתו של הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם. ועי"ש לח ע"א: ואין אחד מהן דומה לחבירו שנאמר תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש.

³³⁶ ע"י פל"ח (תפילה ז): אין לך תפלה מיום שנברא העולם, עד לעתיד לבא, שתהא דומה לחברתה כלל ועיקר. וטעם הדבר, כי הנה כבר ביארנו, כי כל התפלות הם כדי לברר הבירורים, שיש באותן הז' מלכים שמתו, והנה בכל יום ויום, ובכל תפלה ותפלה, מתבררים בירורים וניצוצין חדשים, מה שלא נתבררו עד אז. והנה כמו שהבירורים הנבררים בכל התפלות, אינן דומין לבירורים שבתפלה אחרת, כי אותן הם הבירורים הראשונים כבר נתבררו בתפלה ראשונה, ועתה בתפלה אחרת מתבררים ונתקנים בירורים אחרים ומתחדשים, ואינם הראשונים עצמן, ואם כן כפי ערך הניצוצות המתבררים באותו תפלה, כך יהיו אז ערך המוחין שימשכו בזעיר ונוקבא, ובמה שלמעלה מהם.

³³⁷ ומכאן עד סוף הפסיקא נמחק בנ"א (לש"ו).

³³⁸ הם (לש"ו) בשם קול ברמה ע"ב.

³³⁹ ע"י זהר ח"א מו ע"ב, צג ע"א.

³⁴⁰ (אחר שנתמעטה) [אחר שנתפשטה] בסוף" נמחק באדם ישר ולש"ו,

ובמקומו איתא "אחד שנתמעטה בסוד".

³⁴¹ נמחק בלש"ו.

³⁴² לשועלים (אדם ישר).

Commented [YL3]: תכן שרק עשיתי טוב מאן

מאיר העין ח"א

והנה הי"ס דאצילות, להיותם לבושים למלכות דא"ק, התחילו בהם הסיגים, ונרמזו באלה המלכים הנזכר בראש אד"ר (קכח ע"א), כי כולם בני מלכים הם, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), [שהיא מלכות דא"ק הנקראת אלהים, ומכחה נבראו שמים וארץ דאצילות]³⁴³. ומתחלה לא נתקנו עד שיצא הדר מלך הח', (ממ"ה

³⁴³ המוסגר נמחק באדם ישר, ובלש"ו מ"בראשית ברא" עד "ומתחילה" הכל נמחק.

מאיר העין ח"א

יעמדו רגליו על הר הזיתים, דכתיב (זכריה יד ד) ועמדו רגליו וגו' 369, וישתלם קומתו, ועליו נאמר 370 (ישעיה נב ט) הנח ישיכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ישיכיל מעשיה בסוד (בראשית ג ו) ונחמד העין להשכיל עין הדעת, ירום מיצירה, ונשא מבריאה, וגבה 371 מאצילות, מאד אותיות אדם הוא א"ק 372.

או יבוא משיח בע"ה, ומחית לצלמא 373 על רגלוהי (דניאל ב מה) הם הקלי' שכנגד ג' עולם בי"ע, כי על האצילות נאמר (ישעיה נב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן 374. והבריאה היא רישא דדהבא (דניאל ב לח, זחר ח"ב קמח א"ר) כי היא בחי' זהב מצפון זהב יאתה (איוב לו כב, תיקו"ז כו ע"ב), שהיא בינה עלמא דאתכסיא (זחר ויצא קנב ע"א), המתלבשת ומקנת בבריאה (תיקו"ז כו ע"ב) 375 כנ"ל. וקל' דיצירה כסף ונחשת, וקל' דעשיה פרזלא וחספא, והיא אבן 376, מל', האחרונה שבכל העולם הוא עקב א"ק, ואתה תשופנו עקב (בראשית ג טו), בהאי אבן רציץ מוחא דנחש 377, ומחית לצלמא על רגלוהי שבעשיה, ואז שמים דעשיה וארץ דעשיה נאמר עליהם (ישעיה נא ו) שמים כעשן כר' והארץ כבגד תבלה (פי' זחר ח"א כו ע"ב ובה ע"א). כי (ז' ע"ב) בהגלות רגלי א"ק על הר הזיתים (זכריה יד ד) 378, אשר בתוכם הא"ס מתלבש כנ"ל, ואז יהיה (ישעיה ל כו) אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור ד' הימים הראשונים, ז"ת דמלכות דא"ק כנ"ל הנקרא ע"י דאצילות.

שער ג פרק ג 379

כלל העולה, כי הא"ס הוא נשמה לנשמה 380, והאציל ממנו אדם אחד הכולל כל העולמות כולם, שבחי' עצמות שבו שהם בחי' נוח"י נקרא א"ק, ובחי' הגוף שבו הוא עולם האצילות, ובחי' המלבושים הם ג', עולמות בי"ע 381, שאינם רק עולם א' לבדו, והוא לבוש האצילות כולו, שבין שלשתם אינם רק י"ס דוגמת י"ס דאצילות הנקרא גוף. וכ"מ בתיקונים דף י"ח (כד ע"ב) אימא בג"ס עילאין מקנא בבריאה 382, וכבר ידעת בר"מ (בזהר פ' בא דף מב ע"ב) 383 כי הי"ס דאצילות נקרא מאנין, ר"ל אבני הגוף, כי הגוף שהם הכלים שם נגלו באצילות ולא יותר למעלה כנודע.

וכבר ידעת כי הנרנח 384 אינם מתלבשים בגוף זולת ע"י אמצעות מלבוש זך לכל א' מהם 385, והכל נקרא עצמות, כי 386 כן א"ק שהוא בחי' כל העצמות, יש לו גוף זך, שבו מתלבש עצמותו, כדי להתלבש אח"כ בגוף האמיתי, שהוא אצילות, לכן אפי' הכלים דא"ק נקרא עצמות. וכמו שהעצמות מלבד, היות עקירתו בפנימיות הגוף, עכ"ז משלש פארות מאורח בכל איברי הגוף מבית מחוץ ובתוך עובים להמשיך בו חיות, כן א"ק מאיר עצמותו בכל איברי הגוף דאצילות, ואותו אור נקרא א"ס בערך האצילות, ונקרא עילת העילות של האצילות 387, אך במלבושים אין אור עצמות מתגלה, לכן בי"ע אינם מבחי' אלהות 388, אלא נקרא נבראים נזרעים נעשים. וכע"ז בא"ק שנעשה בחי' גוף אל הא"ס הזה העליון, אור

ההוא עצמו, שאנו מוציאים בסוד מין נוקבין, על ידי השכינה, שהיא בגלות, ומתעברת מהם ומוציאה "קר מזולל", ואז תכף העפר ההוא שהוא סוד הקליפות, שהוא סוד 'זבחי מתים' יורד לאבדון ונשלכה לחוץ.

369 ע"י זחר ח"ב רנח ע"א: לבתר גרמו חובין ושלטא ההיא ערלה ואתדחין מבית שני לבר נוחתי מתמן לחמוקי ירכין לתתא [ולביתר נחתו מתמן ואתדחו מאינן חמוקי דלתתא] עד וזי שרון (דישרון) לתתא ברגלין וכד ית(ו)בון ברגלין כדן (זכריה יד ד) ועמדו רגליו ביום ההוא ועלמא וכללא (וכלא) יתנהג ברא עלאה כדקא חזי ואף על גב דאתדחו 369 אשתבו מניה וולעלמין (א)תאחידו ביח:

תרגום: אחר כך גרמו החטאים ושלטא אותה ערלה, ונדחו מבית שני החוזה, וירדו משם לחמוקי הירכים למטה ואחר כך ירדו משם ונדחו מאותם החמוקי של מטה עד שהיו שרויים למטה ברגלים, וכשישבו ברגלים, אז, "ועמדו רגליו ביום ההוא", והעולם יתנהג בכל בסוד עליון כראוי. ואף על גב שנדחו, לא נעזבו ממנו, ולעולמים נאחזו בו.

370 ואחר שיעמדו רגליו על הר הזיתים וישתלם קומתו נאמר עליו (נוסף באדם ישר).

371 מאד נוסף באדם ישר.

372 ע"י מלואים אות (נו).

373 ע"י מלואים אות (נו).

374 ע"י מלואים אות (נח).

375 ע"י מלואים אות (ו).

376 "והיא אבן" נמוך בלש"ו, ובמקומו איתא "והאבן".

377 ע"י מלואים אות (נט).

378 ע"י פע"ח סליחות ג', שהר הזיתים היא בחי' יסוד דבינה.

379 מ"ב אדם ישר.

380 לנשמות (אדם ישר). ע"י תיקו"ז עו ע"ב: אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר.

381 ע"י סוף תיקון כב שאבי"ע הם נרנ"ח.

382 ע"י מלואים אות (ו).

383 ע"י מלואים אות (ב).

384 הנר"נ (אדם ישר).

385 היא בחי' הצלם ע"י שער הצלם.

386 נמוך באדם ישר.

387 ע"י מלואים אות (ס).

388 ע"י מלואים אות (מ).

{ יז ע"א }

סא"א 344, שם הוי"ה, הוא תולדות היסוד דא"ק, מילה שניתנה בח', והוא הדרת פני [נ"א פנים] 345 זקן (שבת קנב ע"א), והוליד טיפת הלוכח הנקרא חסדים, והטיל במ"ן דמל' שבר 346 (נ"א מ"ד במ"ן במל' שבה) שהוא טיפת אדם ארץ אדם 347.

וכדין עלמין אתקנאו 348, שהם ד' מלכים הכוללים הי"ס דאצילות, כי ראשון כולל ג"ר, וכדין עלמא אתבסס 349 בזווג יסוד ומל' דא"ק. והו (בראשית ב ד) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים, שיתף רחמים בדין 350, ואז נתקן האצילות.

גם המלכות עצמה 351 דא"ק, שהיא ראשית דאצילות 352, והיא עתיק יומין, נתקנה טיפת אדם שלה [היינו אור ז"ת שלה המתלבשת בי"ס דאצילות] 353. ועליה נאמר באד"ר (דף קלה ע"א) כל רישא דעמא דלא אתתקן איהו בקדמיתא לית עמא מתתקן. ואין הכוונה ח"ו עליה עצמה, רק על הארת ז"ת שבה המתלבשים בי"ס דאצילות, אך עצמות ממש 354 ז"ת שבה, נשארו למעלה במקומו, רק ניצוצי אורם הם היוורדין להתלבש באצילות, ונק' רישא דעמא.

ולכן נקרא אנ"י ונק' אי"ן 355, ודא מל' דא"ק וכתר דאצ"י והבינן 356. וז"ש באדר"ז (דף רפ"ח עב) ובג"כ אקרי ע"ק אין דביה תליא אי"ן 357. בגין דהאי חכמתא סתימאה אקרי אי"ן דביה תליא 358, דביה מתפרשין 359 תלת זמנין כ"י 360, שהוא חכמה דא"ק המתלבשת בעתיקא שהוא כתר דאצילות ואז נקרא אי"ן.

הרי אם ירצה המעיין להעמיק בדברינו אלה, יסתכל היות א"ס פנימיות לעולמות ומקיף כל העולמות, ורגלי קומת א"ק המלביש את א"ס, מברייח עד סיום כל העולמות אבי"ע, ואצילות לבוש לז"ת דמלכות 361 שבו, וכל בריאה לבוש לז"ת דמל' דאצילות, וכל היצירה לבוש לז"ת דמלכות דבריאה, וכל עשיה לבוש לז"ת דמל' דיצירה. והיה (נ"א כי) עקביים 362 דא"ק מתלבשים בי"ס דעשיה, וכל א' כלולה מק', הרי אלף יומין דחול (זחר ח"ב רכז ע"ב) 363, כי שם הקלי' כולם.

ובאשתלם ההודיך ולהתברר האור מעולם העשיה, שהוא יסוד יעקב, י' עקב 364, 365 הם עשר ניצוצי אורה הניתנין בעקב, שהוא עולם העשיה 366, כי אז בעקבא 367 משיחא, היא א"ק, חוצפא יסגא 368 (סוטה מט ע"ב), ואח"כ

344 המוסגר נמוך באדם ישר.

345 אדם ישר וביאורים גורסים פנים ולא פני.

346 נמוך בלש"ו.

347 "דמל' שבו (נ"א מ"ד במ"ן במל' שבה) שהוא טיפת אדם ארץ אדם" נמוך באדם ישר, ובמקומו איתא "דמלכות (נ"א במלכות) שבו היא טיפת אדם (ארץ אדם)".

348 נמוך באדם ישר.

349 עלמין אתבסמין (אדם ישר). ע"י אד"ר קלב ע"א.

350 ע"י פסקתא רבתי (פרשה מ): אמר רבי חנינא, כשבשק הקדוש ברוך הוא לבראות את עולמו, היה מסתכל במעשה הרשעים, ולא היה מבקש לבראות את העולם: דור אנוש, דור המבול, דור הפלגה ומעשה סדומיים. והקב"ה חוזר ומסתכל במעשה הצדיקים: באברהם, יצחק ויעקב כולהם. וחוזר ומסתכל, ואומר, בשביל רשעים איני בורא את העולם. הריני בורא את העולם, ומי שהוא חוטא אינו קשה לדוותו בו. לפיכך היה מבקש לבראות את העולם בדין, ולא היה יכול בשביל מעשה הצדיקים, ומבקש לבראותו ברחמים, ולא היה יכול בעבור מעשה הרשעים. מה עשה, שיתף שניהם: מדת הדין ומדת רחמים, וברא את העולם. שנאמר ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים (בראשית ב' ד). [וכן] לאדם כשבא אברותו, ונסתכל שהוא חוטא בעץ ואמר, אם אני בורא אותו במידת הדין, אין לו תקומה, ואם לבראותו ברחמים, - רע הוא (מתענג) [תתענג]. מה עשה, שיתף שני המדות - מדת הדין ומדת רחמים, וברא אותו. שנאמר ויצר ה' אלהים את האדם (שם שם ז').

351 נ"א עלאה (לש"ו).

352 רישא דאצילות (אדם ישר, וכן בלש"ו). ונוסף כאן באדם ישר "נתקנה".

353 נמוך באדם ישר.

354 וממשות (אדם ישר).

355 ע"י מלואים אות (צה).

356 כי היא מל' דא"ק ונשמה לכתר דאצילות (ביאורים).

357 דביה תליא אי"ן (נמוך בלש"ו).

358 אקרי אי"ן דביה תליא (נמוך באדם ישר וביאורים, ובלש"ו).

359 מתפרש (אדם ישר, לש"ו).

360 ארבע ארבע.

361 דמלכות מוסגר באדם ישר.

362 "והיה (נ"א כי) עקביים" נמוך באדם ישר, ובמקומו איתא "הרי כי עקביים (דמלכות)".

363 ע"י מלואים אות (נד).

364 י' עקב (מוסגר באדם ישר). ע"י מלואים אות (נה).

365 הי"ד (נוסף באדם ישר וכן הוא בביאורים).

366 ע"י זחר ח"א רטו ע"ב: יעקב לישנא דעוקבא דהיינו נוקבא דאתמר עקבו של אדם הראשון מכהה לגלגל חמה.

367 בעקבות (אדם ישר, וכן ביאורים).

368 ע"י עמק המלך (ש"ח פ"א): יסוד הדבר הוא שאמרנו, 'בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגא (סוטה מ"ט ב'), לפי שבגלות אדם לא נשאר לנו לתקן אלא העקביים הללו, לפי שסוד הארבע גלות הם [אחת על גבי השנייה] בקומה אחת, ובעולמות שונים הצריכים תיקון, עם אותם הנשמות השייכות להם, וצריכות מאוד אל התיקון [המסוים] ההוא. ועם הנשמות מתוקנים שהם האור

מאיר העין ה"א

א"ס מתגלה בו, אך לא במלבוש הא"ס העליון³⁸⁹ שהם י"ס דאצילות, כי הא"ס הנגלה ביי"ס דאצילות הוא הנק' א"ק³⁹⁰ כנ"ל.

אמנם אחרי התלבשות אין סוף עליון בא"ק בחכמה שבו, שאז מאיר על ידו ביי"ס דאצילות, וזה³⁹¹ אומרו (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית³⁹². וזה אומרו עשית, כי הי"ס דאצילות הם בחי' עשיה אל הא"ס העליון, כי הם מלבושים³⁹³ כנ"ל.

וכעד"ז א"ק, כדי להאיר במלבושיו, שהם ביי"ע, מתלבש בכינה דאצילות ועל ידה מאיר בבריאה, כמ"ש (תק"ו כ"ד ע"ב) אימא מקננא בכרסייא, וכ"ז שאמרנו תדע מהקדמה ב³⁹⁴ של מרכבת יחזקאל. וחוץ לאלו המלבושים שהם ביי"ע, הם הקלי', ולכן תראה שאפילו הקליפות שכנגד האצילות אינם שם אלא בבריאה כנודע אצלינו.

נמצא כי אף שנאמר כי אצילות הוא גוף דא"ק, הנה האור שמאיר הא"ק בגוף הזה נקרא נר"ן של אצילות, ובתוך כולם מתלבש האור עצמו דא"ק. וכן עד"ז בא"ק נגד א"ס העליון, וכן עד"ז ביי"ע נגד אצילות הנקרא גוף. וד"ש בתיקונים (קמ"ד ע"א)³⁹⁵ ובס' הזוהר (משפטים צד ע"ב)³⁹⁶ דכורסייא דאיהו אמה, כגופא לגבי שכינתא דאצילות. נמצא כי הקליפות יהיה לבושים באצילות בכללות, עם היות שבפרטות יש גוף באצילות עצמו ובי"ע הם לבושים אליו. והנה כל בחי' הכלים של כל העולמות יש בהם חיצוניות ופנימיות, וכבר הודעתך (יב ע"א)³⁹⁷ איך כל העולמות אלו, זה נעשה גוף לזה וזה לזה, ונמצא כי כל העולמות כולם כאחד, אפילו א"ק כל הכלים שלהם, יש בהם בחי' פנימיות וחיצוניות.

ודע כי כל בחי' זו"ן שיש בעולמות כולם נקרא ז"ק [נ"א ו"ק]³⁹⁷ של גוף של אותו עולם, כי כן יצאו בעת אצילות הראשון, שנאצלו חסרים ג"ר לז"א וט"ר לנוק', ואלו הב' צריכים ג' זמנים, שהם עיבור יניקה ומוחין להשלימם. נמצא כי כל עולם ועולם אינם צריכים עיבור יניקה ומוחין רק זר"ן של אותו עולם בערך א"א ואו"א של אותו עולם, שהם שלימים כפי אותו עולם. אמנם בבחי' הכלל, יהיה כל הה' פרצופים שבאותו עולם נקרא זר"ן אל עולם שלמעלה ממנו, ויהיו

³⁸⁹ הא"ס העליון (מוסגר בלש"ו).

³⁹⁰ הוא א"ק הנזכר (אדם ישר), "הוא ע"י א"ק הנזכר" (לש"ו, וכן בביאורים בשם דפוסים אחרים וארבע מאות שקל כסף).

³⁹¹ סוד (נוסף באדם ישר).

³⁹² עי' מלואים אות (סא).

³⁹³ מלבושיו (אדם ישר).

³⁹⁴ א' (אדם ישר, והכוונה לפרק הבא באדם ישר ובע"ח הוא שער קלי' נוגה פרק ב').

³⁹⁵ ד"ל: אמר רבי אלעזר אבא וכי חובא איהו בבר נש דתליא נשמתיה מההוא אתר וכי אית ליה חובין והא כתיב (משלי י"ב) לא יאונה לצדיק כל און אמר ליה אין הה"ד (ישעיה נט ב) כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם מאי מבדילים אלא דסליק האי נשמתא דאצילותא מניה ואתפרש מניה [כד ע"ב] ורזא דמלה ויאמר אלה"ם יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה וגו' (בראשית א ט) אסתלק נשמתיה מניה ואשתאר גופא יבשה מאן גופא הכא דא נשמתא דכורסיא יקרא (נ"א דקב"ה יה"ה) דאשתארת יבשה בגין דאסתלקת מניה נשמתא בארץ אצילות דהאי נשמתא איהו גופא לנשמתא עלאה ואי בעי לאתחזרא לגביה ההוא נשמתא לית לה רשו לאחזרא לגביה עד דהדיא חובא אתעברת מניה ורזא דמלה שובו אלי ואשובה אליכם.

³⁹⁶ עי' מלואים אות (כח).

³⁹⁷ אדם ישר גורס את המוסגר.

מאיר העין ח"א

הבל החוטם הוא יותר דק מהבל הפה שהוא למטה ממנו במעלה. אמנם אם נמשיל ונאמר דרך משל, כי מסוד האוזן נמשך ממנו הבל ורוח מתוכו { יז ע"ג } ולחון הוא סוד נשמה, והבל היוצא מחוטם סוד רוח, והבל היוצא מהפה הוא סוד נפש.

ועתה נבאר הענין כי הבל האוזן נחלק לב' אוזנים, והענין הוא, כי הלא יש בינה ותבונה כנודע (אד"ו רצ ע"כ⁴¹¹), לכן און ימנית הבל שלו הוא שורש⁴¹² נשמת בינה, והבל און שמאלית שורש⁴¹³ נשמת תבונה. גם הבל החוטם נחלק לב' בחי' בסוד שורש⁴¹⁴ יעקב וישראל, הימין ישראל והשמאל יעקב. אך הבל הפה הוא א', כי הוא נגד הנוק' דו"א. ואע"פ שיש לאה ורחל, עכ"ז עיקר לאה מבחי' מל' דתבונה (נ"א זאת היא ו"ק דב"ן דו"א ממלכות דתבונה)⁴¹⁵ המתלבשת תוך ז"א כנודע⁴¹⁶, ולכן אינו נחשב רק לא. אך עכ"ז, כיון שהם ב' בחי', גם הבל הפה נחלק לב', עם שההבל הוא מקור א', שלא כדמיון האזנים והחוטם. והוא כי בחיות הבל זה בגרון הוא סוד קול, וכשיוצא מחוץ לפה הוא סוד דבור בחיתוך אותיות, הקול נגד שורש⁴¹⁷ לאה והדבור נגד שורש⁴¹⁸ רחל. אע"פ שקול הוא בת"ת שהוא הו"א (נ"א בת"ת ז"א)⁴¹⁹, עכ"ז שורש של שניהם הוא במל' דתבונה (נ"א עכ"ז שורשו במל' בינה)⁴²⁰, רק שקול נעשה נשמה לז"א (נ"א לוי"ק דב"ן דו"א)⁴²¹ והדיבור נעשה נשמה למל' (שהיא רחל)⁴²², ושיניה מצד הפה שהוא סוד המלכות דתבונה⁴²³.

והנה העינים, שהם סוד ראייה, שהיא החכמה, הוא סוד נשמה לנשמה בסוד חכמה⁴²⁴. ודע כי נר"ן מתלבשים תוך פנימיות הכלים שהוא הגוף, אך הנשמה לנשמה אין יכולת בגוף האדם לסובלו בחיתוך אותיות, בסוד או"ב, וכשהוא מקיף את המוח מדור הנשמה אז הוא בחי' מקיף אל הנשמה. וכשהיא מקפת את המוח מדור הרוח אז הוא בחי' מקיף אל הרוח. וכשהיא מקפת לבד, מדור הנפש, אז הוא מקיף לנפש. כי כמו שיש ג' בחי' אלו שהם נר"ן, כך הנשמה לנשמה צריך שיהיה בה בחינת ג' אלו כולם בסוד אור מקיף.

אמנם הגלגולת שהוא סוד הכתר משם שורש נשמה עליונה הנקרא יחידה. וטעם קריאתה יחידה לפי שהיא מקפת כל העולמות בבחי' נשמה לנשמה⁴²⁶ לברה ולא בחי' נר"ן כמ"ש בנשמה לנשמה כנ"ל⁴²⁷, כי הלא לא יש רק ג' בחינות נר"ן וכנגדם יש ג' בחי' אלו בנשמה לנשמה⁴²⁸ אבל דוגמת הנשמה העליונה הנקרא יחידה אין למטה דוגמתה בחי' ד'⁴²⁹ כנ"ל⁴³⁰, וכולה היא מציאות א' וז"ס הנקרא יחידה לפי שאין דוגמתה למטה כנ"ל.

הנה"ה דרוש להר"ר גדליה הלוי⁴¹¹

דרוש שכתבתי מענין שרשי אצילות של עצמות וכלים שנתהוו מאח"פ ועינים בסוד ראייה שמיעה ריחא

⁴¹¹ ז"ל: השתא אית לאסתכלא (פ"ה ה' עילאה היא הימא ונקראת) בינה ואקרי תבונה, אמאי אקרי תבונה ולא בינה אלא תבונה אקרי בשעתא דינקא לתרין בנין ב"ן וב"ת דאינון ר"ה וכו' הי נמיניה עלאה בינה עלאה מתבונה, בינה אב ואם ובן, וכו' אה ואם, ובן בגווייהו תבונה כלא כללא דבנין, בן ובת, ו"ה.

⁴¹² סוד (דרושים), ונמחק בשעה"ק.
⁴¹³ סוד (דרושים), ונמחק בשעה"ק.
⁴¹⁴ נמחק בדרושים ושעה"ק.
⁴¹⁵ "מבחי' מל' דתבונה" נמחק בשעה"ק ודרושים, ובמקומו איתא "יצאה מן נח"י דתבונה", ובלש"ו הגי' "מבחי' מלכות". וכולם אינם גורסים את המוסגר.

⁴¹⁶ המתלבשים בסוד מוחין ברישא דז"א (שעה"ק).

⁴¹⁷ נמחק בשעה"ק ודרושים.

⁴¹⁸ נמחק בשעה"ק ודרושים.

⁴¹⁹ נמחק בשעה"ק ובדרושים ובביאורים.

⁴²⁰ "דתבונה" והמוסגר נמחקו בשעה"ק, וכן בדרושים.

⁴²¹ המוסגר נמחק בשעה"ק ובדרושים.

⁴²² נמחק בשעה"ק ובדרושים.

⁴²³ נמחק בשעה"ק, ובדרושים, ובלש"ו.

⁴²⁴ בסוד חכמה נמחק בשעה"ק ובדרושים.

⁴²⁵ הגוף (דרושים ושעה"ק).

⁴²⁶ "לנשמה" נמחק בשעה"ק ובדרושים ובלש"ו, אמנם הביאורים גורסו.

⁴²⁷ עיני בשער המוחין פ"ה שכתב שם, ואפשר שמתחלקת ומקפת כל

בחי' נרנח"ג, ועיני ביאור עיני זה בספר מבר"ש בדרוש פנימי מקיף דרוש א' (המשמ).

⁴²⁸ "כ"כ הלא לא יש רק ג' בחינות נר"ן וכנגדם יש ג' בחי' אלו בנשמה לנשמה"

מוסגר בלש"ו, אמנם עי' בביאורים שגורסו.

⁴²⁹ רוח ונפש (לש"ו).

⁴³⁰ הפנימיות בחי' ד' ואמנם כל מציאות היחידה הזאת הוא אור א' לבדו

מקיף (שעה"ק).

⁴³¹ שעה"ק לה ע"ד.

{ יז ע"ג }

חסרי מוחין בבחי' הכלל כנ"ל, והכן זה היטב.

נמצא כיון שיש ב' בחי' בכל מיני כלים שהם חיצוניות ופנימיות, א"כ מוכרח הוא שיהיה ע"מ בכלים חיצוניים וע"מ בכלים פנימיים. הנה בר"ה בתחילה נעשה כלים פנימים, אך בקבלת שבת ובתפלה של שאר ימי החול, תחילה נתקן מוחין כלים חיצוניים ואח"כ כלים ומוחיין³⁹⁸ פנימים. ולכן כשתענין בספרינו אל התמה אם פעמים יראה שכבר יש מוחין ופעמים נראה שהם עדיין ביניקה וכיוצא בזה, כי זה בפנימיות וזה בחיצוניות, ועיין לעיל איך כל פנימיות נקרא מוחא בערך חיצוניות הנקרא גופא.

השער הרביעי שער און חוטם פה ונחלק לה' פרקים

שער ד פרק א³⁹⁹

כבר⁴⁰⁰ ידעת⁴⁰¹ כי אין בנו כח⁴⁰² לעסוק קודם אצילות י"ס, ולא לדמות שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך לשכך האזון⁴⁰³ אנו צריכים לדבר דרך משל ודמיון⁴⁰⁴. לכן אף אם נדבר במציאות ציור שם למעלה, אין הדבר רק לשכך האזון.

אמנם דע כי י"ס דאצילות הם ב' עניינים: הא', הוא התפשטות הרוחניות. והב', הוא כלים ואברים אשר העצמות מתפשט בהם. והנה צריך שיהיה לכל זה שורש למעלה לב' בחי' אלו, ולכן צריכין אנו לדבר בסדר המדרגות מראש עד סוף.

והנה נתחיל ונאמר, כי הלא הא"ס ב"ה אין בו שום ציור כלל ח"ו כמבואר, ואמנם כשעלה במחשבה לברוא העולמות ל" מדרגות ע"י סדר⁴⁰⁵ האציל והמשקיף⁴⁰⁶ ממנו התפשטות אורות רבים, להיותם שורשי האצילות (נ"א שרשים ומקוריים)⁴⁰⁷ להתאצל האצילות אח"כ.

והנה כאשר נעריך ונמשיל לענין זה, כבר ידעת היות ד' יסודות לכל, והם ראייה שמיעה ריחא דבור, והם ד' אותיות הוי"ה (והר הדש דף לא ע"ג וכן תיקרו' דף קמא ע"א), והם סוד נשמה לנשמה ונר"ן⁴⁰⁸. ונתחיל לבאר מסוד הנשמה ואילך ונחיל⁴⁰⁹ לקודם אליה. ונאמר כי הלא נמשיל ונצייר האזנים כי יש בהם רוח דק בתוכם, והנסיין לזה כאשר יסתום האדם אזניו ישמע בתוכו קול הברה מחמת הרוח הנצרך בתוכו, אח"כ מחוטם יוצא מתוכו הבל יותר נרגש מאון, ואח"כ מן הפה יוצא הבל יותר נרגש מכולם. וכפי ערך הדברים ובחינתם⁴¹⁰ כך יהיה דקותם, כי און להיותו סוד בינה (תיקרו' קנב ע"ב) ההבל היוצא ממנו הוא יותר דק מהבל היוצא מחוטם, וכן

³⁹⁸ "כלים ומוחיין" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "מוחיין כלים".

³⁹⁹ מ"ק מדרושים, שעה"ק לו ע"ב.

⁴⁰⁰ כמה הקדמות לעניין זה של אורות און חוטם פה:

(א) גוף אדם נחלק לב' חלקים, הרי הם ראש וגוף. כמו כן בשיעור הקומה של ההנהגה הרי היא על דרך צורת האדם, יש חלוקה לב' בחינות הרי הם ג'ר, הרי הם המוחין שמקומם בראש וכל הקומה כולה מסודרת בל"ר בכח שכן הוא עניין המוחין, וז' ספירות ותחתונות, והם כלי המעשה אשר תכליתם הוא להוציא לפועל את המחשבות שבמוחיין ה"ל (פת"ש אח"ף ג).

(ב) סדר גילוי הכחות המאירים בחושים בא על ידי הארת המוחין. הארה זו, כאשר באה ממוחיין דא"ק, היא נשמה לפרצופים העליונים ה"ה אח"ף, ובה תוליה גדולתם וקטנותם (שם ד').

(ג) עיוניו בפנים השער, שהרב מזכיר שאח"ף מקבילים לנר"ן, וכולל בפרקי שער זה גם את חלקי האצילות לפרטיהם. בביאור הקבלה זו, יש להקדים שכל עולמות אבי"ע אינם השתלשלות של אורות א"ק אלא יוצאים מהארה ממנו בלבד, שכן א"ק אינו מושג כלל ואי אפשר להשיג אלא את הארתו שהיא בחינת תמצית האור בעצמו בזעיר אנפין, דוגמת זרע האב שיש בו בתמצית את כל האב. והנה על אף שפרצופי האצילות מתלבשים על חצוי התחתון של א"ק, כלומר על בחינתו התחתונה ביותר, מ"מ שורש מציאותם גופא אינו משם אלא מהזיו המתגלה בפנים של א"ק דרך אח"ף (שם ה'). ועתה יתבאר מ"ט אח"ף מקביל לנר"ן וכל חלקי האצילות, שכן האח"ף הינם שרשים לכל הנהגת האצילות וכדאמרן (שם ו').

⁴⁰¹ עי' לעיל טז סע"ב, וכנראה שיש דגש במילה "לעסוק". ועוד הרי אין שם שמות, וצ"ע.

⁴⁰² יכלת (דרושים) רשות (שעה"ק).

⁴⁰³ עי' הערה 190.

⁴⁰⁴ והחכם הוא יבין מדעתו כי אין מציאות ציור כלל ח"ו שם אמנם מן הא"ס ולמטה אפשר לדבר דרך משל ודמיון (נוסף בדרושים).

⁴⁰⁵ עי' סדר" ליתא בלש"ו ובביאורים.

⁴⁰⁶ "האציל והמשקיף" נמחק בדרושים ושעה"ק, ובמקומו איתא "האצילות הנה המשיך".

⁴⁰⁷ "שרשי האצילות" נמחק בשעה"ק, ובמקומו גורס את המוסגר, ובדרושים הגירסא "להיותם שרשים לאצילות אח"כ".

⁴⁰⁸ עי' זהר ח"א פ ע"א: ובדוגמא דא ברא גופא מארבע יסודות אש ורוח ועפר ומים כנוונא דהוא נשמתא לנשמתא נשמה ורוח ונפש. ועי' ש ח"ב כג ע"ב: אמר רבי שמעון את חזי ארבע (אינון) קדמאי ואינון רזא דמהימנותא ואינון אבהו דכלהו קלמין רזא דרתיכא עלאה קדישא ואינון ארבע יסודין א"ש ר"ח ומ"ם ועפ"ר אלון אינון רזא עלאה ואלון אינון אבהו דכלהו עלמין.

ועי' זהר ח"ב קנב ע"ב: ובכל נפשך דהיינו נשמתא דחמשה⁴⁰⁸ שמהן אית לה נשמה רוח נפש חיה יחידה.

⁴⁰⁹ נחזור (דרושים ושעה"ק).

⁴¹⁰ "הדברים ובחינתם" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "האבר".

מאיר העין ח"א

{ יח ע"א }

ופנימיים באברים פנימיים⁴⁵⁵. ולא נגמר זה עד שהכה הסתכלות במקום שמתחברים ההבלים, שהוא התפשטות ההבלים, שהוא חיצונית שלהם⁴⁵⁶. ומהכאת אור ההבל אל אור הסתכלות חזר אור הסתכלות בדרך אור חזר, ונעשה כלי בכל בחינה ובחינה לשאר (נ"א לזה)⁴⁵⁷ הגוף, החיצונית לאברים חיצונים, ופנימיים לאברים פנימיים. וכאשר⁴⁵⁸ שבהסתכלות כל הדבוק יותר אל שורשו הוא יותר עליון, כי כתר (נ"א הכתר) סמוך לעין יצאה אחרונה, והמל' יצאה ראשונה (נ"א הוא יותר סמוך לעין כו' כי המל')⁴⁵⁹. וכשמכה⁴⁶⁰ וחוזר אז כל בחינת הכלים שוין, שאם היסוד [נ"א שאף שהיסוד]⁴⁶¹ היה מתפשט לפני⁴⁶² יותר מן המל' היה שוה אל המל' אף (שהוא)⁴⁶³ יסוד, שהרי נתפשט יותר. כי היסוד מרוב אורו על⁴⁶⁴ המלכות היה בו כח להתפשט יותר, ואין בו מעלה יותר אל המל' (נ"א כי היסוד למעלה אל המל')⁴⁶⁵, אלא מפני שזה התפשטות הוא בסוד אור חזר, שהוא חזר ומתקרב אל מקורו, אבל בבחי' הכלים עצמן הם שוים⁴⁶⁶. וכשחזרו האור ומלביש ההבל נמצא כשהוא סמוך לפה⁴⁶⁷ גדול ההבל הפה מהבל האון, כי ההבל הפה הוא עתה סמוך לפה⁴⁶⁸

דיבור⁴³², זה מצאתי להר"ג הלוי. כאשר האורות נתפשטו מאוון וחוטם עד נגד הפה ששם התחברות כל ההבלים, ואז במקום שמתחברים יש לכולם בחינת נפש⁴³³, לפי שאין ההבל האון יכול להתחבר להבל פה אלא בריחוק מקום⁴³⁴. וכן ההבל החוטם, אלא שא"צ ריחוק מקום כ"כ כמו ההבל האון כדי להתחבר להבל הפה, וע"ז באה⁴³⁵ הסתכלות העינים ובהכאה שהכה בהבל הזה⁴³⁶ נעשה הכלים. ובהסתכלות זה יש פנימי וחיצון, כי יש בכל איברים⁴³⁷ פנימיות וחיצוניות, ונעשה כללות כליהם⁴³⁸, ולפי שאין בראית עינים ההבל היוצא⁴³⁹ אלא הסתכלות לבד, אינו נעשה אלא הכלים. והסתכלות ההוא⁴⁴⁰ גדול מכל הג' הבלים הנ"ל, כי הראייה היא י', שמישהו ה', ריחא ו', דיבור ה', הרי ד' אותיות הוי"ה, שהם חבת"ם, שהם נר"ן [נ"א נר"ן] ונר"ן⁴⁴¹ ונר"ן⁴⁴². הראייה היא חיה, י' של השם⁴⁴³, הנקרא חכמה, כי חכמה עליונה מאירה דרך עינים, אלא שאם היה יוצא ההבל ממש דרך העינים, לא היה אפשר למטה לקבלה, לכן לא נמשך ממנו אלא הסתכלות לבד. והיה בו כח לעשות⁴⁴⁴ כלים לג' בחינות אלו, י' דנשמה בהבל און, י' דרוח בהבל חוטם, י' דנפש בהבל הפה, וז"ס (י"מיה לא ב) מרחוק ה' נראה ל⁴⁴⁵. ומשאר הבלים אם היה יוצא מהם הסתכלות לבד דרך מסך⁴⁴⁶ כמו העינים, לא היה כח בהם לעשות כלים.

וכ"ז הוא דין, בין בבחי' התפשטות ההבל בין בהסתכלות הראות. וראיה נר"ן⁴⁴⁷ גימ' גבור⁴⁴⁸ ודבור גימ' רי"ו עם ד' אותיות. והסתכלות זה בא ומכה במקום שמתחברים ג' הבלים ביחד, שהוא⁴⁴⁹ בחי' נפש. וזהו (בראשית א ד) וירא אלהים את האור, כי "אור" { יח ע"ב } הוא בחי' ההבל און וחוטם, שהוא בחי' נשמה ורוח. "את" הוא בחי' הפה, שהוא נפש⁴⁵⁰. ואז כשראה את הנפש⁴⁵¹, אז (שם) ויברל אלהים⁴⁵² שהוא עשיית שרשי הכלים⁴⁵³.

והסתכלות זה בדרך ישר עשה רושם (נ"א ראשים) בכל⁴⁵⁴ בחינה ובחי', כי פגע בכל בחי' ובחי' מן ההסתכלות, לבחי' ההבל כתר בכתר, וכעד"ז נעשה כל רושם (נ"א ראשית) הכלים החיצונים באברים חיצונים,

⁴³² עי' מלואים אות (כט).

⁴³³ אורות אח"ף הם בקיעת הזיו דרך הנקבים המגלים על רצון דא"ק. ומבשרי אחזה אלה, דכמו כן הנשמה בוקעת דרך אלו המקומות ופועלת ע"י אלו החושים. לומר לך, החושים, הרי הם פועלת אח"פ, המה הממצעים בין הכחות הזכים שבראש ובין כחות המעשה שבאברי הגוף. לכן בהם הוא שמתגלם הרצון לעשות כלים, אבל הם עצמם אינם נעשים כלים, אלא ששורש הכלים נהיה מהם, ואינו מתגלה אלא בתחתיתם, כלומר בפה (פת"ש אח"ף י). פה הוא בחי' הנפש של האח"ף, וכל האורות היוצאים מהפה הם בבחי' מלכות (ביאורים ח"א לב ע"ג). ועי' ביאורים ח"ב צד ע"א שהמקום בו מתחברים האורות הנ"ל הוא שיבולת הזקן.

⁴³⁴ בהתרחקו מאד ממקום מוצאו ועי"כ אז אינו אלא בבחי' נפש (שעה"ק ולש"ו).

⁴³⁵ ולסיבה זו הוצרך שיתפשט גם ההבל העין והסתכלותו ואז (שעה"ק). "ועי"ז באה" נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "ועל יד".

⁴³⁶ "בהבל הזה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "בהבלים אחרים".

⁴³⁷ "בכל האיברים" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "בבחי' הכלי".

⁴³⁸ ונעשה כללות כליהם" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "כללות כל ה"ס".

⁴³⁹ כמו אח"ף (שעה"ק).

⁴⁴⁰ והסתכלות ההוא" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ואמנם הסתכלות".

⁴⁴¹ עי' לעיל הערה 408.

⁴⁴² שעה"ק גורס את המוסגר.

⁴⁴³ עי' מלואים אות (מו).

⁴⁴⁴ ל' (נוסף בשעה"ק).

⁴⁴⁵ והראיה הנמשכת מן החכמה הנק' מרחוק (נוסף בשעה"ק). עי' מלואים אות (מז).

⁴⁴⁶ דרך מסך (נמחק בשעה"ק).

⁴⁴⁷ נמחק בשעה"ק ובכתי' (מהגוב"י).

⁴⁴⁸ עי' שער מאמרי רז"ל (שבת לד ע"א): נפק לשוקא חזייה ליהודה ו' גרים אמר עדין יש לזה בעולם נתן עיניו בו ועשאו גל של עצמות ע"כ. הטעם הוא כי כל הדינים הם נחוצים בעינים שהם מ"ה ולכן ראה בגי' גבורה וכמו שכת' בפ' רק בעיניך תביט בהבטת עיניך בלבד בהם תיכף ושלוות רשעים תראה בלי טורח אחר.

⁴⁴⁹ הפה אשר הוא" נוסף בשעה"ק ובלש"ו.

⁴⁵⁰ עי' זהר ח"א מו ע"א: וירא אלהים את האור כי טוב (בראשית א ד) את לאתכללא אספקלריאה דלא נהרא עם אספקלריאה דנהרא דאתמר [ביה] כי טוב

תרגום: "וירא אלהים את האור כי טוב", "את", לכלול את האספקלריה שלא מאירה עם אספקלריה מאירה, שנאמר (בו) "כי טוב".

⁴⁵¹ "את הוא בחי' הפה שהוא נפש ואז כשראה את הנפש" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "נקראים אור ממש, אבל ההבל הפה שהוא בחי' נפש טפל אליהם ונק' "את האור" ואינו אור עצמו. והנה המאציל העליון נסתכל בנפש הנקרא את האור, וזה אומר "וירא אלקים את האור".

⁴⁵² עי' מלואים אות (מח).

⁴⁵³ כי הכלי הוא הנותן הבל וגבול וקצבה אל האורות כנודע (נוסף בשעה"ק).

⁴⁵⁴ בדרך ישר עשה רושם (נ"א ראשים) בכל" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "עשה ראשים לכל".

⁴⁵⁵ "כי פגע בכל בחי' ובחי' מן ההסתכלות לבחי' ההבל כתר בכתר וכעד"ז נעשה כל רושם (נ"א ראשית) הכלים החיצונים באברים חיצונים ופנימיים באברים פנימיים" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "מן העשר. והוא כי כל בחי' ובחי' מהסתכלות הזה היתה פוגעת בבחי' ההבל, כיצד בחי' כתר של ההסתכלות היתה פוגעת בכתר ההבל, וחכמה בחכמה, וכן על ד"ז בשאר. ועי' כן נעשו ראשים דכלים כי מן החיצוניות נעשו איברים חיצוניים ומן הפנימיים איברים פנימיים".

⁴⁵⁶ ר"ל כי התפשטות נקרא חיצונית (נוסף בכתי' הגוב"י).

⁴⁵⁷ המוסגר נמחק בשעה"ק.

⁴⁵⁸ ואמנם ה"ס (שעה"ק) והעשר (לש"ו).

⁴⁵⁹ "המוסגר" נמחק בשעה"ק וביאורים.

⁴⁶⁰ "האור" נוסף בשעה"ק וביאורים.

⁴⁶¹ המוסגר נמחק בשעה"ק וביאורים.

⁴⁶² לפניו (שעה"ק).

⁴⁶³ שעה"ק גורס את המוסגר.

⁴⁶⁴ ויותר מן (שעה"ק).

⁴⁶⁵ המוסגר נמחק בשעה"ק.

⁴⁶⁶ שאף שבהתפשטות היה היסוד מתפשט לפניו יותר מן המלכות, כי היסוד מרוב אורו על המלכות היה בו כח להתפשט יותר מן המלכות אלא מפני שזה היה בסוד אור חזר שחזר ומתקרב אל מקורו, לא היה מתפשט יותר והיה שוה אל המלכות ולכן בחי' כל הכלים שוים (נוסף בכתי' הגוב"י).

⁴⁶⁷ הנה אז שם הוא (נוסף בשעה"ק).

⁴⁶⁸ בהיותו כאן הוא (נוסף בלש"ו).

מאיר העין ח"א

כי הבל זה הראשון הוא עצמות האור הא"ס ממש⁴⁶⁹ המתפשט לחוץ. ואפי' הבל המתפשט לצדדין אשר נקרא חיצון, גם הוא מההתפשטות עצמו, רק שאינו דומה לראשון לראשון שהוא יותר פנימי, עם שהכל הוא הבל א', וענין זה הוא בג' הבלים הנ"ל.
ודע כי מהבל פנימי של האזן נעשה ממנו בחי' ראש לנשמה להיתור עליין קרוב יותר אל מוצא מקור ההבל, והבל החיצון המתפשט הוא בחי' הגוף לנשמה. כי כמו שיש בגוף עצמו החומרי בחי' גוף וראש, גם בנשמה עצמה יש לה בחי' ראש וגוף, כי קצת מהנשמה מתפשט בראש אדם, וקצת⁴⁹⁵ אחרון היותר עב מתפשט בגוף אדם.
גם מהבל החוטים נעשה ב' בחי' אלו, ראש אל הרוח וגוף אל הרוח⁴⁹⁶, מפנימית וחיצונית, היותר קרוב אל החוטים, הנקרא פנימי, נעשה ראש, וחיצונית נעשה גוף. גם מהבל פה נעשה ע"ד בחי' נפש של ראש ובחי' נפש של גוף, הרי ביארנו ענין נר"ן.

שער ד פרק ג'⁴⁹⁸

הנה אחר שדברנו בפרק העבר, איך נאצל מציאות נר"ן מאח"פ, הנה עתה נבאר מציאות הכלים שלהם, שהם בחי' גוף אליהם. אמנם כבר בארנו, כי מבחי' הראיה עצמה נעשה נשמה לנשמה, אך אין הראיה סוד הבל הנמשך למטה כמו אח"פ, והטעם כי נר"ן שהם אורות אח"פ הם⁴⁹⁹ מתפשטים למטה, אבל הנשמה לנשמה, שהוא הסתכלות העין, אינה מתפשטת, רק נשאת במקומה בסוד אור מקיף כנ"ל (פרק א' וב'). ואין בה זולתי הסתכלות דק מאד והוא סוד הראיה והסתכלות. אכן אינה דומה כמו הבל אח"פ, אשר עצמותו נמשך למטה, לכן מסוד ראיה זו נעשה ל' כלים, שהוא הגוף. ו' כלים להבל האזן הנקרא נשמה, וי' כלים להבל החוטים הנקרא רוח, וי' כלים להבל הפה הנקרא נפש. אבל הבל עצמו, שהוא האור הפנים⁵⁰⁰, אי אפשר להתפשט למטה, לפי שבחי' הראיה נמשך מהעניים, שהם יותר עליונים מכולם. לכן בראיה זו לברדה יצאו הכלים⁵⁰¹, משא"כ מאח"פ כי לא היה אפשר להאציל מהם שום

{ יח ע"ג }

בבחי' ראש, והבל האזן עדיין הוא בבחי' שאר הגוף עד שיעלה נגד האזן⁴⁶⁹.

וע"ש בבאיורינו⁴⁷⁰ ענין היות ב' נקבי האזן וב' נקבי החוטים וב' בחי' פה קול ודבור שהם גרון ופה, והם בחי' 471 לאה ורחל. ואע"פ שקול הוא פת"ת, הענין הוא שמכאן נמשך מקיף אל הדבור (נ"א מהקול אל הת"ת)⁴⁷² ומהדבור אל המל', ומה שלפעמים עלה ישראל לחכמה אע"פ שהשורש הוא כאן (הוא של ישראל הוא ת"ת) בחוטים והעניים הוא בחכמה, עכ"ז עולה כמאן דארח שעולה ריח ניתוח עד המוח כי שם הוא חכמה, ע"כ⁴⁷³.

שער ד פרק ב'⁴⁷⁴

אמנם סוד הקפה זו שביארנו בפ"א אינו מתפשט למטה, רק במקומה היא מקפת למעלה למטה כמ"ש בסוד או"מ, לכן תראה שלא נזכיר אנחנו רק מסוד הנשמה ולמטה לבד.

אמנם תראה איך היותר עליון עתה מן המתפשטים, הוא סוד הבל אזן, כי הוא מתפשט למטה בסוד הנשמה, לכן אנו אומרים תמיד משל א' כדי לשכך⁴⁷⁵ האזן לבד, לפי שאין אנו מגיעים, אפי' דרך משל, רק עד האזן לבד ולא יותר למעלה. ואפי' שם אינו רק לשכך האזן⁴⁷⁶, לכן אין אנו אומרים לשכך את העין וכיוצא בזה.

ודע כי בחי' אלו ג' הבלים כולם נמשכו עד כנגד הפה ושם מתקבצים כולם. כי הבל היוצא מהאזן הוא מתקבץ נגד הפה, והוא נמשך מלמעלה למטה כנגד הזקן מבי' צדדיו ונמשך עד כנגד הפה. וכן הבל החוטים נמשך דרך אותו ארחה שיש על הפה⁴⁷⁷, נגד החוטים שהוא תיקון ג' מי"ג תיקוני דיקנא⁴⁷⁸, וכן הבל הפה נמשך דרך⁴⁷⁹ אותו ארחה ג' (נ"א ב') הנקרא (מכיה ז' יח) ועובר על פשע⁴⁸⁰. וג' הבלים אלו מתחברים למטה נגד הפה והם מתחברים בסוד נר"ן.

אמנם דע כי טבע של הבל היוצא מפה וחוטם וכיוצא, דרכו להמשיך באורך לחוץ⁴⁸¹ בכח, ואחר שהוא יוצא בקילוח, אח"כ מתפרש⁴⁸² לצדדין, כנודע בחוש הראות. ובודאי (כי) ⁴⁸³ אע"פ שהכל הוא הבל א', עכ"ז יש קצת ל"ג⁴⁸⁴ חילוק בין קצת ההבל אשר הוא נגד הפה עצמו או החוטים, אל שאר ההבלים המתפשטים לצדדין⁴⁸⁵. וטעם שההבל שהי' נגד⁴⁸⁶ הפה ממש, הנה הוא דבק במקורו קשר אמיץ (דבוק קשור ואמיץ ל"ג)⁴⁸⁷, ותמיד מגיע השפע אליו. והוא הנזכר בס"ה (והו' בראשית טו ע"א ועוד) דא"ס { יח ע"ד } מטי ולא מטי⁴⁸⁸ מטי⁴⁸⁹, כי הוא תמיד נדבק בא"ס, ע"י אותו קילוח ההבל היוצא מפה⁴⁹⁰, בחוזק ומכה תמיד, וזה קצת ההבל⁴⁹¹ נקרא פנימי, ושאר ההבל המתפשט נקרא חיצון. נמצא כי הבל (זה הבל)⁴⁹² היותר קרוב למוצא⁴⁹³ הפה וחוטם נקרא פנימי, והיותר רחוק נקרא חיצון. נמצא

⁴⁶⁹ ושם יהיה בחי' ראש (נוסף בשעה"ק).

⁴⁷⁰ @@@@ @@@@

⁴⁷¹ שרטי' (נוסף בשעה"ק).

⁴⁷² בשעה"ק, ביאורים ולשו"אל הדבור" נמחק וגורסים את המוסגר.

⁴⁷³ ומה שנמצא כי לפעמים עולה ישראל עד החכמה אע"פ שבכאן השורש הוא ישראל ת"ת בחוטים והחכמה בעיניים, עכ"ז עלייתו הוא כדמיון האי דארח ריחא שהריח עולה עד המוח שהוא חכמה (שעה"ק).

⁴⁷⁴ דרושים, שעה"ק לו ע"ג.

⁴⁷⁵ עי' הערה 190.

⁴⁷⁶ ולא להבין בשלימות (נוסף בשעה"ק).

⁴⁷⁷ דתחות חוטמא כנו' באדרת נשא קלא ע"א (נוסף בשעה"ק).

⁴⁷⁸ יש לשים לב שהרח"ו מביא משל להבין אורות החוטים מתיקו"ד דא"א ולא מהפוצץ שלו, ורואים מכאן שהם מקבילים זה לזה.

⁴⁷⁹ ארחה אחרא דתחות פומא והיא תיקון ה' (נוסף בשעה"ק).

⁴⁸⁰ ג' (נ"א ב') ועובר על פשע" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "לא החזיק לעד אפו והוא תיקון ה" ובלש"ו (ובביאורים) איתא "ב' לא החזיק לעד אפו והוא תיקון ה'".

⁴⁸¹ בקילוח ישר (נוסף בשעה"ק).

⁴⁸² מתפשט (שעה"ק).

⁴⁸³ דרושים ושעה"ק גורסים את המוסגר.

⁴⁸⁴ נמחק בדרושים.

⁴⁸⁵ י"ש חילוק בין קצת ההבל אשר הוא נגד הפה עצמו או החוטים אל שאר ההבלים המתפשטים לצדדין" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הפרש יש בין ראשית ההבל, במקום התחלת קלוחו בחוזק, בהיותו נמשך ביותר כנגד הפה או החוטים, לבין סיום ההבל במקום שמתפשט אל הצדדים".

⁴⁸⁶ שהי' נגד הפה" נמחק בשעה"ק ודרושים, ובמקומו איתא "כנגד הפה".

⁴⁸⁷ המוסגר נמחק בשעה"ק, ודרושים גורסו.

⁴⁸⁸ ביה (נוסף בדרושים ושעה"ק).

⁴⁸⁹ עי' מלואים אות (טו).

⁴⁹⁰ מבפנים (דרושים ושעה"ק).

⁴⁹¹ "וזה קצת ההבל" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "וזה הקצה העליון של ההבל".

⁴⁹² המוסגר נמחק בשעה"ק ודרושים.

⁴⁹³ אל מוצאו כמו (דרושים ושעה"ק).

⁴⁹⁴ "הבל זה הראשון הוא עצמות האור הא"ס ממש" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ההבל היוצא מאחד מג' מקומות הנזכר שהם אח"פ, הנה זה ההבל הוא עצמות וממשת האור שיוצא".

⁴⁹⁵ וקצתה האחרון (דרושים), וקצה (שעה"ק).

⁴⁹⁶ ראש אל הרוח וגוף אל הרוח" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "רוח אל הרוח, ורוח אל הגוף".

⁴⁹⁷ כתב הרח"ו ז"ל שדרוש זה הוא מזולתו משם הרב ז"ל (השמש). שעה"ק

החדש דף לה ע"ד דרוש א בענין א"ק – לש"ו.

⁴⁹⁸ מ"ק מדרושים, ושעה"ק לו ע"ד, ועי' עוד שעה"ק טז ע"ג.

⁴⁹⁹ הבלים ממש (נוסף בשעה"ק).

⁵⁰⁰ הפנימי (לש"ו).

⁵⁰¹ "יצאו הכלים" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "היה כח לברא ולעשות הכלים ולא הוצרך גם ההבל עצמו שלהם".

מאיר העין ח"א

זה, אשר עם היותו למטה (נ"א למעלה)⁵²⁵ מאהי"ה דידוי"ן הוא כולל בינה ותבונה.

ודע שיש חילוק בין בינה ותבונה ללאה ורחל, כי הלא או"א כחדא נפקין ושריין (אד"ו רצ ע"ב) וא"כ הוא מוכרח כי החו"ב יהיו שוין בקומתן. נמצא כי התבונה אינה מתחלת אחר סיום בינה, רק יוצאת מהחזה של בינה עצמה, כמו רחל היוצאת מהחזה דו"א, גם התבונה יוצאת מחזה דבינה, כי הבינה ארוכה בכל⁵²⁶ שיעור החכמה. משא"כ למטה, כי לאה מסתיימת בחזה דו"א ומשם מתחלת רחל. נמצא עתה, כי כמו שז"א הוא סוד יה"י⁵²⁷, שהם חו"ב שלו י"ה, והגוף ת"ת שלו הוא ו', הרי כי ז"א הוא יה"ו. ואח"כ המלכות נמשכת מקצה הת"ת שלו⁵²⁸, שהוא בנה"י שלו, ויש הוא סוד ה' אחרונה שבשם, שהיא הבחי' דו"א⁵²⁹ שלו כנודע⁵³⁰, כן התבונה את ד' ד' של הבינה, והיא ה' אחרונה שבשם, כי גם היא אין בה רק כללות נה"י דבינה, {יט ע"ב} אשר שם הוא ה' אחרונה. נמצא כי יה"ו הוא ראש והגוף של הבינה, וחבונה היא ה' אחרונה של ס"ג שנאחות בנה"י דבינה. והנה נמצא כי שם ס"ג שכולל בינה ותבונה, הנה אותיות יו"ד ה"י וא"ו הם בבינה, ואות ה"י אחרונה היא בתבונה.

וגם כדל אחר, כי כפי האמת בענין הכמות כ"כ גדול שיעור המחזה ולמטה כמין החזה ולמעלה, א"כ היה ראוי שתבונה תהיה מחצית הבינה, אבל בענין האיכות⁵³² אינה רק רביעית, שהרי ג' אותיות יה"ו מהחזה ולמעלה ואות ה' אחרונה הוא המחזה ולמטה. נמצא עתה כי יש ב' בחי', כי בערך האיכות נמצא התבונה היא רביעית של בינה, ובערך הכמות היא מחצית של בינה. גם יש מציאות אחר ג', והוא שכמו שלפעמים עולה רחל להיות בכל פרצוף ז' ד' ד' ס"ג, כך זאת התבונה היא שיה בארכה כמו הבינה עצמה ומתלבשת בינה בתבונה והם שוות. הרי שלשה מציאות, או שיה כמו הבינה, או מחציתה, או רביעית⁵³⁴.

⁵³⁵ והנה התבונה מתפשטת בז"א, שהיא מן האזן אל החוטם, וכבר ביארנו שתבונה היא ה' אחרונה שבס"ג, ושיעור סוד התבונה שלשה ההי"ן, שהם ה"י אחרונה דס"ג, וה"י גימ' ג' ההי"ן כמנין ה"י, וה' השלישית מה"י ההי"ן אלו מתפשטת בז"א. והענין, כי הנה נה"י דתבונה מתפשטת בז"א, ונה"י הם שליש גופא, כי הם ג' חלקים כח"ב חג"ת נה"י. והנה נה"י הוא שליש של התבונה, שהיא ה' שלישית מג' ההי"ן הנ"ל, נתפשטת בז"א ונשאר למעלה ב' ההי"ן, ומה שהיתה תחלה ה"י במילוי יו"ד, עתה נחלק המלוי לב' ההי"ן, ונשאר חצי למעלה וחצי למטה, ונשאר שם של ס"ג למעלה שלם, רק שה' אחרונה מלאה ה"ה כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה. אמנם סוד ה' השלישית, הם ג' קוים נה"י, שצורתה כזה ו' המתפשטים בז"א, וז"ס ה"ה שיש בנוקבא דפרדקשא, שירדה מן האזן אל ז"א שהוא החוטם.

והנה ענין ה' זו שירדה ה"ה⁵³⁶ בחינתה ס"ג, לפי שה' זו מתפשטת בז"א דו"א, שהם כחב"ד ח"ג, הרי ו' ספי', וצורת ה' זו הוא ד"ו, שהם גימטריא י', הרי י' פעמים ו' גימטריא ס', ועוד לוקחת יסוד שלה שליש של הת"ת דו"א עד החזה⁵³⁷, ושיעור שליש מן ה' הוא ג', הרי בין הכל ס"ג, הרי מבואר ה' זו שהיא מתפשטת בז"א היא מציאות ס"ג עצמו. ולעולם יהא בידך זה הכלל, כי לעולם בדבר רחוני, כאשר עולה או יורד למטה, נשארה הבחי' שלימה במקומה, ואין שום דבר נגרע למעלה וגם למטה יש לה כל הבחי' עצמה וכמ"ש בע"ה⁵³⁸.

{יט ע"א}

מציאות, אם לא מהבל היוצא מהם ממש⁵⁰².

ואמנם הסתכלות זו הוא כך, כי נמשכה היוצא בנר"ן הנ"ל, ומחמת הסתכלות הזה בהם, נעשה שרשי⁵⁰³ הכלים. וזהו (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל⁵⁰⁴, כי נסתכל המאציל, הנקרא "אלהים", שהוא הנפש הנעשה מהבל הפה [שהוא עקודים]⁵⁰⁷, אמנם נקרא ר"ן⁵⁰⁸ אור, "א"ת האור" הוא הנפש עם נשמה ורוח⁵⁰⁹. וכאשר הסתכל המאציל וראה בנפש הנקרא "את" (עם האור ל"ג)⁵¹⁰ אז יצאו שרשי⁵¹¹ הכלים, וזהו "ויבדל", כי סוד הגוף (הוא מובדל ועושה הבדלה ל"ג) שהוא הכלי הוא הנותן ועושה הבדלה וגבול וקצבה אל האורות⁵¹².

ואמנם בסוד ראייה זו יש אור ישר ואור חוזר, כי מתחלה נמשך הראייה עד סוף בחי' עשירית של הנפש, ואח"כ בחזרה למעלה היה מבדיל ונעשה בחי' הכלים⁵¹³ (ועושה בה ל"ג) ומלביש את הנפש בכל חלקיה. ואמנם זה האור הישר, היה בו כח לעשות כלים בסוד הראש, שהם ג"ר, עכ"ז לא היה יכול להיות ניכר, עד שפגע ראייה זו בנפש עצמו, ובהפגעה שם (היה עושה ל"ג) הנה נגמר עשית הגוף אל הראש שהם ג"ר, אך כלים אל הגוף⁵¹⁴ שהם ז"ת, עיינין לא היה כח בראייה זו, עד שתפגע בנפש הנפש עצמה, וע"י הסתלקות ב' מלמטה למעלה, שהם אור העקודים ואור העין, היה האור חוזר ומלביש את ז"ת^{515, 516}.

ונחזור עתה לבאר לבחי' נשמה. הנה כבר בארנו, כי הנשמה מן האזן שהיא בינה, והנה שמיעה גימטריא תכ"ה, ר"ת (תהלים קד ו) כל ה'נשמה תהיל' י"ה, כי מן האזן סוד הנשמה⁵¹⁷. והנה און גימט' נ"ח, והענין כי כבר בארנו (לפני פרק א), כי יש בינה ותבונה⁵¹⁸, בינה אחי"ה דידוי"ן⁵¹⁹ אל"ף ה' יו"ד ה"י⁵²⁰, והבונה היא שם ס"ג⁵²¹, אך עכ"ז ודאי כי גבוה מעל גבוה שומר (קהלת ה, ז, ע"י זורח"א כב ע"א), כי יש ס"ג הכולל בינה ותבונה למעלה⁵²² מאהי"ה דידוי"ן הנ"ל, אשר משם ס"ג זה ולמטה (נ"א ימשכו למטה)⁵²³ בינה אחרת של אחי"ה דידוי"ן ותבונה בשם ס"ג, וכ"ז למטה (נ"א למעלה)⁵²⁴ משם ס"ג העליון כנ"ל. ונדבר עתה במציאות שם ס"ג

⁵⁰² אפילו בחי' הכלים לא היה יכולים לעשות מבלי הבל עצמו ממש"י (נוסף בשעה"ק).

⁵⁰³ נמחק בשעה"ק, ודרושים.

⁵⁰⁴ ע"י ספד"צ יג ע"ב החיות רצוא ושוב וירא אלקים וכו', ע"י בהגר"א בתק"ז פב ע"א: דשני מיני הבדלה ומחלוקת הן: א', בקדושה, לאסכמא ביניהון ליחדם, וזה מחלוקת הלל ושמאי לשם שמים (אבות פ"ה מ"ז), דשמים ביניהון. ע"י דבריו בתד"ח (כו ע"א ד"ה ואית): פלוגתא דאלנא דחיי שהוא מחלוקת ע"פ חסדו לקבוע הלכה כא' מהן. וע"י (&) והמעורר לזיווג הוא הסתכלות כמש"כ הסבי עיניך וכו'.

⁵⁰⁵ "וי המלכות" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הנפש נקרא את כנודע כי הנפש היא מלכות".

⁵⁰⁶ ע"י זורח"א טו ע"ב.

⁵⁰⁷ נמחק בדרושים.

⁵⁰⁸ "נקרא ר"ן" נמחק בדרושים ולש"ו, ובמקומו איתא "נשמה ורוח נקראים אור".

⁵⁰⁹ עם נשמה ורוח" נמחק בכת"י (הגוב"י).

⁵¹⁰ האור (דרושים). וע"י זורח"א מו ע"א: וירא אלהים את האור כי טוב (בראשית א ד) את לאתכללא אספקלריאה דלא נהרא עם אספקלריאה דנהרא דאתמר [ביה] כי טוב.

⁵¹¹ נמחק בדרושים.

⁵¹² "שהוא הכלי הוא הנותן ועושה הבדלה וגבול וקצבה אל האורות" נמחק בדרושים וגורס את המוסגר.

⁵¹³ "ועושה בחי' הכלים" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "ועושה בה הכלים".

⁵¹⁴ "הנה נגמר עשית הגוף אל הראש שהם ג"ר, אך כלים אל הגוף" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "היה עושה גוף אל הראש, אך גוף".

⁵¹⁵ "וע"י הסתלקות ב' מלמטה למעלה שהם אור העקודים ואור העין היה האור חוזר ומלביש את ז"ת" נמחק בדרושים ושעה"ק, ובמקומו איתא "וע"י שניהם היה האור" ממש למעלה [ועושה כלים] ומלביש את הז"ת".

⁵¹⁶ ע"י מלואים אות (כב).

⁵¹⁷ ע"י תד"ח מה ע"ב: י"ה והיא איהו חיים דנשמתא הה"ד כל הנשמה תהיל' ויע"י מג ע"א: זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא הה"ד ויפח באפיו נשמת חיים מאן חיים אלן אינון י"ה ועלייהו איתמר (תהלים קא) כל הנשמה תהיל' יה ואשתלים ביה יה"ה.

⁵¹⁸ ע"י לעיל הערה 411.

⁵¹⁹ ע"י לקמן שער ט"ז פרק ג שיש ג' מלואים של אה"ה בחב"ד חג"ת נה"י, וידוין היא בחב"ת.

⁵²⁰ ע"י תיקו"ז דפ"ק וכן בדפ"א ודפ"מ תיקון יג תשעיה ברנה שמזכיר אה"ה במלואים אלפין, אבל לא מובא בגר"א. וע"י בהגר"א בתד"ח לב ע"א שגורס בתק"ז (ל ע"א): אלף הא יוד הא, יוד הא ואו הא, יוד הא והי, אלף הי יוד הי, יוד והי וו הה, יוד אלת נון יוד.

וע"י"ש בבהגר"א: שהשמות אה"ה נובעים משרשם שבשם מ"ה.

⁵²¹ ע"י לעיל הערה 221.

⁵²² למטה (שעה"ק ודרושים).

⁵²³ דרושים גורס את המוסגר.

⁵²⁴ נמחק בדרושים.

⁵²⁵ נמחק בשעה"ק, דרושים וביאורים.

⁵²⁶ ככל (דרושים).

⁵²⁷ ע"י זורח"א מג ע"ב, קנט ע"א.

⁵²⁸ ע"י מלואים אות (סד).

⁵²⁹ רביעית (דרושים).

⁵³⁰ ע"י מלואים אות (נג).

⁵³¹ רביעית (דרושים).

⁵³² שהם האורות (נוסף בשעה"ק).

⁵³³ ואז שוים בקומתם גם הם (נוסף בשעה"ק).

⁵³⁴ ע"י הערה & מהפח"ש על מלואים אות (נג), שישנם ג' בחי' אלה בנוק' דו"א והאריז"ל מדמה אותם לתבונה כלפי בינה.

⁵³⁵ ע"י מלואים אות (כג).

⁵³⁶ היא (דרושים ולש"ו).

⁵³⁷ ע"י מלואים אות (נג).

⁵³⁸ בענין עליה, ע"י כללים ח"א לו ע"ג: אמנם אין הכוונה שהם יוצאים ממקום ח"ו ועולים למעלה, כי א"כ הרי הוא אינו טובה ושבח כלל, אלא אדרבה שהוא חסרון ופגם גדול כי הוא כעין מיתה* ח"ו, שיוצא האור מהכלי, וזהו שאמר הרב בשעה"כ (דף סח סע"א) כי העצמות שבתוך הכלים אינו זו ומקומו כלל, וכן אמר ל"כ בדף עג ע"ג שם וכן במב"ש (לח ע"א מדפוה"ח תרס"ד) (כי אינו עולה העצמות אלא רק בעת הפגם כמ"ש בדרושי פנימיות וחיציניות (דרוש ה) ע"ש כי הוא כעין מיתה ח"ו). אין הכוונה הוא כי נמשך להם אור גדול למעלה למטה במקומם גופה, עד שנתעלה התחתון ומתחלף למדרגת העליון.

* ע"י בזה בכללים ח"ב יז ע"ב שמביא מקורו מפרפוזים דרוש ו' בהשמ"ש האחרון שם, ובמוחין פ"ה בהשמ"ש, וכן ע"י ביאורים ח"א לד ע"ד שמביא מקורו מחובות הנהר (בדפים חט-מהדורת ווארשא תרנ"א).
ובענין ירידה, היינו שיש זיווג למעלה ויורד שפע למטה, שאם הבחי' יורד למטה הרי זה קיצוץ בנטיעות.

מאיר העין ה"א

הרי כי את ה' זו שירדה למטה עשתה מציאות התפשטות של ס"ג למטה כנ"ל, לכן יש בז"א דהיינו חוטם, שם של מ"ה, שיש בו ג' אלפי"ן שהם ג' אהי"ה, שהם גימ' ס"ג⁵³⁹. גם דע כי הלא ה' זו צורתה ד"ו כנודע⁵⁴⁰, כי הלא תבונה זו התפשטותה בו"ס דז"א כנ"ל⁵⁴¹, וכנגד הר' של ה' יצאה, מכח זאת התבונה, לאה מאחורי ז"א, סוד ד', קשר של תפילין⁵⁴², וכנגד⁵⁴³ ו"ס של הז"א, הרי כי ה' זו עשתה סוד ו' וסוד ד' שהיא

⁵³⁹ עי' לעיל הערה 520 בשם הבהגר"א.

⁵⁴⁰ עי' לקמן הערה 623.

⁵⁴¹ מכאן עד סוף הפרק איתא בדרושים: וכנגד אלו הששה של זעיר יצאה מכח זאת התבונה לאה מאחורי, סוד ד' קשר של תפילין, כנגד שש ספירות אלו של הזעיר כנוכר, וכנגד אלו הששה של זעיר. כי ה' זו עשתה סוד ד' וסוד ו', שהיא לאה שהיא אחורי הוא"ו שהם ושש ראשונות של ז"א. ואמנם בסוד הו' יש פסיעה, ואותה הפסיעה היא כנגד אותו שליש של ת"ת. הרי כי ו' עם הפסיעה הם ס"ג, שהם ו' ספירות, שהם כח"ב דעת חסד גבורה הרי ששה ושליש ת"ת עד החזה הפסיעה לבר, והנה אם תסיר ה' זו משם ס"ג ישאר למעלה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה שהם בגי' נ"ח כמנין און.

⁵⁴² עי' מלואים אות (סה).

⁵⁴³ וא"ו שבתוך הה"א (נוסף בלש"ו).

מאיר העין ח"א

הנה ג' מ"ג אלו של הוא"ו, הג' עליונים מהם עולים ונעשו חיזונית אל פנימיות ב' חלקי' היורדין למטה להתלבש, ושאר ה' של הוא"ו הלבשו לחיזונית בחי' ב' חלקי' זו היורדין למטה⁵⁶², כי כך הוא שיעור (ב) העליונות כג' חלקים של וא"ו הפנימיות, ונשאר עתה חיזונית הב' חלקים של י"ג⁵⁶³ (ב' חלקים)⁵⁶⁴ (ג' עליונים כ' חלקים) של וא"ו הפנימים, וכל ה' נעשו כולו⁵⁶⁵ חיזונית אל הב' חלקים, הרי (יט ע"ד) הם י"ב ועם המ"ו ראשונים נעשה נ"ח, וכ"ז הוא מכלל התבונה כנ"ל, כי כל הורדת וא"ו הוא לצורך ההי"ן, לכן גם פנימיות וא"ו הנעשה חיזונית אל ב' חלקים [עליונים]⁵⁶⁶ גם הם יקראו תבונה ע"ד הנ"ל. הרי מבואר איך כללות זה הוא נ"ח במספר אז"ן, ועם ה' תתאה שנתלבשה בחוטמא הרי ס"ג בתבונה לבה.

והטעם שאלו הב' חלקים עליונים של היו"ד החיצון היו פנימים אל כל ה' של הוא"ו, והטעם⁵⁶⁷ הוא כי הלא כל מה שהיו שיעורם להלביש (נ"א לא⁵⁶⁸ היו רק ב' לבד כמותם. ונמצא שמה שנתוספו הוא ח' אחרים להשלים מנין' של הוא"ו הנשאר, כי כל דבר עליון הוא גדול ככל מה שלמטה ממנו⁵⁶⁹, והנה מה שנתגדל בתוס' למטה⁵⁷⁰ ממנו היה ח' חלקים, לכן גם הוא"ו [נ"א היא]⁵⁷¹ הוסיפה [נ"א הם הוסיפו]⁵⁷² כמו כולם יחד ח' חלקים של תוס'. שהנה למטה, פנימיות ה' תתאה גדלה ונעשה ב' ההי"ן, הרי תוס' ה', ואח"כ פנימיות ב' ההי"ן גדלו ונעשו י"ג כמו הו"ו⁵⁷³, הרי שגדלו ג' חלקים, וה' ראשונים הרי ח', וכנגדם היה כח בכאן להוסיף ח' אחרים. ואל תקשה למה גם הוא"ו, שהיא למעלה מן ההי"ן, למה לא הגדילה והוסיפה בב' ההי"ן, ה' חלקים אחרים כמו שהגדילו ב' ההי"ן, בה' תתאה, כי התשובה מבוארת⁵⁷⁴, כי לא היה צורך רק אלו הג' לבד כדי שיעולם י"ג כמנין וא"ו ולא הוצרכו להגדיל יותר.

ואולם אלו הח' חלקים⁵⁷⁵ עליונים הם סוד א"ו מאז"ן. והענין, כי הנה ב' חלקים עליונים של וא"ו המלבישים לב' חלקי יו"ד⁵⁷⁶, הנה הם ב' כנגד ב', אך התוס' הם ח'. והנה אלו הב', כאשר תמשיך אורם בח' אלו, הנה החלק העליון ממשך עד הו", והחלק הב' ממשך עד הח', כי להיותו למטה מן הראשון, יש לו כח עוד להמשיך חלק א' יותר ממה שמתפשט העליון. נמצא כי ז' חלקים הראשונים של התוס', הם כלולים מאור⁵⁷⁷ (ראשון של ל"ג)⁵⁷⁸ ב' חלקים עליונים⁵⁷⁹, אך חלק הח'⁵⁸⁰ אינו נמשך⁵⁸¹ רק מן חלק הב' המתפשט עד שם, לכן אלו הח' נחלקים⁵⁸² לב' חלקים והם א"ו מאז"ן. והם ממשה למעלה, כ' א' פחותה מן הו", וכן הו"ו מן הנו"ן פרוק (נ"א בבחינת)⁵⁸³ אחר כמ"ש⁵⁸⁴, כי הנו"ן הוא עיקר (עיין תחלת פירוש הבא)⁵⁸⁵ שהם כ"ז כ"ה דיהודא דשבע ישראל.

והנה כבר כתבנו איך כל זה הוא מכלל התבונה, ולכן צריך שימצא בה עתה סוד שם ס"ג הוא נ"ח עם ה' אחרונה⁵⁸⁶ ס"ג. אמנם ג' עליונים של וא"ו, מהפנימיות שלו אשר נעשו חיזונית אל הפנימיות ב' חלקים שירדו למטה בג' של הוא"ו⁵⁸⁷ כנ"ל, אינם מכלל התבונה, כיון ששרשם מן וא"ו, שאינה מן התבונה. וגם נכנסו⁵⁸⁸ ביי"ד דמלוי ה"ו דבינה עצמה, ולכן אינו

{ יט ע"ג }

לאה, שהיא ד' אחורי ו', שהם ו"ס ראשונים דז"א. אמנם בסוף ו' שבתוך הו"ו יש פסיעה לבר (והר בלק רג ע"ב)⁵⁴⁴, ואותו הפסיעה הוא כנגד אותו שליש של הת"ת. הרי כי ו' עם הפסיעה לבר הם ס"ג, שהם ו"ס כחב"ד ח"ג, הרי ו', ושליש ת"ת עד החזה, הוא הפסיעה לבר. הנה כשתסיר ה' זו משם ס"ג, ישאר למעלה יו"ד ה"ו וא"ו ה"ה, גימטריא נ"ח, גימ' אז"ן.

שער ד פרק ד⁵⁴⁵

אמנם כל נ"ח זה, הוא בסוד התבונה, שהוא סוד און כנ"ל. והענין שכבר ידעת שלעולם יש בחי' פנימיות וחיזונית, הנה⁵⁴⁶ ה' זו שירדה מס"ג⁵⁴⁷, הוא מהחזה ולמטה דתבונה עצמה, וכאשר נתפשטה וירדה למטה, הנה חצי עליון דתבונה, בכמות ולא באיכות כנ"ל, ירדה במקום שהיתה חצי תחתון של תבונה⁵⁴⁸. והחצי⁵⁴⁹ תחתון של בינה עצמה ירדה במקום אשר היתה⁵⁵⁰ מתחלת התבונה, שהוא⁵⁵¹ חצי עליון דתבונה, וחצי עליון דבינה ירדה במקום חצי תחתון של בינה עצמה, הרי כי הכל ירדו למטה. ונמצא שכל כללות שם ס"ג⁵⁵² שהיתה תחלה בבינה ותבונה עתה ימצא הכל במקום שהיתה מתחלת ראש התבונה, שהוא מחצי בינה ולמטה, לפי שנתה בינה ותבונה הכל נמשך במקום הזה, ונמצא שכל זה יקרא תבונה, וצריך שימצא בה' זו עתה כל שם ס"ג שהוא נ"ח כמנין אז"ן זה, וה' שירדה בחוטם הרי ס"ג.

אמנם נבאר עתה איך הם נ"ח במספרם. דע כי כשאנו אומרים שה' נתפשטה⁵⁵³ למטה בחוטם, אינו רק בחי' חיזונית שלה, כמבואר אצלינו בסוד עליית התפילות⁵⁵⁴ (שעה"כ עמידה א), והנה נשאר למעלה פנימיות ה' זו, וחיזונית ופנימיות הב' ההי"ן האחרים שביארנו. כי סוד התבונה הוא ג' ההי"ן, שהם ה"ו אחריה דשם ס"ג, וחשבון ה"ו זו היא ג' ההי"ן, והנה חיזונית ה' שלישית ירדה כז"א ונעשה פנימיות אליו, ופנימיות ה' זו נשארה למעלה, ונשארה⁵⁵⁵ גם ב' ההי"ן אחרות בסוד חיזונית ופנימיות. והנה זו הפנימיות שנשאר מן ה' זו שירדה, צריך שתחזור להיות חיזונית על חיזונית של ב' ההי"ן העליונות אחרות שנשארו. ועתה נגדלת ה' זו שיעור ב' ההי"ן, כדי להלביש אל ב' ההי"ן העליונים, נמצא כי ההי"ן אלו נעשו ד' ההי"ן, ב' בתוך ב' הרי עשרים⁵⁵⁶. נשאר עתה פנימיות ב' ההי"ן העליונה הנ"ל, והם נעשו חיזונית לחיזונית אותיות וא"ו העליונה כנ"ל, כי הכל הולך אחר ההתחלה, שכיון שירדה תחלה החיזונית דא"ו ה' ב"א, עתה כל המדרגות צריכין לילך אחריה ולעשות התלבשות אחר חדש. והנה חיזונית אות⁵⁵⁷ וא"ו נעשה פנימיות לפנימיות⁵⁵⁸ ב' ההי"ן, וא"כ צריך שיוגדלו הב' ההי"ן אלו, שהם מספרם י', שיהיו במספר י"ג, כמנין וא"ו, להלביש אותם. הרי י"ג וי"ג כ"ו, וכ' הראשונים הרי מ"ו.

⁵⁵⁹נשארו עתה פנימיות וא"ו זו מגולה, והנה אעפ"י שמן אתר ו' ולמעלה נקרא הכל בינה כנ"ל, עכ"ז כיון דחיזונית וא"ו ירדה להתלבש בב' ההי"ן שהם של תבונה, ובסיבה זו נשארה אות וא"ו פנימיות לבה מגולה (נ"א אותיות פנימיות לבדן מגולין)⁵⁶⁰, לכן עדיין כ"ז נקרא בסוד תבונה, ואז נעשה פנימיות של וא"ו זו, חיזונית למעלה, ויורדין ב' חלקים מן י' חלקים של י' דמלוי ה"ו ראשונה של בינה, ויורד הפנימיות והחיזונית⁵⁶¹ (נ"א חיזונית) שלהם ונעשה פנימיות ל"ג אלו. כיצד,

⁵⁴⁴ עי' מלואים אות (סו).

⁵⁴⁵ דרושים, וכן שעה"ק לו ע"ב.

⁵⁴⁶ והנה (דרושים ושעה"ק), שהנה (לש"ו).

⁵⁴⁷ מן התבונה הפרטית ונתלבשה ב"א (שעה"ק).

⁵⁴⁸ כי אין המקום פנוי (נוסף בשעה"ק).

⁵⁴⁹ ואח"כ החצי (דרושים).

⁵⁵⁰ נמחק בשעה"ק, וכן הוא בלש"ו על פי ע"ח בכת"י.

⁵⁵¹ במקום שהיה (נוסף בדרושים וכן משמע בשעה"ק).

⁵⁵² מכאן עד סוף הפיסקא נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הכוללת בינה ותבונה ירד למטה במקום ששם היה מקום התבונה כנ"ל, ונמצא כי הבינה והתבונה שניהם יקראו עתה תבונה כוללת, ובה צריך שימצא כל הו"ה דס"ג שלמה והיא בחי' הו"ה יו"ד ה"ו וא"ו ה"ה שהיא בגי' אז"ן כנוכר, ועם ה"ה ב' של מלוי ה"ו אחריה שבה שירדה ונתלבשה בחוטם שהוא ה"ה כנ"ל הרי ס"ג שלם".

⁵⁵³ ונתלבשה (נוסף בשעה"ק).

⁵⁵⁴ ר"ק בחי' חיזונית שלה כמבואר אצלינו בסוד עליית התפילות" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "כל עצמותיה רק בחי' של החיזונית שלה בלבד אשר נעשית פנימיות תוך ז"א שהוא החוטם, ופנימיות הז"א נקרא חיזונית בערכה כמבואר אצלינו בסוד עליית תפילת שחרית דימי החול ע"ש".

⁵⁵⁵ ונשארו (לש"ו).

⁵⁵⁶ כיון שהבחי' התחתונה דהו"ה דס"ג ירדה חיזוניתה ונתלבשה ב"א, מוכרח הוא שכל המדרגות העליונות כלם ישתנו מבחינתם הראשונה וירדו אחריה ודגמתה. ומה שהיה בתחלה למעלה חיזונית אל שלמעלה ממנה, נעשית עתה פנימיות אל שלמעלה ממנה, שהיתה תחילת בחי' פנימיות ועתה נק' חיזונית בערך העליונה (נוסף בשעה"ק).

⁵⁵⁷ אותיות (שעה"ק ודרושים).

⁵⁵⁸ נמשך בשעה"ק.

⁵⁵⁹ עי' מלואים אות (כד).

⁵⁶⁰ המוסגר נמחק בשעה"ק ודרושים.

⁵⁶¹ הפנימיות והחיזונית" נמחק בדרושים, ובמקומו גורס את המוסגר.

⁵⁶² להתלבש ושאר ה' של הוא"ו הלבשו לחיזונית בחי' ב' חלקי' יו"ד היורדין למטה (נמחק בדרושים).

⁵⁶³ "של י"ג נמחק בדרושים.

⁵⁶⁴ דרושים ולש"ו גורסים את המוסגר.

⁵⁶⁵ כולם (לש"ו).

⁵⁶⁶ דרושים גורס את המוסגר.

⁵⁶⁷ הטעם (דרושים ולש"ו).

⁵⁶⁸ נמחק בדרושים.

⁵⁶⁹ עי' מבר"ש (&) שכל בחי' עליונה נחשב כא"ס כלפי הבחי' שלמטה הימנה.

⁵⁷⁰ שלמטה (לש"ו).

⁵⁷¹ בדרושים גורס את המוסגר, ובלש"ו גורס "היו"ד (נ"א) היא", במקום "הוא"י".

⁵⁷² המוסגר נמחק בדרושים, ולש"ו.

⁵⁷³ הוא"ו (דרושים).

⁵⁷⁴ כי אילו היה צורך להם להוסיף עוד ה' חלקים ודאי שהיה בהם יכולת להוסיף אלא כיון שלא (נוסף בשעה"ק).

⁵⁷⁵ ש' תוספת ה' (נוסף בשעה"ק).

⁵⁷⁶ "של וא"ו המלבישים לב' חלקי יו"ד" נמחק בדרושים ושעה"ק, ובמקומו איתא "המתלבשים תוך י' חלקי וא"ו".

⁵⁷⁷ "כלולים מאור" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "מקבלים אור", וכן הובא בביאורים.

⁵⁷⁸ נמחק בדרושים, שעה"ק וביאורים.

⁵⁷⁹ יחד (נוסף בשעה"ק).

⁵⁸⁰ הא' (דרושים).

⁵⁸¹ מקבל (שעה"ק).

⁵⁸² מקבלת אורם (נוסף בשעה"ק).

⁵⁸³ "בערך" נמחק בשעה"ק וגורס את המוסגר.

⁵⁸⁴ כמו שנבאר (דרושים).

⁵⁸⁵ המוסגר נמחק בשעה"ק וביאורים.

⁵⁸⁶ שירדה לחוטמא הרי (נוסף בשעה"ק).

⁵⁸⁷ שירדו למטה בג' של הוא"ו" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "י' דמלוי ה"ו".

⁵⁸⁸ ודרושים גורס "ב' של הוא"ו".

⁵⁸⁹ "נכנסו" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "שהלבישו את פנימיות שני החלקים של יו"ד", וביאורים גורס "נכנסו בה"י של הבינה עצמה".

מאיר העין ח"א

מצטרף עם הס'ג⁵⁸⁹. אמנם עכ"ז יש בחי' א'⁵⁹⁰ והוא כי עכ"ז⁵⁹¹ חיצוניות של וא"ו זו נתלבשה בב' ההי"ן של התבונה כנ"ל, לכן⁵⁹² הם עדיין בכלל התבונה בבחי' א'⁵⁹³, והוא כי ג' חלקים⁵⁹⁴ אלו הנעשה חיצוניות לפנימיות ב' חלקי העליונים של הי', הנה הם במספר ה' חלקים, והם סוד⁵⁹⁵ ה' אחרת דוגמת ה' תתאה⁵⁹⁶ המתלבש בז"א⁵⁹⁷, וה' זו אינה לא מבינה ולא מתבונה ונשאר⁵⁹⁸, בסוד מקיף אל כל התבונה, שהם נ"ח וה' תתאה מכולם הרי ס'ג⁵⁹⁹.

והרי עתה הם ה' לעילא⁶⁰⁰ וה' לתתא, נ"ח באמצעיתא. ואם תחבר נ"ח עם ה' תתאה יהיה ס'ג, וכן אם תחבר ה' עילאה⁶⁰¹ עם נ"ח, יהיו ג"כ ס'ג. וז"ס אלה תולדות נ"ח נ"ח (בראשית ו ט) ודרשו רד"ל (והר בראשית נח ע"ב)⁶⁰² נייחא בעלאין נייחא בתתאין, והוא מ"ש בענין זה, כי בהתחברות נ"ח למעלה בה' עלאה יהיה ס'ג, ובה' תתאה ס'ג, והכלל⁶⁰³ בעצמו שורש ס'ג, הרי ג' מיני ס'ג, ובפ' בתרא⁶⁰⁴ נבאר עניינם.

שער ד פרק ה⁶⁰⁵

והנה לעיל פירשנו כסדרן והוא ממטה למעלה אז"ן, וכבר ביארנו טעם של א"ז מאז"ן, ועתה נבאר ין מאז"ן

⁵⁸⁹ שבתבונה (נוסף בשעה"ק).

⁵⁹⁰ אחרת (דרושים). אחרת גם הם בכלל התבונה (שעה"ק).

⁵⁹¹ כיון שכל (שעה"ק).

⁵⁹² גם הג' חלקים עליונים של פנימיו' וא"ו זו (נוסף בשעה"ק).

⁵⁹³ אחרת (שעה"ק).

⁵⁹⁴ הנז' של פנימיות ו' אשר (נוסף בשעה"ק).

⁵⁹⁵ והם סוד" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ונעשים בחי' אות".

⁵⁹⁶ דתבונה (נוסף בשעה"ק).

⁵⁹⁷ בחוטמא הנק' ז"א (שעה"ק).

⁵⁹⁸ בחי' אמצעית ביניהם ונעשית (נוסף בשעה"ק).

⁵⁹⁹ במקום "מכולם הרי ס'ג" איתא בדרושים הגי' "שכולם הם ס'ג", ובשעה"ק "שנתלבש בחוטמא שמספרם יחד ס'ג".

⁶⁰⁰ בסוד א"מ על התבונה (נוסף בשעה"ק).

⁶⁰¹ שנעשית א"מ (נוסף בשעה"ק).

⁶⁰² ז"ל: תא חזי נח כד אתיליד קרון ליה על שמא דנחמה (נ"א) נח נייחא

ליה נייחא לעלמא נייחא לאבהן נייחא לבנין נייחא לעלאין נייחא לתתאין⁶⁰²

נייחא לעלמא דין נייחא לעלמא דאתי.

⁶⁰³ והכל (דרושים שעה"ק וביאורים).

⁶⁰⁴ היינו פרק ה.

⁶⁰⁵ דרושים, שעה"ק לז ע"ד.

מאיר העין ח"א

ד"ר⁶²³ הרי ג"פ י"ד גימטריא מ"ב⁶²⁴. וגם סוד הענין הוא מ"ב אתון שיש בשם ס"ג, שהוא פשוט ומלא ומלא דמלא כזה, יהו"ה, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וא"ו אל"ף וא"ו, ה"י יו"ד⁶²⁵, וכל שם ס"ג נרמז בה' זו לבדה, הרי שהוא מ"ב אתון ועם הנ"ח הרי ק'. גם יש סוד אחר בענין ה' הנעשה צורת ד"י, והוא כי כאן היה סוד שאמר לעולמו די (הגיגה יב ע"א)⁶²⁶, והוא כי הלא שר"י שהוא יסוד דבינה⁶²⁷ הוא מתפשט בו"א עד החזה שלו לבד, ושם הוא שאמר לעולמו די, לכן ה' זו צורת די. וגם טעם אחר, כי נגד נה"י דבינה⁶²⁸ יצאה לאה⁶²⁹ עד החזה לבדו, והוה טעם שאמר לעולמו די, ע"י יסוד דבינה שנפסק שם⁶³⁰. ונחזור עתה לבאר ל"ג הנשאר⁶³¹ משם ס"ג דבינה, ודע כי אלף צורתה ל"ב כזה \aleph , י"ו למעלה י"ו למטה כמבואר אצלינו בסוד ל"ב שיניים

תרגום: קם זקן אחד פתח ואמר, ודאי שבה' יש לה שלש וו"ם, שהן שמונה עשרה ברכות, כמו זה \aleph , שנאמר בהן 'וברכות לראש צדיק'. מה זה ראש צדיק, זה העמוד האמצעי, שבו שורות שמונה עשרה ברכות של ה' העליונה, וממנו נמשכו לה' התחתונה, על ידי הצדיק, ולכן גוף וברית נחשבים לאחד. עי' זהר ח"ב קנח ע"א: ומאן רישא דמנרתא בינה ה' עלאה דאית לה⁶²² תלת קנין [בדיקנא דא \aleph] [דדייקנא דא \aleph ו' ו' ו' תלת וו"ן דאינון תלת אבהן ה' תנינא ג' קנים תניינון בדיוקנא דא \aleph] [תלת וו"ן ו' ו' ו' דאינון נצח הוד יסוד \aleph] [ו] [מנרתא דאמצעייתא (באמצעייתא) בן \aleph על שמה (את)קרי בינה איהו כליל ו' קני לתתא בחושבן ו' ב' קנין דיליה: תרגום: ומי ראש המנורה, בינה, ה' העליונה, שיש לה שלשה קנים בדמות זה \aleph , שלש וו"ם, שהם שלשת האבות. ה' השניה, שלשה קנים בדמות זה \aleph שלש וו"ם, שהם נצח הוד יסוד \aleph . המנורה באמצע בן \aleph , על שמו נקראת בינה, הוא כולל ו' קנים למטה, בחושבן ו', בששת הקנים שלו. ⁶²³ כי צורת ה' לפעמים בצורה זו ה' שהם ג' קנים נה"י וה' בכל א' שצורתה ד"י" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "כי אות ה"ה מתחלפת בג' ציורים: הא', הוא בצירוף ג' קנים שהם ג' וו"ן כזה \aleph . הב', הוא בצירוף ד"י כזה \aleph . הג', הוא בצירוף ד"י כזה \aleph . ואמנם בהיותה בצירוף ד"י הנה הם ג' קנים נה"י ובכל א' מהג' יש ד"י". ועי' לקמן שער טל פרק ה, שבשם ב"ן כל ה"ה ה"ה עצמה בצורה ד"י והמלוי בצורה ד"י. ⁶²⁴ עי' זהר ח"ג רפכ ע"א: בפסח איהי שכינתא י"ד הגדולה מסטרא דחסד בראש השנה איהי י"ד החזקה מסטרא דגבורה במתן תורה י"ד רמה מסטרא דעמוּדא דאמצעייתא ותלת זמנין י"ד מ"ב ותלת אבהן דחליין מנייהו (ד)סלקין חמשה וארבעים כחושבן י"ד ה"א וא"ו ה"א: תרגום: בפסח היא שכינה, י"ד הגדולה מצד החסד. בראש השנה, היא י"ד החזקה מצד הגבורה. במתן תורה, י"ד רמה מצד העמוד האמצעי. ושלוש פעמים י"ד מ"ב, ושלושה אבות שתחיים מהם, עולים ארבעים וחמשה, כחשבון י"ד ה"א וא"ו ה"א. ועי' תיקו"ז י' ע"א: ותלת זמנין י"ד אינון מ"ב אזכרות דתפלין דיד ותפלין דרישא. ⁶²⁵ עי' מלואים אות (ע). ⁶²⁶ ז"ל: אמר ריש לקיש: מאי דכתיב אני אל שדי אני הוא שאמרתי לעולם די. אמר ריש לקיש: בשעת שברא הקדוש ברוך הוא את איהי מה מרחיב והולך, עד שגם בו הקדוש ברוך הוא ויבשר, שנאמר גוער בים ויבשרו וכל הנהרות החריבו. עי' זהר ח"ג רנא ע"ב: מצה אמיא אלא הכי תנינון שדי בגין דאמר לעולמו די דיאמר לצרוחניו די אוף הכי מצה בגין ודקא משדוד דמברחת לכל סטרין בישין ועביד קטטה [בהן] כגוונא דשדי דמזוה דמבריה לשדים ומזיקים דתרעא אלא הכי איהי מברחת לון מכל משכני קדושה ועביד מריבה וקטטה בהו כד"א (שמות ז ז) מסה ומריבה ע"ד כתיב מצה והא מסה בסמך איהו אלא תרגומו [דמסה] (ז)איהו מצותא: תרגום: מצה מדוע (נקראת מצה), אלא כך שינוי, "שד" משום שאמר לעולמו די, שיאמר לצרוחניו די. כמו כן כאן, מצה משום שמשדת ומברחה לכל צדדים רעים ועושה קטטה ביניהם כדוגמת שדי שבמזוה שמבריה לשדים ומזיקים שבשער, כמו כן כאן היא מברחה אותם מכל משכני הקדושה ועושה מריבה וקטטות בהם כמו שנאמר "מסה ומריבה", ועל זה כתוב מצה. והרי מסה נכתבת בסמך, אלא תרגום של מסה הוא מצותא. ⁶²⁷ והנה היסוד של ה' תתאה שנתלשבה בחוטם (נוסף בשעה"ק). עי' זהר ח"ג רפכ ע"א ותיקו"ז ע"ב: על האי שד"י אתמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל"ש שד"י בהאי שד"י דאיהו מלבר במזוה אבל ושמי יהו"ה דאיהו מלגאו במזוה דאיהי תרעא דקדושה בריך הוא דאתמר בה זה השער לה' (תהלים קיח כ) לא נודעתי להם. ⁶²⁸ דתבונה המתפשטת תוך ז"א (שעה"ק), "נגד נה"י דבינה" נמחק בדרושים, ובמקומו איתא "מנה"י דתבונה". ⁶²⁹ באחור ז"א (נוסף בשעה"ק). ⁶³⁰ זוהו טעם שאמר לעולמו די ע"י יסוד דבינה שנפסק שם נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "וגם על לאה זו רמז באמרם שאמר לעולמו די ולא נתפשטה יתד, כי גם היא נקראת עולם כנודע [זהר שמות כ"ב ע"א], ולה נאמר די על ידי יסוד התבונה שגם הוא נפסק שם ולא נתפשט יתד". ודרושים גורס "והוה העולם שנאמר לה ד"י, מ' יסוד של תבונה שנפסק שם כנודע". ⁶³¹ נמחק בשעה"ק.

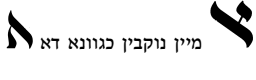
{ כ ע א }
איך הוא עיקרית מכל⁶⁰⁶. והנה הלא כאשר נמנה עיקר כל אל⁶⁰⁷ אינם רק כ"ה, והוא כי ה' אחרונה כבר ירדה למטה, ולא נשאר בה⁶⁰⁸ רק ב' ההי"ן למעלה ואותיות וא"ו הרי כ"ג, וב' חלקים מן י' דה"י עילאה שירדה תוך וא"ו הרי כ"ה, הוא⁶⁰⁹ כ"ה אתון דק"ש⁶¹⁰. לכן שמע הם לשון שמיעה, להורות שכולם תלויים באזן, לכן הקורא את שמע צריך להשמיע לאזניו (ברכות טו ע"ב), כי משם מציאותה. אמנם כ"ה אלו, מוכרח שיהיה בהם פנימיות וחיצוניות⁶¹¹ שהם ו', וז"ס ויפן כ"ה וכ"ה (שמות ב יב), והם ב' יחודים שמע ובשכמל"ו של ק"ש⁶¹² כנודע⁶¹³. והנה אלו הם הנו"ן פשוטה של אזן, שהוא עיקרית, וחי' אחרים הם דרך תוספת, וגם הם נחלקים לב' שהם א"ז מאזן.

ואמנם כבר ידעת כי הבינה היא י' [נ"א היא ד"ן]⁶¹⁴ ספירות, וכ"א כלולה מי, הרי ק', סוד⁶¹⁵ אותיות מ"ס שהם בבניה ותבונה⁶¹⁶, סוד ק' בגימט'. אמנם כאשר תחבר כל החלקים אלו יהיה ק', כיצד, ה' לתתא ונ"ח באמצע וה' עלאה הרי ס"ח, ואמנם נשאר למעלה בסוד הבינה חשבון ל"ג, כי הורדנו מן יו"ד של⁶¹⁷ ה' עלאה ב' חלקים ממנו לפנימיות ג' הנשארים מן הוא"ו ונעשה ה' עלאה כנ"ל, ונשאר למעלה בבניה⁶¹⁸ יו"ד ה"י גימ' ל"ה. וכאשר תסיר ב' חלקים⁶¹⁹ מהם נשארו ל"ג, ל"ג וס"ח הרי ק"א, הרי שכל בחי' אלו הם ק' עם הכולל. ואמנם כמו שביארנו שיש ס"ג א' למעלה⁶²⁰ בכללות הבינה ותבונה, וכנגדה הוא כתבונה לברכה לפי שבה נתפשט אח"כ כל מציאות הבינה כנ"ל. הנה גם כתבונה צריך שיהיה כל הק' ברכאן כנ"ל עד"ז, והוא שכבר ביארנו סוד הנ"ח⁶²¹ מה ענינים, והנה ה' המתפשטת בו"א הוא מ"ב ונ"ח הרי ק'.

ועתה נבאר איך ה' זו מתפשטת למ"ב, והוא כי כבר הודעתין (פרק ג) כי צורת ה' לפעמים בצורה זו \aleph שהם ג' קנים נה"י⁶²², וה' בכל א' שצורתה

⁶⁰⁶ מכולם (דרושים), לכלם (שעה"ק).
⁶⁰⁷ הנ"ח (נוסף בשעה"ק).
⁶⁰⁸ אל התבונה (שעה"ק).
⁶⁰⁹ ואלו הם עיקר הכל הם סוד (דרושים ושעה"ק).
⁶¹⁰ עי' מלואים אות (טז).
⁶¹¹ ואז יהיו ב' פעמים כ"ה ל"ה (נוסף בשעה"ק).
⁶¹² ובשכמל"ו של ק"ש (נמחק בשעה"ק ובדרושים).
⁶¹³ עי' זהר ח"ב יב ע"ב: ויפן כה וכה (שמות ב יב) חמא באלין ו' אתון דמייחדין ליה ישראל בכל יומא (דברים ו ד) שמע ישראל פעמים דאית בהן ל"ה ל"ה תרי זמני ולא חמא ביה. עי' תיקו"ז מג ע"א: ובגין דא כרווא כרו"ז⁶¹³ כמה בגרין כמה מאירי תריסין אתכנסו בני מדרשא לאנחא קרבא עם חו"א בגינה וכמה תריסין אתעבידו פסקות בגינה דברתא דמלכא ויפן כה וכה וירא כי אין און (שמות ב יב) לית בהון דקטיל לחו"א עד דיתיה ההוא דאתמר ביה ויפן כה וכה וירא את המצרי ויעוד לאו איהי נשואה ליה עד דיקטיל לחו"א ויעיל לארעא דאיהו מורשה דיליה ובג"ד בגינה אתמר ביה עד כי יבא שיל"ה⁶¹³ דיליה⁶¹³ ודאי איהו קטיל לחו"א:
תרגום: ולכן הכרוז מכריז, כמה גבורים כמה בעלי מגנים התכנסו בבית המדרש לחלוץ קרב עם הנחש שבבילה. וכמה מגנים נעשו פסקות בשביל בת המלך. ויפן כה וכה וירא כי אין איש, אין בהם [מן] שהרג את הנחש עד שיבא ההוא שנאמר בו "ויפן כה וכה וירא את המצר". ולכן נאמר "עד כי יבא שיל"ה" [גימ' משה], שהוא המורשה שלו, ולכן נאמר בו "עד כי יבא שיל"ה" שלו, ודאי הוא הרג את הנחש.
ועי' ת"ח י' ע"ד: וכרוזין נפקין מאן נצח קרבא וקטיל לחו"א יהי הלכה דיליה וכמה הלכות פסקות אינון דאיתמר בכל חד הלכה כפלוני ואינון (תהלים מה טו &) בתולות אחריה רעותיה דברתא דמלכא אבל ברתא דמלכא עלה איתמר (משלי לא &) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה ואיהי ארוסה למשה הלכה למשה מסיני ועוד לאו איהי נשואה ליה עד דיקטיל לחו"א ויעיל לארעא קדישא דבגין דא לא עאל לארעא קדישא עד דזוכה לה דמדתרין לחו"א איתברו פרחא מניה ובגלותא רביעא יזכה לה ובגינה יזכה לאעלא לארעא קדישא:
תרגום: והכרוזים יוצאים מי שנצח בקרב והרג את הנחש תהיה ההלכה שלו וכמה הלכות פסקות הן שנאמר בכל אחת הלכה כפלוני והן (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה של בת המלך אבל על בת המלך נאמר (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה והיא ארוסה למשה הלכה למשה מסיני ועדין אינה נשואה לו עד שיהרג הנחש ויכנס לארץ הקדושה שבגלל זה לא נכנס לארץ הקדושה עד שיהרג לה שמאז ששני הלוחות נשברו פרחא ממנו ובגלות הרביעית יזכה לה ובגללה יזכה להכנס לארץ הקדושה.
ועי' מלואים אות (סח).
⁶¹⁴ מוסר נמחק בדרושים ושעה"ק.
⁶¹⁵ מספר (שעה"ק).
⁶¹⁶ עי' לקמן שער יד פ"ט. ועי' מלואים אות (סט).
⁶¹⁷ מילוי (נוסף בדרושים).
⁶¹⁸ הרי מאה אחד שהם ק' עם הכללות וזה ענין הל"ג שנשארו בבניה כי הנה הם ב' אותיות (נוסף בשעה"ק).
⁶¹⁹ עי' מלואים אות (כה).
⁶²⁰ שם גורס "למטה".
⁶²¹ הנ' (דרושים).
⁶²² עי' תיקו"ז מ' ע"א: קם סבא חד פתח ואמר ודאי ה' אית בה תלת וו"ן

דאינון ח"י ברכאן כגוונא דא \aleph דאתמר בהון וברכות לראש צדיק (משלי י ו) מאי ראש צדיק דא עמודא דאמצעייתא וביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה ומניה אתמשיכו לה' ועירא על ידא דצדיק ובגין דא גוף וברית חשבינן חד:

מאיר העין ח"א

דאתלכשת כאן ונעשה ס"ג כנ"ל, והוא ג"כ ענין גימ' אדון, שהוא נ"ח הנמשך⁶⁵¹ עם ה' זו ונעשית ס"ג, כמנין חוטם.

השער החמישי שער טנת"א ויתחלק לד' פרקים

שער ה פרק א מ"ה⁶⁵²

ונבאר עתה עניינם, דע כי אין מציאות ציור קומת אדם בעולם שלא היה⁶⁵³ בו כללות ד' בחי', אשר כוללים כל האצילות וכל העולמות כולם, ואלו הם: ע"ב כזה יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ס"ג יו"ד ה"י וא"ו ה"י, מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ב"ן יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה⁶⁵⁴. והנה אלו הד' הויות הנחלקים לד' מלואין האלו, הם ד' בחי' אלו, הטעמים שם ע"ב, הנקודות שם ס"ג, התגין שם מ"ה, האותיות שם ב"ן⁶⁵⁵. וכל אחד מאלו הד' הויות כלול מכולם, ויש בכל הויה מהם בחי' טנת"א. והנה בחינת קרקפתא של זה הא"ק שהוא ראש⁶⁵⁶ עד בחי' מקום האזנים שלו נקרא בחי' שם ע"ב, והוא

(נסיה ג), וכללותם הרי ל"ג, נמצא כי בינה הוא ל"ג והוא אלף, וז"ס משרד"ל (שבת ק"ד ע"א) אלף בינה. והנה אלף במלואה אל"ף למ"ד פ"א גימ' רס"ו, וכשמחלקים ל'ג' חלקים יהיה פ"ט פ"ט פ"ט, והנה פ"ט עולה ס"ג עם השם עצמו העולה כ"ו, גימ' פ"ט, הרי כי ברס"ו שהוא אל"ף במילוי מילואו יש ג' שמות ס"ג וג' שמות הויה, והנה נגד ג' מיני ס"ג אלו הם ג' מיני ס"ג שיש למטה בתבונה בסוד ב"פ נ"ח וה' כנ"ל, וכן בכללותם הם ס"ג הרי ג' ס"ג⁶⁵³.

והנה ידעת כי ג' שמות הויה הם ג' אלפין, כי אות א' צורתה כ"ו כזה

י"י⁶⁵⁴, הרי שברס"ו הנ"ל יש ג' ס"ג וג' אלפין. וכבר אמרנו כי כל אלף גימ' ל"ג, וג"פ ל"ג ל"ג ל"ג גימ' ק' (ע"ה)⁶⁵⁵, הוא סוד הק' {כ ע"ב} בבניה עליונה כמו הק' שביארנו בתבונה. ואמנם ק' זו עם רס"ו הנ"ל הם שס"ו, וזה שס"ה⁶⁵⁶ מנין ימות החמה.

וכבר הודעתין כי אל"ף הוא בינה, וגם ידעת כי בינה היא אדון, גם ידעת מ"ש בספר הבהיר (את עט) כי אדון צורת אל"ף⁶⁵⁷, והוא מובן עם הנ"ל. ואמרנו איך מן הל"ג הזה נמשכו ג' אלפין שהוא ק', וק' זה הוא שורשו⁶⁵⁸ מאדני העליון אשר בכאן, והם סוד מאה אדנים אשר ידעת ביאורם⁶⁵⁹, שהוא אדני גי' ס"ה, ועם מילוי המלוי שלו שהן לד' אותיות הן צ"ט, כמנין ג' ל"ג הנ"ל, ועם כללותם הרי ק'.

והנה ידעת סוד אדני שמעה כו⁶⁴⁰ (דניאל ט יט), כי השמיעה באדון והיא בינה, לכן ר"ת שמעה סלחה הקשיבה שס"ה כמנין הנ"ל, שהם ימות החמה, ששורשם בבניה⁶⁴¹, לכן מתחילין משמיעה. וגם ביארנו איך שיך שם אדני בכאן, ולכן עיקר אמירה זו ביה"כ, הרומו על הבינה⁶⁴². גם בזה תבין איך כל סוד הבינה הם קלות הנשמעים באדון, ואלו הם מ"ש בסוד ה' עינוים דיה"כ⁶⁴³, שאז אין מלכות ות"ת נוונים אלא מסוד קולות, לא מסוד אכילה ושתייה. גם תבין כי הלא התבונה היא ה' אחרונה של בינה, ותבין בזה מ"ש כ בתקונים (נה ע"א) מלכות נפש תבונה, כי תבונה היא בחי' מלכות, ובחי' נפש של הבינה. גם תבין⁶⁴⁴ בתבונה עניינה שהם בן ובת⁶⁴⁵, אך בבניה לא נרמו רק הבן לבוד, והוא כי בבניה עצמה עדיין לא יש חשבון אדני, רק חשבון של שם הויה⁶⁴⁶, אך בתחתונה עם התבונה אז שם הויה אדני הוא בן ובת, והוא כי ל"ג דבינה עם נ"ח דתבונה הם צ"א, כמנין הויה אדני⁶⁴⁷.

גם תבין כאן ענין ש"ע נהורין דא"א⁶⁴⁸, כי הלא ביארנו כי יש באון זה ג' מיני ס"ג, שהם ה' עליונה ונ"ח, הרי ס"ג א', וה' תתאה ונ"ח הרי ס"ג ב', וכל כללותם הם ס"ג, הרי ג"פ ס"ג בימין, וכן ג' מיני ס"ג באון שמאלית, הרי ר"פ ס"ג גימ' שע"ח נהורין, ש"ע נהורין הנמשכין אל הפנים עם ח' אותיות של ב' הויות דחורתי דברישא דחורתי מצד פני הראש⁶⁴⁹ הנמשכין אל הפנים. גם תבין ענין שם מ"ה דאלפין שהוא בחוטם דו"א⁶⁵⁰, כי שם מ"ה הוא בוד"א. וגם החוטם גי' ס"ג נגד ה' תתאה

⁶⁵³ בתבונה כנ"ל (נוסף בשעה"ק).

⁶⁵⁴ עי' מלואים אות (כו).

⁶⁵⁵ עי' תיקו"ז סוף תיקון לט מקור לענין עם הכולל, אמנם הגר"א שם מוחק הגרסא.

⁶⁵⁶ סוד שס"ה ורביעי (ביאורים בשם שעה"ק).

⁶⁵⁷ עי' תיקו"ז קנב ע"ב: און דמות אל"ף דאתמר ביה אלף בינה.

⁶⁵⁸ שורש בחינתם (שעה"ק).

⁶⁵⁹ עי' תיקו"ז קנב ע"א: ברי אית פקודין דתליין ברגלין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה (יחזקאל א ז) על ארבעת רביעיהם בלכתם ילכו דא אדני דעליה אתמר (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואינון מאת אדנים למאת הכר דנחתין למאה ברכאן.

⁶⁴⁰ עי' עולת תמיד (נפילת אפים): אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה הם ר"ת שס"ה, הש' כנגד בינה כי היא כוללת ג' עליונות, וגם כי יש לה נ' שערים וששה פעמים נ' הם ש' כנגד הת"ת שבה העולה לש', והוא"ו שבת"ת אינו עולה רק לס' שהוא ששה פעמים עשרה הם ס', כי אות וא"ו זעירא דיסוד אינה עולה כי אם ששה, והה' דהקשיבה היא ה' אחרונה. וגם כי שמיעה בבניה והקשבה במלכות וסליחה בת"ת. ועי' עוד מלואים אות (עא).

⁶⁴¹ עי' זהר ח"ב רעו ע"א: ומצות לא תעשה מסטרא דדינא קא אתי דהא מענשין ליה לבר נש כד עבר עלה ובג"כ חושבן מצות לא תעשה ברזא דדרגא דיליה ברא דשס"ה לקבל יומי דשמשא דנהיר מסטרא דגבורה הה"ד (שופטים ה לא) כצאת השמש בגבורתו:

תרגום: ומצות לא תעשה מצד של הדין באה, שהרי מענישים לו לבן אדם כאשר עובר עליה. ולכן חשבון מצוות לא תעשה בסוד שדרגה שלו בסוד של שס"ה, כנגד ימות החמה שמאירה מצד הגבורה. זהו שנאמר "כצאת השמש בגבורתו".

⁶⁴² עי' לקמן שער ל"ד ה.

⁶⁴³ עי' שעה"כ יו"כ א.

⁶⁴⁴ מה שאמרו באד"ז (רצ ע"ב) (נוסף בשעה"ק).

⁶⁴⁵ עי' לעיל הערה 411.

⁶⁴⁶ רק חשבון של שם הויה (ליתא בכת"י הגוב"י).

⁶⁴⁷ דפנים (דרושים).

⁶⁴⁸ עי' אד"ר כחכ ע"ב, ושער ל"ג פרק יג-יד.

⁶⁴⁹ דחורתי דברישא דחורתי מצד פני הראש" נמחק בשעה"ק ובדרושים, ובמקומו איתא "שיש ברישא חוורא והם למעלה בב' צדי הראש".

⁶⁵⁰ נמחק בדרושים.

⁶⁵¹ מוסגר בדרושים.
⁶⁵² אוצ"ח, שעה"ק יב ע"ד.
⁶⁵³ יהיו (אוצ"ח).
⁶⁵⁴ עי' זהר ח"א כג ע"א, תז"ח יב ע"א, יד ע"ג.
⁶⁵⁵ עי' מלואים אות (עב).
⁶⁵⁶ הראש (שעה"ק).

מאיר העין ח"א

קרובים יותר לא היו יכולים⁶⁷³ לקבל האור כלל, ולהיות כי בא אור"פ ואור"מ מרוחק זה מזה לכן לא היה בהם מציאת כלי כלל⁶⁷⁴, כמ"ש למטה בבחינת הפה.
⁶⁷⁵מ"ב. דע כי ד' בחי' כוללים כל ד' עולמות, והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, והם עצמם נקראו טנת"א,

{כ ע"ג}

סוד הטעמים שבו כנ"ל, עם היות שגם בבחי' זו לבדה כלולה טנת"א, אלא שאין לנו רשות לדבר⁶⁵⁷ בזה. והנה אע"פ שאנו מכנים וקוראים כאן כנויים אלו, כגון אדם ראש אזנים וכיוצא, אינו רק לשכך האזן⁶⁵⁸ לשיבונו הדברים, לכן אנו מכנים כנויים אלו במקום גבוה כזה, אמנם עיקר כנויים אלו הם מעולם האצילות ולמטה, שהוא מן א"א דאצילות ולמטה, כי משם ואילך יש בחי' פרצוף, אבל מא"א ולמעלה אין שם בחי' פרצוף כלל, רק לשכך האזן אנו מכנים כנויים אלו⁶⁵⁹.
והנה מבחי' האזנים ולמטה נתחיל לבאר בקיצור נמרץ. דע כי מהאזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו, וכבר נתבאר כי גם הוא כלול מטנת"א, ונודע כי לעולם הטעמים והנקודות נחלקים לג' חלקים, כי יש בחי' טעמים ונקודות למעלה ע"ג האותיות, וכן יש למטה מן האותיות, וכן יש באמצעות האות.

והנה אור"פ שבוה הא"ק יצא לחוץ דרך הנקבים⁶⁶⁰ הנ"ל, והנה ההבל היוצא מן הראש יוצאים דרך נקבי שערות, וכבר אמרנו לעיל שאין אנו רשאים לדבר ולהתעסק בו, ולכן נתחיל (לדבר מן הבל היוצא מבחי' האזנים)⁶⁶¹ ולמטה (ההבל היוצא מהם)⁶⁶² שהוא בחי' ס"ג. ונאמר, כי הנה דרך נקבי אזנים שבו יוצא אור מפנימיות הא"ק הזה, ופשוט הוא שבצאתו לחוץ מתעבה קצת, נמצא כי אור שנשאר בפנימיות א"ק גדול מזה האור היוצא לחוץ ממנו, אבל ודאי שזה האור היוצא הוא יותר גדול מבחי' כלים והגוף של א"ק הזה וזה פשוט. והנה כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית נתפשטו האורות האלו מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שכולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו מנגד⁶⁶³ התפשטות שער הזקן הצומח בלחיים בצדדי הפנים וכנגדו נתפשט ונמשך אור הזה⁶⁶⁴ עד שמגיע למטה בשכולת הזקן, ושם מתחברים האורות היוצאים מב' נקבי האזנים, אמנם לא נתחברו בחבור גמור אבל נשאר ביניהם חלל מעט. ודע כי אור זה אינו דבוק ונוגע בפנים עצמם אבל חופף וסוכך עליהם, ולא נתפשט האור הזה לא לאחורי הפנים ולא בכל⁶⁶⁵ הפנים רק {כ ע"ד} בצדדי הפנים⁶⁶⁶ לבד כנ"ל.

ובזה תבין הקדמה א', והוא כי בבחי' הראש אין אנו מזכירין לעולם בחי' אחר ובחי' פנים, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות⁶⁶⁷ אז יוצא האור שזה מכל צדדיו ומאיר בשוה, אמנם כשמתחיל בחי' הנקבים כגון מהאזנים ולמטה, אז יש בחי' פנים ואחור, כי המצח נקרא פנים והעורף נקרא אחור, לפי שכל הנקבים הם ממשכים האור לחוץ דרך הפנים, ומה שאין בו נקבים יקרא אחור. אבל עכ"ז מן הארת האור הזה מתפשט ומאיר בכל סביבות א"ק הזה, אבל עיקר האור אינו רק מה שנגד האזן כנגד⁶⁶⁸ דרך הפנים עד שכולת הזקן.

והנה בזה האור יש בחי' י"ס שלימות באופן זה, כי מאזן ימין נמשכת י"ס מבחי' אור מקיף, ומאזן שמאל י"ס מבחי' אור"פ, וב' בחינות אלו הם י"ס שלימות. והנה און גימטריא נ"ח שהוא שם ס"ג חסר ה' אחרונה, כי מכאן מתחיל השם ס"ג כנ"ל, וענין זה יתבאר בע"ה. והנה האורות אלו הם בחי' טעמים של שם ס"ג עליונים אשר הם למעלה על האותיות כנ"ל, והנה עדיין באלו האורות לא נתגלה בהם בחי' כלי כלל וכלל. גם דע כי י"ס אלו יצאו מקושרים בתכלית התקשרות ולא ניכר מהן רק שכולן בחי' ה' אחת, כי אות ה' כשתחבר עם און⁶⁶⁹ גימטריא ס"ג⁶⁷⁰. ומציאת ה' זו היא בחי' הי"ס שנכללין בה', ושרשם המה ה' פרצופים א"א אור"א זר"ן, ועדיין לא ניכר בהם בחי' י', רק היותם בחי' ה' פרצופים האלו לבד, ואפילו אלו ה', לא היו ניכרות ונפרדות זו מזו, אלא כולם היו קשורים באות שהיא ה', כי צורת ה' זו היא צורת ד"ן⁶⁷¹ גימטריא י', להורות על היותם י"ס כלולים בה' הנ"ל, ועדיין כולם נקרא אות ה' לבד. ואלו הי"ס באו מרוחקים אור"פ מן אור"מ שלו הרחק גדול⁶⁷², והטעם לפי שאם היו

⁶⁵⁷ עני' מלואים אות (לט).

⁶⁵⁸ עני' הערה 190.

⁶⁵⁹ וכמו שיתבאר לקמן בענין הכלים שבו שהם בחי' איברים הנזכרים שאינם כלים רק אורות, אלא שבערך אור שבתוכם שהוא יותר זך בתכלית לכן נקרא כלי בערכו ואפילו שם זה אינו אלה בהשאלה לשכך את האזן (נוסף בשעה"ק).

⁶⁶⁰ צינורות וחלונות ונקבים (שעה"ק).

⁶⁶¹ אוצ"ח גורס את המוסגר, וכן הגיה הלש"ו.

⁶⁶² המוסגר נמחק באוצ"ח.

⁶⁶³ דרך (שעה"ק).

⁶⁶⁴ וב' צנורות אורות אלו יצאו משני הנקבי' של האזנים ימין ושמאל ונתפשטו (נוסף בשעה"ק).

⁶⁶⁵ כלפי (שעה"ק).

⁶⁶⁶ מקום צמיחת שערות הזקן (נוסף בשעה"ק).

⁶⁶⁷ ששם האור בוקע ויוצא דרך צנורות השערות מצד אחור ומצד פנים (נוסף בשעה"ק).

⁶⁶⁸ נמחק בשעה"ק ומוסגר באוצ"ח.

⁶⁶⁹ הו"ה הנזכרת שהיא גימ' און חסירה ה' (שעה"ק).

⁶⁷⁰ להורות כי אלו ה' ספ"י יצאו מן האזן, וכולם אינם אלא הו"ה א' דס"ג ובהן זה (נוסף בשעה"ק).

⁶⁷¹ עני' לעיל הערה 623.

⁶⁷² כי אלו יצאו מאזן ימנית ואלו מאזן שמאלית (נוסף בשעה"ק).

⁶⁷³ תחתונים (נוסף בשעה"ק).

⁶⁷⁴ ומה נמשך ענין אחר והוא כי הנה עיקר היות הכלים הוא ע"י הכאת ובטישת שני אורות אלו שהם המקיף והפנימי יחד זה בזה ומבין שניהם נולד היות הכלים, ולפי שכאן באו מרוחקים זה מזה כנוצר, ולא עוד אלא שאפילו בסיום התפשטותם בשכולת הזקן לא נתחברו יחד לגמרי כנוצר לעיל, ולכן נשארו אורות אלו בלתי כלים כלל (נוסף בשעה"ק).

⁶⁷⁵ אדם ישר.

מאיר העין ח"א

{ כא ע"א }

וכל אחד כולל ארבעתן, ע"ב יש בו ע"ב וטעמים, ס"ג ונקודות, מ"ה ותגין, ב"ן ואותיות, וכולם נקרא ע"ב טעמים, וכן בס"ג וכן במ"ה וכן בב"ן, גם דע כי ע"ב הוא כתר וטעמים, ס"ג הוא חכמה ונקודות, מ"ה הוא בינה ותגין, וב"ן ד"ת ואותיות*.

*נ"ב משה זכותא לי נראה. דהכא איירי במדרגת מעלת העצמות המתפשטת בפרצוף כי של הכתר הוא ע"ב ובחכמה הוא ס"ג כו', ורק⁶⁷⁶ בא"ק ס"ג הוא חכמה כדאמר כאן בסמוך, אבל במאי דנקטין סוגיין בכל מקום, כי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם בחור"ב וזו"ן או חו"ב חו"ג, איירי במוחין המושפעים להם להזדווג, ואלו ארבעתן בסוד ע"ב סמ"ב דהיינו חנר"ן⁶⁷⁷ הנצרכים להולדת הבנים כידוע, ע"כ.

והנה מתחלה היה [בא"ק]⁶⁷⁸ כך, ג"ר שבו, שהם, ע"ב כתר, ס"ג חו"ב⁶⁷⁹. וזה הס"ג היה מחציו ולמטה, שהם הנקודות⁶⁸⁰ שבו, מלובש מטיבור ולמטה דא"ק, תוך מ"ה וב"ן דא"ק, וכ"ז הוא פנימיות א"ק עצמו, אורות וכלים. ואח"כ הוציא בחי' החיצונית להלבישו, ותחלה הוציא אורות מן ע"ב הכולל הפנימי, שהוא השערות של הכתר, מקיפים ראשו מבחוץ עד⁶⁸¹ המצח ועד האזנים כנודע. { כא ע"ב } ואח"כ הוציא שערות הזקן הנמשכין מן ס"ג (עצמו)⁶⁸² הכולל הנקרא נקודים, שמהם נעשו כללות ג' מוחין שבו. ונמשכין תחלה סוד הטעמים דס"ג שהוא אח"פ עד טיבורו, ואח"כ לא הוציא שאר בחי' לחוץ, יען כי הם מלובשים תוך מ"ה וב"ן כנ"ל, כדרך אורות ע"ב הכולל שלא נתגלה ממנו רק השערות הנמשכים מע"ב של ע"ב הכולל, ושאר חלקם טמיר תוך ס"ג הכולל.

והנה רצה להוציא גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימים חיצוניותם⁶⁸³ לחוץ, ואז עלו כל בחי' ס"ג הפנימים הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימים, ואז אלו מ"ה וב"ן, הם מ"ן שלהם, אל⁶⁸⁴ הטעמים עצמן דס"ג שאינם מלובשין תוך מ"ה וב"ן, והם⁶⁸⁵ בערך או"א אל ישו"ת. כי כמו שלצורך עיבור זו"ן, מזדווגין או"א עלאין וישו"ת נכללין עמהם⁶⁸⁶, כן הכא הטעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב, ומכ"ש שנקודים תגין ואותיות דס"ג מתחברים עמהם וטפלים להם, ולכן אינם עולין בשם דוגמא ישו"ת⁶⁸⁷ כנ"ל. ואז מולדין בחי' ב"ן דחיצוני' ולבושם⁶⁸⁸ לחוץ, הרי נולדה הנקבה עתה תחלה. ואמנם בחי' מ"ה וב"ן הפנימית של א"ק חזרו לירד ולהתפשט בתוכו למטה מהטיבור

⁶⁷⁶ ולכן (לש"ו).

⁶⁷⁷ עי' לעיל הערה 408.

⁶⁷⁸ אדם ישר ולש"ו גורסים את המוסגר.

⁶⁷⁹ חכמה ומ"ה בינה (אדם ישר).

⁶⁸⁰ מהנקודות (אדם ישר).

⁶⁸¹ נגד (אדם ישר).

⁶⁸² אדם ישר גורס את המוסגר, וכן הביאורים.

⁶⁸³ נמחק באדם ישר.

⁶⁸⁴ ואז (לש"ו).

⁶⁸⁵ הם (לש"ו).

⁶⁸⁶ וישו"ת נכללין עמהם (נמחק באדם ישר). אמנם כן הוא לקמן בשער יז סוף פרק ג.

⁶⁸⁷ הטפלים באו"א (נוסף בכת"י הגוב"י).

⁶⁸⁸ ולבושים (אדם ישר).

מאיר העין ח"א

שהוא מקיף, ומקיף למקיף, ומקיף לב' המקיפים כנוכר בפרשת ברכת כהנים (באדר"ר)⁷¹⁰, א"כ כל אלו זולת אותן הב' כוללים. בפנימיות א"ק יש הויה⁷¹¹ אחת, אשר א"ק הוא לבוש אליה, ומד' אותיותה יוצאים ד' הויות ונגלים לחוץ של א"ק⁷¹² והם הויה דע"ב ס"ג ב"ן מ"ה, והם במצח אח"פ. ומה שקדם הויה דב"ן להויה דמ"ה, הוא סוד תפילין דר"ת⁷¹³, והוא סוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר.

שערה פרק ב' מ"ח

אח"כ באו הטעמים האמצעיים⁷¹⁵, והם בחי' אור היוצא מחוטם דא"ק, וחוטם גימטריא ס"ג. גם מכאן נמשך יוצא אור דרך ב' נקבי החוטם ימין ושמאל, ימין מקיף ושמאל פנימי⁷¹⁶ על דרך הנזכר באון, ונמשכו ביושר עד החזה של זה הא"ק וזהו עיקר האור, אמנם הארתו ג"כ הוא מתפשט אל צד האחור ומסבב בכל סביבות א"ק.

והנה כאן נתקברו האורות אלו הפנימים במקיפים שלהם יותר מאורות האזנים, כי נקבי החוטם סמוכים הם, אבל עכ"ז נחלקן לב' (נ"א נחלקים הם)⁷¹⁷ ואין מתחברים ביחד, ועל כן גם באורות אלו לא היה בחי' כלים. ומה שנתוספו באלו יותר (מבחי' אזנים דע כי החוטם הוא אות ר' ל"ג) ומבאורות האזנים הוא, כי צורת אות ר' שבתוך אות ה' אשר באון היתה כלולה עמו (נ"א באוצרות חיים עמה) נתגלה עתה, ומה שהיתה או בחי' ה', נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד"ר, להורות יציאת אות ר' לחוץ וגילוייה, והוא סוד ז"א שבכאן נתגלה (נ"א יוצא ממעי אמו)⁷¹⁸. ואמנם לא נעשית

{ כא ע"ג }

אחר שנתגלה שם ההוא פרסה באמצע מבפנים, ומשם היתה מאירה בחי' ב"ן פנימית לב"ן שיצא לחוץ הנקרא עולם הנקודות. נמצא כי י"ס של עולם הנקודות הישבו בחוץ מסבב לא"ק מטיבירו ולמטה, ויש לו ב' מיני אורות: אחד⁶⁸⁹ מלמטה למעלה בפנימיות מן הטיבור עד העינים, ומשם יוצא עיקר הארה לצורך הנקודים שהוא שם ב"ן נוקבא, אבל⁶⁹⁰ נעשה מאור חזרו כנ"ל. וגם יש לו אור ישר שהוא נוקב ועובר דרך⁶⁹¹ העור מן הטיבור ולמטה ומאיר בנקודים דרך נקבי העור, ודרך פי היסוד, ודרך טבור, ודרך נקב האחור.

והנה עיקר הנקודים הם מאורות עינים, וכתר (שבהם)⁶⁹² לוקח האורות והכלים מבחי' און הנכללת גם שם כנודע, וח"ב לוקחים מחוטם ופה ושיעור מועט מאון, אך ז"ת לוקחים מעט מחוטם ופה ואינם לוקחים כלל מאון. ומהארת היוצא⁶⁹³ דרך פי הטבור והאמה הנה מהטבור לקח כתר, ומהיטור לוקחים א"א, וז"ת עם ד' אחורים דא"א וישו"ת לוקחים מי' אצבעות הרגלים בסוד (שביעות י"ח ע"ע) נעץ⁶⁹⁴ צפורניו בקרקע⁶⁹⁵. ואח"כ חזרו להזדווג ע"ב הכולל עם טעמים דס"ג [הכולל]⁶⁹⁶ בסוד פנימיות, וכל שאר הבחי' טפלים להם, ואז הולידו הזכר והוא שם מ"ה. ואז נתחברו מ"ה וב"ן ונעשה עולם אצילות באופן זה, כי עתיק לוקח ה' ראשונות מטעמים דב"ן, וג"ר מנקודות דב"ן, וד"ר מתגין דב"ן, וכתרים⁶⁹⁷ של אותיות דב"ן, וא"א לקח ה' אחרונות טעמים דב"ן, ואבא לקח ז"ת דנקודות דב"ן, ואמא ו"ת התגין דב"ן, וז"א ו"ת⁶⁹⁸ (ו"ת שהם אותיות דב"ן, נ"א ז"ת) דאותיות דב"ן, ונוקבא עשירית⁶⁹⁹ אותיות דב"ן (נ"א העשירי דאותיות)⁷⁰⁰. ואמנם משם מ"ה לקח עתיק טעמים דמ"ה, וא"א נקודות דמ"ה, ואו"א לקח תגין דמ"ה, וז"א ו"ת אותיות דמ"ה, ונוקבא עשירית אותיות דמ"ה.

⁷⁰¹ מוהר"ח. ענין מ"ה וב"ן, אפשר כי ב"ן דע"ב סמ"ב (נ"א דב"ן)⁷⁰² נעשה עגולים לעס"מ⁷⁰³ (דב"ן ל"ג) (נ"א דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דב"ן), ועס"מ שיש בכל בחי' מעסמ"ב דב"ן, זה נשאר ביושר עם שם מ"ה החדש. וכ"ז בא בסוד תוספת, וכ"ז נעשה נקבה דיושר ומ"ה נעשה זכר. ר"ל (כי)⁷⁰⁴ כל הנקבות מב"ן דיושר (וכל)⁷⁰⁵ הזכרים ממ"ה דיושר, ולכן יהיה הב"ן לעתיד גדול ממ"ה, כי הוא מבחי' ס"ג⁷⁰⁶. ואפשר ג"כ להוסיף, כי מ"ש דשם מ"ה יושר והוא חדש והוא מ"ה, קאי גם למ"ה דבכל ד' בחי' ב"ן כנ"ל. וכמו שזה המ"ה יש בו עסמ"ב, כן בזה המ"ה דב"ן יש בו עסמ"ב כנודע, ושניהם נקרא רוח ויושר, והעיקולים נקרא נפש לבר, והב"ן שבב"ן ודמ"ה דיושר נקרא נפש דיושר.

ענין ה' בחי' נרנח⁷⁰⁷ פנימים, והמקיפים הם ב' חיה ויחידה. צריך לדעת כי גם בה' בחי' פנימית יש מקיף בכל א' כנפש נדב אביהוא ואליהו ז"ל⁷⁰⁸ אבל אלו הב' מקיפים הם אחרים כוללים זולת ה' מקיפים { כא ע"ד } שבפנימיות, ואות לזה שבאלו המקיפים הפנימים יש יותר מה⁷⁰⁹,

⁶⁸⁹ היוצא (נוסף באדם ישר), שיצא (נוסף בלש"ו).

⁶⁹⁰ וכל עצמו (אדם ישר).

⁶⁹¹ נקבי (נוסף באדם ישר).

⁶⁹² אדם ישר ולש"ו גורסים את המוסגר. נ"א שמהם (כת"י - הגוב"י).

⁶⁹³ (מהאורות יוצאים) (אדם ישר).

⁶⁹⁴ ינעץ (אדם ישר).

⁶⁹⁵ לכן נשברו (נוסח כת"י הגוב"י).

⁶⁹⁶ נמחק בביאורים, ואדם ישר והלש"ו גורסו.

⁶⁹⁷ דב"ן, וכתרים" נמחק באדם ישר, ובמקומו יש ב' גרסאות: א' "דבאלו הכתרים", ב' "דבחי' הכתרים".

⁶⁹⁸ המוסגר נמחק באדם ישר, ובמקומו איתא "ט"ת".

⁶⁹⁹ נ"א העשיה (אדם ישר).

⁷⁰⁰ נמחק באדם ישר, וביאורים גורסו.

⁷⁰¹ אדם ישר.

⁷⁰² נמחק באדם ישר, והלש"ו גורסו.

⁷⁰³ (נ"א) דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דב"ן [והמוסגר נמחק] (אדם ישר וכן הגיה הלש"ו).

⁷⁰⁴ אדם ישר גורס את המוסגר.

⁷⁰⁵ אדם ישר גורס את המוסגר.

⁷⁰⁶ ע"י מלואים אות (עג).

⁷⁰⁷ ג' (נוסף אדם ישר).

⁷⁰⁸ ע"י שער הגלגולים (הקדמה לב): הנשמה הבאה לאדם בעת שנולד, בסוד גלגול ממש, אעפ"י שתיה מורכבת ומעורבת משתי נצוצות, כנזכר בענין פניחס, שהיה בו נצוץ מיוסף ונצוץ מיתרו הכל נקרא נשמה אחת, ואינה צריכה לבחי' אחרת שתתברם. אבל הנשמה הבאה בסוד עבור אחר שנולד האדם, כגון נפש נדב ואביהוא שנתעברו בפניחס, הנה צריכה היא שתבא עוד עמה נצוץ נשמה אחרת חדשה, רוצה לומר שזאת תהיה פעם ראשונה שבאה לעולם, וזאת תהיה ישנה ומגולגלת, וזו החדשה היא מחברת את זו הנפש דנדב ואביהוא, הבאה בסוד עבור להתעבר עם נפש פניחס, של בחי' גלגול ממש. ולכן הוצרך להתעבר עוד בפניחס, נפש חדשה אחרת, והיא הנקראת בשם אליהו התשבי מתושבי גלעד, והוא משרש גד, והיא נשמה חדשה כנזכר, ובאה עתה בו, כדי לקשר ולחבר יחד את נפש נדב ואביהוא, עם נפש פניחס עצמו, שהיתה בו בגלגול גמור מיום שנולד.

⁷⁰⁹ כנזכר שם (נוסף באדם ישר).

⁷¹⁰ אדם ישר וביאורים גורסים את המוסגר.

⁷¹¹ הויה"ה (אדם ישר).

⁷¹² הענפים של הויה דפנימית (נוסף בביאורים).

⁷¹³ ע"י תו"ח מו ע"ג: דרגא דעמודא דאמצעייתא ואיהו עיקרא דתפלין וביה צריך לקשרא (נ"א לסדרא &) לון כנוונא דא חכמה קדש לי ודא' ב' בינה והיה כי יביאך ודא ה' שמע ישראל לימנא ו' והיה אם שמע לשמאלא ודא ה' ובעמודא דאמצעייתא אתכלילין:

תרגום: הדרגה של העמוד האמצעי והוא עקר התפלין ובו צריך לקשר (לסדר) אותם כמו זה חכמה קדש לי וזה' בינה והיה כי יביאך וזה ה' שמע ישראל לימנא ו' והיה אם שמע לשמאלא וזה ה' ובעמוד האמצעי נכללים.

ובגה"א שם.

⁷¹⁴ אוצ"ח, שערה"ק יג ע"ב.

⁷¹⁵ שבאמצע האותיות (שעה"ק).

⁷¹⁶ ע"י אד"ר קל ע"א: ותא חזי מה בין עתיקא לזעיר אפיין דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא חייין ומחד נוקבא חייין דחייין:

תרגום: ובה וראה: מה (ההפריש) בין עתיק לז"א. זהו בעל החוטם, מנקב א' יוצא (הבל שנקרא) חיים, ומנקב א' (יוצא הבל) חיים של חיים.

⁷¹⁷ המוסגר נמחק בשעה"ק ואוצ"ח.

⁷¹⁸ נמחק באוצ"ח.

מאיר העין ח"א

עיבורי. כיצד, האור הנמשך ויוצא דרך האזן הוא זך מאד, וכאשר נמשך האור הזה בפנימיות הא"ק עד הגיעו אל החוטם, יוצא קצת דרך שם הוא מתעבה וקונה איזה עביות וגסות. ואעפ"י שהוא (אורות ל"ג) אור א' שוה, עכ"ז מחמת הריחוק שנתרחק ונמשך יותר למטה מתעבה יותר בצאתו משם. ועד"ז בהתפשטותו יותר למטה בצאתו⁷³³ עד הפה ויוצא אצל ד' לסיבת בחינת האור בעצמו, כי כולו שוה כנ"ל, אך המשכיל יבין כי אור של מוחין נקרא ע"ב וזה נקרא ס"ג⁷³⁹ ודי בזה.

שער ה פרק ג' 740

כל העולמות נבראו ע"כ כ"ב אתון שבמלכות⁷⁴¹, אשר מהם (נוצר הולד וגם יש בהם ל"ג)⁷⁴² נוצרה⁷⁴³, וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך שהם ה"ג (זהו ה"א קא ע"א)⁷⁴⁴, היוצאין מז"א אליה, ועי"ז נגמר פרוצוף רחל. וה"ג הם, וכנגדם יש ה' מוצאות הפה והם גרון וחיך וכי⁷⁴⁵. וכמו שהם ה' אותיות⁷⁴⁶ מנצפ"ך שהם ה"ג כנודע, ונקרא אותיות סתומות⁷⁴⁷ ועגולות, כן הפה עגולה כמותם, וז"ש בתיקונים (דף ד ע"ב)⁷⁴⁸ כי ה' מוצאות הפה נקרא פתוחי חותם דאמא⁷⁴⁹ עלאה. והענין כי ה' נקודות יש (נ"א שיש)⁷⁵⁰ בפתוחי חותם, הם נגד ה' מוצאות הפה, שהם פתוחים ונפתחים (נ"א נפתחים ופתוחים)⁷⁵¹ ע"י אימא עלאה הנקרא חותם⁷⁵², שהוא יסוד שבה הנקרא חותם כנודע⁷⁵³, כי שם נחתמים ונצטיירין כל הציוירין, ומכא ה"ג שבתותם דילה, נפתחו אלו ה' מוצאות הפה, הנקרא פתוחי חותם.

נמצא כי שורש ה' מוצאות נעשה מה"ג דמנצפ"ך, ואז יצאו מה' מוצאות כל הכ"ב אותיות בסוד אהע"ה כו', הנחלקים לה' חלקים. ויען הם נמשכין ומגבורה, שהם בחינת מל' הנקרא נפש, ולכן האותיות נקרא⁷⁵⁴ נפש כנודע, וכנזכר בתיקונים דף ע"א⁷⁵⁵. גם בזה תבין איך כל המקיפין נמשכין מבינה, כי היא נקראת (סוד"ז לג ע"א) פום ממלל רברבן⁷⁵⁶. גם נתבאר בזה מ"ש בפ' משפטים (דף קכג ע"א) דעת גניו בפומא דמלאכ' דמלאכ' כי הגבורה⁷⁵⁸ של דעת נגנוו בפה, בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל, וכללות הפה נעשה מהם והם נגנוו שם. גם אמרו גנוו הוא, כי ברצונה מוציא גניות האותיות הנ"ל בסוד קול דבור⁷⁵⁹ מהפה ולחון, וכשרוצה נשארים גניות בפנים בסוד (ההלים לט ג) גאלמתי דומיה⁷⁶⁰. גם בזה יתורצו ב' המאמרים מחולקים בתיקונים, אחד אומר שאותיות יצאו מבינה, מחותם שלה בסוד פתוחי חותם, והשני אומר שיצאו מפומא דז"א, ושניהם

{כב ע"א}

ו' לבדה, אמנם⁷¹⁹ היא נחלקת ג"כ לששה חלקים⁷²⁰ והם ו' אלפין* וטעם הדבר כי ה' פרופים הנכללין באות ה' שהם א"א א"א ז"ז, והם נקרא יחנרין⁷²¹, נמצא כי ז"א הוא בחי' רוח כנודע. והנה הכתוב אומר (בראשית ז כב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, להורות כי בחי' רוח נתגלה באפו שהוא החוטם, לכן בזה החוטם נתגלה בחי' ז"א ונתחלק לו"ק שבו, אבל את ד' נשארת אות אחת מחוברת.

* נ"ב שהם האורות הראויים לששה כלים והם רמו לשיחא אלפי שנין דהוי עלמא (סנהדרין צו ע"א), בסוד בונה עולמות ומחריבן (ביר פ"ג פ"ז).

ואות ו' נחלק לו' אלפין, וכמו שנחלקה אות ו' שבנקב החוטם הימני, כך נחלקה אות ו' שבנקב החוטם השמאלי, ובין כולם הם י"ב אלפין, ועם חוטם הם י"ג כמנין וא"ו. וכן ב' וי"ן אלו (הם) עם החוטם (נ"א עצמו ל"ג)⁷²² שצורתה א' כנודע. כי ב' נקבי החוטם הם ב' וידי⁷²³ והכול המפסיק ביניהם הוא צורת ו' הרי צורתה א', ועם ב' וי"ן הנ"ל הרי וא"ו. והוא להורות כי למעלה בבחי' ראש, ששם מקום מוחין, הוא שם ע"ב הוי"ה דידי⁷²⁴, וכאן הוא שם ס"ג⁷²⁴, כי אין הפרש בין הוי"ה דע"ב להוי"ה דס"ג, רק במילוי דאות ו', כנודע. ואלו ה' וי"ן הם בחי' טעמים אמצעים שבאמצע התיבה, והם פסק ומקף, כנודע. כי הוראת הפסק הוראת ו' של הה', שנפסק ונעשה ו' אלפין כנ"ל, ולכן נקרא פסק. וכאשר תחבר זה הפסק עם המקף, הוא ד' אחד, והוא הוראה על אות ד' של אות ה'.

והנה ד' זו כבר אמרנו לעיל שאינה נפסקת, אבל יש הוראה אחרת אליה, והוא כאשר תקח ה' שבאזן ימין, שמספרה ו' ספירות כנ"ל⁷²⁵, והרי היא בחי' ו' אחת, ותצרפה ותחברנה עם ה' שבנקב ימין של חוטם, שצורתה ד"ו כנ"ל, הרי הכל הם צורת יו"ד, והוא ציור כזה א' למעלה ו' באמצעיתא ד' למטה. גם אם תקח ו' שבנקב און שמאל ותחברנה עם ו"ד שבנקב חוטם שמאל, הרי אלף שנית שצורתה יו"ד, והרי ב' אלפין בציור יו"ד. ואם תצייר ציור א' והוא שתצרף ו' של און שמאל עם ו' בחוטם שמאל ו' של און⁷²⁷ ימין הרי א' צורת יו"י. גם אם תצרף ו' של און ימין ו' של חוטם ימין ו' של און⁷²⁸ שמאל, הרי ד' אלפין עם הנ"ל⁷²⁹, ואלו הם מורים קצת גילוי על ד' של ה' שבחוטם שנגלית מעט, אבל לא נגלית לגמרי כמו ה' של הה', אבל עיקר גמר גילוי ה' הוא למטה באור הפה כמ"ש בע"ה⁷³⁰.

ודע כי י"ס אלו של אורות האזנים, כל זמן שהם נמשכין עד גבול החוטם אזי⁷³¹ יחידה⁷³² בפ"ע, אבל כשנמשך מגבול החוטם ולמטה כמ"ש עד שבלת הזקן, אזי⁷³³ מתלבש אור האזן בתוך אור החוטם ונעשה (אליו ל"ג) בחי' (פנימיות ל"ג)⁷³⁵ נשמה פנימית אליו, וכן אור החוטם כשנמשך מגבול⁷³⁶ הפה, אז מתלבש באור הפה ונעשה החוטם בחי' נשמה ופנימיות אל אור הפה.

גם דע, כי אותו האור היוצא מתוך א"ק הזה, הנה הוא כולו {כב ע"ב} אור אחד שוה, רק כי על ידי התרחקותו וירידתו, הוא מתעבה עיבורי אחר

⁷¹⁹ ויותר (מבחי' אזנים דע כי החוטם הוא אות ו' ל"ג) מבאורות האזנים הוא כי צורת אות ו' שבתוך אות ה' אשר באזן היתה כלולה עמו (נ"א באוצ"ח עמה) נתגלה עתה ומה שהיתה אז בחי' ה' נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד"ו להורות יציאת אות ו' לחוץ וגילוייה והוא סוד ז"א שבכאן נתגלה (נ"א יוצא ממעי אמו) ואמנם לא נעשית ו' לבדה אמנם נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הוא כי אורות האזניים נתחברו ב' אותיות ד"ו הכוללים כל ו' אורות ההם, ונעשו אות ה' א', וכאן נפרדו ונעשו ב' אותיות ד"ו, כי אות הוא"ו שהיתה נעלמת תוך אות הה"א הנזכר אשר באורות האזן הנה נגלית עתה באורות החוטם, ויצאה אות ו"א לחוץ והוא סוד ז"א שנגלה ויצא ממעי אמו לחוץ כנודע בציור ד' אותיות ההוי"ה. ואמנם לא נגלה בבחי' אות א' הנקראת ו' רק".

⁷²⁰ ונקודות שהיו לכולות באות ו' (נוסף בשעה"ק).

⁷²¹ עני' לעיל הערה 408.

⁷²² עצמה (אוצ"ח ושעה"ק).

⁷²³ עילאה ותתאה (נוסף בשעה"ק).

⁷²⁴ באוצ"ח יש כאן הגהה מכת"ו ז"ל: שכן בשם ס"ג הוא"ו מליאה באל"ף, והנה כשתכה האל"ף עם וא"ו של ימין ותחלק לו', ותחזור ותכה אותה עם הוי"ו של צד שמאל תעשה עוד ששה הרי י"ב שהרי כתובה א' בין שני וי"ן, מפי הרב זלה"ה.

⁷²⁵ בסוד ד"ו (נוסף בשעה"ק).

⁷²⁶ עני' מלואים אות כז).

⁷²⁷ חוטם (הגובי' מכת"ו).

⁷²⁸ חוטם (הגובי' מכת"ו).

⁷²⁹ שנים בציור יו"ד ושנים בציור יו"י (נוסף בשעה"ק).

⁷³⁰ אבל לא נגלית לגמרי כמו ה' של הה' אבל עיקר גמר גילוי ה' הוא למטה באור הפה כמ"ש בלה"ה נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ולא גלוי רב כאשר היה באות ו' של הה"א אבל באורות היוצאים מן הפה שם נסתים גלויים לגמרי כמ"ש".

⁷³¹ הוא (נוסף בלש"ו).

⁷³² הם אורות (שעה"ק).

⁷³³ כוונעים באורות החוטם (נוסף בשעה"ק).

⁷³⁴ נמחק בשעה"ק, אוצ"ח ובביאורים.

⁷³⁵ נמחק בשעה"ק, אוצ"ח ובביאורים.

⁷³⁶ אל מקום (שעה"ק).

⁷³⁷ נמחק בשעה"ק ובאוצ"ח.

⁷³⁸ נמחק בשעה"ק ובכת"ו (הגובי').

⁷³⁹ עני' אור של מוחין נקרא ע"ב וזה נקרא ס"ג נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "אשר למעלה במקום המוחין יקרא הוי"ה דע"ב ושמן האזן ולמטה יקרא ס"ג".

⁷⁴⁰ קה"י.

⁷⁴¹ עני' מלואים אות (פה).

⁷⁴² המוסגר נמחק בקה"י.

⁷⁴³ עני' ס"י (פ"ב מ"ב): עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקקן חצבן צרפן שקלן והמיון וצר בהם את כל היצור ואת כל העתיד לצור.

⁷⁴⁴ ז"ל: מנצפ"ך חמשה גבורות ומניה יתפשט רוא דחמשין שערי בינה. ועי' תיקול' צא ע"א: ה' אתון מנצפ"ך מעלמא דאתי אינון לקבל ה' עלאה.

⁷⁴⁵ אמנם נמחק בגר"א שם.

⁷⁴⁶ עני' ס"י (פ"ב מ"ב): עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אהל"ע בגרון, גי"ק בחיך, דטל"ת בלשון, זס"ר"ע בשיניים, בומ"ף בשפתים.

⁷⁴⁷ "שהם ה' אותיות" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "שהאותיות".

⁷⁴⁸ עני' ספ"צ כט ע"ב, אבל זה שונה והוא בנוי על ז"ח עני' מלואים אות (פו).

⁷⁴⁹ עני' תיקול' ה ע"א: הוב"ד במלואים אות (פו).

⁷⁵⁰ דא אמא (קה"י).

⁷⁵¹ נמחק בקה"י.

⁷⁵² עני' תיקול' קס ע"א: פתוחי חותם פתוחי דאימא עלאה דאייה חותם כלהון פתוחין (נ"א מפותחין) בה וכלהו מצויירין בה ומתגלפאן בה ואייה חותם דכלהו תשע נקודין אינון גליפין בה.

⁷⁵³ עני' תיקול' לד ע"ב: יד חותמת מסטרא דצדיק, ועי"ש קס ע"א: תשע נקודין עד צדיק ואייה חותם דכלהון כמה דאת אמר וצאצאיו חתם באות ברית קדש.

⁷⁵⁴ נקרא (לש"ו).

⁷⁵⁵ ט ע"א: וטעמי אינון נשמתין ונקודין רוחין ואתון נפשין. ועי' לקמן הערה 797-ו.

⁷⁵⁶ כי היא נקראת פום ממלל רברבן (נמחק בקה"י).

⁷⁵⁷ עני' מלואים אות (עד).

⁷⁵⁸ ה' גבורות (קה"י ולש"ו).

⁷⁵⁹ עני' ח"ג רכח ע"א: יהו"ה דאיהו קול, כד נפיק לקבלא שכינתא בצלותא בחשאין, דאיהו דבור, דביה אדני"י שפתי תפתח וכו' ולית אדני"י בלא יהו"ה, כוונא דלית דבור בלא קול, ולית קול בלא דבור.

⁷⁶⁰ עני' זהו ח"א קטז ע"א.

מאיר העין ח"א

להזכיר ע"י אותיות. והנה האותיות ההם הם הכתר⁷⁷⁶ דאמא והם אותיות מחוברים מתגין הרבה.

והנה דע כי האותיות אשר בצורת תגין אשר בכתר בינה, שהם צורת אותיות של שמות הנקודים שבחכמה כנ"ל, אינם אלא ד' אותיות אלו שהם שב"א סגול, וחשבונם גימ' ת"ג, וע"כ כתר⁷⁷⁷ הבינה נקרא תגין והבין זה. והטעם אל הנ"ל הוא, כי כבר נתבאר כי כתר דאמא הוא בת"ת דאבא, ונשאר חסד וגבורה דאבא בבחי' תגין על הכתר דאמא, ואינם נכנסין בה רק מאירים מרחוק כדמיון התגין על האותיות. לכן לא נזכר⁷⁷⁸ בכתר דבינה רק ד' אותיות אלו, שהם סגול ושב"א בצורת תגין, לרמוז אל הנ"ל, שחסד וגבורה דאבא, שהם סגול שב"א, הם בצורת תגין על אותיות דאמא. גם כי מספרם עולה ת"ג כנ"ל. נמצא כי בחי' אותיות של חסד וגבורה דאבא שהם שב"א סגול⁷⁷⁹, הם נעשים תגין על כתר דבינה, והבין זה מאד. ולפי שהבינה היא נקבה לכן גבורה הגבורה וקדמה נקודתם⁷⁸⁰ אל נקודת החסד שהוא זכר, לכן הוא כסדר זה שב"א סגול ולא סגול ושב"א.

וכן הענין בנקודות של (ז"ת ל"ג) 781 ט"ת דאבא, שהם אותיות של טעמים שבכתר דאבא. המשל בזה, כי ד' דוקא הוא כזה⁷⁸², וכן הענין בטעמים שבכתר דאבא שהם אותיות בצירוף עגולים⁷⁸², והם אותיות של בחינה אחרת שלמעלה ממנו, ודי בזה כמ"ש בשער היחודים.

שער הפרק ה' 783

בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו' (ס"י פ"א מ"א).

הנה העולם הוא משה קצוות⁷⁸⁴, שהם מעלה ומטה וארבעה רוחות. והם סוד זעיר אנפין הכולל ו' קצוות. והתחלתם מחסד כמ"ש (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה וגו'⁷⁸⁵, הרי כי העולם הוא מחסד ולמטה, יען היות העולם כגוף אל הראש⁷⁸⁶, המתלבשת בסוד מוחין דזעיר אנפין⁷⁸⁷ בתוך מוחותיו⁷⁸⁸. והנה הבורא עולם זה, הוא חכמה ע"י שמדודג עם אמא, ואבא נתן בה טפה, שכלולה מחומר וצורה, וצריך שהחומר והצורה יהיה כל א' כלול מ', כי אין דבר פחות מ'. וז"ס (תהלים כב ז) ודע יעבדנו⁷⁸⁹, שמשעה שנזרע נתן בה הצורה השכלית (נ"א שנזרעה נתנה הצורה בה)⁷⁹⁰ שהוא הנפש, אשר בכתה מצטייר החומר ונעשה אברים שהוא בית קיבול אל הנפש. דוגמת אומן הנופח בכלי זכוכית וע"י הרוח הנכנס בתוכו מתפשט חומר הזכוכית ונעשה כלי⁷⁹¹. וז"ס (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, כאומן הנופח בנפוחה תוך האפר⁷⁹² והחומר, לכן הנפש משעת זריעה אינה נפרדת לעולם מהחומר, ואף כי אחרי מותו נפשו עליו תאכל עד תחיית המתים.

וד"ש בתיקונים דף יב ע"א (יג ע"ב) ונפשא איהי כללא דאתון ואיהי שותפא

{כב ע"ג}

צדקן, כי היסוד דאמא הוא בפומא דז"א⁷⁶¹ ומשם יצאו האותיות. ודע כי (מוחין דאימא⁷⁶²) הם בחי' כ"ב אתון, ומהם נעשו כל הכלים דא"א וז"ר כמ"ש בע"ה. והנה תראה כי א"א, להיותן יותר גדולים עד מאד מזו"ן, לכן נטלו ט"ו אותיות ונעשו כלים להם, כמ"ש במ"א. והענין הוא, שא"א הם ב' אותיות י"ה משם הרי"ה גימטריא ט"ו, אך הזו"ן נטלו ד' אותיות לבד, כי הם ד' מלכים כנוכר במ"א.

והנה הזווג שבסוד האותיות (והוא) וזה⁷⁶³ (הוא) להחיות העולמות, ובסוד הנקודות (והוא) וזה⁷⁶⁴ (הוא) לנשמות⁷⁶⁵. והענין כי זווג הנקודות הם חכמה דאבא עם חכמה דאמא, והאותיות הוא בינה דאבא עם בינה דאמא, (והנה ל"ג)⁷⁶⁶ כי ב' מיני זווגים הם, א' להחיות העולמות, וא' לנשמות⁷⁶⁷, וגם (החיות ל"ג)⁷⁶⁸ אותו זווג דחיות יועיל לחדש הנשמות ישנות שנאצלו בכריאת עולם⁷⁶⁹.

שער הפרק ד' 770

הנה כתר דאבא הם טעמים⁷⁷¹ וט"ס אחרות הם נקודות, וכתר דאמא הם תגין* וט"ס אחרות הם אותיות. ופי' ענין זה הוא, דע כי כל ד' בחי' אלו של טנ"א הם כולם צורת אותיות ג"כ, אלא שאותיות כתר דאבא הם צורות טעמים, וט"ס אחרות הם צורות נקודות, ואותיות כתר דאמא הם בצורות תגין, וט"ס אחרות הם צורות אותיות ממש כמו שלנו הידועים באלפא ביתא.

ואמנם ודאי שכולם הם בחי' אותיות ממש, כיצד, הרי טעמים הם אותיות בצורת טעמים שהם עגולים והאות מחוברת ומורכבת מעגולים רבים כזה⁷⁷². ועד"ז הם הנקודות שבט"ס התחתונים דאבא, שהם אותיות מורכבים ומחוברים מנקודות כזה⁷⁷³. ועד"ז הם התגין שבכתר אימא שהם אותיות מורכבים ומחוברים מתגין רבים כזה⁷⁷⁴. וכבר כתוב ענין זה בתיקונים דף קכו ע"ב (קמט ע"א) וז"ל, אלין נקודין דאתון מלאים עינים וגבותם מלאות עינים מנייהו כגוונא דא כר⁷⁷⁵, ע"ש ציורם והבין זה היטב. * מ"ק סוד התגין שם אהי"ה באלפין וביודיין שהם קמ"ג וקס"א הרי ש"ד. והי"ה אהי"ה מ"ז, והי"ה דההי"ן ב"ן, הרי ב"ן ומ"ז גימ' צ"ט, וצ"ט וש"ד גימ' ת"ג.

וביאור ענין זה כך היא, כי הנה כל מדרגה התחתונה היא מגלה את העליונה, כי הנה הבינה יש תגין בכתר שלה, והאותיות שיש בתשעה ספי' שלה הם אותיות של השמות של צורת תגין העליונים. וכן צורת⁷⁷⁶ תגין שבכתר אמא הם אותיות של שמות הנקודות שבט"ס⁷⁷⁴ דאבא, ואלו האותיות נקראו תגין. והמשל בזה, נקודות חסד גבורה של חכמה שב"א סגול⁷⁷⁵, וכשאנו רוצים להזכירם בשמות הנ"ל בהכרח {כב ע"ד} הוא

⁷⁶¹ "הוא בפומא דז"א" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "נפתח דרך הפה דז"א", וכן מביא הביאורים מאדם ישר.

⁷⁶² דא"א (קה"י ולש"י).

⁷⁶³ הוא (קה"י, ביאורים ולש"י).

⁷⁶⁴ הוא (קה"י, ביאורים ולש"י).

⁷⁶⁵ ע"י לקמן שער טו פרק א שזה מושרש בדברי חז"ל לא אבא בעיר אין הקב"ה נכנס לירושלים של מעלה עד שיכנסו לירושלים של מטה.

⁷⁶⁶ נמחק בקה"י.

⁷⁶⁷ חדשות ע"י ח"א יב ע"ב, מח ע"א, וע"י תיק"ז פו ע"ב שח"ח זוכים בזה כאשר מזדווגים רק בשבת.

⁷⁶⁸ נמחק בקה"י.

⁷⁶⁹ ז"ל הגוב"י כאן: בסל"י איתא מ"ש בשער תיקון הנוק' פ"ב כלל כ', ואח"כ

כתוב וז"ל: א"א התחלתם הם יוצאים בגרון דא"א ומלבשים אותן, וכתר שלהם הם שם בגרון דאריק, אלא שהכתר שלו גבוה מכתר שלה. כי כמו שכתר רחל בת"ל דז"א כן כתר דאימא למטה מן ו' ספירות של אבא שהם כחב"ד ח"ג.

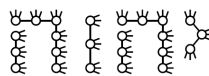
הנה יש בחי' אחרת שמקבלים א"א משם והיא הדיקנא דא"א החופפת עליהם כנודע ושיניהם מקבלים ממנה, וגם בבחי' זו היא ע"ד ראשונה שאבא מקבל הארה ממנה יותר למעלה מן כתר דאימא ו' מדרגות. והוא כי הנה הם ז"ג ת"ד, ומזל הח' הוא בחי' יסוד דכתר דא"א כנז' וממנו מקבל הארה כתר דאבא, ומזל ח"ג הוא חסד של הכתר כי ח"ג תיקונים הם ממטה למעלה כנוכר שם, וממזל זה ח"ג מקבל הארה כתר דאימא, והרי יש ו' ת"ד למעלה מכתר דאימא כנז'.

וכמו ששם מקבל כתר דאימא הארה מן ח"ג דאבא עצמו כנז', כך מן הדיקנא מקבל הארה ממקום שנשלחו ח"ג שהם תרין תיקונים תתאין שהם י"ב וי"ג.

⁷⁷⁰ קהילת יעקב.

⁷⁷¹ ע"י לעיל הערה 755.

⁷⁷² ז"ל: ועוד וביהן אלון אינון אופנים דאינון כגוונא דאתון וגבה להם אלון אינון שרפים דאינון לקבל טעמי דלעילא כתרין על אתון וגבותם מלאות עינים אלון נקודין דאתון מלאות עינים מנייהו כמה דאת אמר עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ וכו'.

ועי"ש בדפ"ק (קכו ע"ב):

⁷⁷³ נמחק בקה"י.

⁷⁷⁴ תחתונות (נוסף בקה"י).

⁷⁷⁵ סגול שב"א (קה"י).

ע"י תיק"ז קנא ע"א.

מאיר העין ח"א

נעשה הגוף, כולל י' שליטים⁸⁰⁷ שהם כחב"ד חג"ת נה"ם, כנוצר בהקדמה ב' דף יב וכן בדף י"ג⁸⁰⁸ (ט"ז ע"ב) וז"ל, וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופין לגבי לבושין דמכסיין עליהון ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא כו'⁸⁰⁹, ואח"כ נבאר איך מכ"ב אותיות נעשין י' תקונין⁸¹⁰.

והנה להיות שהתגין משותפין באותיות, לכן נכללין נפש וגוף יחד בכ"ב אתון, וכולן נקרא כ"ב בחי' אתון. והנקודות הם⁸¹¹ כמ"ש בע"ה והם בחי' רוח, והם נקראו י"ס באמת, בסוד (תהלים ט"ז) השמים מספרים, כי השמים הוא ז"א, בחי' רוח הכולל י"ס, המספרים ומוזיהים למלכות הנקרא כבוד אל, כנוצר בפרשה תרומה (דף קלו ע"ב)⁸¹² מאי מספרים כו' אלא דנהרין ונצצין בנצורה דנקודה עלאה כו'. הרי כי הספ"ה הם מחכמה נקודה עלאה.

גם ידעת מפסוק (תהלים קמו ד) מונה מספר לכוכבים, כי ת"ת נקרא מספר, והוא רוח, כמ"ש (דף י"ד ע"ב) וקרינן⁸¹³ לון י"ס. ואח"כ אמר: לבושין תקינת לון⁸¹⁴ וכמה גופין תקינת לון כו', הרי כי י"ס הם עצמות, שהם הנקודים שבתוך האותיות, הנמשכין מחכמה עלאה, הנקרא נקודה עלאה ג"כ, ועל שמה נקרא {כג ע"ב} נקודות.

וזה שם אח"כ: מלגאו איהו שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו באורח אצילות, וידוע כי שם זה גימ' אד"ם (תיקו"ז כו ע"ב), הרמזו בחכמה כ"ח מ"ה (והר ח"ג לו ע"א)⁸¹⁵, כי ה"ס הן ה"י אותיות דשם מ"ה⁸¹⁶. וז"ש בווהו (תיקו"ז יד ע"א)⁸¹⁷ והמשכילים אלין אתון דכלילן בכ' דבראשית, ראשית נקודה בהיכליה, ט' נקודין תליין מניה⁸¹⁸, ואתקרון (ס"י פ"א מ"ז) י"ס בלימה. וידוע כי ב' היא בכינה דמנה אתון, וראשית דא חכמה דמנה נקודין והם י"ס.

והנה בתחלה הוריע האב והוא חכמה, טפת חומר, והוא האותיות שעליה נאמר (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו, כי מעכירת המים יצא חומר הראשון הנקרא תהו, כמ"ש בס"י (פ"א מ"א) שלש מים מרוח חקק וחצב בהן כ"ב אותיות מן⁸¹⁹ תהו ובהו ורפש וטיט עשאן כמין ערוגה הציבן כמין חומה סבבן כמין מעזיבה. הרי כי חומר האותיות מן מים שבחכמה יצאו, ותחילה נעשה תהו ואח"כ בהו, ואח"כ נרשמו ונצטיירו. ויש אותיות עגולות כמין חומה, ויש פרוסה וארוכה כמין מעזיבה, ויש של בית קיבויל כמין ערוגה ששוהה המים בתוכו, וז"ש (איוב לו ז) כי לשלג

{כג ע"א}

דגופא, ורוחא איהי כללא דנקודין דנהרין בעיינין⁷⁹³. ובענין זה יובן מאמרי התיקונים, כי פעם יאמר אותיות הם גופין, כנוצר שם קודם לזה, וז"ל, יזהירו אלין נקודין דנהרין באתון וכו' וכלהו נהרין בעיינין⁷⁹⁴ דגופא בגנתא דעדן⁷⁹⁵, וכן בתיקונים (דף יו קכה ע"ב) אמר בפ"י דאתון אינון לגבי נקודים כגופא לגבי רוחא⁷⁹⁶, ובמקומות אחרים מצינו כי אותיות נפש ונקודות רוח כנוצר (דף יג ט ע"א)⁷⁹⁷.

ולהבין הענין ג"כ נדקדק בדבריהם באומרו ד"אתון לגבי נקודין כגופא לגבי רוחא", והרי הנפש מדריגה ממוצעת בין הגוף והרוח, והוה ליה למימר כגופא לגבי נפשא. אך הענין, דע כי הטעמים הם מן הכתר, ונקודות מן החכמה⁷⁹⁸, ותגין מג"ד דבינה⁷⁹⁹, ואותיות מז"ת שבה וגם בוז"ן. נמצא כי אותיות אחר שהם בוז"ן הנקרא גוף, יען שהם כללות ז"ת דאצילות בכללות, נמצא כי אותיות נקרא גופא לעולם, שהם הכלים, והתגין הם ג"ר דאמא, והם הנפש דאותיות. וכמו שהנפש אינה נפרדת לעולם מן הגוף, כן התגין אינם נפרדין מאותיות בס"ת לעולם, משא"כ הנקודות וטעמים שאינם בס"ת רק ע"י קריאת אדם בס"ת⁸⁰⁰, והבן זה.

וז"ש לעיל ונפשא איהי כללא דאתון ושותפא דגופא. והענין כי התגין הם משתתפין ומתחברין בעצמות האותיות שהם גוף, והתגין הם כללות האותיות, כי ג"ר דאמא הם כלולים מז"ת⁸⁰¹ שהם האותיות, וכללות הז"ת נשרשין ונכללין בג"ר שהם התגין.

ובעבור זה אין התגין רמוזין ונוכרין בתיקונים⁸⁰², יען כי הם אותיות משתתפין יחד. לכן לזמנין נקרא אותיות גופא, כי כן הוא האמת, ולזמנין נקרא נפש בבחי' התגין שבהם. והנקודות הם רוח האותיות, וז"ש דף ל"ה (תיקו"ז קכה ע"ב) דאתון לגבי נקודין כגופא לגבי רוחא, והו"ל כאלו אמר כגופא ונפשא לגבי רוחא, כי בהזכיר את הגוף, ממילא הנפש בכלל, כי שותפין הם כנ"ל.

ויובן ג"כ מה שכתב, כי אתון מבינה, והיא מז"ת שבה, אך תגין נפשא והוא מג"ר שבה. ולהיות התגין בחי' נפש וכל נפש בחי' מלכות, ולכן אמרו שם (דף פט)⁸⁰³ דמלכות אתעביד כתר דז"א, בסוד התגין שע"ג אותיות. שכבר ידעת כי נפש יתירה דאז"א⁸⁰⁴ היא כתר בראש ז"א, בסוד כתר יתנו לך י"י אלהינו כנוצר בווהו בפ"י פנחס (דף רמב ע"ב)⁸⁰⁵. והנה עתה נבאר עניינם. דע כי הכלים שהם גוף דז"א, הנקרא עולם⁸⁰⁶, הם בחינת אותיות, ובהם נכללין התגין שהם הנפש. אמנם מן הכ"ב אותיות

Commented [YL5]:
אם יש לזה מקור?

⁸⁰⁷ עיי' אד"ר קמד ע"א: ותאנא כלהון מוחין תליין בהאי מוחא והחכמה הוא כללא דכלא הוא ודא חכמה סתימא דבה אתתקף ואתתקן תקונא דאדם לאיתיישבא כלא על תקוניה ל כל חד באתריה הה"ד (קהלת ז) החכמה תעזו לחכם מעשרה שליטים דאינון תקונא שלימא דאדם.

ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא (הה"ד כי האדם יראה לעינים וי' יראה ללבב (שמואל א טז) דאיהו בלגו לגו) ובהאי תקונא דאדם אתחזו שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על כוונתא דכתיב וזמות כמראה אדם עליו מלמעלה (יחזקאל א) וכתיב וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה הוא (דניאל ז) ועד עתיק יומיא מטה וקדמויה הקרבוהי.

תרגום: ולמדנו: כל המוחין תליים במוח הזה. והחכמה כוללת את כולם, וזוהי החכמה סתימא, שעל ידה נתחזקו ונתקן תיקון האדם, כדי ליישב הכל על תיקונו, כל א' במקומו. וזהו שנאמר "החכמה תעזו לחכם מעשרה שליטים" שהם התיקון השלם לאדם.

האדם הוא התיקון, שבפנים ממנו קיים הרוח (הה"ד כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב" שהוא לפני ולפנים). ובתיקון זה של האדם, נראית שלימות אמונת הכל, שעומד על הכסא) ו' שעורו שהוא שיעור קומה עליו מלמעלה" ונאמר "וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה הוא ועד עתיק יומיא מטה וקדמויה הקרבוהי".
⁸⁰⁸ וכן בדס"ג (נוסף בקה"י).

⁸⁰⁹ עיי' מלואים אות (עט).
⁸¹⁰ עיי' אד"ר רצה ע"א: שפירו דהאי דיקנא בט' תקונין אשתכח וכד משחא דרבות קודשא דתלת עשר נביעין דדיקנא דעתיקא קדישא נהיר בהאי דיקנא אשתכחו כ"ב תקונין וכדין מתברכין כלהו וישראל סבא מתברכא בהאי וסימן (בראשית מוח) בך יבדך ישראל:
תרגום: היופי של הזקן הזה, נמצא בתשעה תיקונים. וכאשר שמן המשחה הקדוש של י"ג מעיינות חזקן דעתיקא קדישא מאירות בזקן זה, נמצאים כ"ב תיקונים, ואז כולם מתברכים. וישראל סבא מתברך בזה, והסימן, בך יבדך ישראל.

⁸¹¹ ועיי' מלואים אות (פה).
⁸¹² עיי' תיקו"ז קנא ע"א.

⁸¹³ עיי' מלואים אות (פ).
⁸¹⁴ עיי' מלואים אות (פ).
⁸¹⁵ עיי' מלואים אות (פ).
⁸¹⁶ עיי' מלואים אות (פ).
⁸¹⁷ עיי' מלואים אות (פ).
⁸¹⁸ עיי' מלואים אות (פ).

⁸¹⁹ ועיי' שם עור כח ע"א, רכ ע"ב, רלה ע"ב. ועיי' תיקו"ז ה ע"א, לב ע"א, לט ע"א, עו ע"א, קיב ע"א, קטו ע"ב, קיח ע"ב. ועיי' תז"ח ה ע"ג, יא ע"ב, טו ע"ג.

⁸²⁰ עיי' תיקו"ז לה ע"ב: עשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א.
⁸²¹ עיי' מלואים אות (פא).

⁸²² עיי' מלואים אות (פא).
⁸²³ עיי' מלואים אות (פא).
⁸²⁴ עיי' מלואים אות (פא).

⁸²⁵ עיי' מלואים אות (פא).
⁸²⁶ עיי' מלואים אות (פא).

⁸²⁷ עיי' מלואים אות (פא).
⁸²⁸ עיי' מלואים אות (פא).

⁸²⁹ עיי' מלואים אות (פא).
⁸³⁰ עיי' מלואים אות (פא).

⁸³¹ עיי' מלואים אות (פא).
⁸³² עיי' מלואים אות (פא).

⁸³³ עיי' מלואים אות (פא).
⁸³⁴ עיי' מלואים אות (פא).

⁸³⁵ עיי' מלואים אות (פא).
⁸³⁶ עיי' מלואים אות (פא).

⁸³⁷ עיי' מלואים אות (פא).
⁸³⁸ עיי' מלואים אות (פא).

⁸³⁹ עיי' מלואים אות (פא).
⁸⁴⁰ עיי' מלואים אות (פא).

⁸⁴¹ עיי' מלואים אות (פא).
⁸⁴² עיי' מלואים אות (פא).

⁸⁴³ עיי' מלואים אות (פא).
⁸⁴⁴ עיי' מלואים אות (פא).

⁸⁴⁵ עיי' מלואים אות (פא).
⁸⁴⁶ עיי' מלואים אות (פא).

מאיר העין ח"א

ואולי דגש ורפה הוא הבל דגרמי, שאינם לא טעמים ולא נקודות ולא תגין כנזכר בתיקונים סוף תיקון ה' (כא ע"ב), ולא קבלתי זה ממורי זלה"ה.
ועיין מה שחסר בסוף תי' כ"ח של כת"י (תו"ח יז ע"ב) שאמר כי הדגש והרפה הם הנפש, ואפשר שהוא הבל דגרמי שהוא מכלל נפש, וע"ש היטיב בענין דגש ורפה ואותיות⁸³⁷ ונקודות וטעמים שהם גוף ונר"ן, והנה הנקודות הם הי"ס שבתוכם, שהם בחי' רוח.

יאמר ה"א ארץ⁸²⁰. נמצא כי מעכירת המים שבחכמה יצא חומר (האותיות)⁸²¹ הראשון הנקרא תהו.

ואח"כ ניתן בבינה, ונצטיירו במעי אמא ע"י חומר שבה ג"כ, שהוא אפר של אש, כי (כמו ל"ג)⁸²² המים מימין שהוא חכמה, וממנו יצא מעכירותיו הכ"ב אתון, ובהם ה"ח של מנצפ"ך הפשוטים הראשונים, ונעשה עפר לובן מעכירות השלג לובן שבלבנון שהוא חכמה⁸²³, בסוד כי לשלג יאמר ה"א ארץ. אך האש הוא בבינה ומעכירותה ושמריה יצא חומר⁸²⁴ הנקרא אודם, והם ה' אותיות מנצפ"ך כפולים שהם ה"ג גימ' אפ"ר, כי אפר עכירות שמרי האש הוא⁸²⁵.

ואז נצטייר גוף הולד ז"א במעי אמא בכ"ב אותיות דכורין וה' אותיות מנצפ"ך הכפולים נוקבין, ומהם נוצר הולד. וגם בכ"ב אותיות דכורין יש בהם נוקבין, כי החכמה יש בה צד שמאלי שכולה נקבה, כגון בינה גבורה הוד מלכות, לכן יש בשאר הכ"ב בחינת נוקבין, אך בערך הכפולים, נקרא כולן זכרים. ובוה תבין איך כל רמ"ח איברים⁸²⁶ שהם בחינת רמ"ח עצמות, כולם מזכר המזריע לובן, אך מאודם האשה, אינו רק השחור שבעין והדם שבתוך הגידין כו' (נדה לא ע"א), אך כל העצמות שהם השרשים של רמ"ח איברים הם מאבא.

והנה באותיות אלו משותפת הנפש, הם תגין, והיא מאימא. כי אין הנפש נכנסת בחומר רק אחר שנזרע, שהוא במעי אמא, אך אבא לא נתן בה רק החומר הכ"ב אתון שהם⁸²⁷ העצמות. אך בהכרח היה בתוכה⁸²⁸ הבל דגרמי הנו' פ' שלח (דף קסט ע"א)⁸²⁹, כי ודאי טפת אבא לא היה רק חומר יבש, רק קצת חיות בתוכה הנקרא הבל דגרמי, והם סוד הש"ך ניצוצין דנפקי מחכמה⁸³⁰, דהיינו אבא כנודע אצלינו, כי זה הוא מחובר חבור גמור בעצמות אחר המיתה.

אך הנפש שהוא מצד אמא חופפת עליהם מלמעלה בסוד (איוב יד כב) ונפשו עליו תאבל⁸³¹, עליו דייקא, כי כמו כשהזריע (נ"א שמזרע) אבא⁸³² יצא חומר עם הבל דגרמי משותף יחד, (לכן לא נפרדין לעולם ל"ג)⁸³³ כן לעולם אינן נפרדין, אך הנפש באה אח"כ מאמא וחופפת על ההבל. ואלו בבטן אשה נכנסת הנפש בט' חדשים מעט מעט, וכשנגמר גולד. לכן גם אחר מיתה חופפת על עצמות ולא בתוכם כמו הבל דגרמי דאשתאור בחבורא גו גרמאי כנזכר בפ' שלח (דף קסט ע"א), ואע"פ שברך קע ע"א⁸³⁴ אמר זה על הנפש, הכוונה הוא על הבל דגרמי, וע"ש.

⁸²⁰ המשך לשון הסי"י היא: כמין מעזיבה ויצק עליהם שלג ונעשה עפר שנאמר כי לשלג יאמר הוא ארץ.

⁸²¹ קה"י גורס את המוסגר, וכן בביאורים.

⁸²² נמחק בקה"י ובביאורים.

⁸²³ עי' תיקו"ז צט ע"ב: מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון מעין דא חכמה.

⁸²⁴ הנוקבי (נוסף בקה"י).

⁸²⁵ עי' ז"ח (&): פומא ודאי סימא דאדם ודא מלכות וחיה דרכי בה הוא רפאל איהו אפר איהו עפר דבי מקדשא דאנתיל מניה אדם ובהפוכא אפר איהו פאר ודא איהו פארך חבוש עליך.

מובא בשלימות במלואים אות (כט),

⁸²⁶ עי' מלואים אות (טז).

⁸²⁷ שורש (נוסף בקה"י, וכו"ה בביאורים בשם האדם ישר).

⁸²⁸ בתוכן (קה"י).

⁸²⁹ ז"ל: וכד מטא להווא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין ואתרין אלין (מלין) בחרשייהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברין אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו (ישעיה כט ד) אוב מארץ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע:

תרגום: וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחווים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל העצמות, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.

⁸³⁰ עי' אד"ר רצב ע"ב: ניצוצא אפיק זיקין בזיקין (נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין) תלת מאה ועשרין עיבר ואינון זיקין, עלמין קדמאי אקרין, ומיתו לאלתר

ועי' אד"ר קלב ע"ב: נהיר וסליק תלת מאה וחמשה ועשרין עיבר. והנה ישנם ל"ב נתיבות חכמה אשר שרשם הוא בג' רישין דא"א, וכל א' מהם כלול מ'י' והם נמשכים ויוצאים מב' עטרין דדעת דרדל"א, וביחד הם עולים ל"ב. ומהם נמשכים ל"ב אותיות ו' מאמרות, וכן הם בסוד האותיות והנקודות הנכללים בל"ב פעמים שם אלקים הנזכרים במעשה בראשית. וכאשר כל א' מהל"ב כלול מ'י' הרי שהם עולים ש"ך, ובאם נוסף את ה' האותיות דשם אלקים עצמן, הרי שכו"ה (לש"ו דע"ה ח"ב קמ ע"ג).

⁸³¹ עי' זרר ח"א קכב ע"ב: ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (שם) היינו (דכתיב) [דתנן] כל שבעת הימים נפשו של אדם פוקדת לגופו ומתאבלת עליו

הה"ד (איוב יד כא) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל: תרגום: "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה". היינו (שכתוב) שנינו, כל שבעת הימים נפשו של אדם פוקדת לגופו ומתאבלת עליו. זהו שכתוב "אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל".

ועי' אריכות בענין בטעמי המצות ויחי.

⁸³² כשהזריע (נ"א שמזרע) אבא" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "שבזרע".

⁸³³ המוסגר נמחק בקה"י.

⁸³⁴ עי' מלואים אות (פג).

⁸³⁵ עי' מלואים אות (פג).

⁸³⁶ עי' מלואים אות (פד).

⁸³⁷ "דגש ורפה ואותיות" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "אותיות דגש ורפה".

מאיר העין ח"א

שהוא בחי' ז"א, מפני שהוא אור חוזר שבו, לכן נקרא אבנים נקבות, עם שהם בחי' ז"א שהוא זכר.

וז"ס (החלים לאו) בידך אפקיד רוחי⁸⁵⁶, כי הרוח עולה בסוד מ"ן למעלה, אך הנפש נשארה למטה עם הגוף. אמנם מה שהיתה הנפש מתפשטת תוך הגוף בשם"ה גידין, שהוא דם, בסוד (ויקרא יז יא) כי הדם הוא הנפש, עתה מסתלק משם. ונאמר (ש"ה"ש ה ב) אני ישנה בגימ' שס"ה⁸⁵⁷, כי השס"ה גידין של דם הוא מהנקבה הנקרא אני⁸⁵⁸, והם הישנים, ומסתלק כל כח הנפש בתוך הלב לבדו. ובוזה תבין למה האדם מתעורר תכף מתוך (כג ע"ד) שינתו, כי אין לו צורך רק שיתפשט מן הלב בתוך הגידין.

וזה סיבת אדם המצטער כשידו מונחת על לבו בשינתו, כי הנפש אינה יכולה לדפוק ע"י הדם בשאר איברים, ואז האדם צועק ואינו יכול לקום מאליו, עד שיקראוהו ויעורר נפשו, ואז יכול להתפשט באיבריו בכח חוץ הקריאה.

וז"ס פנחס (רע"מ דף רכב ע"א)⁸⁶⁰ כי בלילה תרעין דג"ע סתימין דאינון עיינין דלבא, כגוונא דתיבת נח דכל נהורין סתימין בגוה, ואינון מלאכין דמתפשטין בכל איברי דגופא כוליהו סתימין בלבא. כי הנפש יש בה אחיזה להקליפות בהיותן⁸⁶¹ בלי רוח, בסוד (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב⁸⁶², לכן נסגרת ונסתמת, היא וכחותיה, תוך הלב, מפני מי המבול, הם המזיקין. והענין, כי בהיותה מתפשטת נאחזים בה, ובהסגירה אין מי שיוכל לינק משם, בסוד (ש"ה"ש ד יב) גן ועול אחותי כלה גל נעול מעין חתום⁸⁶³. והבן זה בסוד (ע"ז כט ע"ב) חותם בתוך חותם⁸⁶⁴, שצריך ליין כדי שלא יתנסך. והבן אך קרא לכחות דנפש מלאכים, שהם וירידי הדם, שלוחי הנפש להחיות הגוף, והם בחי' האותיות כנוכר בחיקונים כף כ"ג⁸⁶⁵ (דף ט ע"א)⁸⁶⁶ אית מלאכין דמשמשין לאילין נקרדין ואינון אתון.

והנה כמו שהי"ס נעשין ז' היכלות, כי היכל הא' הוא נקרא ק"ק (הדר ח"א מה ע"א) כולל ג"ר, כך אלו הי"ס של הרוח (שהן הוי"ות)⁸⁶⁷ הן י' הוי"ות בנקודות מחולפין כנוכר בחיקונים דף קכ"ח (קא ע"א)⁸⁶⁸. ולפעמים נקרא ז' הוי"ות ע"ד ז' היכלין. והן ז' הוי"ות ז' קולות דנפקי מלבא הנזכר במזמור (תהלים כט א) הבו לה בני אלים וכו', ז' הבלים דנפקי מלבא⁸⁶⁹. והם בחי' י' אמירן, כי הנפש בחי' דבור והרוח בחי' אמירה. לכן נקרא אלו י"ס דבחי' רוח בחי' י' אמירן הנזכר דף ס"ג (צא ע"ב ועב ע"א)⁸⁷⁰, בסוד אומר ועושה, אומר אבא בסוד הוי"ות ועושה אמא בסוד אלהי"ם הנזכר בדף קפ"ד (דף קט ע"ב)⁸⁷¹ ודף ק"ד ע"א, ע"ש בבי נוסחאות ותמצא⁸⁷² כי שם מ"ב הוא ל"ב אלהי"ם וי' אמירן שהם הוי"ות⁸⁷³.

שערי פרק ח"א

הכלל העולה כי כ"ב אתון הם רמ"ח איברים⁸⁷⁵ של הגוף. וה' דמנצפ"ן הוא הדם ששורה בו הנפש שהם תגין, ועיקר ישיבתה בלב.

{כג ע"ג}

הרי כ"ב אתון והי"ס הם ל"ב נתיבות נמשכין מהחכמה, שבהם נברא העולם⁸³⁸, שהוא ז"א, וז"ש (ס"י פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק, והם (פ"א מ"ד) י"ס בלימה וכ"ב אותיות יסוד כו'. ונקרא יסוד⁸³⁹, לרמז לטפת חומר הזכר שהוא ראשון ויסוד שהם עצמות. ואחר כך מצטייר באימא בה' אותיות מנצפ"ן הנקרא טפת אודם. והבן זה למה זה נקרא תמיד בספר יצירה לבחי' כ"ב אותיות יסוד.

והנה אלו הל"ב נתיבות הם זכרים מחכמה, ונתונים באימא תוך מנצפ"ן שהם נ' שערים שבה⁸⁴⁰, כי כ"א כלולה מ' הרי נ'. ולכן נקרא שערים, יען הם פתחים פתוחים ונקבים של אימא הנקרא נקבה, כי הנקבה שערות פתוחים לקבל בתוכה נתיבות חכמה⁸⁴¹. ובוזה תבין היות גבורות מנצפ"ן נקבות, וגבורות ש"ן ניצוצין שהם הבל דגרמי דכורין⁸⁴².

והנה יש ב' בחי' של י"ס, א' י"ס דבחי' נפש, וא' י"ס דרוח. והנה כשאנו מזכירין האותיות שהם הגופין כלי הנפש, נמצא כי הנפש הם י"ס שלהם. ובין כולם הם ל"ב בחי', שהם ל"ב אלהים דקטנות, שכבר ידעת כי כליה נפש הם כולם בחי' אלהים דקטנות. אך יש הפרש כי י' אלהים שהם כנגד הנפש, הם יותר מעולים ונוכר בחיקונים כתי' החסר⁸⁴³, והכ"ב אחרים הם כנגד הגוף שהם כ"ב אתון. ומאלו הל"ב אלהים מתקבץ הארתם בצאתם מהחכמה, שהוא מוחא לגבי לבא, ונעשה ל"ב כמנין ל"ב נתיבות החכמה. ולכן הלב הוא אש שורף⁸⁴⁴, כי הוא האלהים דקטנות, אך הקול שבתוכו הוא שם הוי"ה, שהוא בחי' הרוח השורה בלב, שהוא הנקודות העושים דפיקו מכח הנקודות, כנוכר דף ס"ט ופ"ט (תיקו"ז ע"א) וכך ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק⁸⁴⁵.

והבן זה היטב, כי הנפש והרוח הם שניהם בלב, זה רוח וזה דם, בסוד (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, טיפת אודם דנוקבא⁸⁴⁶, והכלי הוא בשר הלב עצמו שהוא האותיות. ובכוא הרוח, אזי הם הוי"ות דגדלות ולא אלהים דקטנות. והנה אז נשלם שם מ"ב, שהם ל"ב נתיבות גוף ונפש, וי' אמירן שהם י"ס דרוח דגדלות, כנוכר דף כ"ב (תיקו"ז סח ע"ב)⁸⁴⁷, ע"ש היטיב אין (הנקודות והאותיות ל"ג)⁸⁴⁸ הנקודה והחוט ותגא דעל חוטא⁸⁴⁹ הם ל"ב שבילין ותגא דעליה י' הרי מ"ב. והוא סוד י"ס הרוח שהם נק' באמת י"ס, אך י' נפש הוא שם מושאל כי עיקר י"ס הוא הרוח, והוא שם מ"ה כידוע, כי שם ב"ן נפש, ושם מ"ה רוח כנוכר דף י"ב (תיקו"ז יט ע"א) כי מלאו איהו שם מ"ה⁸⁵⁰.

ובזה תבין מ"ש בזהר⁸⁵¹ דף נ"ז ע"ב (תיקו"ז סח ע"א)⁸⁵² וכד אית בישראל משכילים בחכמה דאיהו יוד⁸⁵³ מחשבה עלאה ידעין לזוקא להאי אבנא להאי אתר דאתגור. והענין כי כשעולין ז"ן בסוד מ"ד ומ"ן לגבי או"א, ז"א באבא ונוקבא באימא, אין עולה רק בחי' הרוח שבהם, שהם אלו הנקודים שהם י"ס דרוח, כי בחי' הגוף והנפש שלהם נשאין במקומן לעולם⁸⁵⁴. ולהיות כי אלו הנקודות שרשם מחכמה, כמ"ש שם, ידעין לזוקא להאי אתר דאתגור, וידוע כי הנקודות נקבות נק' אור חזרו⁸⁵⁵, אף

⁸⁵⁶ עי' מלואים ות (צג)

⁸⁵⁷ עי' לקמן לט ד.

⁸⁵⁸ עי' מלואים אות (צד).

⁸⁵⁹ עי' מלואים אות (צה).

⁸⁶⁰ עי' מלואים אות (צו).

⁸⁶¹ עי' מלואים אות (צא).

⁸⁶² עי' מלואים אות (צב).

⁸⁶³ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁶⁴ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁶⁵ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁶⁶ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁶⁷ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁶⁸ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁶⁹ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁷⁰ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁷¹ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁷² עי' מלואים אות (צו).
⁸⁷³ עי' מלואים אות (צא).

⁸⁷⁴ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁷⁵ עי' מלואים אות (צג).

⁸⁷⁶ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁷⁷ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁷⁸ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁷⁹ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁸⁰ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁸¹ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁸² עי' מלואים אות (צד).
⁸⁸³ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁸⁴ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁸⁵ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁸⁶ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁸⁷ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁸⁸ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁸⁹ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁹⁰ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁹¹ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁹² עי' מלואים אות (צב).
⁸⁹³ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁹⁴ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁹⁵ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁹⁶ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁹⁷ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁹⁸ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁹⁹ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁰⁰ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁰¹ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁰² עי' מלואים אות (צו).
⁹⁰³ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁰⁴ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁰⁵ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁰⁶ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁰⁷ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁰⁸ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁰⁹ עי' מלואים אות (צא).
⁹¹⁰ עי' מלואים אות (צב).
⁹¹¹ עי' מלואים אות (צג).
⁹¹² עי' מלואים אות (צד).
⁹¹³ עי' מלואים אות (צה).
⁹¹⁴ עי' מלואים אות (צו).
⁹¹⁵ עי' מלואים אות (צא).
⁹¹⁶ עי' מלואים אות (צב).
⁹¹⁷ עי' מלואים אות (צג).
⁹¹⁸ עי' מלואים אות (צד).
⁹¹⁹ עי' מלואים אות (צה).
⁹²⁰ עי' מלואים אות (צו).
⁹²¹ עי' מלואים אות (צא).
⁹²² עי' מלואים אות (צב).
⁹²³ עי' מלואים אות (צג).
⁹²⁴ עי' מלואים אות (צד).
⁹²⁵ עי' מלואים אות (צה).
⁹²⁶ עי' מלואים אות (צו).
⁹²⁷ עי' מלואים אות (צא).
⁹²⁸ עי' מלואים אות (צב).
⁹²⁹ עי' מלואים אות (צג).
⁹³⁰ עי' מלואים אות (צד).
⁹³¹ עי' מלואים אות (צה).
⁹³² עי' מלואים אות (צו).
⁹³³ עי' מלואים אות (צא).
⁹³⁴ עי' מלואים אות (צב).
⁹³⁵ עי' מלואים אות (צג).
⁹³⁶ עי' מלואים אות (צד).
⁹³⁷ עי' מלואים אות (צה).
⁹³⁸ עי' מלואים אות (צו).
⁹³⁹ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁴⁰ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁴¹ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁴² עי' מלואים אות (צד).
⁹⁴³ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁴⁴ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁴⁵ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁴⁶ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁴⁷ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁴⁸ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁴⁹ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁵⁰ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁵¹ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁵² עי' מלואים אות (צב).
⁹⁵³ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁵⁴ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁵⁵ עי' מלואים אות (צה).

⁸⁷⁵ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁷⁶ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁷⁷ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁷⁸ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁷⁹ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁸⁰ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁸¹ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁸² עי' מלואים אות (צא).
⁸⁸³ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁸⁴ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁸⁵ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁸⁶ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁸⁷ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁸⁸ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁸⁹ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁹⁰ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁹¹ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁹² עי' מלואים אות (צה).
⁸⁹³ עי' מלואים אות (צו).
⁸⁹⁴ עי' מלואים אות (צא).
⁸⁹⁵ עי' מלואים אות (צב).
⁸⁹⁶ עי' מלואים אות (צג).
⁸⁹⁷ עי' מלואים אות (צד).
⁸⁹⁸ עי' מלואים אות (צה).
⁸⁹⁹ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁰⁰ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁰¹ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁰² עי' מלואים אות (צג).
⁹⁰³ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁰⁴ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁰⁵ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁰⁶ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁰⁷ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁰⁸ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁰⁹ עי' מלואים אות (צד).
⁹¹⁰ עי' מלואים אות (צה).
⁹¹¹ עי' מלואים אות (צו).
⁹¹² עי' מלואים אות (צא).
⁹¹³ עי' מלואים אות (צב).
⁹¹⁴ עי' מלואים אות (צג).
⁹¹⁵ עי' מלואים אות (צד).
⁹¹⁶ עי' מלואים אות (צה).
⁹¹⁷ עי' מלואים אות (צו).
⁹¹⁸ עי' מלואים אות (צא).
⁹¹⁹ עי' מלואים אות (צב).
⁹²⁰ עי' מלואים אות (צג).
⁹²¹ עי' מלואים אות (צד).
⁹²² עי' מלואים אות (צה).
⁹²³ עי' מלואים אות (צו).
⁹²⁴ עי' מלואים אות (צא).
⁹²⁵ עי' מלואים אות (צב).
⁹²⁶ עי' מלואים אות (צג).
⁹²⁷ עי' מלואים אות (צד).
⁹²⁸ עי' מלואים אות (צה).
⁹²⁹ עי' מלואים אות (צו).
⁹³⁰ עי' מלואים אות (צא).
⁹³¹ עי' מלואים אות (צב).
⁹³² עי' מלואים אות (צג).
⁹³³ עי' מלואים אות (צד).
⁹³⁴ עי' מלואים אות (צה).
⁹³⁵ עי' מלואים אות (צו).
⁹³⁶ עי' מלואים אות (צא).
⁹³⁷ עי' מלואים אות (צב).
⁹³⁸ עי' מלואים אות (צג).
⁹³⁹ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁴⁰ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁴¹ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁴² עי' מלואים אות (צא).
⁹⁴³ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁴⁴ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁴⁵ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁴⁶ עי' מלואים אות (צה).
⁹⁴⁷ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁴⁸ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁴⁹ עי' מלואים אות (צב).
⁹⁵⁰ עי' מלואים אות (צג).
⁹⁵¹ עי' מלואים אות (צד).
⁹⁵² עי' מלואים אות (צה).
⁹⁵³ עי' מלואים אות (צו).
⁹⁵⁴ עי' מלואים אות (צא).
⁹⁵⁵ עי' מלואים אות (צב).

מאיר העין ח"א

רוח הוא נקודות וגם הם נקבות כנ"ל, כי הם אור חוזר. הטעמים הם הנשמה זכר⁸⁷⁶. והל"ב נתיבות הוא כללות הגוף והנפש, וי' אמירן הם י"ס דרוח⁸⁷⁷.

והנה נקודות הם ט'⁸⁷⁸, לפי שכבר ידעת כי ז"א אינו רק ט"ס כמנין א"ח, והמלכות אין בה נקודה כי היא בחינת נפש לבד. לפי שכבר ידעת כי הזעיר אנפין אין לו רק ט"ס ובין כולם הוא אחד⁸⁷⁹.

ואמנם הטעמים צריכין לחלק ל' חלקים, וכן האותיות אף על פי שהם כ"ב, נחלקים ל' ספירות. כי הכתר של רוח נקודות יש לה אות א', כלי שלה, וכן בכל שאר י"ס דרוח, כי כל א' יש לה אותיות ידועות, שהיא הגוף וכלים שלהם. ויש ספי' שיש לה אות א', ויש ספי' שיש לה ב' אותיות, וכנזכר פ' אחרי (דף ע"ב) וז"ל, אר"ש לר"א ת"ח הנהו כ"ב אתון כולהו מתפרשן בהנהו י' אמירן כו' וע"ש, ושם נאמר כי הא אוליפנא⁸⁸¹ לן כל אינון אתון דרשימין וידעיין בכל כתר א וכתרא. ואנו לא זכינן בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינם מס"י ומזוהר שיר השירים כמ"ש בע"ה.

והנה נאמר בס"י כי אמ"ש הם באופן זה: כי ג"ר הם ג' קוים של ש', כי ראש נברא מאש (ס"י פ"ג מ"ו)⁸⁸². וא' כוללת ג' אמצעיות חג"ת, כי גוייה נבראת מרוח (שם), והם חסד וגבורה ב' יודי"ן דא'⁸⁸³, ו' מן א' דא' ת"ת באמצעיתא כנזכר בס"ה בכמה מקומות. מ' פתוחה ביסוד, בכללות ג' תחתונות, כי בטן נברא ממים כו'⁸⁸⁴ (שם). ואותיות בג"ד כפר"ת הם (בד' אותיות דג"ר, כי

יתפשט רזא דחמשיין שערי בינה ומנהון יתפשטון ע"ב הרי רמ"ח אברים עם יהו"ה אלהיכם אמת)

(ומהשם הזה יר"ד ה"א וא"ו ה"א מתפשט כ"ב אותיות. וסוד השם מנצפ"ך הרי כ"ז אותיות, וזה הוא סוד יהו"ה אלהי'ו יהו"ה אחד. יהו"ה אלהי'ו יהו"ה, הרי י"ד אותיות, אחד סוד י"ג אותיות, ומהם יתפשטו רמ"ח אברים. שם בן מ"ב ושם בן ע"ב, מנצפ"ך חמשה גבורות, וממנו יתפשט הסוד של חמשים שערי בינה, ומהם יתפשטו ע"ב. הרי רמ"ח אברים עם י"י אלהיכם אמת).

עי' מלואים אות (טז).

⁸⁷⁶ עי' מלואים אות (עב).

⁸⁷⁷ עי' מלואים אות (קב).

⁸⁷⁸ עי' מלואים אות (ק).

⁸⁷⁹ לפי שכבר ידעת כי הזעיר אנפין אין לו רק ט"ס ובין כולם הוא אחד (נמחק בקה"י).

⁸⁸⁰ עי' מלואים אות (קד).

⁸⁸¹ גליפנא (קה"י).

⁸⁸² עי' מלואים אות (קה).

⁸⁸³ עי' מלואים יאות (קו).

⁸⁸⁴ כו' נמחק בקה"י.

מאיר העין ח"א

{כד ע"א}

הם⁸⁸⁵ בו' נקבי הראש (ס"י פ"ד מ"ד)⁸⁸⁶ ב' און מיין חכמה, ג' און שמואל בינה, ד' כ' עיינין נ"ה⁸⁸⁷ פ"ר חוטם ת"ת דעת⁸⁸⁸, ת' פה מלכות שבכראש. י"ב פשוטים⁸⁸⁹ ה' בחסד, ז' בגבורה (נ"א ו' בגבורה)⁸⁹⁰, ב' ידיים, וכע"ז כל הי"ב פשוטים בו"ק הגוף. ודע כי הרוח, שהם י"ס, אינם כסדר הכלים, כי החסד של הרוח הוא בכלי הגבורה, וגבורת הרוח הוא בכלי החסד. וז"ס התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא @@@@ הנזכר בוהר ובתיקונים (סב ע"ב)⁸⁹¹ ע"ש, וכן בפ' ויקרא (דף נד כד ע"א)⁸⁹², ובסוף שיר השירים (ו"ח עג ע"ד)⁸⁹³, בסוד הנקודות בפ' (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים, וזכור זה היטב. נמצא כי הם ב' בחי': א', ד' רוחות דרום צפון מזרח מערב, בחי' ב', היא ד' יסודות ארמ"ע. והם בחי' רוח וגוף, דרום הם יובש ובו מים קרים לחים, וכן כולם ע"ז הסדר. גם דע, כיון שכללות ז"א אינו רק ו"ק בחי' גופא, אלא שבבחי' רוח נשלם ל"י, לכן גם האותיות אינם רק בו"ק. לכן אות א' מתחילת בחסד כנוצר בתרומה (דף קנ"ט ע"א), גם בוהר שיר השירים (ו"ח טו ע"א) גבי (שיר"ה א ד) הביאני המלך חדריו באדרא תניינא וז"ל, כ"ב אתון מתפשטים ושריין לאתנאה מרישא דנהורא קדמאה וכו'. כי כבר ידעת כי רישא דמלכא בחי' א' אתתקן וכו' פ' משפטים (דף קכ"ב ע"ב). נמצא כי כל הכ"ב אתון הם ב"ס, ועצמותם אינם רק ו"ק. נמצא כי האותיות הם נפש, ואז ז"ן הם שמות אלהים, לכן הם ד"ו פרצופים נדבקיין יחד, אלא שזה אחר וזה קדם. אך בבא הויו"ת שהם רוח והם סוד המוחין דז"א כידוע, אז נגדל הז"א, ואז נעשר⁸⁹⁴ בן י"ס גמורות אף בבחי' הכלים. ואז ננסרת הנקבה ממנו ולקחה הדין של אלהים והזכר הויו"ת, ואז נקרא הויו"ת אלהים שמא שלים והבן. ולכן ננסרת ממנו, כי הויו"ת דוחין אלהים וניתנין לנקבה. ומה שאנו גומרים תמיד חיצונית העולמות, הם הכלים האלו, הגוף ונפש. ופנימיות העולמות הם י"ס דרוח, שהם מלגאו בארה (נ"א באורות)⁸⁹⁵ אצילות כנוצר (דף י"ד ע"א) ט"ט, כי הנשמות⁸⁹⁷ של אדם באים מזה האדם דאצילות⁸⁹⁸, שם מ"ה מלגאו הנק' י"ס דרוח, והמלאכים מן החיצונית שהם הגוף ונפש. וזה הגוף של אלהים יורד לפעמים בב"ע, ושם מתקשט ומתלבש באותן הלבושים להתנאות⁸⁹⁹ בפני בעלה, לומר ראה גידולים שגדלתי. ולהיות כי אור הנקודות הם אור החזון לכן עולה תמיד בסוד זורקא.

וזהו כת"י הרב ז"ל ומזכיר בו דרוש דלעיל⁹⁰⁰

שערו פרק ז' 901

אמ"ש בג"ד כפר"ה⁹⁰²

הנה נודע מן הכתוב לעיל כי אמ"ש הם ג"ר שהם יסודות אל ז"ת. ובג"ד כפר"ה הם ז"ת יען שיש בהם דין ורחמים, שהם אור ישר ואור חזון, שהם בחי' עצמן רחמים⁹⁰³, ובחי' מלכות שבכל אחד ואחד הוא דין⁹⁰⁴, לכן הם כפולות. וי"ב פשוטות הם ספ"י ת"ת לבר, שהוא א' מן כפולות עצמן, נחלקת ל"ב חלקים שהם י"ב פשוטות. והיותם י"ב הוא י"ד. אך הז"ת זולת ת"ת בהיותן כפולות הם י"ב. נמצא כי הת"ת בעצמו היה מב' בחי', שהוא אות א' (א')⁹⁰⁵ מבג"ד כפר"ה והיא כפולה. עוד יש בו י"ב שרשים של ו"ת שהם כפולות והם י"ב ונכללין בת"ת. ואלו י"ב פשוטות נקרא י"ב גבולי אלכסונים בסי', כי מאחר שהם עצמן בחי' ו"ת כפולות אשר בת"ת נשרשים, א"כ צריכין להיות מצויירין שם בציור גבולי

⁸⁸⁵ קה"י גורס את המוסגר, והביאורים נוקט דברים אלו כגריסא העיקרית ע"פ נוסח האדם ישר.
⁸⁸⁶ עי' מ'לואים אות (קז).
⁸⁸⁷ ה"ה (נמחק בקה"י).
⁸⁸⁸ "ת"ת דעת" נמחק בקה"י. אמנם ביאורים בשם האדם ישר גורס "דעת ת"ת".
⁸⁸⁹ עי' מ'לואים אות (קח).
⁸⁹⁰ קה"י גורס כמוסגר ואילו "ז' בגבורה" נמחק, וכן הוא בביאורים. בת"ת (כת"י הגוב"י).
⁸⁹¹ עי' ח"א טז ע"ב, נ ע"ב, רמ ע"א, רמ ע"א רמח ע"א, ח"ב כז ע"א, צח ע"ב, רו ע"ב, ח"ג ד ע"א, כד ע"א, לט ע"ב, קעח ע"א, רלו ע"ב, רפג ע"א.
⁸⁹² דף טא בהגה"ה (נוסף בקה"י).
⁸⁹³ עי' מ'לואים אות (קט).
⁸⁹⁴ עי' מ'לואים אות (קי).
⁸⁹⁵ נעשה (קה"י).
⁸⁹⁶ המוסגר נמחק בקה"י, וכן בביאורים.
⁸⁹⁷ דף י"ג (קה"י).
⁸⁹⁸ כ"י נמחק בלש"ו, ובמקומו איתא "והנשמות".
⁸⁹⁹ כ"י הנשמות של אדם באים מזה האדם דאצילות" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "כי הנשמות הם אדם, ובאים מזה אדם דאצילות".
⁹⁰⁰ בהם (נוסף בקה"י ולש"ו).
⁹⁰¹ בקה"י מובא הערה זו בשם הצמח.
⁹⁰² קהילת יעקב.
⁹⁰³ וגו' (נוסף בקה"י).
⁹⁰⁴ נמחק בקה"י.
⁹⁰⁵ הוא דין (נמחק בקה"י).
⁹⁰⁶ ד' קה"י וביאורים.

אלכסונים, כי חלק א' גבול א' שבו יהיה נוטה באלכסון נגד ספ"י החסד, וחלק גבולי⁹⁰⁶ הב' יהיה עומד ונוטה נוכח ספ"י הגבורה, ועד"ז כולם כדי שאלו י"ב חלקי הת"ת יהיו נוטים פניהם נגד הו"ס {כד ע"ב} שהם שרשים לאלו י"ב חלקי שבת"ת לינק מהם. כי הרי בחי' חסד שבת"ת צריך שיהיה בקו ימין הת"ת בראשית הקו ויהיה נחלק לב' חלקים כפולים דגש ורפה, ובסוף קו הימין דת"ת יהיה בו ב' חלקים דנעת, וכיוצא בזה בשאר. ודע כי גם ביסוד יש בו שנים עשר בחי' גבולי אלכסונים אלו, כי כל הז"ת צריך שיהיו נרשמים בו בסוד (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף. וז"ס (ישעיהו ג) וקרא זה אל זה, י"ב ב"ב דת"ת ודיסוד. ואלו הי"ב גבולי אלכסון דיסוד הם בחי' י"ב מזלות עצמן. ובחי' ז' כוכבי לכת הם הז"ת מפאת עצמן ולא מבחי' התכללותן ביסוד. וענין היותם י"ב פשוטות הוא, שהרי הם בחי' ז"ת הרומזים בת"ת א' ביסוד בהיותם כפולות, ולכן עלו בחשבון י"ב, וע"כ הם י"ב פשוטות, כ' כפולות הם י"ב פשוטות, וע"כ הי"ב אינם כפולות רק פשוטות לבד.

הכלל העולה כי י"ס יש בהם י' אותיות, אות א' בכל ספ"י על סדר זה, והם י' אותיות הנזכר אמ"ש בג"ד כפר"ה, א' הוא כתר שהוא הראשון, והוא אות הראשונה מן א"ף ב"ת. ות' במלכות שהיא אחרונה, וכן ת' היא אחרונה בא"ב. נמצא כי ד' שהוא בת"ת, ובת"ת זה יש בו י"ב אותיות פשוטות שהם בחי' ז' אותיות בג"ד כפר"ה כפולות, ועתה הם י"ב פשוטות. וז"ס מ"ש בפ' פקודי (רנג ע"ב)⁹⁰⁷ בהיכל רצון שהוא כולל שית היכלין אחרנין בגווה, שהם ו' כפולה, ונעשין י"ב בסוד ו"ו, כי ת"ת נק' ו' כניל בענין ז' כפולות וי"ב פשוטות.

והנה האותיות הם כחות אצילות ועצמות⁹⁰⁸ הספ"י. וסוד המלכות⁹⁰⁹ והצירופים (נ"א כח אצילים מעצמות הספ"י וסוד המלות והצירופים)⁹¹⁰ שבס"י, הענין הוא שכל הכחות לא יפעלו אלא בסוד חזרתן וצירופם אל מקוריהם, ואז ישפע עליהם שפע רב וחזק לשיוכלו הם לפעול פעולתן בחזקת, וז"ס המליך אות פלוני הנזכר בס"י (פ"א), כי יחדה וקשרה אל שרשה ואז הוציא פעולה אחת ממנה. וי' אותיות הנ"ל כוללת⁹¹¹ כל הכ"ב והם אמ"ש בג"ד כפר"ה כנוצר בסוד י"ס כסדרן מלמעלה למטה (נ"א מלמטה למעלה)⁹¹². י"ב פשוטות הם י"ב גבולין. וסוד אמ"ש וי"ה⁹¹³ הם ג"ר. וטעם הקדמת א' באמ"ש, כי גם (כ"י)⁹¹⁴ כל הדברים מורכבים מאש מים ורוח, עכ"ז עיקר הכל הוא ע"י הרוח שהוא אות א'. לכן בזכר וי"ה, רוח מים אש, כי הרוח עולה על הכל, ואחריו מ' מים שהוא חסד, ואחריו ש' אש שהוא דין, וזהו אמ"ש. והנקבה בהפך ממש, כי בא מטה למעלה והוא אש"ם וה"י. וכשהמליך אות מ', תחלה זכר מא"ש, וא' קודם אל ש', יו"ה, והנקבה מש"א יה"ו. וכשהמליך ש', בזכר שמ"א, כי להיות שעיקרו ש' שהוא דין הקדים ש' אל מ' ⁹¹⁵ הי"ו. אמנם להיות כי המים רחמים גמורים מן הרוח שהוא ממוזג לכן הקדים מ' אל א', אך הנקבה שא"מ הו"י.

השער הששי שערו העקורים ויתחלק לח' פרקים

שערו פרק א' מ"ה⁹¹⁶

אח"כ באו הטעמים התחתונים שמתחת האותיות⁹¹⁷, והם בחי' אורות היצאים דרך הפה של א"ק משם ולחורין. והנה בכאן נתחברו האורות חיבור גמור כי הרי הם יוצאים דרך צינור⁹¹⁸ א' לבד. והטעם, כי כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטין למטה, כך יש יכולת להשיגם ולקבלם, לכן אין חשש אם נתחברו

⁹⁰⁶ וגבול (קה"י). א' גבול (ביאורים).

⁹⁰⁷ עי' מ'לואים אות (סב).

⁹⁰⁸ "אצילות ועצמות" נמחק בקה"י וכן הוא בביאורים בשם אדם ישר, ובמקומו איתא "אצולים מעצמות".
⁹⁰⁹ ההמלכות (קה"י).

⁹¹⁰ נמחק בקה"י וביאורים.

⁹¹¹ כוללות (קה"י).

⁹¹² בקה"י נמחק.

⁹¹³ ויה"ו ואי"ן (קה"י), והגוב"י על פי כת"י גורס ויה"ו.

⁹¹⁴ בקה"י נמחק, וביאורים (גם (כ"י) כל" נמחק, ובמקומו איתא "הגם שכל".

⁹¹⁵ הקדים ש' לא' (נ"א כת"י הקדים מ' לא') (קה"י).

⁹¹⁶ אוצ"ח, שעה"ק יג ע"ג.

⁹¹⁷ שהם טעמים תחתונים הדו"ה דס"ג (נוסף בשעה"ק).

⁹¹⁸ חלון (שעה"ק).

מאיר העין ח"א

מלואים

(א) ע"י זהר ח"ג רנח ע"א? : פקודא תליסר ק"ש ואית למנדע⁸⁷⁷⁷ דאיהו אתקרי חכם בכל [מיני חכמות ומבין בכל] מיני תבונות (עד אין סוף) וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך [בכל] (על כל) מיני מלכות עד אין סוף עד [אין] כתר⁸⁷⁷⁸ ובכל אלין דרגין בחד אקרי רחמן ובחד אקרי דיין והכי (אוקמוה) בכמה דרגין עד אין סוף אי הכי שנוי אית בין רחמן⁸⁷⁷⁹ לדיין : אלא קודם דברא עלמא אתקרי הוא בכל אלין דרגין על שם בריין דהוו עתידין להבראות⁸⁷⁸⁰ דאי לאו (בכל) בריין דעלמא אמאי אתקרי רחום דיין אלא על שם בריין דעתידין⁸⁷⁸¹ :

ובג"ד כל שמהן אינון כנויין דיליה על שם עובדין דיליה⁸⁷⁸² כגוונא דא ברא נשמתא בדיוקנא דיליה דאתקריאת [על] (של) שם פעולות דילה בכל אבר ואבר דגופא [ד]אתקרי עלמא זעירא (ו)כגוונא דמארי עלמא אתנהיג בכל בריין ובכל דרא כפום עובדיו וכך נשמתא כפום עובדיו דכל אבר ואבר הוא אבר דעביד ביה פקודא אתקרי נשמתא לגביה⁸⁷⁸³ חמלה וחסדא חנא ורחמי ובההוא אבר דעביד ביה עבירה אתקרי נשמתא לגביה⁸⁷⁸⁴ דינא וחימה וכעס אבל לבר מן גופא למאן תהא חמלה או אכזריות :

אוף הכי מארי עלמא קדם דברא ועלמא וברא [עלמא ו]בריין דיליה למאן אתקרי רחום וחנון או דיין אלא כל שמהן דיליה אינון כנויין ולא אתקרי בהון אלא על שם בריין דעלמא ובג"ד כד מארי דרא [אינון טבין איהו אתקרי לגבייהו יהו"ה] באת רחמים וכד אמרי דרא [אינון חייבין אתקרי אדני] במדת הדין לכל דרא ולכל ב"נ כפום מדה דיליה אבל לאו בדת ליה מדה ולא שם ידיע :

כגוונא [דספיראן] (דספירה) דכל ספירה אית ליה⁸⁷⁸⁵ שם ידיע⁸⁷⁸⁵ ומדה וגבול ותחום ובאלין שמהן מארי עלמא⁸⁷⁸⁶ איהו אתפשט ואמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא ומה רבון עלמין לית ליה שם ידיע ולא אתר ידיע אלא בכל סטרא שולטנותיה אוף הכי לית לה לנשמתא שם ידיע ולא אתר ידיע בכל גופא אלא בכל סטר שולטנותיה⁸⁷⁸⁷ ולית אבר פנוי מנה :

ובג"ד לית (ליה) לרשמא לה בחד אתר [דאי לאו הא] (ואי לא) חסר שולטנותא בשאר אברים ולא לאתקרי לה בשמא חד [און] בתרין או בג' למימר [דאיהי חַכְמָה וּמְבִינָה] ודאיהי חכמה מבינה ואית לה דעת ולא יתיר דאי עביד הכי הא חסר לה משאר דרגין כ"ש למארי עלמא דלית לרשמא ליה באתר ידיע או לאתקרי [ליה] בשמהן או לשנאה ליה [בהון] או⁸⁷⁸⁸ לשלטה ליה כגון דרגא דמרכבתא דאתמר בה קדושה לך ישלשו דכל דרגין דכל מרכבות דיליה אינון משלשים כגון האבות הן הן המרכבה דאינון דמות אריה שור נשר דאינון מרכבה לאדם דאתמר עליה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם ומסטרא דנוקבא אינון שלטין על אדם ונוקבא (ד)איהי מרכבה לגבייהו⁸⁷⁸⁹ ובג"ד אתמר [עלה] קדושה לך ישלשו : ואוף הכי אתוון דאינון אנפין דחיון משאלשין כגוונא דא יהו"ו והי"ו והי"ה רביעאה קדושה לך ישלשו איהי שלמים דכלהו לאשלמא [בכלהון] (בהו) שם יהו"ה אבל למאריה דכלא לית [לשלשא] (לשלטאה) ביה בשמהן ולא באתוון אלא איהו אתקרי בכל שמהן ולית ליה שם ידיע וכל שם ושם אסהיד עליה דאיהו ארון כל עלמין אסהיד עליה אדני [ולית ידיעין] דאית ב"נ דירית ג' מאה ועשר עלמין זה"ד (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין

⁸⁷⁷⁷ כתר עלאה הוא בערך המאציל רק כערך השחרות לערך הלבנונית, וכערך הגוף לגבי הנשמה וכ"ל, וכן הוא ידוע ג"כ מתפילת אליהו. וע' עוד ברע"מ (פ' בא מב ע"ב, ופ' פנחס רנז ע"א) ובתנ"ח (טו ע"ג ע"ד) וכן ב"מ בזה"ק, כי אין ערך וחקר לרוממות המאציל על האצילות אלא שמתייחד עם האצילות ביחוד עצום עד שעשהו חד עמו, אבל אין ערך וחקר לרוממותו עליהם, וא"כ הרי אין מקום לתשובתו בענין החקירה הנז' כלל וכלל (כללים ח"א לג ע"ג), ע"י ח"א במב ע"ב (ביאורים ח"א א ע"א).

⁸⁷⁷⁸ אין חקר (נוסף בדפ"ו).
⁸⁷⁷⁹ רחמין (דפ"ו).

⁸⁷⁸⁰ והוא כל הגילויים שבאצילות שנתגלה בהם לפי הסדר שראה רצונו לייסד בהם את כל המציאות דב"ע (הקד"ש ה ע"ג), כל גילוי שמותיו ית"ש הוא רק ע"י פעולותיו וכמ"ש בשמ"ר (פרק ג סימן ו') שאמר הקב"ה למשרבע"ה שמי אתה ממקש לדעך לפי מעשי אני נקרא וע' זזה"ק ויקרא דף י' ו"א ופ' פנחס דף רנז ע"ב (כללים ח"ב קג ע"ד).

⁸⁷⁸¹ דאילולא שהמציא את העולמות ב"ע, הרי היה כל גילוייו שבאצילות ללא צורך (הקד"ש ה ע"ג).

⁸⁷⁸² כל השמות שבאצילות שהם גילוייו הם רק בשביל הב"ע וע"פ מה שראוי להם (הקדו"ש ה ע"ג).

⁸⁷⁸³ לגבי (דפ"ו).

⁸⁷⁸⁴ לגבי (דפ"ו).

⁸⁷⁸⁵ דע"ה ח"א זו ע"א בתחילה, דע"ה ח"א עז ע"ג מספר פעמים, דע"ה ח"ב מט ע"ב ד"ה אמנם, המאציל ית"ש עם הנאצלים, הנה אין קץ לרוממותו עליהם, כי הם בערכו בבחי' גבול ומדה ושיעור בכל עניניהם וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנז ע"ב), וא"כ הרי הוא אינו מסוגם כלל, ולכן אמרו בתיקונים (תיקון ע דף קנט ע"ב) כתר עלאה אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכס קדם עלת העלות. וכן בתיקון ס"ט (קלג ע"ב) (כללים ח"א לג ע"ב), אצילת הי"ס הנה היה כדי להתגלה על ידיהם בבחי' גבול ומדה, וכמ"ש הרב בעיגוליים ויושר (ענף ב) מזה"ק פנחס (רנז ע"ב), דכל ספי' אית לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום כו' ע"ש, וכן אמר עוד הרב בדרושי אב"ע (יש פרק ב) כי הי"ס הם עשר מדות, כי יש בהם גבול ומדה כו'. [והכוונה ב"ל] הוא כי יש בהם הכח דגבול ומדה להוציא על ידיהם כל מציאות הגבוליים אשר בהב"ע, וע' בזה בדברי רבינו עזריאל בספר דרך אמונה בתחלתו בסי' ג'. וכו"ז הנה היה ע"י שהיה יציאתם זה למטה מזה, ויצא כל ספי' מחברתה למטה ממנה ומתחתיה. והרי מפסיק העליונה בינה לבין המאציל ית"ש שהוא האור דא"ס, וע"ז יש אפשרות שיצא כל תחתון בכח גבול ומדה ובמדרגתה הראויה לה לכל א' בפנ"ע (כללים ח"א ע"ב), כל ההתהוות והעולמות ב"ע הרי הם בגבול ומדה ועל זה התגלה באצילות כדי לפעול בגבול ומדה כי כל הספי' דאצ"י הנה הם השרשים לכל תוצאות דגבול ומדה (כללים ח"ב צט ע"א), האצילות שהוא השרוש לגילוי ית"ש אשר בגבול ומדה (כללים ח"ב קכ ע"א), א"ק ואצילות הנה היה להם ראש וסוף (ביאורים ח"א ב ע"ד), אינם ח"ו כבחי' גבול ומדה שאנו תופסים ומשיגים, כי אין שום השגה לשים נברא בהספי' מאומה, ומשום שהרי הם למעלה מכל הבריאה כולה, וכמו שהארכנו בזה בספר הדע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' ובכ"מ, אך עכ"ז הנה הם עכ"פ השרוש דהגבול ומדה אשר בהבריאה, ומצדם אנו מכניסם כל בחי' הפרצופים וכל עניניהם, והוא משום כי הם השרשים לזה אשר בהבריאה (ביאורים ח"א ל ע"ב).

⁸⁷⁸⁶ הרי לנו שעצמותו גופה שוכן באצילות (הקד"ש ו ע"ב), האצילות כולה הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכו"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם (דע"ה ח"א נה ע"ד), הם מעתה כולם אחד ע"י יחודו בהם, כי מתחילה היו בסוד רשות הרבים, ועתה הם בסוד רשות היחיד שהוא יחידו של עולם ברוך הוא כי אתפשט בהון ואתלבש בהון ודר בהון כנשמה בתוך הגוף, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנז ע"ב) ולא סר מ"ה ולא סר מ"ה לנצח, וע"ז הוה כל האצילות אלהות גמור על ידו לעולם, אמנם מצד הנאצלים עצמן זולת יחודו בהם הם אינם אלהות כלל (דע"ה ח"ב ל ע"א).

⁸⁷⁸⁷ שולטנותה (דפ"ו).

⁸⁷⁸⁸ (ס"א לשלשא) (נוסף בדפ"ו).

⁸⁷⁸⁹ הם מ"ד ומ"ו, כמ"ש בב"ר (פ"ג ס' יג) המים העליונים זכרים והתחתונים נקבות, וכן הוא בזה"ק (בראשית כט ע"ב) ובדברי הרב בדרושי מ"ו מ"ד (דרוש יד) (ורע"מ פנחס רנז ע"ב) (כללים ח"א מ ע"ג).

מאיר העין ח"א

ודא חכמה עלאה:

תרגום: מצוה שלש עשרה [היא] קריאת שמע, ויש לדעת שהוא נקרא חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (כתר) אין חקר, ובכל אלו הדרגות, באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא דיין, וכך בכמה דרגות עד אין סוף. אם כך, יש שינוי בין רחמן לדיין.

אלא קודם שברא העולם נקרא הוא בכל אלו הדרגות על שם בריות שהיו עתידות להבראות, שאם לא בריות העולם, מדוע נקרא רחום דיין, אלא על שם הבריות העתידות.

ומפני זה כל השמות הם כנויים שלו, על שם המעשים שלו, כדוגמא זה ברא הנשמה בדמות שלו שנקראת על שם פעולות שלה, בכל אבר ואבר של הגוף שנקרא עולם טון. כדוגמא שאדון העולם נוהג בכל הבריות ובכל דור כפי מעשיו, כך הנשמה כפי מעשיו של כל אבר ואבר. אותו האבר שעושה בו מצוה נקראת הנשמה לגבי חמלה וחסד ורחמים. ובאותו אבר שעושה בו עבירה נקראת הנשמה לגבי דין וחמה וכעס. אבל לחוץ מן הגוף, למי תהיה חמלה או אכזריות.

כמו כן כאן, אדון העולם, קדם שברא את העולם וברא בריותיו, למי נקרא רחום וחנון או דיין, אלא כל השמות שלו הם כנויים, ולא נקרא בהם אלא על שם בריות העולם, ומפני זה כאשר בעלי הדור הם טובים, הוא נקרא אצלם יהו"ה במדת הרחמים, וכאשר בעלי הדור הם רשעים נקרא אדני" במדת הדין, לכל דור ולכל אדם כפי מדתו. אבל אין לו מדה ולא שם ידוע.

כדוגמת הספירות, שכל ספירה יש לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום, ובאלו השמות אדון העולם הוא מתפשט ומולך בהם ונקרא בהם ונתכסה בהם, וגר בהם כנשמה אצל אברי הגוף. ומה רבון העולמים אין לו שם ידוע ולא מקום ידוע, אלא בכל צד שלטונו, כמו כן כאן אין לה לנשמה שם ידוע ולא מקום ידוע בכל הגוף, אלא בכל צד שלטונה, ואין אבר פנוי ממנה.

ומפני זה אין לצייר לציין { } אותה במקום אחד, שאם לא, הרי חסר השלטון בשאר האברים. ואין לקרא לה בשם אחד או בשנים או בשלשה לומר שהיא חכמה מבינה ויש לה דעת ולא יותר, שאם עושה כך הרי חסר לה משאר דרגות. כל שכן לאדון העולם, שאין לצייר { } אותו במקום ידוע או לקרא לו בשמות או לשנות להכפיל { } לו בהם או (לשלש) להשליט לו, כמו דרגת המרכבה, שנאמר בה "קדושה לך ישלשו", שכל הדרגות של כל המרכבות שלו הן משולשות, כמו האבות הן הן המרכבה, שהם דמות אריה שור נשר, שהם מרכבה לאדם שנאמר עליו "ודמות פניהם פני אדם". ומצד הנקבה הם שולטים על אדם, והנקבה היא מרכבה לגביהם, ומפני זה נאמר עליה "קדושה לך ישלשו".

וכמו כן כאן האותיות שהן פני החיות משלשות, כזה יה"ו הו"י וה"י, ה' רביעית "קדושה לך ישלשו" היא שלמים של כולם, להשלים בכלם שם יהו"ה, אבל לאדון הכל אין לשלש בו בשמות ולא באותיות, אלא הוא נקרא בכל השמות ואין לו שם ידוע, וכל שם ושם מעיד עליו שהוא אדון כל העולמות, "אדני" מעיד עליו. ואין יודעים שיש אדם שיורש שלש מאות ועשרה עולמות, זהו שכתוב "להנחיל אוהבי יש", כפי הדרגה שלו שנקראת "יש מאין", וזו חכמה עליונה.

(ב) עי' זהר ח"ב מב ע"א: ובגין דא יימא איהו אף על גב דאנא אדמה לכו בדיוקניכו אל מי תדמינוי ואשוה דהא קדם דברא⁸⁷⁹⁰ אקודשא בריך הוא דיוקנא בעלמא וצייר צורה היה הוא יחידא⁸⁷⁹¹ בלא צורה ודמיון ומאן (נ"א ואית) דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא⁸⁷⁹² אסור למעבד ליה⁸⁷⁹³ צורה⁸⁷⁹⁴ ודיוקנא בעלמא לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראינתם כל תמונה מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראינתם:

אלב בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה⁸⁷⁹⁵ נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהו"ה⁸⁷⁹⁶ בגין ודישתמודעון ליה במדות דיליה בכל מדה ומדהו (דאשתמודעון ליה בדמות דיליה) וקרא אל אלהים שדי צבאות אהי"ה בגין ודישתמודעון (דאשתמודעון) ליה בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחס"ד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא דאי לא יתפשט נהוריה על כל⁸⁷⁹⁷ בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו:

ווי ליה מאן דישוה ליה⁸⁷⁹⁸ ולשום (בשום) מדה ואפילו מאלין מדות דיליה כל שכן לבני האדם (איוב ד יט) אשר בעפר יסודם דכלים ונפסדים אלא דמיונא דיליה כפום שלטנותיה על ההוא מדה ואפילו על כל בריין ולעילא מההיא מדה וכדו (ולית לעילא מההיא מדה כד⁸⁷⁹⁹) אסתליק מינה לית ליה מדה ולא דמיון ולא צורה:

תרגום: ולכן הוא יאמר, אף על פי שאני אדמה לכם בדיוקנכם "אל מי תדמינוי ואשוה". שהרי, קודם שברא הקדוש ברוך הוא דמות בעולם וצייר צורה, היה הוא יחיד בלי צורה ודמיון. ומי (ויש) שנודע לו קודם בריאה, שהוא מחוץ לדמות, אסור לעשות לו צורה ודמות בעולם, לא באות ה' ולא באות י', ואפילו בשם הקדוש, ולא בשום אות ונקודה בעולם. וזהו "כי לא ראינתם כל תמונה", מכל דבר שיש בו תמונה ודמיון לא ראינתם.

⁸⁷⁹⁰ קודם האצילות (אור יקר).

⁸⁷⁹¹ אותה הבחינה אינה מושגת אלא אל עצמותו והוא ידוע את עצמו ולא לזולתו (אור יקר).

⁸⁷⁹² רוצה לומר מי שירצה להשיג אלהותו בבחינתו קודם האצילות דהיינו אין סוף (אור יקר).

⁸⁷⁹³ עיי' לקמן אות (ג).

⁸⁷⁹⁴ שאין שם לא חכמה ולא [בינה?], ולזה נאמר שלא ידעהו, וגדר שנדעהו, שלא נדעהו, וההשגה שם הוא השגה שישג האדם שלא ידע, והיינו אומרם לא ראינתם כל תמונה כלומר השגתם באמתות שלא יצדק בו שתאמר שהשגתם שום השגה, וזהו שאמר מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראינתם אמנם השגתם באמתות חיוב מציאותו אמנם לא השגתם מהו (אור יקר).

⁸⁷⁹⁵ ר"ל ספי' שבכללם נק' אדם והן מרכבה לא"ס (יהל אור). עיי' לקמן אות (ד).

⁸⁷⁹⁶ עיי' לקמן אות (ה).

⁸⁷⁹⁷ הוא חוט הא"ס המבריח בתוך כל העולמות (רמ"ז),

⁸⁷⁹⁸ ר"ל לא"ס (יהל אור).

⁸⁷⁹⁹ ר"ל למעלה מהמדה שמדמה בה כד אסתלק אל [א"ל, ר"ל אין לו – לש"ן] מדה ותמונה לגרמיה (יהל אור).

מאיר העין ח"א

אבל אחר שעשה דמות זה של המרכבה של אדם עליון, ירד לשם ונקרא באותו דמות, יהו"ה, כדי שיכירו אותו במדות שלו, בכל מדה ומדה. וקרא אל אלהים שדי צבאות אהי"ה, כדי שידעו אותו בכל מדה ומדה, איך יתנהג העולם, בחס"ד ובדין, כפי מעשי בני האדם. שאם לא יתפשט אורו על כל הבריות, איך ידעו אותו, ואיך יתקיים "מלא כל הארץ כבודו". אוי למי שישוה אותו לשום מדה, ואפילו מעשר המדות הללו שלו, כל שכן לבני האדם אשר בעפר יסודם, שפלים ונפסדים. אלא הדמיון שלו [הוא] כפי שלטונו על אותה המדה, ואפילו על כל הבריות, ולמעלה מאותה מדה. וכשמסתלק ממנה, אין לו מדה ולא דמיון ולא צורה.

(ג) דהא קדם דברא קב"ה דיוקנא בעלמא, [ר"ל קודם שהמציא את האצילות], הוה הוא יחידאי בלא צורה ודמיון ומאן דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא, [ר"ל כשמדברים מעצמותו ית"ש אשר למעלה מאצילות], אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא, לא באות ה' ולא באות י', ואפי' בשמא קדישא כו', אבל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה, [ר"ל אחר שהאציל את האצילות שהוא המציאות דהשם הוי"ה, וכל השמות הקדושים כולם המסתעפים ממנו], נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהו"ה, [שנקרא מעתה הוא עצמו בהשם הזה, כי ע"י שנחית תמן והתייחד בהם ונעשה חד עמהם. הנה נתגלה ומתראה הוא עצמו ע"י האצילות בהשם הזה], בגין דישתמודעון ליה, [כדי להתגלה ולהוודע עי"ז למטה]. וע"ש כל הענין, וכן בתפילת אליהו ובהקדמת תיקונים (ז' ע"ב) (הקדו"ש טל ע"ג). והנה כן הוא החיוב במכש"כ לדעת ולהבין כי כל אלו הגילויים כולם, שהם כל שמותיו יתברך, וכל העניינים אשר אנו מדברים באצילות כולו, הנה נמנע ואסור הוא לייחסם כמו כן בא"ס עצמו קודם שנתגלה, וכן בבחי' א"ס אשר למעלה מגלויו. והגם שהוא באמת כלא חד, כי א"ס גופה הוא עצמו אשר נתגלה בכל השמות ובכל האצילות כולו, אך למעלה מהאצילות הנה אסור לייחס אותן העניינים בו, וכמ"ש ברע"מ (פ' בא מ"ב ע"ב) דהא קדם דברא קב"ה דיוקנא בעלמא כו' (שהוא קודם שהאציל את כל האצילות, ע' פרדס שער עצמות וכלים פ"ח) הוה הוא יחידאי בלא צורה ודמיון, ומאן דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא (מי שעוסק בו קודם האצילות ולמעלה מהאצילות) אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא, לא באות ה' ולא באות י', ואפי' בשמא קדישא, ולא בשום אות ונקודה בעלמא, והאי איהו כי לא ראייתם כל תמונה, מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראייתם. אבל בתר דעבדי האי דיוקנא דמרכבא דאדם עלאה (שהוא אחר שהאציל האצילות), נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהוה כו' ע"ש. וע' עוד בהקדמת תיקונים (דף ז' ע"ב) שמבואר שם כי כשם דכל מאן דמצייר דיוקנא דבי"ע באצילות הנה הוא בכלל מ"ש (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר, שהוא בסתרו של עולם (וכמ"ש ג"כ באדר"ר קכ"ז סע"ב) כן הוא ג"כ מי שמצייר הדיוקן דאצילות בא"ס עצמו אשר למעלה מהאצילות, הנה הוא ג"כ בכלל אותו הארור רח"ל. והרי לנו מכ"ז חיוב ההבדל אשר אנו מחויבים לדעת ולהבין בין כל דרגא ודרגא אשר גם באצילות גופה, ומכש"כ מהאצילות ולמעלה, הגם שהוא כבאמת כולו חד וכמו שיתבאר למטה בדברינו בעה"י (דע"ה ח"א נד ע"א), ע' עוד ברע"מ (פ' בא מב ע"ב, ופ' פינחס רנז ע"ב ורנח ע"א) ובתו"ח (טו ע"ג ע"ד) (כללים ח"א לג ע"ג).

אמנם ענין אור שכינתו ית"ש השוכן ככולם, הנה הוא ג"כ בגילויים שונים, והוא לפי ענין פעולתו ית"ש בהם. כי בעולמות דא"ס אשר למעלה מאצילות כמ"ש בעגו"י (ריש ענף ד), הנה שם הוא אור שכינתו ית"ש התפשטות אור המלכות דא"ס עצמו בלי מסך כלל, והוא אור שכינתו ית"ש השוכן בהם לבחי' נשמה לנשמה. אך באצילות, הנה שם הוא שכינתו ית"ש דאור א"ס רק ע"י א"ק וכמ"ש הרב בסדר אצילות בקיצור (פרק ג), אמנם הוא כי ע"י א"ק הנה מתלבש אור א"ס עצמו ג"כ בכל אצילות כולו, והוא אור שכינתו ית"ש דאור א"ס השוכן בכל האצילות כולו בבחי' נשמה לנשמה, ומתייחד בכל אצילות להיות חד עמהם, ועי"ז הנה נעשה כל אצילות ג"כ אלהו"ת גמור. ואינו נעשה אצילות כולו א"ס גמור גם אחר יחודו בה להעשות חד עמו, משום שיחודו שם הנה הוא רק ע"י א"ק וע"י הפסק הפרסא שבו, אך נעשה אצילות כולו אלהו"ת גמור שהוא יציאתו מפעולות דבלתי גבול לפעולות הגבול ומדה, כי זהו ענין דתואר אלהו"ת, וכל השמות כולם שהם רק על פעולות דגבול ומדה, כי אור א"ס עצמו אין לו תפיסה בשום שם כלל וכמ"ש ברע"מ (פ' בא מב ע"ב) דאסור למעבד ליה צורה ודיוקנא לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום אות ונקודה בעלמא כו', ע"ש וכנודע. וכל השמות הנה הם כולם רק על פי פעולותיו ית"ש, וכמ"ש לפי מעשי אני נקרא וכנ"ל, וכל פעולותיו ית"ש אשר במציאות העולמות כולם ובקיומם ובהנהגתם, הם כולם בגבול ומדה, וזהו כל תואר אלהו"ת וכל השמות כולם על פעולותיו אשר בהעולמות ב"ע, והם גילויי אשר נתגלה לזה באצילות, כי ע"י התלבשו ויחודו באצילות, הנה יצא ונתגלה מבלתי גבול לגבול, שהוא מתואר דא"ס לתואר אלהו"ת וכל השמות כולם, ונתגלה א"ס בעצמו ע"י האצילות בכל השמות והכינויים ותוארי שבת ותהלה המוזכר עליו בתורה, כדי להמציא את העולמות ב"ע להנחותם מנועמי וזיוו כנ"ל, וכמו שבארנו בזה בכמה מקומות מדברינו (כללים ח"ב מד ע"ג).

ועי' עוד ביאורים ח"א ו ע"א, והוא כל העניינים שהם מכבשי דרחמנא, שהם מהנהגתו הנעלמה ית"ש, שכ"ז הוא מתפשט ונמשך מהג"ר, ועל זה אמרו כי מבינה ולמעלה לית שאלה, כי אין בריה יכול לעמוד ע"ז. אבל בהשכלת ידיעת אורם גופה אשר למעלה, הנה בזה אין איסור כלל לדרוש ולחקור בהם, וכמו שראינו בהאדרות ובדברי האריז"ל, ומותר ומצוה הדרישה והחקירה בכל ידיעת אורות הנאצלים כולם אשר מהצמצום ולמטה, ואין האיסור רק אלא בעצמות אמיתתו הנעלמה ית"ש אשר למעלה מהצמצום, וכמ"ש ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב) ע"ש, אבל מהצמצום ולמטה מותר ומצוה לדרוש ולחקור ככולם, כי אין אנו מדברים במהותם ח"י אלא רק במציאותם. (ביאורים ח"א כ ע"ג), הרב בשער אח"פ (ריש פרק א) וכן בטנת"א (ריש פרק א), וכל מה שאנו מזכירים בחי' ספי' ופרצופים וגוף וכלים למעלה מהעקודים, הוא רק על שם שהם שרשים למה שלמטה באצילות, אבל לא שהם שם ח"ו. ע' ברע"מ (פרשת בא מב ע"ב) ובהקדמת תיקונים (ז ע"ב), שעל זה נאמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל כו' ושם בסתר בסתרו של עולם (ביאורים ח"ב יג ע"א), ועי' ביאורים ח"ב נא ע"ב, ונב ע"ג.

מאיר העין ח"א

(ד) והנה נקרא כל האצילות כולו ג"כ בכל השמות הללו מצד המאציל ית"ש המתייחד שם, והם חד עמו, וכמ"ש בזוה"ק (אחרי מות ע"א), תא חזי קוב"ה (ר"ל א"ס ב"ה כן הוא בהגהת מהרח"ו שם) אפיק עשר כתרין עטרין קדישין לעילא (שהם הי"ס דאצילות) דאתעטר בהו ומתלבש בהו, והוא אינון, ואינון הוא, כשלהובא דאחידא בגומרא (ור"ל באש היסודי של הגחלת שהם חד אלא שהשלהבת הוא גילוי וכמ"ש הגר"א בספ' יצירה פ"א מ"ז ובתיקונים). ועי"ז הנה נעשה כל האצילות לשמותיו גופה, וכמ"ש בזוה"ק יתרו (פו ע"א) אינון שמייה והוא אינון, הוא ושמייה חד הוא. וכן אמרו ג"כ בזוה"ק ויקרא (י"א ע"ב) (על כל השמות דע"ס שהם אהיה יה יהוה אל אלהים צבאות שדי אדני ע"ש) ואלין אינון עשרה שמהן דקוב"ה אקרי בהו מתקשרין דא בדא ביחודא שלים, ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו ואינון שמייה והוא אינון עכ"ל. והרי לנו מכ"ז כי האצילות כולו הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכ"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ז ע"ב) ובאלין שמהן מארי עלמא איהו אתפשט ואמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא, וכן הוא ג"כ ברע"מ (פ' בא מ"ב ע"ב) בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבא דאדם עלאה (שהם הי"ס דאצילות) נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא (ר"ל עם האצילות ביחד ועל ידה) יהוה בגין דאשתמודעון ליה כו' וקרא אל אלהים שדי צבאות אהיה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה כו'. והרי לנו כי האצילות עצמו הוא שמו והוא ושמו חד הוא, וכשמתפלל אל השם מכל השמות הנזכרים, הולך התפילה אל המאציל בעצמו הנקרא בזה השם, שהוא האצילות, והוא ע"ד כי כאשר אנו אומרים אברהם יצחק יעקב ואנו משבחים אותם שהיו קדושי עליון, וכן אנו מברכים אותם ואומרים 'עליהם השלום', הרי הולך ממילא השבח והברכה על אותן האנשים עצמן שנקראו בהשמות הללו. כן הוא עד"ז בכל השמות של הקב"ה, שכל התפילה והתהילה אשר לשמותיו הנה הוא להמאציל א"ס בעצמו, אשר הוא נקרא בכל השמות הללו ע"י יחודו באצילות, וכן מגיע ממילא ג"כ לבחי' א"ס אשר למעלה מהאצילות, וכן למעלה למעלה, כי הרי אחדותו הוא פשוט ונמשך כאחת (דע"ה ח"א נה ע"ד), ועי' עוד דע"ה ח"ב ג ע"ב.

כל מה שמזכיר בהם הרב כאן בחי' זמן וגבול, ואמר כי א"ק ואצילות הנה היה להם ראש וסוף, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רנז ע"ב) דכל ספ"י אית לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום, ואמר הרב עוד כי כל הנאצלים אשר מהתחלת א"ק ולמטה, הנה היה להם זמן התחלת היותן ואצילותן ונתחדשו אחר שלא היו, וכן הוא מבואר ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב) במה שאמר שם בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבא דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי כו' לבתר עבד מאנא זעירא כו' ולבתר עבד מאנא רבובא כו' לבתר והכהו לשבעה נחלים כו' ע"ש. וכן בזוה"ק (בראשית דף טו ע"א) בריש הורמנותא דמלכא כו', וכן הוא מבואר בכ"מ בזוה"ק כי כל האצילות היה לו עת וזמן להתחלת היותו, והרי לנו כי כל הנאצלים כולם הם מחודשים, כי היה עת וזמן להתחלת הווייתן, הנה כל זה הוא רק בערך עצמם, ומכ"ש בערך האור שלמעלה מהם. אבל בערך התחוננים, הוה כל עולם האצילות ומכ"ש העקודים וא"ק בלי גבול כלל וכלי זמן כלל, כי נבחן אור גילוי ית"ש אשר באצילות בערך הבי"ע בבחי' א"ס לגמרי, ונמשך יחודו עם האור א"ס שלמעלה כאחד והבן ודע וזכור זה (ביאורים ח"א ב ע"ד).

מזה תראה אמתת דברינו אשר כתבנו בכ"מ, דמה שנקרא השם הויה ב"ה שם העצם, הוא משום כי מאחר שנתלבש הא"ס באצילות, הנה נתגלה הוא עצמו בהשם הויה"ה ב"ה ע"י האצילות, ונקרא מעתה הוא עצמו בהשם הגדול הזה. וכאשר שאנו מכוונים להשם הויה"ה ב"ה, הנה עולה הכוונה על עצמות א"ס אשר נתגלה אלינו בשם זה ע"י התלבשותו באצילות. ומבואר כ"ז בדברי הרב כאן במ"ש, או באורות עצמם כו', וכן מבואר ברע"מ פ' בא הנז' במ"ש שם, נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהו"ה כו'. ואמר שם עוד, לבתר עביד מאנא זעירא כו' יקרא גרמיה בה חכם כו' כו' ע"ש. הרי לנו כי ע"י האצילות נתגלה הוא עצמו להקרא בשם. והאמת הוא כי אחר שמתלבש באצילות, נעשה האצילות חד עמו וכמו שאמר הרב כאן לעיל בסמוך, הרי מאיר האצילות עתה ג"כ רק בכח האור א"ס. אך עכ"ז ע"י התלבשו שם, הנה נצטמצם כביכול ונקרא מעתה הא"ס עצמו ע"י האצילות בשם הויה"ה ב"ה, והרי נמשך ועולה עכ"פ עיקר השם על המאציל א"ס עצמו, אלא שנתגלה להקרא בשם זה רק ע"י האצילות, והיינו ע"י שהתלבש שם, והתייחד בכל האצילות ביחוד עצום עד שנעשה כל האצילות חד עמו. ומאז הנה נקרא כל האצילות כולו באותו השם, ואשר עליו לעולם מצד אורו המתייחד שם, ועי' בזה בארוכה בספר הדע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' ע"ש [שם מבואר כי לכן אפשר להתפלל לשם הויה"ה ב"ה] (ביאורים ח"א ד ע"א).

(ה) והנה נתגלה שם עצמותו גופה בבחי' אלו הד' אותיות יהו"ה, והוא אלהינו, כי הרי עצמותו גופה נתגלה ע"י האצילות בבחי' הד' אותיות הללו. וכמו שמבואר ברע"מ (פ' בא מב ע"ב) דע"י התלבשו באצילות נתגלה הוא עצמו בהשם הויה"ה ב"ה, עש"ה ותמצא (הקדו"ש ו ע"ב), ועי' דע"ה ח"א נז ע"ד. מקבל האצ"י אור א"ס ג"כ עכ"פ דרך הא"ק והעקודים אשר שם הוא הקו דאור א"ס העיקרי ולכן נעשה האצ"י אלהות גמור עכ"פ לעולם והיינו כי הגם שאינו מאיר בו מעתה האור דא"ס בבחי' בלתי גבול ובלתי תכלית אשר הוא נקרא בשם אור א"ס אמנם הנה עומד אורו וגילוי שם להאיר על ידו בבחי' גבול ומדה ומתגלה שם בכל השמות כולם שהם אלהות ובפרט בהשם הויה"ה ב"ה שהוא שורש כל השמות כולם והוא נקרא שם העצם משום שהוא על העצמות דאור א"ס המתפשט באצ"י ע"י הא"ק והעקודים כנו' ונתגלה אותו העצמות דאור א"ס ע"י האצילות בשם יהו"ה ב"ה (כללים ח"ב צח ע"ד).

(ו) עי' זהר ח"א יט ע"ב: וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין כלהו איהו דא [לבשושא לדא ודא לדא דא מוחא לגו מוחא וקליפה⁸⁸⁰⁰ רוחא דא] לגו מן דא ודא לגו מן דא עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי נקודה קדמאה⁸⁸⁰¹ הוה נהירו פנימאה⁸⁸⁰² דלית ליה שעורא למנדע זכיכו ודקיקו ונקיו דיליה עד

⁸⁸⁰⁰ "ס"א מוחא" נוסף בדפ"ו.

⁸⁸⁰¹ חכמה (רח"ו). כלומר י' דשם הרי הוא בחי' חכמה (כללים ח"א מט ע"א).

מאיר העין ח"א

דאָתפּשט פּשיטו ווהוּא פּשיטו דעהיא נקודה אַתעביד חד היכלא⁸⁸⁰³ לאַתלכשא ההיא נקודה⁸⁸⁰⁴ נהירו דלא ידיע לסגיא זוכא דיליה היכלא דאיהו⁸⁸⁰⁵ לבושא להוּא נקודה סתימא⁸⁸⁰⁶ איהי נהירו דלית ליה שעורא ועם כל דא לאו דיקק וזכין איהו כההיא⁸⁸⁰⁷ נקודה קדמא טמיר וגניז.

תרגום: וכל עולם כדוגמת זה, מעלה ומטה, מראש סוד הנקודה העליונה עד סוף כל הדרגות, כולם, הם זה לבוש לזה וזה לזה. זה מח לתוך מח וקליפה (מוח) רוח, זה לפניו מזה וזה לפניו מזה, עד שנמצא שזה קליפה לזה וזה לזה. נקודה ראשונה היתה אור פנימי שאין לו שיעור לדעת הזדככות ודקות ונקיות שלו, עד שהתפשטה התפשטות, ואותה התפשטות של אותה נקודה נעשית היכל אחד להתלבש אותה נקודת אור שלא ידוע לגודל הזיכוכ שלו. ההיכל שהוא לבוש לאותה נקודה סתומה היא אור שאין לו שיעור, ועם כל זה לא דיקק ומזוכך הוא, כמו אותה נקודה ראשונה טמירה וגנוזה.

(ז) הכי יחוד קב"ה ושכינתיה אע"ג דאינון כנשמתין לגבי כרסייא ומלאכין הכי אינון לגבך עלת העלות כגופא ודאנתא (לגבך ואנת) הוא דמיחד לון ומקרב לון:

ובגין דא אמונה דילך בהון ואנת לית עלך נשמתא דתהוי אנת כגופא לגביה דאנת הוא נשמה לנשמות⁸⁸⁰⁸ ולית (לך) נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת לבר מכלא [ולגו מכלא ולכל] (ולא מכלא ולא מכל) סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא ולית אלהא אחרא עילא ותתא ומכל סטרא:

ומלגו דעשר ספירן דמנהון כלא ובהון כלא תליא ואנת בכל ספירה [בארכה ורחבה עילא ותתא ובין כל ספירה וספירה ובעובי דכל] (מספירה וכעובי כל) ספירה וספירה:

[ואנת הוא דמקרב לקב"ה ושכינתיה בכל ספירה וספירה] ובכל ענפין דנהורין דתליין מנהון כגרמין⁸⁸⁰⁹ וגידין [ועור ובשר] דתליין מן גופא ואנת לית לך גופא ולא אברים ולית לך נוקבא אלא אחד [בלא] (ולא) שני:

תרגום: כך יחוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו, אף על גב שהם כנשמות לגבי הכסא, והמלאכים כך הם לגבך, עילת העילות, כגוף שאתה הוא שמייחד אותם ומקרב אותם.

ולכן אמונתך בהם. ואתה אין נשמה עליך שתהיה אתה כגוף אליה, שאתה הוא נשמה לנשמות, ואין נשמה עליך, ולא אלוה עליך. אתה מחוץ לכל ובתוך הכל ולכל צד ולמעלה מהכל ולמטה מהכל, ואין אלוה אחר למעלה ולמטה ומכל צד.

ובתוך עשר הספירות, שמהם הכל, ובהם הכל תלוי, ואתה בכל ספירה באורכה ורחבה, למעלה ולמטה, ובין כל ספירה וספירה, ובעובי כל ספירה וספירה.

ואתה הוא שמקרב את הקדוש ברוך הוא לשכינתו בכל ספירה וספירה, ובכל הענפים של המאורות שתלויים מהם כעצמות וגידים ועור ובשר התלויים מן הגוף, ואתה אין לך גוף ולא איברים, ואין לך נקבה אלא אחד בלי שני.

(ח) עי' זהר ח"ג רכה ע"א: אבל [עלות העלות] (עלת) על כלא דאתקרי יהו"ה אתמר ביה (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיני ואשוה יאמר קדוש (שם יח) ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו (מלאכי ג ו) אני יי' לא שניתי לא מטי ביה חובין לאפרשא אתווי י' מה' ו' מה' דלית⁸⁸¹⁰ [ביה] פרודא ועליה אתמר (תהילים ה ה) לא יגורך רע⁸⁸¹¹:

איהו שליט על כלא ולית מאן דשליט ביה איהו תפיס בכלא⁸⁸¹² ולית מאן דתפיס ביה⁸⁸¹³ ואיהו לא אתקרי יהו"ה ובכל שמחן אלא באתפשטות נהוריה עלייה⁸⁸¹⁴ וכד אסתליק מנייהו לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון (קהלת ז כד) עמוק עמוק מי ימצאנו⁸⁸¹⁵:

⁸⁸⁰² בינה (רח"ו).

⁸⁸⁰³ בינה (רח"ו).

⁸⁸⁰⁴ חכמה (רח"ו).

⁸⁸⁰⁵ בינה (רח"ו).

⁸⁸⁰⁶ חכמה (רח"ו).

⁸⁸⁰⁷ בהאי (הגהות הגר"א).

⁸⁸⁰⁸ אותו האור הוא אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידי (הקדו"ש יב ע"ד, ועיי"ש יז ע"א), היחוד הזה גם עתה בכמה מקומות, ואין הכוונה בהם על מצב העולמות שעומדים בגילוי הזה גם עתה, אלא הכוונה הוא רק על ההעלם וההסתר שבהם שהוא פנימיותם וכח קיומם העיקרי, כי בהעלם והסתר הרי הוא ית"ש מקומו של עולם תמיד, הנושא אותה בכל מלוואה, ורק עליו היא מתקיים ועומד, והוא בבחי' נשמה לנשמה רוחא לרוחא לכל מציאותה ומאורעותיה, וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב וכן בפ' וירא קג ע"ב (דע"ה ח"ב מט ע"א), [עני' מבוא שער] (שער א פרק ב) במ"ש שם בענין מה שמבואר בזה"ק בכ"מ כי א"ס ית"ש הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, וכמ"ש בפ' בהר (דף קט ע"ב) דאנת הוא נשמה לנשמות ולית נשמה עלך ולא אלהא עלך אנת לבר מכלא ולגו מכלא ולכל סטרא ולעילא מכלא ולתתא מכלא כו' ומלגו דעשר ספירין כו' ואנת בכל ספירה בארכה ורחבה עילא ותתא ובין כל ספירה וספירה ובעובי דכל ספירה וספירה כו'. וכן בפ' פנחס רכה ע"א איהו סובב על כל עלמין כו' איהו ממלא כל עלמין כו' ע"ש. הנה מבאר האר"זל במב"ש הנז' שהכוונה הוא על בחי' אור א"ס המקיף ועל הקו דאור א"ס הנמשך ממנו ומתפשט מבפנים לכל העולמות (ביאורים ח"א דף ה' ע"א), כל העולמות ב"ע, שהגם שהקב"ה הוא מחייה אותם ומקיימם ומנהיגם, וכל מציאותם וקיומם וחיותם הוא רק ממנו ית"ש, ע"י שהוא מאיר להם בבחי' נשמה לנשמה כמ"ש בזה"ק פ' בהר דף קט ע"ב, ופ' וירא דף קט ע"ב, ע"כ הנה לא נעשו חד עמו חו', אלא עומדים לעולם על תכונתם שהם רק נבראים נוצרים נעשים (ביאורים ח"א כו ע"ד), ועי' ביאורים ח"ב פו ע"ד.

⁸⁸⁰⁹ ד' דרגין אותיות השם (יהל אור).

⁸⁸¹⁰ דשם סט"א (יהל אור) – מקום?

⁸⁸¹¹ בעצם האצילות אין גגם וחובה מגיע שם כלל, אך זהו רק שאין מגיע שם נגיעת ואחיות הסטרא אחרא חו', כי על זה נאמר (במדבר א נא) והזר הקרב יומת, וכמ"ש ברע"מ פרשת כי תצא (רעו ע"א) ועי' עוד פנחס (רכה ע"א) לא מטי ביה חובין כו', ועליה אתמר לא יגורך רע ע"ש. אך כ"ז הוא רק באצילות עצמו, אבל בענין גילוי שבב"ע, הנה גורם הפגם דמעשה בני אדם הרבה מאד (הקדו"ש מו ע"ד), מ"ש בכ"מ (בשער המלכים פ"ו ובשער מיעוט הירח ובכמה וכמה מקומות) מענין הפגמו דשכינתא, הכוונה הוא רק על הארתה המתפשט ממנה, והוא אשר משתתף עם הב"ע עצמן (דע"ה ח"ב נד ע"ד), הזכות והחובה אשר מגיע באצילות ל"כ, הנה הוא בענין הריבוי ומיעוט הגילויים דאור א"ס, כי לעולם מתייחד אור א"ס ית"ש באצילות, ולכן הוה האצילות לעולם אלהות גמור, יחיד ומיוחד לעולם, אלא בעת הזכות מתרבה ומתגדל הגילוי דאור א"ס שבה, וזהו ענין כל הברכות כולם. וביעת החוב מתעמט חו'. אבל לעולם הוה היחוד דא"ס באצילות עצום למאד, והיא לעולם אלהות גמור בלי הפסק ופירוד כלל (דע"ה ח"ב צד ע"ב), עי' בהגר"א על ספד"ג צ ג ע"א (ביאורים ח"ב סח ע"ד). עי' ח"ב קיח ע"ב (לש"ו).

⁸⁸¹² להנהיגם לכל רצונו (אור יקר).

לקושרם, ואפילו בעת תפיסתו בהם אינם תופסים בו (אור יקר).

⁸⁸¹³ בהתפשטו למטה אל תאמר שישלוט האצילות על אין סוף שבבריא (אור יקר).

⁸⁸¹⁴ שם זה דווקא אלו בהתלבשו באצילות כי באין סוף בלי הצטרפו אל נפעלו לא ידקדק בו לא אות ולא נקודה ואין השגה לשום נמצא בו (אור יקר). בהם [ב"ס

דאצילות] מתגלה להקרא בשם, ולהמציא על ידו את כל המציאות כולו, ולהתגלה בכל התורה כולה (הקדו"ש טע ע"ג).

⁸⁸¹⁵ אין אומרים עמוק עמוק מי וכו' להורות שהשתנו נפלאה אמנם יש בו השגת דבר מה או אלוה נאצל, שאין הכוונה אלא שאין השגה כלל ועיקר (אור יקר).

מאיר העין ח"א

לית נהורא יכיל לאסתכלא ביה [דלא] (דהיא) אתחשכת אפילו כתר [ועל נהוריה] ונהוריה (עליון דאיהו חיליה⁸⁸¹⁶) תקיף על [כל דרגין ועל] כל חילי שמיא עלאינ ותתאין (ועל כל דרגין) אתמר עליה (תהלים יח יב) ישת חשך סתרו:

ועל חכמה ובינה (שם צו ב) [ענן] וערפל סביביו כ"ש שאר ספיראן כ"ש חיון כ"ש יסודין דאינון (גופין) מתים איהו סובב על כל עלמין⁸⁸¹⁷ ולית (כל אל) סובב לון לכל סטרא עילא ותתא ולארבע סטרין (ל)בר מניה ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר איהו ממלא כל עלמין ולית [אלהא אחרא ממלא לון בר מניה] ואחרא ממלא לון:

[איהו מחיה לון ולית] (עליה) אלהא אחרא למיהב ליה חיון הה"ד (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם ובגיניה אמר דניאל (דניאל ד לב) וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא איהו מקשר ומיחד זי(ני)נא לזיניה עילא ותתא ולית [קורבא] (קרבא להו) בד' יסודין אלא (ב)קב"ה כד איהו בינייהו:

מיד דחבו אלין דאתקריאו (דברים יד א) בניס אתם ליהו"ה אלהיכם אסתלק מן אתוןן אשתארו בפרודא ומאי תקוניה לקרבא אתוןן בקב"ה 'בה' ו' בה' אוף הכי אינון עבדין דיליה מסטרא דחיון בחובין דלהון גרמו אליהו (ו"ה) לאסתלקא מנהון [ומאי תקנתא דלהון] (מאי תקנתיה) לנחתא קב"ה עלייהו לקרבא לון אוף הכי אינון דהו מארבע יסודין דאינון עאנא דקב"ה (ארבע יסודין אינון דאינון עדונא) דגרמו לסלקא קב"ה מנייהו מאי תקנה לקרבא לון לקב"ה:

ובגין דא בכלהו מני קרבן ליהו"ה את קרבני לחמי לאשי (במדבר כח ב) אוף את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים (שם ד) וכתיב (ולקחת) שתי תורים או שני בני יונה (ויקרא יב ח) כל זינא אזיל לזיניה וקב"ה (ד)מקרב כלא באתר דא איהו עלת על כלא דלית אלהא בר מניה [ולית מאן דיכיל לקרבא חילין בר מניה]:

תרגום: אבל עילת העילות על הכל שנקרא יהו"ה, נאמר בו "ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש", "ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו", "אני ה' לא שנית", לא מגיע אליו חטאים להפריד אותיותיו, 'י מה' ו' מה', שאין בה פרוז, ועליו נאמר "לא יגורך רע".

הוא שולט על הכל, ואין מי ששולט בו הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו, והוא לא נקרא יהו"ה ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם, וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם, "עמוק עמוק מי ימצאנו".

אין אור יכול להסתכל בו שלא נחשך, אפילו כתר עליון שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חיילות השמים עליונים ותחתונים, נאמר עליו "ישת חשך סתרו".

ועל חכמה ובינה "ענן וערפל סביביו", כל שכן שאר הספירות, כל שכן החיות, כל שכן יסודות שהם מתים. הוא סובב על כל העולמות, ואין סובב אותם לכל צד למעלה ולמטה ולארבעה צדדים פרט לו. ואין מי שיוצא מרשותו החוצה, הוא ממלא כל העולמות ואין (אלוה וכו') להם חוץ ממנו) אחר שממלא אותם.

הוא מחיה אותנו ואין אלוה אחר עליו לתת לו חיים, זהו שכתוב "ואתה מחיה את כולם", ובגללו אמר דניאל "וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא" [וכל דיירי הארץ כאינם חשובים וכרצונו עושה בחיל השמים]. הוא מקשר ומייחד מין למינו למעלה ולמטה, ואין קרבה להם בארבעה יסודות רק הקדוש ברוך הוא כשהוא ביניהם.

מיד שחטאו אלו שנקראו "בנים אתם לה' אלהיכם", הסתלק מן האותיות ונשארו בפרוד, ומה תקונו, לקרב אותיות בקדוש ברוך הוא, 'בה' ו' בה'. גם כך הם עבדים שלו מצד החיות, בחטאיהם גרמו לו להסתלק מהם, מה תקנתם להוריד את הקדוש ברוך הוא עליהם לקרב אותם. כמו כן כאן אלו שהיו מארבעה יסודות שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא, שגרמו לסלק את הקדוש ברוך הוא מהם, מה התקנה לקרבם לקדוש ברוך הוא.

ולכן בכלם צוה קרבן לה', "את קרבני לחמי לאשי", גם "את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" וכתוב (ולקחת) שתי תורים או שני בני יונה, כל מין הולך למינו, והקדוש ברוך הוא מקרב הכל במקום זה, הוא עילת הכל, שאין אלוה פרט לו, ואין מי שיכול לקרב חיילות פרט לו.

(ט) ז"ל: ואית כבוד נברא ואית כבוד נאצל מסטרא דאורייתא דבריאא אתמר בישראל כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה נה) ומסטרא דאצילות בניס אתם לה' וגו' (דברים יד א) ולעילא על כלא עלת על כלא דלית אלוה עליה ולא תחתיה ולא לארבע סטרי עלמא ואיהו ממלא כל עלמין.

תרגום: ויש כבוד נברא, ויש כבוד נאצל. מצד של תורה של בריאה, נאמר בישראל "כי לי בני ישראל עבדים", ומצד של אצילות "בנים אתם ליהו"ה וגו'", ומעל לכל, עילת על הכל, שאין אלוה עליו ולא תחתיו ולא לארבעת צדדי העולם, והוא ממלא כל העולמות.

יש להרגיש שהמשך הלשון: ואיהו אסחר ומקבל, אינו המשך של הלשון למעלה אלא הוא הגה"ה, עי' בבגה"ר א ובדפ"מ.

(י) ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין (בראשית יד יח) רבי שמעון פתח ואמר (תהלים עג ג) ויהי בשלם סכו וגו' תא חזי כד סליק ברעותא דקב"ה⁸⁸¹⁸ למברי עלמא⁸⁸¹⁹ אפיק חד שלהובא⁸⁸²⁰ דבוצינא דקרדינותא⁸⁸²¹ ונשף זיקא בזיקא⁸⁸²² חשכאת ואוקידת⁸⁸²³ ואפיק מגו סטרי תהומא חד טיף⁸⁸²⁴ וחבר לון כחד וברא בהו עלמא⁸⁸²⁵

⁸⁸¹⁶ "דאיהו חיליה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דנהור".
⁸⁸¹⁷ עי' תיקו"ז ו ע"א: ואיהו אסחר לכל סטרין דלא מתפשטין יתיר מגבול דשוי לכל חד, ומדה דשוי לכל חד, וכלהו ברשו דיליה, ברשות היחיד אדני, מרכבה ליהו"ה (הקדוש יז ע"א), אחר שהא"ס שוה בעצמות חלקיו וגם הוא מאיר מכל צדדיו אל הי"ס בהשוואה גמורה כי איהו לבר מכל ספירות ולגו מכל ספירות כו' כנז' ב' בהר דק"ט ע"ב ובפ' פינחס דרכ"ה א"כ במה תעלה כל ספירה מחברתה ואיך נייחס מעלה לזו ומטה לזו כו' והנה מחמת זה הוכרח הא"ס להקיף את כל העולמות כנז"ל ואחר כך נתלבש בפנים מכל העולמות ואז בוקע האור הפנימי של הא"ס מבפנים ויוצא לחוץ והאור המקיף מבחוץ בוקע ונכנס לפנים כי חשק האורות השוין במציאותם הוא להדבק יחד וע"י זה נמצאים כל העולמות שמאיר בהם הא"ס הן מבפנים הן מבחוץ הן בעובי כל ספירה וספירה נוקב האור ועובר כנזכר בפ' בהר דק"ט ע"ב וז"ל אנת לבר מכלא ולגו מכלא ולכל סטרא כו' ומלגו די' ספירות ואנת בכל ספירה. וכן בפ' פנחס דף רכ"ה וז"ל איהו סובב על כל עלמין כו' איהו ממלא כל עלמין כו' וכן שם בדף רנ"ו ע"ש א"כ הרי נתבאר שם כי הא"ס סובב בעיגול כמש"ל על כל העולמות וגם הוא ממלא כל העולמות מבפנים וכן עד"ז בעתיק ואריק ושאר הפרצופין כולם יש להם אור פנימי תוך הכל ואור המקיף סובב כל השאר שבתוכו לסיבה הנז' וכמ"ש בפ"ג (מבר"ש ש"א ח"א פ"ב). לעיל קט ע"ב (לש"ו).
⁸⁸¹⁸ בינה (אור יקר).

מאיר העין ח"א

ההוא שלהובא סליק⁸⁸²⁶ ואתעטרא בשמאלא⁸⁸²⁷ וההוא טיף סליק ואתעטר בימינא⁸⁸²⁸ סלקו חד בחד⁸⁸²⁹ (אתחלפו) [אתחלפו] דוכתי דא לסטרא דא ודא לסטרא דא (ו)דנחית⁸⁸³⁰ סליק⁸⁸³¹ ודסליק נחית⁸⁸³² אתקטרו דא בדא נפיק מבינייהו⁸⁸³³ רוח שלים כדין אינון תרין סטרין⁸⁸³⁴ אתעבידו חד ואתייהב בינייהו⁸⁸³⁵ ואתעטרו חד בחד כדין אשתכח שלם לעילא⁸⁸³⁶ ושלם לתתא⁸⁸³⁷ ודרגא אתקיים⁸⁸³⁸

אתעטרת ה"א בוא"ו⁸⁸³⁹ וא"ו בה"א⁸⁸⁴⁰ כדין סלקא ה"א ואתקשרא בקשורא שלים כדין ומלכי צדק⁸⁸⁴¹ מלך שלם⁸⁸⁴² מלך שלם ודאי מלך איהו דשליט בשלימו אימתי איהו מלך שלם ביומא דכפורי⁸⁸⁴³ דכל אנפין נהירין. תרגום: "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין". רבי שמעון פתח ואמר, "ויהי בשלם סוכו וגו'", בא וראה, כשעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברוא את העולם, הוציא שלהבת אחת של הנר הקשה, ונשף רוח ברוח חשוכה ושורפת, והוציא מתוך צדדי התהום טפה אחת, וחיבר אותם יחד, וברא בהם את העולם.

אותה השלהבת עלתה והתעטרה בשמאל, ואותה הטפה עלתה והתעטרה בימין, עלו אחד עם אחד, החליפו מקומות זה לצד זה וזה לצד זה, זה שירד עלה, וזה שעלה ירד, נקשרו זה עם זה, ויצאה מביניהם רוח שלימה. ואז אותם שני הצדדים נעשו אחד, ונתנה ביניהם [הרוח], והתעטרו האחד עם האחד. ואז נמצא שלום למעלה ושלום למטה, והדרגה התקיימה.

התעטרה ה"א עם וא"ו, וא"ו עם ה"א, ואז עלתה ה"א ונקשרה בקשר שלם. ואז "ומלכי צדק מלך שלם", מלך שלם הוא ודאי מלך ששולט בשלמות. מתי הוא מלך שלם, ביום הכפורים, כשכל הפנים מאירות. כמקור לענין הצמצום עי' תז"ח נ ע"ב: מתניתין בטהירו בריש הורמנותא דמלכא גליף תשע גליפין בגלגלוי טהירין וחד טמיר ולא ידיע גליף גליפין {נ ע"ג} ובטש גו בוצינא חדא ונפיק א הימנו דחד הורמנותא טמיר בטמירו ידיע ולא ידיע כל סוכלתנו בה וכו'.

תרגום: משנה בטהר בראש רצון המלך חקק תשעה חקוקים בגלגליו הטהורים ואחד טמיר ולא ידוע חקק חקוקים והכה לתוך מאור אחד ויצא אחד ממנו של רצון אחד טמיר בטמירות ידוע ולא ידוע כל ההשכל בו וכו'. בהגרא"א: בטהירו - באור העליון שהוא בסוד הצמצום ששם מאיר אור א"ס ותוקף האור אשר אין למעלה ממנו נמשל לצהרים שהוא תרגום טהירו ושם הוא עיקר שורש האור, כי אור הוא דבר שמאיר מאחר, אור השמש וכיוצא בו, אבל דבר המאיר אין נקרא אור, לכן שם האור, והוא אור הקדמון כד נפיק יו"ד ממנו נשאר אור כמ"ש בזהר (ח"א טז ע"ג) ובתיקונים: בריש הורמנותא דמלכא - כמו באדם המחשבה שרוצה לעשות הדבר, והרצון הוא קודם למחשבה, וקודם להם התחלת הרצון כשמתעורר לחשב, והן ג' ראשונות כתר הוא התחלת הרצון, והוא סתום מאד שנעלם אפי' מאדם עצמו, וזהו בריש הורמנותא, הוא תרגום של רצון, והוא בעולמות אדם קדמון שהוא כתר של ד' ד' עולמות אבי"ע בסוד ד' פרצופיו, לכן נחלק לשתי בחינות שבכתר ע"י וא"א, וכן כאן אור קדמון, ואדם קדמון, שכתר נקרא חכמה קדומה כמש"ל (דף עו: ע"ש), ואמר דמלכא שכתר הוא מלכות של עולם שלמעלה בכל עולם, וכאן הוא שורש המלכות של א"ס, שבה נוצרו הכל, כידוע, וכן במלכות דאדם קדמון נוצרו ע"ס דאצילות וכו'.

(יא) עי' עוד במכו"ש א ע"ב וז"ל, כי הבינה היא הנקרא הבוצינא דקרדינותא לפי שהיא שרש הדינים ומינה תליין, והיא הנק' מ"י ולהיותה גבורה ודין לכן כל מדידות האצילות היו על ידה, לפי שמדת החסד מתפשטת בלי גבול, ואמנם

⁸⁸¹⁹ עולם תחתון ממלכות ולמטה (אור יקר). פי' כשעלו המ"ן במצח דא"ק הכוונה למברי עלמא שהוא עולם האצילות, שע"י המ"ן שעלו במצח דא"ק נודווגו ע"ב דא"ק עם הפנימיות אח"ף שהם פנימיות דס"ג, ועי"ז יצא ממצח דא"ק שם מ"ה החדשה ובה נתקן עולם האצילות (מ"מ).
⁸⁸²⁰ עי' בהגרא"א על ספד"צ ע"ב בהגרא"ה שרצון הוא בסוד א"א והוא סוד סילוק ברעותא, והוא העליות עד א"ס (זהר פקודי רלט ע"א). עי' ע"ח נקודות פרק ו', שזו בחינת ייזוג לפני בריאת האדם, ועי' עוד בראשית כט ע"א נח עד ע"א וישלח קעב ע"א ורנא ע"א, ועי' שער התיקון פרק ב'. עי' זוהר הרקיע, ועי' דברינו לעיל כט ע"א.

⁸⁸²¹ הוא שם ב"ן שהוא נקודות דס"ג ונודע כי ס"ג היא בינה דא"ק ונק' גם היא בוצד"ק בסוד שורש דשורש אבל עיקר בוצד"ק בעצם היא גבורה דעתיק (מ"מ).
⁸⁸²² פי' ה' גבורות דאימא ששורשם מגבורה דעתיק שני' בוצד"ק (מ"מ).
⁸⁸²³ פי' כל גבורה מאירה בחברתה (מ"מ).
⁸⁸²⁴ פי' בתחלה הגבורות לא נראה תוקף דינם, וכשהם נגלים ומתפשטים אזי נראה תוקף דינם וזהו חשכת ואקידת (מ"מ).
⁸⁸²⁵ פי' הם ה"ח שהם מטיפת מים שיצאו מאבא ושורשם מחסד דעתיק, א"נ מ"ה שיצא ממצח א"ק (מ"מ).
⁸⁸²⁶ פי' ז"א הנק' עולם בסוד אמרתי עולם חסד יבנה בהם נתקן א"נ ע"י מ"ה וב"ן נבראו כל העולמות (מ"מ).
⁸⁸²⁷ פי' החסדים בקו ימיני דז"א שהדעת דז"א כולל חו"ג חסדים בצד ימיני דז"א וגבורות בצד שמאלי (מ"מ).
⁸⁸²⁸ פי' משם ב"ן נעשו הנקודות דאצילות שנקראים שמאלא (מ"מ).
⁸⁸²⁹ פי' משם מ"ה נעשו הזכרים דאצילות שנקראים ימינו (מ"מ).
⁸⁸³⁰ פי' אור"ה הנז' שהם בב' צדדי אריץ נודווגו יחד (מ"מ).
⁸⁸³¹ אורות הימינים דיסוד אבא יוצאין לצד שמאלי ואורות השמאל יוצאין לצד ימין, נמצא כי משה כלול בימין ובשמאל, וכן אהרן כלול משניהן. וז"ס שאמרו בזהר פרשת וארא (כז ע"א) הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה, לומר ששניהם שקולים לאכללא אשא במיא ומיא באשא (ע"ח שער לב פרק ו, מ"מ).
⁸⁸³² שם מ"ה גרוע משם ס"ג, סליק ונעשה דכורא (מ"מ).
⁸⁸³³ שם ב"ן שהוא נקודות דס"ג שהוא גדול משם מ"ה נחית ונעשה נוק' לשם מ"ה, א"נ המוחין דאמא הלכו לאבא ומוחין דאבא הלכו לאימא (מ"מ).
⁸⁸³⁴ פי' כיון שנתקשרה החו"ג הנז' יחד ע"י אור"ה יצא מבינייהו ז"א (מ"מ).
⁸⁸³⁵ חו"ג ה"ל (מ"מ).
⁸⁸³⁶ פי' ש"א הוא בתוכם חסד מכאן וגבורה מכאן (מ"מ).
⁸⁸³⁷ כל הפרצופים העליונים, א"נ ז"א (מ"מ).
⁸⁸³⁸ בז"ן, א"נ מלכות (מ"מ).
⁸⁸³⁹ מלכות (מ"מ).
⁸⁸⁴⁰ בינה מאיר בז"א, ו' בה' (מ"מ).
⁸⁸⁴¹ ז"א במלכות (מ"מ).
⁸⁸⁴² דא עלמא בתראה (מ"מ).
⁸⁸⁴³ דא עלמא עלאה לפי' ראשון ומלכי צדק שהיא המלכות נשלמה ונגדלה, וכפי הד"א מלכי צדק שהיא מלכות נתחברה עם אימא שנקראת מלך שלם (מ"מ).
⁸⁸⁴⁴ פי' שביה"כ מקבלת המלכות ה' קדושות ועליונות דאימא ובה נגדלת ונשלמת (מ"מ).

מאיר העין ח"א

הדין אינו מאיר אלא במשקל ומדה כראוי לכל א' לפי מעשיו, ואם כן נמצא כי כל צמצום הוא דין ומזה תבין כל שאר הצמצומים שיבאו אחר כך שנבארם במקומם, כמו צמצום דא"ק שצמצום עצמו להוציא עולם הנקודות וכו', עכ"ל. ועי' שמן ששון ענף א' אות ב' וז"ל, מצאתי לזה בס' כ"י למהרח"ו זלה"ה הצריך לענינינו דע"י הסתלקות האור הא"ס נשאר באותו המקום רושם האור לבד ומי שגורם לו להסתלק הוא כח הדין, שכל מה שלמטה מוכרח שיהיה שורש למעלה בתכלית הרחמים שאם לא תאמר ששורש הדין היה שם יהיה עול בחיקו ית' שאינו נק' שלם תכלית השלימות אלא מי שלא חסר לו שום דבר ואם לא נאמר שהיה שם הדין נמצא שהוא חסר ח"ו אלא ודאי יש לשם כח הדין ונק' בוצינא דקרדינותא מלשון חטי קרדנותא וכו'.

(יב) עי' מבו"ש א ע"ג שמביא כאן כעין הקדמה וז"ל, אחר שהא"ס האציל ופנה מקום לכרא בתוכו העולמות, ראה, והנה אם ישאר אורו מצומצם כאשר הוא, ויאציל העולמות תוך המקום הפנוי שהוא בלתי המשכת אור הא"ס בפנימיותם אלא שיאיר להם חוצה להם בבחי' אור מקיף עליהם מבחוץ בהשוואה א' מכל צדדיהם, היה ח"ו גרעון בעולמות. והוא, כי לא ימנע מב' בחי', כי אם היה בורא העולמות זה על גב זה וזה למטה מזה הנה כיון שהא"ס היה מקי' מבחוץ בהשוואה א' לכולם לא היתה יתרון לעולם הזה על חבירו, ולא זאת היתה כוונת הא"ס אלא שישתלשלו העולמות זה למטה מזה ועולם התחתון יתרחק הרחקה יתירה מהא"ס יותר מהעולם העליון אשר עליו, ועד"ז עולם אחר עולם כדי שיתרחקו מהא"ס הרחקות נוספות וחלוקות זה מזה ויוכל הדין להתגלות ולהתעבות מדרגה אחר מדרגה עד שיתברר פסולת הסיגים באחרון שבכולם שהוא בעולם העשיה כמ"ש במקומו בע"ה. והנה אם הא"ס היה מאיר בשוה בהם בכל העולמות לא היה הדין מתגלה וכל העולמות היו חשובים כעולם א', ואם היה מאציל את העולמות זה בתוך זה כמו שהם עתה כפי האמת היה נמצא כי העולמות הפנימיים לא היה מתגלה בהם אור הא"ס ולא היו יכולים להתקיים, ועוד כי העולם החיצון מכולם היותר דבק בא"ס לא היה בו שינוי בחלקו לא מעלה ולא מטה כו' כי הא"ס מאיר בו בעיגול בהשוואה א' מכל צדדיו וכן בכל שאר העולמות האור שלהם של כל אחד ואחד היה בהשוואה א' בכל חלקיו ולא היו ניכרים בהן חילוק י"ס, ולא היו מתבררים העולמות ולא היתה מתקיימת מחשבתו אשר חשב בבריאת העולם וכו', ועל ידי [המשכת הקו לתוך העיגול] נמצאו מעלות חלוקות ונבדלות בעולמות שברא

עי' כאן בשעה"ק באריכות, וז"ל ו ע"ד וכו' וכן בס' יצירה פ"ק, י' ספירות בלימה עומק ראשית ועומק אחרית וכו' ובהק' זו ית' לך ענין פ' ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אותו, אשר כל החכמים הפשטנים והחוקרים נתערבבו בענין זה איך יסבול הדעת לומר שיש ח"ו ציור אדם במדות קצובות והרי הקב"ה אין לו גוף וכח בגוף, ואין לו לא ראשית ולא אחרית, וכמעט מונעים עצמם מלעסוק בחכמת ס"ה מפני קושיא זו המערבבת שכלם. ואמנם אצל היודעים בחכמה זו עליהם נאמר אשר יומרוך למזימה, ומסירים השגחתו ית' מעל בראויו ח"ו כדברים האלה, אבל אנו אין לנו אלא שהי' ספי' יש להם מדה קצוב' לכל אחת מהם ומספר קצוב כדי שיהיה להם בחי' השגחה קצובה בתחתונים כפי הצריך להם וזה מוכרח וכמו שנתבאר במאמר פנחס שזכרנו. ואמנם אם ח"ו היו הי' ספירות בלתי מתקשרים ונאחזים עם האין סוף דרך הקו ההוא אז היה ח"ו כדבריהם ולא היו נקראים בחי' אלהות אלא היו נבראים, אמנם בהיותם קשורים ונאחזים בו דרך הקו ההוא כשלהבת הקשורה בגחלת כנזכר בפ"ק דס' יצירה אם כן הוא והם הכל א', וגם הם בשם אין סוף יקראו. והרוצה לעמוד על בירורי תשובת קושי' זו יסתכל בפ' בא אל פרעה דף מב ע"ב בר"מ בענין המשל ההוא איך המשיל הי' ספי' אל בחי' המקור הנובע מן התהום ואח"כ יוצא ממנו מעין, ואח"כ המעין נמשך כעין ים, ואח"כ מן היס נמשכים לחוץ ויוצאים ז' נחלים באופן שעם כפי הסתכלות עיני האדם יראה קץ וסוף וגבול ומדה אל כל בחי' מהם, איננו כך אלא בבחי' הכלים, אשר בתוכם נגבלים המים ונכנסים בתוכם, אבל המים עצמם אין להם שיעור כי דבקים הם במאצילים שהם התהומות אשר משם נמשכים ויוצאים. ועיקר בחי' המדה והמספר איננה רק בבחי' הכלים בעצמם אשר לא יכילו מים יותר משיעורם אבל המים אשר בתוכם אין להם קץ ותכלית ואין להם סוף. וז"ל זה המאמר הנז' ובגין דא אמר ואל מי תדמינוי ואשוה ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו, דאפילו האי תמונה לי"ל באתרי', אלא כד נחית לאמלכא על בריין ואתפש' עליהו יתחזי לכל חד כפום מראה וחזוון דיליה וכו', אבל בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא הוי"ה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה וכו'. ווי ליה מאן דישוי ליה בכל מדה ואפילו באינון מדות דיליה וכו', אלא דמיונא דיליה כפו' שלטנותי' על ההיא מדה ואפילו על כל בריין, אבל לעילא מההיא מדה כד אסתלק מיניה לי"ל מדה ולא דמיון ולא צורה כגוונא דמיה וכו' ע"ש. הרי מפו' היטב כל מה שאמרנו לעיל באופן שלא יתבהל לב האדם הרואה מדות וספי' וציורים למעלה כי כל בחי' אלו הוא בכלים, או באורות עצמם בהיותם מתלבשים תוך הכלים, וזה מחולשת הכלים שאין בהם כח לקבל יותר ממספר ומדה קצובה הראוי להם אשר לסיבה זו נקראים מדות וספירות ממש. ויש רשות ביד האדם לכנות להם מספר וקצבה כנזכר במאמר הנז' וז"ל ויכילנא למעבד חשבן תמן, אמנם באורות הפנימיים עצמם אין להם קץ וסוף ח"ו, וזה מחמת התקשרותם באין סוף כי ממנו יוצאים ואליו חוזרים ברצוא ושוב. וכל הנותן קץ ומספר וגבול באורות אלו בהיותם שלא בתוך הכלים הרי הוא מקצץ בנטיעות ואוי לו אוי לנפשו, וכמו שאמר לעיל במאמר ווי ליה מאן דישוי ליה בשום מדה וכו' וכד אסתליק מההיא מדה לי"ל מדה ולא דמיון ולא צורה וכו'. גם בכלל זה תבין ענין הקדמה אחת אשר אנו עתידין לבארה לך בענין עצמות האורות והכלים ע"ש. וזהו שאמר במאמר הנז' ואי יתבר אומנא אילין מאנין דתקין יהדרון מיה למקור וישתארוך מאנין תבירין יבשים בלא מיה וכו'. גם ממאמר הזה יתבאר לך ענין אחד שנבאר בע"ה בענין עולם הנקודים איך יצאו השבעה מלכים ישלכו בארץ אדום ונסתלקו האורות מתוך הכלים ואשתארו מאנין תבירין יבשים בלא מיה אשר זהו סוד מיתת המלכים ודי בזה.

מאיר העין ח"א

(יג) עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור דא ויא דאיהי קדש⁸⁸⁴⁴ בוכרא דכל קודשין עלאין⁸⁸⁴⁵ פטר כל רחם בההוא שביל דקיק⁸⁸⁴⁶ דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד⁸⁸⁴⁷ פירין ואיבין כדקא יאות⁸⁸⁴⁸ ואיהו קדש עלאה.

תרגום: פרשה ראשונה "קדש לי כל בכור", זו י' שהיא קדוש, הבכור של כל הקדושים העליונים. "פטר כל רחם", כשביל הדק ההוא שיורד מיו"ד, שהוא פותח את רחמה לעשות פירות כראוי, והוא קדוש עליון.

ועיי"ש כט ע"ב: כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר וגניז לעילא בר [ד]חד שביל דקיק וחד ארח ההוא דלתתא ארח כמה דאת אמר (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נוגה וההוא [דלעילא שביל דקיק] (דעילא שביל) כדכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט⁸⁸⁴⁹ ורזא דכלא (ישעיה מג טז) הנותן בימים⁸⁸⁵⁰ דרך⁸⁸⁵¹ ובמים עזים⁸⁸⁵² נתיבה⁸⁸⁵³ וכתוב (תהלים עז כ) בים דרכך ושבילך במים רבים⁸⁸⁵⁴:

תרגום: כדוגמת אותו שביל סתום וטמיר וגנוז למעלה, פרט לשביל אחד דק ודרך אחת. אותו שלמטה דרך, כמו שנאמר "ואורח צדיקים כאור נוגה". ואותו שלמעלה שביל דקיק, כמו שכתוב "נתיב לא ידעו עיט". וסוד של הכל "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה", וכתוב "בים דרכך ושבילך במים רבים".

(יד) עי' זהר ח"ב רלט ע"א: אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף⁸⁸⁵⁵ דכל קשורא ויחודא ושלימו לאצנעא בההוא צניעו⁸⁸⁵⁶ דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף⁸⁸⁵⁷ ולא למעבד וראש⁸⁸⁵⁸ (דבר) כמה דאין קדמאה⁸⁸⁵⁹ אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה⁸⁸⁶⁰ דאיהו רישא דכלא סתימאה דקיימא גו מחשבה⁸⁸⁶¹ ועביד סוף דאקרי סוף דבר⁸⁸⁶² אבל להתם אין סוף לאו רעותין⁸⁸⁶³ לאו נהורין⁸⁸⁶⁴ לאו בוצינין⁸⁸⁶⁵ בההוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו⁸⁸⁶⁶ ולא קיימא לאתדבקא מאן אדידע ולא⁸⁸⁶⁷ ידעו⁸⁸⁶⁸ (דידעי ולא ידעי) לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין ואין⁸⁸⁶⁹ (אין):

תרגום: אמר לו, הרי בארנו, עד אין סוף, שכל הקשר והיחוד והשלמות, להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה, שבה רצון כל הרצונות, האין סוף אינו עומד להודע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש, כמו שהאין הראשון מוציא ראש וסוף. מי הראש. זו הנקודה העליונה שהיא ראש כל הנסתר שעומדת בתוך המחשבה. ועושה סוף, שנקרא "סוף דבר". אבל לשם, אין סוף. אין רצונות, אין אורות, אין מאורות באותו האין סוף. כל המאורות והאורות הללו תלויים להתקיים בהם ולא נתן להשגה מי שידוע ולא ידוע, אינו אלא רצון עליון, נסתר כל הנסתרים, אין.

(טו) והנני מבאר לך בקצור ענין כללות של כל הבריאה ושים דעתך בזה, הנה בשתי בחי' נפרט כל מה שיש בעולמות הלא הם בחי' ראשונה היא בחי' האין סוף אשר הוא אור פשוט לגמרי בלי שום ציור כלים ותמונה כלל ח"ו, וזה האין סוף הוא המאציל העליון האמיתי אשר האציל כל העולמות כלם, וכל העולמות כלם הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים כלם נאצלו ממנו והם עילות עילולים ממנו כלם כאחד. והבחי' השנית הם כל העולמות הנזכרים כלם כאחד, ויש בהם בחי' עצמות אורות המתפשט מן האין סוף בתוכם להאירם ולחיותם, ודבר זה נמשך בכל העולמות מן הנקודה הראשונה העליונה שבכלם ועד הנקודה התחתונה שבכלם, שהיא הארץ התחתונה אשר שוכנים בה בני אדם. גם בני איש בעולם השפל הזה. כל אלו העולמות נכללים בשתי מדרגות אלו והם עצמות אורות המתעלם בתוך הכלים, אמנם בהם עצמם יש הפרש בין זה לזה, וכלם בדרך עילה ועלול, כי העליון מחבירו נתחזק בו כח בחי' עצמות האור בתכלית

⁸⁸⁴⁴ חכמה (רח"ו).

⁸⁸⁴⁵ פ' כי אימא נקראת קדש בסוד "כי יובל היא קדש" וז"א לפעמים נק' קדש גם הוא, והמלכות נק' קדש בכמה זוכתי בזה, אבל אבא הוא בוכרא דכל קודשין עילאין (מ"מ).

⁸⁸⁴⁶ יסוד דאבא (רח"ו ומ"מ).

⁸⁸⁴⁷ דאמא (רח"ו). דהיינו הנתיב המוליד בבינה (אור יקר). דהיינו ד"ו פרצופין שהעתיקם סוד הדעת מחכמה ונתנם אל הבינה כי בח' היו ו"ד שהוא מילוי היו"ד וכשהעתיקם בבינה נעשו ד"ו סוד זה הם סוד ד"ו פרצופין שהם ת"ת ומלכות. ז"ת (נ"א). עטרת יסוד דאבא הרי הוא מלכות דידיה מצוי באימא עלאה תמיד, ועי' בלק קצו ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"ב).

⁸⁸⁴⁸ פ' שפוחת דלות שערי יסוד אימא, כדי להוציא הנשמות שנקראים פירין ואיבין (מ"מ).

⁸⁸⁴⁹ והוא היסוד שבין א"א, והמה תרין ריעין דלא מתפרשין (כללים ח"א קיז ע"א).

⁸⁸⁵⁰ מלכות (מ"מ).

⁸⁸⁵¹ יסוד (מ"מ).

⁸⁸⁵² בינה (מ"מ).

⁸⁸⁵³ יסוד אבא (מ"מ). עי' הקדו"ש צב ע"ג.

⁸⁸⁵⁴ עי' הקדו"ש צב ע"ג.

⁸⁸⁵⁵ הרמ"ל כתב דהא"ס נקרא לפעמים עולם הנאצלים שע"ג האצילות (רח"ו). בראשית טז ע"ב כד סליק (לש"ו)

⁸⁸⁵⁶ פ' א"ק שהוא נק' א"ס בעצם כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

⁸⁸⁵⁷ פ' מלכות (מ"מ).

⁸⁸⁵⁸ פ' אבא הנקרא ראש (מ"מ).

⁸⁸⁵⁹ פ' שאריך הוציא אבא וברתא הנק' ראש וסוף אבא א"ק לא שייך בו זה מפני התעלמותו (מ"מ).

⁸⁸⁶⁰ פירוש אבא (מ"מ).

⁸⁸⁶¹ פ' שאבא יונק ממ"ס הנקרא מחשבה כמ"ש הרב (מ"מ).

⁸⁸⁶² בסוד ד' של יו"ד (רח"ו).

⁸⁸⁶³ פ' בא"ק הנק' א"ס לא שייך בו שום רעותא מפני רוב התעלמותו (מ"מ).

⁸⁸⁶⁴ חסדים (רח"ו).

⁸⁸⁶⁵ גבורות (רח"ו). ור"ל לא שייך בו לא חסדים ולא גבורות כי הכל נעלם בדקות גדול (מ"מ).

⁸⁸⁶⁶ פ' החסדים והגבורות שבפרצופים שתחת הא"ס הם תליין לאתקיימא בהו בא"ש ובפרצופים הנעלמים שע"ג האצילות, אבל יהיו מתדבקים כדי לידע מהותם אינם יכולים ור"ש ולא קיימין לאתדבקא (מ"מ).

⁸⁸⁶⁷ "ולא" דפ"ו.

⁸⁸⁶⁸ פ' בין הצדיקים היודעים סודות התורה על אמתתם בין אותם שאינם יודעים אלא קצת (מ"מ).

⁸⁸⁶⁹ פ' שאין לשום אדם בו השגה אלא נקרא אין כי אין מי שיביניהו (מ"מ).

מאיר העין ח"א

הרוחניות ולכן בחי' הכלי אשר לו הוא זך בתכלית הזכות עד שכמעט איננו נכנס בערך כלי, אלא שבערך האור המופלג אשר בתוכו לכן נקרא בשם כלי אבל בערך הכלים שלמטה ממנו נקרא אור ממש. וכל מה שהעולמות יורדים במדירגת מקום זה למטה מזה כך הם מתמעטים במדירגת מעלתם, כי האורות שבהם אינם כ"כ זכים כאורות העליונים להיותם מתרחקים ממקורם הוא הא"ס, וגם לסיבת היותם באים בהתלבשות נוסף על אורות שלפניהם, וכן בחי' הכלים שלהם מתעבים ומתחזקים יותר מאד, עד שנמצא בחי' העול' הזה השפל שאורו ממועט מכל שאר האורות העליונים שעליו, והכלים אשר בו הם גסים וחומרים וחזקים מכל בחינת הכלים העליונים. והמשכיל כאשר יפקח עיני שכלו יבין איך כל העולמות בחי' אחת לבושי הא"ס והא"ס מתלבש בתוכם, וגם טובב עליהם ומחיה את כלם ואין דבר יוצא ממנו, והכל בחי' אחת וכל העולמות נקשרים במאציל ודי בזה כי אין ראוי לגלות יותר בענין דרוש זה. והנה בכל עולם ועולם תמצא איך כל מה שהולך מתעבה ומתגשם יותר מחבירו אשר עליו, ובחי' הכלים הולכים ומתגלים ומתחזקים ובחי' האורות הולכים ומתחלשים וכמו שנבאר בע"ה בכל עולם ועולם וע"ש.

והנה מאחר שיש הרבה תיקונים בפיסקא זו משעה"ק, הבאתי את לשון שעה"ק כאן במלואו: ונחזור לבאר ענין הבל האזן הנקרא נשמה כנז"ל. הנה כבר נתבאר כי הנשמה נמשכת מן האזן הנקרא בינה, והנה שמיעה גימטריא תכ"ה הנרמז בראשית תיבות "כל הנשמה תהלל י"ה, כי הנשמה נמשכ' מן השמיעה שהיא בגי' תכ"ה כנז' והנה און גימט' נ"ח. והענין מתבאר במה שכתבנו לעיל כי יש בינה ויש תבונה, והבינה היא שם אהי"ה במילוי יודי"ן, והתבונה היא הוי"ה דמילוי ס"ג. אמנם גבוה מעל גבוה יש שם הוי"ה דס"ג הכולל בינה ותבונה אחרו' למטה מאהי"ה דיודי"ן הנז' הנקראת בינה והם בינה אחרת דיודי"ן ותבונ' דהוי"ה דס"ג אחרת. ונבאר ענין זו ההוי"ה דס"ג העליונה אשר היא למטה מאהי"ה דיודי"ן העליון כנז', ועם כ"ז כוללת בינה ותבונ' אחרו' הנקראי' אהי"ה דיודי"ן והוי"ה אחרת דס"ג תחתון.

(טז) עי' זהר ח"ב כה ע"א: בגין כך פקודא קדמאה למנדע ליה לקודשא בריך הוא בכלל ופרט (ו) ברישא ובסופא ורזא דא (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון אני ראשון בכלל ואני אחרון בפרט וכלא בכללא חדא ורזא חדא⁸⁸⁷⁰ כיון דינדע דא⁸⁸⁷¹ בכלל ישלים כל שייפוי ומאן אינון רמ"ח פקודין דאינון רמ"ח שייפין דבר נש כיון דאשתלים בהו על האי בכלל כדין ינדע באורח פרט דדא איהו אסוותא לכלהו וינדע כל יומי⁸⁸⁷² שתא דמתחברן למיהב אסוותא לכל שייפין: תרגום: לכן המצוה הראשונה [היא], להכיר את הקדוש ברוך הוא בכלל ופרט, בהתחלה ובסוף. וסוד זה "אני ראשון ואני אחרון". "אני ראשון" בכלל, "ואני אחרון" בפרט, והכל בכלל אחד. וסוד אחד, כיון שידע את זה בכלל, ישלים את כל איבריו, ומי הם, מאתים ארבעים ושמונה מצות, שהם מאתים ארבעים ושמונה איברי האדם. כיון שהשתלם בהם על זה בכלל, אז ידע בדרך פרט שזה הוא רפואה לכולם, וידע את כל ימות השנה שמתחברים לתת רפואה לכל האיברים.

(יז) ציור מלש"ו הקדו"ש (&):

⁸⁸⁷⁰ ר"ל שהכלל והפרט נכלל הכל כא' (יהל אור).

⁸⁸⁷¹ ר"ל שרמ"ח מ"ע נגד איבריו של אדם מסט' דז"א כלל ושס"ה ל"ת נגד ימי השנה מסט' דמלכות כידוע ואמר לעיל שקודם ידע בכלל ואח"כ ישתדל בפקודין ואח"כ ידע בפרט וז' כיון דינדע וכו' (יהל אור). ועי' דבריו בתיקו"ז קטו ע"ד: דהאדם והזמן הן נגד ד"ג, רוח ונפש.

⁸⁸⁷² ר"ל שישתדל בכל ימי השנה בפרט (יהל אור).

מאיר העין ח"א

אב	אג	אד	אה	או	אז	אח	אט	אי	אכ	אל	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
בג	בה	בו	בז	בח	בט	בי	בכ	בל	במ	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
גד	גה	גז	גח	גט	גי	גכ	גל	גמ	גנ	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
דה	דו	דז	דח	דט	די	דכ	דל	דמ	דנ	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
הו	הז	הח	הט	הי	הכ	הל	המ	הנ	הס	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
וז	וח	וט	וי	וכ	ול	ומ	ונ	וס	וע	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
זח	זי	זכ	זל	זמ	זנ	זס	זע	זפ	זצ	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
חט	חי	חכ	חל	חמ	חנ	חס	חע	חפ	חצ	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
טי	טכ	טל	טמ	טנ	טס	טע	טפ	טצ	טק	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
יכ	יל	ימ	ינ	יס	יע	יפ	יצ	יק	יר	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
כל	כמ	כנ	כס	כע	כפ	כצ	כק	כר	כש	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
למ	לנ	לס	לע	לפ	לצ	לק	לר	לש	לת	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
מנ	מס	מע	מפ	מז	מח	מט	מנ	מו	מש	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
נס	נע	נפ	נצ	נק	נר	נש	נט	נח	נש	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
סע	ספ	סז	סח	סט	סר	סש	סט	סת	שח	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
עפ	עז	עח	עט	ער	עש	עת	תז	תז	תז	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
פז	פח	פט	פז	פח	פז	פח	פז	פח	פז	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
צק	צר	צח	צט	צר	צח	צט	צר	צח	צט	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
קש	קז	קח	קט	קז	קח	קט	קז	קח	קט	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
רש	רז	רח	רט	רג	רז	רח	רט	רג	רז	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
שת	שב	שג	שח	שב	שג	שח	שב	שג	שח	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את
תא	תב	תג	תח	תב	תג	תח	תב	תג	תח	יה	יה	י	ו	ד	ה	ו	א	ו	ה	י	אפ	אצ	אק	אר	אש	את

(יח) עי' זהר ח"ג ט ע"ב: שבעה שחקים וס"א ריקיעין לעילא ובכל חד וחד כוכבים ומזלות ושמשים דמשמשין בכל ריקיעא וריקיעא ו[ב]כלהו מאלין רתיכין אלין על אלין לקבלא עלייהו עול מלכותא דמאריהון ובכלהו ריקיעין אית רתיכין ושמשין משניין דא מן דא אלין על אלין מנהון בשית גדפין ומנהון בארבע גדפין מנהון בארבע פנים ומנהון בתרין פנים ומנהון בחד מנהון אשא דלהיט מנהון מייא מנהון רוחא הדא הוא דכתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש ליהט וכלהו ריקיעין אלין על אלין כגלדי בצלים אלין לתתא ואלין לעילא וכל ריקיעא וריקיעא אזלא ורעשא מאמתא דמאריהון:

על פומיה נטלין ועל פומיה קיימין ועילא מכלהו קודשא בריך הוא דנטיל כלא בחיליה ותוקפיה כגוונא דא שבעה ארצות לתתא וכלהו בישובא בר דאלין עלאין ואלין תתאין וארץ ישראל עלאה מכלא וירושלם עלאה מכל ישובא וחבירנא יתבי דרומא חמו בספרי קדמאי ובספרא דאדם דהכי מחלק כל אינון ארצות דכלהו משתכחי לתתא כגוונא דאינון ריקיעין דלעילא אלין על אלין ואלין על אלין ובין כל ארעא וארעא ריקיע דמתאפרש בין דא לדא אוועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהן ובינייהו גן עדן וגיהנם ואית בינייהו בריין משניין אלין מן אלין כגוונא דלעילא מנהון בתרין אנפין ומנהון בארבע ומנהון בא' וחיו דאלין לאו כאלין:

תרגום: שבעה שחקים (ריקיעים) למעלה, ובכל אחד ואחד כוכבים ומזלות ושמשים שמשמשים בכל ריקיע וריקיע, ובכולם מאלו מרכבות אלו על אלו לקבל עליהם עול מלכות רבונם, ובכל הרקיעים יש מרכבות ושמשים משונים זה מזה אלו על אלו, מהם בשש כנפים ומהם בארבע כנפים, מהם בארבע פנים ומהם בשתי פנים ומהם באחת, מהם אש ליהט

מאיר העין ח"א

ומהם מים, מהם רוח זהו שנאמר "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט", וכל הרקיעים אלו על אלו כגלדי בצלים, אלו למטה ואלו למעלה, וכל רקיע ורקיע הולך ורועש מאימת רבונם.

על פיו נוסעים ועל פיו עומדים, ולמעלה מכולם הקדוש ברוך הוא שנושא הכל בכחו ותקפו, כדוגמא זה שבע ארצות למטה, וכולם בישוב, רק שאלו עליונים ואלו תחתונים, וארץ ישראל עליונה מהכל, וירושלים עליונה מכל ישוב, וחברינו יושבי הדרום ראו בספרי הקדמונים ובספרו של אדם שכך מחלקים כל הארצות הללו, שכולם נמצאים למטה כדוגמת אותם הרקיעים שלמעלה, אלו על אלו, ואלו על אלו, ובין כל ארץ וארץ רקיע מפריד בין זה לזה, ולכן כל הארצות מפורשים בשמותם, וביניהן גן עדן וגיהנם, ויש ביניהן בריות משונות אלו מאלו, כדוגמא שלמעלה מהן בשתי פנים, ומהן בארבע ומהן באחת, ומראה של אלה אינו כאלה.

(יט) ויאמר אלהים יהי מאורות וכו' (בראשית א יד) מארת חסר דאתברי אסכרה לרביי דבתר דאתגניז⁸⁸⁷³ נהירו אור קדמאה אתברי קליפה למוחא⁸⁸⁷⁴ והיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה⁸⁸⁷⁵ אחרא כיון דנפקת סלקא ונחתא מטת לגבי אנפי זוטרי⁸⁸⁷⁶ בעאת לאתדבקא בהו ולאצטיירא בגווייהו ולא בעאת לאפרשא מנייהו אפרש לה קב"ה מתמן ונחת לה לתתא⁸⁸⁷⁷ כד ברא אדם בגין לאתקנא האי בהאי עלמא כיון דחמת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם דשפירו דלעילא⁸⁸⁷⁸ וחמאת דיוקנא שלים פרחא מתמן ובעאת כמלקדמין לאתדבקא באנפוי זוטרי אינון נטרי תרעין דלעיל לא שבקו לה תרגום: "ויאמר אלהים יהי מארת וגו'", "מארת" [כתוב] חסר, שנבראה אסכרה לתינוקות. שאחר שנגזו אור של אור הראשון, נבראה קליפה למוח, ואותה הקליפה מתפשטת ומוציאה קליפה אחרת. כיון שיוצאת, עולה ויורדת, מגיעה לגבי פנים קטנות, רוצה להתדבק בהם ולהצטייר בתוכם, ולא רוצה להיפרד מהם. הקדוש ברוך הוא מפריד אותה משם, ומוריד אותה למטה. כשברא אדם כדי לתקן זה בעולם הזה. כיון שראתה את חוה דבוקה בצדו של אדם ביופי של מעלה, וראתה דמות שלימה, פרחא משם, ורצתה להתדבק בפנים קטנות כמו מקודם. ואתם שומרי השערים שלמעלה לא נתנו לה.

(כ) תא חזי כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא וקיים כל עובדא ועובדא על תקוניה כדקא יאות ולית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה כבר נש דלא הוי לקבליה בריה בעלמא דהא כמה דבר נש איהו מתפלג שייפין וכלהו קיימין דרגין על דרגין מתתקנין אלין על אלין וכלהו חד גופא הכי נמי עלמא כל אינון בריין [כלהו] שייפין שייפין וקיימין אלין על אלין וכד [מתתקנין] [מתתקנין] כלהו הא (חד) גופא ממש⁸⁸⁷⁹ וכלא כגוונא דאורייתא דהא אורייתא כלא שייפין ופרקין וקיימין אלין על אלין וכד מתתקנין כלהו אתעבידו חד גופא.

תרגום: בא וראה, כל מי שעוסק בתורה, מקיים העולם ומקיים כל מעשה ומעשה על תיקונו כראוי, ואין לך כל אבר ואבר באדם שאין כנגדו בריה בעולם. שהרי כמו שאדם נחלק לאיברים, וכולם עומדים דגות על דגות מתוקנים אלו על אלו וכולם גוף אחד, כך גם העולם, כל אותם בריות כולם אברים אברים ועומדים אלו על אלו. וכאשר כולם מתוקנים, הנה גוף (אחד) ממש. והכל כדוגמת התורה. שהרי כל התורה אברים ופרקים ועומדים אלו על אלו. וכשכולם נתקנים, נעשים גוף אחד.

(כא) (עיינ תו"ח דף עב ע"ב ודף קמט ודף קנא סוע"ב) נ"ב, נמצא כפי זה*, כי היושר של ז"א נמשך ונתפשט ובקע 'י עיגוליו מצד מטה, וגם בקע עובי י' עיגולי אימא, וי' עיגולי אבא, ועמדו רגליו ע"ג עיגול א"א. וכן נוק' בקעה כל עובי העיגולים הנז' מצד מטה, וגם עיגוליה, ועמדו רגליה ע"ג עיגולי א"א. א"כ איך יצדק מ"ש לעיל, כי עיגולי אבא נתעגלו סביב היושר דא"א בין המקיף ליושר, והלא לא היה מקום פנוי שם, כי כבר ירד היושר שלו עם מקיפו ועמד ע"ג עיגוליו עצמם. גדולו מזו מ"ש, כי עיגולי הנוק' נתעגלו סביב היושר דז"א בין המקיף ליושר, והלא היושר דז"א ירד מקיפו ויצא מחוץ לעיגוליו ובקע עיגולי או"א ועמד ע"ג עיגול א"א. וכן מ"ש שעיגולי הבריאה נתעגלו בין המקיף ליושר דנוק'. הנה גם היא כבר ירד היושר שלה עם מקיפו ויצא מחוץ לעיגוליו, ובקע עיגולי ז"א ועיגולי או"א ועמד ע"ג עיגולי א"א, וצ"ע. ועוד צ"ע, שכפ"ז שכל רגלי פרצוף האצילות עמדו ע"ג עיגולי א"א והוא קרקע האצילות, א"כ נמצא שנשארו ג' עולמות ב"ע, הם ועיגוליהם למעלה מסיום הרגלים הנז' בנקודה האמצעית דאצילות, ואפי' העולם החומרי הזה שם היה. ויהיה חציה העיגולים של כל העולמות עם כל התפשטות הרגלים הנז' תחת העולם הזה החומרי, ואיך אפשר זה, והלא בסמוך כתב כי רגלי ע"י נתפשטו למטה בגבול עולם הבריאה, ואם כפ"ז הנז' הרי הבריאה מסתיימת למעלה מסיום הרגלים הנז'. וגם במיתת המלכים היו שבירי הכלים נופלים ויורדים אל הבריאה, משמע שכתר דבריאה מתחיל מתחת סיום כל עולם האצילות, וכן בהרבה מקומות אין מספר נראה שד' עולמות אבי"ע הם כד' תפוחים זו ע"ג זו* *. ובפרט מ"ש בשער אבי"ע פ"ב ז"ל: להבין הדבר אמשול לך משל, והוא כי ד' עולמות אלו הם כדמיון ד' בתים זו למעלה מזו. והנה קרקע הבית הראשון שהוא האצילות הוא עצמו גג של הבריאה, כי בני העליה העליונה שהם זו"ן וכל פרצופי האצילות, רגליהם דרוכים ע"ג קרקע שלהם שהוא גג בית הבריאה עת"ל. הרי מפורש בהדיא באר היטב איך אבי"ע שהם זה ע"ג זה ואינם

⁸⁸⁷³ פ' בהתגלות החסדים הראשונים שהיה אורם גדול בשביל כך לא נגלית, ואחר שנגזו החסדים הראשונים נתמעט האור, ונתגלית הקלי' (מ"מ).

⁸⁸⁷⁴ ז"א דקליפה (רח"ו).

⁸⁸⁷⁵ נוקבא דקליפה (רח"ו).

⁸⁸⁷⁶ הם סוד המלאכים הנקבות הנק' כרובים אנפי זוטא כי הכרובים נק' אנפי זוטא דלית להו דיקנא כמו הנערים והם נקבות דומים לנערים בלתי זקן ולהיותם נקבות ולכן רצתה ללית הרשעה להדבק בהם כמו שעשתה לחוה ואז דחתה ה' ית' מהם (רח"ו). נ"ה, ומ"ש מטת לגבי אנפי זוטרי שהם נ"ה כי רצתה ליינק מהם ולהתדבק בהם, לפי שהם לבר מגופא (מ"מ).

⁸⁸⁷⁷ פ' היא חוה ראשונה שהביא הקב"ה לאדה"ר והיא מסיגי פרצוף לאה ולכן שלטו בה הקליפות, אבל חוה השנית היא מפרצוף רחל שהיא דבוקה עם ז"א אב"א, ולכן גם חוה זו הות מתדבקא בסטרי דאדם, ולפי שרחל היא במקום גילוי החסדים לכן לא שלטו הקלי' בחוה זו השנית (מ"מ).

⁸⁸⁷⁸ בת"ו ומלכות (רח"ו).

⁸⁸⁷⁹ עיי' שער כח פרק א' שכל הנבראים וכל הבריות הם בציור דמות פרצוף אדם.

מאיר העין ח"א

מלבישים זה את זה. ואין לומר כי גם ישרי ב"ע נתפשטו וירדו ובקעו עיגוליהם וגם העיגולים הנ"ל עד"ז הזו"ן, והלביש היושר דבריאה ליושר דנוק, וגם יושר דיצירה לדבריאה, ודעשיה לדיצירה, וע"ס וקצה היושר דבריאה המלבישה מתחת רגלי היושר דנוק, עליו נאמר שהבריאה הוא תחת האצילות, וכן שאר העולמות. זה אינו, שהרי המלכות דאצילות היא למעלה מכתר דבריאה כנודע. ועוד שהנה עינינו הרואות איך עיגולי העשיה שהם הרקיעים שעלינו, מקיפים וסובבים עלינו אשר אינו מבחי" סוף היושר שלה. ואי אתמר לא אתמר אלא בבחי" פרטי, ה' פרצופי העולמות ולא בבחי" כללותו, כי לא מצינו שום בחי' יושר של עולם יוצא לעולם שלמטה ממנו. בכאן השיטה חתוכה עד תיבת ה' יאיר עינינו בתורתו (עיין דב"ש דכ"ט ע"ד ד"ה שם) (השמש).
* ע"י שער הקדמות דף י ע"א - לש"ו. * ככר הקשה זה מהרח"ו עצמו במבו"ש ש"ב ח"א פ"ג בדף ג ע"ד שורה כ"ד (דפוס קראקא) וע"י בדרושי אבי"ע פ"ג במ"ש שם וכל זה הוא בזמן שבי"ע אינן עולין ומלבישים לאצילות אבל וכו' - לש"ו.

(כב) ע"י שעה"ק לז ע"א: דע כי כמו שיש לאה ורחל למטה כך יש בינה ותבונה למעלה, אבל יש הפרש בהם והוא כי למעלה א"א אחדא נפקין וא"כ מוכרח הוא שחכמ' ובינה העליונים יהיו שוים בקומתם מלמעלה למטה, ואמנם התבונ' היא יוצאת ממקום החזה של הבינה ומתפשט עד שיעור סיום רגלי הבינה ע"ד שנתבאר ברחל כי גם היא יוצאה מן החזה דז"א ומתפשטת עד שיעור סיום רגליו, משא"כ בלאה ורחל כי הנה לאה וז"א אינם שוים בקומתם, אמנם לאה קצרה מאד ושעור התפשטות קומתה הוא עד מקום החזה של ז"א בלבד ושם מסתיימי רגליה ואינה כמו בינה העליונ' שע"י קומת' מתפשט' בכל אורך קומ' אבא עד סיום רגליו, ובסו' סיו' רגלי לאה מתחיל ראש רחל ממקו' החזה של ז"א ומתפשט' עד סיום רגלי ז"א, ונמצא כי בערך רחל עם ז"א היא התבונה עם הבינה. והנה ז"א יש בו הוי"ה אחת כוללת כל שעור קומתו, והנה ב' אותיותיה י"ה הוא בראשו בחו"ב שבו ואות וא"ו היא בגופו של הת"ת שבו, הרי כי ז"א כולל שלש' אותיות יה"ו, ומסיום קצה אות וא"ו של יה"ו שהוא בסיום הת"ת שלו שם יוצאת רחל שהיא הה' אחרונה של ההוי"ה כנז"ל ועומדת בנה"י דז"א שהם סוד קצה הוא"ו הנז', ועד"ז למעלה יש הוי"ה אחת בינה בכללות' במילוי ס"ג כנז"ל, וג' אותיותיה הראשונות יה"ו הם כללות הבינה בסוד חו"ב תפארת שבה ואות ה' האחרונה היא בחי' התבונה שעומדת בסיום אות ו' של הבינה כנגד הנה"י שבה, באופן שהתבונ' היא בחי' ה' אחרונ' של הבינה כדרך שרחל היא ה' אחרונה של ז"א. ונמצא כי הוי"ה אחת דס"ג כוללת את הבי' ואת התבו' כי ג' אותיות יו"ד ה"א וא"ו הם בכיני' וה"י האחרונה בתבו'.

(כג) **מאחר** ובפיסקא הבאה היו תיקונים רבים משעה"ק הבאתי להלן את לשון שעה"ק במלואו: ועתה נבאר בחי' התפשטות התבונה הזו ששרשה מן האזן ולמטה בחוטם שהוא ז"א כנזכר לעיל. הנה נתבאר שכל קומת התבונ' אינה רק בחי' ה' אחרונה דהוי"ה דס"ג הכולל. והנה ה"י שיעורה ג' ההי"ן שהם בגי' ט"ו כמספר ה"י במלואה באופן ששעור קומ' התבונ' ג' ההי"ן, ה' אחת בכתר חו"ב שלה, וה' ב' בחג"ת שלה, וה' שלישית בנה"י שלה. ואמנם נודע כי אין התבונה כולה מתלבשת תוך ז"א רק הנה"י שבה שהם ה' שלישית שבה ונשארו ב' ההי"ן הראשונות שבה בלי התלבשות ומתחברות עם הוי"ה דס"ג השלימה הכוללת בינה ותבונה כנו'. ונמצא כי אות ו' שיש במילוי ה"י אחרונה דס"ג נתחלק' לב' ההי"ן, והה' ראשונ' מהם נשארה בבחי' מלוי למעלה לאות ה' אחרונה דס"ג הכולל כזה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה והה' הב' נתלבשה בז"א. ואמנם זו ההה' שנתלבשה תוך ז"א שהיא בחי' החוטם כנו' נחלקת לג' קוים כזה שהם סוד נ"ה יסוד שלה שנתלבשו בז"א. גם זהו סוד של אות ה' אשר עומד' בנוקבא דפרדשאק ר"ל נקב החוטם כנו' בסדפרא דצניעותא ובאדרת האזינו, כי היא הה' שירדה מן התבונה שבאזן אל הז"א שבחוטם. ואמנם ענין זו הה' שירדה אל החוטם עניינה הוא כי היא מתפשטת ומתלבשת בו' קצוות של ז"א שהם כתר חבד' וחו"ג, וצירוף הה' היא דו כזה ה', הרי שהיא בגימטריא ו', ואם נחשוב ו' יהיו עולים בגימטריא ס'. ונודע עוד כי היסוד של התבונה מתפשט עד החזה של הת"ת דז"א שהוא שיעור שליש העליון של הת"ת, וכבר אמרנו כי כל ספי' היא ו', נמצא כי השליש שלוקחת מת"ת דז"א הוא ג' ועם הס' הנז' יעלה הכל ס"ג בגי'. והרי נתבאר איך זו הה' אחרונה של התבונ' אשר נתפשטה ונתלבשה תוך ז"א היא בחי' הוי"ת ס"ג ג"כ. ובזה יהיה בידך כלל א' כי בבחי' הרוחניות, העליון בכל מקום שהוא אעפ"י שתמצא חלק ממנו עולה או יורד ממקומו, נשארו שלימות בחינתו במקומו בלי חסרון, ומה שהוא למעלה הוא שלם בבחינתו, ומה שיורד למטה גם הוא שלם בבחינתו. ולכן תמצא בענין התבונה הזו איך אפי' בה' אחרונה שירד' ממנה ונתלבש' תוך ז"א גם שם היתה שלימה בבחי' הוי"ה דס"ג כמו שנתבאר'. ובזה יתבאר לך סיבת היות ז"א הוי"ה דמ"ה אלפי' ויש בה ג' אלפי' להורו' כי כל א' הוא אה"ה כנו' בס' התיקוני' תי' ע', והנה ג' אלפי' הם ג' שמות אה"ה שסודם בתבונה והם עולים בגי' ס"ג, להורות אל הנז' כי בבחי' זו של התבונה שנתלבש בסוד מילוי תוך ההוי"ה של ז"א יש בה הכללו' ס"ג שלם.

גם צריך שתדע כי זו הה' שירדה מן התבונה ונתלבשה תוך ז"א כנו' הנה ציורה ד"ו. והענין הוא כי הנה התבונה נתפשטה תוך ו' ספי' ראשו' ושליש ת"ת של ז"א שהוא מן הכתר שבו עד החז' שלו, וזהו סוד ו' שבציור ד"ו הנז' כנגד הו' ספירו' שבז"א. ונודע כי בסיום רגל אות הוא"ו יש נקודה קטנה עקומה קצת הנז' בפ' בלק בס' הזוהר בדף כ"ד ע"ב בשם פסיע' לבר בפסוק אשרונו ולא עתה כמבואר אצלינו שם, ואותה הפסיעה היא כנגד שליש עליון דת"ת דז"א. הרי כי אות ו' שבציור ד"ו רומזת לבחי' התפשטו' ההתבונה בז"א בו' ספי' ושליש שבו ונעשת בסוד ס"ג כנודע וכנו'. ואמנם אות ד' שבציור ד"ו רומזת אל בחינת לאה הנקרא' ד' קשר תפילין של ראש העומדת באחו' ז"א כנגד ו' ספי' ושליש הנזכרים שהוא החזה, ומשם ולמטה עומדת רחל כנודע. הרי כי אות ה' האחרונ' שבכל פרצוף התבונה היא המתלבשת בז"א, וצירוף ד"ו, ורומזת ענין התפשטותה תוך ז"א עד החזה שבו ואיך ממנה יצאה בחי' לאה שבאחור' המקום ההוא ממש כנודע.

מאיר העין ח"א

ונחזור לבאר עתה מה שנשאר מן התבונה למעלה שלא נתלכשה תוך ז"א. הנה נתבאר כי התבונה הכוללת היא הוי"ה כללית דס"ג, וכשתסיר וכשתחלק אות י' העשירית שבה של מלוי הי' אחרונה לב' יהיו ב' ההי"ן, והה' הב' היא נתלכשה לבדה ונשארה התבונה למעלה בבחי' הוי"ה אחת במלוי כזה כמנין יו"ד ה"י וא"ו ה"ה, והנ' היא עול' בגי' נ"ח כמנין אד"ן.

(כד) כאן מובא כל הפיסקא הבאה כפי שתוקן על פי השעה"ק, נשארו עתה פנימיות וא"ו זו מגולה, והנה אעפ"י שמן אות ו' ולמעלה נקרא הכל בינה כנ"ל, עכ"ז כיון דחיצונית וא"ו ירדה להתלבש בב' ההי"ן שהם של תבונה, ולסיבה זו נשארו פנימיות אותיות וא"ו מגולים, לכן עדיין כ"ז נקרא בסוד תבונה, ואז נעשה פנימיות של וא"ו זו חיצונית אל ב' חלקי אותיות י' אשר במלוי ה"י ראשונה שהיא מבחי' בינה, כיצד הנה ג' מ"ג אלו של הו"א"ו נעשו חיצונית אל פנימיות ב' חלקי י' הנזכר כי כל כך הוא שיעור ג' התחתונים כמו' ב' עליונים, ושאר הי' של הו"א"ו התחתונים נעשים חיצונית לחיצונית ב' חלקי י' זו הנזכר, הרי הם י"ב ועם המ"ו ראשונים נעשה נ"ח, וכ"ז הוא מכלל התבונה כנ"ל, כי כל הורדת חיצונית וא"ו היא לצורך ההי"ן של תבונה, לכן גם פנימיות וא"ו הנעשה חיצונית אל ב' חלקים גם הם יקראו תבונה. הרי מבואר איך כללות זה הוא נ"ח במספר אד"ן ועם ה' תתאה שנתלכשה בחוטמא הרי ס"ג בתבונה לבדה.

(כה) מכאן עד סוף הפיסקה אין בשעה"ק, ובמקומו איתא "היו"ד אחרונה של מלוי הה"י שירדו למטה תוך פנימיות ג' חלקים עליונים של אותיות וא"ו, ונעשו ה' עילאה למעלה מן הנ"ח כנו", הנה ישאר למעלה בבינה לג' חלקים כנו". גם דע כי כמו שנתבאר שיש הוי"ה דס"ג אחת הכוללת את בינה ותבונה, וגם יש הוי"ה דס"ג אחרת פרטיית בתבונה לבדה לפי שבה נתפשט כל מציאות בינה אח"כ כנו". והנה כמו כן צריך שגם בתבונה יהיו בה כל המאה ברכאן הנו"ל שאמרנו שיש בבינה, הוא באופן זה כי הנה נתבאר איך בתבונה יש נ"ח חלקים כמנין אד"ן. ועוד יש ה' תתאה המתפשטת בחוטמא שהוא ז"א והיא נעשית בחי' מ"ב כמו שנבאר, והנה תחבר מ"ב ונ"ח הרי ק' בתבונה לבדה".

(כו) עי' תיקו"ז ז ע"ב: צורת דיוקנא דכלילא מכמה נהורין חד וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר (יחזקאל א כו) דמות כסא דא אבן ספיר דמתכסא ואיהו לעילא כגוונא דא ו תחת רגליו כמעשה לבנת הספיר (שמות כד י) כגוונא דא ו כלא א' נקודה דא הוא כגון חל"ם לעילא כתר עליון⁸⁸⁸⁰ דרכיב על י"ה דאינון חכמה ובינה כחשבון חל"ם ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר חר"ק ודא מלכות והארץ הדום רגלי (ישעיה סו א) איהי תחות ו"ה דאיהו חשבון חר"ק והכי סליק א' יהו"ה יו"י⁸⁸⁸¹:

תרגום: צורת הדמות שכלולה מכמה אורות, אחד, "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר", שמתכסה, זו אבן ספיר, דמות כסא, והוא למעלה כדוגמא זה ו. "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", כדוגמא זה ו, והכל א'. נקודה זו היא כמו חול"ם למעלה, כתר עליון, שרוכב על י"ה, שהם חכמה ובינה, כחשבון חל"ם. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, חירק, וזו מלכות, "והארץ הדום רגלי", היא תחת ו"ה, שהיא חשבון חר"ק, וכך עולה א', יהו"ה, יו"י.

בהגרא"א: צורת דיוקן⁸⁸⁸² דכלילא מכמה נהורין - קאי אדלעיל דקאמר באתגל"י ציורין, וקאמר שראה דיוקן א' שכולל כל ה'ט' מראות, כמ"ש לקמן, שראה מתוך מט"ט, דאיהו כליל כל המראות⁸⁸⁸³: **דא אבן ספיר דמות כסא איהו לעילא כו' - ר"ל**, דאבן הוא ניצוץ, יו"ד, ורקיע הוא ו' כנ"ל⁸⁸⁸⁴, והאבן הוא למעלה מן רקיע, א"כ הוא כזה ו: **ותחת רגליו כו' - אע"ג** דאינו כתוב כאן משום דכבר כתוב בתורה: **איהי תחות ו"ה** - שה' אחרונה שבשם היא נוקבא דו"א, אבל מלכות הפרטי של ע"ס שהיא השכינה היא תחתם, והיא שם אדני⁸⁸⁸⁵, דכתר ומלכות, זה שרש השם, וזה כלול מכל השם:

(כז) עי' תיקו"ז (יז ע"א): ש אית לה תלת ראשין ואינון סגו"ל ואינון תלת נקודין שר"ק (ז' נ"א ו') יש מוחקין) רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בו' קוצא מלגאו חיר"ק קוצא דאת ג' וכלא אתרמיז באת א' נקודה לעילא חל"ם נקודה לתתא חיר"ק באמצעיתא שור"ק כגוונא דא ו ועוד תרין נקודין דאת א' אינון צר"י ואינון שב"א ואינון בדיוקנא אחרא א' כגון י' לעילא ו' באמצעיתא ד' לתתא⁸⁸⁸⁶ א' איהו קוצא לעילא קוצא לתתא קוצא באמצעיתא ואיהו סגו"ל ואיהו שור"ק תלת נקודין כלא איהו א':

תרגום: ש' יש לה שלשה ראשים, והם סגו"ל, והם שלש נקודות שר"ק (ז' נ"א ו'), הראש שלה חל"ם חיר"ק שור"ק בו', קוץ מבפנים, חיר"ק קוץ של אות ג'. והכל נרמז באות א', נקודה למעלה חל"ם, נקודה למטה חיר"ק, באמצע שור"ק, כדוגמא זה ו, ועוד שתי נקודות של אות א', הם ציר"י והם שב"א, והם בדמות אחרת, א, כמו י' למעלה ו' באמצע ד' למטה. א היא קוץ למעלה, קוץ למטה, קוץ באמצע, והוא סגו"ל והוא שור"ק שלש נקודות, הכל הוא א.

ואינון תלת כו' - ר"ל, שהוא ג"כ ג' נקודות כמו סגול מרומז בש', והשב"א ג"כ מרומז בצ' וע', ועכשיו מפרש שאר נקודות כסדר: **ו' רישא כו' - ר"ל**, ו' בחולם הוא ז', ו' בשורק גדול הוא ו' בעצמו, ו' בחירק הוא ג', וכאן סיום כל הנקודות: **באת א' כו' - ר"ל**, בה כלולין כל הנקודות, קמץ אמר לעיל, וכן פתח הוא הרקיע, ועכשיו מפרש שאר הנקודות:

⁸⁸⁸⁰ עי' ביאורים ח"ב קד ע"ג ז"ל: עי' רע"מ פנחס (רמ"ז ע"ב), הרי שאמר ג"כ כתר עליון ולא אמר כתר סתם, והוא משום כי הכתר דהנקודות הרי הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, כי החולם הוא רק בהת"ת דהנקודות, אלא שעכ"ז יש בו מעלה גם על נקודת הקמץ משום שנשמט פנימיות שבו הוא מלמעלה ולמעלה, שהוא מהכתר עלאה שעל כל הנקודות כולם, והיינו מהת"ת דא"ק וכנו", ע"כ. הרי למדנו מדברי הלש"ו שהאמור בתקונים לענין היות החולם בבחינת כתר עליון הוא דווקא בבחינת נשמת הפנימיות שבו.

⁸⁸⁸¹ עי' עוד י"ז ע"א וכן בתיקון ה' (דף כא ע"א) ובתיקון י' (דף כה ע"ב) (ביאורים ח"א עד ע"א).

⁸⁸⁸² נדצ"ל דיוקנא כמ"ש בתיקו"ז. { } או דיוקן כמ"ש בגר"א.

⁸⁸⁸³ עי' לעיל הערה. **Error: Bookmark not defined.** ועי' דברי רבינו בתו"ח ה ע"ב ד"ה דאתמר.

⁸⁸⁸⁴ ה ע"ב ד"ה וקבען ברקיע.

⁸⁸⁸⁵ עי' דברי רבינו בסד"צ כו ע"ג ד"ה חיה טבא.

⁸⁸⁸⁶ X

מאיר העין ח"א

ואינון בדיוקנא אחרא - ר"ל, שעד כאן פי' שהיודין שעליו הן נקודות, ועכשיו מפרש שהן ג"כ אותיות, והקוצין שעליהן הן נקודות: ד' לתתא א' - ר"ל, שכל הג' אותיות הן א': וכל אורא א' 8887 - ר"ל, כל הנקודות וכן האותיות הנ"ל שמרמזין על הנקודות, כלילין בא', ואותיות אחרות הן כסויין לאלו האותיות כמ"ש ואתוון אחרנין כו', נמצא כל האותיות ונקודות כלילין בא' שהוא כסא. נמצא כולן מצויירין בכסא, וז"ש וכלא {יז ע"ב} איהו כו', ומפרש היאך מרוקמין בכסא:

ועי' עוד שם קלג ע"א: אמר ליה אבא מאי אורי' הו"י אמר ליה צרי האי כד אסתלק א' מן אהי"ה עם י"ו מן יהו"ה אסתעבד אורי' אמר ליה אי הכי האי א' דתמן ו"י לעילא מן א' מן אהי"ה איהי ומכל שמהן אמר ליה צרי אית א' דאיהי בדיוקנא דא יו"ד י' לעילא ו' בלמנע ד' לתתא 8888 ודא א' מן אהי"ה א' מן אדני"י אכל האי א' סופה כתחלתה ותחלתה כסופה ובה אמר עלת העלות אני ראשון ואני אחרון (וישעיה מד ו) ובתא ו' דלמנעיתא ומבלעדי אין אלהים (סס)

תלגוס: אמר לו אבא מה זה אורי' הו"י. אמר לו, בני, זהו כשהסתלק א' מן אהי"ה עם י"ו מן יהו"ה, נעשה אורי'. אמר לו אם כך, הא' הזו ששם ו"י, למעלה מן א' מן אהי"ה היא ומכל השמות. אמר לו בני יש א' שהיא בדמות זה, יו"ד, י' למעלה ו' באמצע ד' למטה, וזו א' מן אהי"ה, א' מן אדני"י @@@@ אבל הא' הזו סופה כתחלתה ותחלתה כסופה ובה אמר עלת העלות אני ראשון ואני אחרון ובאות ו' של האמצע ומבלעדי אין אלהים

בהגרא א"ל ברי כד כו' עם י"ו אסתעבד אוי כו' מן א' מן אהי"ה איהי ומכל שמהן - כצ"ל~ ור"ל דו"י אמר כד נשאר מן האלף דאסתלק יו"ד העליון וכד אסתלק גם האלף של אהי' לשם כו' וא"ל א"כ ע"כ האלף הנ"ל הוא למעלה מן א' של אהי"ה ומכ"ש מכל שמהן והשיב לו ודאי שכן הוא דאלף מן אהי"ה ומן אדני הוא יו"ד שכולל ג' דרגין י' בגר' ו' בז"א דשם ד' בנוק' דשם והוא ד' דל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א) מלכות נוק' אבל באלף הזה לית נוק' דכולא שוה שם וז"ש סופה כתחלתה דשניהם יודיין:

(כח) עי' זהר ח"ב צד ע"ב: תא חזי בר נש כד אתיליד יהבין ליה רוחא [נ"א נפשא] מסטרא דבעירא 8889 מסטרא דדכיו מסטרא דאלין דאתקרון [אופנים] ואופני הקודש וזכה יתיר 8890 יהבין ליה רוחא מסטרא [דחיוון דאינון חיות הקודש זכה] ודחיות זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא ותלת אלין 8891 אינון אמה עבד ושפחה 8892 דברתא דמלכא: זכה יתיר יהבין ליה [נפשא] [נשמתא] בארחה אצילות (א) מסטרא (דארחה אצילות) דבת יחידה 8893 ואתקריאת איהי בת מלך זכה יתיר יהבין ליה ארוחא דאצילותו (אצילות) מסטרא דעמודא דאמצעייתא ואקרי בן לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (בראשית יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים מאי חיים אלא אינון י"ה דעלייהו אתמר (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה ואשתלים [ביה] (ב) יהו"ה:

זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו דאתוון 8894 יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהי אדם בארחה אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא דמאריה ועליה אתמר (בראשית א כח) ורדו בדגת הים וגו' והאי איהו שולטנותיהו בכל רקיעין ובכל אופנים ושרפים וחיוון ובכל חיילין ותוקפין ד[ל]עילא ותתא ובגין דא כד בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים (שמות כא ז):

תרגום: בא וראה, כשנולד איש, נותנים לו נפש מצד הבהמה, מצד של טהור, מצד אלה שנקראים אופני הקודש. זכה יותר נותנים לו רוח מצד של חיות הקודש, זכה יותר נותנים לו נשמה מצד של הכסא, ושלושת אלו הם אמה עבד ושפחה של בת המלך.

[אם] זכה יותר, נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד של בת יחידה, ונקראת בת מלך. זכה יותר, נותנים לו רוח של אצילות, מצד העמוד האמצעי, ונקרא בן לקודש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם". זכה יותר, נותנים לו נשמה מצד של אבא ואמא, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", מהו חיים, אלא אותם י"ה, שעליהם נאמר "כל הנשמה תהלל יה", ונשלמה בה יהו"ה.

8887 נדצ"ל כלא איהו א'.

8888 עי' לעיל יז ע"א, והוא צורת א'.

8889 דבעיראן (שער מאמרי רשב"י). נעשה תחילת יצירתו ג"כ בבחי' הנה"י שהוא סוד בהמה (כללים ח"א לא ע"א).

8890 צריך שתדע כי אין זה אלא בנשמה חדשה שעדין לא נתגלגלה כלל, ולכן היא הולכת ונוספת בסדר המדרגות, נפש ואח"כ רוח ואח"כ נשמה. ואינו תלוי בענין השנים רק בזכיות בלבד. אמנם מי שהוא מגולגל מבחינת נפש, אינו יכול ליקח עוד כל מיני חלק הרוח, וכשימות אחר שישלים הנפש יחזור ויתגלגל לתקן הרוח. וכן הענין בנשמה ובדרוש הגלגולים הארכנו בזה וע"ש (שער מאמרי רשב"י ועי' זהר הרקיע). עי' ח"ג רכז סע"ב. אפשר לזכות עד יחידה דאצילות, והוא ע"י זכות ומעשים טובים, וכמ"ש בספר הגלגולים (פרק ח) (דע"ה ח"ב קמה ע"א).

8891 פי' בריאה יצירה עשייה, כי אמה היינו אמא דמקנא בכורסייא, והיינו בינה דמלכות, שנטרדה. ועבד היינו ו'ק דמטטרין ביצירה, שנטרד. ושפחה היינו סנדלפון דעשיה שנטרדה מלכות דמלכות בעשיה (זהר הרקיע).

8892 עי' שכל העולמות ב"ע נמשך מציאותם רק דרך מחיצות ומסכים מהאור שלמעלה הנה הם במדרגה אחרת לגמרי ואינם נקראים מעתה בשם בנים אלא רק בשם עבדים (כללים ח"ב צד ע"ד).

8893 עי' בהגרא בתק"ז מו ע"א: ואמר דבת יחידה כמ"ש (ש"ה ש ו ח) ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי אחת היא לאמה כו', ומסטרה נק' הנשמה יחידה, והוא דרגא דמשה, שלא זכה שום אדם אליה. והענין שאף שגרו' היא דרגא דב"ע כידוע, וכמ"ש בפ' משפטים שם, כ"ז הוא לפי סדר הבריאה. אבל אחר החטא, ירדו ממדרגתם.

8894 המילוי הוא יותר בשלימות (דע"ה ח"ב ד ע"ב), ע' מבו"ש (שע"ב ח"ב פ"ט דף י' רע"ד מדפו"ח ובהגהת מהר"צ שם) כי הגם שהאמת הוא שהו"ה פשוט הוא העיקר, וכמ"ש ג"כ בשער לאה ורחל (ריש פרק ב) וכן הוא באר"א (פרק ה ופרק ז) כי הו"ה פשוט הוא בכתו והמילואים הם בחו"ב, והרי הוה הפשוט יותר גבוה, אך היא הנותנת כי הרי נודע הוא שכל מה שהוא יותר גבוה הוא יותר בהעלם ואינו מתגלה למטה. והרי נמצא שעיקר התועלת להתחוננים הוא מהמילוי דוקא, כי משום שהוא יותר תחתון הוא מתגלה ומאיר למטה (ביאורים ח"ב ע"ד ג) בהיות שניהם יחד השם והמילוי (והוא הבחי' ג), אז השם בעצמו בפשוטו הוא יותר חשוב ומעולה מן מלוי שבו, כי הרי הוא לעולם עיקרו ושורשו, ומאחר שהם מאירים יחד, ר"ל שהוא עצמו מאיר במילואו, הרי הוה המילוי טפל אליו שהוא רק תולדתו (ביאורים ח"ב ע"ד).

מאיר העין ח"א

זכה יותר, נותנים לו יהו"ה בשלמות, האותיות יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא אדם בדרך אצילות למעלה, ונקרא בדמות רבונו, ועליו נאמר "ורדו כדגת הים וגו'", וזהו שלטונו בכל הרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות ובכל החיילות והכחות שלמעלה ולמטה. ולכן כשאדם זוכה בנפש מצד של בת יחידה, נאמר בו "לא תצא תצא העבדים".

(כט) עי' זהר ח"ג רכב ע"א: [ק]אמר רעיא מהימנא⁸⁸⁹⁵ ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעין דכד אתי ליליא⁸⁸⁹⁶ תרעין דגיהנם אתפתחו דאיהי מרה ועשנין דילה דמתפשטין וסלקין⁸⁸⁹⁷ עד מוחא וכמה חיילין דיצר הרע מתפשטין בכל אברין דגופא ותרעין [דג"ע דאיהו עיינין דלבא] ודאיהו ליבא דג"ע [דגופא דאיהו ג"ע] מסתמין ולא מתפתחין⁸⁸⁹⁸ דכל נהורין דעיינין מלבא נפקין:

ותרעין דלבא אינון עיינין⁸⁸⁹⁹ מסתמין בגין דלא מסתכלין באלין מזיקין [דאינון] [דאלין] לילות⁸⁹⁰⁰ ולא שלטין בנהורין דלבא דאינון מלאכים דמתפשטין⁸⁹⁰¹ בכל אברים [כענפין] [באנפין] דאילנא לכל סטרא בההוא זמנא⁸⁹⁰² אינון כלהו נהורין סתימין בלבא ומתכנשין לגביה כיונים אל ארבותיהם כנח ואתתיה וכל מין ומין דעאלו עמיה בתיבה ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא וכמ"ל [במי] טופנא [דגברו עליה ט"ו אמה בגין דחב ב"ה ואסתלק⁸⁹⁰³ י"ה מן גופא⁸⁹⁰⁴ ואשתאר אלם⁸⁹⁰⁵ בלא ראייה ושמיעה וריחא ודבור:

תרגום: אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים, שלא יודעים שכשבא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה, ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח, וכמה חיילות יצר הרע מתפשטים בכל אברי הגוף ושערים שהוא לב גן עדן נסתמים ולא נפתחים, שכל אורות העיניים יוצאים מהלב.

ושערי הלב, אותם עיניים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים, כענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כולם אורות נסתרים בלב ומתכנסים אליו, כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו, וכל מין ומין שנכנסו עמו לתיבה. ומזיקים שמתגברים על כל אברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא ב"ה, והסתלק י"ה מהגוף, ונשאר אל"ם, בלי ראייה ושמיעה וריח ודיבור.

ועיי"ש רכט ע"ב: תקונא שתיאתא⁸⁹⁰⁶ (יחזקאל א כז) ראייתא [כמראה אש הכא ראייה ממש אמר קב"ה מאן דייעול [בחיזון] [בחייה] דא ויהא בצלותיה לביה לעילא לשם יהו"ה ועינוי לתתא בשמא דאדנ"י תיעלון בהיכלא דא כגוונא דמלאכין וגביהן לעילא ויראה להם לתתא לקבל שכיתא דאיהי יראת יהו"ה ובראייה⁸⁹⁰⁷ ושמיעה וריחא ודבור שריא יהו"ה בעשייה⁸⁹⁰⁸ במשמש שמוש הלך שריא אדני ודא ראייה דאור ונר וס"א דאורייתא דאתמר בה (משלי ו כג) ותורה אור⁸⁹⁰⁹:

ריחא דקרבינין דאינון צלותין דבור באורייתא דבור בצלותא ועשייה דמצוה ומוש דילה ומשמש דילה והלון דילה וראייה ושמיעה⁸⁹¹⁰ דלית תמן אורייתא ומצוה⁸⁹¹¹ קב"ה ושכינתיה לא שר(י)יא תמן דקב"ה [שרי⁸⁹¹²] בראייה וכן שכינתיה דאורייתא⁸⁹¹³ ותורה אור שכינתיה ראייה דיליה (במדבר יב ו) יהו"ה⁸⁹¹⁴ במראה אליי אתודע (קב"ה⁸⁹¹⁵ במראה אליי אתודע שכינתיה):

⁸⁸⁹⁵ רוב מאמר זה מפורש באדם ישר (ע"ח טנת"א ה), והענין בקיצור שהגוף נעשה מ"ב אותיות וכו', 'ספירות מצד נפש, ואחר כך באים לו 'ספירות מסוד רוח והם חיות הלב שסודו מ"ב אותיות, ו' ספירות של הנפש הרי ל"ב. ובעת השינה הרוח עולה למעלה, והנפש אז מסתתרת בתוך הלב מפחד המזיקים. זהו תוכן הענין הכתוב שם. ונל"ד שכן ב"א א שלא נשאר בו כי אם אותו קיסטא דחיותא ה"ס הנפש וכו' (רמ"ז). בהקדמת תיקונים שלפנינו (דף ט ע"א) וכו', [קורא] להאותיות בשם מלאכים משום שהם למטה במדרגה מהנקודות, והנקודות מתגלים בהם, ומשתמשים על ידיהם. כן קורא הרע"מ הנז' להנהורין דלבא המתפשטין בכל אברים, והם הכחות דנפש המתפשטים מן הלב לחייות כל הגוף בשם מלאכים (ביאורים ח"א עב ע"א).

⁸⁸⁹⁶ אבל בתפלת ערבית שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמזיקין הוא בלילה, כנ"ז בר"מ (פ' פנחס) בלילה אסתתמו תרעי ג"ע ואתפתחו תרעי גהינם דאיהו מרה כו', כנודע שהדינין וגבורות של הלילה הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמיתית אינה אלא בלילה כנודע (שעה"כ ק"ש ג).

⁸⁸⁹⁷ סלקין (דפ"ו).

⁸⁸⁹⁸ נוקביה ד"א צריכה שתהיה תמיד בסוד בתולה לפי שהיא עומדת למטה בבחינת העשיה אשר שם הקליפו' וצריכ' להיותה סתומה וסגורה בסוד בתולה ובפרט בלילה שאז הוא שליטת החיצונים ובפרט בימי הגלות והחרבן כי אז תרעין דילה סתימן בתולה ואיש לא ידעה (שער מאמרי רשב"י מד ע"א).

⁸⁸⁹⁹ גן עדן הוא יסוד א"י שהוא גן ליסוד אבא שהוא עדן. והנה בלילה מסתלקים כל מוחין דזעיר אפילו הרשימו שלהם כנזכר בדרוש התפילין (שעה"כ תפילין ה), וידוע שעיקר פתיחת יסוד א"י הוא בחזה דזעיר בלב שלו, שה"ס מה שכתבתי ריש פרשת לך לך, כי אם תסלק מע"ב ד' יודין שהוא עיקריותו ישאר ל"ב, וכן י"א"י מס"ג, וכן י"א"א מן מ"ה, והנה בין היודין ובין האלפין רמוזים בעינים כנזכר בברכת המפיל חבלי שינה על עיני, שה"ס היודין, ועפעפי סוד האלפין, ואם כן שפיר קארי לגן עדן עיינין דלבא (רמ"ז). ול"ז [מש"כ ברמ"ז] מחמת התגברות החיצונים שמתגברין אז, והוא כגוונא דתבת נח שנסתם מחמת מי המבול, וכן נסתם עי"ז ג"כ כל כחות הנפש בהלב וכמו שמפרש והולך (ביאורים ח"א עב ע"א).

⁸⁹⁰⁰ לילית (דפ"ו).

⁸⁹⁰¹ מתפשטין בכל אברין דגופא, ותרעין דלבא דאיהו ג"ע מסתמין ולא כו', בגין דלא יסתכלון בהון אלין מזיקין דשלטין בלילא, ונהורין דלבא דאינון מלאכים

דמתפשטין בכל אברים כענפין דאילנא כו', בההוא זמנא (יהל אור).

⁸⁹⁰² ו"ל דגם נהורין כלהו מתכנשין בלבא כו' (יהל אור).

⁸⁹⁰³ "דחב ב"ה ואסתלק" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "דאסתלק".

⁸⁹⁰⁴ ו"ל הנשמתא ונשמתא לנשמתא דאסתלקו לגמרי בלילא. ואדם הוא צלם אלהים, והרוח הוא מלא י"ה. והנפש בצלם אלהים ברא אותנו, צלם שני, ה' אותיות דאלהים. ואמר בלא ראייה כו'. דהן ה' כידוע, שהן ה' חושין דכלילין בד', ונהורין דמתפשטין באברים עשרה, דמתכנשין, והן ה', דנעשית אלם מהן (יהל אור).

⁸⁹⁰⁵ בשנינה (יהל אור).

⁸⁹⁰⁶ נבורה. ושיביעא חסד, וזהו בענון כו' (יהל אור).

⁸⁹⁰⁷ בד' תקוני רישא, ע' א' ח' פ' (יהל אור).

⁸⁹⁰⁸ בד' תקוני גופא, ידים וגופא וברית ורגלים כסדר (יהל אור).

⁸⁹⁰⁹ ובשמיעה דאורייתא (נוסף ביהל אור). ר"ל דעל אורייתא נאמר ותורה אור (יהל אור).

⁸⁹¹⁰ נמחק ביהל אור.

⁸⁹¹¹ נמחק ביהל אור.

⁸⁹¹² שריא (דפ"ו).

⁸⁹¹³ [שרי] בראייה וכן שכינתיה דאורייתא נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "אורייתא".

⁸⁹¹⁴ נמחק ביהל אור.

⁸⁹¹⁵ יהי"ה קב"ה (יהל אור).

מאיר העין ח"א

במחשבה מלגו⁸⁹¹⁶ בינה בן יה ישראל עלה במחשבה⁸⁹¹⁷ [הרהור חכמה לחכימא ברמיזא חכמה עלה במחשבה] דאיהו בינה מחשבה והרהור כלא חד חכמה לא אשתמודע אלא בבינה ובינה בלב ובגין דא מחשבה בלב הרהור בלב וכן אורייתא⁸⁹¹⁸ ס"ת מצוה⁸⁹¹⁹ לשמוע וכן בחוטמא ריח נוחח וליהו"ה⁸⁹²⁰ שכינתא (ליהו"ה) איהי קרבן דיליה עולה דיליה וצלותא איהי קרבן וכריח נוחח סליקת לגביה ואתקריבת לגביה (בגלותא) וצלותא⁸⁹²¹ [ותרי⁸⁹²²] (והכי) בדבור (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה ה' שכינתא דבור דיליה⁸⁹²³ כגוונא⁸⁹²⁴ דשכינתא איהי מראה דיליה שמיעה דיליה ריח נוחח דיליה דבור דיליה ברישא :

הכי⁸⁹²⁵ איהו בידין עשיית מצוה דיליה בגופא⁸⁹²⁶ כריעה⁸⁹²⁷ דיליה בצלותא זקיפ' דיליה בצלותא עמידה [דיליה] דאיהי מזליה⁸⁹²⁸ דקיימא [קמיה] (עמיה)⁸⁹²⁹ בכל אתר וכרעת לגביה ואתנפלת לרגלוי בנפילת אפים למשאל מניה רחמים על בנהא איהי ענוה לגביה ואית לה בשת פנים [מיינה] ולא כשפחה בישא לילית חצופה בלא ענוה לית לה בשת פנים אימא דערב רב :

ובגין דא אמר שלמה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה וכרקב בעצמותיו מבישה דשכינתא איהי מטרונתא שפחה דילה לילית לית לה ענוה ולא בשת אנפין מקב"ה והכי בנהא [הכי] ערב רב וקב"ה עתיד לאעבר' לה ולבנהא מעלמא ודמזריס [דחמורים] אינון מבני ט' מדות אסנ"ת משגח"ת [ר"ת אנוסה שנואה נידוי תמורה מורדת שכורה גרושת הלב חצופה תעורבת] ממזרי דרבנן :

וכן שכינה איהו שמוש⁸⁹³⁰ דקב"ה יחוד דיליה בצדיק חי עלמין ואיהי הליכה דיליה (תהלים פה יד) צדק לפניו⁸⁹³¹ יהלך למעבד רעותיה (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת רהיטת לגביה למעבד רעותיה [בראיה בשמיעה⁸⁹³² בריחא בדבור בעשיה בגופא בשמוש בהלון ככל אבר איהי מצוה לשמשא ליה ולמעבד רעותיה] ובנהא⁸⁹³³ הכי אינון בדיוקנהא⁸⁹³⁴ בני ענוה⁸⁹³⁵ בני בשת אנפין כללו כמדות דילה ובגין דא מני קב"ה למשה (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע :

אנשי חיל [מסטרן] (מסדרא) דימינא דאברהם דתמן ראייה דאורייתא (דברים לג ב) מימינו אש דת⁸⁹³⁶ למו יראי אלהים מסטרא דיצחק דתמן שמיעה דאמר חבקוק נביאה (חבקוק ג ב) יי' שמעתי שמעך יראתי אנשי אמת מסטרא ודיעקב דתמן [ד] ריח נוחח וליהו"ה בחוטמא שונאי בצע מסטרא דבור סמכא רביעאה דאדם הראשון דאתחבר באהן תלת חיון אינון אריה שור נשר בראייה שמיעה ריחא אדם בדבור :

תרגום : תקון ששי ראיתי כמראה אש, כאן ראיה ממש. אמר הקדוש ברוך הוא, מי שיכנס במראה זה ויהיה בתפלתו לבו למעלה לשם יהו"ה, ועיניו למטה בשם של אדני, תכניסו כהיכל הזה כדוגמת המלאכים וגביהן למעלה, ויראה להם למטה כנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה. ובראיה ושמיעה וריח ודיבור שורה שם יהו"ה, בעשיה במשמוש שמוש הלון שורה אדני, וזו ראייה של אור ונר (של התורה) שנאמר "ותורה אור".

ריח הקרבנות שהם תפלות, דיבור בתורה דיבור בתפלה ועשיה של מצוה, ושמוש שלה ומשמוש שלה והלון שלה וראיה ושמיעה, שאין שם תורה ומצוה הקדוש ברוך הוא ושכינתו אינה שורה שם, שהקדוש ברוך הוא שורה בראיה, וכן השכינה שהתורה "ותורה אור", והשכינתו היא ראייה שלו, "ה' במראה אלי אתודע" (הקדוש ברוך הוא במראה אליו אתודע שכינתו).

במחשבה מבפנים, בינה בן י"ה, ישראל עלה במחשבה, הרהור חכמה, לחכם ברמוז, חכמה עלה במחשבה שהוא בינה, מחשבה והרהור, הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב, ומשום זה המחשבה בלב, ההרהור בלב. וכן התורה, ספר תורה מצוה לשמוע, וכן בחוטם "ריח נוחח לה". השכינה היא קרבן שלו, עולה שלו, והתפלה היא כמו קרבן, ועולה כריח נוחח אצלו, ומתקרבת אצלו בתפלה, וכן בדיבור "הלא כה דברי כאש נאום יהו"ה", ה' שכינה דיבור

⁸⁹¹⁶ ר"ל הראי' הוא שכינתא, וכן כל הד' חושים, אע"ג דאינון בהוי', מ"מ הכל בשכינה, שהיא גוף להון. והיא גוף החושים, ה' במראה כו'. והתורה עצמה שבראי' ונשמע כו' בכל החושים הוא עד"א, ומחשבה והרהור ח"ב כמו שמפרש והולך, והחכמה ברמוז, לחכימא ברמיזא כו'. וכן בכל הד' חושים, כ"א כולל מד' אלו, וד' פני' לאחת. ואמר וכן אורייתא מצוה לשמוע כו'. ר"ל דכ"ה בשמיעה דאורייתא עצמה כ"ל. והשמיעה בה, דמצוה לשמוע, והוא בה. וכן הריח עצמו, וכמ"ש וכן בחוטמא כו' (יהל אור).

⁸⁹¹⁷ ישראל עלה במחשבה דאיהו בינה הרהור חכמה לחכימא ברמיזא מחשבה והרהור כולא כו'. כ"ל. ור"ל בן י"ה הוא ישראל, עד"א, עלה לבינה, שלכך נק' בינה בן י"ה, שכולל עד"א בן. ברמיזא זהו הרהור, והוא יותר דקות ממחשבה, שהרהור הוא בלא ציור הדבר, ואין מתאוך, מ"מ כל אחר (הלשון מוטעה. ואפשר צ"ל ואין ניכר כ"א לאחור כן במחשבה. דברי דוד), כמו שמפרש והולך חכמה לא אשתמודע כו' (יהל אור).

⁸⁹¹⁸ עכשיו מפרש שמיעה (יהל אור).

⁸⁹¹⁹ בשכינה (יהל אור).

⁸⁹²⁰ ר"ל מ"ש ריח נוחח לה, ה"פ ריח נוחח שהוא שכינה, לקרב לה' עד"א. וזהו קרבן כמו שמפרש והולך (יהל אור).

⁸⁹²¹ בגלותא. צ"ל בצלותא (יהל אור).

⁸⁹²² נמחק ביהל אור.

⁸⁹²³ ר"ל זהו דברי. וזהו כמראה אש הנאמר לעיל, כחיות אש ממללות (יהל אור).

⁸⁹²⁴ נמחק ביהל אור.

⁸⁹²⁵ עכשיו מפרש ב' תקונין דגופא (יהל אור).

⁸⁹²⁶ זהו משוש (יהל אור).

⁸⁹²⁷ כריעה (דפ"ו).

⁸⁹²⁸ דאיהי מזליה (מוסגר בדפ"ק).

⁸⁹²⁹ "מזליה דקיימא [קמיה] (עמיה)" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "קיומא עמיה".

⁸⁹³⁰ עכשיו מפרש שמוש והלון (יהל אור).

⁸⁹³¹ ר"ל צדק שכינה כידוע (יהל אור).

⁸⁹³² מכאן דראיה למעלה משמיעה, אמנם דעת הרמב"ן בספר האמונה והבטחון פ' י"ח, וכן שם ר"פ כ"ד, כי השמיעה הוא למעלה מהראיה, העיקר הוא שהראיה גדולה מהשמיעה הרבה, אלא באשר כי שורשה ומקורה הוא מאור הנשמה לנשמה שאין לה כלי בהגוף כלל, כי הכלים הם רק ג', מח לב כבד, שהם כלים לנר"ג כנודע, לכן אין לה גילוי בהגוף אלא רק אחר שמתפשטת למטה ומתלבשת בנצח הוד, ומשם חוזרת ועולה בדרך אור חוזר ויוצא תמצית הארה ממנה דרך העינים, והוא כל הראיה שמשתמש בה האדם (דע"ה ח"א ד ע"ג).

⁸⁹³³ בני עד בדיוקנהא ל"ג (יהל אור).

⁸⁹³⁴ הכי אינון בדיוקנהא (נמחק בדרך אמת, אמנם מופיע בדפ"א).

⁸⁹³⁵ בני ערוה. ל"ג (יהל אור).

⁸⁹³⁶ התורה (יהל אור).

מאיר העין ח"א

הרי לך ד' תיקונים דאינון ראייה שמיעה ריח דבור והאי דבור מתמן נטלין ליה נביאים דאינון תרין שפון ודא איהו ודברתי על הנביאים ועל אלין ארבע תיקונים שרייא יהו"ה וסליק לעשרה דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאינון עשר ספירין דנהרין⁸⁹⁴⁵ במוחא ובמצחא ובעיינין ואודנין ואנפין וחוטמא ופומא מצחא ומוחא תרין עיינין תרין אודנין תרין ואנפין וחוטמא ופומא תרין הא עשר ד' תיקונים דלתתא אדנ"י ואינון עשיה⁸⁹⁴⁶ בידין נענוע בגופא שימוש בברית מילה הליכה ברגלים והכא שיעור קומה וצריך לאחזרא על כלהו תרגום: [?] שונאי בצע, זהו הפה, והיא המלכות, ב' השפתים שלה מסודרים עליה, והם נצח והוד, היסוד הוא לשון למודים וכולם הולכים בקו המדה שהוא קו היושר, [ד/ו] בין הפנים ובין האזנים, החוטם והמצח והשפתים, ואלו שאינם בקו המדה, ויוצאים מקו היושר, ודאי שהם אינם כצורות שלמעלה, ואין השם הוי"ה שורה עליהם, ובשביל זה אמר למשה ואתה תחזה וגומר [?] הפה ודאי הוא סיומו של האדם, והוא מלכות, והחיה רוכבת בה, הוא רפא"ל, והוא אפ"ר, הוא עפר בית המקדש שאדם נילקח ממנו, ובהיפוך הוא פא"ר, וזהו פא"ר חבוש עליך הרי לך ד' תקונים, שהם ראייה, שמיעה, ריח, דבור וזה הדיבור משם לוקחים הנביאים שהם ב' שפתים, וזהו ודברתי על הנביאים ועל אלו הד' תקונים שורה [שם] הוי"ה, ועולה לעשר אותיות, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהם עשר ספירות, שהם מאירות במוח ובמצח ובעינים ואזנים ופנים וחוטם ופה, מצח ומוח הם שתיים, עינים הם שתיים, והפנים שתיים, והחוטם והפה שתיים, הרי עשר ד' תיקונים שלמטה, אדנ"י, ואלו עשיה בידיים, נענוע בגוף, שימוש בברית מילה, הליכה ברגלים, וכאן השיעור קומה, וצריך לחזור על כולם

:Commented [YL9]

ועיי"ש לג ע"ד: וכל ב"נ דאיהו עיינין אוכמין על קו היושר דאיהו קו המדה ענג איהו וחדוה ושבעא וותרן ועיינא {לד ע"א} טבא ובעי לאתפארא בלבושין שפירין בגין דאיהו בן דשבת בן מטרוניתא ודאי ובהיפוכא בן לילית עד הכא רזא דעיינין ודאי איהו רזא דאנשי חיל ראי אלקים בשמיעה דתלייא באודנין דתמן יראה הה"ד ה' שמעתי שמעך יואתה ותלת צלותין אינון חד תלייא בראיה ותניינא בריחא ותליתאה בשמיעה פה איהו שבת כלולה מלכהו איהי תפלה לעני דאיהו צדיק ואיהו יום השבת תרגום: וכל אדם שיש לו עינים שחורות על קו היושר, הוא קו המדה, הוא ענג ושמחה ושובע, ותרן ועין טובה, והוא צריך להתפאר בלבושים יפים, לפי שהוא בן שבת, בן המלכה ודאי, ובהיפוך בן הלילית, עד כאן הוא סוד העינים, ודאי הוא סוד של אנשי חיל ראי אלהי"ם בשמיעה התלויה באזנים, ששם יראה, זהו נאמר יהו"ה שמעתי שמעך יראתה ושלוש תפלות הן, אחת תלויה בראיה, והשניה בריח, והשלישית בשמיעה פה היא שבת, שהיא כלולה מכל, היא תפלה לעני, שהוא צדיק, שהוא יום השבת

ועי' תיקון^ז קנב ע"א: אמר ליה ברי ראייה הוא כסא למזרח דמתמן נהורא נפיק לעולם כמה דאוקמוה מארי מתניתין מזרח משם האור יוצא לעולם יהודה איהו למזרח ואתמר ביה גור אריה יהודה מערב דא פומא דתמן ערוב דכלא ותמן מתערבין כל חיילין וכל דרגין ומחנה אפרים למערב ומטה למערב בין צפון לדרום שמיעה לקבל שלחן בצפון ותמן דחילו הה"ד (חבקוק ג') ה' שמעתי שמעך יראתי ומחנה דן לצפון {קנב ע"ב} ואזן דמות אל"ף דאתמר ביה אלף בינה דאיהו נמי עוז לצפון ריחא לדרום ריח ניחח לה' ואית לחוטמא תרין נוקבין כלילין מדינא ורחמי ואינון י' חוטמא ו' באמצעיתא תרין צנורות אינון דיליה ואתמר לגבי מחנה ראובן לדרום ראו בן תרין נוקבין דחוטמא אינון לקבל לאה ורחל חוטמא בארם מישור בינייהו דא יעקב

אמר ליה רבי אלעזר אבא מנא לך דאימא (נ"א דבינה) איהי לצפון ובה תליא שמיעה אמר ליה ברי חמשיין תרעין אינון דבינה ובה מיחדין כ"ה כ"ה אתוון תרין זמנין בכל יומא וישראל איהו בן י"ה בינה ודאי כללא דתלת אתוון אבא ואימא וברא ובגין דא שמיעה בה תליא לית תקונא מאלין ארבע (אתוון) דלא אתכלילן בה עשר ספירין דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א וארבע אתוון דאינון יהו"ה איהו לא אשתני בכל אתר איהו שמע דשמאלא [קל ע"ב] לישראל ואסתכל בימינא עלייהו ובדרום איהו מרחף עלייהו הה"ד ורוח אלהי"ם מרחפת על פני המים ובמערב איהו ממלל עמהון שנויין אינון במאני דגופא אבל ביה לית שנויא כלל הה"ד (מלאכי ג' ו') אני ה' לא שניתי ובכל אבר ואבר (דאיהו נרא דכל פקודא) בעי בר נש לאמלא {קנב ע"א} לקודשא בריך הוא ולתקנא ליה אתר דכיא ונקיא לשריא ליה תמן ובגין דא צריך בר נש לבערא מנינה מכל אבר ואבר כל מחשבין וכל הרהורין בישיין דטנופין דאינון קליפין וצריך לאוקדא לון בכל פקודין כשרין דשריין על כל אבר ואבר דאינון נרות דכל פקודא נר אתקריאת הה"ד (משלי ו' כג) כי נר מצוה נר ה' נשמת אדם (משלי כ' כז) ובה צריך למהוי חופש כל חדרי בטן ולבערא מנייהו שאור וחמץ מוץ ותבן שאור וחמץ מן העסה (נ"א הטפה) מוץ ותבן מן החטה לשריא תמן י"ה י' בעסה דאיהי טפה ה' בחטה דאיהי לבערא חט מן ה' דאשתארת סלת נקיה

⁸⁹⁴⁵ דבכללות חשיב גם לאודנין ועיינין, ולא חשיב פומא בכללותי' רק לאחד, וכן דיקנא נכלל בפומא, כמ"ש באד"ר {קלד:} (יהל אור).
⁸⁹⁴⁶ וסימן נע"ש"ה (פי' ר"ת נענוע עשיה שימוש הליכה. המסדר), דהכל בעשיה (יהל אור).

מאיר העין ח"א

תרגום: ?????

בהגרה א: **ראיה הוא כסא למזרח** - דד' קושים אלו כו' סטריין נגד ד' דגלים ונגד ד' תיקונין כסא מטה ושולחן ומנורה דכתיב אצל אלישע כמ"ש בפ' תרומה קל"ג א' וכסא הוא למזרח ושם הוא יהוד' דהדא כסא המלוכה ושם הוא ראיה כמו שמפרש והולך דמשם יוצא האור והשמש וראיה הוא באור דראיה ואור העולם ואמר ואתמר ביה גור אריה יהודה דאריה הוא אותיות ראיה והוא חיה דראיה כמ"ש קכ"א א': **מערב דא פומא דמתמן כו'** - דכל אורות דעינים ואודנין וחוטם באין ומתערבין אח"כ כפה (וכמ"ש (&)) בז"ח כ"ט ב' פה איהו שבת כלילא מכלהו) וכן בשכינה דאיהי פומא כל האורות דלמעלה מתערבין בה וכן חיילין דלתתא דהיא דיוקנא דכלא וז"ש ותמן מתערבין כל כו' ודוגמת הפה שהיא בחינה תחתונה שבראש ונכלל מכל מה שבראש שלכן ע"ס בפומא כמ"ש (&)) בתז"ח והיא בחינה עליונה שבגוף ולכן ב' חושים בה חוש הדבור בחינה תחתונה שכו' חושים וחוש הטעם בחינה עליונה שבחוש המשוש שבגוף והיא בחינת עירוב חיילין דלתתא וכלילת שלמעלה ור"ל שלכן ג"כ נקרא מערב ע"ש העירוב. וכ"ה~ רוח מערב כלילת כל הג' רוחין וכל הנהורין שבג' צדדין נכללין בה שלכן ג"כ נק' מערב: **ומחנה אפרים כו'** - ר"ל, דאפרים נקרא ע"ש פריה ורביה כמ"ש (&)) כי הפרני כו' וז"ש ומטה למערב כו': **שמיעה לקבל כו'** - ר"ל, ששמיעה שהוא בצפון לראיה ממ"ש ה' שמעתי שמעך יראתי ודחילו הוא בצפון וז"ש ותמן דחילו הה"ד כו' וכמ"ש (&)) בז"ח בפ' יתרו כ"ט ב' יראי אלקים בשמיעה דתליא באודנין דתמן יראה הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי ואמר לקבל שלחן בצפון ומחנה הן בצפון ר"ל שהן הכל מסט' דגבורה שולחן כידוע שלכן אמרו קשין מזונותיו כו' ודן כמ"ש (&)) דן ידיו עמו כו' דנני אלקים כו' יהי דן נחש כו' וכן גבול דן שהוא {קנב ע"ג} לשם שנק' דן בצפון א"י: *~**ואזן דמות א' כו'** - בינה דאיהי און לצפון כצ"ל~. ומביא ראיה דשמיע' דאזון היא בצפון דהוא אלף ואלף בינה ובינה הוא לצפון כמ"ש (&)) בפ' במדבר דאז"א הן מזרח וצפון וזו"נ הן דרום ומערב וז"ש ואזון הוא דמות אלף הוא מס' הבהיר ד' ב' ד"א מ"ד שמעתי שמעך יראתי כו' משמעך יראתי ומאי משמעך ממקום ששומעין בו ומ"ט אמר שמעתי הבנתי מבעי לי' כד"א גוי אשר לא תשמע לשונו כו' (הגהה ומ"ט יראתי משום) דאזון דמות א' כו' ומהאלף יצאו כל האותיות הלא תראה שהוא בתחילתן ואמר וה' בראשם וק"ל דכל שם הכתוב ביהו"ה מיוחד הקב"ה ומקודש בקודש ומאי בקודש בהיכל הקודש ואנה היכל הקודש הוי אומר במחשבה והיינו אלף הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי ר"ל דהיכל הקודש בינה והוא המחשבה ולכן יראתי דשם דחילו כנ"ל והיא היכלא הקודש נקודה בהיכלי' ועביד ליה היכל ליקריה כו' ואמר שמעתי הוא הבנתי וז"ש ומהאלף יצאו כל האותיות דמבינה יוצאין כל האותיות כמ"ש למעלה ועי' בפרשת תצוה ופ' תרומה בארוכה ולכן היא אלף כללא דכל אתון וזהו וה' בראשם דאלף הוא שם הוי"ה וכולל כל הכ"ו אתון: **ריחא לדרום ריחא ניחות לה'** - ר"ל, דכל ניחא דריחא הוא לדרום בחסד ושם הוא קריבו דכלא דביה מתייחדין כולא]: **אית לחוטמא תרין כו' חוטמא ו' באמצעייתא כו'** - דחוטמא הוא הוי"ה כי ו' כולל ב' יודין דוייצר כמ"ש ב' נוקבין דחוטמא שהן דינא ורחמי כמ"ש קכ"ח ב' והוא עמודא דאמצעייתא כולל חסד וגבורה וז"ש תרין צנורות אינון דיליה שביה חדג' ב' אחסנתין ולכן כולל ג"כ חסד וגבורה שבצדדין והוא בחוטמא ב' נקבים והכותל שהן ג' דחג"ת דכלילין בת"ת וז"ש דאתמר לנבי מחנה ראובן ראו בן. ר"ל כמ"ש בפ' ויצא (קנב ע"ב) ת"ח בגינה דיעקב אתקיים עלמא כו' ת"ח מה כתיב בני בכורי ישראל כו' ישראל אקרי בן לקב"ה כו' לאה כו' אולידת לראובן מה כתיב ותקרא את שמו ראובן ראובן סתם בגין דאתכליל בתלת סטריין מתחברין בחדא כו' אר"י מהכא דכתיב יתר שאת ויתר עז כתרונמו בכירותא כהונתא ומלכותא ומלכות בסט' דגבורה איהו וע"ד ראובן סתם א"ר אבא ראובן סתם דאתכליל בשמעון ולוי כו' ור"ל דכולל חג"ת לכן נקרא בן סתם דעמודא דאמצעייתא בן י"ה דכולל ימינא ושמאלא כנ"ל והוא ג' סטריין ראובן שמעון לוי כמ"ש ובפ' משפטים וש"מ והן כהונה מסט' דכהן איש חסד ומלכו בסט' דגבו' ובכורה מסט' דעמודא דאמצעייתא בני בכורי ישראל והוא נטיל ב' חולקין דלכן הן ד' בתי דתפילין ולכן כתיב ב"פ יתר נגד בכורה ושאת כהונה וישא אהרן את ידיו ועז מלכות ויתן עז למלכו ולכן נקרא בן סתם בני בכורי ישראל דכליל חג"ת ג' סטריין והוא לראיה שהוא בחוטמא דכליל ב' נוקבין דחוטמא חו"ג ו' באמצעייתא עמודא דאמצעייתא והוא דרום עמודא דאמצעייתא כנ"ל וז"ש ריחא ניחות לה' שהוא יהודא דג' סטריין כמ"ש (&)) בס' הבהיר ד' א' מאי דכתיב יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום זה שמו של הקב"ה המפורש והוא שם של י"ב דכתיב יהו"ה יהו"ה יהו"ה מלמד ששמו של הקב"ה שלשה חיילין כו' כ"ד שמות עם כל שם כו' כ"ד שמותיו של הקב"ה ג"פ ויהיו ע"ב שמותיו של הקב"ה היוצאים מן ויסע רבא ויט ומי הם אלה השרים מלמד ששלשה הם שהגבורה שר כו' ומיינו כו' ובאמצע כו' בעת שישראל מקריבין קרבן {קנב ע"ד} לפני אביהם שבשמים מתייחדין והיינו יחידו של אלקינו ואמאי אתקרי קרבן אלא מפני שמקרב הכחות הקדושות כו' כתיב וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד וגד ואמר לריח ניחות ואין ריח אלא באף ואין נשימה שהיא הריח אלא באף ואין ניחות אלא ירידה שנאמר וירד ומתרגמינן ונחת יורד ומתייחד בצורת הקדושות ההם ומתקרב ע"י הקרבן כו' ואמר תרין נוקבין אינון לקבל לאה כו' הוא ג"כ לראיה שהוא בעמודא דאמצעייתא דרום שהוא בריח התיכון ג"כ מלמטה למעלה מן העולם ועד העולם לאה ורחל והוא בחופם שכל נקב הוא בנקבה ב' נוקבין דחוטמא ו' חוטמא באמצעייתא וכמ"ש (&)) בז"ח ע"ש והוא ביניהם:

*~**אל ר"א אבא מנ"ל דאימא דאיהי לצפון בה תליא שמיעה** - כצ"ל~ ור"ל דרוצה לידע האיך מרומז השמיעה עצמה בה אע"ג דאזון כבר רמזי בה מ"מ גם השמיעה האיך מרומז בה דראיה באבא דהוא אור הראשון וריח בחוטם שהוא ברוח חיים באפיו וכמ"ש ס"א א' ובז"ח שם בארוכה וכמ"ש לכהן ויין נשימה שהיא הריח אלא באף ורוח חיים עמודא דאמצעייתא ודבור מלכות ג"כ ידוע אבל שמיעה באימא מנ"ל: **אל ברי חמשין כו'** - ר"ל, דפ' שמע ישראל הוא ג' תרעין דיחודא דבוקר ודערב ב"פ כ"ה וכ"ה כמ"ש לכהן בארוכה והוא לראיה ששמו הוא בבנינה ואמר וישראל איהו כו' ר"ל אע"ג שנאמר בישראל הוא ג"כ בה שהיא כללא דג' אור"א וברא כמו שמפרש והולך והוא בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א⁸⁹⁴⁷) ג' הנ"ל והוא יחודא דפ' זה ה' אלקינו ה' אלו ג' אחד והוא בה בינה בן י"ה אחד בה וז"ש

מאיר העין ח"א

ובג"ד שמיעה בה תליא: לית תיקונא מאלין ארבע אתון כו' - ר"ל, [אע"ג דארבע אתון דהוי"ה בד' תיקונין דד' חושים אלו מ"מ בכ"א נכלל ע"ס] דארבע אתון דהוי"ה שהיא בכל תיקון מעשר תיקונין הנ"ל כמ"ש (&) בכל תיקון בד' גוונין דשערא וכמ"ש למעלה בכל א' וא' כמ"ש ק"ל א' יהו"ה הוא כו' הוא אשתכח בד' גוונין דשערא ובד' גוונין דעינא ובד' אדרין דאודנא כו' ע"ש נכלל ג"כ כל תיקון מעשר שהוא עשר אתון דש"מ⁸⁹⁴⁸ כמו שמפרש והולך דאינון כו' והוא אדם כמ"ש ק"כ א' אינון רשימין בארבע אתון דאינון יהו"ה מאי אדם כו' וע"ל קכ"א א' עשר תיקונין אלין כל תיקונא אית לה ארבע שעורין דסלקין לעשר כגוונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה ארבע' יהו"ה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואמר זה כאן והאריך בזה מאד משום שרוצה לפרש תיקינין דפומא דהוא אדם דכליל הכל שמא מפרש כמ"ש (&) בז"ח בארוכה: **וארבע אתון דאינון יהו"ה איהו לא אשתני כו' איהו שמע לשמאלא לישראל ואסתכל במזרח ובדרום כו'** - כצ"ל~ ור"ל דהוי"ה הוא בכל התיקונין והוא לא אשתני דהשתנות הוא באברי הגוף שזה רואה וזה שומע אבל בנשמתא לית שינויא דהיא רואה ושומע ומריח ומדבר הכל בכח אחד וכן יהו"ה דהוא נשמתא כמ"ש ב' בתס"ב וש"מ הרבה וע"ל סוף תנ"ה ומש"ש בארוכה וז"ש שינויין אינון במאני כו' הה"ד אני ה' כו' שם הוי"ה לא כו' ואמר הה"ד ורוח כו' הוא לראיה שבדרום מרחף שנאמר ורוח שהוא רוחא דחוטמא ונאמר ע"פ המים שהם בדרום: **ובכל אבר ואבר דאיהו כו' -** ר"ל, כמו שמפרש והולך דאינון נר מצוה רמ"ח פקודין ברמ"ח אברים ומצוה הוא הוי"ה כמ"ש ק"ל ע"א & קלח ע"א & וש"מ) לכן צריך לאנולכא ל' בכל אבר וכן נר הוא הוי"ה כמ"ש (&) { קנג ע"א } נר ה' כו' כטש"ו והוא הנשמה דבכל אבר נר ה' נשמת אדם כמו שמפרש והולך וז"ש ודיא כו' ומפרש והולך וצריך לאוקדא לון בכל פקודין כו' כל חדריי בטן. שהן הרהורין מקירות לב: **ולבערא מנייהו כו' -** דבכל מגוה ביה ב' דברים מחשבה ועובדא שהן י"ה וצריכינן להיות שניהם נקיים מחשבה דהוא טפה דמוחא עיסה מן שאור וחמץ ועובדא מן מוץ ותבן והן ב' יצרים תאווני וכעסני וכן המחשבה משניהם שלא יהי' לשום פניה מא' מאלו וע"ל תט"ז חטה אילנא כו' ואיהו לא עביד ל' מצוה שמורה ולא אפיק מתמן חלה כו' טפה דא יו"ד עסה צריך לאפקא מיני' חלה ומיד חל ה"א על ההיא טפה ויהיב ל' זרע כליל מתרווייהו דאיהו וא"ו כו' ר"ל חלה הוא חל ה"א והוא כמו באיש ואשה דאינון או"א של הולד שהן י"ה באש ואש שהן נרות וכן כאן במחשבה ועובדא דב"נ ושריא על האבר וא"ו והאבר הוא ה"א ונשלם השם והוא"ו עצמו הוא הוי"ה דשריא על מצוה דאיהי שכינתא ה' בתראה וע"ל תט"ז דהן ג' פקודין של האשה נר וחלה ושאור ותבן כו' הוא דם נדה כו' ע"ש ואמר סלת נקי' כנ"ל בלא יצה"ר. ואמר דבל פקודא דשריא. חוזר לענין ראשון דפקודא דכל אבר הוא הגוף ושם הוי"ה דשריא על כל פקודא הוא הנשמה דבה לית שינויא דבכל פקודא שריא שם הוי"ה ואמר אית לה שם ידיעה ב' כמו שהשינויים הם באברין שזה רואה וזה שומע כו' כנ"ל וכן הפקודין עצמן דכל פקודא הוא דבר אחר זה להניח תפילין וזה לקרות ק"ש אבל הוי"ה שוה הוא בכל פקודין וע"ל סוף תנ"ה ומש"ש וז"ש וכל חיילין ומשריין כו' ומאן דחליף { קנג ע"ב } לון כו' וכמ"ש ע"ש"ב ואמר חיילין ומשריין. דיש שהן בקביעות יתדות המשכן ויש שהן בהליכה ונסיעה אל אשר יהיה הרוח ללכת ילכו ובהנשא כו' כמ"ש (&) בפ"פ בארוכה ומשריין הן המחנות וע"ל קל"א ב' ומש"ש ואמר באתר ידיע ובמלה ידיע. אחר ידיע הוא האבר ומלה ידיע הוא המצוה וכ"ה~ בעולם דכל העולם הוא שיעור קומה אחת וכמו שמפרש והולך ואברין דב"נ כלהו כו':

(ל) תא חזי כמה עלות אינון סתימין⁸⁹⁴⁹ דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירן וספירן מרכבה לגבייהו דאינון טמירין ממחשבתא דבני נשא ועליהו(ו) אתמר (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגו' נהורין מצוחצחין אלין על אלין ואלין דמקבלין אינון (ד)חשוכין מאחרנין דעלייהו דמקבלין מנייהו ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה דכל נהורין מתחשכן קמיה⁸⁹⁵⁰

תרגום: בא וראה כמה עילות הם סתומים שהם מתלבשים והם מורכבים בספירות, והספירות מרכבה להם, שהם טמירים ממחשבת בני אדם, ועליהם נאמר "כי גבוה מעל גבוה שומר וגו'". אורות מצוחצחים אלה על אלה. ואלה שמקבלים הם חשוכים מאחרים שעליהם שמקבלים מהם. ועילת העלות אין אור עומד לפניו, שכל האורות חשוכים לפניו.

(לא) תא חזי כמה עלות סתימין דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירן וספירן מרכבה לגבייהו דאינון טמירין ממחשבות בני אדם ועלייהו אתמר כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם נהורין מצוחצחין אלין על אלין ואלין דמקבלין אינון כחשוכין מאחרנין דעלייהו דמקבלין מנייהו ועלת על כל העלות לית נהורא קיימא קמיה כל נהורין מתחשכאן קמיה

תרגום: בא וראה, כמה שורשים סתומים שהם מתלבשים והם מורכבים בספירות וספירות מרכבה אליהם, שהם סתומים ממחשבות בני אדם ועליהם נאמר "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם" אורות מצוחצחים אלה על אלה ואלה שמקבלים אותם כחשוכים מאחרים שעליהם שמקבלים מהם ושור על כל השורשים אין אור עומדת לפני כל האורות מצוחצחים מתחשכים לפניו. { } check the targum

⁸⁹⁴⁸ דשם המפורש

⁸⁹⁴⁹ מורכבים בספירות. ע"פ כתב שמדבר בספירות אדם קדמון, שהם למעלה מהאצילות (רח"ו). כאן מרמז לא"ק (ע"פ עג"י פרק ד'). תיקונים תיקון ע' קנט ע"ב

(לש"ו)

⁸⁹⁵⁰ כל האורות שהם מוחין דד"א וגם הארת ה"ק יורדים כולם ליסוד ז"א להשפיע למלכות (מ"מ).

מאיר העין ח"א

(לב) אמר רבי שמעון⁸⁹⁵¹ ארימת ידאי בצלותין לעילא דכד רעותא עלאה⁸⁹⁵² לעילא [לעילא] קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס כלל לעלמין רישא דסתים יתיר לעילא וההוא רישא אפיק (מאן דאפיק דלא ידיע ונהיר מאן) [מאי דאפיק ולא ידיע ונהיר מאן] דנהיר כלא בסתימו רעו [דמחשבה] (במחשבה) עלאה למרדף אבתריה⁸⁹⁵³ ולא תנהרא מניה⁸⁹⁵⁴ חד פריסו אתפריס⁸⁹⁵⁵ ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה⁸⁹⁵⁶ מטי ולא מטי⁸⁹⁵⁷ עד ההוא פריסא⁸⁹⁵⁸ נהיר [מאן] (מאן) דנהיר וכדין איהו⁸⁹⁵⁹ מחשבה עלאה⁸⁹⁶⁰ נהיר [בנהירין] (בסתימו) סתים⁸⁹⁶¹ דלא ידיע וההוא מחשבה לא ידע⁸⁹⁶² כדין בטש⁸⁹⁶³ האי נהירו דמחשבה דלא אתיידע⁸⁹⁶⁴ בנהירו דפרסא⁸⁹⁶⁵ דקיימא דנהיר ממה דלא ידיע⁸⁹⁶⁶ ולא אתיידע⁸⁹⁶⁷ ולא אתגליא⁸⁹⁶⁸ וכדין דא⁸⁹⁶⁹ נהירו דמחשבה⁸⁹⁷⁰ דלא אתיידע בטש בנהירו דפריסא⁸⁹⁷¹ ונהירין כחדא ואתעבידו תשע היכלין

והיכלין לאו אינון נהורין ולא אינון רוחין⁸⁹⁷² ולא אינון נשמתין ולא [אית] (איהו) מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע הורין⁸⁹⁷³ דקיימי כלהו במחשבה⁸⁹⁷⁴ דאיהו חד מנייהו בחושבנא⁸⁹⁷⁵ כלהו למרדף בתרייהו⁸⁹⁷⁶ בשעתא דקיימי⁸⁹⁷⁷ במחשבה⁸⁹⁷⁸ ולא מתדבקן ולא אתיידעו ואלין לא קיימי⁸⁹⁷⁹ לא ברעותא ולא במחשבה עלאה (תפסין לה) ג"א עלאין תפסין בהו ולא תפסין [ג"א עלאין] באלין קיימי כל רוי דמהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה⁸⁹⁸⁰ (דלתתא) [ולתתא]⁸⁹⁸¹ כולהו אקרון אין סוף⁸⁹⁸² עד הכא מטו נהורין⁸⁹⁸³ ולא מטון ולא אתיידעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה (כדין) [כד] נהיר מחשבה⁸⁹⁸⁴ ולא (ידיע ממאן דנהיר) [אתיידע ממאן נהיר] כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר ולומאן דנהיר⁸⁹⁸⁵ ואעיל⁸⁹⁸⁶ דא בדא⁸⁹⁸⁷ עד דאתכלילו כלהו כחדא וברזא דקרבנא⁸⁹⁸⁸ כד סליק כלא (ו)אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כלהו בסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף⁸⁹⁸⁹ ההוא נהירו [דאתנהיר] (דנהיר) מניה מחשבה (עלאה דלא אתיידע בה כלל) אקרי [אין סוף] ומניה⁸⁹⁹⁰ אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר⁸⁹⁹¹ ועל דא [כלא] קאים⁸⁹⁹² זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי⁸⁹⁹³

⁸⁹⁵¹ עיי' אריכות בעניין זה בכללים כלל טו ענף ח' בכל המאמר.

⁸⁹⁵² עיי' אריכות בלש"ו הובא באות (לג).

⁸⁹⁵³ דא"ק (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁵⁴ כלומר שמו"ס כביכול רודף אחרי האוירא כדי לקבל ממנו הארה (כללים ח"א מח ע"ד). ועיי' עוד כללים ח"ב ל ע"א.

⁸⁹⁵⁵ היינו פרסא שבתוך א"ק שמשך התחיל רד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁵⁶ זהו המסך שבין אוירא למו"ס (כלומר הקד"א), וכל קבלת המו"ס היא אך ורק דרכו. ועיי' נעשה המו"ס לבוצד"ק, ה"ה שורש הדינים, ומזה נעשה המו"ס שורש לעולם הנקודות וכל תולדותיהם, וכמו כן נהיה שורש לכל תיקון, שכל תיקון הוא הגבלת האור וצמצומו (כללים ח"א צד ע"ג). עיי' לעיל טז ע"ב שבתיקון דמעשה בראשית לא היה מסך, והיה גילוי של האור הגנוז (כללים ח"ב מב ע"ג). וכאן הוא מקום הזיכרון תמידי של קד"א (ביאורים ח"ב עו ע"א).

⁸⁹⁵⁷ בהשפעה ומרוצת רד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁵⁸ עיי' לעיל טו ע"א ז' ע"ב, וכן עיי' כללים כלל טו ענף ח' אריכות בד"ו. וזהו ברצוא ושוב, שכן אינו מסתלק לגמרי (הקד"ש סד ע"ג). עיי' שער אח"ף פרק ב' וזה לשון של זיווג שאינו תדיר (ד"ה ח"ב קי ע"א). מכאן מתבאר שעכ"ז שזיווג אוירא ומו"ס הוא תדירי אנפ"כ יש באיכות הזיווג הזה עליות וירידות (כללים ח"א מה ע"ב).

⁸⁹⁵⁹ היינו פרסא דגבו רד"א גופיה (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁰ "ס"א (ההוא)" נוסף במ"מ ויהל אור.

⁸⁹⁶¹ פי' עתיק בעצמו אינו משיגו (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶² פי' בנזקיה דעתיק נזק' ג"כ דלא אתיידע הוא מאיר בנזק' בהארות יסוד ועטרת היסוד דא"ק שבו (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶³ פי' כי עתיק בעצמו אינו משיגו (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁴ הבטישה הוא בסוד זיווג נעלם (בהגר"א בספד"צ יג ע"א ד"ה וכו'), שזיווג נקרא בטישה כי ענין הזיווג הוא לזווג את ב' ההפכים כגון ז'נ"ג שהם יוצאים מח"ג אש ומים כדי שיתמתקו (בהגר"א תו"ח יח ע"ב ד"ה כד אתפסט), בטישה אינה זיווג ממש אלא רק כעין זיווג (לש"ו ביאורים ח"ב פב ע"ג).

⁸⁹⁶⁵ היינו א"א היוצא מהארות רד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁶ היינו חכמה סתימאה מקבלת מג' אורות (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁷ נגד א"ק (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁸ נגד רד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁶⁹ נגד כתר עליון (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁰ "ג"א (האין)" נוסף בדפ"ו וכן הוא במ"מ.

⁸⁹⁷¹ אריך (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷² מו"ס (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷³ תחילת וראשית כל מה שהאציל הא"ס הם עשרה ספירות השרשיות ומקוריות אשר הם שרש ומקור וחיות אל כל האצילות כולו והם עשרה חלקי הכתר של האצילות ונקרא א"א ואלו העשר ספירות הם נרמזים כאן באומרו כד אתתקן אפיק תשעה נהורין דלהטין מיניה מתקוניו כו' והם הם אותם הנז' בפ' נח דס"ה ע"א ובפרשת נקודי דר"ל ע"א ודרס"ט ע"א וז"ל וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהירין כחדא ואתעבידו תשעה היכלין והיכלין לאו אינון נהורין ולא אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו כו' (שער מאמרי רשב"י מח ע"א). ועיי' שער מאמרי רשב"י דף נ ע"ג, ובע"פ הולדת א"א וז"ן פרק ד', ושער מח פרק ג', שזה ט' ספירות דא"א לא כולל רד"א.

⁸⁹⁷⁴ היינו ה"ט' מקוריות (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁵ מו"ס (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁶ המשלמת לעשרה (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁷ של היכלין הפנימיים (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁸ של היכלין הפנימיים (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁷⁹ מו"ס (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸⁰ אחר שאינם מושגים אמר שגם הם אינם משיגים לדעת (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸¹ רד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸² עיי' ע"ח שער א' ענף ד' ושער ב' פרק ב' שגורס כדך אמת, אמנם עיי' שב"ח על הע"ח שם גורס "דלתתא". ועיי' גר"א בתו"ח יח ע"ד שגורס "ולעילא".

⁸⁹⁸³ היינו א"א שגם הוא נקרא א"ס (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸⁴ כאן מוכח כי ישנן בחי' שהן למעלה מו"ס דאצילות (ע"ח עגו"י פרק ד', וכן שער ב' פרק ב').

⁸⁹⁸⁵ כי האצילות התחיל מאבא (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸⁶ אבא (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸⁷ ד"א (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁸⁸ ועאל (יהל אור).

⁸⁹⁸⁹ אבא באמא (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁹⁰ עיי' אריכות בעניין זה בכללים ח"א סג ע"א אות טו.

⁸⁹⁹¹ אבא מקבל מח"ס (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁹² דמיניה (יהל אור).

⁸⁹⁹³ לע"ק ולחכמה סתימאה (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁹⁴ הכלל קיים על מוחא סתימאה כי הוא מחיה את כולם (רח"ו במ"מ).

⁸⁹⁹⁵ עיי' אריכות ביהל אור ובתו"ח עט ע"א הובא ביהל אור.

מאיר העין ח"א

תרגום: אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות למעלה, שכשרצון העליון למעלה למעלה עומד על אותו רצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולמים, הראש היותר סתום שלמעלה, ואותו הראש מוציא מה שמוציא, ולא ידוע, ומאיר מה שמאיר הכל בסיתום. רצון המחשבה העליונה לרדוף אחריו ולהיות מואר ממנו, מסך אחד נפרס, ומתוך אותו מסך ברדיפת אותה מחשבה עליונה מגיעה ולא מגיעה עד אותו מסך, מאירה מה שמאירה. ואז (אותה) הוא מחשבה עליונה מאירה באור (בסיתום) סיתום שלא ידוע, ואותה מחשבה לא ידוע. ואז מכה אור המחשבה הזה שלא נודע באור של המסך שעומד, שמאיר ממה שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז (זה) זה אור המחשבה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד, ונעשים תשעה היכלות.

וההיכלות אינם אורות ולא רוחות ולא נשמות, ואין (הוא) מי שעומד בהם, הרצון של כל תשעה האורות שעומדים כולם במחשבה, שהוא אחד מהם בחשבון כולם לרדוף אחריהם בשעה שעומדים במחשבה ולא נדבקים ולא נודעים, ואלה לא עומדים לא ברצון ולא במחשבה, עליונה (עליונות), תופסים בה ולא תופסים, כולם עומדים כל סודות האמונה, וכל אותם האורות מסוד המחשבה העליונה (שלמטה, ולמטה) כולם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים אורות ולא מגיעים ולא נודעים, אין כאן רצון ולא מחשבה. (אז) כאשר מאירה המחשבה ולא נודעת (ידוע) ממי שמאירה, אז מתלבשת ונסתמת לתוך הבינה, ומאירה למי שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכולם נכללים כאחד. ובסוד הקרבן כשעולה, הכל נקשר זה בזה ומאיר זה בזה. אז עומדים כולם בעליה, והמחשבה מתעטרת עם אין סוף. אותו האור שמוארת ממנו המחשבה העליונה (שלא נודעת בה כלל) נקרא אין סוף, וממנו נמצא ועומד ומאיר למי שמאיר, ועל זה הכל עומד. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

(לג) להלן הרבה פירושים מגיליונות הלש"ו: אמר רבי שמעון ארימת ידאי בצלותין לעילא דכד רעותא עלאה - הוא הקו דא"ס [נגלגלתא דא"א (כללים ח"א כו ע"ב)], לעילא לעילא קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע - הוא בחי' רדל"א שבא"ק, ולא אתפס כלל לעלמין רישא דסתים יתיר לעילא - הוא רישא תניינא אין שבא"ק, וההוא רישא אפיק מאי דאפיק - שהוציא את הרישא תליתאה מ"ס שבא"ק הכלולה מד' שמות עסמ"ב, ולא ידיע ונהיר מאי דנהיר כלא בסתימו רעו - מחשבה עלאה - הוא הע"ב דהמ"ס אשר הוא למעלה מהאזניים, למרדף אבתריה ולאנתהרא מניה - מהרישא תניינא שהוא איריא דלא אתפיס, חד פריסו אתפריס ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההוא פריסא - הוא קד"א והוא אשר נתפס בשם הע"ב הכללי שבקרקפתא כי ע"י הקרום אתפיס מעתה להקרא בשם, נהיר מאי דנהיר - שדרך הקרום נהיר האוירא, וכדין (ס"א ההוא) איהו מחשבה עלאה - רישא תליתאה, נהיר בנהירו (בסתימו) סתים דלא ידיע וההוא מחשבה לא ידע - כי מקבלת אור האוירא רק דרך הקרום, כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתיידע - הע"ב דהמ"ס, בנהירו דפרסא דקיימא - שהוא עומד תמיד להפסיק בין האוירא להמ"ס והבטישא הוא מהע"ב דהמ"ס עם הנהירו דקד"א, דנהיר ממה דלא ידיע - מהקו דא"ס, ולא אתיידע - מרדל"א שבא"ק, ולא אתגליא - שאותו האוירא עצמו לא אתגליא כלל שהרי נקרא אוירא דלא אתפיס, וכדין (נ"א האי) דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע - הוא הע"ב דהמ"ס, בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא - שמבטישת הע"ב דהמ"ס עם הנהירו דקד"א יצאו משניהם אור אחד שהוא הסי' הכללי והוא הבינה דהמ"ס ומקומה הוא בבחי' האזניים, ואתעבירו תשע היכלין - הוא הט"ס דעולם העקודים כי הכתר נשאר למעלה כנודע, והיכלין לאו אינון נהורין ולא אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית (איהו) מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו במחשבה דאיהו חד מנייהו בחושבנא - כי הכתר אשר נשאר למעלה נחשב ג"כ מכלל העקודים כי בעקודים נחשב השורש עם הענפים לחד, כלהו למרדף בתרייהו בשעתא דקיימי במחשבה ולא מתדבקין ולא אתיידעו ואלין לא קיימי לא ברעותא ולא במחשבה עלאה (נ"א עלאין) תפסין בה ולא תפסין באלין קיימי כל רזי דמהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה (דלתתא ד"א ולתתא) - ר"ל על כל הט"ס דעולם העקודים שהם נמשכו מהמ"ס דא"ק ויוצאים מהאח"ף שבו וזהו שאמר ולתתא כי הם נמשכים ויוצאים מהמ"ס ומתפשטים לתתא שהוא עד הטבור ומשום שהם מהמ"ס דא"ק וגם הם עומדים כולם למעלה מהפרסא ולכן נקראו כולם א"ס.

(לד) ואף על גב דכלהו קיימי בנהירו דמחשבה⁸⁹⁹⁴ דלא אתידע וכדין דא⁸⁹⁹⁵ נהירו דמחשבה⁸⁹⁹⁶ דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא ונהרין כחדא ואתעבירו תשע היכלין⁸⁹⁹⁷:

⁸⁹⁹⁴ המאמר אשר אנו רוצים לבאר אותו עתה ע"פ סדר האורות דעקודים הנה הוא המאמר הנורא אשר בפ' נח (סה ע"א) ונשנה המאמר הזה ג"כ בפ' פקודי (וסח ע"ב) וקצת ממנו הוא שם עוד (רכו ע"א). והג"ר זלצה"ה בביאורו לתיקוני ז"ח (דף יח ע"ג וע"ד) מפרש אותו על הג' רישין דא"א וגילויים בהט' ספירן דא"א ע"ש. וע' עוד בספר מקדש מלך פ' נח מ"ש שם מדברי מהרח"ו ז"ל בזה, וכן בספר שעת רצון שהוא ביאור על הזוהר ותיקונים מהר' הקדוש בעל יפה שעה ז"ל, מפרש את אותו המאמר על סדר השתלשלות האצילות מא"ק ע"ש. אמנם אנחנו נפרש אותו על סדר השתלשלות עולם העקודים בהתפשטות הא' והב' וכיד' ה' הטובה עלינו כי כמה פנים לתורה (כללים ח"א ס ע"ד עיי"ש עוד).

⁸⁹⁹⁵ האי (דפ"ו).
⁸⁹⁹⁶ עיי' ח"א סה ע"א ודברי הגר"א שם.

⁸⁹⁹⁷ ידוע כי האוירא ומ"ס הן ראשית ז"ו, והן מ"ד ומ"ו הראשונים שמעלין, והן ראשית הכל, ובמחשבה אתברירו המלכים, שהוא במ"ס, והוא כורסיי' דשביבין. והנה כל מ"ו הוא ברדיפו דרדיף לגבי עלאה מניה, ולפי שהוא שורש המלכים של ב"ן, לכן כל הענפים נמשכין אחר השורש. ולפי ש"מ"ס היא מהמלכים, ונמשך למעלה, נמשך הכל אחריה. ואוירא שרשו מלמעלה, מרדל"א, שהוא א"ס, נהיר במ"ס, ונמשך האור מלמעלה, כמו שהוא מאיר בתחתון, כן כל העליונים למעלה. וז"ש רשב"י (סח ע"ב) "ארימית כו' לעילא לעילא דכד כו' וההוא רעותא" כו'. וכו' כל מ"ו שבאיש ואשה ג"כ, שהאיש ממשך מ"ד מאוירא שלו, לכן הוא לבן, והטעם לפי שמחשבתו באשה למטה ממדרגתו. והאשה ממשך מ"ו ממוחא, לכן הוא אדום, כורסייה דשביבין, ששם הוא אש, והטעם כו', שמחשבתו באיש שהוא למעלה ממנה. והוא והתקדשתם, שלעולם יפנה מחשבתו למעלה בקדושה, וע"י כך ממשך מ"ו, ומשפיעין לו מ"ד מלמעלה, נשמה קדושה. וז"ס (זכריה א) שובו אלי ואשובה אליכם, שצריך התעוררות מלמטה תחלה. וז"ש (תהלים ל"ו) אדם ובהמה תושעי ה'. והוא סוד הקרבן, שבהמה הוא ב"ן, והיא עולה באש, שאש הוא המעלה, בסוד כורסי' דשביבין. וכן עולה כל נוק' ונוק' למעלה עד א"ס. והוא מ"ס שעולה עד ההוא פריסו. וז"ש רשב"י בנינו הקרבן דסליק עד א"ס. ואמר "ההוא (מאמר) [אוירא] כו'. וז"ס עון קרי שמוריד שם מ"ה ח"ו מ"ד, והוא חורבן גדול. וכן לימוד קבלה למי שאינו ראוי. כי כל משפיע הוא מ"ד. ולהגון הוא מצוה גדולה עד מאד. וכן למסור ד"ת לכותי. וכן כל משפיע יראה למקבל טוב. והמשכה ראשונה היה במ"ס, ואח"כ כשנאצלו או"א ה"ה קרובין לבירור המלכים, לכן המשיכו או"א ועלו במחשבתם למ"ס. וז"ס כל העליות, שהוא עליות הנשמה במחשבתה, והוא סוד כל העליה. וממשך המ"ס את או"א אליה, וזהו מ"ו שלה. כמו מקודם שבמ"ו הראשונים העלו מבחר הברורין שהן או"א, והשאר של ז"ו, וכ"ש שלמטה אינון ראויין אליה. וכ"ה או"א, מ"ו שלה כשעולין אליה, והיא ממשך אותן אליה. אבל א"י להמשיך אותן עד

מאיר העין ח"א

והיכלין (להיכלין) לאו אינון נהורין⁸⁹⁹⁸ לאו⁸⁹⁹⁹ אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע⁹⁰⁰⁰ נהורין דקיימי כלהו במחשבה דאיהי חד מנייהו בחושבנא דכלהו למרדך אבתרייהו בשעתא דקיימי⁹⁰⁰¹ במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידיעו אלין לא קיימי לא ברעותא⁹⁰⁰² ולא במחשבה עלאה⁹⁰⁰³ תפסין בה ולא תפסין⁹⁰⁰⁴ באלין קיימין כל רזי מהימנותא⁹⁰⁰⁵ וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ודלתתא⁹⁰⁰⁶ (ולתתא) כלהו אקרין אין סוף⁹⁰⁰⁷ עד הכא⁹⁰⁰⁸ מטון נהורין ולא מטון ולא אתידיעו⁹⁰⁰⁹ לאו הכא מחשבה ולא רעותא :

כד נהיר מחשבה ולא אתידע ממה⁹⁰¹⁰ נהיר כדין אתלבש ואסתים גו בינה ונהיר⁹⁰¹¹ למה דנהיר⁹⁰¹² ואעיל⁹⁰¹³ דא בדא⁹⁰¹⁴ עד דאתכלילו כלהו כחדא והא אוקמוה וברזא דקרנא כד סליק כלא (ו)אתקשר⁹⁰¹⁵ דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימין כלהו בסליקו⁹⁰¹⁶ ומחשבה אתעטר באין סוף ההוא נהירו⁹⁰¹⁷ דנהיר מיניה מחשבה עלאה אקרי אין סוף ועי' כו: כיון דאנהיר ומתפשט מניה חילין ההיא מחשבה אסתים ואגניו ולא ידע ומתמן אתפשט פשיטותא לכל סטרין ואתפשט מניה חד פשיטו דאיהו רזא דעלמא עלאה :

תרגום: ואף על גב שכלם עומדים באור המחשבה שלא נודע, ואז אור המחשבה הזה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד ונעשים תשע היכלות.

וההיכלות אינם מאירים, ואינם רוחות, ואינם נשמות, ואין מי שיעמוד בהם. רצון כל תשעת המאורות שכולם עומדים במחשבה, שהיא אחת מהן בחשבון, שכולם לרדוף אחריהם בשעה שעומדים במחשבה. ולא נדבקים ולא נודעים, אלה לא עומדים לא ברצון ולא במחשבה עליונה. תופסים בה ולא תופסים. באלה עומדים כל סודות האמונה וכל אותם מאורות מסוד המחשבה העליונה, שלמטה כולם נקראים אין סוף. עד כאן מגיעים המאורות ולא מגיעים ולא נודעים. אין כאן מחשבה ולא רצון.

כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אזי מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאירה (מי) למה שמאירה, ונכנסים זה בזה, עד שכולם נכללים כאחד, והרי פרשוה. ובסוד הקרבן, כשהכל עולה, נקשר זה בזה ומאיר זה בזה, אז עומדים כולם בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף, אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה נקרא אין סוף. כיון שמאיר ומתפשטים ממנו חיילות, אותה מחשבה נגזרת ונסתרת ולא ידועה, ומשם מתפשטת התפשטות לכל הצדידים, ומתפשטת ממנו התפשטות אחת, שהיא סוד העולם העליון.

(לה) אמר⁹⁰¹⁸ רבי שמעון ארימית ידי בצלותין ידי לעילא דכד רעותא עלאה לעילא לעילא⁹⁰²⁰ קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס [לעלמין] רישא דסתים יתיר לעילא וההוא רישא אפיק מה דאפיק ולא ידע ונהיר מה דנהיר כלא בסתימו :

שמעלין את עצמן מקודם אליה, ובעלייתן אליה המשיכו הן מ"נ מבחר הברורין שנשארו, והן ז"נ. וע"י המ"נ ירדו מאוריא מ"ד אל מ"ס, וממ"ס אל א"א, וע"י ז' נתבררו ז"נ במ"ה וב"ן, כי כל ברור הוא תחיה, שיורד מ"ה אל ב"ן, ואח"כ המשיכו ז"נ עצמן אל א"א, והכל כנ"ל, עד שנתברר הבריא. וכן עד העשיה, עד שנוכל האדם באחרונה. ועתה תולה באדם שהוא אחרון להמשיך מחשבתו למעלה, וע"י יעלו מ"נ אליו, והוא יהיה מ"נ למלכות העשיה, וכן ממדרגה למדרגה עד א"ס. ולפי נשמתו ומחשבתו הטובה כן הן הברורין. ד"מ אם נשמתו ממלכות דבריא וכן כונתו לשם מעלה מבחר הברורין שראוין אל מלכות דבריא, ויורד ג"כ מ"ד ג"כ בזה הערך. ואף שכל הברורין שוין בעלייתן, וכן המ"ד בירידתן, שהן הכל ממדרגה למדרגה, מ"מ הברורין הן עצמן לפי מדרגת נשמתו ומחשבתו. ותדע שכל העליות הכל במוח של כל העולמות, כמו המחשבה של האדם. וכל הירידות הכל באוריא. והלימוד לאחריים גדול המעלה מאד, שלימודו הוא מ"ד, לפי שמשים מחשבתו במי שלמטה ממדרגתו, והתלמיד מעלה מ"נ. אבל כשלומד מעצמו הוא נקבה לבד, מקבל מהספר ולא מאדם, והוא כמו הגשמים שאינן באין למעלה, שנדמין לספחים. וזהו מעלת החבורה. וז"ש הרבה קבלתי כו' ומתלמיד כו' (תענית ז ע"א). שאז הוא מקבל מאוריא כו' (יהל אור).

⁸⁹⁹⁸ תבאר בבבא ארדת האזינו [מח ע"א] במאמר כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתקוניו כו' וע"ש היטב (שער מאמרי רשב"י). ז"ל: ואלה שמונים כתר חכמה בינה גדולה גבורה ת"ת נצח הוד יסוד הרי הם תשעה ספירות הנו' כאן. ועוד יש בחינה עליונה מכולן. והיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע כלל כנו' לקמן והיא רישא הראשונה שבחינת רישין הנו' לקמן דאתגלפן דא לכו מן דא כו' והרי עמה נשלמו לעשר ספירות שהם השרשיות ומקוריות והם חיות לכל העולמות ולכל האצילות כולו ואם כן צריך שתדע כי התרין רישין תתאין מאלו התלת רישין הנו' הנה הם סוד כתר וחכמה הנו' באלו התשעה ספירו' והראש העליונה על שתיון שהיא הנקראת רישא עלאה דלא אתידע היא למעלה מן התשעה ספיר' הנו' ועמה נשלמין לעשר ספירות גמורות והנה בחינת המלכות לא נזכרה ולא נתגלית באלו התשעה ספיר' השרשיות אמנם אח"ך נגלית המלכות מסוד האי רישא עלאה דלא אתידע העומדת למעלה מן התשעה ספירו' שרישיות הנו'. וזוהו תבין מעלת גודלות המלכות כי היא עטרה בראש צדיק היתה לראש פינה אשר לעתיד תהיה גדולה מן השמש והבן זה.

⁸⁹⁹⁹ ולא (דפ"ו).

⁹⁰⁰⁰ כי סוד רצון המחשב"ה ה"ל הוא סוד עולם ה"ל בסוד עלמא עלאה, וכו' זה הרצון הוא כלל המחשבה, ונהירו דמחשבה שהוא אור המחשבה (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰¹ בסוד שורש היחוד, א"א להשיג ולהתדבק כלל וכלל כי לא אתידע (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰² בסוד הרצון, ואפילו אותם שהיו בסוד הרצון דהיינו משה יוסף דוד אעפ"כ לא השיגו (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰³ אותן שנתדבקו בסוד מחשב"ה עלאה"ה שהן סוד והמשכיל"ם ג' מחשב"ה עלאה"ה, והן רשב"י וחבריו [עיי' ריש הקדמת תי"ז] ג"כ, לא השיגו זה (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰⁴ כי כמו שהאור הוא מטי ולא מטי, כן המשיגין תפסין ולא תפסין (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰⁵ בזה תלוי כל סוד אמונה (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰⁶ נמחק בגרמ"מ, וגורס את המוסגר.

⁹⁰⁰⁷ דהיינו אותן האורות הגנוזים בסוד מחשב"ה עלאה"ה ג' אית"ן, שער הנון, שמזה יזהירו והמשכיל"ם כזוהר הרקיע [עיי' דניאל יב], זה האור המאיר להם נקרא אצילנו סוד אית"ן סוף ג' א"ר הכללי (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰⁸ כלומר זהו פירוש למה נקרא אין סוף, כי אין הוא סוד עתיקא, סוד הנעלם, והסוף ג"כ נכלל בסוד אין, ועד הכא יכול שכל אנושי להשיג ולא יותר, מפני שעד הכא מטון נהורין ולא מטון, בבחינת מטי ולא מטי (הגרמ"מ).

⁹⁰⁰⁹ לכן אין רשות לדבר יותר מזה הרקיע (הגרמ"מ).

⁹⁰¹⁰ ממאן (דפ"ו).

⁹⁰¹¹ (ס"א מאן) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁰¹² לפי השגתו ולפי ערכו (הגרמ"מ).

⁹⁰¹³ ועאל (דפ"ו).

⁹⁰¹⁴ ונעשה הכל א' (הגרמ"מ).

⁹⁰¹⁵ שעומדים כולם ביחוד למעלה עד א"ס, והוא נהיר בכלם, ועיי' לעיל רכד ע"א (דע"ה ח"ב קנו ע"ב), נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכנייא ומתדחיא הסטרא אחרא ע"י הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלו ע"א ושם רלט ע"א), ע' במקומות הנו' שמבואר שם כי ע"י הקרבנות מתכנייא הסטרא אחרא ואתבר חילה ותוקפה, ואשא דמדבחה מבערא רוח מסאבא, וזינין בישין מעלמא וסלקא רוח קודשא ואתעטרא לעילא ונהיר דא בדא (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

⁹⁰¹⁶ כלומר קיימו ועומדין במעלה העליה שנתעלו (הגרמ"מ).

⁹⁰¹⁷ כלומר שלא תאמר זהו עצם הא"ס, אלא זהו האור המאיר במחשבה עלאה (הגרמ"מ).

⁹⁰¹⁸ עיי' כל זה בח"א סה ע"א.

⁹⁰¹⁹ המקדש מלך { ושעת רצון מפרשים את זה על סדר השתלשלות האצילות מא"ק, ועיי' כללים ח"א ס ע"ד כל ענף ח' שמפרשו על על סדר השתלשלות עולם העוקדים בהתפשטות האי' והב'.

מאיר העין ח"א

רעו דמחשבה עלאה למרדף אבתריה ולאנתהרא מניה חד פריסו אתפרס⁹⁰²¹ ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה מטי ולא מטי עד ההיא פריסא נהיר מה דנהיר וכדין [ההוא] (איהי) מחשבה עלאהו נהיר בנהירו סתים דלא ידיע [וההוא] (והאי) מחשבה לא ידיע:

כדין בטש האי נהירו דמחשבה דלא אתידע בנהירו⁹⁰²² דפרישא דקיימא⁹⁰²³ דנהיר ממה דלא ידיע ולא אתידע ולא אתגליא וכדין⁹⁰²⁴ דא נהירו דמחשבה דלא אתידע⁹⁰²⁵ בטש בנהירו דפריסא ונהירין כחדא⁹⁰²⁶:

ואתעבידו (דאתעבידו) תשעה היכלין ויהיכלין (דהיכלין) לאו אינון ונהורין⁹⁰²⁷ ולא אינון [נקודין ולא אינון] רוחין לאו⁹⁰²⁸ אינון נשמתי⁹⁰²⁹ ולאואו (אית) מאן דקיימא בהו רעותא דכל תשע נהורין קיימי כלהו במחשבה דאיהי⁹⁰³⁰ חד מנייהו בחשבנא כלהו למרדף אבתריהו בשעתא דקיימא במחשבה ולא מתדבקן ולא אתידעו אלין לאו⁹⁰³¹ קיימי לאו ברעותא ולא במחשבה עלאה תפסין בה ולא תפסין קיימין כל רזין דמהימנותא וכל אינון נהורין מרזא דמחשבה עלאה ולתתא⁹⁰³² כלהו אקרין אין סוף עד הכא מטון נהורין ולא מטון ולא⁹⁰³³ אתידעו לאו הכא רעותא ולא מחשבה:

כד נהיר מחשבה ולא [אתידע ממאן] ודנהיר כדין אתלבש [ידיע] ואסתים גו בינה ונהיר (ל)מאן דנהיר ואעיל דא בדא עד דאתכלילו כלהו כחדא וברזא דקרנא כד סליק כלא (ו)אתקשר דא בדא ונהיר דא בדא כדין קיימי כלהו ובסליקו ומחשבה אתעטר באין סוף ההוא נהירו דנהיר מניה מחשבה עלאה⁹⁰³⁴ דלא ידיע איהי בה כלל [נ"א כלא] אקרי אין אסוף דמניה⁹⁰³⁵ אשתכח וקיימא ונהיר למאן דנהיר ועל דא כלא קאים זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי: תרגום: אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות למעלה, שכשהרצון העליון למעלה למעלה, עומד אותו רצון שלא נודע ולא נתפס לעולמים, הראש הנסתר יותר למעלה, ואותו ראש מוציא מה שמוציא, ולא ידוע. ומאיר מה שמאיר, הכל בסתר.

רצון המחשבה העליונה, לרדף אחריו ולהיות נאור ממנו. מסך אחד נפרס, ומתוך אותו מסך ברדיפת אותה המחשבה העליונה, מגיע ולא מגיע, עד לאותו מסך מאיר מה שמאיר. ואז אותה מחשבה עליונה מאירה באור נסתר שלא ידוע, והמחשבה הזו לא יודעת.

אז מכה אור המחשבה הזו שלא נודע בהארת (המסך) הפרישה הפריסה שעומד שמאיר ממה שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז הארת המחשבה הזו שלא נודעת מכה בהארת המסך, ומאירים כאחד.

⁹⁰²⁰ הוא מלכות עקודים אחר התנוצצות ז"ת דילה נעשה רד"א ואמר על כל ע"ס העקודים לעילא לעילא וירמו ז"כ על אורות א"ס והכל רעותא (יהל אור). (הערה על יהל אור), הנאצלים, הנה אין השנה לכל א' עתה ל"כ למעלה ממדרגתו, כי הז'ן אינם משיגים למעלה מחצי ת"ת דאימא, כמ"ש בפע"ח (שער הסוכות פרק ד), וא"י אינם משיגים את א"א כמ"ש הגר"א בספד"צ (פ"א ד ע"ד בדה"ה ולא אתחזי), וכן א"א אינו משיג את רד"א כמ"ש בשער המלכים פרק ח ובשער א"א פרק ב, וכן רד"א אינו משיג בהעקודים ע' בהגר"א בספר יהל אור (פ' פקודי ט"ז סע"ד) (כללים ח"א א ע"ד), המלכות דאור הפה, הנה היא מתפשט ומשתתף בהאצילות ג"כ, וכמ"ש הגר"א ביהל אור (סוף פקודי דף טז סע"ד) כי המלכות דעקודים אחר התנוצצות ז"ת דילה נעשה רד"א דאצילות. ועכ"פ הוא כי גם אורות הפה הם נבחים בבחי' שני פרצופים כלליים, אחד פנימי ואחד חיצוני, והם זה למטה מזה, כי הפנימי הוא מבפנים להפה ולמעלה עד החוטם, והחיצוני הוא מהפה ולמטה עד הטבור, והנה מתלבש הפנימי בהחיצוני ע"ד ה"ל, כי בהכח"ב החיצוני הנה מתלבש בו הפנימי מהס"ג שבו ולמטה ובהחג"ת החיצוני מהמ"ה שבו ולמטה. אמנם הוא ג"כ מהס"ג דהמ"ה ובהנ"י החיצוני מהב"ן שלו ולמטה ומהס"ג דהב"ן כנו' (כללים ח"א א נב ע"ד) האור דעקודים הוא בחי' נשמה לנשמה להנקודות (ביאורים ח"ב ג ע"ב).

⁹⁰²¹ הוא הקד"א המפסיק בין אוריא להמ"ס, ואינו מקבל המ"ס ממנו אלא רק בדרך מטי ולא מטי רצוא ושוב. והנה נעשה ע"ז המ"ס לבודק"ק שורש כל הדינין, כי בו גנוז בקורה רד"א כנוודעי⁹⁰²². וז"ל הנה הוא מצד הצמצום אשר בהמ"ס, ומצד זה הנה הוא מה שאמרנו כי נעשה המ"ס לשרוש לעולם הנקודות ולכל תולדותיהם, ובסוד (מנחות כט ע"ב) כך עלה במחשבה לפני (כללים ח"א א צד ע"ג).

⁹⁰²² (נ"א דרסא) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁰²³ והנה פירש ענין בטישה זו שני פעמים האחת אמר "כדין בטש האי נהירו דמחשבה וכו' בנהירו דפריסא דקיימא" היינו בחינת העלמם בתוכיותם להתפשט (אור יקר).

⁹⁰²⁴ (נ"א האי) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁰²⁵ היא חכמה שבכתר (אור יקר).

⁹⁰²⁶ לא אמר עתה דקיימא נהיר דהיינו בחינת התפשטותם למטה, ולכן צריך בטישא אחת בטישא באור בהיותו עומד בעצמו והשנית בטישא באור

אחר התפשטו והיינו "נהירין כחדא" אור החכמה הנעלמת ואור הפרסא (אור יקר).

⁹⁰²⁷ הענין כי עד עתה לא היו מאורות הספירות לא ברעותא ולא בפרסא ולא במחשבה שהם בחינות והם ארבעה עניינים הנו' דהיינו רעותא כתר ואין סוף מתלבש

בו, ופרסא בחינה אחרונה לכתר שבה מתאחות המחשבה, והמחשבה היא חכמה ממש, ובכולם הספירות אין בהם מספר וחשבון עם היות שיש כמה תיקונים בארץ

אנפין כולם שויים לטובה להקשר במאציל ולפניו אין מתעלה על חבירו להכלל מספר ספירות, אמנם בהיות בחינה זו "אתעבידו תשע" דהיינו שהן מתפשטין זה מזה

וזה מזה עד שהם במספר בחשבון תשעה והיינו אומרו "אתעבידו" ולא אמר אפיקו וכיוצא, מפני שהם עד כאן כל בחינות הנזכרות אין האור במספר עילה ועלול

ועתה "אתעבידו תשע" דהיינו שהם נחלקים לעילה ועלול ויתעלה העילה על העלול ולכן הם "תשע היכלין להיכלין", הענין כי היכל אינו אלא דבר הנעשה לקבל דבר

הנכנס בו, כי אין יצדק מלת היכל אם לא שיהיה שם מלך בהיכלו, בענין שהמאורות עתה הם היכלין בחכמה ואורה, וכן אור הפרסא יתפשט בתוכו ויהיה התחתון

היכל לעליון בענין שהם תשע "היכלין" מהמחשבה "להיכלין" שהם תשע מהפרסא דהיינו הכתר כדפירשנו, ואור הכתר מתלבש בהיכלות אלו וההיכלות בית קיבול

לאור הכתר שאור אין סוף מאיר בתוכו והיינו התלבש האורות באורות, ועד כאן נכללו שלש רישין שפירשנו לעיל שהם להנהגה (אור יקר).

⁹⁰²⁸ ולא (דפ"ו).

⁹⁰²⁹ ואילו הם לבושי' לההוא רישא עלאה דלא אתידע הנק' עתיק יומין אשר בהתחברו עם אלו הט' ספי' דא"א הם י"ס שהם השרשי' והמק' אל כל האצ' כולו

ולמטה בענין ז"א נבאר בע"ה למה אין ספי' מלכות בא"א ואיך יצאו ממנו שאר הפרצו' של א"א כ' ואיך נאצלו ממנו בלתי יהיה בו בחי' מלכות והנה א"א זה שהוא

סוד אלו הט' ספי' שרשיות ומקוריות הנה הוא מתפשט בכל האצ' כולו ומתלבש בכל הפרצו' אשר שם ומסתיים התפשטו' עד נוק' דז"א דאצ' כמו שנבאר בע"ה

ותח' נבאר סדר התלבשו' בכל אלו הפרצו' ואח"ך איך האצילם מבלי שיהיה בו בחי' מלכות נקבה. ולכן נבאר דרך קצרה כללות כל אצ' הנה עתיק יומין נקרא חד

רישא עלאה דלא אתידע אבל הוא י"ס שלמות והג' ספירות ראשו' שלו נשארים בסוד אור המקיף ע"ג מוחין פנימיים דא"א והדעת שלו בסוד אוריא דגלגלתא דא"א

בסוד נשמ' פנימית דא"א וז' תחתונות דעתיק יומין נתלבשו בסוד אור פנימי דא"א באופן זה חג"ת ונה"י דעתיק בתוך כ"ב חג"ת דא"א וג' פרקין תתאין דנה"י

דעתיק בלבד הם נתלבשו בתוך נה"י דא"א ונעשו בחינת רוח לא"א ומלכות דעתיק במלכות דא"א בסוד נפש דא"א אח"ך א"א ב' ראשו' שלו דברישא ידידה שהם כתר

וחכמה שבו הם נשארים מגולו' בלי התלב' ועמדו בסוד אור מקי' אל המוחין פנימיים דא"א כתר לאבא וחכמה לאימא ובינה דא"א שהיא הגרון שלו נתלבש בב'

גלגלו' שהם ב' הכתרים דא"א חציו הימיני באבא וחציו השמאלי באימא וח"ג דא"א נעשו ב' מוחין פנימיים דחכמה ובינה דאבא וחכמה ובינה דאימ' חסד לאבא ובגו'

לאימ' ודעת דארין ממנו נעשו ב' דעו' באו"א ומחציו העליון שבת"ת דארין שהיא עד הטיבור דלבא דארין נעשו ב' גופות או"א שהוא הז' תחתו' שבכל א' מב' מחס'

שבהם ועד המלכות שבהם. נשאר עתה מטיבו' דלבא דא"א ולמטה וזה ענינו כי מן מחצית תחתון דה"ת דא"א נעשה גלגל' דז"א שהוא כתר שבו נמצאו ח"ג וחצי

העליון דה"ת דא"א המלובשו' בתוך א"א כנו' עומדין בסוד אור מקיף ע"ג מוחין פנימיים דז"א ומונה"י דא"א נעשו מוחין פנימיים לז"א. ופעם אחרת שמעתי ממורי

ז"ל כי נה"י דא"א נעשו מוחין מקיפים אל מוחין פנימיים דז"א אבל נה"י דא"א נעשו ג' מוחין פנימיים דז"א ומן היסוד דא"א נתפשט כל גופא דז"א שהם שבעה

תחתו' שבו ומן המלכות דא"א נתפשטה נוקבא דז"א ומן נה"י דז"א נעשו שלשה מוחין פנימיים דנוקבא דז"א (שער מאמרי רשב"י נ ע"ג).

⁹⁰³⁰ דאיהו (דפ"ו).

⁹⁰³¹ ואלין לא (דפ"ו).

⁹⁰³² כן הוא הגי' בע"ח שער א' ענף ד', ועי' גר"א (תנ"ח יח ע"ד) שגורס "ולעילא".

⁹⁰³³ ולא (דפ"ו).

⁹⁰³⁴ (נ"א דלא אתידע בה כלל) (נוסף בדפ"ו).

⁹⁰³⁵ (נ"א ומניה) (נוסף בדפ"ו).

מאיר העין ח"א

ונעשים תשעה היכלות, וההיכלות אינם אורות, ואינם רוחות, ואינם נשמות, ואין מי שיעמוד בהם. רצונם של כל תשעה האורות, כולם עומדים במחשבה, שהיא אחת מהן בחשבון, כולם לרדף אחריהם. בשעה שעומדים במחשבה, ולא משגים ולא נודעים, ואלו לא עומדים, לא ברצון ולא במחשבה עליונה, תופסים בה ולא תופסים בה. באלו עומדים כל סודות האמונה, וכל אותם אורות מסוד המחשבה העליונה ומטה, כולם נקראים אין סוף. עד כא מגיעים האורות ולא מגיעים, ולא נודעים כאן לא רצון ולא מחשבה.

כשמאירה המחשבה ולא נודע ממה מאירה, אז מתלבשת ונסתרת בתוך הבינה, ומאיר מי שמאיר, ונכנסים זה בזה, עד שכלם נכללים כאחד. ובסוד הקרבן כשהוא עולה, הכל נקשר זה בזה ומאיר זה בזה. אזי כולם עומדים בעליה, והמחשבה מתעטרת באין סוף. אותו האור שמאירה ממנו המחשבה העליונה (שאינו יודע בה כלל), נקרא אין סוף, שממנו (וממנו) נמצאת ועומדת ומאירה למי שמאירה, ועל זה הכל עומד. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

מאיר העין ח"א

Commented [YL10]:
כאן לג' מלואים לא
עשיתי

(לו) עי' תיקון"ז קלב ע"ב: אמר ליה הא ודאי אתגליא לי מה דלא ידענא עד השתא ולא עתיד לאתגליא עד יומין דייתי מלכא משיחא אמר ליה אי הכי אשתמודע דאית אדם קדמון לכל קדומים ואית אדם אחרא אמר ליה ברי הכי הוא ודאי אדם דברא ליה עלת העלות בדיוקנא דיליה סתים וגניז האי גרם דאסתלק עלת העלות אדם תניינא חאב במחשבה ואדם תליתאה חאב במעשה דתלת אדם אינון אדם דבריאיה אדם דיצירה אדם דעשיה דלאו כל חובין שוין תרגום: אמר לו הרי ודאי התגלה לי מה שלא ידעתי עד עכשו ולא עתיד להתגלות עד הימים שיבא מלך המשיח אמר לו אם כך נודע שיש אדם קדמון לכל קדומים ויש אדם אחר אמר לו בני כך הוא ודאי האדם שברא אותו עלת העלות בדמותו סתום וגנוז זה גרם שהסתלק עלת העלות אדם השני חטא במחשבה ואדם שלישי חטא במעשה ששלשה אדם הם אדם של בריאה אדם של יצירה ואדם של עשיה שאין כל החטאים שוים

בהגרי"א: דאית אדם קדמון - ר"ל, כתר נקרא קדמון לכל הקדומים ועד עתה לא ידע שג"כ שם נקרא אדם אבל השתא שאמר דשם נק' ג"כ אלף דאלף דאהי"ה הוא כתר דאימא וכן א' דאדני כתר דמלכות ועתה גילה לו דגם שם אלף ונק' אדם ג"כ {קלג ע"ב} דדרגי' דאדם עד שם הגיע דלכן פגם שם כנ"ל והוא אדם דבריאיה דבה חאב בנעמה דיליה דהוא מן בריאה ואדם דיצירה תאב במחשבה חכמה ואדם דעשי' במעשה וע"ל קי"ד ב':

(לז) עי' תיקון"ז קלח ע"א: א' אמון מופלא רקים וצייר ציורא בהיכלא דאדם קדמאה דכל קדומים דאית אדם ואית אדם אית אדם דלית ספירה דלא אתקריאת אדם אבל אדם קדמאה עלאה דכלהו כתר עליון סתים וטמיר סתים דכל סתימין עלת העלות קדמון לכל קדומים בגין האי אדם קדמון אתמר בעלת העלות⁹⁰³⁶ ואהיה אצלו אמון ולההוא קדמון אמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו אנת יהיב כל ציורין וכל דיוקנין וכל תקונין סתימין וכל אברין דכל מינין ואנת (ג"א ואנא) יהיב חילא ביה דאשתמודענא (דישתמודע) ביה דאם לא יהיב ליה שכל הא לא יכיל למנדע אמונה דילי ובדא יהא שליט על כל חילי שמיא וארעא וימא הה"ד וירדו בדגת הים וגו'

תרגום: א' אמון מופלא רקים וצייר ציור בהיכל של אדם הראשון של כל הקדומים שיש אדם ויש אדם יש אדם שאין ספירה שלא נקראת אדם אבל אדם הראשון העליון של כולם כתר עליון סתום וגנוז נסתר כל הנסתרים עלת העלות קדמון לכל קדומים בשביל האדם הקדמון הזה נאמר בעלת העלות ואהיה אצלו אמון ולאותו קדמון אמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו אתה נתת את כל הציורים וכל הדמיות וכל התקונים הנסתרים וכל איברי כל המינים ואתה (ואני) נתת בו כח שידענו (שיודע) בו שאם לא נותן לו שכל הרי אינו יכול לדעת את אמונתי ובוזה יהיה שולט על כל צבא השמים והארץ והים זהו שכתוב וירדו בדגת הים וגו'

בהגרי"א: א' אמון כו' - עתה חוזר לפרש בפרטיות: **בהיכלא דא"ק כו'** - ר"ל, בכתר כמו שמפרש והולך ור"ל שהיכל ראשון שהוא דאימא כנ"ל כולל ד' היכלין ג"ר ודעת כידוע בכל היכל שביעי והוא ד' רגלין דכסא וששה היכלות דלמטה שית דרגין והן ג' אותיות ראשונות כנ"ל וג' אחרונות הן סוד הדעת כולל ו"ק שורש לשית היכלין שתחתיו כידוע שהו סוד הדעת ולפי שהדעת נכלל מג"ר כן נתחלק לג' {קלח ע"ב} אותיות שכוללן ז"ת דו"ג וצדיק מכריע בינתים שע"ז הולך בתלת תלת ספר וספר וסיפיר ולכן לא מפרש רק הג' אותיות בג' היכלין דהיכל זה וכמש"ל למטה עד הכא א' מן אב"ג מאי ב' כו' ג' כו' דכאן הוא היכל הכתר ואמר קדמאה דכל קדומים משום דחו"ב הן ג' קדומים לעולם אלים שנה קדומה לעולם חסד יבנה ואמר דאית אדם כו': ר"ל דלכן א' דא"ק דא' מורה על אדם ושם הוא אדם אע"ג דכל ספירה נק' אדם מ"מ הוא אדם קדמאה ואמר כתר עליון דיש שאר כתרים כמו כתר דז"א ושאר פרצופים וכמ"ש בריש א"ז (רפח ע"א) רישא עילאה ע"ק סתימאה דכל סתימין רישא דכל רישין והוא כולל ג' ג' רישין גולגלתא ואוירא ומ"ס ונגד זה אמר כתר עליון סתים וטמיר כסדר ועוד למעלה למעלה רדל"א כולל ג"כ ג' שכל רישא כולל ג' שלכן אמר שם ג' דלאו רישא ולא ידע ולא אתיידע כו' ונגד זה אמר כאן סתים כו' עלת כו' קדמון והוא מלמטה למעלה והבן מאד: **בגין האי אדם קדמון אתמר בעלת כו'** - ר"ל, דאדם קדמון דהוא הכתר אמר ואהיה אצלו ר"ל אצל עילת העילות אמון כמו שמפרש והולך דעלת העלות אמר לא"ק נעשה כו' נמצא דהוא האומן וכל פ' זה על היכל זה ואהיה אצלו אמון בכתר ואהיה שעשועים יום יום בחו"ב דכלילין כחדא אע"ג דאמר בחכמה נכלל ג"כ הבינה דלא מתפרשין וזהו ב"פ ואהיה כמ"ש (&) אהי"ה אשר אהי"ה משחקת כו' הוא הדעת שעליו נאמר לויתן זה יצרת לשחק בו ועי' בפרשת שמות י"א ב' וכל השמחה ושעשועים הכל בו וכמ"ש (&) במ"ה פ' תולדות ואמר ג' דברים משחקת לפניו בכל עת הוא במקומו וזהו לפניו בג"ר דהם נק' לפניו ואמר בכל עת דשם לא מתפרשין לעלמין והוא חידו תדיר זיווגא תדיר דלא פסיק משחקת בתבל ארצו בנזק' ושעשועי את בני אדם בדכורא שהן ארץ ואדם כמ"ש (&) בפ' ויגש ובפ' אמור וש"מ וכמ"ש (&) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי והן ד אותיות הנ"ל ואהיה כו' א' ואהיה כו' יום יום ב' ג' משחקת לפניו בכל עת צדיק דנק' נהר על שמו וכן ידע וכולו נכלל בו וכל שרשו ואצילותו משם וכן פעולתו לזה משחקת כו' ושעשועי י' ת': **אנת יהיב כו'** - דהוא אדם קדמון הראשון שנצטייר בציור אדם ולכן יהיב כו' ומ"ל קל"ב א' אשכחנא כו' ומ"מ כלן כלילין בראשון דהוא כולל תלת וע' בריש א"ז: *~**וכל אברים וכל נוונין ואנא יהיב חילא דישתמודע ביה דאם כו'** - כצ"ל~ וע"ש קל"ב א' דתלת אדם מנהון ג' שרטוטין וציורין וגווינין והכל בהיכל הזה כמ"ש למטה ג' תלת דיוקנין כגוונא דאדם דבריאיה כו' ונכלל באדם הזה בתחילה כנ"ל ואמר ה' דברים נגד ה' אותיות דשם זה שנכלל הכל בא"ק ציורין ודיוקנין ותיוקנין סתימין ג"ר אב"ג אברין בצ' דביה רמ"ח אברים וע"ל ריש תל"ט וגווינין בת' וכמש"ל קל"ב א' ודא תפארת שפירו דכלא כו' ונגד יו"ד חכמה הוא שכל דעלת העלות יהיב דבגיני' נחית עלת העלות וכמ"ש (&) בז"ח פ"ה ב' א"ר אלעזר כו' א"ל אין דההוא

⁹⁰³⁶ עיי' כללים ח"א מח ע"ג אות ז'

מאיר העין ח"א

א"ק הוה בני עלמין ומחריבן בגין דעלת העלות לא הוה משתתף תמן בגין דעד השתא לא הוה שלים בנוק' דילי כו' דבכל אתר דלית שכינתא תמן לית שלימותא תמן ועלת העלות לא שריא תמן כו': **שמיא וארעא וימא כו'** - כצ"ל~ וכמו שמפרש והולך בדגת הים והוא נוני ימא דלעילא ובעוף השמים כו' ובכל הארץ וע"ל ק"ד ב' ומאן דאיהו מסט' דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתמר ביה וירדו בדגת הים כו' בכלא שליט כמה דאתברי בשמיא וארעא וימא ועליה אתמר מה שהי' כו' י':

(לח) ע"י תיקו"ז קנו ע"א: וברי אשכחנא במתניתין ברזא דשרטוטין וצירין וגוונין בסתרא דרזין טמירא דטמירין דאדם דבריא⁹⁰³⁷ דאיהו קדמון לכל קדומים רכיב באריה סטא לימינא ועביד שרטוטין דאינון אורחין ושבילין דימא דאורייתא דעליהו אתמר הנותן בים דרך ובמים עזה נתיבה אדם דיצירה רכב בשור וסטא לשמאלא ונטיל אשא בפומיה וציר צירין אדם דעשיה רכיב בנשר ונטיל רוחא בפומיו וסטא למזרח באנפוי ועבד גוונין בעיינין באנפין אמר ליה מאן אדם דבריא ויצירה ועשיה הכא אמר ליה ברי האי איהו דאתמר ביה ואדם אין ומותר האדם מן הבהמה אין ואיהו אדם דבריא דבהאי ברא עלת העלות כל בריין אדם דיצירה חכמה עליה אתמר והחכמה מאין תמצא דאיהו י' מאין דביה ציר כל צירין דעלמא ביה ציר עיינין וחוטמא נוקבין דחוטמא נוקבין דאודנין ופומא כל נקודין וצירין דאינון עזקא לאת י' ואיהי בהון כאבנא בריש עזקא אדם דעשיה דא י' מאין בינה איהי אם כל חי מעשה בראשית בה אתעבידו כל עובדין דעובדא דבראשית וגוונין

תרגום: ובני, מצאנו במשנה בסוד השרטוטים וציריים וצבעים בסתר של סודות טמון הטמונים של אדם הבריא שוהא קדמון לכל הקדומים רוכב בארה סוטה לימין ועושה שרטוטים שהם דרכים ושבילים של ים התורה שעליהם נאמר "הנותן בים דרך ובמים עזה נתיבה". אדם דיצירה רוכב בשור וסוטה לשמאל ולוקח אש בפיו ומצייר ציריים. אדם דעשיה רוכב בנשר ולוקח רוח בפיו וסוטה למזרח בפניו ועושה צבעים בעיניים בפנים. אמר לו, מי אדם של בריאה ויצירה ועשיה כאן. אמר לו, בני הרי הוא שנאמר בו "ואדם אין", "ומותר האדם מן הבהמה אין", והוא אדם של בריאה שבזה ברא שרש השרשים כל הבריות. אדם של יצירה, חכמה, עליו נאמר "והחכמה מאין תמצא", שהוא י' מאין, שבו ציר כל הציריים של העולם, בו ציר עיניים וחוטם נקבי חוטם, נקבי אזניים, ופיו כל הנקודות וציריים שהם טבעת לאות י' והוא בהם כאבן בראש הטבעת. אדם של עשיה זה י' מאין בינה היא אם כל חי, מעשה בראשית בה נעשה כל המעשים של מעשה בראשית וצבעים.

בהגרא: וברי אשכחנא כו' - כאן ג' הנ"ל שרטוטין וצירין וגוונין בסט' דקדושה כמו שמפרש והולך: **דאדם דבריא דאיהו קדמון כו'** - ר"ל, כתר דכח"ב הן ג' אדם דבי"ע כמו שמפרש והולך וכמש"ל בתס"ט וכתר הוא קדמון לכל קדומים כמש"ל קי"ט א' דביה מתלבש עלת כל העלות ואמר ריב כאריה ר"ל חסד דג"ר רכיבו בג' אמצעיות חג"ת ואמר סטא לימינא ר"ל נצח דג' נה"י אינון ג' רוחי עלמא עם מלכות ד' רוחות העולם שהיא רביעית לכל תלת (ה ע"ב) וג' חג"ת עם מלכות הן ד' חיות וג"ר הן ג' אדם שהן נר"ן ומלכות גופא לון ואמר ועביר שרטוטין במלכות דהיא גופא דאדם ועיין למטה א"ל מאן אדם כו' אריה דבי' עביד שרטוטין כו' נצח הוד יסוד כו'. ר"ל אינון דקאמר סטא לימינא כו' סטא כו' כל צירין כו' וע"י בפרשת וארא אלא ששם מפרש בע"א ד' יסודות בכח"ב שג' אמ"ש הן כח"ב כמ"ש (&) בפ"א דס"י רוח מרוח שלש מים מרוח ארבע אש ממים וד' סטרי עלמא הן חג"ת וד' מתכות הן נה"י ומלכות רביעית לכל תלת והוא סוד שם י"ב כמ"ש (&) בתז"ח וע"ל קל"ג~ ב' וכן כאן דעבדו ג' דברים במלכות דבה ג' { קנה ע"ד } דרגין שרטוטין כו' הרי י"ב: **הנותן בים דרך כו'** - ע"ל קכ"ב ב' ור"ל כאן בים דהוא ימינא יסוד המים וכן אריה הוא דימא כמ"ש (&) בז"ח פ' יתרו כח ע"א ות"ח תלת קטירין בב"נ מסט' דדכיו ואינון נפשא ורוחא ונשמתא כו' סטא לימינא ונטיל מיא וכליל בפומא דאריה כו' ישרצו המים אליו מאריהון דחכמה דאיהי נפש חיה דאינון כנונין דמתרביין בימא דאורייתא ואינון מסט' דאריה דימא דאיהו כשר בים דאריה דסט"א איהו פסול ביבשתא ואריה דימא איהו לימינא דאברהם כו' ובוזה מתורין מה שמקשין דהאיך חיה טמאה במרכבה ותי' דכ"א ביסודו וכן נשר הוא דאוריא וכמ"ש (&) חמרא דימא שרא תורא דימא אסור וסימנך טהור כו' ואף שור אינו דיבשתא אלא דאשא רק האדם לבדו והוא דמות אדם שהוא למטה מהג' חיוון וכוללן אבל אדם היושב על הכסא מתגאה על כולם והענין כי ב' מיני אדם הן א' מצד הגוף והן ע"ה שאינן אלא בגוף והוא למטה מד' חיות כמ"ש (&) זכו רדו לא זכו וירדו והב' מצד נשמתא הוא יושב על כולם אדם על הכסא כמו שמפרש והולך ררדו בדגת הים ובעוף השמים ומושל על ג' חיוון בג' דרגין דאדם שהן נר"ן דבי"ע שנאמר ויברא אלקים את האדם וייצר כו' נעשה אדם וד' חיוון עומדים כו' סטרי עלמא שהן נה"ים והחיוון חג"ת ואדם יושב ע"ג בינה כליל תלת עילאין והן ג' אדם שאמר כאן אדם דבי"ע והן אדם ע"ג חיוון כו' סטריין כולל כל ע"ס וכמו שמפרש והולך ומלכות הוא אדם דמות אדם בגופא דכליל כולא והיא רביעית לכח"ב דנעשית גופא לנר"ן (והיא לבוש אדם דמות אדם לפי הנר"ן הלבוש ברמ"ח אברים ושס"ה גידים והיא אדם כולל ג' חיוון והיא רות מערבית דבה מתערב כולא כמש"ל קכ"ט א' ובינה ומלכות ב' אדם ב' שכינתא שכינה עילאה שכינה תתאה ב' אדם אדם עלאה אדם תתאה ולכן היא איומה כנדגלות דהיא אדם כמותן גופא להון והוא ד' אותיות אדני אי"ן ג"ר ג' אדם כמו שמפרש והולך א"ל ברי האי איהו כו' אדם דיצירה כו' דאיהו יו"ד כו' אדם כו' והיא ד' רביעית לון ד' דמות אדם והיא דלה דל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), דגוף אינה חיה כי אם מנשמתא, ועלה כתיב את האדם עפר מן האדמה ויפח כו' והיא איומה כנדגלות שכתוב ומוראכם וחתכם כו' שמתיראים מפרצופא דגופא וכ"ז בעוד נשמתו בקרבו הנדגלות כמו שמפרש והולך וחתכם כ"ז שאדם חי כו': **אדם דיצירה כו'** - כמו שמפרש והולך דכל צירין הוא ביו"ד וכמש"ל קכ"ד ב' שרטוטין אינון באותון כו' צירין אינון בנקודין כו' וצירין אינון בעיינין כו' באודנין כו' קמץ שרטוט וציר כו' ניצוץ איהו יו"ד כו' ועמש"ש ולכן בחכמה דאיהו יו"ד של השם ביה צירין דהן צירא דעיינין ואודנין שהן יודין וכמו שמפרש והולך דאיהו יו"ד מאין דביה ציר כל צירין דעלמא

⁹⁰³⁷ ע"י ע"ח עגרי ענף ד' שזה מדבר על א"ק, וע"י לש"ו ביאורים ח"א י' ע"ג שמכאן רואים שקדם לו העולם דקו וצמצום

מאיר העין ח"א

ביה צייר עיינין כו' ובבינה ה"א ביה צייר גוונין דה"א גוונין אינון דכלילין כל הגוונין כמש"ל בר"ת ה' ובסוף תי"ח {קנו ע"א} וש"מ והן ה' גוונין דעין דעיינין כמש"ל קכ"ה~ קכ"ו וכן גוונין דאנפין כמש"ל קב"ז קב"ח ואף שארור שם ד' אינון ה' במש"ל סוף סי"ח דר' אינון ה' דתכלת כוללן ועמש"ש וז"ש ועביר גוונין בעיינין באנפין והם י"ה שבשם ושרטוטין הוא מאות ו' שבשם שהן שרטוטין וכמש"ל קכ"ד ב' דשרטוט הוא רקיע ווא"ו והוא בכתר קו האמצעי ושם הוא וא"ו אריך אנפין כמש"ל קכ"ב ב' וש"מ וע"ל קל"ד א' ואינון מסט' דא"א דאיהו וא"ו כו' עש"ב וכאן אמר דאיהו אלף דאין והכל ענין א' דהוא אלף שבאמצע הוא"ו דארך אפים בב' ווי"ן ב' פנים כמש"ש ושם ברישא דא' דאיהו ארך אפים דאיהו וא"ו א' איהו אורייתא דאתייהבת בתרין לוחין דאינון ו"ו וע"ל קכ"ב ב' והכלל דלהון הוא וא"ו והן טעמים נקודות אותיות שהן בכח"ב והן בנר"ן ג' אדם כידוע טעמים מסט' דוא"ו נקודין מסט' דיווד אותיות מסט' דה"א כמש"ל ק"ז א' עש"ב ומש"ש וא"ו הוא באריכו התפשטות יו"ד הוא בקמיטו צמצום והוא חו"ג התפשטות המים וצמצום האש בוצינא דקרדינותא קו המדה מי מדד כו' גבול לכל דבר והוא הציור שאלמלא הגבול אין ציור לשום דבר וזהו דמאי עביד שרטוטין ואשא ציורין והן אוריא וניצוצא כרסיה שביבין דנור שהן ניצוצין דאשא גלגלוהי כו' יודין ולכן עשרה גלגלים וע"ל תי"ג וגוונין מרוחא שהוא מורכב משניהם כי הגוונין עצמן הם מסט' דגבורה מבוצינא כמש"ש (&) ר"פ בראשית ובקו המדה אבל הן מאירין מאור שבתוכן ה' אור בה' גוונין כמש"ל ת"ה וש"מ הרבה ועמ"ש בקו המדה וע' בתוספתא דפ' יתרו ומש"ש בארוכה וכן ה"א מורכב מיו"ד נקודה שממנה נבנית הה"א כמש"ש (&) בפ' ויקרא וממנה נהר יוצא מעדן מתפשטות בקוין לאורך ורוחב כמש"ש דכל הגוונין כלילין אף להתפשטות שלהם בה"ס עד הוד⁹⁰³⁸ מ"מ נ"ה הן ב' ערכות וכלילין בג' חג"ת דאינון רק אפיקי מים וכן גוונין דעיינא כלילין בג' כמש"ל קכ"ה~ ב' ג' וויין שבה"א ויו"ד הוא אחת אור המאיר כמש"ש (&) בתוספתא שם לגו בגו קיימא כו' וטעמים הן שרטוטין שרובן הן מקוין ולכן אמר לעיל ק"ז א' שהן מסט' דוא"ו והוא הנותן ביס דרך כמש"ש (&) בר"פ בראשית ט"ו ב' והמשכילים יזהירו כו' ובנגונא דלהון אזלי אבתרייהו אתוון ונקודי עש"ב ובמאמר הטעמים ונקודין יו"ד שרובן הן יודיין ואתוון מורכבין משניהם כמו האל"ף והעי"ן והשי"ן וכיצא ואמר ונטיל לאשא בפומא רוחא בפומיה וכן מיא כנ"ל הוא מ"ש למעלה דג' יסודות בג' חיוון בג' סטרין הן הט"ס כח"ב חג"ת נה"י אלא שכאן אע"ג דכתר רכיב על אריה מ"מ אריה אזיל ליסודו לימינא מיא וכן בכולם והן כאן הכל כמש"ש (&) בר"פ וארא וג' אדם הן נגד ג' יסודין וכמש"ש (&) בפ' יתרו בז"ח שם ע"ש ואדם הרביעי דגופא הוא עפר ואדם על⁹⁰³⁹ עפר ישוב עפר מן האדמה כי עפר אתה והוא דמות אדם כנ"ל וז"ש למטה כל שרטוטין וציורין כו' בשכינותא תתאה דאיהו דמות אדם: א"ל מאן אדם - דסובר על בי"ע ממש והוקשה לו דא"כ האין קאמר דרכיב בחיוון והא תיוון הן בכרטייא והשיב לו דאדם דבי"ע בכח"ב וחיוון אינון ג"כ כמשמעו אלא חג"ת מסטרין נה"י כמו שמפרש והולך ובריאה היא עצם הדבר לכן כתיב בורא חושך שאין בו ציור רק בריאה משא"כ באור וכן ברא נקבים כו' וכן שרטוטין אבל ציורין דאנפין הוא יצירה בציור וגוונין הוא תיקון הדבר עשיה וכן בג' שותפין דהשי"ת בורא עצם הדבר שנותן הנשמה והוא אמון מופלא קדמון כו' ואבא הזרע שממנו הצייריות. הכל טפה יו"ד ובאימא אתעבידת הולד ונתתקן כולא וז"ש למטה בינה איהי אם כל חי בה אתעבידו כל עובדין כו' וכן בעובדא דבראשית בתחילה בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ את לרבות שכולם נבראו עמה {קנו ע"ב} ואח"כ נצטיירו באמירה ויאבור אלקים כו' ואת"כ בעשיה ויעש אלקים והוא ספר וספור ספר בבריאה וספר בעשיה אהי"ה אשר אהי"ה וספור ביצירה שהן נגד מחשבה דבור מעשה ספר הראשון במחשבה והשני בכתיבת יד שהוא עובדא כח מעשיו בכ"ח פרקין כ"ח מ"ה דעובדא כמש"ל ל"ט א' וש"מ בכ"ח אתוון ואמירה הוא ביו"ד נקודין דהכתיבה הוא אותיות כמו שכותבין בס"ת עובדא והאמירה א"א כ"א ע"י תנועות והוא באמירה ולא בכתיבה והטעמים הוא להבין פי' דקרא במחשבה ולכן בכתיבת ס"ת צ"ל ג' ספרים הנ"ל כמש"ש (&) צריך לכתוב מן הכתב והוא ספר הראשון שאין שם לא אמירת הכותב עתה ולא מעשה ידיו ואח"כ אומר וכותב ספור וספר אמירה ומעשה ואף מרע"ה הי' אמירת הש"י במקום ספר הראשון וכן בכ"ד כמו ביצירת האדם מאב ואם התעוררות האדם לזיווג הוא במחשבה ונעקר הזרע ממוח והוא במחשבה נעלם מכל ואח"כ הזיווג הוא נגד דיבור שהוא בין אדם לחבירו כן הזיווג ברית הלשון וברית המעור והן מכוונים בכ"ד ולכן כינוי דבור ראה מדברת כו' ואח"כ העיבור והוא עובדא ניכר לכל וכמו המעשה שנתקן מעט מעט במעשה כן בעיבור והוא אהי"ה אשר אהי"ה כמש"ש (&) בפ' ויקרא י"א א' ובפ' א"מ וב' אהי"ה ספר וספור שניהן שוין ספר שמעתיק ממנה וספר שכותב וסיפור שמחבר שניהם אשר ואשר הוא לשון שאני עתיד להיות אהי"ה והוא הכנה לו והוא האמירה לכתיבה וכן בוולד הטפה באב גנוז כמו העובר באם והזיווג סיפור שמחברין כמו הדיבור בין ב' בני אדם שקודם הי' במחשבתו של זה ואח"כ מצוה לחבירו לעשות ואח"כ נצטייר בשני לעשות: א"ל ברי האי איהו דאתמר כו' - דמותר האדם על הבהמה הוא רק בנשמתא והוא ג' אדם הנ"ל דנר"ן והוא בינה נשמתא דכליל ג"ר וב' ענינים הם והכל א' כנ"ל נר"ן וב' רוח ונפש גם לבהמה ורק בנשמתא בינה דכליל ג"ר בחיה ויחידה וכ"ז אחד וכן ג' חיוון הן בתג"ת ואדם בבניה כליל ג"ר ג' אדם שבהאי אדם הוא מותר על הבהמה שלכן אדם שולט על המזל מצד נשמה שבו שהכל תלוי במזל בז"ת [ז' כוכבים] אבל אדם מצד ג"ר שולט על המזל אבל אדם התחתון עליו אמר קהלת כי מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכל כמות כו' ומותר האדם כו' רק באין ואין מפרש והולך דהוא בג"ר א' בכתר כידוע ויו"ד בחכמה וה' בבניה אי"ה ומצד כלילתה בחכמה דהיא ה' תרעין נ' תרעין הוא נ' והוא אין דהבנין מתחיל מחסד עולם חסד יבנה (תהלים פט ג) ואף דחכמה נק' יש היינו נגד הכתר אבל נגד ז"ת ג"ר כלן נקראו כתר וכמ"ש למעלה בהרבה מקומות שכמו שכתר נגד ט"ס כן ג"ר נגד ז"ת שלכן כתר ובינה כל ענינם א' וכנ"ל והוא דעת במקום הכתר וכן נכלילין בכתר דלכן נקרא כתר א' דכליל ג"ר וזהו שאמר ואיהו אדם דבריאה ר"ל האין ורבהאי ברא כו'. ר"ל שלכן נקרא אדם דבריאה שבו ברא כו' אבל ביה לא שייך בריאה וע"ל קי"ד א' וכמו שג' עולמות בי"ע הן כלים לאצילות כן אלו ג' אדם לעלת העלות וכל ענינם של בי"ע לאצילות וז"ש דבהאי ברא עלת העלות כו' וכמו שאצילות מקנן בהם כן עילת העילות בהם אלא כל שגבוה יותר דהביקות יותר אלא דוגמא

מאיר העין ח"א

שלהם: **אדם דיצירה חכמה כו' תמצא** - שהיצירה הוא מציאות כמ"ש (&) יוצר אור ובורא חושך שהבריאה הוא נעלם חשך סתור שאינו רק במחשבה והדבור הוא יש מאין שהוא ממחשבה שנק' אין שהוא נעלם והדבור הוא יש בא ממנו ולכן כמו שהמחשבה אינו מושג רק בדבור כן כתר רק בחכמה וכן בזיווג נודע מה שבמוחו וכן בכל דבר והוא התחלת המציאות יו"ד נקודה הקודמות לכל דבר שכל הכתב הוא בא מהנקודה ראשית לכל דבר ועמ"ש"ל שהן יו"ד ציורים {קנו ע"ג} בראש וב' אנפין וז' נקבים ונגד יו"ד יו"ד נקודות ועמ"ש"ש ואמר כל נקודין וציורין כו'. ר"ל כחותם בתוך הטבעת והוא היקף העיגול והמרכז והוא חו"ב שבחכמה קוטר א בגולמא נעיץ בעיזקא (תו"ח כד ע"ב) והן הציורין בעגולא הכל ונקודה האמצעית כמו העין וכת עין שבתוכה וכן ככולם והוא עגולא ורבוץ חו"ב כמ"ש (&) בפ' תצוה וש"מ וריבוע הוא בינה וג"כ נקודה בתוכה מ"י י"ם כמ"ש"ל תנ"ב והן הגוונין שהן ה' גוונין ד' מד' סטריין וה' נקודה שבתוכה שכולל הד' גוונין י"ם יו"ד כמ"ש ולכן ציורין וגוונין בחו"ב כמו שמפרש והולך וכן נ' מאין בה הגוונין שהוא ים חושבן נ' וזהו ג"כ סוד מ"ם וסמך ס' בעיגולא בינה שהוא בינה שבחכמה ומ' הוא תבונה בינה שבבינה ונו"ן הוא על כלל תבונה שהיא בינה אם כל חי שבה הצטיירות הולד שכלל חו"ב שבחכמה נקרא חכמה וחו"ב שבבינה נקרא בינה היא אם כל חי שהיא כלל הבינה והיא נ' וז"ש בינה איהי אם כל חי בה אתעבדו כו'. ר"ל כמו שבאם יתעבד הולד כן בה אתעבד כל עובדא דבראשית וזהו אם כל חי וכל הוא נד"ן שלכן מתחלק כל מעשה בראשית לנו"ן תרעין כמ"ש (&) בסוף איוב וכמ"ש"ל ריש תס"ט וכן שכינה תתאה דוגמתה שלכן נק' כלה אלא שהיא נו"ן כפופה נאמן כפוף ובינה נו"ן פשוטה שלמעלה עלמא דחירו והוא נו"ן מאין וכן כמ"ש שהיא נק' י"ם כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א ז) בנ' תרעין יו"ד דבגוה ומ"ם (בינה) וג"כ נקרא מי מ"ם פתוחה וסתומה וע"ל קל"ג~ב' ואמר כל עובדין כו' וגוונין. דעובדא תליא בגוונין כמ"ש"ל ת"ה וש"מ מי מדד בשעלו מים גוון חיוור ושמים בזרת תכן וכל כו' ושקל כו' וגבעות שהן ה' גוונין בהן כלולין כל עובדא דבראשית וז"ש שבה"א נברא בה"א הזאת שכוללה ה' גוונין ונכלל הכל בה"א וז"ש למטה כל שרטוטין וציורין ועובדין כו':

(לט) עי' זהר ח"ב כב ע"א: בגין כך (ישעיה כו ד) בטחו ביהו"ה עדי עד דהא מתמן ולעילא אתר טמיר (הוא) וגניז איהו דלא יכיל לאתדבקא אתר הוא דמניה נפקו ואצטיירו עלמין דהא הוא דכתיב (שם) כי ביה יהו"ה צור עולמים והוא גניז גניז וסתים ועל דא בטחו ביהו"ה עדי עד עד הכא אית רשו לכל בר נש לאסתכלא ביה מכאן ולהלאה לית ליה רשו לבר נש לאסתכלא ביה דהא איהו גניז מכלא ומאן איהו יה יהו"ה דמתמן אצטיירו עלמין כלהו ולית מאן דקאים על ההוא אתר:

אמר רבי יהודה קרא אוכח עליה דכתיב (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים⁹⁰⁴⁰ וגו' עד הכא אית רשו לבר נש לאסתכלא מכאן ולהלאה לית מאן דיכיל למיקם עליה:

תרגום: לכן "בטחו בה' עדי עד", שהרי משם ולמעלה מקום טמיר וגנוז הוא, שלא יכול להתדבק. הוא מקום שממנו יצאו והצטיירו העולמות, זהו שנאמר "כי ביה ה' צור עולמים", והוא מקום גנוז ונסתר, ועל זה "בטחו בה' עדי עד". עד כאן יש רשות לכל אדם להתבונן בו, מכאן ולהלאה, אין רשות לאדם להתבונן בו, שהרי הוא גנוז מהכל. ומי הוא, "יה יהוה", שמשם הצטיירו כל העולמות, ואין מי שעומד על אותו מקום.

אמר רבי יהודה הכתוב מוכיח עליו, שנאמר "כי שאל נא לימים ראשונים וגו'", עד כאן יש רשות לאדם להתבונן, מכאן ולהלאה, אין מי שיכול לעמוד עליו.

ועיי"ש צג ע"א: ואת הבנים תקח לך דכתיב (שם ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וגו' מקצה השמים ועד קצה השמים אבל לעילא מקצה השמים שלח תשלח מרעיוניך למשאל:

תרגום: "ואת הבנים תקח לך", שנאמר "כי שאל נא לימים ראשונים וגו' מקצה השמים ועד קצה השמים". אבל למעלה מקצה השמים, שלח תשלח מרעיונותיך לשאול.

(מ) עי' תיקו"ז ד ע"ב: דעשר ספירות דאצילות מלכא בהון איהו וגרמיהון⁹⁰⁴¹ חד בהון אינון וחייו⁹⁰⁴² חד בהון מה דלאו הכי בעשר ספירות דבריאה דלאו אינון וחייהון חד לאו אינון וגרמיהון חד ועילת על כלא הוא נהיר בעשר ספירות דאצילות ובעשר ספירות דבריאה ונהיר בעשר כתות דמלאכיא ובעשר גלגלי דרקיע ולא אשתני בכל אתר.

תרגום: שעשר ספירות של האצילות הוא המלך בהם ועצמותם אחד בהם, הוא וחייו אחד בהם. מה שאין כן בעשר הספירות של הבריאה, שהם וחייהם אינם אחד, שהם ועצמותם אינם אחד. ועילת על הכל הוא מאיר בעשר ספירות של אצילות ובעשר הספירות של בריאה, ומאיר בעשר כתות של מלאכים, ובעשרה גלגלי הרקיע, ולא משתנה בכל מקום.

(מא) עי' זהר (&): בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום⁹⁰⁴³ עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים⁹⁰⁴⁴ ותמן תנדעון דהאי סתים⁹⁰⁴⁵ עתיקא דקיימא

⁹⁰⁴⁰ עי' אריכות בתבתי הגרמ"מ משקלוב בביאורי זהר עמוד יט והלאה. [עיי' בפ' ויצא (דף קנח ע"א) ובריש פ' וארא (דף כב ע"א) ובפ' יתרו (דף צג ע"א) ופ' פקודי (דף רלב ע"א), ומבואר שם ושם כי השאלה הוא רק מחסד ולמטה, אבל הבינה איהו עלמא דאתכסיא ולא אתגלייא כלל, ולית רשו לבר נש לאסתכלא ביה, ועל זה נאמר (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, כי למעלה מן ה"ק לית מאן דיכיל למיקם עליה. וכן בתיקונים (בריש תיקון כב דף עא ע"א) ובתפילת אליהו (תיקו"ז דף יט ע"א), כי על החכמה ובינה נאמר (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו, ובפרט על הכתר הנה אמרו בסוף תיקון כ"ב (דף עו ע"ב) וכן בת"ח (דף ה ע"ז), כי עליו אמרו ר"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות (ביאורים ח"א כ ע"ד).

⁹⁰⁴¹ גרמיה (מנטובא).

⁹⁰⁴² איהו וחייו (מנטובא).

⁹⁰⁴³ נקרא הנוקבא כי ה"ת שוכן מרום שהוא שוכן ב"ה ומרום גי' רפ"ו סוד פשוט וריבוע דאלהים שבנוקבא (רח"ו).

⁹⁰⁴⁴ מלכות (רח"ו).

מאיר העין ח"א

לשאלה⁹⁰⁴⁶ ברא אלה ומאן איהו מ"י⁹⁰⁴⁷ ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא⁹⁰⁴⁸ דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארע סתים⁹⁰⁴⁹ ולא אתגליא אקרי מ"י⁹⁰⁵⁰ דהא לעילא לית תמן שאלה⁹⁰⁵¹ והאי קצה השמים אקרי מ"י ואית אחרא לתתא⁹⁰⁵² ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמא סתימא דאקרי מ"י קיימא לשאלה⁹⁰⁵³ כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה⁹⁰⁵⁴ מה ידעת⁹⁰⁵⁵ מה אסתכלתא⁹⁰⁵⁶ מה פשפשתא⁹⁰⁵⁷ הא כלא סתים⁹⁰⁵⁸ כדקדמיתא ועל רזא דנא כתיב (איכה ב יג) מה אעידך מה אדמה לך⁹⁰⁵⁹ תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

ויש אחר למטה שנקרא "מה". ומה בין זה לזה, אלא הראשון הסתום שנקרא "מ"י" עומד לשאלה, כיון ששואל אדם ומפשפש להתבונן ולדעת מדרגה לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע לשם, "מ"ה". מה ידעת, מה הסתכלת, מה פשפשת, הרי הכל סתום כבתחילה. ועל הסוד הזה כתוב "מה אעידך מה אדמה לך".

(מב) כי ילדתי לו ששה בנים (בראשית ל כ) אמר רבי חזקיה אלין [עילא ותתא] (עלאי ותתאי) וארבע סטרין דעלמא ומאן דאריך באחד בעי ליה לאמלכא לקב"ה לעילא ותתא ולארבע סטרי דעלמא והיינו אחד אמר רבי חזקיה כתיב (שיר ב יז) על הרי בחר וכתוב (שם ח יד) על הרי בשמים מאן אינון הרי בשמים אלין שית בנין דלאה דאכללן שית אחרנין ואינון תריסר ואינון שית בגין⁹⁰⁶⁰ דכל חד כליל בחבריה ולאה עלייהו לקיימא (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה הללויה ועל דא כתיב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים⁹⁰⁶¹ בגין דאיהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא ועל דא שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (שם כב ז) בגין דאיהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא כלל ואת הבנים תקח לך היינו דכתיב (שם ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים⁹⁰⁶² וגו' ולמקצה השמים ועד קצה השמים וכל הני אקרון הרי בשמים מכאן ולתתא אקרון הרי בתר⁹⁰⁶³ דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים טורי דפרודא תרגום: "כי ילדתי לו ששה בנים". אמר רבי חזקיה, אלו מעלה ומטה וארבעת הצדדים של העולם. ומי שמאריך באחד, צריך לו להמליך את הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה ולארבעת צדי העולם, והיינו אחד. אמר רבי חזקיה, כתוב "על הרי בחר", וכתוב "על הרי בשמים". מי הם "הרי בשמים", אלו ששת הבנים של לאה שכוללים ששה אחריים, והם שנים עשר, והם ששה, משום שכל אחד כולל בחבירו, ולאה עליהם, לקיים "אם הבנים שמחה הללויה". ועל כן כתוב "לא תקח האם על הבנים", משום שהוא העולם הנסתר ולא הנגלה, ועל כן "שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך", משום שהוא העולם שנסתר ולא נתגלה כלל. "ואת הבנים תקח לך", היינו שכתוב "כי שאל נא לימים ראשונים וגו'".

⁹⁰⁴⁵ בינה בעצמותה נקראת עתיקא סתימא וקיימא לשאלה ע"י ה"ק שבראה, ומתגלים במלכות דאקרי מקצה, ששם מתחילים הקצוות (רח"ו).
⁹⁰⁴⁶ עיי' בבהגרא' על ס"י סוף ח ו"ל, בהן [בישט'ות] מותר החקירה כמ"ש בזהר (בראשית א ע"א) דקיימא לשאלא, ולא בה [בבניה] עצמה, "כי שאל נא לימים ראשונים" (דברים ד לב) וכו' אלא הז"ס היוצאים ממנה, עכ"ל. וכן עיי' בבהגרא' על תיקו"ז כ ע"ג, שכל הבחינה של "קיימא לשאלה" הנמצאת באינה היא אינה אלא על ידי ו"ק, ומש"כ בה עצמה אין שאלה בכלל. עיי' פת"ש אח"פ טו, לש"ו כללים ח"ב נב ע"ב, הקדו"ש לח ע"א, ודע"ה ח"א פג ע"ג.
⁹⁰⁴⁷ שמות קמ ע"א (דפ"ק). עיי' ח"ג רד ע"א (לש"ו). בחינת מ"י כולל את כל הג'ר (דע"ה ח"ב סו ע"ג).
⁹⁰⁴⁸ תרומה קח ע"א (דפ"א).
⁹⁰⁴⁹ שהוא מלוכב בת"ת (שער מאמרי רשב"י ו ע"א).
⁹⁰⁵⁰ כן נק' ו"ק דבינה (רח"ו).
⁹⁰⁵¹ עיי' ע"ח שער א' ענף ה'. אין כוונתם לאסור את הדרישה וחקירה במציאות אולם אשר בהם גופא, שכן הארז"ל עצמו מבאר בחינות אלו בהרחבה בע"ח בשערים עתיק, א"א וא"א, אלא כוונתו רק להתפשטות אורם הרי היא ההנהגה הנמשכת מהם למטה, והיינו "כבשי דחמנא" שאין לעמוד עליהם (ביאורי רצוא) כ ע"ב) מכוון שיהו הזיווג שבחשאי המכונה בטישה (בהגרא' על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא).
⁹⁰⁵² ו"ק דזעיר המתלבשים בנזק' (רח"ו).
⁹⁰⁵³ תרומה קלח ע"א, ויקהל ריא, בהעלותך קמח ע"ב, ולהלן ט ע"א, טז, קסז ע"א, שמות קנז ע"א (הערת זוהר).
⁹⁰⁵⁴ עיי' ע"ח שער א' ענף ה' שכאן כוונתו שהוא כינוי למלכות, ועיי' בבהגרא' על דת"ח מא ע"ג שהוא כינוי למלכות דאצילות.
⁹⁰⁵⁵ כנגד ו"ק דבינה המתלבשת בז"א (רח"ו).
⁹⁰⁵⁶ כנגד ו"ק דת"ת שבמלכות (רח"ו).
⁹⁰⁵⁷ ו"ק דמלכות עצמה (רח"ו).
⁹⁰⁵⁸ כי מה מתלבש בזה וכו' (רח"ו).
⁹⁰⁵⁹ שאעפ"י שיפשפש האדם מדרגא לדרגא עד המ', עדין לא השיג כלום ואומרים עליו מה ידעת וכו' (מ"מ).
⁹⁰⁶⁰ רמא ע"א (הערת זוהר).
⁹⁰⁶¹ פ"י שלא נשאל באימא וכו' רק שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך (מ"מ).
⁹⁰⁶² עיי' ס"י (פ"א מ"ד) עשר ספירות בלימה, עשר ולא תשע, עשר ולא אחת עשרה, הן בחכמה וחכם בבניה, בחון בהם, וחקור מהם, והעמד דבר על בוריו, והשב ויצר על מכונו, ועיי' בבהגרא' (ח ע"א): עד כאן פירש ג' ספירות הראשונות היאך הן הן, שבהן אסור הבחינה והחקירה, ועכשיו מתחיל לפרש ז"ס אחרונות שבח"ח, ואמר בחון בהם (עיי' ליקוט סוף הספר כב ע"ד ס' ג') פ' בא"א ששניהם הן חכמה תבחון בהם, היאך יוצאים הז' ספירות, כי מלוי הי"ד הן ר"ד שהן ו"ק ומלכות, וחקור מהן שהן י"ש ותבונה, ששניהם הן בינה, שבהן מותר החקירה כמ"ש בזהר (הק' א ע"א) דקיימא לשאלא, ולא בה עצמה, (דברים ד לב) כי שאל נא לימים ראשונים וכו' אלא הז"ס היוצאים ממנה, ולכן אמר מהן, והן יוצאין מה' שהוא ד' על' ו' שלעולם יעקר גלוים בנוקבא, לכן בי"ד הם במלוי, ובה' באות שרשית, ובי"ד הקדים ו' לד' ששם הוא בזכר הקדים הו', וכאן בנזק' הקדים ד' לו', ע"כ. עיי' ביאורים ח"א כ ע"ד: ובמקומות אחרים על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים כו' - הוא בפ' יוצא (דף קנח ע"א) ובריש פ' וארא (דף כב ע"א) ובפ' יתרו (דף צג ע"א) ופ' פקודי (דף רלב ע"א), ומבואר שם ושם כי השאלה הוא רק מחסד ולמטה, אבל הבינה איהו עלמא דאתכסיא ולא אתגליא כלל, ולית רשו לבר נש לאסתכלא ביה, ועל זה נאמר (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, כי למעלה מן ה"ק לית מאן דיכיל למיקם עליה. וכן בתיקונים (בריש תיקון כב דף עא ע"א) ובתפילת אליהו (תיקו"ז דף יט ע"א), כי על החכמה ובינה נאמר (דברים כט כח) הסתרות לה' אליהו, ובפרט על הכתר הנה אמרו בסוף תיקון כ"ב (דף עו ע"ב) וכן בת"ח (דף ה ע"ד), כי עליו אמרו רז"ל במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור אין לך עסק בנסתרות. ואמר ג' דברים: מופלא, מכוסה, נסתרות, לרמוז על הג' רישין שבכתר. ועכ"פ הוא כי בכל אלו המקומות מבואר כי למעלה מהז"ת הנה אין שאלה כלל. אמנם לפי דברינו לעיל לא קשה כלל, כי הנה להרשב"י ע"ה בעת שיגלה האדרות והתיקונים, וכן להארז"ל לא היה שום שער נעול לפניהם, וכמ"ש בריש הקדמת תיקונים (דף א ע"א) רשותא אתיהיב לון כו' ורשותא הייב לעשר ספירן לגלגלה לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלגלה עד דיתי דרא דמלכא משיחא, וכן ניתן רשות עז"ל להארז"ל, כי הם היו מאותן דעייילי בלא בר. ועי' עוד בדברי הגר"א בתיקונים (דף מד סע"ב) שאמר שם בענין הבטחה העתידה, ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים (ישעיה יא ט), אמר שם הגר"א זה לשונו, ומ"מ אף בזה"ה הוא לפרקים, וכמו שאמרו הראשונים דכל דבר שיהיה לעתיד הוא עתה לפרקים. ובזמן שיש צדיק בדור כמו רשב"י וכיוצא, עכ"ל. ודבריו ז"ל כן הם בתנא דבי אליהו רבא (פרק ג דף סד ע"א) ובמדרש (ויקרא רבא פכ"ז סימן ד) ע"ש. וא"כ הרי אין לתמה מעתה על הרשב"י והארז"ל במה שדרשו וגילו גם במופלא ובמכוסה, כי הוא מעין הבטחה העתידה כי מלאה הארץ דעה את ה', ומגלה הקב"ה מקצת מזה גם עתה לפרקים.
⁹⁰⁶³ כט ע"ב (הערת זוהר).

מאיר העין ח"א

ולמקצה השמים ועד קצה השמים". וכל אלו נקראים "הרי בשמים". מכאן ולמטה נקראו "הרי בתר", שכתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים", ההרים של הפרוד.

(מג) כתר עליון דא איהו שלימו דחמשין שערי בינה⁹⁰⁶⁴ ודא איהו דלא אתייהיב למשה דעליה אתמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט ועליה אמרו זכרונם לברכה במופלא ממך אל תדרוש וכו'⁹⁰⁶⁵ בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף ובמקור דלית ליה סוף מאן יכיל לאשגא ולאשכחא ליה (סיפא): תרגום: כתר עליון זוהי שלמות של חמשים שערי בינה, וזהו שלא נתן למשה, שעליו נאמר "נתיב לא ידעו עיט". ועליו אמרו זכרונם לברכה (חגיגה יג ע"א) "במופלא ממך אל תדרוש וכו'", משום שהוא מקור שאין לו סוף, ובמקור שאין לו סוף, מי יכול להשיג ולמצא לו (סוף).
בהגרא: כתר - דחו"ב הן בפרקי האצבעות, כ"ח ומ"ה ומתגלין, משא"כ כתר עליון: **מקור כו'** - עי' ברע"מ פ' בא (מב ע"ב)⁹⁰⁶⁶ ובמקור לית סוף לעולם:

(מד) ז"ל K, ב' תרין היכלין לתרין אתון דאינון י"ה ועליה אתמר (&) אלהי"ם הבין דרכה והוא ידע את מקומה ומאי ניהו תרין היכלין אלין אלא חד איהו אהי"ה ותניינא אדנ"י ותרוייהו אינון כנויין לתרין אתון י"ה אבא ואימא והכי סליק חושבן אהי"ה אדנ"י וחושבן אלהי"ם לחושבן כנו"י ובה גניזין אבא ואימא ודא איהו הנסתרות לה' אלהינ"ו⁹⁰⁶⁷ (דברים כט כח) י"ה ודא אינון סתירין וגניזין ואינון סתרי דאורייתא ממש ובגין דאינון סתירין צריך דלא לגלאה לון ודא איהו רזא דעריין⁹⁰⁶⁸ דאתמר בהון ערות אביך וערות אמך לא תגלה לא תגלה ודאי מן כסויא דלהון: תרגום: ב', שני היכלות לשתי אותיות, שהן י"ה. ועליו נאמר "אלהי"ם הבין דרכה והוא ידע את מקומה". ומי הם ב' היכלות הללו, אלא אחד הוא אהי"ה, והשני אדנ"י, ושניהם הם כנויים לשתי אותיות י"ה, אב ואם. וכך עולה חשבון אהי"ה אדנ"י וחשבון אלהי"ם לחשבון כנו"י, ובה גנוזים האב והאם. וזהו "הנסתרות ליהו"ה אלהינ"ו", י"ה, ואלו הם נסתרים וגנוזים, והם סתרי תורה ממש. ומשום שהם נסתרים, צריך שלא לגלותם, וזהו סוד העריות, שנאמר בהם "ערות אביך וערות אמך לא תגלה", לא תגלה, ודאי מהכסוי שלהם.
בהגרא: ב' תרין היכלין כו' - ר"ל, ב' של בראשית, וזה השם של {עא ע"ב} בי"ה, וז"ש כי בי"ה כו'. ואמרו עוה"ב ביו"ד, ועוה"ז בה' (&), וע"י התלבשות בהיכלין דב': **והכי סליק כו'** - שהן כינויין ליה"ה, והן גימ' ג"כ אלקים: **וב' גניזין** - ר"ל, בתוך הכינויין ההיכלין הנ"ל, וחוזר כאן משום שר"ל, ודא איהו הנסתרות כו': **ואינון סתרי כו'** - שב' לבושין שמים וארץ הן בתורה, תורה שבכתב ובע"פ, ותרין עלמין סתימין, הן סודות של בכתב ובע"פ. ואותן הסודות עצמן הן מכוסין בכינויין, כמו שאנו מכניין אותן בצורת אדם ושאר דמיונות ושמות, והן ההיכלין הנ"ל וז"ש לא תגלה כו'. וענין הפסוק בראשית הוא, עם ראשית ברא את אלקים, ואלקים בתוך שמים וארץ. ועוד עם ב' וראשית, ברא האלקים את שמים וארץ, שע"י ראשית וב' הנ"ל, ברא בינה זוי"נ כנ"ל:

וצ"ע למה הרב לא הביא תחילת התיקון ז"ל: בראשית ברא אלהי"ם (&) בראשית חד⁹⁰⁶⁹ איהו דלא אתגליא וברא תרין תרין אינון ואינון⁹⁰⁷⁰ ב' ואינון תרין עלמין סתימין ובמה ברא לון בנקודא חדא סתימא ראשית אתקרי ועליה אתמר כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד) ותרין עלמין סתימין לא הוו אתגליין עד דעביד לון תרין לבושין ומאי ניהו את השמים ואת הארץ את השמים לבושא לעלמא עלאה דאתברי בנקודה עלאה ואת הארץ לבושא לעלמא תתאה דאתברי באלהי"ם דאיהו אימא עלאה:

תרגום: "בראשית ברא אלהי"ם" "בראשית" הוא אחד שלא נתגלה, וברא שנים, שנים הם, והם ב', והם שני עולמות נסתרים, ובמה ברא אותם בנקודה נסתרת אחת שנקראת ראשית, ועליה נאמר "כולם בחכמה עשית", ושני עולמות נסתרים לא היו מתגלים עד שעשה להם שני לבושים, ומה הם "את השמים ואת הארץ". "את השמים" לבוש לעולם העליון, שנברא בנקודה העליונה. "ואת הארץ", לבוש לעולם התחתון, שנברא באלהי"ם, שהיא האם העליונה.

בהגרא: תיקון כב *בראשית חד - ל"ג בראשית, דקאי אברא, ור"ל כתר: ***תרין אינון ב'** - ול"ג ואינון, ור"ל ב' דבראשית, וכן הוא אלקים לשון רבים, וכמו שמפרש והולך ואינון תרין כו', ור"ל חו"ב שבכינה וכמש"ל: **ובמה ברא כו'** - והוא יו"ד העצמי שבשם, ותרין הנ"ל הן י"ה של ה' ראשונה⁹⁰⁷¹: **ראשית כו'** - וז"ש בראשית, ר"ל עם ראשית, ברא הכתר את אלקים כנ"ל: **ותרין עלמין סתימין לא כו'** - ור"ל ז"ש את השמים וג"כ ברא עם הראשית, אבל ואת הארץ

⁹⁰⁶⁴ עי' ביאורים ח"א כ ע"ב שהוא שער הנ' הכולל כל המ"ט והוא נקרא כתר עליון, כמ"ש הרב בשער א"א פרק יג.

⁹⁰⁶⁵ עי' גר"א בס"י ד ע"א ז"ל: בחו"ב נברא העולם וכל היחוד הוא בכתר והתפוטותו למטה שהוא סוד הדעת, מזל קדישא. ועי' לעיל. **Error: Bookmark not defined.** ולכן נראה שכונתו לזה שכל הג' נחשבים כחד - עי' ע"ח שער מטי ולא מטי פרק ב, דהג"ר הם כחד חשיבן.
⁹⁰⁶⁶ עי' תז"ח ה ע"ד (לש"ו).

⁹⁰⁶⁷ ז"ל: הכי עלת העלות עביד עשר ספירות וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא לתתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו ביה במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור תרגום: כך עלת העלות עשה עשר ספירות וקרא לכתר מקור ובו אין סוף לנביעת אורו ולכן קרא לעצמו אין סוף ואין לו דמות וצורה ושם אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל ולכן אמרו בו במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור.

⁹⁰⁶⁸ עי' לעיל הערה. **Error: Bookmark not defined.**
⁹⁰⁶⁹ עי' חגיגה יא ע"ב: אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד.
⁹⁰⁷⁰ "בראשית חד" נמחק בגר"א

⁹⁰⁷¹ נמחק בגר"א.

⁹⁰⁷¹ עי' ע"ח שער טו פרק ד: ונבאר ענין בינה ותבונה, ובו יתבאר מ"ש בס"י (פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בבינה. והענין כי הנה ב' אותיות ראשונות של הו"ה הם בחי' חו"ב, אבל באות יו"ד לבד שהוא חכמה שם יש בחי' בינה, וזהו ענין הבן בחכמה. ופי' הוא כי יו"ד במלואו, " הוא חכמה, וב' אותיות יו"ד נעשית צורת ה', שהוא צורת יו"ד שבאות יו"ד, והיא נקרא בינה עלאה הנ"ל. ואמנם ה' ראשונה עצמה שבשם הו"ה זו היא תבונה ראשונה הנ"ל, וכבר הודעתין בדרוש תפילין בענין כתיבת שם הו"ה, שצריך לנאמר תחלה י' בקרן זוית של ה' הזאת, כוה א' ואת ה' הוא בחי' חכמה של זאת התבונה ראשונה, וזו החכמה נקרא יש"ס, וז"ש וחכם בבינה. והרי נתבאר כי באות י' של הו"ה יש בחי' אריא עלאין, ובאות ה' ראשונה של הו"ה יש בחי' יש"ס ותבונה שהם תתאין⁹⁰⁷².

מאיר העין ח"א

ל"ק⁹⁰⁷² רק אברא אבל לא בראשית, אלא אלקים ולכן ל"ק והארץ: לבושא לעלמא עילאה - יו"ד שבה"א, אבל יו"ד העצמי אינו מתלבש כלל, אור הראשון, כידוע: דאתברי כו' דאתברי כו' - קאי על הלבושין וכמ"ש למטה:

(מה) עי' תיקון קלד ע"ב: עמודא דאמצעייתא בדיוקנא דכתר ודא אדם דבריאה ואדם דיצירה צדיק בדיוקנא דחכמה ובגין דא ויה' נתן חכמה לשלמה דאיהו צדיק ברית שלום שלם ה' ושכינתא תתאה אדם דעשיה תרגום: ועוד העמוד האמצעי בדמות הכתר וזה אדם של בריאה ואדם של יצירה צדיק בדמות של חכמה ולכן @ ויהו' נתן חכמה לשלמה שהוא צדיק ברית שלום שלם ה' ושכינה תחתונה אדם של עשיה.

(מו) עי' זהר ח"ב קכג ע"ב: תא חזי אנא חזינא ליה בחלמא⁹⁰⁷³ ושאלנא קמיה (דרכי שמעון) [י' הא אוליפנא קמיה דמר י' דאיהי חכמה והכי הוא ודאי ה' אמאי לאיהו (איהי) בינה אמר ליה) תא חזי הא כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן⁹⁰⁷⁴ מאן הוא נהר דיוצא מעדן דא בינה ובגין כך ההוא נהר (י) [יו"ד] סתים בגויה⁹⁰⁷⁵ ויו"ד פשיט נהרא דא מכל סטרוי⁹⁰⁷⁶ [ודא היא ה' בגין כך הוא י"ה לבתר] (ו) אפיקת בן תחות' דאיהו ו' כגוונא דא ה' לבתר אולידת ואפיקת האי בן ושויה לקמה⁹⁰⁷⁸ ובגין כך (י) ה"ו דהא ו' לקמה יתיב לינקא ליה⁹⁰⁷⁹ ועל כך תנינן במתניתא דילן ה' ד' הות⁹⁰⁸⁰ מדאתחבר(ת) דכורא עמה אתעברת מחד בן ואקרי ה' לבתר אולידת ואפיקת ו' ההוא בן וקאים לקמה ועל האי כתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן מניה נפיק ודאי להשקות את הגן לינקא ליה:

תרגום: בא וראה, אני ראיתי אותו בחלום, ושאלתי לפני (נ"א רבי שמעון), שהרי למדנו לפני האדון, י' שהוא חכמה, וכך הוא ודאי. ה' למה הוא בינה. אמר לי, בא וראה, הרי נאמר "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן", מי הוא נהר שיוצא מעדן, זה בינה, ולכן אותו הנהר, י' סתום בתוכו. וי' פושט את הנהר הזה מכל צדדיו, וזה הוא ה', לכן הוא י"ה. אחר כך הוציאה בן תחתיה שהוא ו', כדוגמת זה ה'. אחר כך הולידה והוציאה בן זה, ושמה אותו לפני, ולכן ה"ו, שהרי ו' לפניו יושב להניק אותו, ועל זה שנינו במשנה שלנו (ספד"צ ל ע"א) ה' ד' היתה, משהתחבר הזכר עמה התעברה מבן אחד ונקראת ה'. ואחר כך הולידה והוציאה ו' אותו בן, ועומד לפניו, ועל זה נאמר "ונהר יוצא מעדן", ממנו יוצא ודאי, "להשקות את הגן", להניק לו.

(מז) עי' זהר ח"ב ע"ב: ולקרוב דא יוסף⁹⁰⁸¹ לרחוק כמה דאת אמר (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה ל⁹⁰⁸² (שמות ב ד) ותתצב אחרתו מרחוק ולקרוב⁹⁰⁸³ כמה דאת אמר (דברים לב יז) חדשים מקרוב באו⁹⁰⁸⁴ מרחוק דא נקודא עלאה דקיימא בהיכליה⁹⁰⁸⁵ ועל דא כתיב (ויקרא יט ל) תשמורו את כליל בשמור⁹⁰⁸⁶ ומקדשי⁹⁰⁸⁷ תיראו דא נקודא (דאמצעייתא דאית לדחלא) [דקיימא באמצעייתא דאית לדחלא מינה] יתיר מכלא דענשיה מיתה⁹⁰⁸⁸ והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת⁹⁰⁸⁹ מאי⁹⁰⁹⁰ מחלליה מאן דעאל לגו⁹⁰⁹¹ חלל דעגולא⁹⁰⁹² ורבוועא⁹⁰⁹³ לאתר דההוא נקודא⁹⁰⁹⁴

##* 9072

9073 ב' אותיות י"ה הם בחו"ב והם מתחלקים כל א' לב' פרצופים א"א עילאין וישו"ת בסוד הבן בחכמה וחכם בינה והם נרמזים ביו"ד ה"א, שמילוי יו"ד יו"ד הוא ציור ה' ד' יו"ד ידוע, ומילוי ה"י הוא י' חכמה וכן בציוור ה"א באלף הוא ג' כ' יו"ד כזה (ב"י).

9074 ידוע שזה מדבר באימא, ואמר יוצא תמיד שהם רעים דלא מתפרשין ולכן י' קשור בה' כמ"ש והוא יוצא להשקות את הגן ז"א בסוד כונן שמים בתבונה, ומשם יפרד והיה לד' ראשים כו' כי עד החזה יוצאים יסודות דא"א בשוה ואח"כ בחזה מסתיים יסוד אימא ויסוד אבא מתשפט בכל הגוף עד יסוד ז"א (ב"י).

9075 הוא בחי' יש"ס שמתחבר עם התבונה והוא י' שבראש הה' (ב"י).

9076 ש"י הוא סתים ואין בו התפשטות קוין משא"כ ה' הוא ג' קוין של ה' בחי' חב"ד שהם שרשי כל ההנהגות הנמצאים בזו"ג (ב"י).

9077 תחילה בהיות העובר בבטן אמו היה בסוד אות ח' ג' קוין סתומות בסוד ח' דחמץ ואח"כ בעת הלידה אז נפתח רחמה ונשבר הח' ונעשה ה' סוד ה' דמצה, ונפק ו' ז"א מגוה ונעשית בינה חופפת עליו והוא סוד ד' של ה' (ב"י).

9078 אחר שנתגלד ז"א ונכנס בו הכתר אז בינה וז"א הם בסוד אות ל' שהגג הוא הכתר על ז"א וצורת ה' הוא השליש עליון דת"ת ורגל ה' הם נה"י החדשים דאימא שמתפשטת מאחוריו על פרצוף לאה ואז הוא עומד לצד אימא והיא מבטת בפנים שלה לפנים דז"א להשלימו ולהאירו בסוד ושמים לא זכו בעיני (ב"י).

9079 הוא שציוור ה' היא פתיחה לגבה ו' שמשם הוא מקבל שפעו ביניקה מסוד החלב דאימא ובגדלות מקבל ממנה המוחין (ב"י).

9080 ה' הוא בסוד דלה ועניה קודם הזיווג דאז לית לה מגרמה כלום, והיא נשלמת ע"י הזיווג שמקבל טיפת הולד וכו' ובשעת הזיווג אז נכנס בגוה ו' דכורא והוא סוד ו' יסוד דדכורא דעילי בה ולכן נתן לה טיפת הולד שהוא סוד ז"א ו' של השם ואז נשלמת בצורת ה' ד' ו' (ב"י).

9081 יסוד דישאל זוטא שם מתגלים אורות יסוד אבא הנקרא מטה אהרן (רח"ו).

9082 ר"ל דעדי"א יצא מחכמה, ונגלה מן הסתום. ועל זה מביא דאיה שרחוק קאי על החכמה, ותתצב כו', כמ"ש (סוטה יא ע"א) כל הפסוק ע"ש החכמה נא' כו'. והענין כי עדי"א פעמים סליק וסתים לעילא בג"ר, כמ"ש בתיקונים (מו ע"א), והוא בזמן שאין שלום כמו הגלות והעונות. אבל יסוד קרוב לעולם, מבוועא דבירא לא פסיק מבירא (זהר ח"ב רנט ע"א). וכששב בתשובה אז נגלה מרחוק ויוצא כנ"ל, וזהו מרחוק ה' כו'. וד"ש (ברכות לד ע"ב) שלום שלום לרחוק זהו בעלי תשובה שהיו רחוקים ונתקרבו, שעי"ה ה' ה' רחוק, ונתקרבו אל ה'. ולקרוב הן הצדיקים בדראג דצדיק. ולכן במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורין אין יכולין לעמוד, ששלמא דלהון במתיבתא עלאה עדי"א, וזהו דיליה בינה, דראג דתשובה, כמ"ש בת"ח (עח ע"ג טז ע"ד) ואיהו זהוה דנהורא כו' ובכמה מקומות (יהל אור).

9083 יסוד אבא הנקרא קרוב (רח"ו).

9084 שהיסוד נק' נער ע"ש דחנותא דסהרא (יהל אור).

9085 תצוה קפ ע"א תמצא פי' נקודה דקיימא גו היכליה ע"ש (ד"א). ועי' זהר שמות יב ע"א שהוא מכיוון שע"י החכמה, הרי הוא אור החיה, נעשו הכלים (ביאורים ח"א לב ע"ד).

9086 ואתחנן רס (רס"ג - דפ"א) (הערת הזוהר). ר"ל שהכל במלכות (יהל אור).

9087 ר"ל חכמת שלמה, בת עין, בת שלש, בת שיו"ן, בינה (יהל אור).

9088 שכאן סוד החיים, והחכמה תחיה בעליה, סוד החיה (יהל אור).

9089 נגד עגולא ורבוועא, כמו שפרש והולך, שהן ב' שבתות (יהל אור).

9090 מאן (דפ"ו).

9091 תצוה קפ, תיקונים תקון כ"ג כ"ד וכ"ה ובתקון ל' תמצא פי' יותר מבואר (ד"א).

9092 הנה ד' היכלות הם והתחתון שבהם סוד דרגא עשיראה שבמלכות והוא בעיגולא סוד אופן העגול דתמן סוד אופנים כמ"ש במקומו בס"ד (רח"ו).

9093 סוד היכל רצון דתמן חיות הקודש מרובעת כנ"ל פרשת פנחס, והחיות הם מרובעים כי הם ד' חיות הקודש וכל אחד ד' פנים וד' עיניים והם בת"ת היכל רצון. ומאלו השנים שהם מלכות ות"ת היכל ראשון וששי סוד אופנים וחיות עיגולא וריבוע, [שבת] תתאה ואמצעייתא. ואמנם כסא שהוא בריאה נקרא מקדש ראשון ג"ר עם הינה בהיכל ז' והוא שבת עלאה כנוודע, כי ג' שבתות הנה. והנה זה היכל הז' נקרא מקדש שבת הגדול, ועליו נאמר ומקדשי תיראו, והוא סוד הנקרא אני שהוא עיקר הנקודה הנקראת עי"ן כי הם ג"ר הנרמזות במלת אני כנוודע א' כתר ג' בינה ל' חכמה. וכן הוא שם אין כי בזכר אין ובנקבה אני, כי הזכר ביושר חכמה על בינה אך הנקבה בינה על חכמה בסוד הוה"י ולכן נקרא [אני] ור"ס אנ"י כי ד' שבש"ם [זה] הם ד' רגלי המרכבה שהם חגת"ם ונכלל בהם כל הז' התחתונים. ואמנם נשארו ג' אותיות א"י והם ג"ר שבה וכן נקודה טמירא כנוודע כי הוא סוד היכל השביעי. הנה ג' שבתות אלו הם כלם בנקבה ב' היכלותיה ולז"א את שבתותי תשמרו כי כלם הם בנקבה בשמור וכנגדן יש שבתות עליוני' כזה יסוד ת"ת חכמה, והם נקרא זכור. וזהו שאמר לעיל כלולין תרווייהו בשמור (רח"ו).

9094 דנקודה (דפ"ו).

מאיר העין ח"א

שריא ופגים ביה מות יומת⁹⁰⁹⁵ ועל דא כתיב תיראו וההיא נקודה אקרי אני⁹⁰⁹⁶ ועלה שריא ההוא דסתים עלאה⁹⁰⁹⁷ דלא אתגליא והיינו יהו"ה וכלא חד⁹⁰⁹⁸.

תרגום: "ולקרו"ב זה יוסף. לרחוק כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי", "ותתצב אחותו מרחוק". ולקרו"ב, כמו שנאמר "חדשים מקרוב באו". מרחוק זו הנקודה העליונה שעומדת בהיכלו. ועל זה כתוב "תשמורו", [והוא] נכלל בשמור. "ומקדשי תיראו", זו הנקודה שעומדת באמצע, שיש לירא ממנה יותר מן הכל, שענשו מיתה. והיינו מה שכתוב "מחלליה מות יומת", מהו "מחלליה", מי שנכנס לתוך החלל של העגול והרבע, למקום שאותה הנקודה שורה ופוגם בו, "מות יומת". ועל זה כתוב "תיראו". והנקודה ההיא נקראת אני, ועליה שורה אותו הסתום העליון שלא התגלה, והיינו יהו"ה, והכל אחד.

(מח) עי' זהר ח"א לב ע"א: אמר רבי יצחק אי הכי מאי דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך⁹⁰⁹⁹ א"ל אור⁹¹⁰⁰ אפיק יום וחשך אפיק לילה לבתר חבר לון כחדא והוון חד דכתיב (שם ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה ויום אקרון חד והאי דכתיב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך (דאפריש מחלוקת) דא בזמנא דגלותא דאשתכח פרוודא א"ר יצחק עד הכא⁹¹⁰¹ דכורא [באור ונוקבא] (והכא נוקבא בחשוכא דנהר מנהוריה) בחשוכא לבתר מתחברין כחדא למהוי חד במאי אתפרשאן לאשתמודעא בין נהורא ובין חשוכא מתפרשן דרגין ותרווייהו כחד הוון דהא לית נהורא אלא בחשוכא ולית חשוכא אלא בנהורא ואע"ג דאינון חד אתפרשן בגווינין ועם כל דא אינון חד דכתיב יום אחד

תרגום: אמר רבי יצחק, אם כך, מהו שכתוב "ויבדל אלהים בין האור ובין החושך". אמר לו, אור הוציא יום וחושך הוציא לילה, אחר כך חיבר אותם כאחד והיו אחד, שכתוב "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", שלילה ויום נקראים אחד. וזה שכתוב "ויבדל אלהים בין האור ובין החושך" (שהפריד [נעשה] מחלוקת) זו בזמן של הגלות שנמצא פרווד. אמר רבי יצחק, עד כאן זכר באור ונקבה בחושך, אחר כך מתחברים כאחד להיות אחד. במה נפרדים להכיר בין אור ובין חושך, מתפרדים במדרגותם, ושניהם הם כאחד, שהרי אין אור אלא בחושך, ואין חושך אלא באור. ואף על גב שהם אחד, נפרדים בצבעים, ועם כל זה הם אחד, שכתוב "יום אחד".

וצ"ע אם זה כעין הנסירה בעולמות של אח"ף.

(מט) עי' זהר ח"ב קמח ע"א: תו הא תנינן כתיב (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המארת הגדולים⁹¹⁰² וגו' ואף על גב דהא אוקמוה חברייא והכי איהו אבל שני המארת הגדולים אלין שמן המאור ושמן למאור עלמא עלאה ועלמא תתאה חד דכר וחד נוקבא וכל זמנא דכורא ונוקבא אתיין כחדא⁹¹⁰³ תרווייהו קריין בלישנא דכורא ובגין דעלמא עלאה אקרי (עלאה אקרי) גדול בגיניה עלמא תתאה דאתחבר בהדיה בכללא אקרי גדול:

כיון דאתפרש דא מן דא אדכרו בפרט כל חד וחד כדקא חזי ליה דא אקרי גדול ודא אקרי קטן ובגין כך אמרו קדמאי דליהוי בר נש זנבא לאריותא ולא רישא לשועליא⁹¹⁰⁴ וכד איהו (דעד דאיהו) קיימא גו אריותא (לא) אקרי כלא (אלא) בכללא דאריותא זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא ואילו בנו שועלים אפילו איהו רישא רישא דשועל שועל איהו בלא פרוודא ושועל אקרי:

תרגום: עוד, הרי שנינו, נאמר "ויעש אלהים את שני המארת הגדלים וגו'" ואף על גב שהרי פרשוהו החברים וכך הוא. אבל שני המאורות הגדולים האלה, שמן המאור ושמן למאור, עולם עליון ועולם תחתון, אחד זכר ואחד נקבה. וכל זמן שהזכר והנקבה באים כאחד, שניהם קרויים בלשון זכר, ומשום שהעולם העליון נקרא גדול, בשבילו העולם התחתון שמתחבר עמו בכלל נקרא גדול.

כיון ששנפרד זה מזה, הם נזכרים בפרט, כל אחד ואחד כראוי לו, זה נקרא גדול וזה נקרא קטן, ולכן אמרו הראשונים (אבות פ"ד מט"ו) שיהיה אדם זנב לאריות ולא ראש לשועלים, שכששוא עומד בתוך האריות, נקרא הכל בכלל של אריות. זנב האריה הוא אריה, בלי הפרדה. ואם [הוא] בתוך שועלים, אפילו שהוא ראש, ראש השועל הוא שועל, בלי הפרדה, ונקרא שועל.

⁹⁰⁹⁵ עי' זוהר הרקיע. לפי ששם שורה ההיא נקודה, ויש לירא ממנה, משא"כ בתחומין שאין מיתה עליהן, אף למ"ד תחומין דאורייתא (יהל אור).

⁹⁰⁹⁶ לקמן רכא ע"א וח"ב קנו ע"א והוא אני מן אדני" כמ"ש ברע"מ פנחס רכג ע"א ועי' בזה בספר הכללים כלל יח ענף ג' סימן יב אות מו סעיף ב' [ה] (לש"ו). עי' יהל אור והקדמ"ג יג ע"ב, ביאורים ח"א עב ע"א, ופת"ש נתיב נוק' ד"א פתח א'.

⁹⁰⁹⁷ ר"ל בתר דילה, שלא נתגלה כלל (יהל אור).

⁹⁰⁹⁸ ביארונו בפסוק מרחוק ה' נראה לי כי כל מקום שנאמר מרחוק הוא אבא וכמ"ש בס' הזהר בפסוק ותתצב אחותו מרחוק בפ' שמות ובפ' בהעלותך ונודע כי יעקב נעשה מהארת היסוד דאבא שבתוך ז"א ונמצא כי ראה אברהם שעתידי לצאת ממנו יעקב שהוא מן היסוד דאבא הנקרא רחוק (שער מאמרי רשב"י טו ע"א).

⁹⁰⁹⁹ כיון שאמרנו שחשוכא דלתתא היא מלכות שבגינה מאימא הנק' חשך, אם כן מהו ויבדל (מ"מ).

⁹¹⁰⁰ פשטיה דקא ניחא, אבל כפי הסוד שחשך היא מלכות מאי ויבדל (מ"מ).

⁹¹⁰¹ האי דכתיב ויבדל, בזמן הגלות, שבזמן הגלות נפסק הזווג ולא נתחברו החסדים עם הגבורות (מ"מ).

⁹¹⁰² ר"י מתיק תירוק אחר, לעולם ז"ן מחוברים תמיד כאחד, והאי דכתיב ויבדל, ר"ל שהארת החסדים ניכרים והארת הגבורות ניכרים (מ"מ).

⁹¹⁰³ מה שנוודע כי מיעוט הירח היה ביום ד', הנה הוא רק על ירדתה למטה בעולמות ב"ע, אבל מה שהיא במיעוט מהז"א הנה זה היה גם מתחילה. וכן אמרו בזו"ק (פ' תרומה דף קמז וקמח) כי מ"ש את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז), הוא משום כי כל זמן שהיתה היא באצילות עם ז"א ביחד נקרא היא ג"כ גדול על שמו, כי זנבא דאריא אריא איהו בלא פירודא, ולכן אע"ג דדא זנבא לדא אתקרון שניהם גדולים. אבל מאחר שנגזר עליה לירד למטה למיהוי רישא לשועלים, כיון אקרי קטן ע"ש. אמנם כל מה שנתייסד גם למעלה למעלה שהנקבה היא לעולם במיעוט מהזכר וכנ"ל, הנה כ"ז הוא הכל מהכוונה והכנה לעיקר מיעוט הירח הנעשה בהנוק' דאצילות, במה שנעשית ראש לשועלים בירידתה לעולמות ב"ע, כי הנה כ"ז הוא באמת מעיקר עומק הכוונה דתכלית כל הבריאה כולה (דע"ה ח"ב קנח ע"א).

⁹¹⁰⁴ עי' קלח ע"א, עיקר התיקון והבירור דהב"ן היה רק ע"י המ"ה כנודע, ולכן אינו עולה בחשבון וכי' אלא רק המ"ה לבד (דע"ה ח"א עה ע"ד, ביאורים ח"ב פד ע"ג), עי' ח"א מט ע"א (כללים ח"א קב ע"ב).

⁹¹⁰⁵ בראשית מט ע"א (הערת זוהר).

⁹¹⁰⁶ עי' בהגר"א בספד"צ כ ע"ג: שם אדני" במלכות הוא על הנהגתו בתחתונים, ולכן היא ראש לשועלים, ועל ידה מנהיג בתחתונים. ועיי"ש כו ע"א: את המאור הגדול, שמשא, ואת המאור הקטן, סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הו"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ב"ע.

מאיר העין ח"א

(ג) עי' תיקון"ז כד ע"ב: ביצים אינון מסטרא דאופנים אפרוחים מסטרא דנער מטטרו"ן בניס מסטרא דכרסא דאיהי סכת שלום דאיהי קנא דשכינתא דאימא עלאה מקננא בכרסא⁹¹⁰⁵ בתלת ספירן עלאין עמודא דאמצעיתא [יט ע"א] כליל שית ספירן מקננן במטטרו"ן⁹¹⁰⁶ אימא תתאה מקננא באופן⁹¹⁰⁷ דאתמר ביה (יחזקאל א טו) והנה אופן אחד בארץ: תרגום: ביצים הם מצד של אופנים, האפרוחים מצד של הנער מטטרו"ן, הבנים מצד של הכסא שהיא סוכת שלום שהיא הקן של השכינה, שהאם העליונה מקננת בכסא בשלש הספירות העליונות, העמוד האמצעי כולל שש ספירות שמקננות במטטרו"ן, האם התחתונה מקננת באופן, שנאמר בו "והנה אופן אחד בארץ".

(גא) דהוא קאי על המלכות דאצילות, ונקרא אימא עילאה כי עיקרה הוא באצילות, והיא מקננא בכרסיא בתלת ספירן עלאין, שכן היא מתפשטת בהג"ר דבריאה לנשמה ומוחין בהם, והוא סוד הכסא למלכות דאצילות, הרי היא עצמה בבחינת האדם היושב על הכסא.

(ב) הוא קאי על האימא עילאה ממש, הרי היא בינה דאצילות. אמנם אין הכוונה לבינה עצמה, אלא רק על התבונה, והיא מתפשטת דרך הז"א דאצילות, ונוגעת במסך אשר על הבריאה ומאירה בבריאה דרך מסך. וכ"ז נעשה בכח והארת כל הכח"ב דאצילות הנכללין בה, ולכן אמרו שהיא מקננא בבריאה בתלת ספירן עלאין, אמנם רק אורה ניכר ולא אורם. אמנם הענין הזה אינו תדירי, אלא רק בעת צורך השפע להוליד נשמות דמלאכים. אמנם יש פנים בדבר זה שהם תדיריים והיינו הפן השלישי וכדלהלן.

(ג) אחרי שמתלבשת התבונה בז"א דאצילות, היא משתתפת עם המלכות אשר על ידה מתנהגות עולמות ב"ע, ומאירות בג"ר שלה בבריאה, וכו"ק שלה ביצירה, ובמלכות שלה בעשיה. והנה עוד הבנה איתא בג' ספירן עלאין, שכן אורות הכח"ב דאצילות מתנוצצים בג"ר דתבונה המשתתפים עם המלכות להאיר בבריאה, ומתלבשים בג"ר שבכל פרצוף מה' הפרצופים דבריאה, אשר שם הוא סוד הכסא. ובסוד הכסא אשר בג"ר דכל א' מהם יורדים המלכיות דכל פרצופי האצילות, בסוד האדם היושב על הכסא, וכו'.

(ו) והנה הארז"ל בשער השמות כתב שג"ר דעולם הבריאה מאירין, ואילו אור הז"ת אינו ניכר. ואומר כי לכן אמרו בתיקונים ג' ספירן עלאין מקננן בבריאה. ואין הכוונה שהם לבדם מאירים, אלא שע"י הארתם אין אור הז"ת ניכר. הג"ר האלה הם הג"ר של י' הספי' דנוק' דז"א שבבריאה. ובעולם היצירה אין מתגלים כי אם אורות ו"ק שלה. ואומר כי זהו שאמרו בתיקונים ו' ספירן מקננן במט"ט. בעולם העשיה אין מתגלה כי אם המלכות דנוק' דז"א. ואומר כי זהו שאמרו בתיקונים שם אימא תתאה מקננא באופן.

(ז) הנפש של בריאה נמשכת ע"י הכאת י' כלים דאצילות במסך הבריאה, ומהם התנוצצו י' ניצוצות ואורות דרך המסך, ונתהווה הנפש ל' הכלים של הבריאה. וכן הדבר, שכן מהכאת י' הכלים דנוק' דאצילות נעשה הנפש ל' הכלים דנוק' של הבריאה, וכן עד"ז הוא ביצירה ובעשיה, אלא שבבריאה הוא נעשה מהכאת חלקי הפנימיות דהכלים, ביצירה הוא נעשה מהכאת החלקים האמצעיים דהכלים, ובעשיה הוא נעשה מהכאת החלקים החיצוניים דהכלים. ומהכאת י' הכלים דז"א דאצילות נעשה הנפש ל' הכלים דז"א דבי"ע, מהפנימיים לבריאה, מהאמצעיים ליצירה, ומהחיצוניים לעשיה. וכן הוא עד"ז בהנפש דאז"א וא"א של ב"ע, שהוא נעשה מהכאת י' הכלים דאז"א, וא"א של אצילות נעשה מחלקי הפנימיות והאמצעיות והחיצוניות שבהם.

(גב) ועי' דע"ה ח"ב קטו ע"ד: שכן עד"ז הוא בעולם העשיה, אשר שם הוא ה' אחרונה דהשם הוי"ה כ"ה הכולל את כל העולמות, הנה ישנם שם ג"כ בחי' נרנח"י דאלהות הנמשך מהי' ספי' דאצילות, ואותן הנרנח"י הם הי' ספי' דאלהות שבהעשיה הנמשכים שם דרך המסך אשר בין היצירה להעשיה, ואותו המסך הנה הוא מהלבוש היותר חיצון דהמלכות דהיצירה בהארת הז"א דיצירה, ומתפשט אותו הלבוש היותר חיצון דהמלכות מתחת היצירה בבחי' נעל, והוא קרקע היצירה וגג העשיה, והוא מסך בין היצירה להעשיה, ודרך אותו המסך מקבל העשיה את הנרנח"י דהאלהות שבה, שהם הי' ספי' דאלהות. ומשום שכל קבלת העשיה הוא רק דרך המלכות, שהיא ה' תתאה, לכן אמרו בתיקונים (תיקון ו דף כד רע"ב) אימא תתאה מקננא באופן. והנה קודם המיעוט, היה כל הנרנח"י דהעשיה אשר בבחי' האלהות שבה, שהם הי' ספי' שבה, הנה היו הם רק מההתנוצצות אור החיצוניות דהמלכות דהי' ספי' דהאצילות. ואחר המיעוט היו מהחיצוניות דהמלכיות עצמן אשר האירו ונתפשטו דרך כל המסכים הנז'. והנה משום שכל קבלת העשיה הוא מבחי' ה' תתאה כנז', לכן אין גילוי לכל פרצופי העשיה יותר מבחי' ג' גו ג'. והיינו כי הא"א דעשיה הוא בבחי' ג' גו ג' נה"י כלילן בחג"ת וכמו שהוא ביצירה וכנ"ל. ואבא הוא עומד בעשיה רק בבחי' נקודה אחת לבד, כי א"א שהוא הכתר, שהוא כלל כל הג"ר, עומד הוא ג' גו ג' כמו שהוא בכללותו כלול מג'. ואבא שהוא חכמה י' של שם, עומד הוא ג"כ בכללותו, והוא רק בבחי' נקודה אחת. ואימא וזו"ן עומדים הם בעשיה ג"כ בגילוי ג' גו ג', ור"ל חג"ת כלילין בנה"י, ואינם מתגלים רק בבחי' נה"י לבד, כי הנה"י הם שייכים כולם להמלכות, וכנודע בסוד ג' עדרי צאן רובצים עליה (בראשית כט ב⁹¹⁰⁸). ומשום שבהעשיה הוא שליטת דהמלכות, כי אימא תתאה מקננא באופן כנז', לכן עומדים כולם בגילוי הנה"י, כי הנה"י הם ידיה שהם מתגלים בה ומאירים בה.

⁹¹⁰⁵ עי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג ז"ל: משום שכל הקבלה הזה הרי הוא ע"י המסך שהוא מהבינה כנז', לכן אמרו בינה מקננא בכרסיא, ומשום שהבינה הנה יש בה הארת אור דהכתר והחכמה ג"כ, כי הרי הג"ר הם נחשבין לאחד, לכן אמרו בלשון התיקונים שם, והוא בתיקון ו' (כד רע"ב) אימא עלאה מקננא בכרסיא בתלת ספירן עלאין. ועי' שם עוד מש"כ באריכות מדף קטו ע"א ועד ע"ג, שם מבאר הלש"ו את היות "אימא מקנן בכרסיא" בכמה פנים הוב"ד במלואים אות (גא).

⁹¹⁰⁶ עי' לש"ו דע"ה ח"ב קטו ע"ד שמתעם זה רק ו"ק מתגלים בעולם היצירה. וזהו טעם הדבר שבשם הוי"ה ב"ה אשר בכללות העולמות עולם היצירה הוא כנגד אות ו' דהשם, כי שם הגילוי הוא מהו"ק בלבד.

ועי"ש קיח ע"ב, ש"ק דנוק' דאצילות המאירים ביצירה ואור המלכות שבה אינם ניכרים שם מחמת אור הו"ק, ובבחינת שרגא בטיהרא. והג"ר שבה אינם מתגלים שם כלל.

⁹¹⁰⁷ עי' לש"ו הקדו"ש פט ע"א, שלאחר התיקון דמעשה בראשית מקננא המלכות בעולם העשיה הנקרא אופן.

ועי' מלואים אות (גב).

⁹¹⁰⁸ הוב"ד אות (גב).

מאיר העין ח"א

ועי' שם ח"ב קיה ע"ג שבעולם העשיה מלכות דאצילות אינה מאירה כי אם בספירה העשירית שבה, הרי היא המלכות הפרטית שבה בלבד.

(נג) עי' זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה⁹¹⁰⁹ באר דרגא דאדון כל הארץ⁹¹¹⁰ בשדה חקל תפוחין קדישין⁹¹¹¹ שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא⁹¹¹² ואינון נצ"ח והו"ד ויסודא דעלמא תרגום: "וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתוקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם.

(נד) עי' זהר ח"ב רכו ע"א: ועם כל דא אף על גב דפרישו אית לקדש מן החול חולקא חדא אית ליה בקדושה⁹¹¹³ מסטרא דשמאלא⁹¹¹⁴ (הוא) הדא הוא דכתיב (שיה"ש ח יב) האלף לך שלמה דאינון אלף יומי החול ואינון יומי דגלותא⁹¹¹⁵ כמה דאית אלף יומין דקדושה הכי נמי אלף יומין לסטרא אחרא⁹¹¹⁶: תרגום: ועם כל זה, אף על גב שהופרדו יש לקודש מן החול, חלק אחד יש לו בקדושה מצד השמאל. זהו שנאמר "האלף לך שלמה" שהם אלף ימי החול, והם ימי הגלות. כמו שיש אלף ימים של קדושה, כך גם אלף ימים לצד האחר.

(נה) עי' זהר ח"א כד ע"א: פתח כמלקדמין ואמר זרקא⁹¹¹⁷ ודאי במיתך לסלקא צלותא לההוא אתר ידיע כמה דההיא אבנא דקייטא⁹¹¹⁸ דאזריקת לאתר ידיע הכי צריך לסלקא מחשבתיה בצלותיה בההיא תגא⁹¹¹⁹ אבן מוכללת ומעוטרת⁹¹²⁰ דאתמר בה כל הזוקף זוקף בשם⁹¹²¹ דצריך לסלקא לה תמן ובההוא אתר⁹¹²² דסליק לה לגבי בעלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אע"ג דאתמר ביה (בראשית ג טו) ואתה תשופנו עקב⁹¹²³ ההיא אבן דאיהי י' דיעקב דאתמר בה (שם מט כד) משם רועה אבן ישראל לא יפסיק וצריך לסלקא⁹¹²⁴ עד אין סוף⁹¹²⁵. תרגום: פתח כמקדם ואמר, זרקא, ודאי בבואך להעלות תפלה לאותו מקום ידוע, כמו שאותה אבן הקלע שנזרקה למקום ידוע, כך צריך להעלות מחשבתו בתפלה באותו כתר, אבן נכללת ומעוטרת, שנאמר בה כל הזוקף זוקף בשם, שצריך להעלותה לשם. ובאותו מקום שמעלה אותה לבעלה, אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק. אף על גב שנאמר בו "ואתה תשופנו עקב". אותה האבן שהיא י' של יעקב, שנאמר בה "משם רועה אבן ישראל", לא יפסיק. וצריך להעלותה (אותה) עד אין סוף.

וכן עי' תיקו"ז כט ע"ב: והוא צולע על ירכו (בראשית לב לא) דפרח מניה י' ואשתאר עקב ורזא דמלה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (שם ג טו).

(נו) עי' זהר ח"א קפא ע"ב: ובההוא זמנא דמטי⁹¹²⁶ זמנא דסיהרא לאתנהרא מה כתיב (ישעיה נב יג) הנה ישכיל עבדי עליה דסיהרא אתמר הנה ישכיל עבדי דא הוא רזא דמהימנותא⁹¹²⁷ הנה ישכיל דאתער אתערותא לעילא⁹¹²⁸ וכמאן

⁹¹⁰⁹ כולמר שלעולם מקבלת מלכות מנה"י (דע"ה ח"א כא ע"ג), והנה"י הוא בחי' בהמה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). עיקר האדם הוא בחי' החג"ת שלו, והנה"י הם בחי' הב"ן ה"ה בחי' בהמ"ה ומש"כ כאן (כללים ח"א לא ע"א). הנה"י נכללים בנז"כ (ביאורים ח"ב יב ע"ג), וגם המלכות המה לצורך התחנות ושורש לתחתון (ביאורים ח"ב טו ע"ד).

⁹¹¹⁰ ח"ג סב ע"א (לש"ו).
⁹¹¹¹ קשיא ליה, היינו באר היינו שדה. ופי' כי שאני באר משדה בבחינות שונות, וזה כי באר היא בחי' דקה יותר משדה, כי באר היא בחינת אדון כל הארץ דהיינו בסוד היחוד היונה ארון והיכל לתורה שבכתב, כדכתיב הנה ארון הברית אדון וכו' ובחי' שדה היא בחי' מג' אבות סתם, היותה מקבלת ג' גוונים עליונים, שהם חוור וסומק וירוק. ואל אלו קאמר שדה תפוחין, שהיא מקבל מג' אבות. ונודע שיקדם החבוק שהוא סוד שדה תפוחין אל הזוג שהוא בחי' הבאר, ור"ש באר בשדה (אור יקר).

⁹¹¹² שתקון העליונים מהתחתונים, ובסוד הנשמות שהם צאן קדשים צאן ירושלים ועליהם ואתנה צאני צאן מרעיתי שהם ג' עדדים בסוד פי' ואתה תחזה כדפי' בתיקו"ז (אור יקר).

⁹¹¹³ פירוש הביאורים שבקליפת נוגה (מ"מ).
⁹¹¹⁴ ר"ל מצד הגבורות, כי הנה יש להחול שורש בהקדושה בבחי' הגבורות אשר שם כנודע, אבל הוא רק שורש לבד אשר משם נמשך כל מציאותו וקיומו, אבל אינו מתלבש שם הקדושה ממש, אלא רק שמאיר לו מלמעלה ומבחוץ (דע"ה ח"א נד ע"ד), וזה"ק (יתרו סט סע"א וכן שם רכז סע"א ורלז ע"ב) דהא לית סטרא אחרא דלית ביה נהירו דיקן זעיר מסטר דקדושה (דע"ה ח"ב יא ע"ג), כל אותו הארת הקדושה אשר עליו הוא תלוי ובו הוא מתקיים הנה אינו ניכר בו כלל, והוא עומד עליו רק מלמעלה ומסביב ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב, כמ"ש בפי' יתרו (סט ע"א) ועי' פ' תרומה (קסד ע"ב) ובע"ה (שער המלכים פ"י) (דע"ה ח"ב מט ע"ג), כל אותו השורש אשר להם, הנה הוא בהאחוריים והגבורות דהז"ן. והגם שהם בעצמן כולם קודש, על"ז הנה הו' אותן הגבורות דהאחוריים בבחי' השורש דעץ הדעת טוב ורע, משום שמשם הם מתהווים ויונקים (דע"ה ח"ב קמח ע"ד).

⁹¹¹⁵ נתבאר באדרת נשא בדף קל"ב ע"א בענין ההוא עלמא קדמא דאיהו אלף אלפין מארי תריסין כו' וע"ש ענינים מה הם ותראה איך אותם האלף אח"כ מתפשטין לחוץ ונעשין בחינת אלף יומין דחול בחוץ (שער מאמרי רשב"י).

⁹¹¹⁶ מאחר שסביב רשעים יתהלכון (תהלים יב ט), הנה נפגמו גם הם ונקראו הספירן הדעשיה בשם אלף יומין דחול, משום שהם נתונים ועומדים בתוך העשיה, אשר שם הוא מדור הקליפות, והם האלף יומין דחול שאמרו בזוה"ק (פקודי דף רכז ריש ע"ב). ועי' לקמן בשער נ' שהוא שער קיצור אבי"ע (סוף פרק ג) ובשער תיקון הירח (פרק ה באות ק"ץ), (ביאורים ח"א כח ע"ב).

⁹¹¹⁷ כשהיו רוצים ר"מ ובוצינא קדישא להעלות התפילה שהיא השכינה היו אומרים (חסר) (רח"ו).
⁹¹¹⁸ שזורקה האדם בקלע בכוונת מכיין למקום ידוע לאדם הזורקה ורוצה שתגיע עד שם (מ"מ).

⁹¹¹⁹ שהיא מלכות שנעשית עטרת בעלה, תגא דס"ת כשעולה למעלה ראש, ונקראת אבן מוכללת מכל שם מ"ה (מ"מ).
⁹¹²⁰ בהשפעת העליונים (מ"מ).

⁹¹²¹ שהיא מלכות הנק' שם ה', פי' לכל מקום שירצה לזקוף ולהעלות תפלתו עד שם צריך תחילה לזקוף אותה בשם, שיתכונן להעלות המלכות עם תפלתו (מ"מ).
⁹¹²² פי' באותה תפילה שמתכונן בה להעלות המלכות ולזווגה לגבי בעלה, אין פחד מהנחש שיפסיק ויעכב תפלתו מאחר שעולה המלכות בתפלתו ומלכותו בכל משלה (מ"מ).

⁹¹²³ ע"י העון שפגם באות י' שהיא מלכות כנ"ל, יש שליטה לנחש לשופו בעקב, וכשמתקן אות י' ומעלה אותה בתפלתו לגבי בעלה שהיא ההיא אבן דאיהי י' מיעקב וכו' לא יעכב שום חטא ועון את תפלתו מלעלות ולהתקבל (מ"מ).

⁹¹²⁴ "נ"א לה" נוסף בדפ"ו.
⁹¹²⁵ ח"ג רנו ע"ב (לש"ו).

⁹¹²⁶ דימטי - או מצד זכו אחישנה, או מצד לא זכו בעתה, ימטא זמנא ודאי (אור יקר).
⁹¹²⁷ התבוננות אל החכמה עד המלכות, ונודע שסוד ריח היא המלכות המעלה התעוררותה מן המלכות למעלה עד החכמה בסוד אשה ריח ניחוח לה' (אור יקר).

מאיר העין ח"א

(כמה) דארה ריחא ואתי לאתערא ולאסתכלא⁹¹²⁹ ירום מסטרא דנהורא עלאה⁹¹³⁰ דכל נהורין ירום כמה דאת אמר (ישעיה ל יח) ולכן ירום לרחמכם ונשא⁹¹³¹ מסטרא דאברהם וגבה מסטרא דיצחק מאד מסטרא דיעקב⁹¹³² ואף על גב דאוקמוה וכלא חד ברזא דחכמתא.

תרגום: ובאותו זמן שהגיע זמן הלבנה להאיר, מה כתוב, "הנה ישכיל עבדי". נאמר על הלבנה "הנה ישכיל עבדי", זהו סוד האמונה. "הנה ישכיל" שמתעוררת התעוררות שלמעלה, כמי שהריח ריח ובה להתעורר ולהסתכל. "ירום" מצד האור העליון של כל האורות. "ירום" כמו שנאמר "ולכן ירום לרחמכם". "ונשא" מהצד של אברהם. "וגבה" מהצד של יצחק. "מאד" מצדו של יעקב. ואף על גב שבארוהו, והכל אחד בסוד של החכמה.

(נז) **ע"י תיקו"ז כה ע"ב:** כד סלקא לגבי י' עלאה אתקריאת שיר זכר וכד נחתא לגבי ה' אתקריאת שירה ה"ד אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' וגו' דעלה אתמר אבן מאסו הבונים וגו' (תהלים קיח כב) דאיהי אבנא די מחת לצלמא (דניאל ב לה) דפולחנא דכוכביא בההיא זמנא דאתמחי צלמא דפולחנא דכוכביא דיוקנא בישא אתמר בה ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא הה"ד (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו ולא אשכחין לה שיעורא עד דאמרין ברוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב) בגין דסלקא עד אין סוף דאיהו י' רישא דא':

תרגום: כשעולה אל י' העליונה נקראת שיר, זכר, וכשירדת אל ה' נקראת שירה, זהו שנאמר "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה וגו'", שעליה נאמר "אבן מאסו הבונים וגו'", שהיא "אבנא די מחת לצלמא [אבן שמכה את צלם] של עבודה זרה, באותו זמן שנמחה הצלם של העבודה זרה, הדמות הרעה נאמר בה "ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא [והאבן שהכתה את הצלם נהיתה להר גדול ומלאה את כל הארץ]", זהו שנאמר "מלא כל הארץ כבודו". וכך עולה עד שלא מוצאים לה מקום ושואלים המלאכים בגללה "איה מקום כבודו להעריצו" (קדושת מוסף שבת), ולא מוצאין לה שעור עד שאומרים "ברוך כבוד יהו"ה ממקומו", משום שמעלה אותו עד אין סוף, שהוא י' הראש של א'.

(נח) **ע"י זהר ח,ב קטז ע"א:** והאי איהו כאילו (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל דמאן יהיב ארץ בשמים דקאמר השליך משמים ארץ אלא ודאי דא שכינתא ותפארת עמה דלא אתפרש מינה כנפילו דילה לקיים בה (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ומנלן דאמת נפל [עמה] (עליה) דכתיב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה ומאן דאומי קושטא הוא מקיים (תהלים פה יב) או'מת מ'ארץ ת'צמחו (אמת מארץ תצמח) דאיהו עמודא דאמצעייתא דביה איהו קיימא בניינא הדא הוא דכתיב (בראשית א א) וברא' אלהים את' א' (ברא אלהים את) ולבתר (את) השמים ואת הארץ:

תרגום: וזהו כאלו "השליך משמים ארץ תפארת ישראל", שמי נותן ארץ בשמים, שאמר "השליך משמים ארץ", ודאי זו שכינה ותפארת עמה, שלא נפרד ממנה כנפילתה, לקיים בה "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן". ומנין לנו שאמת נפל עמה, שנאמר "ותשלך אמת ארצה". ומי שנשבע, הוא מקיים אמת "אמת מ'ארץ ת'צמח", שהוא העמוד האמצעי, שבו הבנין קיים. זהו שנאמר "ברא אלהים א"ה" ואחר כך "השמים ואת הארץ". ועי' אד"ר קלד ע"ב.

(נט) **ע"י תיקו"ז קלא ע"א:** ועוד כי שת לי אלהי"ם זרע אחר שת אתפשטותיה הוה עד יעקב דפרח ביה י' מן שית ואשתאר שת ואשתאר יעקב עקב דיעקב דיוקניה דאדם קדמאה הוה כמה דאוקמוהו שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון ובגין האי י' אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים דאינון אברהם ויצחק דאתמר ביה לגבי אדם הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (בראשית ג טו) דהווי ידעין דהוה עתידה לאלקאה מחויה⁹¹³³ ובגין דא אתמר בה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים

תרגום: ועוד כי שת לי אלהי"ם זרע אחר התפשטותו של שת היתה עד יעקב שפרח בו י' מן שית ונשא שית ונשא יעקב עקב שיעקב היה דיוקנו של אדם הראשון כמו שבארוהו יפיו של יעקב כעין יפיו של אדם הראשון ובשביל ה' הזו נאמר אבן מאסו הבונים שהם אברהם ויצחק שנאמר בה לאדם הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב שהיו יודעים שהיה עתיד ללקות מהנחש ומשום זה נאמר בה אבן מאסו הבונים

(ס) **ע"י זהר ח"א כב ע"ב:** פתח עוד רבי שמעון ואמר (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי וגו'⁹¹³⁴ אמר חברייא שמעו מלין עתיקין דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני

⁹¹²⁸ היינו מלת ישכיל לשון שכל שהוא מן החכמה ויתפשט אור החכמה אליה (אור יקר)

⁹¹²⁹ סוד התעוררותה ממטה למעלה ומעורר החכמה והיינו ישכיל עבדי (אור יקר)

⁹¹³⁰ משמע הבינה שהיא על ג' אבות, אמנם מלת רום עולה עד החכמה כדפי' בתיקו"ז רום דיהו נשא, ומהפרשים פרשו רום בכתר, והנראה כאן כוונתו על ג' ראשונות קשורות ברחמים עליונים (אור יקר). פי' מצד א"א, כמ"ש הרב שבימי המשיח יתגלה הארת חוטם דא"א למלכות, ואריך הוא נהורא עילאה דכל נהורין (מ"מ).

⁹¹³¹ זו היא מעלת המלכות מצד החסד, שהחסד נושא אותה למעלה, ותחתל נבחותה הוא מיצחק, דהיינו שמאלו תחת לראשי ויימי תחבקי, לכך מצדם נשא וגבה. אמנם יתנשא ויגבה למעלה מאד מצד הת"ת המאיר בה אחר החיבוק (אור יקר).

⁹¹³² והנה הוא סוד הרמוז בדברי חז"ל באמרם ירום מאברהם וכו', וז"ש ואע"ג דאוקמוה בעלי המדרש כפשטם יסכים עם הסוד (אור יקר).

⁹¹³³ והוא יו"ד ניצוצות דעקב. והוא יו"ד דאדני, אות רביעי, מלכות שבה, והוא שמאסו הבונים, דאבות נתחברו בג' אותיות הראשונות, וודו נתחבר בה, רגל רביעי כידוע. והיא העקב כנ"ל. והוא גלות השכינה כמ"ש בר"מ סוף ח"א (יהל ואר).

⁹¹³⁴ עי' סעור עתיק פרק ב'. עי' בהגרא בס"י י' ע"ב שאי אפשר לכתוב בא"ק שם שני ח"ו [על אף שהוא מזכיר את א"ק, כל הקטע שם מדבר בעתיק, ועתיק הוא מלכות דא"ק].

מאיר העין ח"א

אני הוא [אלא] דא הוא עלת על כל עלאיין⁹¹³⁵ ההוא דאתקרי עלת העלות עלת מאלין עלות⁹¹³⁶ דלא יעביד חד מאלין עלות שום עובדא עד דנטיל רשות מההוא דעליה כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם נעשה ודאי על תרין אתמר דאמר דא לההוא דלעילא מניה נעשה ולא עביד מדעם [נ"א אלא ברשו ואמירה מההוא דלעילא מניה נ"א ההוא דלעילא מניה ולא עביד מדעם] עד דנטיל עצה מחבריה] אבל ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלית לעילא מניה⁹¹³⁷ ולא לתתא שוה ליה כמה דאת אמר (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש אמר ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי דנטיל עצה מניה כגוונא דההוא דאמר (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם תרגום: פתח עוד רבי שמעון ואמר, "ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי וגו'". אמר, חברים שמעו דברים עתיקים שרציתי לגלות אחר שנתנה רשות עליונה לומר. מי זה שאמר ראו עתה כי אני הוא, אלא זהו עילת על כל העליונים, אותו שנקרא עילת העילות, עילת מהעילות האלה, שלא יעשה אחד מהעילות הללו שום מעשה עד שיקח רשות מאותו שעליו, כמו שבארנו למעלה בנעשה אדם. נעשה ודאי על שנים נאמר, שאמר זה לאותו שלמעלה ממנו נעשה, ולא עושה דבר אלא ברשות ואמירה מאותו שלמעלה ממנו. ואותו שלמעלה ממנו [נעשה] לא עושה דבר עד שלוקח עצה מחבירו. אבל אותו שנקרא עילת על כל עילות, שאין למעלה ממנו ולא למטה שוה לו, כמו שנאמר "ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש". אמר, "ראו עתה כי אני הוא ואין אלהים עמדי" שלוקח ממנו עצה, כדוגמת אותו שאמר "ויאמר אלהים נעשה אדם".

ועי' תיקון קלב ע"ב: אמר ליה הא ודאי אתגליא לי מה דלא ידענא עד השתא ולא עתיד לאתגליא עד יומין דייתי מלכא משיחא אמר ליה אי הכי אשתמודע דאית אדם קדמון לכל קדומים ואית אדם אחרא אמר ליה ברי הכי הוא ודאי אדם דברא ליה עלת העלות בדיוקנא דיליה סתים וגניזי האי גרם דאסתלק עלת העלות אדם תניינא חאב במחשבה ואדם תליתאה חאב במעשה דתלת אדם אינון אדם דבריאיה אדם דיצירה אדם דעשייה דלאו כל חובין שוין תרגום: אמר לו הרי ודאי התגלה לי מה שלא ידעתי עד עכשו ולא עתיד להתגלות עד הימים שיבא מלך המשיח אמר לו אם כך נודע שיש אדם קדמון לכל קדומים ויש אדם אחר אמר לו בני כך הוא ודאי האדם שברא אותו עלת העלות בדמותו סתום וגנוז זה גרם שהסתלק עלת העלות אדם השני חטא במחשבה ואדם שלישי חטא במעשה ששלשה אדם הם אדם של בריאה אדם של יצירה ואדם של עשייה שאין כל החסאים שוים

(סא) עי' זהר ח"ב כ ע"א: ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין (שמות ג א) רבי שמעון פתח (שיר ב יז) דודי לי ואני לו הרועה בשושנים אמר רבי שמעון אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ברוך הוא לברא עולמו כל העולמות עלו במחשבה⁹¹³⁸ אחת ובמחשבה זו נבראו כולם הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית ובמחשבה זו שהיא החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה: נטה ימינו וברא העולם של מעלה⁹¹³⁹ נטה שמאלו וברא העולם הזה⁹¹⁴⁰ הדא הוא דכתיב (ישעיה מח יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יעמדו יחדו וכלם ברגע אחת ובשעה אחת נבראו⁹¹⁴¹ ועשה העולם הזה כנגד העולם של מעלה וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה וכל מה שיש למטה כדוגמתו בים והכל אחד ברא בעליונים המלאכים ברא בעולם הזה בני אדם ברא בים לויתן כמה דאת אמר (שמות לו יח) לחבר את האהל להיות אחד: תרגום: "ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין". רבי שמעון פתח "דודי לי ואני לו הרועה בשושנים". אמר רבי שמעון, אוי להם לבריות שאינם משגיחים ואינם יודעים, בשעה שעלה במחשבה לפני הקדוש ברוך הוא לברא עולמו, כל העולמות עלו במחשבה אחת, ובמחשבה זו נבראו כולם, זהו שנאמר "כולם בחכמה עשית". ובמחשבה זו שהיא החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה. נטה ימינו וברא העולם של מעלה, נטה שמאלו וברא את העולם הזה, זהו שנאמר "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, קרא אני אליהם יעמדו יחדיו". וכולם ברגע אחת ובשעה אחת נבראו, ועשה העולם הזה כנגד העולם של מעלה, וכל מה שיש למעלה כדוגמתו למטה, וכל מה שיש למטה כדוגמתו בים, והכל אחד. ברא בעליונים המלאכים, ברא בעולם הזה בני אדם, ברא בים לויתן, כמו שנאמר "לחבר את האהל להיות אחד".

עי' אר"ז רצ ע"א: האי חכמה שירותא דכלא, מניה מתפשטן תלתין ותריין שבילין (שבילין ולא ארחין), ואורייתא בהו אתכלילת, בעשרין ותריין אתוון ועשר אמירן, האי חכמה אב לאבהן ובהאי חכמה, שירותא וסיומא אשתכח, ובג"כ חכמה עלאה חכמה תתאה, כד אתפשט חכמה אקרי אב לאבהן כלא לא אתכליל אלא בהאי, דכתיב כלם בחכמה עשית (תהלים קד).

תרגום:

ביאור:

⁹¹³⁵ א"ק (מ"מ). "עלת על כל עלאיין" הוא כינוי לאור א"ס ולמאציל העליון ב"ה (הקדוש טו ע"א).
⁹¹³⁶ עי' ע"ח שער ג' פרק ג' שמשמע שזהו כינוי לא"ק. כשאנו אומרים עילת העילות שייך בכל פרצוף, שנקרא כך לפי שהוא עילה לעילות שתחתיו, אבל כשאנו אומרים עילת כל העילות הוא א"ק שהוא עילה ראשונה לכל הפרצופים (מ"מ). ועי' דעה ח"א יג ע"ד, ש"עילת העילות" הוא כינוי לאויורא, ואילו "עילת על כל העילות" הוא כינוי למאציל ית' שמו.
⁹¹³⁷ כי הוא ראשית הפרצופים ואין פרצוף למעלה ממנו (מ"מ).
⁹¹³⁸ פי' אבא (מ"מ).
⁹¹³⁹ פירוש ע"י החסדים ברא ז"א (מ"מ).
⁹¹⁴⁰ ע"י הגבורות נבנית המלכות, ואח"כ חזר לפשט, ואמר ועשה עולם הזה (מ"מ).
⁹¹⁴¹ ובשעה אחת נבראו (מוסגר בדפ"ק).

מאיר העין ח"א

(סב) עי' זהר ח"א מד ע"ב: היכלא שתיאתא⁹¹⁴² הכא הוא רוחא דאקרי חו"ט השני⁹¹⁴³ רזא דכתיב (שם ד ג) כחוט השני שפתותיך האי היכלא (היכלא דאקרי) [אקרי] היכל הרצון⁹¹⁴⁴ הכא רוחא דאיהו רעוא דכל הני רוחין תתאין רהטין אבתריה לאתדבקא ביה בנשיקה ברחימותא⁹¹⁴⁵ האי רוחא אתכליל בשית⁹¹⁴⁶ וקיימא בשית⁹¹⁴⁷ אתכליל בשית דלתתא בהדיה⁹¹⁴⁸ וקיימא בשית עלאין⁹¹⁴⁹ ובגין כך האי רוחא אפיק תריסר נהורין כלילן כלהו מתתא ומלעילא⁹¹⁵⁰ הני תריסר נהורין אינון חדון לסלקא לעילא ולקבלא כל אינון דלתתא⁹¹⁵¹

תרגום: היכל ששי. כאן הוא רוח שנקרא חו"ט השני, סוד הכתוב "כחוט השני שפתותיך". ההיכל הזה (היכל שנקרא) נקרא היכל הרצון. כאן רוח שהוא רצון שכל הרוחות התחתונות הללו רצים אחריה להדבק בה בנשיקה באהבה. רוח זה נכלל בשש ועומד בשש. נכלל בשש שלמטה יחד עמו, ועומד בשש עליונים. ולכן רוח זה מוציא שנים עשר אורות כלולים כולם מלמטה ומלמעלה שנים עשר האורות הללו הם שמחים לעלות למעלה ולקבל כל אלו שלמטה.

(סג) עי' זהר ח"א טז ע"ב: יהי אור (בראשית א ג) כל מה דנפק ברזא דא נפק יהי על רזא דאבא ואימא דאיהו י"ה ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה⁹¹⁵² למהוי שירותא לאתפשטא למלאה אחרא [אור] ויהי אור אור דכבר הוה אור דא רזא סתימא⁹¹⁵³ אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא⁹¹⁵⁴ בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה דהא אין סוף בקע מאורא דיליה⁹¹⁵⁵ וגלי האי נקודה⁹¹⁵⁶ כיון דהאי י אתפשט מה דאשתאר אשתכח אור מהוה רזא דההוא אור סתימא כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי⁹¹⁵⁷ כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא אור דאשתאר⁹¹⁵⁸ מאור⁹¹⁵⁹ והיינו אור דכבר הוה והא קיימא נפק ואסתלק [ואתגניז] (ואתגניז) ואשתאר⁹¹⁶⁰ חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורה גניזו⁹¹⁶¹ בההיא נקודה מטי ולא מטי נהיר ביה בארה נקודה קדמאה⁹¹⁶² דנפק מניה ובגין כך כלא אחיד דא בדא⁹¹⁶³ נהיר בהאי ובהאי⁹¹⁶⁴ [סליק] כלא סלקין ואתאחדן ביה⁹¹⁶⁵ ואיהו מטי ואגניז באתר דאי"ן סו"ף⁹¹⁶⁶ וכלא חד אתעביד ההוא נקודה דאור אור איהו ואתפשט ונהירו ביה שבע אתוון דאלפא ביתא⁹¹⁶⁷ ולא אקרישו ולחים הוו נפק חשך לבתר ונפקו ביה שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא⁹¹⁶⁸ ולא אקרישו וקיימו לחים⁹¹⁶⁹ נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתריין סטריין ונפקו ביה תמניא אתוון אחרניין⁹¹⁷⁰ כדין כ"ב⁹¹⁷¹ דלגו שבע [אתוון] דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו בההוא רקיע והוו קיימי לחים אקריש ההוא רקיע ואקרישו אתוון ואגלימו ואתציירו בצירייהו ואגליף תמן אורייתא לאנהרא לבר

תרגום: "יהי אור", כל מה שיצא בסוד זה יצא. "יהי" על סוד של אבא ואמא, שהוא י"ה, אחר כך חזר לנקודה הראשונה להיות ראשית להתפשט לדבר אחר, "אור". "יהי אור", אור שכבר היה. אור זה סוד סתום, התפשטות

⁹¹⁴² הראש שם הפה והוא כולל הגוף (יהל אור ח"א י ע"ג). ת"ת (ד"א).

⁹¹⁴³ דכאן סוד הפה כמ"ש בזהר ח"ב קכג ע"א מאי פומא אלא דעת גניז בפומא דמלא דאקרי ת"ת וכו' שכאן הוא סוד החוט ברזא דכתיב את תקות חוט השני תקשרי בחלון, וכמ"ש שהיא בקשה סימנא דמשה אות אמת, ו' בעלמא דדכורא, שהוא נגד היכל זה (יהל אור).

⁹¹⁴⁴ שכאן מתגלה רצון העליון טורנא בסימא יאה דאיגניז גו בוצינא ובוצינא גניז בפומא למכסיא פתחא [ע"י אד"ז רפח ע"ב, זהר ח"ב קכג, ספד"צ טז ע"ב] (יהל אור).

⁹¹⁴⁵ שכאן הוא סוד הנשיקה ישקני מנשיקות פיהו, כי טובים דודיק מיון, הוא וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים בבוצינא דקרדינותא והן ה' מוצאות הפה בסוד מנצפ"ך (יהל אור).

⁹¹⁴⁶ שכולל כל השית היכלין ברוחא כ"ל (יהל אור).

⁹¹⁴⁷ פירוש כי יש ששה היכלות מלמטה למעלה עד זה ההיכל הנקרא רצון, והוא הששי העליון מכולם, וזמ"ש האי רוחא אתכליל בשית, כי בעלות אותם החמש היכלין דלתתא מיניה עד מקומו, אז אתכליל הוא בהם, ואז הם יחד שית היכלין. ועוד יש בו בעצמו בתוכו בחינת כללות כל השית היכלין תמיד, אשר הם השרשים של שית היכלין תתאין הני. ועל הבחינה הזו אמר וקיימא בשית, כי תמיד הוא עומד בבחינת אלו השית היכלין אשר בתוכו כנ"ל. אבל כנגד השית תתאין שאינם מבחינת עצמותן, אמר אתכליל בשית, כי נכלל בהם כשעולין למעלה עד מקומו (שער מאמרי רשב"י). עי' ע"ח שער טנט"א פרק ז'. עי' ביאורים ח"א פה ע"ב.

⁹¹⁴⁸ ר"ל שכולל ה' היכלות שלמטה ממנו שהן עמו שית (יהל אור).

⁹¹⁴⁹ ר"ל ר"ק דדכורא שהן שית עלאין (יהל אור).

⁹¹⁵⁰ ר"ל כלולין מו' דדכורא ומו' דנוק', והן ר"ב דדעת, ה"ח וכלילותן ביסוד ו"ה וכללותם כידוע, שהן ב"ק דדכורא ובו' דנוק' ודעת גניז בפומא (יהל אור).

⁹¹⁵¹ ר"ל ששמתחם לסלקא לעילא בדכורא כמ"ש (שה"ש א ד) משכני ארחך נרוצה אני ונעותי הביאני המלך חדריו, הן חדרין דדעת מליא להון כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו (יהל אור).

⁹¹⁵² שהוא [אותיות] מוחא דד"א, נקרא ג"כ שירותא ונקודה קדמאה (רח"ו). מן הראוי שאר"א יהיו למעלה במקום ח"ב דא"א ולא במקום זרועותיו (ע"ח שער רפ"ח פרק ב) שהרי במקום זה הם נמשכים ומתהוים כמ"ש כאן (ביאורים ח"ב צ ע"ב), ועי' בבהג"ר"א על ספד"צ יג ע"ג ד"ה היינו דכתיב.

⁹¹⁵³ ר"ל שער הדעה ח"ב ד' ענף כה סימן ד' (קי ע"א) (לש"י). עי' הדעה ח"ב סה ע"ג, ועי' עוד קי ע"ד, וכן עי' הקדו"ש סב ע"א, וכן עי' כללים ח"א נו ע"ד, נז ע"א, צא ע"ב, ועי' עוד כללים ח"א קא ע"א וע"ב, קיא ע"א, ח"ב כט ע"ד ול ע"א. ועי' בבהג"ר"א על ספד"צ ה ע"ב ד"ה ואמר אזדכך.

⁹¹⁵⁴ והוא בחינת חכמה אבא היוצא מאורא עלאה (כללים ח"א קב ע"ב) והוא העולם דקו וצמצום (הקדו"ש טז ע"א). מכאן ראייה לכך ששורש כל שפע הוא באורא (בהג"ר"א על ספד"צ טז ע"ג ד"ה ז"ש אתייחד). אור הוא דבר שאורו בא ממקור אחר, כגון אור השמש וכיוצא בו, אמנם דבר המאיר בכח עצמו אינו נקרא אור (בהג"ר"א על ת"ח נ ע"א).

⁹¹⁵⁵ כתר (ביאורים ח"א פ ע"ג).

⁹¹⁵⁶ חכמה (רח"ו).

⁹¹⁵⁷ עי' לעיל טו ע"א ונח סה ע"א. עי' כללים כ"ל טו ענף ח' באריכות, וזהו כעניין "רצוא ושוב" שלעולם אינו מסתלק לגמרי (הקדו"ש סד ע"ג) ועי' ע"ח שער אח"ף פרק ב'. זהו כעניין "רצוא ושוב" שאין יכולת להשיגו (בבהג"ר"א על ס"י ט ע"ד).

⁹¹⁵⁸ ת"ת בבינה (רח"ו).

⁹¹⁵⁹ עי' בהג"ר"א על ספד"צ ה ע"ב, ותיקר"ז כ ע"ב, שהי' הוא שמאיר, והאור נשאר למעלה. וכן הוא בפירוש בב"ע לג ע"א ע"ש. ועי' לש"י ביאורים ח"א פ ע"ג, ובבהג"ר"א על ת"ח יט ע"א ד"ה בנין דאית, יהל אור ח"א ח ע"ג, ועי' הקדו"ש סב ע"א ודע"ה ח"ב לא ע"א.

⁹¹⁶⁰ עי' דע"ה ח"ב קי ע"א.

⁹¹⁶¹ יסוד שלו (רח"ו).

⁹¹⁶² יסוד אבא (רח"ו).

⁹¹⁶³ פ"י חכמה בבינה (רח"ו).

⁹¹⁶⁴ כד"ו נוסף בדפ"ו.

⁹¹⁶⁵ כלומר במרו"ס (בהג"ר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו).

⁹¹⁶⁶ כתר (רח"ו).

⁹¹⁶⁷ חסד אבנדה"ז (רח"ו).

⁹¹⁶⁸ עמצקשר"ת (רח"ו). מנחת יהודה דף עב והריקנטי ביארו בענין אחר (ד"א). עי' שעה"כ כט ע"ב (לש"י). כלומר, בג"ר אין אותיות כלל, כי האותיות לא אתגלימו

עד לצאתן מאימא עילאה (בבהג"ר"א על ס"י ו ע"א).

⁹¹⁶⁹ עי' לקמן עז ע"א עביד שמיא, והוא בת"ת שהוא רוחא, וכן בזווג ז"נ דטפה דכורא מים וכו' (יהל אור).

⁹¹⁷⁰ חטיכלמנ"ס (רח"ו).

⁹¹⁷¹ עי' שעה"כ דרויש עמידה פרק ב (כט ע"ב).

מאיר העין ח"א

שהתפשטה ונבקעה מסוד של סתר האויר העליון הסתום. בקע בתחילה והוציא נקודה שתומה אחת מסוד שלו, שהרי אין סוף בקע מאויר שלו וגילה נקודה זו י'. כיון שי' זו התפשטה, מה שנשאר נמצא אור מאותו סוד של אותו אויר סתום. כשנמצאה ממנו נקודה ראשונה, י' התגלתה אחר כך עליו הגיע ולא הגיע. כיון שהתפשט יצא, והוא הוא האור שנשאר מאויר, והיינו אור שכבר היה, וזה עומד. יצא והסתלק ונגנז, ונשארה נקודה אחת ממנו שתהיה מגיעה תמיד בדרך גניזות באותה נקודה, מגיע ולא מגיע, מאיר בו בדרך נקודה ראשונה שיצאה ממנו, ולכן הכל אחוז זה בזה, מאיר בזה ובוה, כשעולה, הכל עולים ונאחזים בו.

והוא מגיע ונגנז במקום של אין סוף, והכל נעשה אחד. אותה נקודת אור היא אור, ומתפשט ומאירים בו שבע האותיות של א"ב, ולא נקרשו ולחיים היו. יצא חושך אחר כך, ויצאו בו שבע אותיות אחרות של הא"ב ולא נקרשו ועמדו לחיים. יצא רקיע שהפריד מחלוקת של שני צדדים, ויצאו בו שמונה אותיות אחרות, אז כ"ב. דלגו שבע אותיות של צד זה ושבע של צד זה, ונחלקו כולם באותו רקיע, והיו עומדים לחיים. נקרש אותו רקיע, ונקרשו האותיות, והתגלמו והצטיירו בצירוייהם, ונחקה שם התורה להאיר החוצה.

ועי' ח"א סה ע"א: אמר רבי שמעון ארימת ידאי בצלותין לעילא דכד רעותא עלאה לעילא [לעילא] קיימא על ההוא רעותא דלא אתידע ולא אתפס כלל לעלמין רישא דסתים יתיר לעילא וההוא רישא אפיק (מאן דאפיק דלא ידיע ונהיר מאן) [מאי דאפיק ולא ידיע ונהיר מאן] דנהיר כלא בסתימו רעו [דמחשבה] [במחשבה] עלאה למרדף אבתריה⁹¹⁷² ולאתנהרא מניה⁹¹⁷³ חד פריסו אתפריס⁹¹⁷⁴ ומגו ההוא פריסא ברדיפו דההיא מחשבה עלאה⁹¹⁷⁵ מטי ולא מטי⁹¹⁷⁶ עד ההוא פריסא⁹¹⁷⁷ נהיר [מאן] [מאן] דנהיר וכדין איהו⁹¹⁷⁸ מחשבה עלאה⁹¹⁷⁹ נהיר [בנהיר] [בסתים] סתים⁹¹⁸⁰ דלא ידיע וההוא מחשבה לא ידע⁹¹⁸¹ כדין בטש⁹¹⁸² האי נהירו דמחשבה דלא אתידע⁹¹⁸³ בנהירו דפרסא⁹¹⁸⁴ דקיימא דנהיר ממה דלא ידע⁹¹⁸⁵ ולא אתידע⁹¹⁸⁶ ולא אתגליא⁹¹⁸⁷ וכדין דא⁹¹⁸⁸ נהירו דמחשבה⁹¹⁸⁹ דלא אתידע בטש בנהירו דפריסא⁹¹⁹⁰ ונהרין כחדא ואתעבידו תשע היכלין

תרגום: אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות למעלה, שכשרצון העליון למעלה למעלה עומד על אותו רצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולמים, הראש היותר סתום שלמעלה, ואותו הראש מוציא מה שמוציא, ולא ידוע, ומאיר מה שמאיר הכל בסיתום. רצון המחשבה העליונה לרדוף אחריו ולהיות מואר ממנו, מסך אחד נפרס, ומתוך אותו מסך ברדיפת אותה מחשבה עליונה מגיעה ולא מגיעה עד אותו מסך, מאירה מה שמאירה. ואז מכה אור המחשבה הזו שלא נודע באור של מאירה באור (בסיתום) סיתום שלא ידוע, ואותה מחשבה לא ידוע. ואז מכה אור המחשבה הזו שלא נודע באור של המסך שמועמד, שמאיר ממה שלא ידוע ולא נודע ולא התגלה. ואז (זה) זה אור המחשבה שלא נודע מכה באור של המסך, ומאירים כאחד, ונעשים תשעה היכלות.

(סד) עי' בהגר"א בתיקו"ז נ ע"ד: צדיק במקומו אור הגנוז⁹¹⁹¹, והתחלתו מטבור על ב' הכליות⁹¹⁹², דסיום תפארת הוא בטבור כמ"ש באד"ר (קמא ע"ב), ומשם ולמטה מעוי בדעת אתתקן, וע"ש, ובפ' משפטים (קכג ע"א)⁹¹⁹³. וכן התחלת הנוק' שם, שהיא נגד נה"י⁹¹⁹⁴, כי שם הדעת שהוא ביסוד, וב' כליות נו"ה, אלא שראשה נגד נה"י הפנימים, וגופה

⁹¹⁷² דא"ק (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁷³ כלומר שמ"ס כביכול רודף אחרי האוירא כדי לקבל ממנו הארה (כללים ח"א מח ע"ד). ועיי' עוד כללים ח"ב ל ע"א.

⁹¹⁷⁴ היינו פרסא שבתוך א"ק שמשך התחיל רד"א (רח"ו במ"מ).
זו המסך שבין אוירא למו"ס (כלומר הקד"א), וכל קבלת המו"ס היא אך ורק דרכו. ועיי' נעשה המו"ס לבוצדק, ה"ה שורש הדינים, ומזה נעשה המו"ס שורש לעולם הנקודות וכל תולדותיהם, וכמו כן נהיה שורש לכל תיקון, שכל תיקון הוא הגבלת האור וצמצומו (כללים ח"א צד ע"ג). עיי' לעיל טז ע"ב שבתיקון דמעשה בראשית לא היה מסך, והיה גילוי של האור הגנוז (כללים ח"ב מב ע"ג). וכאן הוא מקום הזיכרון תמידי של קד"א (ביאורים ח"ב עו ע"א).

⁹¹⁷⁵ בהשפעה ומרוצת רד"א (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁷⁶ עיי' לעיל טו ע"א זי ע"ב, וכן עיי' כללים כלל טו ענף ח' אריכות ב"ז. וזהו ברצוא ושוב, שכן אינו מסתלק לגמרי (הקד"ש סד ע"ג). עיי' שער אח"ף פרק ב'. וזה לשון של זיווג שאינו תדיר (ד"ה ח"ב קי ע"א). מכאן מתבאר שעכ"ז זיווג אוירא ומו"ס הוא תדירי אעפ"כ יש באיכות הזיווג הזה עליות וירידות (כללים ח"א מה ע"ב).

⁹¹⁷⁷ היינו פרסא דגבו רד"א גופיה (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁷⁸ "ס"א (הוא) נוסף במ"מ ויהל אור.

⁹¹⁷⁹ פי' עתיק (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁰ פי' בנוקביה דעתיק נוק' ג"כ דלא אתידע הוא מאיר בנוק' בהארות יסוד ועטרת היסוד דא"ק שבו (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸¹ פי' כי עתיק בעצמו אינו משיגו (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸² הבטישה הוא בסוד זיווג נעלם (בהגר"א בספ"ד צי יג ע"א ד"ה וכבר), שזיווג נקרא בטישה כי ענין הזיווג הוא לזווג את ב' ההפכים כגון ז'נ"ש שהם יוצאים מח"ג אש ומים כדי שיתמתקו (בהגר"א תו"ח יח ע"ב כד אתפשט), בטישה אינה זיווג ממש אלא רק כעין זיווג (לש"ו ביאורים ח"ב פב ע"ג).

⁹¹⁸³ היינו א"א היוצא מהארות רד"א (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁴ היינו חכמה סתימאה מקבלת מג' אורות (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁵ נגד א"ק (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁶ נגד רד"א (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁷ נגד כתר עליון (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁸⁸ "נ"א (האין) נוסף בדפ"ו וכן הוא במ"מ.

⁹¹⁸⁹ אריך (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁹⁰ מו"ס (רח"ו במ"מ).

⁹¹⁹¹ עיי' לעיל מז ע"ד ד"ה ולבתר.

⁹¹⁹² היינו כאן מציאות של לבר מגופא שהוא בכל עליון רק לצורך התחתון (ד"ה ח"ב צח ע"ד), ועיי' כללים ח"א נג ע"ב, שיש פרק א' שלהיסוד בתוך וא' ומה שנראה הוא פרק הב' שלו, ועיי' בפרצופי ז'ו"ן (פרק ג).

⁹¹⁹³ ז"ל: מעוי בדעת אתתקונון עייל ברישא אתתקן ואתפשט לגו:

תרגום: מעוי נתקנים בדעת, נכנס בראש, נתקן ומתפשט לפנים.

ביאור: אתתקן - כאן מפרש ז"א חצי פרצופו התחתון מן החזה ולמטה והוא בסוד נהירו דו' דהו"ה בגויה וענין מעוי הוא פנימיות הגוף שדעת מתפשט בפנים בנוסף וסוד התיקון ידוע והוא שמועמד על צמצום וסילוק האורות כמו למעלה בצמצום א"ס כ"ה הוצרך לסלק האורות ונשאר רשימו לבד בכדי שיהיה מקום לעמידת העולמות (ב"י). תרין בעיני ואמה שהם לצורך ההולדה, והם נה"י הפנימים, כי התחלתם הוא מהטבור והכליות, ועליהם אמרו בפ' משפטים (קכג ע"א) מעוי בדעת אתתקן, והוא עיי' הדעת המתפשט, שממנו הוא כל הזווגים (כללים ח"א ל ע"ד).

ואתפשט לגו - דעת המתפשט מן החזה ולמטה מקבל כוחו מהארות הדעת דגניז בראש בסוד ב' דעות א' בראש וא' בגוף ובוה נתקן שמקבל הארה משם ועוד מקבל הארה מזווג של הנשיקין בפ' ואח"כ מתפשט לגו למטה מן החזה ששם הם סוד שרשים של נשמות ישראל (ב"י).
⁹¹⁹⁴ עיי' מלאים אות (נג).

מאיר העין ח"א

נגד נה"י החיצונים. וחג"ת עד טיבורה⁹¹⁹⁵, הוא עד סיום יסודו, סיום הדעת⁹¹⁹⁶. והנה התחלתה מטבורא דלכא⁹¹⁹⁷, ופיה נגד טבורא, וטיבורה נגד עטרה שלו, כי הדעת הן באלו הג' מקומות⁹¹⁹⁸.

(סה) ע"י זהר ח"ג רלו ע"ב: תו אית ביה ש"מ דאתכליל מן ע' רברבא⁹¹⁹⁹ אלין שבעין שמהן⁹²⁰⁰ ברזא דאבהן קדישין ודא הוא שמע שם ע' ישראל יי' אלהינו יי' אלין ארבע בתי⁹²⁰¹ דתפלין דאחיד לון א"ח ההוא דאמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי ד' דא קשר של תפלין⁹²⁰² דהיא אחידת בהו⁹²⁰³ דזא לתכימין אתמסר דלא לגלאה. תרגום: עוד יש בו ש"מ שנכלל מן ע' גדולה, אלו שבעים שמות בסוד האבות הקדושים, וזהו שמע, שם ע', ישראל ה' אלהינו ה', אלו ארבעה בתי התפלין שמאחד אותם, א"ח אותו שאמר "פתחי לי אחותי רעיתי", ד' זה קשר של תפלין, שהיא אחוזה בהם, סוד לחכמים שלא לגלות.

(סו) ע"י זהר ח"ג רג ע"ב: אשורנו וגו' (במדבר כג ט) ציורא ודיוקנא [דאבוין] אתרשים ביה ממש ומההוא זמנא דהוה במעאה דאמיה מסטרא דיל(י)ה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר וכי מראש צורים אראנו דא דיוקנא וציורא דאבוין (ממש) כיון דהוה במעאה דאמיה אשורנו אושיט פסיעה לבר⁹²⁰⁴ (ו') כגוונא דא ו' א:

תרגום: "אשורנו וגו'", ציור ודמות אביו נרשם בו ממש, ומאותו זמן שהיה במעי אמו, מצד שלה התמתח והושיט פסיעה לחוץ יותר, כי "מראש צורים אראנו", זו דמות וציור אביו (ממש), כיון שהיה במעי אמו, "אשורנו", הושיט פסיעה לחוץ כדוגמא זה ו'.

(סז) ע"י זהר ח"ב קטו ע"א: ומאן דאשתדל בה בגין לזכאה [בה] לעלמא דאתי אקרי קנין כספו עלמא דכסופא קנין על שם (שם יד יט) אל עליון קונה שמים וארץ (משלי ד ה) קנה חכמה קנה בינה [קנה לך ריבוי דברי תורה] וקנה לו דברי תורה רבוו בתר דקנה לו גאולה תהיה לו אית דאיהו קנוי ליה⁹²⁰⁵ לעולם ואית דאיהו קנוי ליה שית שנין מאן דאיהו קנוי ליה לעולם כתיב ביה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם לית עולם אלא עולמו של יובל דאינון חמישין⁹²⁰⁶ ודא קריאת שמע⁹²⁰⁷ דתמן כ"ה א' אתון ערבית ושחרית [חמשין תרעין דבינה] (ג' שערי בינה):

⁹¹⁹⁵ נדצ"ל טיבור/טיבורו*##
⁹¹⁹⁶ ע"י לקמן פא ע"א ד"ה ביה איהו. ע"י עוד בלש"ו כללים ח"א סט ע"א וד', ת"ת יסוד אשר שניהם הם בקו האמצעי ואין יתרון ומעלה מזה על זה אלא רק מה שיצאו ב' יציאות ונבחנו לשניים שהרי הם שני ספירות מיוחדים.
⁹¹⁹⁷ ע"י נ"ח פרצופי ז'ו"ן ג: שליש עליון דיסוד נעשה מהם ת"ת ד"א וכו' היסוד אע"פ שנחלק לג' חלקים אינו רק ב' פרקין לבד. ונמצא, כי כאשר השליש העליון של היסוד נעשה ממנו ת"ת בעת ההגדלה כנ"ל, אין השליש ההוא בח' פרק שלם בפ"ע. ולסבה זו אע"פ שנעשה ממנו ת"ת עדיין נקרא יסוד, כי לא נפרד, ויש לו התקשרות עם היסוד, וז"ס מ"ש פרשה פנחס (דף רכג ע"ב) דנוף וברית חשבינן חד.
⁹¹⁹⁸ ע"י ביאורים ח"א יט ע"ג: הגומא שחתח הלב, והוא מה שנקרא בשם טבורא דלכא, ע"י לעיל ה ע"א: רביעאה לכל תלת ושביעאה לשית. ע"י פת"ש נקודות טז וזל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בד"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכן נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתר נגד הפה יסוד אימא שבדעת ד"א, בסוד כלת משה, עכ"ל.
⁹¹⁹⁹ מלכות מקבלת מן ע' שמות דויסע ויבא ויט שהם סוד ג' פסוקים נגד ג' אבות (רח"ו).
⁹²⁰⁰ והוא יין דחדי לכולא, כמ"ש ב"ח ש"ה (מרגליות ס"ד א' ובי') כי טובים דודיך כו', והוא שם ע"ד, עם הנשיקות. ע"ד הוא כלילות ד"ו"ן בה, ע"י הוא שבעין שמהן דאבהן, ע"י נפש דיעקב. וד' נוק'. והן ו' דרגין, ז' היכלות וד' רגלין, והכל בכסא דבינה. ש"מ א"ח, (א"ח) ידוע, ט"ס דיליה, והוא ו' ה"ל עם עטרין דיליה, וח' הוא דכורא, א' כתר מלכות, דלא נחית עליה עד כו' (תז"ח טו, ד). ש"מ ש' דשבת דאבהן, ומ"ם בה, וכמ"ש ו' פתיחה כו', רגל רביעי דאתכלילת מד' כמ"ש ב"ח ש"ה (סג ע"א) אופן (או) (און) פן כו' פני אדם (יהל אור).

⁹²⁰¹ והכל מרומז בתפילין, דיחודא דק"ש הכל הוא בתפילין בעובדא. ד' תיבות ד' בתים. שמ"ע ש"מ ע' הוא ב' שינין דתפילין, שעליו נאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה', והוא כי בז' ענפין דבדון הוא שם מ"ב, ב' ההין וא"ו באמצע, ז' קני מנורה, וז' נרות עלייהו י"ד דשם, ז' הן ע', שם ע"ב, והוא ע' ומ"ב, שהוא יב"ק. והוא שמע, ש' השינין, מ"ב הוא מ"ם עם ב' אודנין, וע' כנ"ל. ובג' מקומות מקום מל', בסוד חש"ח, ג' נקודות, בסוד שם (מ"ב) (ל"ב). והוא ג' אותיות דשד"י, ש' בג"ר, במקום בתי התפילין, ד' בחוק"ת כמ"ש למטה, י' עטרת הברית בתש"י. ישראל ה' כו' ד' תיבין ד' בתים. א"ח הוא ת"ת, הרצועה, דאחיד בבתיים, דבתיים הן ג'ר, מוחין, והרצועה מקום התפילין הוא ת"ת דאחיד כל הדי' עטרין. וב' רצועין שסובב הראש חו"ג. ומקום הקשר ג"כ בת"ת שהוא מברית כו', הצואר למעלה מהם והגוף, ושם הדלת, בח' לאל. ומשם נמשכין נ"ה. ורצועה ש"י יסוד, קרן א' ה"ל במצחו (תק"ז) יא ע"א ע"ז ח ע"א, ושם י"ד של שם, והוא קוצו של ד' של אחד, והוא עיקר הייחוד, דב' נעשה שדי ואחד. וד' של אחד ד' של ראש. ושמע הוא ש"ן כנ"ל. ובשכמ"ו הוא תש"י עצמן, כמ"ש בפ' תרומה (קסד ע"א) בשכ"מ ד' פרשיות. ואף דשם אמר דבש"כ הן ד', מ"מ אמר שם דמלכותו כוללם, והוא הבית. לעולם ועד התפשטותה ונהירו דילה בג' עלמין, כמ"ש בת"א (שמות טו, יח) לעלם ולעלמי עלמא. והראשון לעלם, דשם עולם הייחוד כמ"ש בפ' שלח (קנט ע"א). וי"ד הקשר, הוא הייחוד, דכל הבחינות של ראש מאירין בה ומתייחדין בה, אלא דיסוד דבוק ונכלל בה, לכן הרצועה של די נאחז בה (יהל אור).

⁹²⁰² לאה (רח"ו), ע"י ח"א רנו ע"ב ולעיל פרשת אמור צג רע"ב (לש"ו).
⁹²⁰³ שמד' מוחין נמשכים לה ד' אלפ"ין (רח"ו).

⁹²⁰⁴ ז'ל הרב בליקוטיים. דע כי בעיבור הלבשו נה"י דזעיר על חג"ת דזעיר. והמלכות עלתה למעלה על היסוד והלבישה אותו נמצא כי היסוד מלביש לת"ת והמלכות מלבשת היסוד ובוה בתין מ"ש בפ' בלק אשורינו דאושיט פסיעה לבר. כי כאשר הלבוש יסוד לת"ת הנה הוא שוה לשאר ספירות בעובי כי גם נצח מלביש לחסד והוד לגבורה ויסוד לת"ת. אך בשגם המלכות מלבשת ליסוד נמצא יש שם ג' ענפים שם ת"ת ויסוד ומלכות. ושם בעובי יתיר במקום המלכות הוא כדמות פסיעה היוצאת לחוץ (מ"מ). עיקר עצמותה [דנוק'] גופה שהוא נקודתה העצמית שבה יצאה מתחילה ג"כ כלולה רק בד"א, וכן נשאר שרש בד"א לעולם, כי מתחילה בהיותם שניהם כלולים בבניה, והוא באות ה' ראשונה דהשם הוי"ה ב"ה, אשר צורת אות ה' הוא ד' ו', הנה היתה כלולה שם עמו בסוף הקו דהו' (הקדו"ש מד ע"ג), מה שאמרנו כי בנין הנוק' הנה הוא מה' מלכות ד"א, הנה אין הכונה שהיא נוטלת אותם אחר שנשלם הוא בהם ואחר שיצאו בו בגילויים, וכמו שמשמע לכאורה בדברי הרב במיעוט הירח (פרק א בהמ"ק שם) ע"ש, כי הרי תחילת בנין הנוק' הנה הוא עם תחילת בנין ה"א ד"א ביחד, ונמשך מציאות שניהם יחד, כי נארגים שניהם כאחד מתחילת יצירתם וכמ"ש בזוה"ק בלק (רג ע"ב) ומההוא זמנא דהוה במעאה דאמיה מסטרא דיליה אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר (שהוא שורש הנוק') כו', כיון דהוה במעאה דאמיה אושיט פסיעה לבר כו' כו', ע"ש. והוא סוד ה' זעירא שבתוך ה' ראשונה דהבינה, ובו הוא הפסיעה לבר, והוא על שרשה אשר גם בהבינה עצמה וע' פל"ח שער התפילין (פרק טז דרך ב' ג') וכן בשעה"ק (דף נ ע"ב וע"ג). ומאותו הפסיעה לבר היא נתקנת בעת עיבור ז"ו למציאות עטרת היסוד שבו, ואח"כ נתקנת עמו בעת היניקה בהת"ת שבו ובסוד צלע, וזו הנה היא מדה אחד שלמה כשיעור ספ' הת"ת ד"א, והיא אז ה' תתאה של השם טפלה אליו, כי היא אז רק כשיעור מדה אחת שבו ודבוקה עמו (כללים ח"ב נא ע"ג), ע"י שער המלכים פרק ז', ושעה"ק לא ע"ד (ביאורים ח"א טל ע"ב).

⁹²⁰⁵ מוסגר בדפ"ק.
⁹²⁰⁶ ר"ל ג' תרעין דבינה כמשי"ו (יהל אור).

⁹²⁰⁷ ר"ל בק"ש ותפלה מרומז שני דרגין ה"ל דב"ק"ש הוא עבד נרצע שאין לו גאולה ע"י אחר שאין מוציא אותו אחר ידי חובתו אלא הוא בעצמו צריך לקרא אבל בתפילה מי שאינו בקי הש"ץ מוציא ידי חובתו, וק"ש הוא בדרגא דיובל ג' תרעין ואותו שעובד לעולם אין לו גאולה אבל בתפילה שהוא בדרגא דשש לפיכך יהיה לו גאולה ע"י אחר, ובשניהן הוא עבד בק"ש בעול תפילין וז"ש דאיהו עבד כו', וכן בתפילה עבד כמ"ש לקמן ואין עבודה כו' אלא שחן ב' מדרגות כנ"ל (יהל אור).

מאיר העין ח"א

בתר דמיחד בהון בר נש לקודשא בריך הוא דאיהו עבד דיליה בעול תפלין על רישיה ואזן דיליה⁹²⁰⁸ רציעא פתיחא⁹²⁰⁹ למשמע קריאת שמע [דשמע] בכל לשון שאתה שומע⁹²¹⁰ דהיינו משמעות: תרגום: ומי שעוסק בה כדי לזכות לעולם הבא, נקרא קנין כספו, עולם הכסוף, קנין על שם "אל עליון קונה שמים וארץ", "קנה חכמה קנה בינה". קנה לך ריבוי דברי תורה, אחרי שקנה לו "גאולה תהיה לו". יש שהוא קנוי לו לעולם, ויש שהוא קנוי לו לשש שנים. מי שהוא קנוי לו לעולם, נאמר בו "ורצע אדוניו את אזנו במרצע ועבדו לעולם", אין עולם אלא עולמו של יובל, שהם חמשים, וזו קריאת שמע, ששם כ"ה אותיות, ערבית ושחרית, חמשים שערי בינה. אחרי שמייחד בהם האדם את הקדוש ברוך הוא, שהוא עבד שלו, בעול תפלין על ראשו. ואזנו נרצעה ופתוחה לשמוע קריאת שמע, ששמע בכל לשון שאתה שומע, היינו משמעות.

ועיי"ש קלט ע"א: מכאן ולהלאה ושמך למאורו משיכו⁹²¹¹ דמשח רבות קדשא⁹²¹² לאמשכא עלייהו אבני שהם ואבני מלואים אלין אבני קדשא יסודי דמקדשא ברתיתין קדישין⁹²¹³ אלין אודמנן בלחודיהו ליקר ולשבח בלבוש יקר לעינא [כהנא] בהו תמן ולברכא [ולאדכרא] תריסר שבטין ועל דא תריסר אבנין כמה דאתמר: תליסר זינין אינון בר אתריסר אבנין יקירין אלין וכלהו סלקין לכ"ה אתון⁹²¹⁴ ברזא ועלאהו [עלאין] דיחודא ולקבל אלין גליף ואתקין משה⁹²¹⁵ כ"ה אתון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל יהוה יהוה אלהינו יהוה אחד ואינון כ"ה אתון גליפן מחקקן ברזא דלעילא:

יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתון ואינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד⁹²¹⁷ ולא אשלים לכ"ה אתון בגין דעד לא אתתקן משכנא כיון דאתתקן משכנא ואשתלים מלה אקדמאה דהוה נפיק מניה⁹²¹⁸ כד אשתלים לא מליל אלא בכ"ה אתון⁹²¹⁹ לאחזאה דהא אשתלים דא כגוונא דלעילא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהוה אלו מאהל מועד לאמר⁹²²⁰ והא כ"ה אתון:

ועל דא כ"ה זינין⁹²²¹ לאשלמא תקונא דמקדשא וס"א דמשכנא וכל הני אתון אוקימנא באינון אתון גליפן דאוליפנא ממר ובגין דמשכנא אשתלים ברוזין אלין אקרי כ"ה ביחודא דשלימו דמשכנא ועל⁹²²² דא (תהלים קמה י) וחסידך יברוכה כתיב רזא דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה כ"ה לקבל כ"ב אתון⁹²²³ ואורייתא ונביאים וכתובים⁹²²⁴ דאינון כללא חתא ורזא חתא:

בשעתא דישראל קא מיחדי יחודא בהאי קרא ברזא דכ"ה אתון⁹²²⁵ דאינון שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דאינון כ"ד אתון ויכוון כל חד בהו כלהו אתון מתחברין כחדא וסלקין בחבורא חד וס"א כדין אתפתחו מ"ט תרעין ברזא דיובלא וכדין אצטריך לסלקא עד⁹²²⁶ ולא יתיר וכדין אתפתחו תרעין וחשיב קודשא בריך הוא להווא בר נש כאילו קיים אורייתא כלה דאיהי אתיא במ"ט פנים בכלא⁹²²⁷:

ועל דא אצטריך לכוונא לבא ורעותא בכ"ה ובכ"ד ולסלקא לון ברעותא דלכא למ"ט תרעין דקאמרן כיון דאתכוון בהאי יתכוון בהווא יחודא דאמר מר שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כללא דכל אורייתא כלה זכאה

⁹²⁰⁸ ר"ל שהוא נרצע והוא עובד לעולם כנ"ל (יהל אור).

⁹²⁰⁹ שצריך שישמיע לאזניו משא"כ בתפילה (עי' מ"א ס"י קא ובדברי רבינו שם וצ"ע) לפיכך בתפלה אינו נרצע אלא בשש (יהל אור).

⁹²¹⁰ ר"ל ש"ל דשמע כתיב משמע אפילו ע"י אחר לכך אמר שאדברה דקאי שצ"ל בעצמו (יהל אור).

⁹²¹¹ שמן למאור (רח"ו).

⁹²¹² קדישא (דפ"ו).

⁹²¹³ י"ב מלאכים נושאי הכסא (רח"ו).

⁹²¹⁴ ר"ל עם י"ב אבני חושן והן ביחודא דעמודי הכסא שהן כ"ד דיחודא תרין וחד דפקודי (דף רכח ע"א), רק שב' אותיות הן אותן עצמן דכ"ב דקדמו, והן נגד ב' אבני השהם, שהם א' מאבני החושן, ושלכן יוסף כלל כל השבטים, וכן אבנו שהוא שוהם, בו כתובים כל השבטים באפור, וכל'ה הוא כ"ב וג' דיה"ו והוא כנגד תנ"ך וכ"ב אתון כמש"ל (יהל אור).

⁹²¹⁵ משה תקן ברוה"ק בסוד היחוד באצילות כ"ה אותיות, ירצה לייחד כ"ה פרקים עליונים, יעקב הוא למטה מנשה ולזה תקן למטה בפרקי המרכבה הנו', שהם אלו שהם מתחילין מהנשמות התקועות באצילות ביסוד, והיינו "ברוך" (אור יקר). עי' ע"ש שער אח"ף פרק ה: כ"ה אלו מוכרח שיהיה בהם פנימיות וחיצוניות שהם ו', וי"ס ויפ"ן כ"ה וכל'ה (שמות ב יב), והם ב' יחודים שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד של ק"ש כנודע. ועיי"ש בביאורים (ח"א מב ע"ב): מזוה"ק ותיקונים הנו', משמע שחושב הני' אתון רק ע"י ה' פעמים דק"ש ערב ובוקר, וכן מבואר בהדיא בתיקונים (דף נב ע"א) ע"ש. אבל מדברי הרב משמע שחושב הני' אתון בשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אינו באמת אלא רק כ"ד אתון, וכמ"ש בזוה"ק ואתחנן (דף רסד ע"ב), וכן הוא בזוה"ק תרומה (דף קלט ע"ב) ע"ש בארוכה, וחושב שם שמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אלא רק למ"ט. ואמר שם שהם מ"ט תרעין ברזא דיובלא, והם נגד המ"ט פנים דאורייתא. ומבואר שם כי בזה תלוי עיקר החסרון לשלימות התיקון דהמלכות, והוא מה שלא נשלמה לכ"ה, ולא היתה אלא רק בכ"ד לבד, ועומד עתה כל התיקון דהיחוד דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אלא רק במ"ט תרעין, ואינה מגיע לשער החמישים, שהוא הבחי' דכ"ה וכל'ה וכו' כ"ה וכל'ה הן נ' שערי בינה שמתפשטין בזו"ן, כ"ה בז"א וכו"ה במלכות. והוא נתקן ונעשה ע"י חמשים אתון דק"ש, שהם לאנחא קרבא עם חויה נחש הקדמוני וכנ"ל מדברי התיקונים ע"ש. והנה עד שלא הוקם המשכן לא נשלמה המלכות אלא בכ"ד, והיה חסר ממנה שער הנו"ן, ולכן אמר יעקב אבינו ע"ה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ותיקן יחודה רק בכ"ד אתון, כי לא היה אפשר עדיין להמשיך אלהי שער העליון, שער החמישים, הנקרא כתר עליון, עד שנעשה המשכן.

⁹²¹⁶ עי' לעיל קלד ע"א ועי' יהל אור בראשית יד ע"ד ועי' לקמן פרשת ואתחנן רסד ע"ב (לש"ו).

⁹²¹⁷ ובנשמות שבמלכות והיינו "שם", ומשם בנשמות "כבוד מלכות", ומשל בעולם הנפרדים וי"ג פרקים הנו' דהיינו "לעולם ועד", כי זהו סוד התפשטות ההיכלות וכחותם בקדושים (אור יקר).

⁹²¹⁸ ר"ל הדיבור הראשון שהוא המילות הראשונות הנאמר שם (ביאורים ח"א מב ע"ב).

⁹²¹⁹ הם כ"ה אתון דפ' ויקרא אל משה שא' זעירא משלים (אפיקי ים סוטה לו ע"ב).

⁹²²⁰ דעי כ' אלו ה' תיבין ובהן אית כ"ה אותיות דוגמת פסוק (דברים ו ד) שמע ישראל וגו' שהם ששה תיבות וכ"ה אותיות (אור יקר וזהו הרקיע).

⁹²²¹ עם היות שמינים אלו בתערובת, מהם בקרשים כענין הזהב, ומהם ביריעות למעלה כענין תכלת וארגמן, ומהם בעמודים כענין הכסף, ומהם בלבושים כענין זהב ותכלת וארגמן וכו', עכ"ז כלל המינים יורה אל סוד זה, עם היות הפרטים פרקים מנותחים נתיחים על דרך אחרת (אור יקר).

⁹²²² על (דפ"ו).

⁹²²³ פ"י הם הח"ג תורה ונביאים וכתובים הם תנה"י דז"א (מ"מ). וכל'ה בהיכלות כ"ב נהורין והן אל ברוך כו' מספרים כבוד אל קדוש וכן באשרי ג' אשרי וכ"ב אתון ולפי שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד לא אלשים רק לכ"ד לכן גם דוד בדורגא ננוק' לא אלשים רק לכ"ד שחסר נ' באשרי שאנו משלימים ואנחנו נבדק כו' סוד הכ"ד הוא כלל הגוף שידוע שחז"ו ו' פרקין וכן גו"ה ו' פרקין וכן ת"ת הכולל ויסוד הכולל וכ"ה בננוק' וז"ס כ"ד ואלשמות לכה הוא מלכות של כל א' וא' נקודה האמצעית (יהל אור).

⁹²²⁴ עי' יהל אור ח"א יד ע"ד.

⁹²²⁵ טיפה דאבא הם ע"ב מיני מים, ויש באימא ע"ב גשרים לקבלם. ומפני שהטיפה היא ה' חסדים, יש בה ג"כ חמשים מיני מים, ויש באימא ג"כ חמשים גשרים, והחסדים מגדילים זו"ן, חצוי לז"א וחצוי למלכות, והם כ"ה וכו"ד דפרשת תרומה (אור יקר).

⁹²²⁶ וע"ד (אור יקר).

⁹²²⁷ מוסרן בדפ"ק.

מאיר העין ח"א

חולקיה מאן דיתכוון בהו דודאי כללא איהו דכל אורייתא דעילא ותתא ודא איהו רזא דאדם שלימא ודכרו (בדכר) ונוקבא ורזא דכל מהימנותא :

תרגום: מכאן והלאה "שמן למאור", משיכה של שמן משחה קדוש, למשוך עליהם. "אבני שוהם ואבני מלואים", אלו אבני קודש, יסודות המקדש. במרכבות הקדושות הללו מוכנים לבדם, לכבד ולשבח בלבוש כבוד לעין הכהן, בהם שם, ולברך (ולהזכיר) שנים עשר שבטים, ולכן שתיים עשרה אבנים כמו שנתבאר.

שלשה עשר מינים הם פרט לשתיים עשרה האבנים היקרות הללו, וכולם עולים לעשרים וחמש אותיות בסוד העליון של היחוד. וכנגד אלה חקק ותיקן משה עשרים וחמש אותיות, בסוד הפסוק של היחוד, שנאמר "שמע ישראל יהוה" אלהינו יהוה אחד". והם עשרים וחמש אותיות חקוקים בסוד שלמעלה.

יעקב רצה לתקן למטה בסוד היחוד, ותיקן בעשרים וארבע אותיות, והן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולא השלים לעשרים וחמש אותיות, משום שעדיין לא נתקן המשכן, כיון שנתקן המשכן ונשלם הדיבור הראשון, שהיה יוצא ממנו, כשנשלם, לא דיבר אלא בעשרים וחמש אותיות, להראות שהרי נשלם זה כדוגמא שלמעלה, שנאמר "וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר", הרי עשרים וחמש אותיות.

ולכן עשרים וחמשה מינים להשלים תקון המקדש (המשכן), וכל אלו האותיות בארנו באותן אותיות חקוקות שלמדנו מהאודן. ומשום שהמשכן נשלם בסודות הללו, נקרא כ"ה ביחוד של שלמות המשכן, ולכן "וחסידך יברוכה". נאמר סוד של שלמות של כל המשכן, ותיקונו כ"ה כנגד עשרים ושתיים אותיות ותורה ונביאים ונאמרים, שהם כלל אחד וסוד אחד.

בשעה שישראל מייחדים יחוד בפסוק הזה, בסוד של עשרים וחמש אותיות, שהן "שמע ישראל יי אלהינו יי אחד", וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שהם עשרים וארבע אותיות, ויכוין כל אחד בהן כל האותיות מתחברות כאחת, ועולות בחבור אחד (אז נפתחו) ארבעים ותשעה שערים בסוד היובל, ואז צריך לעלות עד ולא יותר, ואז נפתחים השערים, ומחשיב הקדוש ברוך הוא את אותו האדם כאילו קיים את כל התורה, שהיא בארבעים ותשעה פנים, בכל.

ולכן צריך לכוון לב ורצון בעשרים וחמש ובעשרים וארבע, ולהעלותם ברצון הלב לארבעים ותשעה שערים שאמרנו. כיון שהתכוון בזה, יתכוון באותו יחוד שאמר האודן, שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כלל של כל התורה כולה, אשרי חלקו של מי שיתכוון בהם, שודאי כלל הוא של כל התורה שלמעלה ומטה, וזהו סוד של אדם שלם של זכר ונקבה, וסוד של כל האמונה.

(סח) עי' תיקו"ז מג ע"א: ובגין דא כרוזא כריז⁹²²⁸ כמה גברין כמה מארי תריסין אתכנשוו בבי מדרשא לאגחא קרבא עם חויא בגינה וכמה תריסין אתעבידו פסקות בגינה דברתא דמלכא ויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות ב יב) לית בהון דקטיל לחויא עד דייתי ההוא דאתמר ביה ויפן כה וכה ויך את המצרי ובגין דא אתמר עד כי יבא שיל"ה (בראשית מט י) מש"ה דאיהו מורשה דיליה ובג"ד בגינה אתמר ביה עד כי יבא שיל"ה⁹²²⁹ דיליה⁹²³⁰ ודאי איהו קטיל לחוייא :

תרגום: ולכן הכרוז מכריז, כמה גבורים כמה בעלי מגנים התכנסו בבית המדרש ללחום קרב עם הנחש בשביליה. וכמה מגנים נעשו פסקות בשביל בת המלך. "ויפן כה וכה וירא כי אין איש", אין בהם [מין] שהרג את הנחש עד שיבא ההוא שנאמר בו "ויפן כה וכה ויך את המצרי". ולכן נאמר "עד כי יבא שיל"ה" [גימ' מש"ה, שהוא המורשה שלו, ולכן נאמר בו "עד כי יבא שיל"ה" שלו, ודאי הוא הרג את הנחש.

ועי' תז"ח י ע": וכרוזין נפקין מאן דנצח קרבא וקטיל לחויא יהי הלכה דיליה וכמה הלכות פסוקות אינון דאיתמר בכל חד הלכה כפלוני ואינון (תהלים מה טו &) בתולות אחריה רעותיה דברתא דמלכא אבל ברתא דמלכא עלה איתמר (משלי לא &) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה ואיהי ארוסה למשה הלכה למשה מסיני ועוד לאו איהי נשואה ליה עד דיקטול לחויא וייעול לארעא קדישא דבגין דא לא עאל לארעא קדישא עד דיוכה לה דמדותרין לוחין איתברו פרחא מניה ובגלותא רביעאה יזכה לה ובגינה יזכה לאעלא לארעא קדישא :

תרגום: והכרוזים יוצאים מי שנצח בקרב והרג את הנחש תהיה ההלכה שלו וכמה הלכות פסוקות הן שנאמר בכל אחת הלכה כפלוני והן (תהלים מה) בתולות אחריה רעותיה של בת המלך אבל על בת המלך נאמר (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה והיא ארוסה למשה הלכה למשה מסיני ועדין אינה נשואה לו עד שיהרג הנחש וכנס לארץ הקדושה שבגלל זה לא נכנס לארץ הקדושה עד שיזכה לה שמאז ששני הלוחות נשברו פרחא ממנו ובגלות הרביעית יזכה לה ובגללה יזכה להכנס לארץ הקדושה.

(סט) עי' זהר ח"ג קכו ע"א: אפרסמון דא היכלא עלאה⁹²³¹ טמירא (עלאה) גניזא אפריון דא היכלא דלתתא⁹²³² דלית ביה סמך עד דאתסמין⁹²³³ [נ"א דאתמסך] מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי⁹²³⁴ כגוונא דא [את ס' ואתגלים ס' (ס"א מ"ם)] סתימא :

⁹²²⁸ "כרוזא כריז" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ההוא כרוזא דכריז".

⁹²²⁹ עי' ענינו לקמן קז ע"ב.

⁹²³⁰ "ובג"ד בגינה אתמר ביה עד כי יבא שיל"ה דיליה" נמחק בגר"א.

⁹²³¹ בינה היכל לאבא (בסוד אפר שדינין מתערין מינה ה"ג פ"ר דמנצפ"ך וס"מ בינה ותבונה כידוע כנ"ל) (יהל אור).

⁹²³² מלכות (ג"כ בסוד פ"ר ה"ל וי' זעירא חכמה זעיר כנ"ל) אדני' היכל להו"ה (יהל אור).

⁹²³³ דאסתמין (דפ"ק).

⁹²³⁴ כבר הודעתין כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ס' סתומה היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ם סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים (שעיר מאמרי רשב"י).

מאיר העין ח"א

מה בין האי להאי אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודא [נ"א נהורא] עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא (ד) לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת [ס'] [ס'] רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא⁹²³⁶:

ועל דא דא איהו אפרסמון⁹²³⁷ ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתון ס"מ קיימא י' (אפרסמון ב) רזא דברית⁹²³⁸ וברזא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה) דאיהו זמין לנטלא כלא⁹²³⁹ רזא דאינון מאה ברכאין⁹²⁴⁰ שתיין וארבעין⁹²⁴¹ שתיין לקבל שית סטרין דנפקי מאת ס' ⁹²⁴² [נ"א מגו מ'] ארבעין לקבל⁹²⁴³ ארבע סטרי עלמא וכלא (א) שלימו למאה⁹²⁴⁴ ואת יו"ד איהו אשלים⁹²⁴⁵ לרזא דמאה כגוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון⁹²⁴⁶:

אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתיין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכ"א⁹²⁴⁷ ומתענגי בענוגא דא עלאה ונשמתיין ודסלקין ונחתיין [דאית] [דסלקין ואת] לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון⁹²⁴⁸ דא ונחתיין ואלין ויהי ונטלי יהבי ריחא מאינון עובדין דכשראין דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה (בגנתא) כמה דאת אמר (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה (ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא) וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא:

תרגום: אפרסמון, זהו היכל העליון, טמיר גנוז. אפריון, זהו היכל שלמטה שאין בו סמך עד שנסמך מתוך היכל העליון, ולכן אות סמ"ך נסתרת בכל צדדיה כזה אות ס ונתגלם ס' סתומה.

מה בין זה לזה, אלא בשעה שנסתר ונגנז בתוכו, תוך נקודה (אור) עליון למעלה, אז היא עומדת בדמות זה סמ"ך נסתר בתוכו ונגנז בו לעלות למעלה. ובשעה שחוזרת ויושבת רכוצה על הבנים למטה להיניק אותם, אז היא עומדת בדמות של אות ס רכוצה, נסתרת לתוך ארבעת צדדי העולם.

ועל כך זהו אפרסמון, וזהו אפריון, ובמקום שתי אותיות ס"מ, עומדת י' סוד הברית (סוד הברית שנגנז בתוכו) שהוא עתיד לקחת הכל. סוד של אותן מאה ברכות, ששים וארבעים, ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס', וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם, והכל משלימים למאה. ואת יו"ד משלימה לסוד של מאה כדוגמא שלמעלה, ולכן זה אפרסמון וזה אפריון.

אותם הנהרות יוצאים מהאפרסמון הזה, ונשמות עליונות שאין להן גוף בעולם הזה יונקות מאותו האור שיוצא מאותם הנהרות אפרסמון זך, ומתענגות בענוג העליון הזה. ונשמות שיש להן גוף בעולם הזה עולות ויונקות מאותו האור של האפריון הזה ויורדות. ואלו נותנות ונוטלות, נותנות ריח מאותם מעשים כשרים שעוסקים בהם באותו העולם, ונוטלות מאותו הריח שנשאר בגן, כמו שנאמר "כריח שדה אשר ברכו ה'". הריח שנשאר בו באותו השדה, וכולם עומדים באותו הגן, אלו מתענגים למעלה ואלו מתענגים למטה.

⁹²³⁵ עיין קפ ע"א (הערת הזכר).

⁹²³⁶ א' תצוה (דף קפ ע"א) ובתיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב) וע' בהקדמת זוהר בראשית (דף ה ס"ב) ונבנה כל אות ממאה נקודות. ובשורש סוד מ' וס', ריבוע בגו עיגולא, שורש היושר ועגולים (הקדוש' סד ע"ד), הם סוד מאה ברכאין כמ"ש בזהוהר שם, והוא המאה ברכות שמברך הקב"ה להנשמה קודם צאתו לאור העולם, כמ"ש בסתרי תורה (פ' לך לך דף עו ס"ב) (דל"ה ח"ב נה ע"א ועי"ש ע"ב), עיקר הוראת אות ס' הנה הוא על גדלות הזו"ן שעולים עד הבינה אימא עלאה, שהיא הס' משום שהיא תופסת הו' ספ' העליונים האבא, וכאשר נשלמו הזו"ן בו' שלם עם ראש אז הנה עולים ג"כ עד הבינה עלאה כמ"ש הרב בזווגים (פרקים ד ה) ע"ש. ואותו הס' הוא הס' דאפרסמון מ"ש בזהו"ק (תרומה קכז ע"א) וכאשר עולין הזו"ן שם עד אותו הס' הנה תמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכ"א (כללים ח"ב לה ע"ד). כללות העולם כולו הנה היא מסודר בבחי' עגולא וריבוע, היינו ריבוע דנפקא מגו עגולא [ע"י ספר הבהיר אות קיד, ע' עוד יהל אור ח"ג י"ג ע"ב, ועי' גר"א תיקו"ז עז ע"א וקנה ע"ב], כי העגולא הוא מבחוץ וריבוע מבפנים, והם בסוד ס' ומ' סתומא, כי העטרת היסוד הוא בסוד ס', והו"ק הם בסוד מ' סתומא, והם ג"כ סוד ס' מ' דאפרסמון שאמרו בזהו"ק (תרומה דף קכז ע"ב), וקאי שם על בינה ותבונה וכמ"ש הרב בזווגים (פרק ד ה) (ביאורים ח"א ס ע"א). ועי' ע"ח או"א ט (ביאורים ח"א מג ע"א).

⁹²³⁷ האפריון צריך ס' מן האפרסמון לכן הם שוים בשמותם, ואין חילוק ביניהם אלא במה שנמשך ואמר ובאתר תרין אתון וכו', שה"ס בינה ותבונה כאמור, קיימא י' וכו', ה"ס יסוד הנוק' שהוא הוא עצם האפריון, וכל יסוד נוק' נקרא נקודה, וכמו כן של הזכר נקראי כן כמ"ש באוצרות חיים בדרוש תלת נקודין הנזכרים בפרשת תצוה דף קפד ע"ב (רמ"ז).

⁹²³⁸ רזא הוא יסוד, וברית הוא הוא יסוד, ולפי שישוד הזכר נכנס בשל הנק' לכן אמר ברזא דברית. אי נמי ברזא דברית רימוז למה שידוע שישוד דאבא מברית מן הקצה אל הקצה, למעלה מאיר באמא דהיינו ר"ד כאמור ס' מ', ולמטה מאיר בברתא שהיא נקודה אחת לבד, ולכן י' פעמים א' הוא י' דאפריון, ואחר היותה בסוד פרוצוף עשר ספירות אז מאיר בו י', וי' פעמים י' הם ק', וד"ש ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שאז הבת כאימא בעלת עשר (רמ"ז).

⁹²³⁹ דייקא זמין והוא מבורא במה שאמרנו שסוד הס' נקרא לעתיד לבוא, וז"ש זמין מעותד לנטלא כולא, כלומר שהסדר ההווה הוא לקבל הארת התבונה שהיא אות מ' אבל לעתיד היא מזומנת לקבל הכל גם הס' (רמ"ז).

⁹²⁴⁰ הסוד הוא שבעת רצון אז בינה ותבונה נעשות פרוצוף אחד, ואיתא בספר הכוונות שישוד אבא נקרא ברוך ושל אמא נקרא ברכה, וגם בסוד י'חוד ב'רכה ק'דושה, הברכה היא בבינה, ובהיותה פרוצוף אחד זמנה אז כל המאה אורות שנקראים מאה ברכות הן מתקבצות ביסוד שלה הכולל, וז"ש רזא דאינון מאה ברכאין. האמנם צריך לדעת כי בהעשות בינה ותבונה פרוצוף אחד אז התבונה עולה ומלבת את הבינה עד החזה שלה ושאר ו' מדות שלה העליונות מגולות והן סוד הס', והד' תחתונות שלה הן מוחין לתבונה. ולכן מפרש בכאן הברכות בשתי בחינות ס' ומ' (רמ"ז). עי' קכז ע"א והערה שם בשם הלש"ו. ועי' כללים ח"ב ס ע"ד סוף סעיף ה' וע"ש סעיף ו'.

⁹²⁴¹ הנה כבר ידעת כי יש בינה ותבונה והבינה היא ו"ק העליונים של הפרצוף הכולל בינה ותבונה שהם ח"ב ח"ג'ת וכל אחד כלול מ' הרי ס' ותבונה היא ד' תתאין מ' וזהו מ"ס דאפרסמון. והנה לפעמים יש ב'א' מוחין דתבונה לבד ולפעמים מוחי שניהם דבינה ותבונה ביחד וז"ש ק' שתיין בסוד הבינה וארבעין בסוד התבונה שהם ד' ספ' תחתונות של הפרצוף הנז' (זהר הרקיע).

⁹²⁴² אמר דנפיק, מפני שנמשכים מאות הס' עד יסודה (רמ"ז).

⁹²⁴³ זל"ה היא המלכות שהיא כנגד תנ"ה דבינה שהם ד' סטרין, וגם ד' מוחותיה הם ד' סטרין, ולפי שאלו של תבונה נעשים מוחין לזעיר לכן אמר ד' סטרי עלמא הוא הזעיר הנקרא עולם כנודע (רמ"ז).

⁹²⁴⁴ פ"י ששתייהן נעשות אחד בינה ותבונה, ולכן בא הבנין שלם במאה (רמ"ז).

⁹²⁴⁵ פ"י שהאורות האלה מאירות בזעיר ונמשכות עד יסודו, ובהכנסו בנקודת ציון מתרבות י' פעמים י' ונעשות מאה. וז"ש איהו אשלים, ר"ל הוא בעצמו משלים מינה וביה (רמ"ז).

⁹²⁴⁶ ירצה בזה תבין ההפרש שיש בין אפרסמון ובין אפריון. ועתה אפרש מ"ש לעיל שהאפריון אין לו סמך עד דאסתמך מגו היכלא עלאה, שכשאין בזעיר כי אם הס' לבד אז נקראו נופלים המ' וזו"ן, שגם באורות התבונה יש אחיזה לחיצונים שהרי היא יורדת עד החזה ומשם יש אחיזה לחיצונים וכל שכן בזו"ן, אבל בעת רצון מתעלים ונשמתם למעלה וכללים זה עם זה, ואז הבינה שהיא הס' סומכתם ואין שום אחיזה לחיצונים בשום אחד מהם, וז"ס סמ"ך הס' בינה והמ' תבונה והן' זו"ן. וגם בזה בנין מה שאמרו ר"ל שדוד לא רצה להזכיר פסוק דנ' באשרי, אבל הזעיר סומכתם בפסוק (תהלים קמא, יד) סומך ה' לכל הנופלים. והענין שבמה שלא הפסיק באות נ' אלא שייחד בפסוק המ' והס' זה לזה היינו היא סמיכת הנופלים. גם נפרש מה שאמרו ר"ל מ' וס' שלוחות בנס היו עומדים. ויובן בהקדים מ"ש הרב זל"ה שלוחות הראשונות היו מבינה עליונה, שהנה אז נתייחד ודאי בינה ותבונה והוא זמן ההצלחה השלימה שאז זמן הנסים, כי דרך הטבע הוא מבחינת תבונה שסודה שם אלק"ם ג' הטב"ע (רמ"ז).

⁹²⁴⁷ פ"י נשמתיין שהם בההוא עלמא ינקין מבינה עוה"ב (יהל אור).

⁹²⁴⁸ פ"י צדיקאי שהם בגוונא בעולם הזה הם יונקין ממלכות עולם הזה (עי' בהג"א בתיקו"ז צה ע"א ד"ה ועוד ויבן) (יהל אור).

מאיר העין ח"א

תרגום: והטעמים הם נשמות, והנקודות רוחות, והאותיות נפשות, אלו מתנהגים אחר אלו, ואלו אחר אלו. האותיות מתנהגות אחר הנקודות, והנקודות אחר הטעמים, "כי גבוה מעל גבוה שומר". ועוד, אותיות הן אש, נקודות רוח, אל אשר יהיה שמה, הרוח ללכת ילכו, והם כמעיינות המים שנאמר עליהם, המשלה מעינים בנחלים ישקו כל חיתו שדי, אלו האותיות. ויש ששם אותם לאותיות מים אש רוח ועפר, ארבע רגלי הכסא, הנקודות אדם לשבת על הכסא.

בהגרי"א: אתון מתנהגין כו' - דבלא נקודות אין יכול לדבר כלל האות, ולפיכך הן רוח האותיות: **כי גבוה כו' -** שהן הנקודות ע"ג האותיות. וסיפ' 9260 דקרא, וגבוהים עליהם, דאל תיקשי לך, הלא הנקודות הם תחת האותיות וגם הן קטנים מן האותיות, והיאך קאמר כי גבוה כו', לכך קאמר (לעיל ה ע"א) **ואית נקודה דכל עלמא תליא: אינון אש -** כנ"ל (לעיל ה ע"ב) **החיות מראיהן כנחלי אש: נקודי רוח -** כנ"ל פנימיות, שבהן רוח: **ואינון כמבועי כו' -** כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א) **דשמא מפרש איהו שקיו דאילנא 9261 כמייא כו': כל חיתו שדי -** אלין אתון כנ"ל: **ואית דשוי לון כו' -** שהן ד' אותיות הוי"ה כנ"ל או"א זו"ן: **נקודי אדם -** הוא א"א שמתלבש בהם בפנימיותם, והוא שמא מפרש 9262, והוא היושב על הכסא, שהן כולם כסא ליה כנ"ל:

ועי' שם ד ע"ב: קום יחזקאל נביאה לגלאה אלין מראות קמי שכינתא דאתמר בהון ודמות החיות מראיהם כנחלי אש (יחזקאל א יג) בנקודי אורייתא וטעמי דאורייתא דעלייהו דאתון אתמר ודמות החיות מראיהם כנחלי אש אלין אינון נקודין בוערות כמראה הלפידים (שם) אלין טעמי ובהון והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע (דניאל יב ג) והמשכילים אלין אתון יזהירו אלין נקודין דנהרין בהון כזוהר אלין טעמי ושכינתא כלילא מכלהו עלה אתמר היא מתהלכת בין החיות

(יחזקאל א יג) דאינון חיון עלאין דנקודי דטעמי וחיון תתאין 9263 דנקודי דאתון כגוונא דא' ואינון סגולת"א לעילא תלת חיון עילאין דרמזין י' י' בראשי תיבין יהו"ה יהו"ה יהו"ה {ה ע"א} ואינון יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (שם צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) אנפי תלת חיוון עילאין דאינון חסד גבורה תפארת ולתתא סגול דאינון חיוון תתאין אנפי נצח יסוד והוד דרמזין ביברכך יאר ישא (במדבר ו כד-כו) נקודה דאמצעיתא חיה 9264 ששמה אדם כגוונא דא' היא

מתהלכת בין החיות דאינון תלת לעילא ותלת לתתא כגוונא דא' איהי רביעאה לכל תלת 9265 ושביעאה לשית ורזא דתלת חיוון תתאין עלייהו איהו קא רמזי ויהי בשלשים שנה (יחזקאל א א) ועל נקודא דאמצעיתא קא רמזי ברביעי דאיהי ארבע אנפי אדם חכמה עלאה כ"ח מ"ה 9266 דאתמר ביה דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (שם כו) וכלא ברזא דנקודי דא':

תרגום: קום יחזקאל הנביא לגלות את המראות הללו לפני השכינה, שנאמר בהם "ודמות החיות מראיהם כנחלי אש", בנקודי התורה, וטעמי התורה שעל האותיות. נאמר "ודמות החיות מראיהם כנחלי אש", אלו הם הנקודות. "בוערות כמראה הלפידים" אלו הטעמים, ובהם "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע". "והמשכילים", אלו האותיות, "יזהירו", אלו הנקודות שמאירות בהם, "כזוהר", אלו הטעמים. והשכינה כלולה מכולם, עליה נאמר "היא מתהלכת בין החיות", שהן

החיות העליונות של נקודות הטעמים, וחיות התחתונות של נקודות האותיות, כמו זה א' והם סגולת"א למעלה, שלש חיות עליונות שרמוזות י' י' י', בראשי תיבות יהו"ה יהו"ה יהו"ה, והם יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך, פני שלשת החיות העליונות, שהן חסד גבורה תפארת. ולמטה סגול, שהם החיות התחתונות, פני נצח יסוד והוד, שרמוזים ביברכך יאר ישא, הנקודה של האמצע חיה ששמה אדם, כדוגמא זה א', היא מתהלכת בין החיות, שהם שלש למעלה ושלש

למטה, כדוגמא זה א', היא רביעית לכל השלש ושביעית לשש, והסוד של שלש החיות התחתונות, עליהם הוא רומז "ויהי בשלשים שנה", ועל הנקודה שבאמצע רומז ברביעי, שהוא ארבע פני אדם, חכמה עליונה כ"ח מ"ה, שנאמר בו "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", והכל בסוד הנקודות של אות א'.

בהגרי"א: אלין מראות - שנאמר (יחזקאל א א) ואראה מראות כו': דעלייהו דאתון אתמר ודמות החיות - דאינון מרובעין 9267: **מראיהון כנחלי אש אלין כו' -** דאינון עגולין כמ"ש לקמן (ה ע"ב): **ובהון והמשכילים כו' -** ר"ל, ועל

9260 נדצ"ל וסיפא.

9261 עי' לקמן נח ע"ד ד"ה כנור, שה"שקיא דאילנא" הוא כינוי לשם מ"ה והוא בחי' הדעת. ועי' זחר ח"ב קיד ע"ב: ובגין דמחשבה דילך הות לעלת העלות, שוי בן מחשבתיה דאיהי י"ד ה"א וא"ו ה"א.

9262 עי' הערה הקודמת.

9263 עי' ביאור רבינו על ספ"צ לג ע"ד שחיוון עלאין הם חג"ת וחיוון תתאין הן נה"י. הנה"י הם בסוד בהמה, וכמ"ש בסתרי תורה (פ' ויצא קנא ע"ב) בסוד (בראשית כט ב) והנה שלשה עברי צאן רובצים עליה, אבל בהחיות עלאין שבהחג"ת, שם שורה האור דשם מ"ה גימט' אדם והוא רוח האדם העולה למעלה (דעה ח"ב כב ע"ד). ועי' לקמן הערה.

Error! Bookmark not defined.

9264 "חיה" נמחק בדברי רבינו בס"י טז ע"א, ובמקומו איתא "דא'".

9265 עי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה ב"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכן נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרוצת עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת ד"א, בסוד כלת משה, עכ"ל.

עי' בביאור רבינו על ס"י (פ"א מ"א אופן ג) וז"ל, שם "ב"ב היא בדעת ששרשו בכתר, ע"כ. ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ששם "ב"ב הוא ביסוד, ואילו כאן כתוב שהוא תופס את כל הקומה. ומתריך הלש"ו שכל העד"א אחד הוא. והנה ראה לדבריו מדברי רבינו על תיקו"ז פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א', עכ"ל [ע"י עוד בלש"ו כללים ח"א סט ע"א וז"ל, ת"ת ויסוד אשר שניהם הם בקו האמצעי ואין יתרון ומעלה מזה על זה אלא רק מה שיצאו ב' יציאות ונבחנו לשניים שהרי הם שני ספירות מיוחדים, ע"כ]. לפי כל ה"ל יתבאר בטו"ד עומק דברי רבינו בס"י, שאין כוונתו לספירת דעת בפרט, אלא לכללות כל העד"א הבנוי מכתר דעת ת"ת ויסוד כאחד.

9266 עי' ביאורים ח"ב מח ע"א ז"ל: הד"א אשר הוא נקרא אדם, והוא ע"י נשמת הפנימיות שלו שהוא השם מ"ה, וכנודע מהתיקונים הנה הוא ג"כ משום שאותו המ"ה הוא החכמה ד"א והחיה שבו, כי החכמה עלאה דאבא הוא ע"ב דידו"ן, אבל החכמה דז"א הוא השם מ"ה דאלפ"ן. וזהו ג"כ אשר נקרא מ"ה שהוא החכמה דאבא והוא האותיות מ"ה מתיבת חכמה, כי כן הוא מלת חכמה ג"כ, שהוא כח מ"ה (זחר ח"ג כח ע"א). ועכ"פ הוא כי השם מ"ה שהוא שלימות הד"א ופנימיותו הנה הוא החכמה והחיה שבו, כי לעולם הוא שרק החכמה והחיה הוא הפנימיות. וכו' המוחין גדולות שבו אשר מצד אבא שהוא עיקר המוחין דהחיה שבו, הוא לעולם רק השם ע"ב וכמ"ש בעג"י (ענף ה) שהחכמה דכל פרוצת הוא השם ע"ב וכנודע.

מה שמבואר בתיקונים שהשם מ"ה דאצילות הוא השלימות דז"א דאצילות, עי' הקדמת תיקונים (דף ה' ז') ועוד בכ"מ הכוונה הוא על הנרנח"י דהמ"ה עצמו, והם ג"כ ד' שמות עסמ"ב שבו כי כל א' הוא כלול מעסמ"ב כנודע. וכשמקבל הד"א הע"ב דהמ"ה שהוא בחי' חיה שבו והוא הגדלות שני, אז הוא חזור פב"פ. 9267 עי' לקמן ה ע"ב שאותיות הם מרובעות, ונקודות הם עיגולים.

מאיר העין ח"א

ומלייא כל אדרין ואכסדראין⁹²⁹⁰ וכד אתער נהירו דביה ונפיק כדן אקרי פה יהו⁹²⁹¹ ושפוון דאינון תרין נהורין מאבא ומאימא בשעתא דאתערען בההוא נהירו דדעת מתחברין כחדא ומלין אתגזרו בקשוט⁹²⁹² בחכמה כתבוהו ובדעת וכדן כל מלין דקב"ה באלין אתגזרו נהרין תלת אלין ועיילין בגו לגו⁹²⁹³ ואתעטרו בחד⁹²⁹⁴:

תרגום: מהו הפה, אלא דעת גנוז בפה של המלך, שנקרא התפשטות התפארת שכל הצבעים נאחזים בו, שנאמר "ובדעת חדרים ימלאו". ואותו הדעת הוא גנוז באימא ובמלך, וממלא את כל החדרים והאכסדראות. וכאשר מתעורר האור שבו ומוציא, אז נקרא "פה ה'". ושפתיו, שהם שני אורות מאבא ומאימא, בשעה שמתעוררים באותו האור של דעת, מתחברים כאחד, ודברים נגזרים באמת, בחכמה כתבוהו ובדעת, ואז כל הדברים של הקב"ה, באלה נגזרו. מאירים שלשה אלה, ונכנסים לפני ולפנים ומתעטרים באחד.

(עה) **עי' ז"ח פה ע"א:** כיון שברא את התשובה התנוצץ אור ממנה והאור הוא הבהיק והאיר מסוף העולם ועד סופו ובו נברא העולם ראהו הקב"ה ונסתכל ברשעים העתידים לבא בעולם הזה וגנוז לעולם הבא לצדיקים וא"ת הואיל והוא עתיד לגנוזו למה בראו אלא כשברא הקב"ה אור זה לא בראו אלא תברא בו את העולם ונסתכל וראה שעתידים רשעים לבא וגנוזו לצדיקים לעולם הבא ועוד היום אע"פ שהקב"ה גנוז בו העולם מתקיים בו ס"ד אלא אימא באור אחר היוצא ממנו והוא כמו חוט היוצא מאור גדול והעולם בו מתקיים והוא עמודו של עולם שנאמר וצדיק יסוד עולם

וממנו השתיל ויצא זרע דוד ע"ה שנאמר זרע יעבדנו יסופר לה' לדור הוא שנאמר וכסאו כשמש נגדי וכל זרעו של דוד מצדיק זה יצא כענין זה כל פעל ה' למענהו

תרגום: כיון שברא התשובה התנוצץ אור ממנה והאור הבהיק והאיר מסוף העולם ועד סופו ובו נברא העולם ראהו הקדוש ברוך הוא ונסתכל ברשעים העתידים לבא בעולם הזה וגנוז לעולם הבא לצדיקים ואם תאמר הואיל והוא עתיד לגנוזו למה בראו אלא כשברא הקדוש ברוך הוא אור זה לא בראו אלא לברא בו את העפר (העולם) ונסתכל וראה שעתידים רשעים לבא וגנוזו לצדיקים לעולם הבא ועוד היום אף על פי שהקדוש ברוך הוא גנוז בו העולם מתקיים

בו יעלה על דעתך אלא אמר באור אחר היוצא ממנו והוא כמו חוט היוצא מאור גדול והעולם בו מתקיים והוא עמודו של עולם שנאמר (משלי י) וצדיק יסוד עולם

וממנו השתיל ויצא זרע דוד עליו השלום שנאמר (תהלים כב) זרע יעבדנו יספר לה' לדור הוא שנאמר (שם פט) וכסאו כשמש נגדי וכל זרעו של דוד מצדיק זה יצא כענין זה (משלי טז) כל פעל ה' למענהו

(עו) **עי' תיקו"ז יג ע"ב:** כזהר אלין טעמי אורייתא דבהון מתנהגין אתוון ונקודי ובההוא גופא דגנתא כזהר דא נשמתא דאיהי תנועה דאתוון ונקודי דנהרין באנפין ובעיינין ונפשא איהי כללא דאתוון ואיהי שתופא דגופא⁹²⁹⁵ רוחא איהי כללא דנקוד⁹²⁹⁶ דנהרין בעיינין:

כולם ובד"א ונוק' כמו שנבאר בע"ה במקומו איך כולם מתפשטין ומתלבשין זה בתוך זה ונמצא כי דע' גניז בפומא דמלכא שהוא ד"א ת"ם (שער מאמרי רשב"י). פי' דעת דעתיק בפה א"א, וגם ר"ל שישוד אמא גניז בדעת ד"א, ומה' גבורות נפתחו ה' מוצאות הפה [ע"ה טנת"א פרק ה] (רמ"ז). ע"ה כללים כלל יח ענף י' סימן ה' אות כ' סעיף א' (לש"י). מהיסוד של אימא נעשה מוח הדעת ד"א כמ"ש בדרושי הצלם (דרוש א) ובשער הנסירה (פרק ז) ובכ"מ. והוא נמשך ומתפשט בהפה ד"א, כי הדעת הנה הוא כלול מה"ח ומה"ג (ביאורים ח"א נה ע"ב). מהטפה הזרעית דהבינה הנה נעשו ה' גבורות הראשונים, שהם המנצפ"ך הראשונים אשר הם השרוש דכל ה"כב' אותיות הדמלכות, והם מקודם לכל ה"כב' אותיות כי הם שורשם. אמנם הם נשארו גנוזים בהפה ד"א ולא נתגלו כלל, כי עליהם אמרו בפ' משפטים (דף ככז ע"א) דעת גנוז בפומא דמלכא, ונשאר עיקרם לעולם בהפה ד"א. אמנם ה"א הנה הוא ממשיך הארתם ונותנם להמלכות, והם ה' גבורות הדמלכות שמקבלת תחילה מו"א לבד, ומהם הוא ה"כב' אתוון העיקרים הדמלכות שהם כולם גבורות לבד (ביאורים ח"א סד ע"ב). יש ב' דעות א' דעת הכולל המכריע בין ח"ב' וא' דעת תחת המכריע בין ח"ג' (עי' בהג"ה בספד"צ ד רע"ג) והוא כאן בסוד הלשון שכבר נתבאר שב' שפון הם בחי' ח"ג' הבאים מא"ה והלשון הוא סוד הדעת התחתון המכריע בין הח"ג' (ב"י).

⁹²⁸⁶ דעת דאבא נשאר בראש ודעת דאימא מתפשט בגוף וז"ס פתיחת היסוד אימא בפה ד"א ושם פתיחת הלשון דעת ביניהם והוא ההולך ומתפשט בגופא כמ"ש בספד"צ פ"א שיהא נפקין מענפא דשרשא דגופא (ב"י).

⁹²⁸⁷ "אוצרין וכל" נוסף בדפ"ו.

⁹²⁸⁸ הוא מתפשט בכל ה"ק שהם האדרין ואכסדרין והוא נותן בהם ח"ג' וז"ס כל הון יקר ונעים שהחסדים הם מחכמה שנק' יש גימ' יקר וכל יקר ורבו הכל הוא מסטרא דחכמה וכו' (ב"י).

⁹²⁸⁹ הוא לישן סתים לאימא (ספד"צ טו ע"ב) ביסוד שבה והוא מתפשט ג' כ' ב"א ב"ק, וז"ס הכתוב בדעת תהומות נקבעו כי ב' תהומות הם א' ביסוד אימא תהומא עלילה והוא פתיחת היסוד דאימא להתפשט ב"א וגם תהומא תתאה שהוא יסוד דנוק' נפתח על ידי הדעת בסוד והאדם ידע וכו' שהדעת הוא סוד הטיפה הנמשכת בגוף וניתן ליסוד דנוק' (ב"י).

⁹²⁹⁰ הוא בסוד התפשטותו ב"ק בחו"ג (ב"י).

⁹²⁹¹ כמ"ש ששפון דמלכא הם נהרין ע"י הדעת דגניז שם שהוא מחבר אתוון ונקודין ויכליל למלאא והוא הלשון שגומר הדיבור וכו' שדעת שהוא הלשון שבה הוא הדעת דאימא המכריע בין ח"ב' דידה שנק' ח"ג' לגבי ח"ב' דאבא וח"ג' דאימא (ב"י)

⁹²⁹² הדיבור תליא בלשון ושפון חיבור אתוון ונקודין והם חיבור חב"ד והם כוללים כל ה"כב' אתוון י' בראש ג' ר' אמש' ג' אותיות של י"ד כידוע ה' בבטן בינה שמאירה לח"ת ג' קוין של ה' והם ז' שעד החזה הוא כל פרצוף ד"א ונה"י שלו מסתקל למעלה מן הפרסה ו' דעת בגויה מן החזה ולמטה כמ"ש מעי' בדעת אתתקנו והם י"ב של הנוק' ולזה אמר ומלין אתגזרו בקשוט בחכמה כו', והם ג' אותיות אמ"ת א' בראש י"ד ששם הוא ציור א מ' בבטן מ' של אמ"ש מים חסדים שניתנים בד"א ת' בנוק' רשימו דכולא בויה מן החזה ולמטה (ב"י).

⁹²⁹³ הוא סוד חב"ד מאורא שהם ג' אורין והוא כי באורא הוא שורש כל הג' מוחין שהוא סוד י"ד דאוריא ג' אתוון והוא נהיר בחיך וגרון (ב"י).

⁹²⁹⁴ כאן הוא מפרש תיקון ח"ק וגרון של ד"א וכו' ב' מיני זווניים יש בפה, א' של ח"ק וגרון, והוא בסוד רוח דנביע בחשאי דלא פסיק לעלמין והוא כמ"ש בתו"ח דבטש אוריא מתחומא דבוציא על מוחא ובטש גו גרונא והוא משרוש אוריא עילאה ומ"ס והוא נכלל מג' אורין אמ"ש והוא בחי' זווני עליון דלא פסיק לעלמין וכו' ואח"כ זווני ב' הוא בפה בבחי' דיבור והוא ח"ק ולשון ושינייים וכו' (ב"י).

⁹²⁹⁵ ע"י דברי רבינו קג סע"א: נפשא הוא שתופא דגופא, ומצד כל עניני הגוף, אבל עניני הרוח הוא בעוה"ב ולא בא אלא לתקן הנפש, ע"כ. ועי' דבריו קט ע"א: נפש רעה שהוא שתופא דגופא וכן כל מדותיו רעות אבל רוחא שלו טובה והוא מכריח הנפש לדרכו. פשטות הדברים הוא כי האותיות הם הנפש המשתתף עם הגוף, והוא רק הנפש החיוני וכו', כי היא משתתף עם הגוף ומתערב עמו ומתחילת מציאותו, ונעשים שניהם לאחד וכו' (ביאורים ח"א ס ע"ג).

⁹²⁹⁶ הנקודות הם בחי' הרוח, והוא רוח האדם, אשר על ידו נעשה למדרגת אדם (ביאורים ח"א ס ע"ג), ולגבי מדרגת אדם ע"י ליקוטי הגר"א בסוף סד"צ ל"ז ע"ד וז"ל, והענין כי הרוח באדם הוא האדם, אבל הנפש הוא המדרגה למטה ממנו, והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך כידוע, עכ"ל. ועי' יהל אור ח"א כ"ח ע"ד, ז"ל, הענין של נ"ה, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם, עכ"ל. האותיות מתנהגים ע"י הנקודות כמו האדם שמתנהג ע"י ראיית העיניים (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

מאיר העין ח"א

תרגום: "כזוהר", אלו טעמי התורה, שבהם מנהגים אותיות ונקודות, ובאותו גוף של הגן. "כזוהר", זו הנשמה, שהיא תנועה של אותיות, ונקודות שמאירות בפנים ובעינים. והנפש היא כלל האותיות, והיא שותף של הגוף הרוח, היא כלל הנקודות שמאירות בעינים.

(עז) ע"י תקי"ז סט ע"א: בהוא זמנא אתמר שופ"ר הול"ך סגולת"א ואזל"א לשריא כתר"א על ישראל דאיהו עמודא דאמצעייתא דאיהו ספר תורה כליל (חמשה) [שית] חומשי תורה ואתעבידת תגא על רישיה בכל את ואת דיליה מאלין אתוון ידיעאן דספר תורה כגוונא דא שעטנ"ז ג"ץ כלהו זיינין אינון חד ועשרין לקבל חד ועשרין אזכרות דתפלין דרישא ולקבליהו חד ועשרין אזכרות דתפלין דיד דסלקין כלהו ארבעין ותריין לקבל שמא דמ"ב תגא איהי י' על רישא דו' גופא דיליה ו' וספר תורה עמודא דאמצעייתא כליל שית ספירן מחסד עד יסוד מלכות י' זעירא בה אתעבידת שביעי יום שבת ואיהי אות תפלין אות שבת אות ברית ואיהי [כתר תורה] כתר כהונה וכתר מלכות וכו':

תרגום: באותו זמן נאמר שופ"ר הול"ך סגולת"א ואזל"א, לשרות כתר על ישראל שהוא העמוד האמצעי, שהוא ספר תורה הכולל חמשה חמשי תורה, ונעשית כתר על ראשו, בכל את ואת שלו מאלו האותיות הידועות של ספר תורה כמו זה, שעטנ"ז ג"ץ. כל התגים הם עשרים ואחד, כנגד עשרים ואחד אזכרות של תפלין של ראש. וכנגדן עשרים ואחת אזכרות של תפלין של יד, שכלן עולות ארבעים ושנים כנגד השם של מ"ב. כתר היא י' על ראש הז', הגוף שלו ו', וספר תורה העמוד האמצעי כולל שש ספירות מחסד עד יסוד. מלכות י' קטנה, בה נעשית שביעי, יום שבת, והיא אות תפלין, אות שבת, אות ברית. והוא כתר כהנה וכתר מלכות, וכו'.

בהגרי"א: בכל את כו' – ובכל א' ג' תגין, ג' כתרין הנ"ל, וז' אתוון הן כמו שמפרש והולך, דעמודא דאמצעייתא הוא ו' כליל שית ספרים כנ"ל, שית סטרין כמ"ש למטה, וס"ת עמודא דאמצעייתא כליל שית ספירן, והיא נקודה בראשו, י' על גבי ו', ונעשית ז', ולכן היא תגא על ז' אתוון, וכן התגין בעצמן הן זיינין: לקבל שמא דמ"ב – דכליל בתגא דזרקא כמ"ש ל (נח ע"ד &), וז"ש תגא איהו י' על כו': בה אתעבידת כו' – דהיא אות ברית אות דשבת כמ"ש, ואת ברית הוא עטרה בראש צדיק, דהוא יו"ד דעטרה ע"ג ו', צדיק, והוא צורת ז': ואיהי כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות כו' – כצ"ל, ור"ל אלו הג' כתרין, ג' זיינין הנ"ל, ג' כתרין הנ"ל.

(עח) ע"י זהר ח"ג רמב ע"ב: ותנא יסודא ואתווןא ואתווןא נפש יתוורה בשבת לכל ישראל כחדא חד איהי אבל לכל ב"נ איהו כפום עובדיו ואוליפנא מק"ו דתיובתא דכל ישראל כחדא בכל זמנא דחזוין כלהו מתקבלי הה"ד (דברים ד ז) כ"י אלהינו בכל קראנו אליו דשם יי' מוכתר עליהו בכתיבה דאיהו כתר עליון והאי איהו נשמה יתירה דכל ישראל בשבת ויומין טבין ובג"ד תקינו בכל יומין למחתם בשם יהו"ה דאיהו חותם דכל ברכאן דצלותין ולא אמרין מוסף (ו)בלא כתר ובשבת תקינו למימר במוסף כתר יתנו לך יי' אלהינו:

תרגום: ותנאים ואמוראים [לימדו] נפש יתרה בשבת לכל ישראל כאחד, אחת היא, אבל לכל אדם הוא כפי מעשיו. ולמדנו מקל וחומר של התשובה, שכל ישראל כאחד בכל זמן שחזורים כולם מתקבלים, זהו שכתוב "כה" אלהינו בכל קראנו אליו", ששם ה' מוכתר עליהם בכתיבה, שהוא כתר עליון, וזוהי נשמה יתרה של ישראל בשבת וימים טובים, ומשום זה תקנו בכל יום לחתום בשם יהו"ה, שהוא חותם של כל הברכות של התפלות, ולא אומרים מוסף בלי כתר, ובשבת תקנו לומר במוסף "כתר יתנו לך ה' אלהינו".

ביאור: מוכתר – ר"ל זהו כה', כ' כתר על ה'. שה' הוא מחכמה ולמטה, וכ' כתר עליהו (יהל אור). כתר יתנו לך – שהשם מוכתר כנ"ל (יהל אור).

(עט) ע"י תיקו"ז יט ע"א: פתח אליהו ואמר רבון עלמין דאנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין לית מחשבה תפיסא כך כלל אנת הוא דאפיקת עשר תקונין⁹²⁹⁷ וקריני לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין⁹²⁹⁸ ובהון אתכסיות מבני נשא ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון⁹²⁹⁹ ובגין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר אתחשיב ליה כאלו אפריש בך⁹³⁰⁰:

ואלין עשר ספירן אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קצר וחד בינוני ואנת הוא דאנהיג לון ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרא לבושין תקינת לון⁹³⁰¹ דמנייהו פרחין נשמתין⁹³⁰² לבני נשא וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמכסיין עליהון ואתקריאו בתקונא דא חסד דרועא ימינא⁹³⁰³ גבורה דרועא שמאלא תפארת גופא נצח והוד תריין שוקין ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה⁹³⁰⁴:

⁹²⁹⁷ העשרה שליטים קאי על ה"ס שהם תיקונא דאדם דאצילות ז"ן, ולכן נקראים תיקונין. קרא אותן בשם תיקונין משום שעל ידיהם נעשה האפשרות שיתגלה אור הא"ס למטה, כי נתלבש בהם והמציא על ידיהם את כל העולמות כולם, ולכן נקראו הם בשם תיקונין, כי התעלמות האור העליון וכיסויו הוא תיקונו (ע"ח שבירה ב). עיקר מילת תיקונין שאמר הרב הכוונה הוא על בחי' התואר וצורת דפרצוף אדם (ביאורים ח"א סא ע"ג).

⁹²⁹⁸ עיי' הקדוש"ט טל ע"ד ז"ל: עולם האצילות כל מציאותו הוא לצורך גילוייו אשר למטה, היינו העולמות דיצירה ועשייה, בה הם האור גילוייו ית"ש, אשר על זה כוון בכל בריאת עולמו ובכל המציאות כולו, כי עולם היצירה הוא הרוח הכללי וממנו הוא הרוח שבאדם שהוא עיקר האדם, אלא שהוא אי אפשר להתלבש בהגוף, שהוא מהחיצוניות הדעשיה, אלא רק ע"י הנפש שהוא מהפנימיות הדעשיה, ועולם הבריאה היא נעלם.

⁹²⁹⁹

⁹³⁰⁰ עיי' הקדוש"ט טו ע"ג שמאחר שיחודו ית' התייחד באצילות נחשב כאלקות גמור.

⁹³⁰¹ ענין התיקון הוא המעטט האור והתעבותו אחר התלבשותו תוך בחי' אחרת (ע"ח שער הנסירה פרק ד). והרי לנו מל"ז כי עיקרן מה שנקראו בשם ספירות הם אינן הלבושין ואינן הגופין אלא רק העצמות שבתוכן, והוא בחי' הרוח שהוא הנקודות שבתוך האותיות (ביאורים ח"א סב ע"א).

⁹³⁰² עיי' לקמן דברי רבינו מט סע"א שה' מושרש בבינה.

⁹³⁰³ כ"ז הוא על ה"ס דבחי' נפש שהם התגין, והם העשרה שליטים שאמר, והנה הם כלולים עם ה"ב אותיות עצמן, ולכן נקראו גם הם בשם גופא (ביאורים ח"א סא ע"ג).

⁹³⁰⁴ יציאתה וגילוייה מהמוחין שבראש הנה היא בפה (דע"ה ח"א מא ע"א), היינו המלכות דכ"ב (שם ד ע"ג). גילוי השכינה בעוה"ז הוא רק ע"י דיבורי התורה, ולכן היא מכונה בשם פה ודיבור אבל תורה שבכתב היא ז"א וכמ"ש בשע"ה"כ (דף מח ע"ד), והנה היא קבוע ועומד, כי התורה והלוחות היו מונחים בארון (דע"ה ח"ב קלב ע"א). גילוי הפנים דרך הפה (כללים ח"א סח ע"ב). ועיי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

מאיר העין ח"א

חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלין תרין כתיב (דברים כט כח) הנסתרות לה' אלהינו⁹³⁰⁵ כתר עליון איהו כתר מלכות⁹³⁰⁶ ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית⁹³⁰⁷ (ישעיהו מו י) ואיהו קרקפתא (דתפלי)⁹³⁰⁸ מלגאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א⁹³⁰⁹ דאיהו ארח אצילות⁹³¹⁰ איהו שקיו דאילנא בדוועו וענפוי כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו :

תרגום: פתח אליהו ואמר, רבונו של עולם, שאתה הוא אחד, ולא בחשבון, אתה הוא עליון על כל העליונים, סתום על כל הסתומים, אין מחשבה נתפסת כך כלל. אתה הוא שהוצאת עשר תיקונים וקראת להם עשר ספירות להנהיג בהם את העולמות הנסתרים שלא מתגלים ואת העולמות שמתגלים, ובהם מתכסה מבני אדם ואתה הוא שקושר אותם ומייחד אותם ולפי שאתה מבפנים כל מי שמפריד חד מחבירו מאלה העשר נחשב כאילו מפריד כך.

ועשר ספירות אלה הם הולכים כסדר, אחד ארוך ואחד קצר, ואחד בינוני, ואתה הוא שמנהיג ואתם ואין מי שמנהיג אותך, לא למעלה ולא למטה ולא מכל צד. תקנת להם לבושים שמהם פורחים נשמות לבני אדם. וכמה גופים תקנת להם שנקראו גוף לגבי לבושים שמכסים עליהם, ונקראו בתיקון זה חסד, זרוע ימין, גבורה וזרוע שמאל, תפארת גוף, נו"ה שני שוקים, ויסוד סיום הגוף, אות ברית קדוש, מלכות פה, נקרא תורה שבעל פה.

חכמה, הוא מוח, מחשבה מבפנים. בינה, היא לב, ובה הלב מבין (ברכות סא ע"א). ועל שנים אלה נאמר "הנסתרות לה' אלהינו". כתר עליון הוא כתר מלכות, ועליו נאמר "מגיד מראשית אחרית", והוא גולגלת של תפילין, מבפנים שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא דרך אצילות, והוא משקה של האילן בזרועו וענפיו, כמים המשקים את האילן ומתרבה באותו השקאה.

בהגרי"א: רבון עלמין - א"ס⁹³¹¹: חד ולא בחושבן - ר"ל, לא כא' המנין שהוא נכנס בגדר מספר, וכתר עליון נדמה לאחד המנין, אע"פ שאינו מספר מ"מ נכנס בגדרם⁹³¹², אבל אתה, אין שני לך, שאינך נדמה לשום ספי' כלל: עילאה על כל עילאין סתימא כו' - שיש כמה עולמות (הרבה) למעלה מן הספירות, סתימין בסתימו, אבל הוא על כולם: עשר תיקונים וקרינן כו' - הן פנימיות⁹³¹³ של כח"ב חג"ת נה"ם שנקראו גופין לקמן: עלמין סתימין כו' - (הן גופין ולבושין דבסמוך, שהן אצילות ובריאה), י"ה של השם, נגד חו"ב, שהן נסתרות כדלקמן: ועלמין דאתגלין - הן יצירה ועשיה, שהן ו"ה של השם, נגד זו"ן, שהן נגלות כדלקמן: ובהון אתכסיא כו' - שהן יקר ליקרי⁹³¹⁴: דקשיר לון - ספירות של פרצוף א'⁹³¹⁵: ומייחד לון - הפרצופים ליחד⁹³¹⁶:

כסדר חד אריך כו' - ר"ל, חסד ודין ורחמים. גדולה חסד, גבורה דין, ת"ת רחמים, וכן כולם כסדר: ואנת כו' ולית כו' - ר"ל, אע"פ שזה חסד וזה דין, ואנת מלגאו אינן מכריחים אותך לעשות כמדתן, אלא הכל ברצונך: ולא לתתא - ר"ל, אף הספירות שלמטה, שאתה מתיחד בה הספי' של מעלה ממנה⁹³¹⁷, אין מכריחה: ולא מכל סטרא - הן ו"ק שהעולם מתנהג בהן:

ועל אלין תרין כו' - ר"ל, שכל הספי', הן מלבר והן מלגאו: לה' אלהינו - הן חו"ב: איהו כתר מלכות - ר"ל, כתר שעל גבי המלכים⁹³¹⁸, והוא אינו מכלל הגוף, כי הוא מלכות של עולם שלמעלה מהם, וז"ש מגיד מראשית אחרית: ואיהו קרקפתא דתפילין - ר"ל, גלגולת שעליה התפילין, וז"ש לעיל (יא ע"א) כתר תפילין, דתפילין הוא יהו"ה שהוא מחכמה ולמטה, והוא ע"ג:

⁹³⁰⁵ עיי' מלואים אות. **Error: Reference source not found.**

⁹³⁰⁶ והמלכות והכתר עצם אחד הם, כי המלכות שרשה מהכתר והיא גילוי, שהכתר מתגלה בהמלכות, והכתר הוא שורש כולם בראש והמלכות היא כלל כולם בסוף, וכן המלכות דהעליון נעשה כתר להתחתון, וכמ"ש אליהו ז"ל (תיקו"ז יט ע"א) כתר עליון איהו כתר מלכות, ועליה אתאמר (ישעיהו מו י) מגיד מראשית אחרית, כי הכתר שהיא הראשית הוא נמשך ומתגלה בהמלכות שהיא האחרית דהעליון נמשך ונעשה הכתר שהוא הראשית דהתחתון וכמ"ש בסדר אצילות בקיצור (פרק א). וזהו ג"כ מה שאמרו בספר יצירה (פרק א מ"ז) נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן, שהסוף דכל עליון שהוא המלכות הוא נעוץ בתחילת כל תחתון שהוא הכתר שבו, ותחילתו שהוא הכתר הוא נעוץ בסופן שהוא המלכות ושם הוא מתגלה, אלא שבכתר נקרא אי"ן משום ששם הוא נעלם, ובהמלכות נקרא אני משום ששם הוא מתגלה וניכר, אבל שניהם אחד הם, וזה שאמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו', כי הוא פנימית כל ה' ספי' מכתר עד המלכות והוא כח כולם (ביאורים ח"ב כ ע"ד).

⁹³⁰⁷ עיי' מלואים אות. **Error: Reference source not found.**

⁹³⁰⁸ וחללוי (גר"א)
⁹³⁰⁹ עיי' לקמן נח ע"ד ד"ה כנור - שהשקיא דאילנא שהוא השם מ"ה הוא בחי' הדעת. ועיי' מלואים אות. **Error: Reference source not found.**
⁹³¹⁰ עיי' ביאורים ח"א עב ע"ד דהיינו כל האצילות כולא. הוא עצם האצילות כי עצם האצילות הוא בחי' הרוח שהוא השם מ"ה (כללים ח"א נו ע"ב). שכל האצילות מיוסד עליו (הקד"ש נה ע"ד). הוא פנימיות האצילות (דע"ה ח"ב כא ע"ד). עיקר מדרגת כל פרצוף הוא רק רוח ונפש שהם מ"ה וב"ן (כללים ח"א כב ע"א). היינו עליו מתנהג האצילות (כללים ח"א כד ע"א).

כל האצילות טובב על השם מ"ה וא"ק הוא ע"ב והעקודים הוא ס"ג והב"ע הוא ב"ן (כללים ח"א פט ע"ב). הוא הנושאו והוא עצמותו ואורו (כללים ח"ב קל ע"א).
⁹³¹¹ עיי' לקמן עו ע"ב: כתר עלאה שריא ברישא דבר נש דתמן מחשבה סתימא ומה דמחשבה איהי סתימא כך איהו סתים אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר, ועיי' דברי רבינו (ספ"ג ג ע"ב): ירשא לכל האצילות שלמעלה ממנו רד"ל א נקרא א"ס.
⁹³¹² עיי' תו"ח ב ע"א: אדם הגדול חכמה ועשר חכמות אתקריאו עשר ספירין מסטרה וכתר עליון אתקרי חכמה קדומה, ע"כ. ועיי' מש"כ רבינו בביאורו שם: ר"ל שיע"ס נקראו חכמות מסטרה, ואפילו כתר עליון שהוא למעלה ממנו, עכ"ל. ומבאר הלש"ו (כללים ח"א מט ע"א) שכל ה"ס לא נתגלו אלא על ידי מדת החכמה ולא ע"י מידת הכתר, שכן מצד מידת הכתר לא היו הספירות יכולים להתחלק זה מזה לעשרה מרוב אחדותו. ואילו על ידי החכמה אפילו הכתר יכול להיות ניכר. ואכן יעיינו בדברי רבינו על תו"ח ב ע"א, דכתר הוא בכלל י' המאורות. ועיי' לקמן סע ע"ג ד"ה כליל עשר ספירין.
⁹³¹³ היינו שם מ"ה.

⁹³¹⁴ עיי' דברי רבינו בביאורו על ספ"צ ח' ע"ב דעד יקרו דיקירותא - ר"ל עד דיקנא קדישא שנקרא יקרו דיקירותא.

⁹³¹⁵ על ידי התיקון.

⁹³¹⁶ עיי' עץ חיים (שער ל דרוש ה) דע כי ד"א היה בעת העיבור בבחי' נה"י לבד כי פחות מזה אינו נקרא פרצוף כי אם הוא ספירה א' אינו נקרא פרצוף ואם הם ב' ספירות א"א כי צריכין ג' קוין ימין ושמאל ואמצע המכריע וע"כ יש בו ג"ס. ועיי' ביאורים ח"ב צח ע"ב.

⁹³¹⁷ בעליית מ"ן.

⁹³¹⁸ מלאכים (כת"י). ועיי' פיסקא הבאה שכל הספירות נקראים מלאכים.

מאיר העין ח"א

תרגום: ואלו הם שמאירים באות ב', שהיא בית המקדש שלמעלה, ונקראו ספירים על שם "השמים מספרים כבוד אל". ואחרי שהם מספרים כבוד אל, נקראו עשר ספירות בלי מה, ויורד בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א להאיר בהם, שעל שמו נקראו. וכולם מאירים באותיות אלו, הספירות והאותיות, שבהם נבנית, שהיא ב' כדוגמא זה, וזהו סוד הדבר "בחכמה יבנה בית".

בהגרה"א: ואלין אינון דנהרין - כנ"ל דנקודות נהרין באתון: וספירים אתקריאו כו' - ר"ל, הנקודות שהן ע"ס פנימים נקראו ספירות כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א) על שם דנהרין: מספרים - ר"ל, נהרין: כבוד אל - ר"ל, מחכמה כנ"ל: אתקריאו ע"ס בלי מה - ר"ל, בלי, ל"ב נתיבות שהוא בחכמה, כבוד אל, וע"ס. ומ"ה, ע"ש דנהיר בהון שם מ"ה⁹³⁴⁸, וז"ש ונחית בהו כו': וכולהון נהירין באתון - ר"ל, הנקודות ושם מ"ה שבתוכן: אלין ספירין ואתון כו' - ר"ל, הב' מהאותיות והנקודה מספירות כנ"ל: בחכמה יבנה כו' - ר"ל, הנקודות דנהרין בה כנ"ל:

ע"י תיקו"ז יד ע"א: קם בוצינא קדישא פתח כמלקדמין ואמר והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין אתון⁹³⁴⁹ דכלהו כלילין באת ב' מן בראשית ב' איהי בית בי מקדשא⁹³⁵⁰ דתמן בה נהרין כל אתון⁹³⁵¹ ראשית נקודה בהיכליה⁹³⁵² כגוונא דא ב עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה⁹³⁵³ (תהלים מה יד) תשע נקודין תליין מינה ואיהי ספיר גזרתם עשירית לון⁹³⁵⁴: תרגום: קם הנר הקדוש, פתח כמו מקודם, ואמר "והמשכילים יזהירו", אלו האותיות, שכולן כלולות באות ב' מבראשית. ב' היא בית, בית המקדש, ששם מאירות בה כל האותיות. ראשית, נקודה בהיכלו, כמו זה ב, שעליה נאמר "כל כבודה בת מלך פנימה", תשע נקודות תלויות ממנה, והיא ספיר, גזרתם עשירית להם.

בהגרה"א: ב' איהו בית כו' - ר"ל, מלכות, שבה כלולים כל האותיות: ראשית נקודה כו' - שבתוך הב' דגש קל, והוא נקודה, והיא ספ"ה הפנימית שבה כנ"ל, והוא מסט' דחכמה כמ"ש לעיל (ט ע"א) דנקודין מחכמה. והיא נקודה (שבה) כלולין תשעה נקודות, והיא עשירית כמו האותיות: עלה - ר"ל, על הנקודה (הפנימית): כל כבודה כו' - ר"ל, כבוד של בת מלך, שהן ע"ס פנימים⁹³⁵⁵, שהן מסט' דחכמה, שנקראת כבוד⁹³⁵⁶, ל"ב נתיבות⁹³⁵⁷, כלולין בנקודה של פנימה⁹³⁵⁸: ספיר גזרתם - דהיא אתנטלת מנהון (ע"ח שער מיעוט הירח א):

(פב) ע"י זהר ח"ג קע ע"א: ואי תימא [דאנן] [דאינון] פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא ועל נפשא (אזלא אטיראה) דהא (נפשא אזלא⁹³⁵⁹ ערטיראה) דהא כל זמנא דבשרא קיימא (ו)רוחא פקדא עלה⁹³⁶⁰ ודנפשא ונפשא פקדא לגופא:

אבל השתא פקדונא ודילין איהו לנפשא דאיהי משתכא ואשתארת בשכוכי גו גרמי⁹³⁶¹ ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא:

תרגום: ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על הגוף. אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוכנת ונשארת שוכנת תוך העצמות, ולכן בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.

וכלהו נהירין באתון, שכל העשר ספ"ה בלימה הכלולים בהנקודה פנימיות הם מאירין באתון הכלולים באות ב', ומזה נבראו כל העולמות ב"ע, שהם חיצוניות לכולם (שם).

⁹³⁴⁸ שהוא שם המפורש ע"י לעיל יג ע"ב.

⁹³⁴⁹ פ"י אלין היודעין ברזין דאתון (ביאורים ח"א סב ע"א).

⁹³⁵⁰ בינה ע"י בראשית כו ע"א ושמות ט ע"ב (ביאורים ח"א סב ע"א).

⁹³⁵¹ ששם הוא השרש כל האותיות, ומשם הם מאירים ומתגלים בהמלכות. ומשום ששורש האותיות אינם מתגלים בבניה אלא רק בהז"ת שבה וכנ"ל אות ט"ו, לכן אמר כפול לשון, דתמן בה, ור"ל לא בכולה אלא רק באיזה חלק ממנה, שהוא בהז"ת שבה. וכן הוא מרומז במילת "בה", שהוא גימט' ז' (ביאורים שם).

⁹³⁵² והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, כי בתוך הב' יש דגש קל והוא נקודה, והיא מחכמה י' שבשם שנקרא ראשית. והחכמה הוא שורה בתוך הבינה, שהבינה היא היכל דיליה בית דיליה, שכל נוק' היא היכל ובית להזכר. והנה נקרא החכמה בשם נקודה עלאה נקודה סתימא, וכמו שאמרנו בזה"ק פ' שמות (דף ד ע"א) משום שהוא סתים תמיד בהיכליה שהוא בינה (ביאורים שם). ע"י לקמן כ ע"ב שזה בסוד יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה, וע"י דברי רבינו בפירושו לספ"צ ב ע"א שזו היא בחינת הדעת העומד בין א"י שתמיד נעלם מכיוון שתמיד הם בזיווג והדעת הוא עצם מציאות הוויית הזיווג

⁹³⁵³ כי אותה הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אד"י, כי ה' דאדנ"י הוא מה' דהו"ה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף סא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (כאן), ואתה הנקודה שבה' דבראשית הוא נקודת החכמה עלאה השורה בבניה, והוא עטרות היסוד דאבא, מלכות ידיה, השורה בהאימא עלאה תמיד, והוא השביל דקיק פלא העליון כמ"ש בפרשת בראשית (דף יג ע"ב) ופ' בלק (דף קצג ע"ב), והוא נקודה בהיכליה, וכן היא ג"כ שורש המלכות דאצילות, נוק' דד"א, וכמ"ש (משלי ג ט) ה' בחכמה יסד ארץ וכוננו. וזהו שאמר, עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה (ביאורים שם).

⁹³⁵⁴ כי החכמה הוא נקרא נקודה סתימא, כי הוא סתים ונעלם, והוא נקודה עלאה שהוא הראשית לכל. וכמו הנקודה שהיא השרש והראשית לכל דבר, והשרש הראשון של כל דבר הוא בבחי' נקודה פנימיות, נקודה סתימא, והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, שהיא הראשית והשרש של כל בריאת שמים וארץ, והוא נקודת החכמה, וכמ"ש (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית. והרי נקרא החכמה נקודה סתימא, שהיא סתים בהיכליה כנז', והיא הנקודה עלאה סתימא, וממנה הוא כל התשע נקודין שבתורה (ביאורים שם).

⁹³⁵⁵ ע"י שם המפורש לעיל יג ע"ב.

⁹³⁵⁶ גימ' ל"ב.

⁹³⁵⁷ ע"י ס"י פ"א מ"א ל"ב נתיבות חכמה.

⁹³⁵⁸ ע"י זהר ח"ג רנו ע"ב, בחכמה יסד ארץ באבא יסד ברתא ואיהו נתיב לא ידעו עיט דכליל ל"ב נתיבות דאינון ל"ב אלהים מסטרא דאימא עלאה דאתקרי כבוד וכד אתכלילן בברתא אתקרי ל"ב. ובגין דא כבוד לעילא ל"ב לתתא.

תרגום: "בחכמה יסד ארץ", באבא יסד הבת, והוא נתיב לא ידעו עיט", שכולל ל"ב נתיבות, שהם ל"ב אלהים מצד האמא העליונה שנקראת כבוד, וכאשר נכללים בבת נקראת ל"ב, ומפני זה כבוד למעלה, ל"ב למטה. וע"י דברי רבינו על ס"י ה' ע"ב שבל"ב נתיבות הראשון לא נכלל. ⁹³⁵⁹ דאזלא (דפ"ו).

⁹³⁶⁰ ע"י זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו).

⁹³⁶¹ כל חיות האדם של עתה בערך מדרגת החיות שקודם החטא, ונחשב כל החיות של עתה רק בבחי' הבלי דגרמי ואנו כמתים ממש בערך החיות שקודם החטא (הקדוש ש פה ע"ג), ע"י טנת"א ה' והגהות רח"ו לעיל קסט (דע"ה ח"ב כו ע"א), הלוינת נחש עקלתון שמקיף את כל העולם הנה הוא נעלם עתה לגמרי, וכל שפעו עתה הוא רק בסוד הבלי דגרמי (דע"ה ח"ב מה ע"ג), הבלי דגרמי שנשארת תמיד בקבר עד עת התחיה, וכמ"ש הרב בשער רפ"ח (פרק א) ובמוחין דקטנות (פרק ב), והוא בזה"ק (פ' שלח דף קע ע"א) (ביאורים ח"א ס ע"ג).

מאיר העין ח"א

(פג) עי' תיקון"ז כב ע"א: טעמי אינון מאני קרבא רפה איהו לעילא מאתוון⁹³⁶² ועלייהו אתמר (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה נטוי דא איהו רפה נטוי על ראשי חיוון דאינון יהוה ארבע אתוון ודאי דג"ש איהו מלגאו דאתוון כגוונא דא יהוה רפה מלבר כגוונא דא יהוה ואינון כמתג ורסן לאותיות ובהון והחיות רצוא ושוב (שם יד) רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה⁹³⁶³:
תרגום: הטעמים אלו הם בגדי הקרב, רפה הוא למעלה מהאותיות, ועליהם נאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה", נטוי זהו רפה, נטוי על ראשי החיות שהם יהוה ארבע אותיות ודאי. דג"ש הוא בתוך האותיות, כדוגמא זה יהוה, רפה מבחוץ כמו זה יהוה, והם כמו מתג ורסן לאותיות, ובהון "והחיות רצוא ושוב", רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה.

בהגרא"א: טעמי אינון מאני קרבא - כמ"ש לקמן (סח ע"א) ובתו"ח (ו ע"ד) פתח ואמר זרקא כו', והוא במלכות מסט' דכתר, דכד סלקא לשם, אתמר עלה (דניאל ב לד) עד די התגורת כו' ומחת לצלמא כו' כנ"ל (כא ע"א), וצלמא הוא אדם בליעל כידוע (ע"ח סדר אצילות בקיצור ב): רפה איהו כו' - שבימים קדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב כל האות, והשמיטתו אחרונים, שמן העדר הדגש ניכר: דאינון יהוה ד' אתוון וודאי - ר"ל, דהחיות הן ד' אותיות יהוה כמ"ש לעיל בהקדמה (ד ע"ב), ורפה שע"ג הוי"ה הוא רקיע בדמות ו': כגוונא דא יהוה ואינון כמתג כו' - ר"ל, כמתג שע"ג הסוס כן הוא רפה, והוא כדמות ו', כמו מתג ו', וכמו רסן שבתוך הפה של הסוס, כן הוא דגש שהאותיות, הן כסוס לרוכב כנ"ל. והן בחיות, מט"ט, שבהיותו ע"ג בסוד מטטרו"ן, אז הוא בסוד מתג, והוא רקיע שע"ג החיות, כידוע שהוא צדיק דלתתא רקיע כמ"ש בהקדמה (דף א ע"ב), ובהיותו בתוך החיות בסוד נוריא ארגמ"ן⁹³⁶⁴, אז הוא דגש, והוא מה שנאמר (יחזקאל א יג) היא מתהלכת בין החיות, שאמר לעיל נקודה שבתוך ה', כי החיות הן במלכות כמ"ש לעיל בתיקון א' (יט ע"ב), ובהיותו ע"ג, אז הוא בסוד יסוד, רקיע (זהו ח"ג רלו ע"א), ובהיותו בתוכם אז הוא בנוקבא מלכות. וז"ש היא מתהלכת כו', וע"י מתנהגים החיות כידוע, וזהו כמתג ורסן לאותיות שהן החיות: רצוא בדגש ושוב ברפה - ר"ל, בדגש נחטפין האותיות, אות שלפני הדגש עם האות הדגושה כידוע. משא"כ ברפה, שהאות שלפניה נמשכת, וזהו ושוב. וכן בחיות בהיותו בתוכם הן רצין ע"י להשיג למעלה⁹³⁶⁵, משא"כ בהיותו ע"ג שאז ושוב⁹³⁶⁶. וז"ש לקמן⁹³⁶⁷ רצוא בנוריאל ושוב במטטרו"ן, כי רצוא גי' נוריא ושוב גי' מטטרו"ן, וכז"ל כנ"ל:

(פד) עי' תו"ח יז ע"ב: והמשכילים יזהירו והמשכילים לאפיקו דאתוון דאתמשח במשחתא רישא וגופא ושולי דזנבי טוריהון יתבי כגופא בלא רוחא נפשא בסכלתנו דגשא ורפיא זמינין לקבלא רוחא ורפא נקודי דאתחמין בתחומיהון לאחיא גופא ולמיקם ליה על רגליו לאענאה באורחא:
תרגום: והמשכילים יזהירו והמשכילים להוצאת האותיות שנמשחו בשמן הראש והגוף והשולים של זנבות ההרים יושבים כגוף בלי רוח הנפש בהשכל דגושה ורפוייה לפעמים כנגד הרוח הרוח נקודות שמתחמות בתחומיהן להחיות הגוף ולהעמידו על רגליו להענות בדרך.

בהגרא"א: והמשכילים יזהירו לאפיקו כו' - כמ"ש (כו ע"ד) משכילים אלין אתוון דאורייתא יזהירו אלין נקודין כו' ע"ש כל המאמר ובפ' בראשית ד' ט"ו ב' והמשכילים יזהירו כגוונא כו' ע"ש, וז"ש והמשכילים לאפיקו דאתוון כו': דאתמשח במשחתא רישא וגופא כו' - ר"ל שהן באורח שכל שהכל במדה גוף אותיות וראשיהון למעלה שהן הקוצין ותגין כמו י' של שם רישא וגזעא ושבילא שהוא הפלא ועל שמו נקראו נתיבות פליאות חכמה וזנביהון למטה שולי האותיות עוקציהון שלמטה: יתבי כגופא בלא רוחא - כנ"ל האותיות הן גוף בלא רוח שאין יכולין לנענע בלא נקודות כמו גוף בלא רוח כמ"ש בז"ח ש"ה (עג ע"ב) דאתוון כולהו רשימין ברזא כו' ר"ל שנקרא סוד כמ"ש (עד ע"א) בשעתא דנפקי אתוון מגו עלמא דאתי כו' ואקרון גופי תורה שהן גוף כנ"ל: נקודין אינון נפקין כו' - שהרוח בא מחכמה אל ז"א ונפש מבינה אל מל' עיין בתיקונים ת"ה (כב ע"א) טעמי אינון מכתרא כו' ע"ש: בשעתא דאתברי אדם אתוון כולהו אתבריאו כו' בשעתא דאתנשיב כו' בשעתא דאתתקן בסוכלתנו כו' - והוא נשמה כידוע. ושם (עד ע"א) בשעת' דנפקי אתוון מגו רזא עילאה כו' עד סוף המאמר: נפשא בסוכלתנו דגשא ורפיא זמינין לקבלא רוחא - ר"ל דגש ורפה של האותיות הן נפש של האותיות שאז זמינין לקבלא רוחא כמו גוף ששקודם צריך לקבל הטבעית שהיא נפש הצומחת ואז זמינין לקבל רוח ועדיין אינו יכול לנענע עד בא הרוח כן הוא כאן ובלא דגש ורפה אין יכולים לקבל הנקודות כי אין האות שלם ואינו בשלימות בלא דגש ורפה וז"ש והחיות רצוא ושוב בדגש ורפה שהוא הדם שרץ בגידין ודופקין שבה הנפש כמו שכתוב כי הדם הוא הנפש ודע כי בכל האות אפילו שאינו מבג"ד כפר"ת הוא בדגש או ברפה כי בלתי זה אין את וכ"ה בספרים הקדמונים בכל את דגש בין דגש חזק בין דגש קל וכן היה בכל את שאינה דגושה רפה והוא קו ע"ג האות

⁹³⁶² עיי' ביאורים ח"א סח ע"ג ז"ל: הנה הדגש ורפה הם נקודה וקו, כי בימים הקדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, אלא שהאחרונים השמיטתו, כי מן העדר הדגש ניכר כן כתב הגר"א בסוף תיקון ה' (דף כב ע"ב ד"ה רצוא בדגש ושוב ברפה). והרי הו' הדגש ורפה נקודה וקו, והם בחי' מלכות ויסוד, וכן הם דין ורחמים כמו שיתבאר. וע"ז אמר הרב כי שניהם הם בחי' הבל דגרמי, ולכן הוא הדגש בתוך האות עצמה, כי כן הוא הבל דגרמי מחובר בתוך העצמות ובפנימיותם לעולם, אמנם הרפה הרי הוא רק על האות, וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון ה' (דף כב ע"א) רפה איהו לעילא מאתוון וכנ"ל. אך הוראתו ועניינו הרי הוא ג"כ רק על הברת האות עצמה, להחליש הברתו כנודע, וא"כ הרי הוא ג"כ עכ"פ מיוחד עם האות עצמה ובתוכו, והוא ג"כ רק בחי' הבל דגרמי. ומה שהוא עומד למעלה הוא משום שהרי ההבל דגרמי הוא ג"כ מבחי' נפש וכנ"ל, והרי הוא קשור ג"כ למעלה באור העליון לעולם עכ"פ. וע"ז בא הוראת הדגש והרפה שאחד הוא בתוכו ואחד הוא למעלה, להורות על הבל דגרמי שהוא מיוחד עם העצמות בתוכם ובפנימיותם גופה, ועכ"ז הנה היא קשורה ג"כ למעלה לעולם.

⁹³⁶³ קנ ע"ב (לש"ו) ז"ל: שבע כפולות בג"ד כפר"ת דינא רפיא ודינא קשיא, ובהון והחיות רצוא ושוב, רצוא בדגש ושוב ברפה, ואינון דינא ורחמי.

⁹³⁶⁴ עיי' מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹³⁶⁵ אור חוזר (ביאורים ח"א פ ע"ד)

⁹³⁶⁶ אור ישר (ביאורים ח"א פ ע"ד).

⁹³⁶⁷ עיי' תו"ח מב ע"א, ועיי' לעיל הערה. Error: Bookmark not defined.

מאיר העין ח"א

מלמעלה והשמיטו האחרונים דגשים קלים מאותיות שאינן בג"ד כפר"ת ורפויים מכל האותיות, ואמר בסוכלתנו, ר"ל אעפ"י שבלא רוחא אין ניכר הנפש מ"מ באורח שכל הוא ניכר ועכשיו הוא זמין לקבל הנקודות שהן רוח: **רוחא נקודי כו' עד ולאחורא** - ר"ל הנקודות הן רוח החיים של האותיות לנענע אותן אבל עדיין אינן יודעים לאיזה צד ילכו שהן עדיין בלא נשמה שהיא השכל כמו התינוק משנולד בו הנפש בפועל ואין לו רוח בפועל לנענע ואח"כ יש לו ג"כ רוח ואין לו שכל לנענע למה שצריך וכן כאן בלא טעמים וזהו יזהירו הנקודות רוח וז"ש יזהירו ר"ל יזהירו הנקודות:

(פה) ע"י זהר ח"ג ע"ב: אר"ש לר' אלעזר ת"ח⁹³⁶⁸ הני עשרין ותרין אתוון דגליפין באורייתא⁹³⁶⁹ כלהו מתפרשין⁹³⁷⁰ בהני⁹³⁷¹ אמירן כל אמירה ואמירה מאלין⁹³⁷² דאינון כתרי מלכא⁹³⁷³ כלהו גליפין באתוון ודיעין⁹³⁷⁴ [אחרנין⁹³⁷⁵] (אחרן) בגיני כך שמא קדישא אתכסייא באתוון אחרן⁹³⁷⁶ וכל אמירה אוזיף⁹³⁷⁷ לאמירה עלאה מנה⁹³⁷⁸ אתווי בגין דאתכליל האי בעאי וע"ד שמא קדישא⁹³⁷⁹ גליפנא ליה באתוון אחרנין⁹³⁸⁰ בגין דאתכסיין דא בדא ודא בדא עד דמתקשרין כלהו כחדא⁹³⁸¹ ומאן דבעי למנדע צרופי שמיהן קדישין⁹³⁸² לנדע אינון אתוון דרשימין בכל כתרוא וכתרא וכדין לנדע ויתקיים בכלא:

תרגום: אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בא וראה אלו עשרים ושנים האותיות שחקוקות בתורה, כולן מתפרשות (מאלו) בעשר האמירות הללו, כל אמירה ואמירה מאותן העשר, שהן כתרי המלך, כולן חקוקות באותיות ידועות (אחרות), לכן השם הקדוש מתכסה באותיות אחרות, וכל אמירה מלוה לאמירה יותר עליונה את אותיותיה, משום שנכללות זו עם זו, ולכן את השם הקדוש חקקנו אותו באותיות אחרות, משום שהתכסו זו בזו וזו בזו, עד שכולן נקשרות כאחת, ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל כתר וכתר, ואז ידע ויתקיים בכל.

(פו) ע"י ז"ח ע"ב: תרין אתוון רשימין הכא דאינון סליקו לעלמא עילאה ואינון ה"ם את' מעלמא עילאה איהי מאי בינייהו בין את' ובין את' ה' דהא תרוייהו מעלמא עילאה אינון אלא כד סתים כולא גו מחשבה עילאה ואיהי נקודה לא אתפשטא ואסתים לגו כל אינון שבילין עילאין ואתוון סתימין אסתים כולא באת' והווי כל אינון שבילין ואתוון עילאין סתימין כלילין באת' דא כיון דסליק ברעו לאתגלאה ולאפקא תולדין האי את' אתפתח ואתעביד את' ה'

לא אשתנו דא מדא אלא דאתפתח לאפקא תולדין ולאתגלייא בלחישו דהא את' דא לא אתגלייא ולא אדכר וע"ד דאיהי דלחישו הוא בפום גלי ובגין כך בשעתא דאתגלי ואתפתח כיון זמין לאולדא תרגום: שתי אותיות רשומות כאן שהם עליה לעולם העליון והם ה"ם האות' ה' היא מן העולם העליון מה ביניהם בין האות' ה' ובין האות' ה' שהרי שתיהן מן העולם העליון אלא כשנסתר הכל בתוך המחשבה העליונה והנקודה ההיא לא התפשטה והסתיר לפנים כל אותם השבילים העליונים והאותיות הנסתרות הסתיר הכל באות' ה' והיו כל אותם שבילים ואותיות העליונות נסתרות כלולות באות' ה' כיון שעלה ברצון להתגלות ולהוציא תולדות האות' ה' הזו נפתחת ונעשית האות' ה' לא השתנו זה מזה אלא שנפתח להוציא תולדות ולהתגלות בלחש שהרי האות' ה' לא התגלתה אלא בפה גלוי ולא נזכרה ואף על גב שהיא בלחש הוא בפה גלוי ומשום כך בשעה שהתגלה ונפתח אזי עתיד להוליד

(פז) ע"י תיקו"ז ה' ע"א: ואני בתוך הגולה (יחזקאל א א) דא שכנינתא נפתחו השמים ה' ריקיעי דיומא (קדמאה)⁹³⁸³ ה' דהשמים דבה רשימין חיוון דמקוריהון (יו"ד ה"א וא"ו ה"א)⁹³⁸⁴ יהו"ה ואראה מראות אלהיים חמש אור דיומא

⁹³⁶⁸ ע"י ע"ח טנת"א ו: ושם נאמר כי הא אוליפנא לן כל אינון אתוון דרשימין ודיעין בכל כתרוא וכתרא. ואנו לא זכינו בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינם מס"י ומזוהר שיר השירים כמ"ש בע"ה, ע"כ. וע"י ביאורים ח"א ע"ד, כוונתו שאיננו יודעים איזה צרופי אותיות שייכים לכל מאמר ומאמר אשר בהם נבראו, אמנם חילוקי ל"ב האותיות שב"ס ד"א ומלכות עצמן, מבואר לקמן בשער פרקי הצלם פ"ו.

⁹³⁶⁹ הם אותיות האלפא ביתא א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"ג ס"ע פ"צ ק"ר ש"ת "דגליפאן" באורייתא שנחקקו אותיות אלו בתורה שהם לפי האמת עולמות רוחניים ובאו חקוקים בתורה, ובסוד צרופם תתוהו התורה, בהצטרף ששה אותיות מהם יעשה בראשית וכן שאר אותיות התורה (אור יקר).

⁹³⁷⁰ כלומר עם היות שאינם לפי חשבון שהם ל"ב י"א זוגות, וזוג לכל מאמר ויתירו שנים, ושלשה לכל מאמר יפחיתו שמונה כדי שיהיו שלשים, אין חשש כולוהו "מתפרשין" או "מתפשטן בהני עשר אמירן" שהם עשר ספירות והאותיות נחלקות להם (אור יקר).

⁹³⁷¹ ("א מאלין) (נוסף בדפ"ו).

⁹³⁷² עשר (נוסף בדפ"ו). עשר - פ"י ל"ב אותיות התורה הם המתחלקים ב"ס כל ספ"י יש בה אותיות ידועות לה (מ"מ).

⁹³⁷³ ירצה שכל עשר מאמרות הם עשר ספירות ממש, וכל ספירה וספירה מאלו הספירות (אור יקר).

⁹³⁷⁴ יש אותיות מאלו ה"ב שהספירה תתלבש ותתבנה באותיות האותיות, ונדוע שהספירות הם השם הקדוש, והשם הוא כאלו הוא עצמותו ממש פנימיותם, והאותיות הם כאלו הם לבוש אל השם, בענין שהספירות יקראו יהו"ה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות, ולזה שם זה יתלבש בכ"ב אותיות מן הטעם עצמו כי השם הוא הספירות והספירות יתלבשו באותיות והשם תתלבש באותיות (אור יקר).

⁹³⁷⁵ פ"י הו"ה מלושב באד"ני (מ"מ).

⁹³⁷⁶ דהיינו אותיות הכנויים ושמות שאינם נמחקים וכיוצא שהם אותיות שאינם מקודשות כאותיות השם ממש מפני היות האותיות לבוש לשם עצמו (אור יקר).

⁹³⁷⁷ אחרנין (דפ"ו).

⁹³⁷⁸ הענין שהאותיות יתחלקו לעשר מאמרות הם עשר ספירות כזה י' קוצו לכתר וגוה החכמה והן א"ב, נמצאו בחכמה יא"ב, ובבינה ג"ה, ובתפארת ו' ובשלשה אבות זח"ט, והם גם כן בשלשה מדות התחוננות נצח הוד יסוד, ונשארו י"ב אותיות שיתחלקו ל"ל בחסד, מ"ג בגבורה, ס"ע בתפארת, פ"צ בנצח, ק"ר בהוד, ש' ביסוד, ת' במלכות ובהו נשלמו סוד ל"ב אותיות בספירות, וכדי להשלים שם כל אחד ואחד מהם כל אמירה (אור יקר).

⁹³⁷⁹ כיצד ש' ביסוד וכדי שתקרא ש"ת דהיינו יסוד מלשון כי השמות אויף מלכות ת' שבה אל היסוד, והטעם שהמלכות נכללת ביסוד שאילו היא עולה כנודע, ועל ידי יוד שבו וש"ת יעשה ש"ת כענין שפרשו בשיר השירים, וכן ההוד נקראת ק"ר כדי לעשות שרק שבו יקח ש' ביסוד ויעשה שרק שבו כנודע (אור יקר).

⁹³⁷⁹ שהוא שם יהו"ה י' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות (אור יקר).

⁹³⁸⁰ כדפירשנו שהוא מתחבק בל"ב אותיות אחרות על דרך הנזכר מפני שהוא מתלבש זה בזה, כיצד י' מתלבש בא"ב וה' מתלבש בג"ד כדפירשנו וכן ו' בוח"ט וכן שאר האותיות י"ב, וה' מתלבשת בת' כמבואר (אור יקר).

⁹³⁸¹ כמו שצירפנו אותיות השם שהם יהו"ה בכ"ב אותיות כדפירש', וכמו שצירפנו ציור אמיתי בשיר השירים (אור יקר).

⁹³⁸² כל שם ושם בכמה ספירות הוא נאחו והאין יוכללו בו (אור יקר).

⁹³⁸³ תניינא (ג"א).

⁹³⁸⁴ יוד"ה ה"י ו"ו ה"י (ג"א).

מאיר העין ח"א

קדמאה לקבל ה' קדמאה כלילא מחמש אור דאיהו אַאָאָא פתוחי חותם⁹³⁸⁵ קדש לה⁹³⁸⁶ (שמות כח לו) וכל אלף אחזי אהייה ונקודין אלין סלקין אלהי"ם דבהון שבע נקודין תלת לעילא תלת לתתא חל"ם באמצעיתא וחד רקיעא תמינאה לון דאתמר ביה ויתן אותם אלהי"ם ברקיע השמים (בראשית א יז):

תרגום: "ואני בתוך הגולה" זו שכינה, "נפתחו השמים" ה' רקיעים של היום השני, ה' של השמים שבה רשומים החיות שמקורם יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יהו"ה, "ואראה מראות אלהי"ם", חמשה [פעמים מוזכר] אור של יום הראשון, כנגד ה' ראשונה, כלולה מחמשה אור, שהוא אַאָאָא, "פתוחי חותם קודש ליהו"ה", וכל אלף מראה אהייה. ונקודות אלו עולות אלהי"ם, שבהם שבע נקודות, שלש למעלה, שלש למטה, חולם באמצע, ורקיע אחד שמיני להם, שנאמר בו "ויתן אותם אלהים ברקיע השמים".

בהגרי"א: ה' רקיע דיומא תנינא - כצ"ל, שנאמר ביום השני ה' פעמים רקיע, וביום הראשון ה' פעמים אור: **דבה רשימין חיון** - ר"ל, ה' תנינא דאיהי מלכות, דבה אינון חיות⁹³⁸⁷: **דמקוריהון יו"ד ה"י וי"ו ה"י יהו"ה** - כצ"ל, דחיות אינון יודיין כנ"ל (ד ע"ב⁹³⁸⁸), וד' חיות אינון ד' יודיין דמילוי ע"ב, וההיא ח"ה דעל כולהון⁹³⁸⁹ רמיזא ביו"ד דהוי"ה פשוטה: **חמש אור** - דבהון רואין, לכך נקראין מראות: **ה' קדמאה** - בינה: **דאיהו א' כו'** - סדרן [כצ"ל: קמץ, {ה ע"ב} צרי, חירק, חולם, שורק: **פתוחי כו'** - אע"ג דשם בשור"ק בוא"ו, תירץ רשב"י בתיקון ע' (קס ע"א⁹³⁹⁰) ע"ש: **וכל אלף כו'** - ר"ל, אותיות של נקודות הן א' של אור: **אחזי אהייה** - דאיהו בכינה: **ונקודין אלין סלקין אלהי** - דכל נקודה עשר ורקיע ו' כמ"ש בתיקונים (ח ע"ב): **אלהים** - שלכך אמר מראות אלהים: **דבהון שבע נקודין** - ר"ל, אותן שהן נקודות לבד, משא"כ בקמץ: **תלת לעילא** - ר"ל, קודם לחולם⁹³⁹¹: **ולתתא** - אחר החולם: **דאתמר ב' ויתן כו'** - שכללן בנקודה א' שהוא הניצוץ של הקמץ. וקבען ברקיע, שהוא הפתח של הקמץ⁹³⁹²:

(פח) עי' זהר ח"ג כג ע"ב: הנסטרות⁹³⁹³ יראה ואהבה⁹³⁹⁴ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא⁹³⁹⁵ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר⁹³⁹⁶ ורזא דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי ב"ג דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"ג אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו:

תרגום: הנסטרות יראה ואהבה, שהם במח ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ. וסוד הדבר כך הוא ודאי, שאם האדם פוחד מהקדוש ברוך הוא, או אוהב אותו, את זה לא יודע אדם אחר, משום שזהו דבר שלא התגלה אלא בינו לבין קונו.

(פט) עי' זהר ח"ב רנד ע"ב: ותא חזי⁹³⁹⁷ רישא שירותא דמהימנותא⁹³⁹⁸ גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא⁹³⁹⁹ וסליק גו מחשבה⁹⁴⁰⁰ [ואפיק] נוצוין⁹⁴⁰¹ נציצין זריק⁹⁴⁰² לתלת מאה ועשרין עיבר⁹⁴⁰³ ובריר פסולת⁹⁴⁰⁴ מגו מחשבה ואתבריר:

⁹³⁸⁵ והבינה שהיא הה' דהשם, הנה היא מתפתחת בה' נקודות דפתוחי חותם (כמ"ש בתיקונים דף ה סע"א, ודף קס ע"א, ודף כא ע"א, ובריש תיקון יט דף לו ע"א) והם ה' אורות המתגלים מה' גבורות שבה, שהם מנצפ"ך הכפולים, שהם השורש דה' מוצאות הפה כמ"ש בטנ"א (פרק ג) ובדרושי הצלם (דרוש ב), והוא ענין הפ"ר שהם הגימ' דמנצפ"ך, והם נמשכים ומתגלים ממוח הבינה דכל פרצוף (דע"ה ח"ב קמא ע"א).

⁹³⁸⁶ עי' מלואים אות. **Error: Reference source not found.**

⁹³⁸⁷ עי' א' ע"ב ד"ה ואיהו, שכל החיות הם במלכות.

⁹³⁸⁸ בסגולתא.

⁹³⁸⁹ נוריא או מט"ט עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ד ד"ה ואמר והחיות, ועי' תז"ח מב ע"א

⁹³⁹⁰ ז"ל: אמר ליה רבי אלעזר והא הכא שור"ק בנקודה חדא בפתוחי חותם והכא בתלת נקודין באתריה אמר ליה באתר דאית ו' איהו שור"ק בנקודה חדא באתר דלת ו' איהו שור"ק בתלת נקודין באתריה עלאה ואמצעיתא ותתאה.

תרגום: אמר ליה רבי אלעזר והרי כאן שורק בנקודה אחת בפתוחי חותם וכאן בשלש נקודות במקומות. אמר לו במקום שיש ו' הוא שורק בנקודה אחת, ובמקום שאין ו' הוא שורק בג' נקודות, במקומו עליון אמצע ותחתון.

⁹³⁹¹ עי' לקמן קנא ע"א שחולם היא ת"ת, ועי' לעיל ה' ע"א ריש העמוד שזה בסוף הת"ת, ועי' ס"י פ"ד מ"ד שהיכל הקודש היא במקום הת"ת. עי' לעיל ה' ע"א ענין האות ה' עם סגול וסגולתא.

⁹³⁹² ניקוד קמץ הוא קו ("פתח") ונקודה כזה: **ת** וכל נקודה היא אות ו' ואז הוא בגימ' אלהים, והנקודה מרמזת לדעת המתפשט הכולל את כל הנקודות, והפתח הוא מקום. ועי' עוד לקמן ד"ה באלין חמש, ועי' לקמן ט ע"א ד"ה מ"ב שכתוב שקמץ הוא חממה.

⁹³⁹³ עי' תיקו"ז יט ע"א ש"הנסטרות לה' אלקינו" הם כינויים לאר"א, "הנגלות" הוא כינוי לזו"ן.

⁹³⁹⁴ עי' שער רוה"י י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם ו"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר ליחידא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם ו"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פ"ח שער הזמירות פרק ה:

צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחידא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר ו"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

⁹³⁹⁵ דתורה ברישא בפה כמשי"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגליו, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא

חממה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וזש"ה פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

⁹³⁹⁶ באברים לדבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג'כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יש ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים ב"ק פומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין, כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חוס כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובוזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלן ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימיים, הם ה"ס גמורות (ע"ה מוחין דצלם ז). מכאן רואים דגם הגלגלתא והראש הם מכלל הו"ק (לש"ו ספר הקדוש לח ע"ג), דהיינו המוחין המלוכשים בגלגלתא, והם מלגא, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הם רק הג"ר דהרוח גופה, שהוא עצמו מבחי' הז"ת (לש"ו ספר הדע"ה ח"א מו ע"א).

⁹³⁹⁷ עי' אריכות במב"ש לה ע"ד.

⁹³⁹⁸ ר"ל ראש האצילות כמשי"ו (יהל אור). עי' ביאור כל הדבור זה בספר לש"ו בטנ"א פ"ה אות מח ועי' דע"ה ש"ך ופ"ר ורפ"ח ס"ב (לש"ו), והוא בראשית התחלת גילוי דאצילות, שהיא אמונת ישראל, שאנו מאמינים שהוא ית"ש לבד מהוה ומפציא הכל ומשגיח ומנהיג את הכל, וכ"ז הוא ע"י גילוי האצילות, וע"ז אמר כי הנה

ראשית התחלת גילוי, והוא העולם דהנקודות, ששם נעשה שורש האצילות ושורש לכל העולמות ב"ע (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁹³⁹⁹ המחשבה הוא ה"ב דהמ"ס שבא"ק, והוא שורש בחי' פרצוף אבא שבא"ק, והבוצד"ק הוא ה"ג דהמ"ס שורש שבא"ק שורש בחי' פרצוף אימא שבא"ק. והנה עלה הבוצד"ק אל הע"ב להעלות שם כל מה שעלה בו למ"ן מבחי' האחרונות דהנה"ס דא"ק, ורצה הבוצד"ק להעלות אותם ג"כ למ"ן אל הע"ב,

כי שם הוא עיקר כל עליית המ"ן ותיקונם (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁹⁴⁰⁰ הבוצד"ק העלה אותם בעל"ב כדי לקבל שם תוספת אור מא"ס השורה בקד"א ומ"ס, וכדי שיתקנו ויושלמו (ביאורים ח"א סו ע"ד).

⁹⁴⁰¹ שהבוצינא דקרדינותא הוא דזריק ניצוץ (יהל אור). כל אורות הנקודות כולם שהוציא אותם דרך העינים, והיו רק בבחי' נקודות קטנות לבד. והטעם והסבה בזה הנה בארנו אותו בארוכה בספר הכללים כלל י"ח ענף א' ב' וכן בספר הדע"ה ח"א ע"ש, אמנם עכ"ז הנה גם מה שנישעו למציאות הנקודות וכל מלכותם וסדרם

מאיר העין ח"א

תרגום: ובא וראה, ראש ראשית האמונה תוך המחשבה, מכה הניצוץ החזק, ועולה תוך המחשבה (ומוציא) ניצוצות, וזרק ניצוצות לשלש מאות ועשרים עברים, ובורר פסולת מתוך המחשבה, ונברר.

(צ) עי' זהר ח"ג רלד ע"א: ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק 9405 ואלמלא דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאתיין לקמיה רוחא מרוחא 9406 דנשיב מגו בוסמין עלאיין 9407 הוה אוקיד לעלאמא ברגעא חדא: תרגום: בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.

(צא) עי' תיקון"ז עח ע"א: ארונא דספר תורה דא כיסא דלכא 9408 ואיהו נור דליק ואי לא כנפי ריאה דאינון נשבין עליה הוה לבא אוקיד כל גופא וההוא נורא דאיהו דדם דערקין דלכא 9409 רוחא נשיב אבתריה בערקין דדמא 9410 וכלהו מתנהגין אבתריה ודא הוא דכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח [ע"ב] ללכת ילכו וגו' (יחזקאל א יב) ולבא כד סליק מניה רוחא (ואתפרש מנפשא דאיהו ו') 9411 על דמא נור דליק אתמר בנפשא אני ישנה 9412 (שיה"ש ה ב) וכד ייתי רוחא לגביה אתמר ולבי ער ודא איהו (ישעיה כו ט) נפשי איתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא 9413 אתמר ביה (שיה"ש ה ב) קול דודי דופק דפיק לתרעא דלכא שית דפיקין לאשתמודע דאיהו ו' דייתי לגבי ה' 9414 (נ"א ד') דאיהי נפש ובה אינון עשרה וכלהו בפיוסא הה"ד (שם) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל: תרגום: הארון של ספר התורה, זה הכיס של הלב, והיא אש בוערת, ולולא כנפי הריאה שנושבים עליו, היה הלב שורף את כל הגוף. ואותה האש שהיא דם העורקים של הלב, הרוח נושבת אחריה בעורקי הדם, וכולם מתנהגים אחריה. וזהו שנאמר "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו וגו'". וכשעולה הרוח מן הלב (ונפרדת מן הנפש שהיא ו'), על הדם האש בוערת נאמר בנפש "אני ישנה". וכשיבא הרוח אליו, נאמר "ולבי ער". וזהו "נפשי איתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך". וכשתבא הרוח ללב ששם הנפש, נאמר בו "קול דודי דופק" דופק על שער הלב שש דפיקות, להודיע שהו' הוא שיבא אל ה' (ד') שהיא הנפש, ובה הם עשרה, וכלם בפיוס, זהו שנאמר "פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל".

ועינים כולם, הנה כ"ז נתהווה ג"כ רק ע"י אותה המחשבה העליונה שהוא הע"ב דהמ"ס שבא"ק, ע"י שעלו שם, כי משם קבלו התיקון והסדר לכל זה וכו' הכוונה הוא על עלייתם בהע"ב דהמ"ס שבא"ק, והוציא אותם דרך העינים (ביאורים ח"א סו ע"ד).

9402 ויקרא רצב ע"ב (הערת הזהר). הגם שאמרנו כי יציאתם מהעינים היה בסוד טיפת קרי מהע"ב דהמ"ס, וכל טיפת קרי הנה הוא בבחי' זריקה שזרק אותן לחוץ, וכמ"ש בזה"ק (פקודי רנד סע"ב) ניצוצין זריק בו, ע"כ הנה שורשם ועיקרם נשאר בו, והיו תלמים ואחוזים שם, וכן הוא לעולם (דע"ה ח"א יד ע"ג), כולם היו דינן תקיפין, ומחמת שהיו בסוד הדין הקשה נתחרבו ונתדעכו לניצוצין שאין בהם ממש, וכן הוא כ"ז באד"ר (נשא דף קלה וקמ"ב) ובאד"ר (רצ"ב) ובפ' פקודי (רנד" סע"ב) (דע"ה ח"א נט ע"ד, ע"י ע"ד).

9403 כל בחי' הש"ך הנה הוא מהמ"ס (דע"ה ח"ב כג ע"א). מ"ש הוזה"ק רק ש"ך נציצין הגם שבאמת הם ש"ך ופ"ר ורפ"ח, כי הוזה"ק כולל אותם בכלל חדא וכמו שיתבאר עיקר הענין בזה למטה שהש"ך הוא שורש כולם וכו' מ"ש "ואתבריר" בלשון הוה, ר"ל שכן הוא הולך ונברר תמיד, והוא בכל התלות שנוברים על כל באי עולם מהחטא דעץ הדעת עד עת קץ הימין (ביאורים ח"א סו ע"ד).

9404 עתה צריך שיתברר מין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררין ועתה נפלו בקליפות ונתערבו שם וגם צריך לברר מין נוקבין של נוקבא דד"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מין נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. וז"ש תא חזי נשמתא דאילין רוצה לומר בחינת הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלות דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהי' אותם המין נוקבין שלהם הנתונים בעמקי הקלי' וכדי להעלותם משם בעי' דלהוון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות רוצה לומר שאלו העשרה זורות ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המין נוקבין מתתא לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מין נוקבין של אימא ונכנז העלת מין נוקבין של המלכות אמר וגופא דלהוון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש יכולת בגופם לעלות את המין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו' אחרא שכננז המלכות דקדושה וכיון שאותם הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הישעיה של הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וכו' אל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי זוככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לציבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראה גמורה ממש ע"ה שעלה גופו למרום. ואלוהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחנך ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בלע"ה הארץ כר' יחושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם (שערי מאמרי רשב"י). ע' בזה בס' יהל אור להג"א בפ' פקודי ד' ל' ול"א שם ובשער מאמרי רשב"י בפ' פקודי בד' כ"ד ע"ג ובד' ס"ב ע"ג וס"ג ע"ב ובספר הגלגולים החדש פ' ט"ל ומ"ב ומ"ג וכו', לכך נקראו הרוגי מלוכה, כי הם ממש אלו הז' מלכים, ר"ל כי אלו הז' מלכים ממש הם אשר הרגו אותם (ביאורים ח"ב קב ע"א).

9405 בינה נקרא ל"ב (רח"ו).
9406 הריאה ולבא הם סוד חו"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) [ולבא סוד בינה, ה' עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבד המתפשט מן הלב כנז']. וברע"מ שם אמרו כי על סוד כנפי ריאה דנשבינ על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם או"א עלאין על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקד"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן בתיקון י"ג (כס ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבינ על לבא הוה אוקיד כל גופא, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתין דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי דינוא, וע' בהג"א בתיקון ל"ה (דף קח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים ח"א סט ע"ד).

9407 שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדיקא"ל שהם חילותיה מביאים לה הארה (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים קכד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כ"ל דהן עולה יורד ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותה היא בת הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנשב לה רוחא ובעא מינה דלא כו' וע' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזא דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזההו שם לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי' מלכא עילאה כנפי ריאה דאיתיי לקמי' רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלאמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב בי' כנ"ל קט"ו ב' בגין דאורי קדמאה נטיל בעמודא דאמצעייתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא מקרבת בבעלה דהוא מים בקרירי היא נתקררה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו' ולזמנא דייתי פורקנא כו' ו' איל לימינא להתחבר לה"ה תתאה ויר"ד הולך לשמאלא לה"ה עילאה ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנפלים סוכת דוד הנופלת וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאורי קדמאה נטיל בע"מ (יהל אור).]

9408 "כיסא דלבא" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "לבא".

9409 "דדם דערקין דלכא" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "בערקין דדמא".

9410 לבא (גר"א).

9411 המוסגר נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "דאיהו ו' ואתפרש מנפשא דאיהו ד".

9412 על הנפש נאמר אני ישנה, כי כן הוא בשינה, שלא נשאר אלא הנפש. אבל על הרוח נאמר ולבי ער, כי בו מתלבש המוחין וגדלות כולם (ביאורים ח"א ע"א).

9413 ענין הדיקו דלבא הוא מרוח החיוני שבלב (הקד"ש פז ע"ב).

9414 והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורידין גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין וגדלות שהם כל הלב' נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

9414 הגר"א גורס את המוסגר.

מאיר העין ח"א

בהגורא: *דא כיסתא דלבא - צ"ל דא לבא, וכן הוא לקמן (עב ע"א &) וש"מ: ואיהו נור כו' - דארון אותיות נורא, תרגום של אש, והוא חום הטבעי שבלב⁹⁴¹⁵; ועבר"מ פרשת פנחס (רלד ע"א)⁹⁴¹⁶: *וההוא נורא דאיהו בערקין דמא רוחא נשיב אבתריה בערקין דלבא - כצ"ל, דבמוחא וריאה ולבא הן נר"ן⁹⁴¹⁷ כמ"ש סוף תיקון כ"ו (&). ואעפ"כ שריא, ע"י התנשבות הריאה, הרוח בלב, כמו הנשמה שעיקר חופף על האדם, וענפיה בתוכו⁹⁴¹⁸. וכן האויר בעולם ונשיב באדם, וכן כה"ג בנפש, שעיקרה בלב ומתפשט בכבוד. וז"ש למעלה דלבא ארונא, אע"ג דס"ת הוא הריאה כנ"ל. ואפשר לומר דס"ל כר"י בפ"ק {עח ע"ב} דב"ב {יד ע"א} דמצדו הוא מונח⁹⁴¹⁹, ומוחא וריאה ולבא הן ג' דרגין שכוללין כל הע"ס. ואף שע"ס נחלקין לג' דרגין, מ"מ בכללן רק שתיים, דמלכא עלאה בדכורא אסתיים⁹⁴²⁰, ולכן כל ט"ס נחשבין לדכורא א', ומלכות נוק' ב'. ונכללין בזכור ושמור. וז"ש בתיקון כ"ד (&) דתהא לב נטיר כו' שמור, ומוחא ולבא. וכן בפרשת פנחס (רכד ע"א)⁹⁴²¹ ע"ש. וזהו בבחי' האברים הפנימים לכו. אבל עם האברים החיצונים, מוחא ולבא, אר"א. ואברים דגופא, ו"ק, ז"א. ופומא מלכות, כמ"ש בר"מ פ' נשא (קכב ע"ב)⁹⁴²² י' יראה ודא דאיהו כו' ושם (קכב ע"ב כג ע"א)⁹⁴²³ דאינון י"ה, יראה ואהבה קרינן לון כו', הנסתרות יראה ואהבה, דאינון כו'. ולעיל (יג ע"א &) ואתקריאו בתיקונא דא כו'. והענין כי ב' בחי' באדם, ראש וגוף, ובבחי' דלפנים, הנסתרות, שבהן אר"א, ודלבר זו"ן. ופומא הוא כלל הרישא, וכמ"ש ברע"מ (נשא קכג ע"ב) שם דאינון בגופא וברישא, וזהו דאבא יסד ברתא ואימא ברא (&), והיא עטרת בעלה (משלי יב ד), ואייהו כתר מלכות בסיומא דגלגלתא: אל אשר כו' - והאופנים לעומתן, וכן הנפשא דבלבא בתר רוחא, וכל האברים אחר נפשא: ולבא כד כו' - והוא בשינה, דלא אשתיר רק נפשא. וז"ש נפשי אויתין בלילה אף רוחי כו', ביום, וזהו "אשחרך" בשחר, וכן הוא דרגא דיום ולילה⁹⁴²⁴: *מניה רוחא דאיהו ו' ואתפרש מנפשא דאיהו ד' על דמא כו' - כצ"ל, ר"ל דנפש הוא ד', שהוא על ד"ם, כמ"ש (ויקרא יז יא) כי הדם הוא הנפש. וידוע שרוחא ונפשא הן ד"ו פרצופין⁹⁴²⁵: *לאשתמודע דאיהו ו' דייתי לגבי ד' דאיהו כו' - כצ"ל, וכן הוא בני"א. וז"ש ובה אינון עשרה, דשניהן הן ד"ו: וכולהו בפיוסא - כמ"ש בפרשת פנחס (רכה ע"ב)⁹⁴²⁶ ובר"מ שם⁹⁴²⁷, ובפרשת בראשית (מט ע"א ע"ב)⁹⁴²⁸ מכאן אוליפנא מאן דמתחבר כו'. וזהו זיווג זו"ן בכ"מ שהן רוחא עם נפשא: הה"ד כו' - שהן בפיוסא, והן שית דפיקין, כמו שמפרש והולך ובתקונא כו'.

Commented [YL12]: לדוק

Commented [YL13]: בדוק

Commented [YL14]: בדוק

Commented [YL15]: בדוק

(צב) ע"י תיקון סח ע"ב: קם רבי שמעון פתח ואמר זרק"א מק"ף שופ"ר הול"ך סגולת"א קם ונטיל תלת אבנין דאינון י"י"י ואבנא עלאה דאיהו בקירטא תגא בחוטא הא ארבע דאינון ארבעין וחוט דסיהרא (נ"א דסחורא) עלה היינו ב' ורזא דמלה בראשית ב' ראשית האי נקודה עלה אתמר בעשרה מאמרות נברא העולם⁹⁴²⁹ מאי ב' ההוא חוט דאסחר עלה והאי נקודה אית לה רישא ואמצעיתא וסופא ואתעבדת תלת יודי"ן י"י"י דסלקין לתלתין וההוא חוט ב' תלתין ותרין תגא דעל חוט י' והא ארבעין ותרין לקבל ל"ב אלהי"ם⁹⁴³⁰ ועשר אמירן דאתברי בהון שמיא וארעא וכל חיליהון (וירא אלהי"ם את כל אשר עשה (בראשית א לא) דאיהו רזא וירא מלאך ה' אליו בלכת אש (שמות ג ב) בלכת דאורייתא ודא איהו כי יום נקם בלב"י (ישעיה סג ד) ובהון פועלים מ"ב אתון דיהו"ה ורזא דמלה (תהלים קיה יט) פתחו לי שערי צדק אב"א ב"ם אודה י"ה וכלהון אתכלילן בבאר שבע דא אב"ג ית"ץ והכרוי):

תרגום: קם רבי שמעון פתח ואמר, זַרְקָא מְקָף- שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ סְגוּלָתָא, קָם וּלְקַח שְׁלֹשׁ אַבְנִים, שֶׁהֵן י' י' י', וְאֲבָן עֲלִיוֹנָה שְׁהִיא בְּקִלְעָה, תַּג בְּחוּט, הִרִי אַרְבַּע, שֶׁהֵן אַרְבַּעִים. וְחוּט שֶׁל הַלְבָנָה (שְׁסוּבְכָת) עֲלֶיהָ, הֵינּוּ ב'. וְסוּד הַדָּבָר בְּרֵאשִׁית, ב' רֵאשִׁית, עַל הַנְּקוּדָה הַזֹּאת נֶאֱמַר (אֲבוֹת פ"ה מ"א) "בְּעֶשְׂרֵה מֵאֵמוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם", מֵה זֶה ב', אוֹתוֹ הַחוּט שְׁסוּבָה אוֹתָהּ, וְלִנְקוּדָה הַזֹּאת יֵשׁ רֵאשׁ וְאֲמִצְעָה וְסוּף, וְנִעֲשִׂית שְׁלֹשׁ יוֹדִי"ם, י' י' י', שְׁעוֹלוֹת לְשִׁלְשִׁים. וְאוֹתוֹ חוּט ב', שְׁלֹשִׁים וְשִׁתִּים. הַתַּג שֶׁעַל הַחוּט י', וְהִרִי אַרְבַּעִים וְשִׁתִּים, כִּנְגַד שְׁלֹשִׁים וְשִׁנַּיִם אֱלֹהִי"ם, וְעֶשֶׂר הָאֵמוֹרוֹת שֶׁבֵּהן נִבְרָאוּ שְׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. ("וִירָא אֱלֹהִי"ם אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה" שֶׁהוּא סוּד שֶׁל "וִירָא מְלָאךְ יְהוָה אֵלָיו בִּלְכַת אֵשׁ", בִּלְכַת הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ "כִּי יוֹם נָקַם

⁹⁴¹⁵ וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הרב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד הליב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל (ביאורים ח"א סט ע"ד).

⁹⁴¹⁶ ע"י לעיל הערה. Error: Bookmark not defined.

⁹⁴¹⁷ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴¹⁸ ע"י יהל אור ח"א יא ע"ד ו"ל, באדם נשמה חיה יחידה, שכללם הנשמה, היא ג'ר של הרוח של האדם אבל הנשמה עצמה שהיא ג'ר עצמן אינן באים באדם כלל והן אלקות נד"ס איש האלהים, ע"כ.

⁹⁴¹⁹ וארגו ששיגרו בו פלשתיים דורון לאלהי ישראל מונח מצדו שנאמר ואת כלי הזהב אשר השבותם לו אשם תשימו בארגו מצדו ושלתחם אותו והלך ועליו ס"ת מונח שנאמר לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' מצד הוא מונח ולא בתוכו.

⁹⁴²⁰ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²¹ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²² ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²³ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²⁴ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²⁵ ע"י ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. וע"י לעיל מ ע"ב שזה ד' וו'. וע"י לקמן קכ ע"א: ה' אתפלג לד'ו פרצופין ד'ו ד' ארבע רגלין דכרסיה ו'.

⁹⁴²⁶ ז"ל: תו ויפגע במקום מלי פיוסין איהו דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא בעלה לגבי אתתא [מכאן דלא יאות בעלה למיתי לגבי אתתא] אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה דכתיב ויפגע במקום ולבתר וילן שם [כד] (ד)הוה אתי יעקב מתרון מה כתיב ויפגעו בו שדרת היא לפייסא ליה למיתי לגבה:

תרגום: עוד "ויפגע במקום", דברי פיוסים הוא, שבא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו, מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היה בדברי פיוסים לפייסה, שכתוב "ויפגע במקום" ואחר כך "וילן שם". כשיעקב היה בא מחרון, מה כתוב "ויפגעו בו" שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.

⁹⁴²⁷ ז"ל: אלא פגיעה איהו פיוסא דכד ייתי חתן לגבי כלה לית ארח [לחתן] לייחדא בכלה אלא בפיוסא ולבתר יעבד עמה לינה והיינו [וילן שם] (כי בא השמש) אמר רעיא מהימנא אי הכי מאי ניהו כי בא השמש (דהא ארח דרשא אוקמוה לשון כבייה והיינו כי בא השמש) אלא מהכא אוליפנא [ד]מאן דמייחד באתתיה צריך בליליא למכבי שרגא וביממא לאו ארח דרבנן לשמש מטתן אלא בלילה ארח צנעא ובגין דא מתי אתעביד לינה כי בא השמש דאתפני שמשא מעלמא:

תרגום: אלא פגיעה היא פיוס, שכשיבא החתן לילה, אין דרך לחתן להתייחד עם הכלה אלא בפיוס, ואחר כך יעשה עמה לינה, והיינו (וילן שם) "כי בא השמש". אמר רועיה הנאמן, אם כך מהו "כי בא השמש", שהרי דרך דרש פרשוה לשון כבוי, והיינו כי בא השמש, אלא מכאן למדנו, מי שמתייחד עם אשתו צריך בלילה לכבות את הנר, וביום אין דרך רבותינו לשמש מטתן רק בלילה, דרך צנעה, ולכן מתי נעשה לינה "כי בא השמש", שהתפנה השמש מהעולם.

⁹⁴²⁸ ע"י מלואים אות. Error: Reference source not found.

⁹⁴²⁹ ע"י לעיל הערה. Error: Bookmark not defined.

⁹⁴³⁰ וכן הוא לקמן קכ ע"ב וכן זהר ח"ב רלד סע"א ור"ב.

מאיר העין ח"א

בלב"י, ובהם פועלות ארבעים ושתיים האותיות של יהו"ה. וסוד הדבר "פתחו לי שערי צדק אב"א ב"ם אודה י"ה", וכלם נכללים בבאר שבע, זה אב"ג ית"ץ וחבריו).

בהגרא"א: ואבנא עילאה כו' - כמו שמפרש והולך, דהוא תגא דעל זרקא, וג' אבנין הוא סגולתא, הרי ד' (תגא): **היינו ב' -** דב' הוא חוטא דמקיף לסיהרא, ונקודה שבתוך הב' הוא תגא דעל חוטא, כמש"ל תיקון ל' (פא ע"א), ותיקון ל"ו (פו ע"א) וש"מ וכנ"ל דהיא החכמה נעלמה. ואמר **עלה אתמר בעשרה כו' -** דהן ע"ס דכלילין בחכמה כמש"ל א⁹⁴³¹, והאי נקודה היא חכמה כנ"ל. ואמר **האי נקודה כו',** להורות האיך הכל כלול בהאי נקודה, דג' ראש תוך סוף דהאי נקודה, הוא ג' יודין, והנקודה עצמה הוא הוא י' הרביעי הנ"ל, והן שם מ"ב, ל"ב נתיבות, ל"ב אלהים, ועשר אמירן, הרי מ"ב כמ"ש בהרבה מקומות רבו מלספר. וז"ש למעלה **והאי נקודה עלה אתמר בעשרה כו',** והוא שם מ"ב דבראשית, דבו נברא העולם, ועמ"ש במ"א דהיאך שם מ"ב הוא בפ' ראשון דבראשית:

Commented [YL16]:

ע"י תיקו"ז (סח ע"א): ואיהי תגא כגוונא דא מ⁹⁴³² ברישא דחוטא דזרקא אבנא כלילא ומתעטרא (נ"א מוכללת ומעוטרת) כאבנא בריש עזקא וכד אית בישראל משכילים בחכמה דאיהי י' מחשבה עלאה ידעין לזרקא לה להאי אבנא דאיהי בת יחידה לההוא אתר דאתגזרת בגין דברתא באבא אתעבידת הה"ד (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ בחכמה דאיהו אבא יסד ברתא⁹⁴³³ דאיהי ארץ הדום רגליו:

תרגום: והיא כתר כמו זה ס בראש החוט של זרקא, אבן כלולה ומתעטרת (כלולה ומעוטרת) כמו אבן בראש הטבעת. וכשיש בישראל משכילים בחכמה שהיא י', המחשבה העליונה, יודעים לזרוק אותה, את האבן הזו, שהיא בת יחידה, לאותו מקום שנגזרה משום. שהבת נעשית באב, זהו שנאמר "יהו"ה בחכמה יסד ארץ", בחכמה, שהוא האב, יסד את הבת, שהיא ארץ, הדום רגליו.

בהגרא"א: ואיהי תגא כגוונא דא ~ **ברישא כו' -** כצ"ל: **וכד אית בישראל משכילים כו' -** דהיא סלקא לפי זכוון ולימודם של ישראל, ולכן סלקא אז לחכמה. וז"ש בת יחידה, דהיא בת מלך בחכמה, ועמש"ל (נג ע"ב): **לההוא אתר דאתגזרת -** כמו שמפרש והולך, ור"ל ז"ש אתגזרת אבן די לא כו':

Commented [YL17]:

(צג) ע"י זהר ח"ב קיט ע"ב: זכאה מאן דסליק ליה במצוה דאיהי מצות תפילין דבהון ארבע פרשיות דבהון [שם] יהו"ה י' קדש לי ה' והיה כי יביאך ו' שמע ישראל ה' והיה אם שמוע במחשבה 9434 לקשרא לה ביד 9435 דשכינתא והיה [נ"א ואיהי ו']ה[9436 כלילא ממעשה 9437 דאיהי ה' ודבור דאיהי בינה 9438 כלילא ו' ספיראן ובמחשבה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה י"ד אתוון כחושבן יד ואתרמיזו בארבע פרשיין וביתיה דתפלין א' (ו)תריין רצועי דרישא [ורצועה דיד] 9439 שבע [דתריין] (ותריין) שינין תשע וקשר [ד]רצועה 9440 עשר [וד'] פרשיין דיד [הרי י"ד וי' שדי שכינתא] (וי' שדי שכינתא) איד דשכינתא יד יהו"ה 9441:

בגיני(ה)ה אתמר (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי וגו' רוח אתפקד ליהו"ה 9442 וקודשא בריך הוא נחית לגב(ה)ה לקבלא [ביה לגביה] (ליה ולגביה) שכינתא ונטרי ליה 9443 קודשא בריך הוא ושכינתיה ומאן גרים דא ומאן דבכלא (דכל) מצוה ומצוה סליק שכינתא לגבי קודשא בריך הוא [יד יהו"ה בגינה אתמר]:

תרגום: אשוי מי שמעלהו במצוה, שהיא מצות תפלין, שבהן ארבע פרשיות, שבהן שם יהו"ה. י' "קדש לי", ה' "והיה כי יביאך", ו' "שמע ישראל", ה' "והיה אם שמוע". במחשבה, לקשר אותה ביד השכינה, והיה (והיא) כלולה ממעשה שהיא ה', ודבור שהיא בינה הלולה ו' ספירות. ובמחשבה שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, י"ד אותיות כחושבן יד, ונרמזו בארבע פרשיות, ושתי רצועות הראש, ורצועה של היד, שבע, של שני השיניין, תשע. וקשר הרצועה עשר. וארבע פרשיות היד הרי י"ד, וי' שדי שכינה יהו"ה.

עבודה נאמר "בידך אפקיד רוחי וגו'", הרוח נפקדה ליהו"ה, והקדוש ברוך הוא יורד אליו לקבל בו אל השכינה, והקדוש ברוך הוא ושכינתו שומרים אותו, ומי גורם את זה, מי שבכל מצוה ומצוה מעלה שכינה אל הקדוש ברוך הוא, יד הוי"ה בגללה נאמר.

וע"י זהר ח"ג קיט ע"א: א"ר אלעזר כתיב (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי פדיתא 9444 אותי יי' אל אמת האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה חמיתון מאן דאפקיד בידא דמלכא מדי 9445 אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטי קמיה:

⁹⁴³¹ ע"י זהר ח"ג מג ע"א, ותז"ח ב ע"ב: ועשר חכמות אתקריאו עשר ספירן מסטרה.

⁹⁴³² גר"א - נ

⁹⁴³³ ע"י זהר ח"ג רנו ע"ב ורנח ע"א.

⁹⁴³⁴ ר"ל שם מ"ה (יהל אור).

⁹⁴³⁵ כמש"ו י"ד אותיות של ב' השמות (יהל אור).

⁹⁴³⁶ "איהו ה"ה דפ"ו.

⁹⁴³⁷ עכשיו מפרש שם הוי"ה דאתכליל בשכינה (יהל אור).

⁹⁴³⁸ ר"ל בינה בן י"ה בן הוא עד"א ו' הרי יהו", וז"ש כלילא שהיא כוללת גם עד"א ועם מעשה כל השם (יהל אור).

⁹⁴³⁹ (נ"א ודידא) נוסף בדפ"ו.

⁹⁴⁴⁰ דיד (נוסף ביהל אור).

⁹⁴⁴¹ יד דשכינתא יד יהו"ה נמחק ביהל אור ובמקומו גורס "ש" שד"י". ר"ל שדי שבתפלין ש' שכינה י"ד הוי"ה הנ"ל (יהל אור).

⁹⁴⁴² שהוא בדרגא דעד"א ולפיכך בידך שהוא הוי"ה (יהל אור).

⁹⁴⁴³ שקב"ה ושכינתיה הן שד"י ושם הזה שומר ישראל כידוע ולפיכך שם שד"י ביסוד ששם כלול ת"ת ומלכות (יהל אור).

⁹⁴⁴⁴ פדיתה (דפ"ו).

מאיר העין ח"א

תא חזי כיון דעאל ליליא אילנא 9446 דמותא שליט בעלמא ואילנא 9447 דחיי אסתלק לעילא לעילא וכיון דאילנא דמותא שליט בעלמא בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא:

מ"ט בגין דההוא אילנא גרים ובר נש בעי לאקדמא ולמפקד בידה אנפשיה בפקדונא (דנפשיה) כפקדונא 9448 דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא דאף ע"ג דאיהו אתחייב לגביה יתיר מההוא פקדונא לאו כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה ואי יסרב ביה ודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולא מבני מהימנותא 9449:

כך ההוא אילנא בני נשא אקדימו ויהבין ליה פקדונא דנפשיהו וכל נשמתין דבני עלמא נטיל וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי אילנא דמותא הוא ובגין דכל אינון נפשתיא אע"ג דכלהו אתחייבו לגביה ואלאו כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא כיון דכלהו אתמסרו 9450 ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון:

ת"ח לאו 9451 כדאי הוא האי אילנא דמותא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא בשעתא דאילנא [דחיי] (דמות) אתער בעלמא ואימתי אתער ההוא אילנא דחיי בשעתא דחיי צפרא וכדין כיון דהאי אתער בעלמא כל בני עלמא חייין ושביק ואהדר ההוא אילנא דמותא 9452 כל פקדונין דאתפקדו לגביה ואזיל ליה מ"ט חייין בגין דההוא אילנא דחיי גרים:

תרגום: אמר רבי אלעזר כתוב "בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת" יש להתבונן בפסוק הזה, ראייתם מי שמפקיד דבר בידי המלך, אלא ודאי אשרי האיש שהולך בדרכי המלך הקדוש ולא חוטא לפניו.

בא וראה, כיון שנכנס הלילה, עץ המות שולט בעולם, ועץ החיים מסתלק למעלה למעלה. וכיון שעץ המות שולט בעולם לבדו, כל בני העולם טועמים טעם מות.

למה, משום שאותו עץ גורם, והאדם צריך להקדים ולהפקיד בידו את נפשו בפקדון, כפקדון של אדם שנותן פקדון לאחר, שאף על גב שהוא התחייב אליו יותר מאותו פקדון, לא כדאי להאחז בו, הואיל והפקדון נמסר לו, ואם יסרב בו ודאי נבדק אחריו, שאין הוא מזרע קדש, ולא מבני האמונה.

כך אותו עץ, בני אדם מקדימים ונותנים לו פקדון נפשם, ולוקח כל נשמות בני העולם, וכולם טועמים טעם מות, משום שזה עץ המות הוא, ומשום שכל נפשות אלו, אף על גב שכולם התחייבו לו, ולא כדאי הוא להשיב הפקדון לאדם, אלא כיון שכולם נמסרו לו בפקדון, מחזיר כל הפקדונות לבעליהם.

בא וראה לא כדאי לעץ המות הזה להחזיר פקדונו לאדם, אלא בשעה שעץ החיים מתעורר בעולם, ומתי מתעורר אותו עץ חיים, בשעה שעולה הבוקר, ואז כיון שזה מתעורר בעולם, כל בני העולם חיים עוזב ומחזיר אותו עץ המות כל הפקדונות שהפקדו אצלו והולך לו. למה הם חיים, משום שאותו עץ החיים גרם.

(צד) עי' זחר ח"ג צה ע"א: ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו' (במדבר כח טז) ר' חייא פתח (שיה"ש ה

ב) אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו' אמרה כנסת ישראל אני ישנה בגלותא דמצרים 9453 דהו בני בשעבודא דקשיו 9454 [ולבי ער לנטרא 9455 להו דלא ישתיצון בגלותא 9456]:

תרגום: "ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש וגו'", רבי חייא פתח "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק וגו'", אמרה כנסת ישראל, אני ישנה בגלות מצרים, שהיו בני בשעבוד של קשי. ולבי ער, לשמור אותם שלא יכלו בגלות.

ועיי"ש רכב ע"ב: בחלום אדבר בו (במדבר יב ו) דא אספקלריאה דלא נהרא כליל מש"ה נהירין כחשבן ישנה והיינו (שיה"ש ה ב) אני ישנה 9457 חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי ואינון בעובדי ידוי דקב" 9458 ורוא דלהון (שמות ג טו) זה שמי לעולם י"ה עם שמי שלש מאות וחמשה וששים ו"ה עם זכרי מאתים ושמונה וארבעים וכרוזין נחתין וסלקין [קמיה] הבו יקר [לדיוקנא] ליקרא דמלכא:

תרגום: "בחלום אדבר בו", זו אספקלריה שאינה מאירה, כלולה משלש מאות ששים וחמשה אורות כחשבון "ישנה", והיינו "אני ישנה" אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא, והם במעשה ידיו של הקדוש ברוך הוא. וסוד שלהם "זה שמי

9445 מידי (דפ"ו). והרי הכל הוא שלו ומה שקנה עבד קנה רבו, וא"כ מה פקדון הפקיד בידו (אור יקר).

9446 בסוד ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה (רח"ו).

9447 ז"א נסתלק בגו אימא עלאה בסוד השינה והדומיטא (רח"ו). ור"ל נשמת הז"א עלתה בסוד מ"ן לאימא ונלע"ד שלכך אמר הזהר אסתלק לעילא לעילא שר"ל שנשמת ז"א נסתלקה ממנו ועלתה למעלה וזהו אסתלק לעילא ומ"ש לעילא פעם שנית היינו שנסתלק לאימא (מ"מ). הדעת כאשר שהוא למעלה נקרא עץ החיים, כי הוא האות ו' ההם, אילנא דחיי, כמ"ש בפ' במדבר (קכא ע"א ושם קיט ע"א) וכן בפ' אחרי (נח ע"א) אילנא דנטע שרשוי באינון חיים, והוא הדעת דנפק מהח"ב שנקראים חיים, ולכן נקרא אז עץ החיים (דע"ה ח"ב צו ע"ב).

9448 בפקדונא (דפ"ו).

9449 אפשר שחזרו על השכינה שאם היא מסרבת במה שאינה שולחת לו נפשו נבדוק אבתריה דההוא גברא דוודאי כיון שלא החזירה לו נפשו הוא לסיבת היותו פגום ולא רצתה שיחזור בתשובה רק שימות בלא תשובה או חזרו לבעל הפקדון וזה יורה מ"ש נבדוק ואין בדיקה אחר מיתה והפ' אם הנפקד מעכב הפקדון בידו נבדוק אבתרי' כי העושה זה אינו בא מזרע ישראל הכשר רק משאר עממין אך הבא מזרע ישראל כשמפקדין בידו שום דבר הוא מחזירו באמונה כן השכינה אל"פ שאם תרצה לראות הדין מכל א"ו מהמפקדין בידה נשמתו בוודאי שם תשאר בדין גמור ולא בעול חלילה עכ"ז להיות מצד הקדושה העצומה עושה לפנים מן השורה ומחזרת הפקדון לבעליו (זהו הרקיע).

9450 אתמסרי (דפ"ו).

9451 ר"ל אין כח ורשות בידה לוותר כי הוא מדת הדין, ושורת הדין נותנת הנפש החוטאת היא תמות (רח"ו).

9452 פ"י אע"פ שהיא מדת הדין ומפני העוונות צריך שימות האדם ועכ"ז שביק אותם העוונות ואהדר פקדונא למאריה (מ"מ).

9453 פירוש שינה יכונה במדות העליונות לרמוז אל הדין וצד החצון כי שינה אחת מששים במיתה כענין עורה למה תישן ה', והיינו סוד הדין הגורם להסתיר ההשגחה וסילוק עיני השמירה מישראל, והיינו פקח עיניך וראה, והיינו ויקץ כישן ה' כגבור מצד הגבורה, מתרונן מ"ן מכח הדין החזק וכן ישינה, ולהיות שמדת הדין גרמה גלות מצרים לישראל (אור יקר), בסוד דורמיטא שהוא הסתלקות המוחין כן היתה נוק' בסוד נקודה בלי מוחין וזהו אני ישנה (רח"ו).

9454 כי אפילו שהיו בני הקב"ה מצד הקדושה עם כל זה משועבדים בגלות מצד הדין המתוח עליהם, ואין ספק שבצרתם לה צר והיא בגלות עמהם כדפירושו רז"ל גלו למצרים שכינה עמהם והיינו "אני" שהיא שכינה "ושינה" משוקעת בשינה וגלות שהיא אחד מששים במיתה (אור יקר).

9455 הכוונה על המלכות, וכוונתה על בחינה פנימית שבה שהיא באמצע בחינותיה כלב באמצע הגוף, ועל ידי בחינה זו שלא היתה ישנה בסוד המיתה מפני שהיא בת מלך פנימה ולא שליט שם שינה לכך היא ער לנטרא שלא להניח החצונים לכלותם חס ושלווה, והקדים לפרש קול דודי דופק משום שממנו הוכרח שמלת לבי בשכינה, דאי לאו הכי הוה אמינא ולבי ער תפארת, לזה אמר שהתפארת הוא קול דודי דופק אם כן ולבי ער היא השכינה העומדת (אור יקר).

9456 בשתי דרכים, או שהגזרות לא יתחזקו עליהם יותר מדאי, או שגזרות האויבים יהיה בהם כח לסולבן (אור יקר).

9457 דאני אספקלריא דלא נהרא, ובה שס"ה ל"ת. ואספקלריא דנהרא ה"ת, רמ"ח מ"ע. והן רמ"ח איבריין ושס"ה גידין. וכן בשינה אמר לעיל דמיונות שהן חלומות ומראות כו' (יהל אור).

9458 ר"ל ב' הלבושים שניהם, והן ב' צלמים כמו שמפרש והולך, ואף ששיניהם הם בעוה"ז, וכן לע"ל, וכמו שמפרש והולך. ולכן תרי"ג מלאכין סלקין כו', מ"מ לא נהירא בעוה"ז, אלא של נפש, ולא זכה לאנחרא מסט' דרוחא אלא מרע"ה, ולע"ל כל אדם (יהל אור).

מאיר העין ח"א

לעולם", י"ה עם שמי שלש מאות וחמשה וששים, ו"ה עם זכרי מאתים ושמונה וארבעים, וכוזים יורדים ועולים לפניו, תנו כבוד (לדמות) לכבוד המלך.

ועיי"ש רפו ע"א: האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (דברים לב א) רבי יהודה פתח 9459 (שיה"ש ה ו) פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו' בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני מה כתיב לעילא (שיה"ש ה ב) אני ישנה ולבי ער וגו' אני ישנה אמרה כנסת ישראל אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דאזלינא 9460 במדברא 9461 ולבי ער לאעלא לארעא 9462 למעבד להו (נימוסין) דהא כל פקודי אורייתא בארעא משתכחין 9463: תרגום: "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי". רבי יהודה פתח, "פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו', בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני". מה כתוב למעלה "אני ישנה ולבי ער וגו'", "אני ישנה", אמרה כנסת ישראל, "אני ישנה" ממצוות התורה בזמן שהלכתי במדבר, "ולבי ער" לעלות לארץ לעשות אותם (חוקים) שהרי כל מצוות התורה נמצאות בארץ.

(צה) ע"י תיקון ז ע"א: ענה מלאך מן השמים ואמר הן הן מעשה מרכבה מהאי א"ז תליין ע"ב שמהן דהיינו חסד ודביה צריך לאתקנא כרסיא למאריה בכנפי דמצוה 9464 וישב עליו באמת (ישעיה טז ה) עשור אמת מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א מוריד הט"ל לאנהרא לגבי ה"א דאיהו כליל תלת ברכאין קדמאין דצלותא ותלת בתראין ודא עשר ספירות בלי מה דאינון לקבליהו תרין שמהן יהו"ה אדנ"י ותמניא אתוון דאינון עשרה הכף בשקל הקדש (במדבר ז פו) ודא כ' מן כתר עשרה מן שכינתא תתאה אדנ"י מתתא לעילא 9465 מן אנ"י עד אי"ן עשרה מעילא לתתא [ז ע"ב] מעמודא דאמצעיתא דאיהו יהו"ה ובגין דא כ' כליל לון:

תרגום: ענה מלאך מן השמים ואמר, הן הן מעשה מרכבה. מן הא"ז הזה תלויים ע"ב שמות, שהיינו חסד שבו צריך להתקין כסא לרבונו בכנפי מצוה, "וישב עליו באמת". עשור אמת, מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מוריד הטל להאיר אל ה"א, שהוא כולל שלש ברכות ראשונות של התפלה, ושלש אחרונות, וזה עשר ספירות בלי מה (ס"י פ"א מ"ב), שהם כנגד שני שמות יהו"ה אדנ"י, ושמונה אותיות שהם "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש", וזה כ' מן כתר, עשרה מהשכינה התחתונה אדנ"י מלמטה למעלה, מן אנ"י עד אי"ן, עשרה מלמעלה למטה, מעמוד האמצעי שהוא יהו"ה, ולכן כ' כולל אותם.

בהגרא"א: מן השמים - ר"ל בז"א: מעשה מרכבה - כנ"ל (ג ע"ב) דמט"ט 9466 מרכבה לז"א, כמ"ש לעיל (ה ע"ב) ואיהו רכב לעמודא דאמצעיתא: מהאי אז תליין כו' - כמ"ש בתז"ח (דף עג ב ע"ד) דס"ד כנפים וח' דא"ז הוא ע"ב, וזהו חסד ח' וס"ד: דבי צריך וכו' - דהם 9467 כמל', ולכן נאמר (ישעיה טז ה) והוכן בחדס כסא 9468, וסיפא דקרא וישב עליו, וז"ש וישב כו': עשור אמת מ"ה - דעשור א' הוא ג"כ א', דאין פחות מא': מוריד הטל - ר"ת מ"ה, וטל ג"י יו"ד ה"א וא"ו, וז"ש לאנהרא כו': דאיהו כליל - דה"א גימ' ו', והשם מ"ה הוא בת"ת, ששניהם הם זו"ן, דכלולין בהן ע"ס, וז"ש עשר ספירות בלי מה, מ"ה בז"א, ובל"י במלכות, כמ"ש בתיקון ד' (כ ע"א) דשם מ"ב הוא במלכות, ל"ב נתיבות ועשר אמירן, וזה בל"י, וז"ש דאינון לקבליהו כו': עשרה עשרה הכף - כמ"ש לקמן יו"ד מעילא לתתא יו"ד מתתא לעילא, וזה הכף וז"ש ודא כו': כ' מן כתר - דמן כתר ולתתא עשר, וכן למפרע עשר עד כתר, לכך בו נכללין כ': עשרה מן כו' - כמ"ש לעיל, דבזו"ן בשניהם שני שמות הנ"ל שהן עשרה, לכך בכל א' מהן עשרה, רק דבז"א מעילא לתתא, ובשכינה מתתא לעילא, כמ"ש לעיל (ד ע"ב) דבנוק' הוי"ה מהופכת:

9459 כוונתו ליישב מה שאמר משה רבנו ע"ה לשמים בלשון האזנה ולארץ בשמיעה, ולשמים בלשון צווי לנוכח ולארץ בדרך נסתה, ולכן פתח בפסוקים דשיר השירים לתרין הכל. אבל עיקר התירוץ הוא מפסוק פתחתי אני לדודי, וכמו שיבוא. ומפני זה פתח בו, אך להיותו צריך לביאור הענין לפסוק הקודם לכך אמר מה כתיב לעילא. ודוק היטב טעם למה לא פתח בפסוק אני ישנה, דכמו שיתבאר בפירושונו אני ישנה, אמרה כנסת ישראל וכו', ידוע מכמה דרושים מה היא מדרגת דור המדבר ושאו היתה רחל באחורי זעיר וכמ"א (ירמיה ב ב) לכתך אחרי במדבר, ואמנם אני, היא רחל, שהיא בעלמא דאתגלייא ונמצאת, והיינו אני. וגם כי היא נקודה עצמית מעשר נקודות הראשונות, שלעולם יש לה מציאות גם שישתנו אופני מציאותה פעם גדולה ופעם קטנה תמיד תוכל לומר אני [היא], מה שאין כן שאר הנקודות שהן פרצופי הארה (נ"א המדה) ויש זמן שמתבטלות (רמ"ז).

9460 דהוינא אזלי (אור יקר).
9461 מדת אני שאר גופא המתפשט באבריו השולטות בחוץ, אמנם בחי' זו ישנה מפני שהיא מתהלכת במדבר השמים מקום הקל' שאין תיקון מצות כדכתיב נחש שרף ועקרב וצמאון אמנם הנקודה האמצעית שהיא לבי ער (אור יקר). סוד השינה הוא הסתלקות המוחין שה"ס הנשמה למעלה, וכך היתה רחל במדבר, שחסרו ממנה אורות אבא שהם פקודי אורייתא, ושהם מכוננים אותה כמ"א בפסוק (משלי ג ט) ה' בחכמה יסד ארץ, אבא יסד ברתא (רמ"ז).

9462 שהיא בחי' השולטת בארץ שהי' אמתתקנת בארץ ישראל (אור יקר). פ' שמשו רבנו ע"ה העלה אותה מן הקל' וסלקה עד אחורי זעיר וכנכר בדרוש תיקון הנוק', והיתה מוכנת לשאם יזכו ישראל ליכנס לארץ מיד שתבנה ותכונן, וכמו שהיתה בעת פטירת משה רבנו ע"ה, וזהו לבי ער, הוא שרשה שבלב זעיר, שאז היה מושפע במוחין ידיה ומוכן להכנינה, וזהו התעוררותו לשיכנס לארץ ישראל שהיא רחל הקדושה, ושאו היא תבוא לפני זעיר בעלה ותשתלם בכל אורותיה בשלימות (רמ"ז).

9463 דוקא בארעא דישאל היא רחל, שהרי רק זווגה עם דודה בשלימות הוא השלם שמקבלת ח"ג בשלימות (רמ"ז).

9464 ע"י לקמן כו ע"א שכנפים היינו גזפין הם מצות.

9465 ע"י בלש"ו ביאורים ח"ב לט ע"ב, שמציין לקמן לד ע"א ולה ע"א, וע"י שער מ"ד ומ"ן פרק טו.

9466 ע"י לקמן יד ע"ב ד"ה לעילא ותתאה, וכן טז ע"ג ד"ה ויתלבש.

9467 המצות.

9468 ע"י שעה"כ כב ע"ג: החסד הוא המתקן לז"ן והמוזוג אותם. וע"י זהר תרומה קלג סע"א ופקודי רכ ע"ב.

מאיר העין ח"א

(צו) עי' זהר ח, ג רכב ע"א: [ק]אמר רעיא מהימנא 9469 ווי לון לבני נשא דאינון אטימין לבא סטימין עיינין דלא ידעין דכד אתי ליליא 9470 תרעין דגיהנם אתפתחו דאיהי מרה ועשנין דילה דמתפשטין וסלקין 9471 עד מוחא וכמה חיילין דיצר הרע מתפשטין בכל אברין דגופא ותרעין [דג"ע דאיהו עיינין דלבא] ודאיהו ליבא דג"ע (דגופא דאיהו ג"ע) מסתמין ולא מתפתחין 9472 דכל נהורין דעיינין מלבא נפקין:

ותרעין דלבא אינון עיינין 9473 מסתמין בגין דלא מסתכלין באלין מזיקין [דאינון] (דאלין) לילות 9474 ולא שלטין בנהורין דלבא דאינון מלאכים דמתפשטין 9475 בכל אברים [כענפין] (באנפין) דאילנא לכל סטרא כההוא זמנא 9476 אינון כלהו נהורין סטימין בלבא ומתכנשין לגביה כיונים אל ארבותיהם כנח ואתתיה וכל מין ומין דעאלו עמיה בתיבה ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא וכמ"ל (כמי) טופנא [ד]גברו עליה ט"ו אמה בגין דחב ב"ה ואסתלק 9477 י"ה מן גופא 9478 ואשתאר אלם 9479 בלא ראייה ושמיעה וריחא ודבור:

ורוא דמלה (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה 9480 (החשיתי מטוב וכאבי נעכר) דומי"ה דו"ם י"ה כההוא זמנא חמש עשרה אמה גברו ומזיקין על גופא ואינון ככסלא לעוגיא:

וכגוונא דנח שלח את היונה בשליחותיה 9481 [אוף הכי שלח נשמתא באדם רוחיה בשליחותיה] ובגין דא צריך ב"נ לפקדא לה במטרוניתא הה"ד (תהלים לא ו) בידך אפקיד רוחי ואם היא אסירא 9482 [בחובין] דגופא 9483 בידא דחיילין דיצר הרע מה כתיב בידך אפקיד רוחי פדית אותי י" אל אמת:

תרגום: אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב סתומי עיניים, שלא יודעים שכשבא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה, ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח, וכמה חיילות יצר הרע מתפשטים בכל אברי הגוף ושערים שהוא לב גן עדן נסתמים ולא נפתחים, שכל אורות העיניים יוצאים מהלב.

ושערי הלב, אותם עיניים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים, כענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כולם אורות נסתרים בלב ומתכנסים אליו, כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו, וכל מין ומין שנכנסו עמו לתיבה. ומזיקים שמתגברים על כל אברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא ב"ה, והסתלק י"ה מהגוף, ונשאר אל"ם, בלי ראייה ושמיעה וריח ודיבור.

וסוד הדבר "נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעכר)", דומי"ה דו"ם י"ה, כאותו זמן חמש עשרה אמה גברו המזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה.

וכדוגמא שנח שלח את היונה בשליחותו, גם כך שלח הנשמה רוחו באדם בשליחותו, ולכן צריך אדם להפקיד אותה במלכה, זהו שכתוב "בידך אפקיד רוחי", ואם היא קשורה בחטאי הגוף ובידי חיילות יצר הרע, מה כתוב "בידך אפקיד רוחי פדית אותי ה' אל אמת".

(צז) עי' תיקור'ז (לו ע"ב): ומאן דמנע רזא דעקרא 9484 דתרי תורות כאלו אהדר עלמא לתהו ובהו ואלין אינון דאמרין דלא אורייתא אלא כפשטה ולית בה רזא אחרא ואינון דו פרצופין איהו ג"ץ סדרים דאתמר בה (שיה"ש ד יב) גן

9469 רוב מאמר זה מפורש באדם ישר (ע"ח טנת"א ה), והענין בקיצור שהגוף נעשה מ"ב אותיות וכו', ו' ספירות מצד נפש, ואחר כך באים לו ' ספירות מסוד רוח וחיות הלב שסודו מ"ב אותיות, ו' ספירות של הנפש הרי ל"ב. ובעת השינה הרוח עולה למעלה, והנפש אז מסתרת בתוך הלב מפתח המזיקים. זהו תוכן הענין הכתוב שם. ונל"ד שכן ב"א שלא נשאר בו כי אם אותו קיסטא דחיותא ה"ס הנפש וכו' (רמ"ז). בהקדמת תיקונים שלפנינו (דף ט ע"א) וכו', [קורא] להאותיות בשם מלאכים משום שהם למטה במדרגה מהנקודות, והנקודות מתגלים בהם, ומשתמשים על ידיהם. כן קורא הרע"מ הנו' להנהורין דלבא המתפשטין בכל אברים, והם הכחות דנפש המתפשטים מן הלב להחיות כל הגוף בשם מלאכים, כי הם שלוחי הנפש. וכן כי הרי הנפש הוא שותפא דגופא (תיקור'ז יג ע"ב), וכלל דאתון כנ"ל אות י"ג, ונקרא הנפש והאותיות בתיקונים הנו' בשם מלאכים (ביאורים ח"א עב ע"א).

9470 אבל בתפלת ערבית שנפסקו כל המוחין לגמרי, ולכן כל שליטת החיצונים והמזיקין הוא בלילה, כנ"ו בר"מ (פ' פנחס) בלילה אסתתמו תרעי ג"ע ואתפתחו תרעי גהינם דאיהו מרה כו', כנודע שהדינין וגבורות של הלילה הם גדולים כמה מדרגות יותר מן הדינין שבשעת המנחה, כי שליטת וממשלת החיצונים האמיתית אינה אלא בלילה כנודע (שעה"כ ק"ש ג).

9471 סלקין (דפ"ו).

9472 נוקביה ד"א צריכה שתהיה תמיד בסוד בתולה לפי שהיא עומדת למטה בבחינת העשייה אשר שם הקליפ' וצריכ' להיותה סתומה וסגורה בסוד בתולה ובפרט בלילה שאז הוא שליטת החיצונים ובפרט בימי הגלות והחרבן כי אז תרעין דילה סטימין בתולה ואיש לא ידעה (שער מאמרי רשב"י מד ע"א).

9473 גן עדן הוא יסוד א"י שהוא גן ליסוד אבא שהוא עדן. והנה בלילה מסתלקים כל מוחין דזעיר אפילו הרשימו שלהם כנזכר בדרוש התפילין (שעה"כ תפילין ה), וידוע שיעקר פתיחת יסוד א"י הוא בחזה דזעיר בלב שלו, שה"ס מה שכתבתי יוש פרשת לך לך, כי אם תסלק מע"ב ד' יודין שהוא עיקריותו ישאר ל"ב, וכן ייא"י מס"ג, וכן ייא"א מן מ"ה, והנה בין היודין ובין האלפין רמוזים בעינים כנזכר בברכת המפיל חבלי שינה על עיני, שה"ס היודין, ועפעפי סוד האלפין, ואם כן שפיר קארי לגן עדן עיינין דלבא (רמ"ז). וכ"ז [מש"כ ברמ"ז] מחמת התגברות החיצונים שמתגברין אז, והוא כגוונא דתבת נח שנסתם מחמת מי המבול, וכן נסתם עי"ז ג"כ כל כחות הנפש בהלב וכמו שמפרש והולך (ביאורים ח"א עב ע"א).

9474 לילית (דפ"ו).

9475 מתפשטין בכל איברין דגופא, ותרעין דלבא דאיהו ג"ע מסתמין ולא כו', בגין דלא יסתכלון בהון אליו מזיקין דשלטין בלילא, ונהורין דלבא דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים כענפין דאילנא כו', כההוא זמנא (יהל אור).

9476 ור"ל דגם נהורין כלהו מתכנשין בלבא כו' (יהל אור).

9477 "דחב ב"ה ואסתלק" נחקק ביהל אור, ובמקומו איתא "דאסתלק".

9478 ור"ל הנשמתא ונשמתא לנשמתא דאסתלקו לגמרי בלילא. ואדם הוא צלם אלהים, והרוח הוא מלא י"ה. והנפש בצלם אלהים ברא אותה, צלם שני, ה' אותיות דאלהים. ואמר בלא ראייה כו'. דהן ה' כידוע, שהן ה' חושין דכלילין בד', ונהורין דמתפשטין באברים עשרה, דמתכנשין, והן ה', דנעשית אלם מהן (יהל אור).

9479 בשינה (יהל אור).

9480 הרב אמר בפע"ח שער חג המצות (פרק א) כי בגלות מצרים היו הז'ן בבחי' תלת כלילן בתלת כזמון היותן בעיבור ראשון, ור"ל כי נסתלקו מהם המוחין והיו רק בבחי' הקטנות היותר אפשרי. והיינו כי גם המוחין דיניקה שהם שמות אלהים הנה גם הם לא האירו בשלימות בהז'ן, ונתעלמו האותיות יה שבהם ולא נתגלו רק האותיות אלם לבד שהם המוחין דעיבור, ונעשו בסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דום יה. כי האותיות יה שבאלהים נעשו דוממין כי נתעלמו וכמ"ש בזוה"ק (פ' וארא כו ע"א וברע"מ פנחס רכב ע"א), והרי היו אז רק בבחי' המוחין דעיבור לבד וע' מב"ש (שער ה ח"א פט"ו). והוא שאמרנו שהיו בבחי' תלת כלילן בתלת שהוא בחי' עיבור, ר"ל שלא היה מתגלה בהם רק המוחין דעיבור לבד (דע"ה ח"ב קיב ע"ג), הגם שהמוחין דיניקה הם לא נסתלקו לעולם, והם המוחין דאלהים שהם עומדים תמיד, ע"כ הנה נתעלמו אז ג"כ האורות דיה שבהם, ובסוד (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דום יה, שהאורות דיה היו אז דוממין מלהאיר בהז'ן, וכמ"ש בזוה"ק (פ' וארא כו ע"א, ופ' פנחס רכב ע"א), ולא נתגלה אז בהם אלא רק האותיות אלם מאלהים, שהם מוחין דעיבור וכמ"ש במב"ש (שער ה ח"א פרק ט"ו) (דע"ה ח"ב קכ ע"ד).

9481 שלח את היונה בשליחותיה כ"ד צריך ב"נ כו' אפקיד רוחי ומה דהוה אסירא בגופא בחיילין דיציה"ר כתיב בידך אפקיד רוחי בידך כו' אל אמת ובזמנא דאיהו חייבת [כו'] (יהל אור).

9482 הם שלשה בחינות, האחד היא הבנונית דהיינו שהעונות נחשבין אל הגוף, ואינם קשים כל כך שיפלוהו (אור יקר).

9483 לא חובין דילה, איז לה פדיון והקב"ה חס עליה ועולה על ידי פדיה דהיינו על ידי פקדון כאומרו "בידך אפקיד רוחי" ואז "פדית" (אור יקר).

9484 ועיקרא (רבינו).

מאיר העין ח"א

נעול אחותי כלה גן נעול מסטרא דם' סתומה ו' איהו נעול בשית יומי דשבווע הה"ד (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה וכיום השבת יפתח ובשבת בגין דלא תהא כנועל דלת בפני לווין דאתמר בהו לוו עלי ואני פורע איהי פתיחא לגביהו דאינון נשמתין יתירין:

תרגום: ומי שמונע סוד העיקר של שתי תורות, כאלו החזיר את העולם לתהו ובהו. ואלו אותם שאומרים שאין תורה אלא כפשוטה, ואין בה סוד אחר, והם שתי פרצופים, הוא ג"ן סדרים שנאמר בו "גן נעול אחותי כלה". גן נעול מצד של ס' סתומה, ו' הוא נעול בששת ימי השבווע, זהו שנאמר "יהיה סגור ששת ימי המעשה", וכיום השבת יפתח, ובשבת כדי שלא תהיה כנועל דלת בפני לווים, שנאמר בה (ביצה טו ע"ב) לוו עלי ואני פורע, היא פתוחה אליהם שהם נשמות יתרות.

בהגרא"א: ומאן דמנע כו' - כנ"ל: *דעיקרא - צ"ל ועיקרא: ואלין אינון - ר"ל, מאן הוא דמנע ואמר ואלין כו', וא"כ אין לרוא עיקר בתורה שבכתב כנ"ל: ואינון ד"ו כו' - ר"ל, תורה שבכתב ושבע"פ זו"ן: ג"ן סדרים - דנצבים וילך חד סדרא הוא, רק שמחלקין בשביל ב"ג ר"ה⁹⁴⁸⁵: דאתמר בה גן כו' - דכולן כלול בשכינה תורה שבע"פ, כמש"ל בדף שאחריו (לח ע"א) דאיהי שכינתא כו' גן כלילא מתלת וחמשין כו' ע"ש: דמ"ם סתומה ו' איהו כו' - כמש"ל בתיקון ה' (כ ע"ב) בקדמיתא איהו מ"ם סתימא וכד אתפשט קו דאיהו ו' כו', ע"ש דוא"ו סגיר לה: בשית יומי דשבווע כו' - כנגד הוא"ו: כנועל דלת בפני לווין - כמו שמפרש והולך לוו עלי כו', ור"ל נועל דלת, ד' של ד"ו פרצופין⁹⁴⁸⁶, שה"א של בינה מתחלק לזו"נ ד"ו פרצופין, ו' לעמודא דאמצעיתא, ו"ק, ד' מלכות כידוע. ו' שולט כל ימי החול, ו' ימים, ד' מלכות שולטת ביום שבת, לכן שבת ל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), דלה כמו מלכות, רק מה שמקבלת מו"ק, לכן כל ששת ימי המעשה צריך להכין לשבת, מחד שבתך לשבתך (ביצה טז ע"א), וכל ימות החול סגור הד' שהוא דלת, ובשבת נפתחת ושלטא. ומ"מ הכל מתברכים על ידה, דכשמשפיעים לה מתברכין מלמעלה. וכן כל ימי המעשה מתברכין על ידי שבת כשמכנינים לה, והיא עטרת וכלילא משלש ראשונות כידוע⁹⁴⁸⁷. וכן מורים אותיות אדני, אי"נ { לו ע"ד } הן ג"ר כידוע (צא ע"א), ד' מלכות. וכן בכסא, ו' דרגין לכסא (דבה"י ב ט יח) נגד ו' הנ"ל ו"ק, ד' רגלי הכסא נגד ד' הנ"ל, שכלולה מד"ס, והן ביחד ע"ס. וכן בהיכלות ו' היכלות, והיא היכל הז' ק"ק, וכוללת כל ג"ר כידוע (ע"ח שער טנת"א פרק ה), והיא משלמת לו ע"ס שהוא ו"ק. וכן אף שהיא בבחינת ספירה אחת משלמת לע"ס⁹⁴⁸⁸, כי וא"ו, ראשו של וא"ו הוא ג"ר, רק בדקות, והיא משלמת לעשר, רק שאז ג"ר בדקות, ועכשיו משלמת ג"ר בפועל. והכל בצורת ה'⁹⁴⁸⁹. ואח"כ מקבלת ממנו מו"ק שלו ונעשית ה', ו' בתוך ד' ונעשית ע"ס. נמצא ג' בחינות בה, ובחינה ראשונה בהיותה כלולה בו הוא"ו בדקות הרגל שבו כידוע, ואח"כ ד' ואח"כ ה' כנ"ל. וכל הג' בחינות בשבת בשלש סעודות: סעודה הראשונה במלכות, שני' בעתיקא בינה בג"ר כמ"ש בר"מ פ' בא (יתרו צב ע"א)⁹⁴⁹⁰, ואח"כ בז"א והכל במלכות כנ"ל. וסימן לג' בחינות אלו ה' ו' ד' מלכות: לוו עלי - ר"ל, בשבילי כמו שמלוין בשביל שבת, כן מלוין לשבת למעלה, והוא בסוד צדקה לעניים⁹⁴⁹¹. וז"ש ואני, שהוא מלכות (לעיל ז ע"א), פורע. וכן למעלה מתברכין בשבילה, כמ"ש (יבמות סב ע"ב) כל שאין לו אשה כו' שנאמר להניח ברכה אל ביתך⁹⁴⁹²:

(צח) עי' זהר ת, ג רפג ע"א: כד נטלי מרחמי דאיהו ימינא שנים כרוכים זהב אתקריאו מסטרא דגבורה דתמן כרוכים (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל וכולהו עשר אתקשרו בקשר אחד דאיהו סימן קש"ר תקיעה שבריי"ם תרועה לקבלה קשר של תפילין ואוקמוה רבנן הראה הקב"ה למשה קשר של תפילין ודא עמודא דאמצעיתא קשורא דלתל אבהן לעילא וצדיק קשורא דנצ"ח הו"ד יסו"ד והאי איהו קשר בתוך קשר חותם בתוך חותם למהוי חמרא דאורייתא נטיר מלגאו והכי חוליא לית פחות מתלת כריכין ודא שכינתא דאיהי בת יחידא קשורא בשין דשבת איהי אות תפילין קשורא בשין תפילין דאיהי תלת ענפי דאבהן ודא י"ש דשד"י אשתאר דלי"ת למהוי ארבע בתי תפילין בהאי קשורא אתקשר ש"ד בשלשלת בקשורא תפילין בזמנא דאיהו קשרי אם יצילהו אלוה יפטור גרמיה משלשלאה דמלכא:

תרגום: כשנטלו מרחמים שהוא ימין, שני כרוכי זהב נקראו מצד הגבורה ששם כרוכים "ופני שור מהשמאל". וכל העשר נקשרו בקשר אחד שהוא סימן קש"ר תקיעה שבריה תרועה. כנגדו קשר של תפילין, ובארו חכמים, הראה הקב"ה למשה קשר של תפילין, וזהו עמוד האמצעי, קשר של שלשת האבות למעלה. וצדיק קשור של נצח הוד יסוד, וזהו קשר בתוך קשר, חותם בתוך חותם, להיות יין התורה, שמור מבפנים. וכך חוליה אין פחותה משלש כריכות, וזהו שכינה שהיא בת יחידה קשורה בש' של שבת, היא אות של תפילין קשורה בשין של תפילין, שהיא שלשת ענפי אבות, וזה י"ש של שד"י. נשאר דל"ת להיות ארבעת בתי תפילין בקשר זה נתקשר ש"ד בשלשלת בקשר תפילין. בזמן שהוא קשור, אם יצילו אלוה יפטור עצמו משלשלת של מלך.

⁹⁴⁸⁵ עי' שו"ע אורח חיים (סימן תכח סעיף ד) כשראש השנה ביום ב"ג, שיש שתי שבתות בין ר"ה לסוכות, צריכים לחלק נצבים וילך כדי שיקראו וילך בין ר"ה לצום כפור, והאזינו בין צום כפור לסוכות.

⁹⁴⁸⁶ עי' ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. ועי' לקמן מ ע"ב שזה ד' ו'.
⁹⁴⁸⁷ שכן אין זיווג ללא מוחין הנצרכים כדי להוריד טיפת זרע.

⁹⁴⁸⁸ אפילו בעת שהיא בבחינת ספירה אחת ולא בבחינת פרצוף משלמת גם כן לע"ס (לש"ו).
⁹⁴⁸⁹ ד' (לש"ו).

⁹⁴⁹⁰ ז"ל: תלת דרגין אינון וכלהו אקרון שבת שבת עלאה שבת דיומא שבת דליליא וכלהו חד ואקרי כלא שבת וכל חד כד איהו שלטא נטיל לחברוי וזמין לון בהדיא בההוא שולטנו דיליה וכד האי אתי לעלמא כלהו אתיין וזמין בהדיא כד אתי ליליא זמין בהדיא לשבת דיממא וזמין ליה בהיכליה ואתמור בהדיא כיון דהאי אתיא שבת עלאה אתמשך עליה וכלהו גניזין בהיכלא דליליא ובגין דא סעודתא דליליא חמור מביממא (ס"א כדביממא).

⁹⁴⁹¹ תרגום: שלש דרגות הן וכולן נקראות שבת שבת עליונה שבת של היום שבת של הלילה. וכולן אחת והכל נקרא שבת וכל אחת כשהוא שולט לוקח את חבריו ומזמינה אותן עמה באותו השלטון שלו וכשהוא בא לעולם כולם באים ומזמנים עמו. כשבה הלילה מזמין עמו שבת של היום ומזמין אותו להיכלו ומסתתר עמו כיון שזה בא שבת העליונה נמשכת עליה וכולם גנוזים בהיכל של הלילה ולכן סעודת הלילה חמורה מביום (כמו של היום).

⁹⁴⁹² ז"ל: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. בלא שמחה, דכתיב ושמחת אתה וביתך. בלא ברכה, דכתיב להניח ברכה אל ביתך. בלא טובה, דכתיב לא טוב היות האדם לבדו. ועי' לעיל כח ע"א.

מאיר העין ח"א

(צט) עי' תיקון ז ט ע"א: מלאכין אית דמשמשין לאלין נקודין⁹⁴⁹³ ואינון אתוון דאינון כסוסוון לנקודי וטעמי מנהיגי לון ואינון תנועות לגבייהו כגון על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו (במדבר ט יח) ואינון נקודין לגבי טעמי כעאנא בתר רעין דאנהיגין לון לכל סטרא ולנחתא עילא ותתא ולאנהגא לון לכל סטרא לימינא ושמאלא לקמא ולאחורא: תרגום: מלאכים יש שמשמשים לנקודות הללו, והם האותיות שהם כמו סוסים לנקודות, והטעמים מנהיגים אותם, והם תנועות אליהם, כמו "על פי יהוה" יחנו ועל פי יהוה יסעו, ואותם נקודות אל הטעמים, כמו צאן אחר הרועים שמנהיגים אותם לכל צד לעלות ולרדת, מעלה ומטה, ולהנהיג אותם לכל צד, לימין ושמאל לפנים ולאחור.

בהגרא: ואינון תנועות לגבייהו - ר"ל הטעמים תנועות לנקודות: כגון עפ"י כו' - ר"ל דכן ע"פ הטעמים יחנו, בטעמים המפסיקים, כגון אתנחתא סוף פסוק, ויסעו בטעמים המשרתים: **דאנהיגין לון כו'** - הן ניגון הטעמים, והן מפרשים המשך המאמר, לפניו או לאחוריו, וכל ענין המאמר מתפרש על ידן, ועיין בכוזרי באריכות (מאמר ב):

(ק) **עי' תיקון קנא ע"א:** אנפין עגולין מסטרא דנקודי דאינון קמ"ץ פתח צרי סגול שב"א חל"ם חר"ק שר"ק שור"ק מלכות עגולה דכלהו תא חזי תשע זמנין יהוה בכל ספירה וספירה נקודה דיליה ואיהו יהוה במלכות בלא נקודה ואלין אינון נקודין דמחייבין כל ספירה וספירה תשע נקודין אינון חד יהוה בקמ"ץ⁹⁴⁹⁴ תניינא יהוה בפתח תליתאה יהוה בצירי רביעאה יהוה בסגול חמישאה יהוה בשב"א [קכט ע"ב] שתיתאה יהוה בחל"ם שביעאה יהוה בחיר"ק תמינאה יהוה בשלש נקודות תשיעאה יהוה בשור"ק מלכות יהוה כלילא מכלהו: **תרגום:** פנים עגולים מצד הנקודות, שהן: קמ"ץ, פתח, צירי, סגול, שווא, חולם, חיריק, שרק, שורק, מלכות עגולה הכוללת את כולן. בוא וראה: תשע פעמים יהוה, בכל ספירה וספירה [עם] הנקודה שלה. והוא הוי"ה במלכות ללא נקודה, ואלו הן הנקודות שמחייבים כל ספירה וספירה, הם תשע נקודות, הם א' יהוה בקמ"ץ, השנייה: יהוה בפתח, השלישית: יהוה בצירי, הרביעית: יהוה בסגול, החמישית: יהוה בשווא, השישית: יהוה בחולם, השביעית: יהוה בחיריק, השמינית: יהוה בשלש נקודות, התשיעית: יהוה בשורק. המלכות יהוה כלולה מכולם.

(קא) **עי' תיקון קכ ע"ב:** לנרות אשר על ראשה (זכריה ד ב) ואינון י"ה יו"ד ה"א ו"ה וא"ו ה"א ואינון שבע כפולות בג"ד כפר"ת⁹⁴⁹⁶ לבושין לון וכלהו סלקין מלבא לפומא שבע הבלים סלקין שבע נחתין לאשקאה לון ובגין דא (שם) שבעה ושבעה מוצקות תלת אינון גניזין לעילא דלבושין דלהון אמ"ש דאינון אש מים רוח הא אינון עשר דסלקין מ"ב נתיבות⁹⁴⁹⁷ ואינון לקבלייהו עשר אמירן ול"ב אלהים דבראשית הא מ"ב: תרגום: לנרות אשר על ראשה" והן י"ה, יו"ד ה"א, ו"ה, וא"ו ה"א. והשבע כפולות האלה, בג"ד כפר"ת, הם לבושים להם. וכולם עולים מהלב לפה, שבעה הבלים עולים, שבעה יורדים להשקות אותם. ולכן "שבעה ושבעה מוצקות", שלשה הם גנוזים למעלה, שהלבושים שלהם אמ"ש, שהם אש מים רוח, הרי הם עשורה, שעולים משלשים ושתים נתיבות, וכנגדם הם עשר אמירות ושלשים ושנים אלהים של בראשית, הרי ארבעים ושתים.

בהגרא: [בהגהה] שבעה ושבעה מוצקות - שבע כפולות בג"ד כפר"ת, שהן כפולות בדגש ורפה. וכן ז"ת הן כפולות, שהן ממוזגות דכל א' כליל דרגיה דחבריה. וע"ל סוף תיקון כ"א (&) וכן הן כפולות בחור"ג, בסוד שם י"ב. י"ב שבטים, כמ"ש בפי יחי (&), והן הכל בז"ת, דאינון ז' הבלים. וז"ש תלת אינון גניזין כו' אמ"ש, כמ"ש בס"י (&) דאמ"ש הוא בג"ד וז' כפולות בז"ת. ואמר שם בפרק א' (&) שנים רוח מרוח, שלש מים שם מרוח, ארבע אש ממים, ועמש"ש: *אינון עשר דסלקין מלב ואינון לקבלייהו כו' - כצ"ל:

(קב) עי' תיקון עא ע"ב: ותרין בתין אית בלבא חד אפיק הבל וחד אפיק הבל ואינון ה' עלאה ה' תתאה בתרי בתי לבא דאינון לקבל בית ראשון ושני ו' (בקול)⁹⁴⁹⁸ קול דנפיק מתרוייהו י' דבור דשריא בפומא ועליה אתמר (תהלים ג ו) דבור ה' שמים נעשו ואיהו דבור חד דכליל עשר אמירן⁹⁴⁹⁹ ורזא דמלה (תהלים סב יב) אחת דבר אלהים שמים זו שמעתי לאחזאה בה דעשר דבורן בדבור חד אתאמרו שמים זו אלין אנכי ולא יהיה לך ואיהו אחד חד בינייהו ודא איהו דאמרן דבתרוייהו תליין פקודין דעשה ולא תעשה⁹⁵⁰⁰ וקודשא בריך הוא מתרוייהו מליל למיהב יקרא לאורייתא דהא איהו ברבורא חד אמר כלא:

⁹⁴⁹³ עי' ביאורים ח"א עב ע"א ז"ל: קורא התיקונים לאותיות בשם מלאכים משום שהם למטה במדרגה מהנקודות, והנקודות מתגלים בהם, ומשתמשים על ידיהם. ועי' ביאורים ח"ב ע"ג ז"ל: כל אור תחתון הוא בבחי' מלאך האור העליון, וכנודע בסוד המלאך הגואל, ע"כ. ועי' עבודת הקודש חלק ב פרק כה ז"ל: פתח [משה] נבואתו היתה באספקלריא שאינה מאירה, בתחלה וירא אליו מלאך יי' סוד המלאך הגואל, ואחר הרגילו לאטו עלה אל מעלת הנבואה בשם הגדול אשר לא עלה אליה שום נברא. ועי' זר ח"א דף סא ע"א וכן ח"א דף רה ע"ב, וכן ח"ג רסט ע"ב ורע ע"א. ורמב"ן שמות ג ב.

⁹⁴⁹⁴ עי' לעיל ט ע"א ודברי הגר"א שם ד"ה מ"ב, וכן דברי הגר"א קמז ע"ג.

⁹⁴⁹⁵ ז"ל: ויאמר אלי מה אתה ראה ויאמר [ואמר] ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגלה על ראשה ושבעה נתיביה עליה שבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה.

⁹⁴⁹⁶ עי' ס"י &.

⁹⁴⁹⁷ "מ"ב נתיבות" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "מלב".

⁹⁴⁹⁸ נמחק ברבינו.

⁹⁴⁹⁹ עי' לקמן עד ע"א ועשה לי מטעמים וכו' מפקודין דעשה כו' פקודין דלא תעשה תליין כו' ואינון לרחקא השטן כו', ע"כ. והוא כמו שכתב רבינו (מא סע"א)

⁹⁵⁰⁰ עי' לעיל דף נט ע"א ועשה לי מטעמים וכו' מפקודין דעשה כו' פקודין דלא תעשה תליין כו' ואינון לרחקא השטן כו', ע"כ. והוא כמו שכתב רבינו (מא סע"א)

ודעתם לכל הטומאות ואיסורין שבתורה משום דננע הוא שרו של עשו בהון וכן אמר עוד ג"כ התיקונים ב"מ דבכל פיקודא אית בה עשר ספירות. ועי' לעיל ג ע"ב

וכן דף סב ע"ב: דפיקודין דעשה אינון מאכל דקב"ה ופיקודין דלא תעשה פרנסה לט"מ א"כ יובן בזה שפיר איך שבאנכי דבור הראשון תליין ביה כל פיקודין דעשה דכל העשין הם אינון אלא שפירטין במה שאנו מקרבין לקב"ה וממשיכין קדושת השם ית' עלינו וכמו שאמר הכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך א"כ בקיום כל העשין אנו מקיימין המאמר פיו ית' דאנכי השם אלהיך שהכוונה בזה הוא שיהא כל אחד מישראל נחתם בחותם של הקב"ה ויהיה שם השם נקרא עליו שזה אינו

אלא בקיום כל העשין שאנו מצווין בתורתנו הקדושה וכן בהצווי דלא יהיה לך אלהים אחרים נכלל שם כל הלא תעשה שבתורה דכולם אינם אלא שמפרט לנו

התורה במה להרחיק ממנו מההוא רע שהוא עי' יצ"ר שברא אותו הקב"ה כדי לזכותו במה שנרחק ממנו. @

מאיר העין ח"א

תרגום: ושני בתים יש בלב, אחד מוציא הבל, ואחד מוציא הבל. והם ה' עליונה וה' תחתונה. בשני בתי הלב, שהם כנגד בית ראשון ושני, ו' הקול שיוצא משניהם, י' הדבור ששורה בפה, ועליו נאמר "בדבר יהוה שמים נעשו". והוא דיבור אחד שכולל עשר אמירות. וסוד הדבר "אחת דבר אלהים שתיים זו שמעתי", להראות בה ששירת הדברות, נאמרו בדבור אחד. "שתיים זו", אלו, אנכי ולא יהיה לך. והוא אחד, אחד ביניהם, וזהו שאמרנו, שבשניהם תלויות מצוות עשה ולא תעשה. והקדוש ברוך הוא, משניהם דיבר, לתת כבוד לתורה, שהרי הוא בדבור אחד אמר הכל.

בהגרא"א: י' דבור כו' - כמו שמפרש והולך, ואיהו דבור חד כו': ועליה אתמר בדבור כו' - דלמעלה אמר דשמים בידו נבראו, כמש"ל (עמוד א) את השמים לבושא לעלמא עילאה דאתברי בנקודה עילאה כו', ואמר שם, ו' עלמא דאתי, דאיהו עלמא אריכא, דאיין מות שם, והוא נברא בידו והוא השמים, ועמש"ש. לכן אמר כאן דידך הוא דבורא ומתהפך כחומר חותם וכמש"ל (עמוד ב' עב ע"א) 9501 כגוונא דא י' כו' ולבתר בשור כו', וכמש"ל בתיקון י"ט (מא ע"א) ע"ש: ואיהו דבור חד דכליל כו' - כמ"ש (לעיל יג ע"א) נגע בבת, וכליל בה כל עשר אמין, והיא יוד הנ"ל דכליל עשרה באות א': ורוא דמלה אחת כו' לאחזאה כו' ואיהו אחד ביניהו כו' - הענין, כי עשרת הדברות נאמרו בדבור א', וחזר (ו) ונאמרו בפרטות, וכמ"ש במכילתא פ' יתרו (פרשה ד) 9502 את כל הדברים, מלמד שאמר המקום עשרת הדברות בדבור אחד (מה שאי אפשר לבשר ודם לומר כן, שנא' את כל הדברים. ומה תלמוד לומר אנכי ולא יהיה לך, אלא מלמד שאמר המקום י' הדברות בדבור אחד), וחזר ופרטין דבור דבור בפ"ע, ור"ל א"כ מה ת"ל אנכי ולא יהיה לך דאמרינן (במכילתא לקמן ובפ"ג דשבועות (כ ע"ב) 9503) [דבור] אנכי ולא יהיה לך נאמרו בדבור א'. לזה תירץ דחזר ופרטין, ובאלו הפרט אעפ"כ נאמרו אלו השנים בדבור א' 9504, ואלו שנים נאמרו מפי הגבורה כמו שמפרש והולך בסוף מכות (כד ע"א). ואע"ג שנאמר (דברים ה' יט) את כל הדברים דבר ה' אל כל קהלכם, וכבר הרגיש רש"י שם בזה 9505, אבל הענין דזה בכללות וזה בפרטות. וכל מה שדבר עמהם הכל בדבור א', וזהו אחת דבר אלהים בכללות, והוא יוד של שם 9506, ואח"כ שתיים זו שמעתי, בדבור א'. ואמר "זו", דזו אחד בחושבן, ואלו שמעו ממש, דעשר בכללות לא הבינו, שלכן חזר ופרטין. ומה שכלל, להודיען שהכל אחד, וכמ"ש בבבב"ר (ג ע"ג אות כח) 9507 הא למדת דכלהו בחדא מילתא אמירה, ובעבור שלא יטעו ישראל כו' ובעבור כך חזר וכללן. ד"א שלא (יטעו ו)יאמרו אומות העולם, הואיל והם י' מאמרות כו' ע"ש, וזה שתיים כו' שמעתי, אבל תרי"א צוה לנו משה כמ"ש בגמ' שם, והם דברי רש"י ששמעו (בבחינתן) הקול] [הקהל] לבד, אבל לא כמ"ש על שאר דברות, אלא כולן ביחד:

:Commented [YL19]
אחת או אחד

:Commented [YL20]

:Commented [YL21]

:Commented [YL22]

:Commented [YL23]

(קג) **עי' תיקון קיט ע"ב:** ובגין דא (&) יש הבל אשר נעשה על הארץ אמרו ליה חבריא רבי אימא לך שום רמיזא בהאי קרא דלא אתכסיא חכמתא דא מן חבריא אמר לון רבנן בודאי רזא עלאה אית תמן אבל אימא לכו ברמיזא שבע הבלים אינון וזכאה מאן דלא נטיל לאגרייהו בהאי עלמא ואינון דכלילן בבת שבע ואינון בהאי קרא הבל חד הבלים תרין הא תלת הבל הבלים תלת הרי שית הכל הבל {קכ ע"א} הוא שבע ולקבליהו שבע שמהן אבגית"ץ וכו' אלו שבע הבלים אינון כפולים לקבל שבע שרגין דמנרתא כפולים דאתמר בהון שבעה ושבעה מוצקות (זכריה ד ב) (ואינון שבע הבלים דאתמר בהון באמירה יהי אור (בראשית א ג) והוון מיד ולבושין דאינון שבע הירות אינון שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי הבל איהו להב הבלים להבים ועליהו אתמר (&) קול ה' חוצב להבות אש ומאן דידע באלין הבלים כד אפיק לון מפומוי ומלביה ידע לכוונא בשכינתא עלאה דכל הבלים מינה תליין ומתלבשין בשכינתא תתאה דכליל שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי דאינון אתוון דבהון אתבריאו שמיא וארעא דאלין תליין באמירה ואלין בעשיה ברזא דאומר ועושה מיד ואלין שבע הבלים אינון כפולים לקבל שבע שרגין דמנרתא כפולים דאתמר בהו שבעה ושבעה מוצקות לנרות וגו' אלין באמירה ואלין בעשיה) ואינון י"ה יו"ד ה"א ו"ה וא"ו ה"א אלין אינון שבעה ושבעה מוצקות:

תרגום: ולכן י"ש הבל אשר נעשה על הארץ". אמרו לו החברים, "רבי, אמור לנו שום רמז בפסוק הזה, שלא תכסהה החכמה הזו מן החכמים". אמר להם "חכמים, בודאי שסוד עליון יש שם, אבל אגיד לכם ברמז. שבעה הבלים הם, ואשרי מי שלא נוטל את שכרם בעולם הזה, והם שכולים בבת שבע, והם בפסוק הזה. "הבל", אחד. "הבלים", שנים. "הבל הבלים", שלשה. הרי ששה. "הכל הבל", הרי שבעה. וכנגדם שבעה שמות אבגית"ץ וכו', אלו שבעת ההבלים הם כפולים, כנגד שבעת הנרות של המנורה כפולים, שנאמר בהם "שבעה שבעה מוצקות" (והם שבע הויו"ת שנאמר בהן באמירה "יהי אור", והיה מיד, והלבושים של אותם שבע הויו"ת, הם שבעה שמות אבגית"ץ. וחברוי הבל הוא להב,

9501 צ"ע גדול שלא מצאתי רמז לשום דבר כזה. ###

9502 עי' שעה"ק (סא ע"ב): מה שהיה בתחלה תוך הזכר, שהוא אבא ו' על ד', נתהפך כחומר חותם, כשנתחתם באימא, ונעשו ד'.

9503 עי' מכילתא (פרשת בחדש פרשה ד): את כל. בדבור אחד מה שאי אפשר לבשר ודם לומר כן שנאמר ודבר אלהים את כל הדבר' האלה לאמר. אם כן מה ת"ל אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך מלמד שאמר הקב"ה בדיבור אחד עשרת הדברות חזר ופירשן דיבור דיבור בפני עצמו. שומע אני אף כל דברות שבתורה נאמרו כולם בדיבור אחד ת"ל את כל הדברים האלה נאמרו בדיבור אחד ושאר כל הדיבורות דיבור דיבור בפני עצמו.

9504 [אנכי ולא יהיה לך] נאמרו הם בדיבור אחד, גם כשחזר ופרטין וכמ"ש הגר"א (בתיקונים תיקון כב דף עא עמוד ג ד) כי הם תלוים זב"ז, שאינו מקיים האדם הצינוי דלא יהיה לך רק ע"י הצינוי דאנכי, והרי מקיים בלא יהיה לך שניהם יחד, ומתקן בזה ב' התיקונים יחד, וכן הזכות להאדם בקיומו הצינוי דאנכי הוא רק כאשר שהוא נעשה בהקיום דלא יהיה לך וכו'. והרי לנו על"פ כי אלו ב' התיקונים שהם ביטול הרע והמשכת גילוי אור קדושתו ית"ש למטה, הם נעשו לעולם ביד ע"י קיום כל מצוה ומצוה, הן המצוות עשה והן המצוות ל"ת. וזהו כל חובת האדם בעולמו, לתקן את אלו ב' התיקונים תמיד בכל משך ימי חייו, ואם אינו מתקנם ע"י תורה ומעשים טובים הנה מתתקן על ידו ובסיבתו על"פ (דע"ה ח"ב עט ע"ב).

9505 ולא יסף. מתרגמינן ולא פסק, (לפי שמדת בשר ודם אינו יכול לדבר כל דבריו בנשימה אחת, וצריך להפסיק, ומדת הקב"ה אינו כן, לא היה פוסק, ומשלא היה פוסק לא היה מוסיף), כי קולו חזק וקיים לעולם. דבר אחר ולא יסף, ולא הוסיף להראות [להראותם] באותו פומב"י: @

9506 השם @

9507 כתוב אחד אומר (שמות כ' טו) וכל העם רואים את הקולות, וכתוב אחד אומר (דברים י' יב) קול דברים אתם שומעים, הא כיצד, בתחילה רואים את הקולות. ומה ראו שבע קולות שאמר דוד. ולבסוף שמעו הדיבור היוצא מבין כולם. והא אנו עשרה תנן, דרבנן אמרו כולוהו אמירין בחדא מילתא, כן כולה אמירין בחדא מילתא, והוי שבע אמירין דשבעה קולות, ועל תלתא מנייהו נאמר קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול, הא למדת דכולוהו בחדא מילתא אמירין, ובעבור שלא יטעו ישראל לומר אחרים עזרוהו או אחד מן המלאכים אך קולו לבד לא יוכל להיות חזק כל כך, בעבור כן חזר וכללן. ד"א שלא יאמרו העולם הואיל והם עשרה מאמרות לעשרה מלכים. שמה לא יוכלו לדבר ע"פ אחד כתב ביה אנכי וכלל כל העשרה וכו'.

מאיר העין ח"א

הבלים להבים. ועליהם נאמר "קול יהוה חוצב להבות אש". ומי שמכיר את ההבלים הללו, כשמוציא אותם מפיו ומלבו, יודע לכוון בשכינה העליונה, שכל ההבלים תלויים ממנה ומתלבשים בשכינה התחתונה, שכוללת שבעה שמות אבגית"ץ וחבריו, שהם האותיות שבהן נבראו שמים וארץ. שאלו תלויים באמירה ואלו בעשיה, בסוד של "אומר ועושה" מיד. ושבעת ההבלים הללו הם כפולים, כנגד שבעה נרות המנורה כפולים, שנאמר בהם "שבעה ושבעה מוצקות לנרות וגו'". אלו באמירה ואלו בעשיה). והם י"ה יו"ד ה"א ו"ה וא"ו ה"א אלו הם שבעה ושבעה מוצקות.

בהגרה א': ואינון שבע הויין כו' – עי' לעיל (עד ע"ב &) ז' זמנין אתקריאת הוי"ה כו' ואית בהון כ"ח אתון דאתמר בהון ועתה יגדל נא כח ה' ובאלין ז' שמהן אתקריאת היא בת שבע כו': דאתמר בהון באמירה והוה מיד - ר"ל, מעשרה מאמרות דבראשית נאמר בשבע מנהון "ויהי כן", על הראשון "ויהי אור", וששה פעמים "ויהי כן", אבל תלת, בראשית וישרצו ונעשה, לא נאמר [ויהי], והן נגד תלת גניזין כמ"ש בהגהה למטה (&) אבל לקמן (קלג ע"ב &) חשיב לון בענין אחר, א' בכל יום. והנה נתתי לכם (&), וכן אמר כאן ולברשין דאינון כו': הבל איהו להב - דהבל נפיק בחמימו⁹⁵⁰⁸ מלבא, נור דליק⁹⁵⁰⁹, והוא הלב כנ"ל: ידע לכוונא⁹⁵¹⁰ כו' ומתלבשין כו' - וז"ש מפומי ומלבא, שהן שכינתא תתאה ועילאה, כמ"ש ריש תיקון כ"ב (&) ומשכינתא עלאה תליין כל ז' הבלים ובשכינתא תתאה כלהו כליין, וע"ל (סז ע"א &) וכנ"ל. ואמר דכלילא שבע כו' - ר"ל, שכינתא תתאה, אבל שכינתא עילאה היא ז' היות הנ"ל. וז"ש דאלין תליין באמירה, ר"ל היות שכינתא עילאה, ואלין שם מ"ב שכינתא תתאה, ולכן הן דעובדא דבראשית, ר"ל דעשיה. ואמר ברזא דאומר ועושה, מיד, דכל מעשה בראשית הוא באומר ועושה, ויאמר אלהים, יהי. והוא היות באמירה, ויעש בעשיה. והן ספר וספר וסיפור, בידין ולשון, כמ"ש בריש ס"י (&) וריש ס"ד (&) עמש"ש. וכאן ספר וספר בעובדא, הוא בזו"נ וג"ר דכחדא חשיבין⁹⁵¹¹ וכלילין בדעת, שהוא השותף הג' ⁹⁵¹², הוא הסיפור, ששם הוא אמירה. וז"ש ואינון י"ה כו', ז' ביו"ד ה"א, וז' בוא"ו ה"א. וספור הוא ויאמר אלהים, בג"ר, אמירה, י"ה ⁹⁵¹³, והוא הבל דאתלבש בכורסייא, כמ"ש למטה זכאה איהו מאן דירית כו' ולית ה"א בלא יו"ד כו'. { קכ ע"ב } ויהי כן, הוא ספר הראשון, הוי"ה דמקנן במט"ט⁹⁵¹⁴, ששם שם הוי"ה. ויעש הוא ספר השני דמקנן בעשיה, והן ב' ספרים, ר"ה. סיפור, י"ה כנ"ל. והן ג' עלמין דהוי"ה כוללם, וכמ"ש במ"א (&). וכן ג' דרגין דאצילות, שהן ע"ס. וכן ג' דרגין דנר"ן, כמ"ש למטה. ואמר ועליה אתמר⁹⁵¹⁵ שבעה ושבעה מוצקות כו', כמ"ש בנ"א למטה, אלין ז' הבלים אינון כפולים כו', והן כמ"ש בהגהה, שבע הבלים סלקין שבע נחתין כו', והן ז' דסלקין מלבא לפומא, דהן דשכינתא עילאה, לבא. ושבע אחרות נחתין מפומא ללבא דשכינתא תתאה, שהן שבעה ושבעה, נגד ז' ימי הפסח והחג, כמ"ש בפ' אמור (צב ע"א)⁹⁵¹⁶ ועבד"ח שיה"ש (מט ע"ב ע"ג סב ע"א)⁹⁵¹⁷ שבעה ושבעה מוצקות אלין שבעת ימים ושבעת ימים, אלין עלאה ואלין תתאה, דמתחברין כחדא. וענין שבעה הבלים הן הבל א', דהוא נהר יוצא מעדן (בראשית ב י) תמיד, קלא דלא פסיק⁹⁵¹⁸, קול גדול ולא יסף (&), והוא הדעת⁹⁵¹⁹ דכלילא כל ז' קליין, נגד שם הראשון דמ"ב. וע"ל (לח ע"א &). ואח"כ בפומא כלילא ג' ברזא דאמ"ש, דכל הבל הוא אמ"ש. ואח"כ כשיוצא לחוץ ג"כ מאמ"ש. ובפומא הוא גניזא, נגד חג"ת, דאינון טמירין הנהגת עלמא דלעילא, ובחוץ נגלה נגד נה"י. ובקלא אית בת קול נגד מלכות, דהיא אור חוזר, כידוע בסוד אור חוזר, דהוא מחמת הכאה חוזר. וכן בהבל, הוא ז' דנחתין מבחוץ. ועל ההבלים אלין היות האדם וקיומו, וכן הם קיום העולם, וכמאמר (תנחומא בראשית ה) ריב"ח במ"ר דכל עלמא קיימא ברות, ע"ש⁹⁵²⁰. והוא ברוח האדם, דאדם הוא קיום העולם, דכל עלמא קאים עליה, במה דאיהו קיים, וכפי רוח האדם בשמחה או בעצבון ושאריות האדם, כן הוא בשכינה ובעולם, דהאי מרגליתא כו'⁹⁵²¹, והוא סוד דוד, השביעי, דהוא רבהון ויסוד דכל בעלי הבלים⁹⁵²², והוא חושבן י"ד, והוא דור י"ד⁹⁵²³, סיהרא באשלמותא. דאע"ג דבימי

Commented [YL24]: מה מהגרא עזר.

Commented [YL25]: ??

⁹⁵⁰⁸ עי' לקמן קכד סע"א.
⁹⁵⁰⁹ הוא לשון הזוהר (פנחס דף רלד ע"א) לב איהו נורא דדליק, וכן בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתינ דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, וע"י דברי רבינו בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב, וכמ"ש בסוף תיקון כא (דף כב ע"א) שהוא האש היסודי דלבא, ועל זה אמר הוב כי האש היסודי והחום הטבעי שהוא בלב הנה הוא מצד הלב"ב אלה"ם דקטנות אשר מתקבץ הארתם בו וכנ"ל. וע"י עוד דברי רבינו בספר יצירה (פרק א משנה ה ב"ה) ועומק אחרית) שאותו האש היסודי הוא סבת כל דבר וגמרו, וכן על ידו ישבו כל דבר לשרשו ע"ש, כי שרשו הוא מהבלי דגרמי שהוא הנפש דנפש, ולכן הוא סבת כל דבר ושורשו כנ"ל אות מ"ו והבן (ביאורים ח"א סט ע"ד).
⁹⁵¹⁰ ההבל הוא רוחא דלא שכיך לעלמין ונביעו דדיר, והוא מהגרון ונמשך מהלב, והוא דרגא דבינה שהיא קלא פנימאה (וכמ"ש בזוה"ק פ' נח עד ע"א, ובתיקונים תיקון סט דף קכ ע"א, ובת"ח יט ע"ב, ובדף נ ונא וע' בהגרא"א שם ושם). והנה אותן ההבל דדבור שאמר כאן הם עצמן הקול דדבור שאמר באח"פ (פרק א) והם לאה ורחל, כי לאה היא דרגא דבינה שהיא קלא פנימאה, קול גדול ולא יסף דלא שכיך לעלמין, והוא הולך בפנימיות כל הגוף שהוא מסוף העולם ועד סופו, והוא בכל ה"ק דהגוף ולכן נקרא קול גדול. וכ"ז הוא בחי' לאה שהיא דרגא דבינה (ביאורים ח"ב ע"ג).

⁹⁵¹¹
⁹⁵¹²
⁹⁵¹³ אולי זה אמר ועוד אותיות י"ה?
⁹⁵¹⁴

⁹⁵¹⁵ ביאורים ח"א עב ע"ג עליון, פז ע"ב תחתון – לא עשיתי
⁹⁵¹⁶ עי' מלואים אות. Error: Reference source not found.
⁹⁵¹⁷ עי' מלואים אות. Error: Reference source not found.
⁹⁵¹⁸ עי' מלואים אות. Error: Reference source not found.
⁹⁵¹⁹ עי' ה"ל אור ח"א כד ע"ב

⁹⁵²⁰ ז"ל: שאל אדריאנוס לעקילס על מה העולם עומד א"ל על הרוח רצונך לידע הבא גמל והביא גמל ונתן משאו עליו א"ל עמוד ועמד שב וישב נתן עליו יותר ממשאו ונתן חבל על צוואר א"ל למשוך, משך זה מכאן וזה מכאן חנקו את הגמל, א"ל אמור לגמל שיעמוד, א"ל אדריאנוס אתה חנקתו והוא יעמוד, א"ל ומה הרגת אותו או שמא חסר א' מאיבריו, א"ל הוצאת את רוחו, אמר לו ומה אם הגמל לא היה סובלו ולא סבל את משאו אלא הרוח שבו, מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אין רוחו סובל את העולם כולו.
⁹⁵²¹ עי' זוה"ק לט ע"ג: היא מתהלכת בין החיות דאתייחבת בין תרין סטרין ואתחקקת תמן בגלופא ודיקונהא דכתיב שימיני כחותם על לבך וגו' ומגו דהאי אבן טבא מרגליתא אזלא בין תרין סטרין אית לה נהירו לאנהרא ולסלקא נהורא על כל שאר אבנין מנצנצן תרגום: היא מתהלכת בין החיות, שניתנה בין שני הצדדים, ונחקקת שם בחקיקה וצורה, דכתיב שימיני כחותם על לבך, ולפי שאבן טובה המרגלית הולכת בין שני צדדים, יש לה אור להאיר, ולהעלות את האור על כל שאר אבנים המתנצנצות
⁹⁵²² ?
⁹⁵²³ אברהם, יצחק, יעקב, יהודה, פריץ, חצרון, רום, עמינדב, נחשוו, שלמון, בועז, עובד, ישי, דוד. @

מאיר העין ח"א

שלמה קיימא באשלמותא האחרון ודאי כן הוא, אבל בימיו התחילה להתפגמא, דביום ט"ו בתחילה הוא בשלימות האחרון, אבל בסופו מתחיל לחסור, משא"כ ב"ד, וע"ל ריש תיקון כ"ח (&):

ועיי"ש קכה ע"ב: ומאנא דנקודין איהו נפש נשמא איהי כתר על כלהו ומינה כתרין דאינון טעמי תנועה דנקודין ואתון ואיהי תליא במחשבתא ונקודין תליין באמירה אתון בעשייה ודא איהו אומר ועושה מסטרא דימינא אמירה מסטרא דשמאלא עשיה עמודא דאמצעייתא כליל תרוייהו אומר ועושה ובמאי אומר ועושה בהויה דאתמר בה יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) יהי אור יהי ' באור ואתעביד אור דאחיד בתרוייהו בעמודא דאמצעייתא

תרגום: והכלי של הנקודות הוא הנפש הנשמה היא כתר על כולם וממונה הכתרים שהם טעמי התנועה של הנקודות והאותיות והיא תלויה במחשבה והנקודות תלויות באמירה האותיות בעשייה וזהו אומר ועושה מצד הימין אמירה ומצד השמאל עשיה העמוד האמצעי כולל את שניהם אומר ועושה ובמה אומר ועושה בהויה שנאמר בה יהי אור ויהי אור יהי אור יהי ' באור ונעשה אור שאוחז בשניהם בעמוד האמצעי

בהגר"א: ואיהי תליא במחשבתא ונקודין כו' - שהן ג' דרגין דכלילין כולא מחשבה דיבור ומעשה ג"ר ז"נ וחוזר וכולל ג' אלו בג' קוין דהן כוללין ג"כ הכל ואמר מסט' דימינא כו' עמודא דאמצעייתא כליל כו' והוא סליק במחשבה וכמ"ש (&) ישראל עלה במחשבה וכמש"ל קט"ו ב' דאור קדמון נטיל בעמודא דאמצעייתא ואמר ובמאי אומר ועושה בהויה: ר"ל כמו שמפרש והולך דאתמר בהן כו' יהי אור הוא אמירה ויהי אור הוא עשיה והכל בהויה יהי ויהי והוא לראיה שהוא בעמודא דאמצעייתא שנקרא הויה: ואמר עוד לראיה דיהי אור הוא אותיות י"ה אור אור הוא עמודא דאמצעייתא דאחיד בתרוייהו י"ה ימינא ושמאלא ועי' בפרשת בראשית כ"ב א' הוה אמר אבא כו' מארי דבנינא איהו אומר ואומנא עביד ולקמן פ"ב ב' מסט' דאבא מצווה ומסט' דאימא עושה ומחשבה אחיד בתרוייהו דבין האמירה ובין העשיה {קכו ע"א} א"א להיות בלא מחשבה:

(קד) **עי' זהר ח"ג ע"ב:** אר"ש לר' אלעזר ת"ח 9524 הני עשרין ותרין אתון דגליפין באורייתא 9525 כלהו מתפרשן 9526 בהני 9527 י' אמירן כל אמירה ואמירה מאלין 9528 דאינון כתרין מלכא 9529 כלהו גליפין באתון ודיען 9530 [אחרנין 9531] (אחרן) בגיני כך שמא קדישא אתכסייא באתון אחרן 9532 וכל אמירה אוזיף 9533 לאמירה עלאה מנה 9534 אתווי בגין דאתכליל האי בהאי וע"ד שמא קדישא 9535 גליפנא ליה באתון אחרנין 9536 בגין דאתכסיין דא בדא ודא בדא עד דמתקשרין כלהו כחדא 9537 ומאן דבעי למנדע צרופי שמהן קדישין 9538 לנדע אינון אתון דרשימין בכל כתרא וכתרא וכדין לנדע ויתקיים בכלא:

והא גליפנא לון בכל אינון אתון דרשימין וידיען 9539 בכל כתרא וכתרא מספרא עלאה דשלמה והכי סליק בידן וחברייא גליפין לון (ס"א ולחברייא גלינא לון) ושפיר הוא דהא כל כתרא וכתרא אוזיף לחבריה אתווי כמה דאוקימנא ולזמנין דלא אצטרין אלא באתווי אינון דרשימין ביה וכלהו ידיען לגבי חברייא והא אוקימנא לון:

תרגום: אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בא וראה אלו עשרים ושתים האותיות שחקוקות בתורה, כולן מתפרשות (מאלו) בעשר האמירות הללו, כל אמירה ואמירה מאותן העשר, שהן כתרין המלך, כולן חקוקות באותיות ידועות (אחרות). לכן השם הקדוש מתכסה באותיות אחרות, וכל אמירה מלוה לאמירה יותר עליונה את אותיותיה, משום שנכללות זו עם זו, ולכן את השם הקדוש חקקנו אותו באותיות אחרות, משום שהתכסו זו בזו וזו בזו, עד שכולן נקשרות כאחת, ומי שרוצה לדעת את צרופי השמות הקדושים, שידע את אותן האותיות הרשומות בכל כתר וכתר, ואז ידע ויתקיים בכל.

9524 עיי' ג"ח טנת"א ו: ושם נאמר כי הא אוליפנא לן כל אינון אתון דרשימין וידיעין בכל כתרא וכתרא. ואנו לא זכינו בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינם מס"י ומוזר שיר השירים כמ"ש בע"ה, ע"כ. ועי' ביאורים ח"א עג ע"ד, כוונתו שאינו יודעים איזה צרופי אותיות שייכים לכל מאמר ומאמר אשר בהם נבראו, אמנם חילוקי ל"ב האותיות שב"ס ד"א ומלכות עצמן, מבואר לקמן בשער פרקי הצלם פ"ו.

9525 הם אותיות האלפא ביתא א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י כ"ל מ"נ ס"ע פ"צ ק"ר ש"ת "דגליפנא" באורייתא שנקחקו אותיות אלו בתורה שהם לפי האמת עולמות רוחניים ובאו חקוקים בתורה, ובסוד צרופם תתהוה התורה, בהצטרף ששה אותיות מהם יעשה בראשית וכן שאר אותיות התורה (אור יקר).

9526 כלומר עם היות שאינם לפי חשבון שהם כ"ב י"א זוגות, וזוג לכל מאמר יתירו שנים, ושלשה לכל מאמר יפחיתו שמונה כדי שיהיו שלשים, אין חשש כלהו "מתפרש" או "מתפשט" בהני עשר אמירן" שהם עשר ספירות והאותיות נחלקות להם (אור יקר).

9527 (ל"א מאלין) (נוסף בדפ"ו).

9528 עשר (נוסף בדפ"ו). עשר - פי' כ"ב אותיות התורה הם המתחלקים ב"ס כל ספי' יש בה אותיות ידועות לה (מ"מ).

9529 ירצה שכל עשר מאמרות הם עשר ספירות ממש, וכל ספירה וספירה מאלו הספירות (אור יקר).

9530 שיש אותיות מאלו ה"כ"ב שהספירה תתלבש ותתבנה באותם האותיות, ונודע שהספירות הם השם הקדוש, והשם הוא כאלו הוא עצמותו ממש פנימיותם, והאותיות ההם כאלו הם לבוש אל השם, בענין שהספירות יקראו ית"ה ' חכמה ה' שית ספירן ה' מלכות, ולזה שם זה יתלבש בכ"ב אותיות מן הטעם עצמו כי השם הוא הספירות והספירות יתלבשו באותיות והשם תתלבש באותיות (אור יקר).

9531 פי' הויה מלוש באד"ני (מ"מ).

9532 דהיינו אותיות הכנויים ושמות שאינם נמחקים וכיוצא שהם אותיות שאינם מקודשות כאותיות השם ממש מפני היות האותיות לבוש לשם עצמו (אור יקר).

אחרנין (דפ"ו).

9533 הענין שהאותיות יתחלקו לעשר מאמרות הם עשר ספירות כזה ' קוצו לכתר וגוה החכמה והן א"ב, נמצאו בחכמה א"ב, ובבינה ג"ה, ובתפארת ו' ובשלשה אבות זח"ט, והם גם כן בשלשה מדות התחתונות נצח הוד יסוד, ונשאר ו' אותיות שיתחלקו כ"ל בחסד, מ"ג בגבורה, ס"ע בתפארת, פ"צ בנצח, ק"ר בהוד, ש' ביסוד, ת' במלכות ובהו נשלמו סוד כ"ב אותיות בספירות, וכדי להשלים שם כל אחד ואחד מהם כל אמירה (אור יקר).

9534 כיצד ש' ביסוד וכדי שתקרא ש"ת דהיינו סוד מלשון כי השמות אויף מלכות ת' שבה אל היסוד, והטעם שהמלכות נכללת ביסוד שאליה היא עולה כנודע, ועל ידי יוד שבו וש"ת יעשה ש"ת כענין שפרשו בשיר השירים, וכן ההוד נקראת ק"ר כדי לעשות שרק שבו יקח ש' ביסוד ויעשה שרק שבו כנודע (אור יקר).

9535 שהוא שם ית"ה ' חכמה ה' בינה ו' שית ספירן ה' מלכות (אור יקר).

9536 כדפירשנו שהוא מתחלק בכ"ב אותיות אחרות על דרך הנוכח מפני שהוא מתלבש זה בזה, כיצד ' מתלבש בא"ב וה' מתלבש בג"ד כדפירשנו וכן ו' בזח"ט וכן שאר האותיות ל"ב, וה' מתלבשת בת' כמבואר (אור יקר).

9537 כמו שצדפנו אותיות השם שהם ית"ה בכ"ב אותיות כדפירש', וכמו שציינו ציור אמיתי בשיר השירים (אור יקר).

9538 כל שם ושם בכמה ספירות הוא נאחז והאין יוכלו בו (אור יקר).

9539 וידיעין (דפ"ו).

מאיר העין ח"א

והרי חקקנו אותם בכל אותן האותיות שרשומות וידועות בכל כתר וכתר, מהספר העליון של שלמה, וכך עלה בידינו. והחברים חקקו אותם (ולחברים גלינו אותם) ויפה הוא, שהרי כל כתר וכתר מלווה לחברו את אותיותיו כמו שבארנו, ולפעמים שלא צריך אלא באותם אותיות שרשומים בו, וכולם ידועים לחברים, והרי בארנו אותם.

ק"ה) ע"י ס"י (פ"ג מ"ו) שלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה, ראש ובטן וגויה⁹⁵⁴⁰, ראש נברא מאש, ובטן נברא ממים, וגויה מרוח מכריע בינתיים.

בהגר"א: ג' אמות אמ"ש בנפש – וכל א' כלול מג', ראש כולל כח"ב, בטן נה"י ומלכות, וגויה חג"ת. וכל א' כלול מאמ"ש, כי המוח שבראש הוא מים כנ"ל (ב ע"א). ועל המוח קרומא דאורא, דמות כסא (יחזקאל א כו), אור. ועל הכסא כמראה אדם (שם) כעין חשמ"ל כמראה אש (שם כז)⁹⁵⁴¹. כי הנשמה נקראת אש שהיא מבינה אש, והיא משמים⁹⁵⁴², שבינה כולל ג"ר⁹⁵⁴³, וכן חום וראש⁹⁵⁴⁴, ושם אמ"ש כסדר שחשב כאן.

וכן בגויה, לב אש, נור דליק כידוע (תיקו"ז נה ע"א), וריאה מים (רע"מ פנחס ריח ע"ב), ורוח דנשיב הוא רוח ונק' ע"ש הרוח כי שם משכן הרוח.

וכן בטן כולל⁹⁵⁴⁵ משלשתן ונק' ע"ש מים, כי שם משכן הנפש שהיא מארץ, כמ"ש (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש כו', שאמרו (תנחומא תזריע פרשה א') נפשו של אדם הראשון, ממלכות, מים כנ"ל.

והן ג' פרצופים בינה ת"ת ומלכות שכוללן הכל. וכן ג' עולמות בינה בתלת ספירין מקנן בכורסיא, ו' קצוות ביצירה, מלכות בעשיה (תיקו"ז כד ע"ב. ע"ז מיעוט הירח ג'). והן אמ"ש כסדר שחשב כאן, וכולן נכללן בכח"ב, כי כתר נקרא גלגלתא, חכמה בלב כמ"ש (משלי יד ג) בלב נבון (טו ע"ג) תנוח חכמה, והוא ס"ת שבארין⁹⁵⁴⁶, ובטן בינה כמ"ש (איוב לח כט) מבטן מי יצא כו'.

(עוד בליקוטיו) שלש אמות אמ"ש בנפש ראש כו' – והן נר"ן, ב"ע, שמשם נר"ן, ולכן הוא באדם ראש נשמה ששם הנשמה, בטן הנפש בכבד⁹⁵⁴⁷, וגויה הרוח מכריע בינתיים רוח בלב. וכן בעולם נפש בארץ כמ"ש (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה, ואמרו (תנחומא תזריע פרשה א') זו נפשו של אדם הראשון, רוח באויר כי הוא חיותו של אדם משם הרוח⁹⁵⁴⁸ כידוע, ונשמה ברקיע כמ"ש בתי"ז"ה (דף סא ע"א⁹⁵⁴⁹), והם טעמים ונקודות ואותיות, בינה כולל ג"ר, ו"ק, מלכות כמ"ש שם⁹⁵⁵⁰ והמשכילים אינן כו' יזהירו כזהר אליו כו' ברקיע דאיהו על ארעא ככתרא ואתון כו' עד סוף המאמר יעו"ש. והוא ראש מאש וכן שמים דנשמתא היא אש שורפת ולולי האדים היורדין מן הבטן בקרירותם היתה שורפת⁹⁵⁵¹, כסא הכבוד תכלת אש שורפת כידוע⁹⁵⁵², ולכן כשאדם מתענה שורפת את האדם, שאין אדם יורדין מבטן (טו ע"ד) כידוע, ובטן קור כנ"ל, וגויה רויח מכריע חום הטבעי. שלש אמות אמ"ש הן כח"ב, ראש מאש בינה, בטן ממים חכמה, גויה מרוח כתר כמ"ש פ"א⁹⁵⁵³ ראש מאש, לכן שם שערות הראש והזקן. ואשה נדחה החום למטה בדמים ואין לה זקן⁹⁵⁵⁴.

ק"ו) "Ghw, heu ע"י תיקו"ז ע"ב: צורת דיוקנא דכלילא מכמה נהורין חד וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר (יחזקאל א כו) דמות כסא דא אבן ספיר דמתכסא ואיהו לעילא כנוונא דא

⁹⁵⁴⁰ ע"י פת"ש נתיב אח"ף פתח ח שבין כל א' יש פרסא. וע"י לש"ו הקדו"ש שער ג פרק א', לב נקרא בספר יצירה בשם גויה, משום שהוא עיקר מציאת האדם.

⁹⁵⁴¹ ע"י לעיל י ע"ג.

⁹⁵⁴² ע"י לעיל משנה ד' שמים מאש. כאן הוא חוזר לכללות הראש שכולו נקרא אש ביחס לגוף והוא בכללות נשמה.

⁹⁵⁴³ ע"י תיקו"ז כד ע"ב: אימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירין עלאין, וע"י עוד ע"ח שער מול"מ ב.

⁹⁵⁴⁴ נדצ"ל "בראש".

⁹⁵⁴⁵ לכאורה צ"ל כולל.

⁹⁵⁴⁶ ע"י תיקו"ז ע"ח ע"א: ארונא דספר תורה דא לבא ואיהו נור דליק ואי לא כנפי ריאה דאינן נשבין עליה הוה לבא אוקיד כל גופא. ובי' עליו רבינו – בד"ה ואיהו נור

כו' - דארון אותיות נורא תרגום של אש והוא חום הטבעי שבלב ועיין ברעיא מהימנא פ' פנחס רלד ע"א.

⁹⁵⁴⁷ ע"ח עג"י פרק ג'.

⁹⁵⁴⁸ ומ"כ בס' רזיאל ב' ראש התיבה של רוח שרוח אדם בראשו ומשם יוצא שכן נפתה שנאמר ויפח באפיו נשמת חיים וכתוב ורוח אלהים מרחפה כו זהו רוחו של

אדם כי חי תתקל המנן ר"ח במילואו ר"ש ר"ו ח"ת ג' תתק"ל (ש"ל)

⁹⁵⁴⁹ נדצ"ל פא ע"א והוא כו ע"ד בדפוסים שלנו. וע"י תז"ח כא ע"ג: והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע אליו אנון דמשדליל באורייתא ואסתכלין במלי דאורייתא ברעיתא

בהרהורא דלבא והמשכילים דמסתכלן ולא מסתכלן במלה בלחודהא אלא דמסתכלן באתר דתלי ההוא מלה בגין דלית מלה דלא תליא על רוא אחרא עלאה.

תרגום: והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע אלו אותם שמשדלילים בתורה ומסתכלים בדברי תורה ברצון ובהרהור הלב והמשכילים שמשתכלים ולא מסתכלים בדבר

לבדו אלא שמשתכלים במקום שתלוי אותו הדבר משום שאין דבר שלא תלוי על סוד עליון אחר

⁹⁵⁵⁰ ע"י שם כו ע"ד: והמשכילים יזהרו מאי משכילים אליו אתון דאורייתא יזהרו אליו נקודין דנהרין באתון כנשמתא בגופא כזהר אליו טעמי תורה דאנון כתרין על

רישיהו דאתון ברקיעא דאיהו על ארעא ככתרא ואתון ונקודי וטעמי אנון כנשמתא ורוחא ונפשא אתון אנון מסטרא דנפשא דאיהי ברבועא ונקודין בעגולא דאתון

בעגולא בגין דאנון כאדם דיצירה.

תרגום: והמשכילים יזהרו מי המשכילים אלו אותיות התורה יזהרו אלו הנקודות שמאירות באותיות כנשמה בגוף כזהר אלו טעמי תורה שהם כתרין על ראשי

האותיות רקיע שהיא על הארץ ככתר והאותיות והנקודות והטעמים הם כנשמה ורוח ונפש האותיות הן מצד הנפש שהיא ברבוע והנקודות בעגול שבאים בעגול

משום שהם כמו אדם של יצירה.

⁹⁵⁵¹ נדצ"ל את הגוף.

⁹⁵⁵² ע"י זהר וקרא לד ע"א שהכסא הדין היא אש תתאה, והכסא רחמים היא אש עלאה. וכן ע"י לעיל פ"א מ"ב.

⁹⁵⁵³ מ"י פעם אחת (כלומר במשנה).

⁹⁵⁵⁴ ע"י מ"ש רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ב שחוסר הזקן הוא בגלל חסרון הדעת, ואילו כאן משמע שזה בגלל שבינתה נצרכת לולד.

מאיר העין ח"א

א' וכלא א' נקודה דא הוא כנון חל"ם לעילא כתר עליון⁹⁵⁵⁵ דרכיב על י"ה דאינון חכמה ובינה כחשבון חל"ם ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר חר"ק ודא מלכות והארץ הרום רגלי (ישעיה סו א) איהי תחות ו"ה דאיהו השבון חר"ק והכי סליק א' יהו"ה יו"י⁹⁵⁵⁶: תרגום: צורת הדמות שכלולה מכמה אורות, אחד, "וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר", שמתכסה, זו אבן ספיר, דמות כסא, והוא למעלה כדוגמא זה א'. "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", כדוגמא זה א', והכל א'. נקודה זו היא כמו חול"ם למעלה, כתר עליון, שרוכב על י"ה, שהם חכמה ובינה, כחשבון חל"ם. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, חירק, וזו מלכות, "והארץ הרום רגל", היא תחת ו"ה, שהיא חשבון חר"ק, וכך עולה א', יהו"ה, יו"י.

בהגר"א צורת דיוקן דכלילא מכמה נהורין - קאי אדלעיל דקאמר באתגלי' ציורין, וקאמר שראה דיוקן א' שכולל כל הט' מראות, כמ"ש לקמן, שראה מתוך מט"ט, דאיהו כליל כל המראות⁹⁵⁵⁷: **דא אבן ספיר דמות כסא איהו לעילא כו' - ר"ל**, דאבן הוא ניצוץ, יו"ד, ורקיע הוא ו' כנ"ל⁹⁵⁵⁸, והאבן הוא למעלה מן רקיע, א"כ הוא כזה א': **ותחת רגליו כו' - אע"ג דאינו כתוב כאן משום דכבר כתוב בתורה: איהי תחות ו"ה - שה' אחרונה שבשם היא נוקבא דז"א, אבל מלכות הפרטי של ע"ס שהיא השכינה היא תחתם, והיא שם אדני⁹⁵⁵⁹, דכתר ומלכות, זה שרש השם, וזה כלול מכל השם:**

ועי' שם כא ע"א: ואית חיה עלאה [טו ע"ב] כנוונא דא א' ודא י' עלאה דאיהי על הרקיע ואיהי מחשבה עלאה והאי איהו אדני' עטרת עלאה איהי! כתר ברישא (דכל"א)² רקיע דילה ו' עלאה והאי איהי עטרת תפארת ראשין דילה תרין דרועין: תרגום: ויש חיה עליונה כדוגמא זה א', וזה י' עליונה, שהיא על הרקיע, והיא מחשבה עליונה, וזהו אדני' עטרה עליונה היא כתר בראש, רקיע שלה ו' עליונה, וזו היא עטרת תפארת, הראשים שלה שתי זרועות.

בהגר"א: ואית חיה כו' - כאן מפרש י' שעל הא': י' עלאה - חכמה, דיו"ד תתאה מלכות: מחשבה עלאה - חכמה בתוך הבינה⁹⁵⁶⁰: עלאה כתר ברישא רקיע דילה כו' - כצ"ל, ור"ל שהיא כתר על ת"ת שהוא ג"כ נק' רקיע כנ"ל (ד ע"ב ד"ה דא אבן): ו' עלאה - הוא ת"ת, שוא"ו תתאה הוא יסוד ו' זעירא⁹⁵⁶¹: עטרת - ת"ת: תפארת - כמ"ש לעיל בהקדמה (י ע"א) שבינה היא עטרת ע"ג תפארת, וז"ש לעיל כתר ברישא רקיע דילה, ואמר דילה, שהרקיע של מלכות הוא יסוד, ורקיע שלה היא ת"ת: תרין דרועין - והוא ממטה למעלה, בינה חיה, וראשי החיה חו"ג, ורקיע שע"ג ת"ת, וזהו קמץ דלעיל (ב ע"ב) **כד סלקא כו' מלמטה למעלה:**

(קז) **עי' ס"י (פ"ד מ"ז) שבעה כוכבים בעולם שבתא⁹⁵⁶² צדק⁹⁵⁶³ מאדים חמה נוגה⁹⁵⁶⁴ כוכב לבנה שבעה ימים בשנה שבעת ימי השבוע שבעה שערים בנפש זכר ונקבה שתי עיניים שתי אזנים שני נקבי האף והפה.**

שבעה כוכבים כו' - כסדר עמידתן בגלגל מלמעלה למטה, וסדר [שימושן] מפרש לקמן⁹⁵⁶⁵ (זו וכו⁹⁵⁶⁶).
ועיי' שם: (פ"ד מ"ח) (בבא א') המליך⁹⁵⁶⁷ אות ב' בחכמה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה⁹⁵⁶⁸ וצר בהם לבנה⁹⁵⁶⁹ בעולם יום ראשון בשנה ועין ימין בנפש זכר ונקבה

⁹⁵⁵⁵ עיי' ביאורים ח"ב קד ע"ג ז"ל: עיי' רע"מ פנחס (רמ"ז ע"ב), הרי שאמר ג"כ כתר עליון ולא אמר כתר סתם, והוא משום כי הכתר דהנקודות הרי הוא רק נקודת הקמץ ולא החולם, כי החולם הוא רק בהת"ת דהנקודות, אלא שעכ"ז יש בו מעלה גם על נקודת הקמץ משום שנשמת פנימיות שבו הוא מלמעלה ולמעלה, שהוא מהכתר עלאה שעל כל הנקודות כולם, והיינו מהת"ת דא"ק וכנז', ע"כ. הרי למדנו מדברי הלש"ו שהאמור בתיקונים לענין היות החולם בבחינת כתר עליון הוא דווקא בבחינת נשמת הפנימיות שבו.

⁹⁵⁵⁶ עיי' עוד י"ז ע"א וכן בתיקון ה' (דף כא ע"א) ובתיקון י' (דף כה ע"ב) (ביאורים ח"א ע"ד ע"א).

⁹⁵⁵⁷ עיי' לעיל הערה **Error: Bookmark not defined.** ועיי' דברי רבינו בתנ"ח ע"ב ד"ה דאתמר.

⁹⁵⁵⁸ ה ע"ב ד"ה וקבען ברקיע.

⁹⁵⁵⁹ עיי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"ג ד"ה חיה טבא.

⁹⁵⁶⁰ עיי' לעיל הערה 9352.

⁹⁵⁶¹ עיי' לעיל הערה **Error: Bookmark not defined.**

⁹⁵⁶² עיי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יא ע"א ד"ה שביעאה, ז"ל, שבתאי, שהוא דרגא דבינה כידוע, ובינה הוא בסוד אחרית, שהכל תשוב אל שרשו, שהיא סוד האש כמ"ש בס"י, והוא סוד וחד חרוב, ע"כ.

⁹⁵⁶³ ועיי' יהל אור ח"א ו ע"ג, ששבתאי זה אוכמא, ועיי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז סד ע"ב ד"ה השיב אחר וז"ל, דשבתאי שהיא בס"א נגד שבת שאיל על שכינתא ביום השבת, דהוא שולט אז ורואה שהיא נסתלקה ממנו לימין, ושאייל עלה ולכן נק' שבתאי בתוספת אותיות א"י לגרעון דילה עכ"ל [מ"ר שליט"א טען שזה לא נוגע, ועיי' תיקו"ז קנ ע"ב]. ולכאורה צ"ע, שכן משמע מהס"י שזה חלק מו' הכוכבים ואינו עניין לבינה, אבל מהתיקו"ז רואים שזה שייך לסט"א, אבל כנראה שבתיקונה זה השבתתו ותיקונו וממילא השבתאי עולה לבינה.

⁹⁵⁶⁴ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ד ואע"ג, ז"ל, שצדק נברא במערב, והיתה כוכב אחרון.

⁹⁵⁶⁵ עיי' לעיל יב ע"ג.

⁹⁵⁶⁶ עיי' רבינו בחיי עה"ת (שמות יא ד), ז"ל, ידוע אצל חכמי הכוכבים שראשי הימים שהם חל"ם כצנ"ש וראשי הלילות כצנ"ש חל"ם.

⁹⁵⁶⁷ כלומר ב' הבבאות הבאות.

⁹⁵⁶⁸ עיי' לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ג דהיינו שיחדה אל שרשה (כמש"כ בע"ח טנת"א ז) וקשר לו כתר הוא על תוספת אור שנתוסף לו להוציא את כחו לפועל שכל הוצאה מכחו לפועל היא רק על ידי תוספת כח ממקור האחדות, ע"כ.

⁹⁵⁶⁹ עיי' לש"ו ביאורים ח"א עה ע"ג שבכל א' מהצירופים מתגבר האות שלו שהוא שורשו והוא הראשון והוא המליך כאן.

⁹⁵⁶⁸ פ"י הענין "צרפן זה בזה" הוא שכל הבל"ד כפר"ת פעלו רק על ידי כולם, כמו ג' בדכפר"ת, דהיינו בצירופים של כולם האות המלך היא הראשון (לש"ו ביאורים ח"א פו ע"ד).

⁹⁵⁶⁹ עיי' מש"כ רבינו בביאורו בביאורו על תיקו"ז א ע"א ד"ה חוורו כסיהרא, ז"ל, חסד ששם הסיהרא, ברתא דאברהם, כמ"ש בתיקון סט ובס"י (פ"ד מ"ח) ושם שמאדים בגבורה.

מאיר העין ח"א

(פ"ד מ"ט) (בבא ב') המליך אות ג' בעושר וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם מאדים בעולם יום שני בשנה ואוזן ימין בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מ"י) (בבא ג') המליך אות ד' בזרע וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם חמה בעולם יום שלישי בשנה ונחיר ימין בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מ"א) (בבא ד') המליך אות כ' בחיים וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם נוגה בעולם יום רביעי בשנה ועין שמאל בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מ"ב) (בבא ה') המליך אות פ' בממשלה וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם כוכב בעולם יום חמישי בשנה ואוזן שמאל בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מ"ג) (בבא ו') המליך אות ר' בשלום וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם שבתאי בעולם יום ששי בשנה ונחיר שמאל בנפש זכר ונקבה
(פ"ד מ"ד) (בבא ז') המליך אות ת' בחן וקשר לו כתר וצרפן זה בזה וצר בהם צדק בעולם יום שבת בשנה ופה בנפש זכר ונקבה

(קח) עיי ס"י (פ"ה מ"ב) שתים עשרה פשוטות ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' יסודן שנים עשר גבולי אלכסון, גבול מזרחית רומית⁹⁵⁷⁰ גבול מזרחית צפונית גבול מזרחית תחתית גבול דרומית רומית גבול דרומית מזרחית גבול דרומית תחתית, גבול מערבית רומית גבול מערבית דרומית גבול מערבית תחתית, גבול צפונית רומית גבול צפונית מערבית גבול צפונית תחתית, ומתרחבין והולכין עד עדי עד והן הן גבולות עולם.

י"ב פשוטות כו' גבולי אלכסון – כמו בבית שיש לו ששה שטחים ו"ק כנ"ל, במקום שמגיעים ב' קצוות ביחד נקרא גבול, ששם גבול הקצוות. והן ד' בכל שטח ושטח וששה שטחים היה ראוי להיות כ"ד גבולים, רק כי גבול א' משמש לב' שטחים הוא י"ב⁹⁵⁷¹. ולקח מד' גבולים של ד' רוחות, א' לכל רוח, וכן מגבולים שלמעלה ומטה לקח אחד מלמעלה ואחד מלמטה לכל שטח מד' רוחות, הרי לכל רוח ג' גבולין והתחיל ממזרח⁹⁵⁷² שהוא קדמ, והולך לימין כמ"ש (יומא טו ע"ב) כל פינות שאתה כו'⁹⁵⁷³, והן ג' לכל רוח ד' פעמים כנגד י"ב גדפין כנ"ל (זו ע"ד), וכל קו המיותר נק' אלכסון⁹⁵⁷⁴, כמו יתר היותר גדול.

ומתרחבין כו' – לא כמו בגשם שהוא בעל תכלית, כי בספירות אין יח ע"ב} תכלית⁹⁵⁷⁵, רק שקראן גבולין לפי המדות.

עד עדי עד כו' – ר"ל מקצה השמים ועד קצה השמים (דברים ד לב), מבינה שכולל ג'ר⁹⁵⁷⁶ עד מלכות, כמ"ש בפ"א מ"ה.

והן הן כו' – שחלק הארץ לי"ב חלקים, ולי"ב נשיאים דס"א⁹⁵⁷⁷, נגד י"ב שבטים כמ"ש (דברים לב ח) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. וז"ש הן הן גבולות עולם, והן בכל גשם וגשם י"ב גבולין שלו כנ"ל, ונמצא בכל גשם כ"ב אותיות, ג' אמ"ש בג' רחקים שלו, וז' בג"ד כפר"ת ב"ק ונקודה האמצעית, וי"ב פשוטות ב"ב גבולי אלכסון. וכן בספירות כ"ב צינורות, ג' ברוחב א' מחכמה לבינה והוא הראש, וא' מחסד לגבורה⁹⁵⁷⁸ והוא הגויה, וא' מנצח להוד והוא הבטן. וז' באורך ביושר מכתר לת"ת, ומחכמה לחסד, ומחסד לנצח, ומבינה לגבורה,

⁹⁵⁷⁰ אלה הם גבולים ולא גבולי אלכסון (מ"ר שליט"א).

⁹⁵⁷¹ עיי לש"ו ביאורים ח"א פג ע"ב, ז"ל, וכל דבר ריבוע שהוא ב"ק הנה יש בו י"ב קרנות, ד' קרנות ארוכות שוכבות בכל אורך משך התקרה עם הד' כתלים במקום חיבורם יחד, וד' קרנות ארוכות עומדות במקום חיבור הד' כתלים זה לזה, ועוד ד' קרנות ארוכות שוכבות בכל משך חיבור הרצפה עם הד' כתלים, והם נקראים י"ב גבולים, כי בהקדן שם הוא הסיום והגבול של כל א'. ונקראו אלכסונין, כי אם תצייר התפשטות קו מהקדן הוא רק באלכסון, ומתפשט באלכסון עד קדן המגביל, כגון ממזרחית רומית למערבית תחתית, ועד"ז בכלם. וכן אלכסון של כל ריבוע הוא רק בהקרנות, ולכן נקראו י"ב גבולי אלכסוניים.

⁹⁵⁷² כלומר בפונה למזרח.
⁹⁵⁷³ עיי זהר ח"א רנט ע"א.

⁹⁵⁷⁴ כזה:

⁹⁵⁷⁵ עיי לעיל פ"א מ"ה עשר שאין להם סוף, ועיי לעיל הערה.

⁹⁵⁷⁶ עיי לעיל הערה 9543.

⁹⁵⁷⁷ עיי תיקו"ז לה ע"א: ואלין מזלות מתמנן הוו ירתין תרין עשר שבטין נשמתין דילהון ואית מסטרא אחרא תרין עשר דאתמר בהון שנים עשר נשיאים לאמתם דאינון אתקראו ט"ה ש"ר תאומ"ם סרט"ן וגו' דא כנוונא דדא עבד קודשא בריך הוא. תרגום: והמזלות הללו, משם היו יורשים שנים עשר שבטים את נשמותיהם. ויש מצד אחר שנים עשר שנאמר בהם "שנים עשר נשיאים לאומתם", שהם נקראו ט"ה ש"ר תאומ"ם סרט"ן וגו', זה כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא.
⁹⁵⁷⁸ כלומר חוץ מקישורם זב"ז על ידי ת"ת (לש"ו ביאורים ח"ב קו ע"ב).

מאיר העין ח"א

ומגבורה להוד, ומת"ת ליסוד, ומיסוד למלכות, והמקבלין מהצינורות הן ז"ת. וי"ב הן אלכסונן ועיין בציור שציירתי (ע' בציור סוף הספר נו ע"ב)⁹⁵⁷⁹ ו' צינורות הן בז"ת, שהן ו' קצוות. ו' צינורות מחו"ב לכתר ולהו"ג ולת"ת, וצריך לקרוא אותן ג"כ בשם ו"ק שהן מתערבין בת"ת כמו ו"ק שמתערבין ביסוד, שע"כ נקרא מערב, וכן נק' ג"כ ת"ת מערב, וכתר מעלה וחוי"ג מטה⁹⁵⁷⁹, וחוי"ב דרום וצפון, ותמצא בכל רוח ד' גבולין ובהצטרפם י"ב גבולין כנ"ל.

ועינייש (פ"ה מ"ג) שתים עשרה פשוטות ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' יסודן חקקן חצבן צרפן שקלן והמירן וצר בהם שנים עשר מזלות⁹⁵⁸⁰ בעולם שנים עשר חדשים בשנה שנים עשר מנהיגים בנפש זכר ונקבה.

שתים עשרה כו' חקקן כו' – כאן הצירוף מ"ב אותיות, ובכל חוש מלך אות א' וכנ"ל (משנה ז').

וצר בהם כו' – כולם בסוד י"ב צירופי הוי"ה. הראשון הוי"ה כסדר, ואח"כ כסדר הצירוף, ותקופת ניסן כל הוי"ה מתחילין ביו"ד, ותמוז בה', ותשרי בו', וטבת בה', שהן נחלקין לד' פעמים ג'. וכן החדשים והמזלות, וכן י"ב צירופי אהי"ה, אלא שזה בסוד המקיפים וזה בסוד הפנימים. וכן י"ב שבטים י"ב צירופים הנ"ל. ואמרו רז"ל כי הי"ב החושין הנ"ל מיוחסין לי"ב שבטים ראייה לראובן כמ"ש (בראשית מט לב) כי ראה ה' בעניי. שמיעה לשמעון שנאמר (בראשית מט לג) כי שמע ה'. ריח ללוי כמ"ש (דברים לג י) ישימו קטורה באפיך וכליל כו', ועולה ג"כ ריח כמ"ש (ויקרא א ט) אשה ריח ניחוח. שיחה ליהודה כמ"ש (בראשית מט לה) הפעם אודה את ה'. ואמרו (ב"ר פ"א פ"ה⁹⁵⁸¹) לאה אחזה בפלך הודיה ועמדו ממנו בעלי הודיה, יהודה אמר צדקה ממני, דוד רווחו להקב"ה בשירות ותשבחות (ברכות ז ע"ב), דניאל אמר (דניאל ב' כ') לך אלהא כו' והכל מיהודה. הרחור ליששכר כמ"ש (בראשית מט יד) יששכר חמור גרם כו' בתורה, והענין שהחמור אף כשהוא ישן ניעור ממשמרה ראשונה⁹⁵⁸² זמן השינה, וכן יששכר שאף בשינה נעשין כליותיו מעין החכמה שבהן ההרהור כמ"ש (משנה ז'), כמשה"כ (תהלים טז ז) אף לילות יסרוני כליותי. שחוק לזבולון כמ"ש (דברים לג יח) שמח זבולון (יה ע"ג) בצאתך שיהיה מרויח בפרקמטיא והוא בשמחה, (דברים נו יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך⁹⁵⁸³ אבל בכתבים של האריז"ל⁹⁵⁸⁴ כתב שחוק לנפתלי, הלוך לזבולון, ובמקום לוי כתב מנשה, והכל א' שיבואו השבטים כסדר הדגלים, וראיה לדברי האריז"ל (דברים לג יח) שמח זבולון בצאתך וירכתו על צידון, נפתלי שבע רצון הוא שחוק. רוגז לך כמ"ש (בראשית מט יז) יהי דן נחש עלי דרך כו'. הילוך לנפתלי כמ"ש (בראשית מט כא) נפתלי אילה שלוחה וכן אמרו (זח"ב קד ע"ב) שהיה קל ברגליו. מעשה לגד כמ"ש (דברים לג ס) וטרף זרוע אף קדקוד, ומעשה ביד שמאל כמ"ש (ו ע"ג ד"ה חמש נגד) שם הגבורה למלחמה כידוע. לעיטה לאשר כמ"ש (בראשית מט כ) מאשר שמנה לחמו. תשמיש ליוסף כמ"ש (בראשית מט כב) בן פורת יוסף כו' וירגו כו' יסוד כידוע. שינה לבנימין כמ"ש (דברים לג יב) ובין כתפיו שכן, והוא חדר המטות (מלכים ב' יא ב), הנה מטתו שלשלמה (שיה"ש ג⁹⁵⁸⁵).

(קט) עי' זחר ח"ג כד ע"א: רבי יוסי פתח ואמר (ישעיה סב ח) נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו האי קרא אוקמוה אבל תא חזי כל זמנא דבר נש חטי קמיה דקודשא בריך הוא אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבליה) האי חפאה לדיינא ליה⁹⁵⁸⁶ לבר נש ואסתכל (ס"א ואסתכל) עליה אי תב בתיובתא שלימתא קמי מאריה אתעבר חוביה ודינא לא שלטא עלוי ולא מאמי עלוי אי לא תב אתרשים ההוא חפאה לגבי ההוא דרגא:

אוסף למחטי הא דרגא אחרא אודמן לקבליה ואסתכלם בדרגא קדמאה כדין בעיא תשובה יתיר (ואי לא תב) ואוי אוסף למחטיו אוסף דרגא על דרגא עד דאשלים לחמשה דרגין כיון דאתתקן ימינא לקבליה ואסתכלם עליה⁹⁵⁸⁷ הא שמאלא⁹⁵⁸⁸ זמינא לאסכמא בימינא ולאתכללא ביה כיון דשמאלא אסתכלם בימינא כדין לא תליא בתשובה והא אוקמוה:

⁹⁵⁷⁹ אצ"ל וכתר מזרח וחוי"ג מעלה ומטה (הגה"ת ש"ל).
⁹⁵⁸⁰ עי' פת"ש נתיב א"א פתח כו', ז"ל, ענין י"ב הגילופין הוא כי הם בסוד הנקבא כידוע, שז' ימים הם בדכורא, וי"ב שעות של היום בנוקבא, והם ב' מזלות מזל יום ומזל שעה, שכמו כן למטה הם ז' כוכבי לכת וי"ב מזלות והם בסוד ז' אותיות כפולות בג"ד כפ"ת וי"ב פשוטות.
⁹⁵⁸¹ וז"ל המדרש כפי המצוי בידינו: לאה תפסה פלך הודיה ועמדו הימנה בעלי הודיה יהודה (בראשית לח) ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני.
⁹⁵⁸² עי' ברכות ג ע"א: שלש משמרות היו הלילה וכו' וסימן לדבר משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים.
⁹⁵⁸³ אין סוגריים מרובעים בדפוס עם התולדות יצחק.
⁹⁵⁸⁴ כוונתו לכאורה ליקוטי הש"ס - סדר האלפא ביתא שבצבעות, ועי' בספר יצירה הוצאת החיים והשלום דף ל ע"ד.
⁹⁵⁸⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ י ע"ג וז"ל, ואח"כ נולד בנימין ונטל עטרת דידה, וז"ס שאמרו בנימין בדרגא דנוק', שהוא נוק' דנוק', ול"ל מגרמיה כלום, לכן נטל את כח מ"ן שלה ומתה.
⁹⁵⁸⁶ ז"ל שמדה זו הוד והולך ומונ' עד לחסד והם בחי' ה"ח שעל הר' הפגם בהם (רח"ו).
⁹⁵⁸⁷ כיון שגרם החטא עד שגם ספי' החסד מסכים עליה לדינא (כללים ח"א עז ע"ד). עי' בראשית (טז ע"ב) ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), ובר"מ עקב (רעא ע"ב). בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

מאיר העין ח"א

ובדין כלא אסתכמו עליה בדינא ודינא שריא עליה וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש כדין אסתיים ואתתקנו אצבען חמש בנו חמש ימינא בשמאלא⁹⁵⁸⁹ לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא וידוי מתישרן לאחזאה מלה בלא כוונה דבר נש ולא יתכוון ביה ועל דא כתיב (שמות טו ו) ימינך יהויה נאדרי בכח ימינך יהויה תרעין אויב לאתכללא שמאלא בימינא ואשלים דינא וכדין הוא קיימא דכלא ועל דא כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא כלא כתיב (ישעיה סב ח) נשבע יהויה בימינו ובורוע עזו וגו':

תרגום: רבי יוסי פתח ואמר "נשבע ה' בימינו ובורוע עזו", הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה כל זמן שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא, יש דרגה נודעת למעלה כנגד החטא הזה לרדן את האדם, ומסתכלת (ומסכימה) עליו, אם שב בתשובה שלימה לפני רבונו עובר חטאו ואין הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרגה.

אם הוסיף לחטא, הרי דרגה אחרת מזדמנת כנגדו ומסכימה עם הדרגה הראשונה, ואז צריך תשובה יתרה, (ואם לא שב) ואם מוסיף לחטא מוסיף דרגה על דרגה, עד שמשלים לחמש דרגות, כיון שהימין נתקן כנגדו והסכים עליו, הרי השמאל מזומן להסכים עם הימין ולהכלל בו. כיון שהשמאל מסכים עם הימין, אז כבר לא תלוי בתשובה, והרי פרשוהו. ואז הכל מסכימים עליו בדין, והדין שורה עליו. וכשהדין נשלם ושורה על האדם, אז מסתיים ומתתקנות האצבעות חמש בתוך חמש, ימין בשמאל, להראות שהרי הכל הסכימו עליו באותו דין, וידוי מתיישרות להראות דבר בלי כוונת האדם, ולא התכוון בו, ועל זה נאמר "ימינך ה' נאדרי בכח, ימינך ה' תרעין אויב", לכלול שמאל בימין, ונשלם הדין, ואז זוהי עמידה של הכל. ולכן כשרוצה הקדוש ברוך הוא לקיים הכל, נאמר "נשבע ה' בימינו ובורוע עזו וגו'".

(ק) ע"י ז"ח ע"ד: ויקרא אלהים לאור יום דא נקודת צירי 9590 דאנהיר ואתישב בדורעא ימינא 9591 ואתקין ליה בכל תיקוניו וכד נוקבא 9592 אתדבקת בימינא ושמאלא ואתיהיבת בינייהו אתדבקו בה תרין נקודין אלן צר"י וסגול בקיימא והפוכא אחרא דלא מתיישבן בה הכי צרי אתהפך 9593 ואנהיר בה בדיוקנא אחרא בלא יישובא דכורא ואיהו שבא וסגול אתהפך 9594 ואנהיר בה בדיוקנא אחרא ואיהו שרק דתלת נקודין ולאחזאה חביבו דכורא לגבי נוקבא איהו ואיהו כולא חד לזמנין דאנהיר בהו דכורא 9595 מהכא אתפשטו 9596 נקודי לכל שאר שייפין דאתון בגופא ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים דה נקודה פתח 9597 פשיטו דנהירו דאנהיר בסטרא דכורא בסטר שמאלא ואנהיר לההוא אטרא והשתא אתחליפו 9598 ואתכללו ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא מים איהו לימינא ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה צרי בסטרא דא דימינא אתפליגו תרין מימינן 9599 והא אוקימנא ובגין כך צרי תרין נקודין מתיישבן מימין לקביל תרין חד לעילא וחד לתתא כמה דאתחזי בנקודת שב"א

⁹⁵⁸⁸ אז ה' גבורות עומדים על ה"ח (רח"ו).
⁹⁵⁸⁹ ה"ח בתוך ה"ג (רח"ו).
⁹⁵⁹⁰ שיעיקו בבינה ששם טוד וייצר וכן פירשו בתיקונים (אור יקר).
⁹⁵⁹¹ ששם חסידה בראשית ביתה שהבינה נקראת חסידה מטעם שמשכנה בחסד והחסד מתקנת ממנה, וזהו שאמר "ואתקין ליה ככל תיקוניו", ירצה מאירים וחיים כל אברי האותיות בצד החסד מנקודת צרי (אור יקר).
⁹⁵⁹² דהיינו מלכות שהיא שוכנת על נצח והוד לפעמים, וזהו שאמר "אתדבקת בימינא ושמאלא" בסוד צפונות מערבית מערבית דרומית ויעולה להיות עם ה"ת" ממש "בינייהו" לא למטה, אז היא מקבלת ממש החיים מתרין דרועין דכורא, ולזה כמו שחיותו שני נקודות אלו, כן חיותה כיוצא בהן, אלא שמפני החיים האלו הם כאור המתפשט בעששיות שתשתנה כפי בחינת המקום שהוא מתלבש בו, ולזה כיון שהנקבה היא גבורה ודין עם היות שהיא בחינה עליונה עתה בסוד נקודות סוף סוף היא נקבה, לפיכך ישנתו בה הנקודות אל בחינתה, לכך ישנתו ממש עניינם "בקימא והפוכא אחרא" וגינת הפוכם כפול והוא שכל נקודה לעצמה אתהפך מצוי לשבא ומסגול לשורק ולא זו אלא גם מה שהוא דין קצת בזכר הוא רחמים בנקבה ומה שהוא רחמים בזכר הוא דין בנקבה, והענין שיתהפך רוחניות החיים בה "להפוכא וקיימא אחרא" והטעם "דלא אתישבן בה הכי" אלא בדרכים אחרים (אור יקר).
⁹⁵⁹³ כי צרי הוא בחסד ומורה על הרחמים שתי נקודות שוות שני המאורות הגדולים שוים מתמזגין אל הרחמים שניהם, ומפני שהוא מבינה ששורשה דין בבואה אל החסד בזכר מצאה שם מנוח להתחסד, ובבואה אל הנקבה לא נתיישבו הדינן הם אלא נתעוררו ונתמעטה הלבנה ונעשית שב"א לצד הדין והגבורה, את המאור הגדול ואת המאור הקטן, וזה מצד תוקף דין הגבורה כדפירשונו לעיל, ולזה תתייחס השבא אל הגבורה ובמלכות לפעמים, ולזה "איהו בלא ישובא בדכורא" (אור יקר).
⁹⁵⁹⁴ והיינו שהטגול הוא החסד הממתקת דיני הגבורה כדפירשונו, וכאשר הגבורה נמתקת היא מעוררת הזוג יין המשמש המעורר האהבה, וזהו שאמר "אתהפך ואנהיר בה בדיוקנא אחרא ואיהו שרק דתלת נקודי" שמורה על הזכר נקודה של ימין שבסגול, ועל הנקבה נקודה שמאלית שבסגול, והיסוד מייחדם היא נקודה אמצעית שבסגול, והיינו שלש נקודות זו על זו בשורק ח"ת יס"ד מלכ"ת, והיינו "לאחזאה חביבו דכורא לגבי נוקבא", ומפני שתנועתה כתנועת השורק של נקודה אחת מורה שממש ישמש קשורם וייחודם] יחד עד שיעשו ח"ת ומלכות יסוד נקודה אחת, וזהו שאמר "דאיהו כולא חד", וזה טעם לנקודות אלו בנקבה ויהיה מתייחס שורק של שלש נקודות בהוד ושל אחד ביסוד, מפני שבהוד נמתקים כדפירשונו וביסוד מתייחדים מכל וכל כדפירשונו וכדפירשונו בתיקונים (אור יקר).
⁹⁵⁹⁵ עם היות שפירשונו נקודות אלו בנקבה ומה ישמש שלא ינקדו בהם אלא אותיות נקביות, אינו כן אלא החיות מתפשט בזכר ובנקבה (אור יקר).
⁹⁵⁹⁶ מפני שלפי הנדרש כל הנקודות הרמז להם בבחינות הנזכרות לבד שהם חס"ד וגבורה" בזכר וכן בנקבה ולפי האמת ראוי שהנקודות יכללו כל הספירות כדי שילכלו כל האברים הנרמזים באותיות, לזה אמר שהרמז הזה שורש להם ומכאן ימצאו בשאר הבחינות, אמנם עניינם ירמוזו כפי הנדרש ויהיה בכל בחינה ובחינה שיימצא נקודה כזו יהיה פירושו כדפירשונו בבחינת החיות שבאותו האות או הספירה ואין זה דוחק (אור יקר).
⁹⁵⁹⁷ הכוונה לפרש שאר הנקודות הנשארות שהם פת"ח קמ"ץ, ובלי ספק עם היות שיש נקודות של שלש כעין שורק סגול עם כל זה הם דקות יותר מהק"ו, שהקו הוא התפשטות הנקודה וגילוייה, וזהו שאמר יהי רקיע דא פתח פשיטו דנהירו ומפני שפירש והקדים שורק ושבא בנקבה פירש שפתח הוא בסוד הזכר, וזהו שאמר דאנהיר כסטרוי דדבורא ואמר כסטרא מפני שהרקיע בכל מקום הוא וא"ו ששה קצוות, לזה אמר כסטרוי בלי ספק הם שית סטרוי, אמנם הם פרטיים בשתי בחינות האחד שהם בזכר, וזהו שאמר כדכורא והשני בגבורה שבו, וזהו שאמר כסטרא שמאלא ומפני שמה שאמר פשיטו דנהירו מורה שהוא נקודה מתפשטת מצד אל צד, לזה אמר שמה שאמר עתה פשיטו דנהירו יהיה הכוונה על התפשטותו בעצמו להראות בחינת מקומו, וזהו שאמר "ואנהיר לההוא סטרא" (אור יקר).
⁹⁵⁹⁸ קשיא ליה אומריו יהי רקיע בתוך המים ומים לימין והיאך פירש פתח בשמאל, לזה אמר "והשתא אחלפ" עם היות שלא נזכרו המים עד יום שני, הן אמת עיקרן ביום ראשון שהוא חסד כאומריו ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ומה שנזכרו ביום שני אין עיקרם בגבורה אלא עקרה אש, אלא שמחליפין מים לגבורה, וכן אש בחסד, והתועלת הנמשך מזה הוא הכללות שעל ידי המחליפין "אתכלילו ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא", ולכן נכללת אש הגבורה במימי החסד ומימי החסד באש הגבורה, ואותם המים הנכללים מחסד בגבורה הם הנזכרים הנה באומריו יהי רקיע בתוך המים, ולזה יקשה שיעיקר המים בגבורה שמה שנזכרו ביום ראשון הוא דרך עראי וביום שני דרך קבע כאומריו יהי רקיע בתוך המים וכו', לזה אמר שהמים הנזכרים הנה אינם מימי הגבורה כדקא סלקא דעתין אלא מימי החסד, ומפני שלזה יקשה שבצד החסד אין הבדלה אלא בצד הגבורה, לכך פירש ואמר ראשונה מים הנזכרים הנה הם בחסד "איהו לימינא" ממש ומה שנועשה הבדלה בימין לו שורש בו ראשונה בסוד נקודת צרי שהוא מבינה לחסד כדפירשונו, ועם היות שהיא בחסד שורש הנקודה בינה שיש בה דין ולזה הם מים מצד ימין ושני מימין נפרדים קצת דהיינו מבינה, וזהו שאמר כי מים שבחסד הם "ברזא דההיא נקודה דאנהיר בה צרי" ומפאת עניינה היה ההבדלה בימין ולא על ידי הימין אלא היה ממשלה לשמאל להבדיל המים בימין כאשר נבאר (אור יקר).
⁹⁵⁹⁹ ולא שנחלקו ונבדלו על ידי רקיע חס ושולם, אלא היו שני נקודות שהם שני מימין דהיינו ח"ת ומלכות מים עליונים ומים תחתונים בשתי נקודות, ועם היות שהם שוות סוף סוף נאמר שני המאורות, אלא שלא נעשו שבא נחלקים מאור קטן ומאור גדול מפני שהימין אינו מניח וזהו שאמר "ובגין כך צרי תרין נהורין מתיישבן" ולמה הם שנים אלא הם דומים בקצת אל מה שעתידי להיות למטה, שהשורש מראה קצת ממה שיהיה בענף וגורם לו הוא, וזהו שאמר "לקבל תרין מימין חד לעילא וחד לתתא כמה דאתחזי בנקודת שבא לבתר" שמה שהדין נסתר בימינה נגלה בגבורה ונפצל במלכות, ועיני הגבורה לא פעלת פעולתה

מאיר העין ח"א

לבתר כיון דאתנהיר האי רקיע דאיהו נקודה דאיקרי פתח 9600 עאל האי נקודה בין נקודה לנקודה דצרי בין מים למים ואפריש בינייהו ונטיל לון לגביה 9601 וכדין מים לסטר שמאלא בנקודת פתח ועל רזא דא יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וכו' לתת מטר וכו' דהא מים מסטרא דפתח אינון

תו אתפשט רקיע 9602 מסטרא דימינא ועאל בסטר שמאלא 9603 בין נקודת סגול ואתעביד קמץ ועאל כדין שמאלא בימינא 9604 ואתכליל דא בדא ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא 9605 ויאמר אלהים יקוו המים לעילא כתיב מים חמש זמנין 9606 יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ויבדל בין המים כו' ובין המים הא חמש זמנין מים לקביל תרין נקודין דאינון חמש צרי וסגול צרי תרין וסגול תלתא הא חמש אלין מתיישבן בימינא ושמאלא 9607

נקבא 9608 עאלת בין ימינא ושמאלא 9609 ומקבלא אלין נקודין 9610 למיהב לה דעתא 9611 בשלמין ולא מתיישבן ביה הכי 9612 ומתהפכן ביה בארץ קליל 9613 צרי אתהפך בה לנקודה שבא 9614 באורח קליל סגול אתהפך בה לנקודה שורק באורח קליל

ולעולא אתתא דעתא קליל 9615 עלה דהא לא יכילו לאתישבא בה למהוי בה דעתה שלים כמה דאינון לעילא אלא אהדרו בה באורח קליל ואשתכח דעתא קלה עלה כמה דאינון תרין נקודין 9616 צרי סגול אינון חמש 9617 אוף הכי בה שבא שורק אינון חמש 9618 אבל בלא יישובא כלל 9619

יקוו המים אינון חמש 9620 כולהו לנקודה חדא {עד ע"א} דאיהי נקודת שורק דקיימא תחות רקיע קמץ כל אינון מיין דהאי סטרא והאי סטרא כל אינון חמש נקודין מתיישבן בהאי נקודה ודא אתיישבת ונהיר לברית קדישא דבדכורא וכל נהורא דחמש נקודין כולהו ירית דא

תרגום: ויקרא אלהים לאור יום זו נקדת צרי שמאירה ומתישבת בזרוע ימין ומתקינה אותו בכל תקונו וכשהנקה נדבקת בימין ובשמאל ונתנת ביניהן נדבקים בה שתי הנקודות הללו צרי וסגול בקיום והפוך אחר שאין מתישבים בה כך צרי מתהפך ומאיר בה בדיוקן אחר בלי ישוב כמו הזכר והוא שבא וסגול מתהפך ומאיר בה בדיוקן אחר

Commented [YL26]:
וסח?

מפני שעדין לא נמצא לה נקודה נגלת כלל, סגול שבה שאמרנו לעיל היא רחמים כדפירשנו, לזה כשנתחזקה הגבורה בסוד נקודה חזקה דהיינו "פתח פשיטו דנהיר" כדפירשנו לעיל, אז נתחזקה הגבורה להבדיל בין מים למים לעשות את המאור הגדול ואת המאור הקטן, ונכנס סוד התפשטות הפתח רקיע הגבורה בין שתי הנקודות, בין מים למים, שמיעוט הירח גורם שורש הדין כדפירשנו לעיל (אור יקר).

9600 שפוחת בין שני אחים ורעים, והוא מבדיל בין מים למים, וטענת הדין גורם להבדיל בין מים עליונים למים תחתונים דהיינו צרי, שהיו שני המאורות הגדולים, וכאשר נכללת הגבורה במציאות המים דהיינו בשני המאורות נטלם בבחינת שבא (אור יקר).

9601 ועייל לון לבניה - ובבחינה זו הם מים נכללים בגבורה ונמשכים לעולם משם, בענין שהמים עיקרם בחסד ונכללים בשמאלא על הדרך שפירשנו דווקא בבחינת נקודת פתח, שהאמת הגבורה פותחת המים, ומה שאנו אומרים שנקודת פתח בחכמה והיא רחמים, הן אמת סוד החכמה העליונה גזרה פתיחת המים בגבורת הדין, וסוף סוף הפתיחה היא חסד עם היות שהוא חסד הכלול בגבורה מצד החכמה (אור יקר).

9602 בלי ספק רקיע בכל מקום הוא סוד התפשטות הת"ת, ומצד הגבורה הוא סוד רקיע פתח לבדו ששם ההבדל, ואין המלכות שהיא הנקודה עמו כלל, אמנם מצד החסד הרקיע בהכנסו אל הגבורה, כי האמת על ידי הרקיע שהוא הת"ת נכללת גבורה בחסד וחסד בגבורה, אז נוטל עמו הייחוד דהיינו המלכות שהיא סוד נקודה שלישית אל שלש נקודות, והיינו מלכות שבת"ת, שהנקודה השלישית ת"ת כדפירשנו לעיל, ונועד שהמלכות בשמאל גבורה תתאה דאיתי מגבורה עילאה ומשם נוטלה עמו הת"ת ונכלל בגבורה על ידו, ונועד שהת"ת אל החסד והמלכות בגבורה, וקשר שניהם קמץ נקודה ברשות בעלה, ועל ידי קשר זה נעשה כללות הגבורה בחסד (אור יקר).

9603 להיות הת"ת כולל שמאל וימין בין נקודת סגול מפני שנקודה שלישית שהיא למטה משתי נקודות הוא בת"ת ואינה ת"ת עצמו אלא מלכות שבת"ת, ולכן מקום

הת"ת למעלה ממנה למטה מחסד וגבורה כזה. ולכן בשיתוף המלכות עם הת"ת נעשה קמץ מפני שהם קומצים בעצמם כל הנכלל בשבע ספירות כנועד, ולזה תתייחס נקודה זו אל חסד כאומרו וקמץ הכהן, וייתייחס אל הכתר ברוב מפני שייחוד הזה אל הת"ת והמלכות והשלמת החסד והגבורה הכל מהכתר בשל המזג הרחמים והדין ברוב רחמי הכופים הדין והוא קמץ הכל בשבע מדות נכללות בת"ת ומלכות, ולא זו אלא כללות זה כפול, ומפני זה כללות הגבורה פשוט החסד בגבורה פתח, וכמוהו ברקיע הקמץ ונוסף נקודה אחת עם הרקיע שהוא כללות כפול ומכופל (אור יקר).

9604 ומפני שכללות כזה בפתח כדפירשנו לעיל, ובנקודה זו הוסיף רקיע ונקודה לזה יש בו תוספת כללות זה בזה וזה בזה (אור יקר).

9605 והיינו סוד ת"ת במלכות ומלכות בת"ת (אור יקר).

9606 רוצה לומר (לאעלה) [לעילא] מפסוק יקוו המים, וכבר פירשנו בשמעתין שהרקיע הזה הוא סוד כללות שמאל בימין וימין בשמאל והוא פתח קמץ, והתפשטות הרקיע הזה הוא סוד המים האלו שהם צרי סגול כמבואר לעיל, וכאשר נבא לדקדק על חמש זמנין מים הם חמשה ספירות שהם חסד גבורה ת"ת הרי שלש שהם סגול כדפירשנו, ושתי ספירות הם נצח הוד שבהם סוד ת"ת על נצח ומלכות על הוד והם צרי שהם שני המאורות כדפירשנו, ובהם ג"כ סוד אי אפשר לשני מלכים כדפירשנו לעיל ובהם צדקו דברי ר' שמעון באומרו במקום אחד חמש זמנין מים הם הם חמשה ספירות הנוכרות וצדקו דבריו הנה, וזה דקדק באומרו צרי תרי סגול תלת, ומי לא ידע בזה, אלא הכוונה תרין דהיינו שני רעים הם נצח הוד, תלת שלשה אבות הא חמש (אור יקר).

9607 כדפירשנו לעיל שהם צרי בחסד סגול בגבורה, ועם היות הענין להפך שצרי הוא בבינה חסד ומתישבאן מפני שהבינה על החסד והחסד על הגבורה ויש המזגת המדות בזכר בדרך שסיבול המזגה כזו שהוא הדין בימין והחסד בשמאל (אור יקר).

9608 מלכות (אור יקר).

9609 להכלל בחסד ודין המזוג בסוד קו האמצעי, וכדי להיות המדות המזוגות בה כזכר (אור יקר).

9610 הוא הרוחניות העליון בכללות המדות (אור יקר).

9611 ירצה סוד הדעת הנשמה לשש קצוות המזוג המדות העליונות בדקות, ונועד שהנשמה היא פועלת בגוף כפי הכנת האברים, בעין רואה, ובאוזן שומע, והאור משתנה לגוון העששית, ולזה הרוחניות בהתלבש בנקבה (אור יקר).

9612 בה הכי - כיון שהדין דין הרחמים רחמים חוזרין ונעורין ופועלים פעולתם (אור יקר).

9613 והטעם דעתן של נשים קלה, אין דעת המתלבש במלכות כדעת המתלבש בת"ת, שהדעת המתלבש בת"ת יש בו כח המזגת המדות כדרך שפירשנו, ודעת שבמלכות אין בו אותו הכח וחוזר כל דבר אל שורשו בשינוי קצת, צרי שהיו שני המאורות הגדולים, תבעה היא ענין אי אפשר לשני מלכים (אור יקר).

9614 שהוא סוד הדין כאומרו ותפול שבא ותקחם, כי באש ה' נשפט, ומה שהיתה שם סוד הבינה צרי נעשה כאן בסוד הגבורה שבא, את המאור הגדול ואת המאור הקטן, וזה מפני שדעתה קלה, וזהו שאמר "באורח קליל" ועל דרך זה "סגול אתהפך בה לנקודת שורק" דהיינו שלש נקודות שהם שם חסד גבורה ת"ת דהיינו נמי ת"ת בחסד ומלכות בגבורה ויסוד מזווגם, ולמטה בה נתהפכו והיו ת"ת למעלה מלכות למטה כבחינת שבא לא כסגול שבאו בבחינת צרי ויסוד אמצעי כאן וכאן מזווגן, ולזה אמר "באורח קליל" כדפירשנו (אור יקר).

9615 כבר נתבאר שהענין הוא היות המלכות מצד הדין ואין המזגת הרחמים בסוד הדעת מתישב בה כדפירשנו (אור יקר).

9616 נקודין - הם ימין ושמאל (אור יקר).

9617 דהיינו חס"ד גבורה ת"ת נצ"ח ה"ד כדפירשנו לעיל (אור יקר).

9618 שהשורק הם במקום סגול חס"ד גבורה ת"ת, דהיינו נמי ת"ת מלכות יסוד, והשבא במקום צרי נצח הוד דהיינו נמי מלכות ות"ת כדפירשנו, בזה נשתוו זכר ונקבה, אמנם המזגתם יש בהם שינוי הרבה (טור יקר).

מאיר העין ח"א

והוא שורק של שלש נקודות ולהראות את חביבות הזכר לנקבה הוא והיא הכל אחד לפעמים שמאיר בהם הזכר מכאן התפשטו הנקודות לכל שאר האיברים של האותיות בגוף ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים זו הנקודה פתח התפשטות האור שמאיר בצד הזכר בצד השמאל ומאיר לאותו הצד וכעת התחלפו ונכללו הימין בשמאל והשמאל בימין המים הם לימין בסוד אותה הנקודה שמאיר בה צרי בצד זה של הימין נחלקו שני סוגי מימות והרי בארנו ומשום כך צרי שתי נקודות מתישבים מימין כנגד שנים אחד למעלה ואחד למטה כמו שנראה בנקדת שב"א אחר כך כיון שהאיר הרקיע הזה שהיא הנקודה שנקראת פתח נכנסת הנקודה הזו בין נקודה לנקדת הצרי בין מים למים ומפרידה ביניהם ונוטלת אותם אליה ואז המים לצד השמאל בנקדת פתח ועל הסוד הזה (דברים כח) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וכו' לתת מטר וכו' שהרי המים הם מצד של פתח עוד התפשטו רקיע מצד הימין ונכנס בצד שמאל בין נקדת סגול ונעשה קמץ ואז נכנס השמאל בימין ונכללים זה עם זה הימין בשמאל והשמאל בימין ויאמר אלהים יקוו המים למעלה כתוב מים חמש פעמים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ויבדל בין המים כו' ובין המים הנה חמש פעמים מים כנגד שתי נקודות שהן חמש צרי וסגול צרי שתיים וסגול שלש הנה חמש אלה מתישבות בימין ובשמאל הנקבה נכנסת בין הימין והשמאל ומקבלת הנקודות הללו לתת לה דעת בשלמות ולא מתישבים בו כך ומתהפכים בו בדרך קלה הצרי מתהפך בה לנקודה שבה בדרך קלה הסגול מתהפך בה לנקודה שורק בדרך קלה ולעולם אשה דעתה קלה עליה שהרי לא יכלו להתישב בה שתהיה בה דעתה שלמה כמו שהם למעלה אלא חזרו בה בדרך קלה ונמצאת דעתה קלה עליה כמו שאותן שתי נקודות צרי וסגול הן חמש אף כך בה שבא שורק הן חמש אבל בלי ישוב כלל יקוו המים כל אותן החמש לנקודה אחת שהיא נקדת שורק שעומדת תחת הרקיע קמץ כל אותם המים של הצד הזה והצד הזה כל אותן חמש הנקודות מתישבות בנקודה הזו וזו מתישבת ומאירה לברית הקדושה שבזכר ואת כל האור של כל חמש הנקודות זה יורש

¹ נמחק צרכינו, ומוסגר בלפ"א.

² כאן ל"ל מש"כ לקמן "ואייה עטרה בראש כו" עד "אינון או"א", כך מלאתי נכתב בליוו בגוף כתב יד קדשן של רבינו (גליון).

³ ע' הערה. Error! Bookmark not defined.